

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020

Πρώτο Προσχέδιο – 24.7.2014

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(αναμένεται η επίσημη ελληνική μετάφραση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή)

1. TITLE OF THE RURAL DEVELOPMENT PROGRAMME.....	11
2. MEMBER STATE OR ADMINISTRATIVE REGION.....	11
2.1. Geographical area covered by the programme	11
2.2. Classification of the region	12
3. EX-ANTE EVALUATION	13
3.1. Description of the process, including timing of main events, intermediate reports, in relation to the key stages of RDP development.	13
3.2. Structured table containing the recommendations of the ex-ante evaluation and how they have been addressed.	14
3.2.1. Ανάγκη για αποτελεσματική στόχευση των δικαιούχων του Προγράμματος.....	15
3.2.2. Αναδιατύπωση της ανάγκης για την προώθηση της καινοτομίας	15
3.2.3. Αξιοποίηση έργων Ε&Κ για την απασχόληση ανέργων επιστημόνων	16
3.2.4. Απουσία αιτιολόγησης του αποκλεισμού της περιοχής εστίασης 3B	16
3.2.5. Αυξημένος συντονισμός δημοσιότητας από Διαχειριστική Αρχή.....	17
3.2.6. Ειδική αξιολόγηση επιπτώσεων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων	17
3.2.7. Επίτευξη συνεργειών σχετικά με την βιοποικιλότητα εντός NATURA.....	18
3.2.8. Επιπρόσθετος δείκτης εκροών στο Μέτρο 14	18
3.2.9. Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων	19
3.2.10. Κατάργηση ανάγκης για αντιμετώπιση της γήρανσης	19
3.2.11. Ορισμός ανάγκης "ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων"	20
3.2.12. Ορισμός ανάγκης για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας	20
3.2.13. Παρακολούθηση οικονομικών επιδόσεων εκμεταλλεύσεων.....	20
3.2.14. Πληρέστερη τεκμηρίωση σχετικά με την ποιότητα των υδάτινων πόρων	21
3.2.15. Στρατηγική για Ε&Κ στον αγροδιατροφικό κλάδο και τήρηση μητρώου	22
3.2.16. Συμπλήρωση του προγράμματος με δράσεις ΑΠΕ.....	22
3.2.17. Σχέδιο Δράσης για την παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών	23
3.2.18. Υιοθέτηση επιπρόσθετου δείκτη εκροών για κατάρτιση γεωργών	23
3.3. Ex-ante Evaluation report	24
4. SWOT AND IDENTIFICATION OF NEEDS.....	25
4.1. SWOT	25
4.1.1. Comprehensive overall description of the current situation of the programming area, based on common and programme-specific context indicators and other qualitative up-to-date information.....	25
4.1.2. Strengths identified in the programming area.....	31
4.1.3. Weaknesses identified in the programming area	35
4.1.4. Opportunities identified in the programming area.....	39
4.1.5. Threats identified in the programming area.....	43

4.1.6. Common Context Indicators	48
4.2. Needs assessment.....	55
4.2.1. I. Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης	57
4.2.2. II. Προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.....	58
4.2.3. III. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων	59
4.2.4. IV. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας των προϊόντων.....	60
4.2.5. IX. Ανάγκη για παρεμβάσεις στις περιοχές υψηλής φυσικής αξίας και τις περιοχές NATURA 2000.....	60
4.2.6. V. Αύξηση της διαπραγματευτικής ισχύος των γεωργών και μείωση της ψαλίδας μεταξύ τιμών παραγωγού και λιανικής τιμής.....	61
4.2.7. VI. Μεγαλύτερη σταθερότητα των τιμών παραγωγού μέσω ποιοτικής διαφοροποίησης και τυποποίησης.....	61
4.2.8. VII. Ανάγκη για αποτροπή της εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών	62
4.2.9. VIII. Ανάγκη για αποτροπή της υποβάθμισης των υδάτινων πόρων και της ποιότητας του εδάφους.....	63
4.2.10. X. Προώθηση ΑΠΕ και δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας στον αγροδιατροφικό τομέα και τα δάση.....	63
4.2.11. XI. Ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων	64
4.2.12. XII. Ανάγκη μείωσης αερίων θερμοκηπίου και εκπομπών CO2 από τον αγροδιατροφικό τομέα	65
4.2.13. XIII. Διατήρηση και ενίσχυση δασικών εκτάσεων.....	66
4.2.14. XIV. Ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου.....	66
4.2.15. XV. Ανάγκη για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές.....	67
5. DESCRIPTION OF THE STRATEGY.....	69
5.1. A justification of the needs selected to be addressed by the RDP, and the choice of objectives, priorities, focus areas and the target setting based on evidence from the SWOT and the needs assessment. Where relevant, a justification of thematic sub-programmes included in the programme. The justification shall in particular demonstrate the requirements referred to in Article 8(1)(c)(i) and (iv) of Regulation (EU) No 1305/2013	69
5.2. The combination and justification of the rural development measures for each focus area including the justification of the financial allocations to the measures and the adequacy of the financial resources with the targets set as referred to in Article 8(1)(c)(ii) and (iii). The combination of measures included in the intervention logic shall be based on the evidence from the SWOT analysis and justification and prioritisation of needs under point 5.1.....	74
5.2.1. P1: Fostering knowledge transfer and innovation in agriculture, forestry and rural areas	74
5.2.2. P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests	76
5.2.3. P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture	78
5.2.4. P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry.....	79
5.2.5. P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors.....	83

5.2.6. P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas	87
5.3. A description of how the cross-cutting objectives will be addressed, including the specific requirements in Article 8(1)(c)(v) of Regulation (EU) No 1305/2013	90
5.4. A summary table of the intervention logic showing the priorities and focus areas selected for the RDP, the quantified targets, and the combination of measures to be used to achieve them, including the planned expenditure (table automatically generated from the information provided in sections 5(2) and 11).....	94
5.5. A description of the advisory capacity to ensure adequate advice and support for the regulatory requirements and for actions related to innovation to demonstrate the measures taken as required in Article 8(1)(c)(vi) of Regulation (EU) No 1305/2013	96
6. ASSESSMENT OF THE EX-ANTE CONDITIONALITIES	99
6.1. Additional information.....	99
6.2. Ex-ante conditionalities	100
6.2.1. List of actions to be taken for general ex-ante conditionalities	134
6.2.2. List of actions to be taken for priority linked ex-ante conditionalities	136
7. DESCRIPTION OF THE PERFORMANCE FRAMEWORK.....	140
7.1. Indicators.....	140
7.1.1. P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests	143
7.1.2. P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture	143
7.1.3. P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry	144
7.1.4. P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors	145
7.1.5. P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas	146
7.2. Alternative indicators.....	148
7.3. Reserve.....	149
8. DESCRIPTION OF EACH OF THE MEASURES SELECTED	150
8.1. Description of the general conditions applied to more than one measure including, when relevant, definition of rural area, baselines, cross-compliance, intended use of financial instruments, intended use of advances, common provisions for investments, etc.....	150
8.2. Description by measure.....	152
8.2.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	152
8.2.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	164
8.2.3. M04 - Investments in physical assets (art 17).....	176
8.2.4. 203	
8.2.5. M06 - Farm and business development (art 19)	204
8.2.6. 211	
8.2.7. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20).....	212
8.2.8. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26).....	234
8.2.9. 273	

8.2.10. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27).....	274
8.2.11. 281	
8.2.12. M10 - Agri-environment-climate (art 28).....	282
8.2.13. 360	
8.2.14. M11 - Organic farming (art 29)	361
8.2.15. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30).....	371
8.2.16. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	386
8.2.17. M14 - Animal Welfare (art 33).....	397
8.2.18. M16 - Co-operation (art 35).....	406
8.2.19. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	436
9. EVALUATION PLAN	457
9.1. Objectives and purpose	457
9.2. Governance and coordination	457
9.3. Evaluation topics and activities	459
9.4. Data and information	461
9.5. Timeline	462
9.6. Communication.....	463
9.7. Resources	464
10. FINANCING PLAN	466
10.1. Annual EAFRD contributions in (€).....	466
10.2. Single EAFRD contribution rate for all measures broken down by type of region as referred to in Article 59(3) of Regulation (EU) No 1305/2013.....	467
10.3. Breakdown by measure and type of operation with different EAFRD contribution rate (in € total period 2014-2020).....	468
10.3.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	468
10.3.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	469
10.3.3. M04 - Investments in physical assets (art 17).....	470
10.3.4. M06 - Farm and business development (art 19)	471
10.3.5. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20).....	472
10.3.6. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26).....	473
10.3.7. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27).....	474
10.3.8. M10 - Agri-environment-climate (art 28).....	475
10.3.9. M11 - Organic farming (art 29)	476
10.3.10. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30).....	477
10.3.11. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	478
10.3.12. M14 - Animal Welfare (art 33).....	479
10.3.13. M16 - Co-operation (art 35).....	480
10.3.14. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	481

10.3.15. M20 - Technical assistance Member States (art 51-54).....	482
10.3.16. M113 - Early retirement.....	483
10.3.17. M131 - Meeting standards based on Community legislation	484
10.3.18. M341 - Skills acquisition, animation and implementation	485
11. INDICATOR PLAN	486
11.1. Indicator Plan	486
11.1.1. P1: Fostering knowledge transfer and innovation in agriculture, forestry and rural areas	486
11.1.2. P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests	489
11.1.3. P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture	491
11.1.4. P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry.....	493
11.1.5. P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors	497
11.1.6. P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas	502
11.2. Overview of the planned output and planned expenditure by measure and by focus area (generated automatically).....	507
11.3. Secondary effects: identification of potential contributions of Rural Development measures/sub-measures programmed under a given focus area to other focus areas / targets	510
11.4. Support table to show how environmental measure/schemes are programmed to achieve one (or more) environment/climate targets on the same land.....	511
11.4.1. Agricultural Land.....	511
11.4.2. Forest areas	513
12. ADDITIONAL NATIONAL FINANCING	514
12.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	514
12.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	515
12.3. M04 - Investments in physical assets (art 17).....	515
12.4. M06 - Farm and business development (art 19)	515
12.5. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20).....	515
12.6. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26).....	515
12.7. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27).....	515
12.8. M10 - Agri-environment-climate (art 28).....	515
12.9. M11 - Organic farming (art 29)	516
12.10. M113 - Early retirement.....	516
12.11. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30).....	516
12.12. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	516
12.13. M14 - Animal Welfare (art 33).....	516
12.14. M16 - Co-operation (art 35).....	516
12.15. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	516
12.16. M20 - Technical assistance Member States (art 51-54).....	516

13. ELEMENTS NEEDED FOR STATE AID ASSESSMENT	518
13.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	520
13.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	520
13.3. M04 - Investments in physical assets (art 17).....	520
13.4. M06 - Farm and business development (art 19)	521
13.5. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20).....	521
13.6. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26).....	522
13.7. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27).....	522
13.8. M10 - Agri-environment-climate (art 28).....	523
13.9. M11 - Organic farming (art 29)	523
13.10. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30).....	523
13.11. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	524
13.12. M14 - Animal Welfare (art 33).....	524
13.13. M16 - Co-operation (art 35).....	524
13.14. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	525
13.15. M113 - Early retirement.....	526
13.16. M131 - Meeting standards based on Community legislation	526
13.17. M341 - Skills acquisition, animation and implementation	526
14. INFORMATION ON COMPLEMENTARITY	528
14.1. Description of means for the complementarity and coherence with:	528
14.1.1. Other Union instruments and, in particular with ESI Funds and Pillar 1, including greening, and other instruments of the common agricultural policy	528
14.1.2. Where a Member State has opted to submit a national programme and a set of regional programmes as referred to in Article 6(2) of Regulation (EU) No 1305/2013, information on complementarity between them	530
14.2. Where relevant, information on the complementarity with other Union instruments, including LIFE	531
15. PROGRAMME IMPLEMENTING ARRANGEMENTS	533
15.1. The designation by the Member State of all authorities referred to in Regulation (EU) No 1305/2013 Article 65(2) and a summary description of the management and control structure of the programme requested under Regulation (EU) No 1303/2013 Article 55(3)(i) and arrangements under Regulation (EU) No 1303/2013 Article 74(3).....	533
15.1.1. Authorities.....	533
15.1.2. Summary description of the management and control structure of the programme and arrangements for the independent examination of complaints	533
15.2. The envisaged composition of the Monitoring Committee	535
15.3. Provisions to ensure that the programme is publicised, including through the National Rural Network, making reference to the information and publicity strategy, which describes the information and publicity arrangements for the programme in more detail, referred to in Article 13 of this Regulation.....	536

15.4. Description of mechanisms to ensure coherence with regard to local development strategies implemented under LEADER, activities envisaged under the co-operation measure referred to in Article 35 of Regulation (EU) No 1305/2013, the basic services and village renewal in rural areas measure referred to in Article 20 of that Regulation, and other ESI Funds	538
15.5. Description of actions to achieve a reduction of administrative burden for beneficiaries referred to in Article 27(1) of Regulation (EU) No 1303/2013.....	540
15.6. Description of the use of technical assistance including actions related to the preparation, management, monitoring, evaluation, information and control of the programme and its implementation, as well as the activities concerning previous or subsequent programming periods as referred to in Article 59(1) of Regulation (EU) No 1303/2013	542
16. LIST OF ACTIONS TO INVOLVE PARTNERS	544
16.1. A. 21/9/2012: Διεξαγωγή 1ου Συνεδρίου Διαβούλευσης στο οποίο κλήθηκαν και συμμετείχαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί.....	544
16.1.1. Subject of the corresponding consultation.....	544
16.1.2. Summary of the results	544
16.2. B. 26/11/2012: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Μεταφορά Γνώσης και Καινοτομία», προτεραιότητα 1	544
16.2.1. Subject of the corresponding consultation.....	544
16.2.2. Summary of the results	544
16.3. Γ. 8/2/2013: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Γεωργία και Περιβάλλον», προτεραιότητες 4 και 5	545
16.3.1. Subject of the corresponding consultation.....	545
16.3.2. Summary of the results	545
16.4. Δ. 28/2/2013: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Τοπική Ανάπτυξη», προτεραιότητα 6.....	545
16.4.1. Subject of the corresponding consultation.....	545
16.4.2. Summary of the results	546
16.5. E. 11/4/2013: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Ανταγωνιστικότητα στη γεωργία», προτεραιότητες 2 και 3	546
16.5.1. Subject of the corresponding consultation.....	546
16.5.2. Summary of the results	546
16.6. ΣΤ. 27/9/2013: Διεξαγωγή 2ου Συνεδρίου Διαβούλευσης στο οποίο κλήθηκαν και συμμετείχαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί.....	546
16.6.1. Subject of the corresponding consultation.....	546
16.6.2. Summary of the results	547
16.7. (Optional) explanations or additional information to complement the list of actions	547
17. NATIONAL RURAL NETWORK	549
17.1.1. The procedure and the timetable for establishing the National Rural Network (hereinafter NRN).....	549
17.1.2. The planned organisation of the network, namely the way organisations and administrations involved in rural development, including the partners, as referred to in Article 54(1) of Regulation (EU) No 1305/2013 will be involved and how the networking activities will be facilitated.....	550

17.1.3. A summary description of the main categories of activity to be undertaken by the NRN in accordance with the objectives of the programme.....	553
17.1.4. Resources available for establishing and operating the NRN.....	556
18. EX-ANTE ASSESSMENT OF VERIFIABILITY, CONTROLLABILITY AND ERROR RISK	558
18.1. Statement by the Managing Authority and the Paying Agency on the verifiability and controllability of the measures supported under the Rural Development Programme	558
18.2. Statement by the functionally independent body referred to in Article 62(2) of Regulation (EU) No 1305/2013 confirming the adequacy and accuracy of the calculations of standard costs, additional costs and income forgone.....	558
19. TRANSITIONAL ARRANGEMENTS	560
19.1. Description of the transitional conditions by measure.....	560
19.2. Indicative carry-over table	561
20. THEMATIC SUB-PROGRAMMES	563
21. DOCUMENTS.....	564

1. TITLE OF THE RURAL DEVELOPMENT PROGRAMME

Cyprus Rural Development Programme 2014-2020 / Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020

2. MEMBER STATE OR ADMINISTRATIVE REGION

2.1. Geographical area covered by the programme

Geographical Area:

CY - National

Description:

Σύμφωνα με την τυπολογία των αγροτικών – αστικών περιοχών η οποία χρησιμοποιείται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, το σύνολο της επικράτειας της Κύπρου εντάσσεται στην κατηγορία των ενδιάμεσων περιοχών, οι οποίες γειτνιάζουν με κάποιο αστικό κέντρο (intermediate rural areas). Η ένταξη του συνόλου της χώρας σε ένα μοναδικό τύπο περιφερειών, δεν διευκολύνει την περιγραφή της πολιτικής η οποία θα ακολουθηθεί στα πλαίσια της εδαφικής ανάπτυξης, αφού δεν επιτρέπει την αναγκαία διάκριση σε επιμέρους χωρικές ενότητες.

Για την άσκηση πολιτικής στον τομέα της εδαφικής ανάπτυξης στην Κύπρο, θα χρησιμοποιηθούν ορισμοί των αστικών και αγροτικών περιοχών, όπως ορίζονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, οι περιοχές αυτές καθορίζονται με βάση τα Τοπικά Σχέδια τα οποία έχουν εγκριθεί από το Πολεοδομικό Συμβούλιο της χώρας, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας. Οι περιοχές ορίζονται ως εξής:

1. Ως Αστικές Περιοχές θεωρούνται οι περιοχές που καλύπτονται από τα Τοπικά Σχέδια των Πόλεων
2. Ως Δευτερεύουσες Αστικές Περιοχές, συμπεριλαμβανομένων και των περιαστικών περιοχών (περιοχές που έχουν δεχθεί έντονες πιέσεις για ανάπτυξη) θεωρούνται οι περιοχές που καλύπτονται από τα Τοπικά Σχέδια των: Παραλιμνίου, Πόλεως Χρυσοχούς, Αγ. Νάπας, Νότιας Λευκωσίας, Τσερίου και Δερύνειας
3. Ως Αγροτικές περιοχές για τις οποίες έχει εκπονηθεί Τοπικό Σχέδιο οι περιοχές Αθηνού και Λεύκαρα. Ως Άλλες Αγροτικές Περιοχές θεωρούνται οι υπόλοιπες περιοχές της Κύπρου.

Πέραν της γενικής εφαρμογής των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης σε όλη την επικράτεια, καθίσταται αναγκαία σε κάποιες περιπτώσεις η εστίαση σε συγκεκριμένες περιοχές ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν πιο ουσιαστικά αποτελέσματα. Ως εκ τούτου εντός του κάθε Μέτρου περιγράφεται η περιοχή εφαρμογής του με βάση το σκοπό που επιδιώκει το Μέτρο να επιτύχει.

Οι αναφορές στα επιμέρους μέτρα, όπου γίνονται βασίζονται στον πιο πάνω διαχωρισμό. Ιδιαίτερα για την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης υπάρχει επιπρόσθετη επικέντρωση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρουσιάζουν ειδικά μειονεκτήματα.

2.2. Classification of the region

Description:

Εφαρμόζεται μόνο ένα Εθνικό Πρόγραμμα.

Δεν υπάρχει διαχωρισμός σε Περιφέρειες.

3. EX-ANTE EVALUATION

3.1. Description of the process, including timing of main events, intermediate reports, in relation to the key stages of RDP development.

Για την ετοιμασία της εκ των προτέρων αξιολόγησης καθώς και της Στρατηγικής Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΣΜΕΕ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, η Αρμόδια Αρχή προκήρυξε διαγωνισμό στις 21 Ιανουαρίου 2013 για την αγορά υπηρεσιών από ανεξάρτητους αξιολογητές. Αφού αξιολογήθηκαν οι υποβληθείσες προσφορές υπογράφηκε συμφωνία με την επιλεγθείσα κοινοπραξία στις 17 Απριλίου 2013.

Μέσα από την εκ των προτέρων αξιολόγηση προσδιορίστηκαν και αποτιμήθηκαν οι μεσοπρόθεσμες και οι μακροπρόθεσμες ανάγκες, οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, η ποσοτικοποίηση των στόχων, ο βαθμός στον οποίο λήφθηκαν υπόψη οι προτεραιότητες που έχει υιοθετήσει η Ε.Ε, εμπειρίες από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και η ποιότητα των διαδικασιών υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του Προγράμματος καθώς και της κατανομής των πόρων.

Κατά τη διάρκεια της σύμβασης, στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης του ΠΑΑ 2014-2020 υπεβλήθησαν πέντε παραδοτέα/εκθέσεις.

Η πρώτη έκθεση υποβλήθηκε μια εβδομάδα μετά την υπογραφή της σύμβασης και ήταν η εισαγωγική έκθεση στην οποία περιγραφόταν αναλυτικά ο σχεδιασμός και το πλάνο υλοποίησης των αναδόχων.

Η πρώτη ενδιάμεση έκθεση αφορούσε την αξιολόγηση της SWOT ανάλυσης και των αναγκών και υποβλήθηκε ένα μήνα μετά την υπογραφή της σύμβασης.

Η δεύτερη ενδιάμεση έκθεση κατέγραφε την αξιολόγηση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων, την κατανομή των χρηματοοικονομικών πόρων και την ανάλυση της ποιότητας των μηχανισμών υλοποίησης και παρακολούθησης.

Με την τρίτη ενδιάμεση έκθεση έγινε εκτίμηση των προτεινόμενων δεικτών της συμβολής τιμών των δεικτών εκροών στα αναμενόμενα αποτελέσματα, της λογικής των τύπων ενίσχυσης που προτάθηκαν στο πρόγραμμα, των ανθρωπίνων πόρων, της διοικητικής και διαχειριστικής ικανότητας του Προγράμματος, της καταλληλότητας των οροσήμων που επιλέγηκαν για το Πλαίσιο Επίδοσης, της επάρκειας και καταλληλότητας των προγραμματισμένων μέτρων, της συνοχής του LEADER και του ΕΑΔ. Επίσης ενσωματώθηκαν οι απαιτήσεις της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης που ορίζονται στην Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για την εκτίμηση των επιπτώσεων συγκεκριμένων προγραμμάτων στο περιβάλλον.

Το πρώτο ολοκληρωμένο προσχέδιο της έκθεσης της εκ των προτέρων αξιολόγησης υπεβλήθησαν στο πλαίσιο του τέταρτου παραδοτέου στις 14 Ιουλίου 2014 το οποίο βασίστηκε στο προσχέδιο του Προγράμματος με ημερομηνία 4 Ιουλίου 2014. Το προσχέδιο της Στρατηγικής Μελέτης Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΣΜΕΕΠ) λήφθηκε στις 22 Ιουλίου 2014.

3.2. Structured table containing the recommendations of the ex-ante evaluation and how they have been addressed.

Title (or reference) of the recommendation	Category of recommendation	Date
Ανάγκη για αποτελεσματική στόχευση των δικαιούχων του Προγράμματος	Establishment of targets, distribution of financial allocations	02/07/2014
Αναδιατύπωση της ανάγκης για την προώθηση της καινοτομίας	The SWOT analysis, needs assessment	02/07/2014
Αξιοποίηση έργων Ε&Κ για την απασχόληση ανέργων επιστημόνων	Construction of the intervention logic	02/07/2014
Απουσία αιτιολόγησης του αποκλεισμού της περιοχής εστίασης 3B	Construction of the intervention logic	02/07/2014
Αυξημένος συντονισμός δημοσιότητας από Διαχειριστική Αρχή	Programme implementing arrangements	02/07/2014
Ειδική αξιολόγηση επιπτώσεων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων	Other	02/07/2014
Επίτευξη συνεργειών σχετικά με την βιοποικιλότητα εντός NATURA	Construction of the intervention logic	02/07/2014
Επιπρόσθετος δείκτης εκροών στο Μέτρο 14	Establishment of targets, distribution of financial allocations	02/07/2014
Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων	Programme implementing arrangements	02/07/2014
Κατάργηση ανάγκης για αντιμετώπιση της γήρανσης	The SWOT analysis, needs assessment	02/07/2014
Ορισμός ανάγκης "ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων"	The SWOT analysis, needs assessment	02/07/2014
Ορισμός ανάγκης για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας	The SWOT analysis, needs assessment	02/07/2014
Παρακολούθηση οικονομικών επιδόσεων εκμεταλλεύσεων	Other	02/07/2014
Πληρέστερη τεκμηρίωση σχετικά με την ποιότητα των υδάτινων πόρων	Construction of the intervention logic	02/07/2014
Στρατηγική για Ε&Κ στον αγροδιατροφικό κλάδο και τήρηση μητρώου	Other	02/07/2014

Συμπλήρωση του προγράμματος με δράσεις ΑΠΕ	Establishment of targets, distribution of financial allocations	02/07/2014
Σχέδιο Δράσης για την παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών	Other	02/07/2014
Υιοθέτηση επιπρόσθετου δείκτη εκροών για κατάρτιση γεωργών	Establishment of targets, distribution of financial allocations	02/07/2014

3.2.1. Ανάγκη για αποτελεσματική στόχευση των δικαιούχων του Προγράμματος

Category of recommendation: Establishment of targets, distribution of financial allocations

Date: 02/07/2014

Topic: Στόχευση

Description of the recommendation

Η στενότητα των πόρων του Προγράμματος αναδεικνύεται στο πλαίσιο της αξιολόγησης του βαθμού ανταπόκρισης των διαθέσιμων πόρων στους στόχους των Μέτρων. Η σύγκριση των στόχων (όπως αυτοί εκφράζονται από δείκτες εκροών) του ΠΑΑ 2014-2020 με τους αντίστοιχους του ΠΑΑ 2007-2013 (5η Αναθεώρηση του 2012) είναι αποκαλυπτική. Μπορεί να παρατηρείται μια βελτίωση σε ότι αφορά τους δείκτες που σχετίζονται με την περιβαλλοντική διάσταση του Προγράμματος, όμως η μείωση (σε σχέση με την περίοδο 2007-2013) των δεικτών εκροών που αφορούν τις ιδιωτικές επενδύσεις είναι εντυπωσιακή. Με βάση τα παραπάνω, ο Αξιολογητής αποφαινεται ότι η επίτευξη των στόχων του Προγράμματος προϋποθέτει την αποτελεσματικότερη στόχευση των δικαιούχων. Συστήνεται συνεπώς να δοθεί έμφαση στο εν λόγω ζήτημα.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο του αξιολογητή θα ληφθεί υπόψη.

3.2.2. Αναδιατύπωση της ανάγκης για την προώθηση της καινοτομίας

Category of recommendation: The SWOT analysis, needs assessment

Date: 02/07/2014

Topic: Καινοτομία

Description of the recommendation

Ο καθορισμός των αναγκών σε σχέση με τις οριζόντιες περιοχές εστίασης σε θέματα εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας είναι αρκετά γενικευμένος κάτι το οποίο εν μέρει οφείλεται στις σημαντικές αδυναμίες που παρουσιάζουν τόσο τα θέματα εκπαίδευσης όσο και τα θέματα έρευνας, καινοτομίας. Ειδικότερα όμως με τα θέματα έρευνας και καινοτομίας ο καθορισμός της ανάγκης θα πρέπει να είναι σαφέστερα προσδιορισμένος, δεδομένων μάλιστα και των περιορισμένων χρηματοδοτικών πόρων που κατανέμονται στο πεδίο. Η αναδιατύπωση και στόχευση της ανάγκης βασίζεται τόσο στα συμπεράσματα της ανάλυσης SWOT όσο και με τις θεματικές ενότητες που αναφέρονται στο Σύμφωνο Εταιρικής Συνεργασίας ήτοι,

προστιθέμενη αξία, διαχείριση υδάτινων πόρων και μείωση της χρήσης ενέργειας από τη γεωργία.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο έχει ληφθεί υπόψη.

3.2.3. Αξιοποίηση έργων E&K για την απασχόληση ανέργων επιστημόνων

Category of recommendation: Construction of the intervention logic

Date: 02/07/2014

Topic: E&K

Description of the recommendation

Στα πλαίσια της SWOT έχει καταγραφεί ως ευκαιρία η οποία μπορεί να προκύψει από την αξιοποίηση των προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας για την απασχόληση ανέργων επιστημόνων. Ως εκ τούτου, συστήνεται όπως στο Μέτρο 16.2 δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε επίπεδο μοριοδότησης για απασχόληση ανέργων επιστημόνων στα πλαίσια υλοποίησης των προς χρηματοδότηση έργων.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο έχει ληφθεί υπόψη. Σημειώνεται ότι τα προτεινόμενα κριτήρια μοριοδότησης θα αποτελέσουν αντικείμενο διαβούλευσης με την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος.

3.2.4. Απουσία αιτιολόγησης του αποκλεισμού της περιοχής εστίασης 3B

Category of recommendation: Construction of the intervention logic

Date: 02/07/2014

Topic: Περιοχή Εστίασης 3B

Description of the recommendation

Θα πρέπει να τονιστεί ότι μέσα από την αποτύπωση των αναγκών, τα θέματα διαχείρισης κινδύνων δεν αναδεικνύονται στο παρόν πρόγραμμα και ως εκ τούτου απουσιάζουν πλήρως από την στρατηγική και τις παρεμβάσεις του. Ο αξιολογητής εκτιμά πως η περιοχή εστίασης 3.2 έχει παραμείνει στην δικαιοδοσία του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης και οι απαιτούμενες ανάγκες καλύπτονται πλήρως από τους ετήσιους εθνικούς προϋπολογισμούς του φορέα, κάτι όμως το οποίο δεν αναφέρεται στην ενότητα της στρατηγικής με σαφή αιτιολόγηση. Η διατήρηση των θεμάτων διαχείρισης κινδύνων δύναται να παραμείνει στον ΟΓΑ εφόσον διασφαλιστεί η απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας του, χωρίς ουσιαστικές μειώσεις στον ετήσιο προϋπολογισμό λειτουργίας του.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο έχει ληφθεί υπόψη.

3.2.5. Αυξημένος συντονισμός δημοσιότητας από Διαχειριστική Αρχή

Category of recommendation: Programme implementing arrangements

Date: 02/07/2014

Topic: Δημοσιότητα

Description of the recommendation

Στα πλαίσια των αξιολογήσεων του σχεδίου επικοινωνίας που έγιναν το 2011 και 2012 σημειώνεται το συμπέρασμα ότι οι δράσεις προβολής θα πρέπει να εντάσσονται σε ένα πλήρες καθοδηγητικό έγγραφο το οποίο θα αποτελεί για τη Διαχειριστική Αρχή το κύριο εργαλείο συντονισμού των δράσεων επικοινωνίας. Σημαντικό άρα στοιχείο αποτελεί ο ορισμός της Διαχειριστικής Αρχής ως το Συντονιστικό Όργανο υλοποίησης δράσεων επικοινωνίας αντί η ανάληψη δράσεων μεμονωμένα από τους διάφορους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή Μονάδες Εφαρμογής και ΚΟΑΠ.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Η Διαχειριστική Αρχή θα επιδιώξει τον μεγαλύτερο δυνατό συντονισμό και συνέργεια μεταξύ των επιμέρους δράσεων δημοσιότητας. Σημειώνεται ότι η Διαχειριστική Αρχή δύναται να αναθέσει σε άλλους φορείς την διενέργεια δράσεων δημοσιότητας. Σε κάθε περίπτωση οι δράσεις αυτές θα εντάσσονται σε ένα ευρύτερο επικοινωνιακό πλάνο (Στρατηγική Επικοινωνίας το οποίο θα καταρτιστεί το αργότερο εντός 6 μηνών από την έγκριση του ΠΑΑ 2014-2020.

3.2.6. Ειδική αξιολόγηση επιπτώσεων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων

Category of recommendation: Other

Date: 02/07/2014

Topic: Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα

Description of the recommendation

Συστήνεται η αξιοποίηση της τεχνικής βοήθειας για την ειδική αξιολόγηση των επιπτώσεων των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων από την μέχρι σήμερα εφαρμογής τους σε τρεις περιβαλλοντικές παραμέτρους που είναι η προστασία του εδάφους, η ποιότητα των υδάτων στους υπόγειους υδροφορείς και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η σύσταση αυτή έρχεται σε συνέχεια των σχετικών εισηγήσεων της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΠΑΑ 2007-2013 για την αναγκαιότητα συλλογής και τήρησης δεδομένων που θα επιτρέπουν τον υπολογισμό των τιμών των δεικτών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο του Αξιολογητή θα ληφθεί υπόψη.

3.2.7. Επίτευξη συνεργειών σχετικά με την βιοποικιλότητα εντός NATURA

Category of recommendation: Construction of the intervention logic

Date: 02/07/2014

Topic: βιοποικιλότητα

Description of the recommendation

Η διατήρηση, προστασία και βελτίωση της βιοποικιλότητας στις προστατευόμενες περιοχές του ευρωπαϊκού δικτύου NATURA 2000, εξυπηρετείται μόνο από το μέτρο 13: Ενίσχυση περιοχών του Δικτύου Natura 2000. Δεν υπάρχει σχετική αναφορά σε άλλα μέτρα και κυρίως στα 10: Αγροπεριβαλλοντικά και 11: Ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής. Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα συνεργειών μεταξύ των μέτρων. Ο αξιολογητής προτείνει ως πρώτο βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση να υπάρχει πρόβλεψη για προτιμησιακό καθεστώς επιλεξιμότητας στα δύο αυτά μέτρα για παραγωγούς που δραστηριοποιούνται εντός των περιοχών NATURA 2000.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Στο άρθρο 28 δεν προβλέπεται η υποχρεωτική εφαρμογή κριτηρίων επιλεξιμότητας. Η συνήθης τακτική που εφαρμόζεται στην Κύπρο είναι η έγκριση όλων των επιλέξιμων αιτήσεων για συμμετοχή στα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα. Ως εκ τούτου δεν απαιτείται στο παρόν στάδιο η παροχή προτιμησιακού καθεστώτος στους παραγωγούς που δραστηριοποιούνται εντός των περιοχών NATURA 2000.

Οι δράσεις των Αρθρων 28 (M10) και 30 (M12) έχουν διαφοροποιηθεί εντελώς αποσκοπώντας στην εξάλειψη του φαινομένου διπλής χρηματοδότησης. Πέραν αυτού, οι γεωργοί εντός Natura μπορούν να συμμετέχουν εθελοντικά στις αγροπεριβαλλοντικές δράσεις και υποχρεωτικά στις πρόνοιες του μέτρου για Natura. Ο συνδυασμός των δράσεων αναμένεται να προκαλέσει ουσιαστική βελτίωση σε θέματα διατήρησης της βιοποικιλότητας λόγω της συνέργιας αλλά και της στοχευμένης διαφοροποίησης των δράσεων.

3.2.8. Επιπρόσθετος δείκτης εκροών στο Μέτρο 14

Category of recommendation: Establishment of targets, distribution of financial allocations

Date: 02/07/2014

Topic: Ευημερία των ζώων

Description of the recommendation

Δεδομένης της υψηλής χρηματοδοτικής βαρύτητας στο Μέτρο 14, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης συστήνει όπως πέραν του δείκτη αριθμού εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν στο Μέτρο, δημιουργηθεί επιπρόσθετος δείκτης που να μετρά τον αριθμό των αιγοπροβάτων που τυγχάνουν των συνθηκών καλής διαβίωσης.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Η σύσταση του αξιολογητή έχει ληφθεί υπόψη. Έχει προστεθεί στο M14 "Καλή Διαβίωση των ζώων" επιπρόσθετος δείκτης εκροών για καταγραφή του αριθμού των ζώων για τα οποία καταβάλεται ενίσχυση.

3.2.9. Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων

Category of recommendation: Programme implementing arrangements

Date: 02/07/2014

Topic: ηλεκτρονική υποβολή

Description of the recommendation

Έχει αναφερθεί και στην ενδιάμεση αξιολόγηση του ΠΑΑ 2007-13 η αναγκαιότητα ολοκλήρωσης του λογισμικού συστήματος για υποβολή σε ηλεκτρονική μορφή των αιτήσεων του σημαντικού σε χρηματοδοτική βαρύτητα Μέτρου 4. Συστήνεται η επίσπευση των διαδικασιών για τον σχεδιασμό και την θέση σε λειτουργία πριν την προκήρυξη του μέτρου του απαιτούμενου υπόβαθρου ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων, στοιχείο που θα οδηγήσει σε σημαντική μείωση του Διοικητικού κόστους, αλλά και την επίσπευση των διαδικασιών υποβολής – αξιολόγησης.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Η προσπάθεια για περαιτέρω προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι συνεχής. Για αρκετά μέτρα (π.χ. αγροπεριβαλλοντικά μέτρα) υπάρχει ήδη η δυνατότητα για υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης. Για τα μέτρα που σχετίζονται με τις επενδύσεις θα γίνει προσπάθεια κατά το στάδιο της ετοιμασίας της προκήρυξης για χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών μέσων στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

3.2.10. Κατάργηση ανάγκης για αντιμετώπιση της γήρανσης

Category of recommendation: The SWOT analysis, needs assessment

Date: 02/07/2014

Topic: Αντιμετώπιση γήρανσης απασχολούμενων στην γεωργία

Description of the recommendation

Η ανάγκη για «Αντιμετώπιση της γήρανσης των απασχολούμενων στην γεωργία», τεκμηριώνεται από το χαμηλό σε σχέση με τον Κοινοτικό μέσο όρο ποσοστό αρχηγών εκμεταλλεύσεων κάτω των 35 ετών. Προτείνεται όμως η κατάργηση της και η συγχώνευσή της με την ανάγκη για «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων». Και αυτό γιατί η ανανέωση της ηλικιακής σύνθεσης των απασχολούμενων στην γεωργία και κτηνοτροφία και οι σύγχρονες δεξιότητες των καλύτερα εκπαιδευμένων και περισσότερο καινοτόμων νέων γεωργών συνιστούν κατά τη γνώμη του Αξιολογητή καταλυτικό παράγοντα για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Κυπριακής γεωργίας.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο έχει ληφθεί υπόψη.

3.2.11. Ορισμός ανάγκης "ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων"

Category of recommendation: The SWOT analysis, needs assessment

Date: 02/07/2014

Topic: Υδάτινοι πόροι

Description of the recommendation

Οι ανάγκες για «Αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων για αποδοτική χρήση νερού» και για «Ορθολογική χρεν, 6 (industry. ήση του ύδατος και μείωση της υπεράντλησης των υπόγειων υδατικών πόρων" ανταποκρίνονται στις διαπιστώσεις της SWOT περί λειψυδρίας, ποσοτικής και ποιοτικής υποβάθμισης των υδροφορέων και υπεράντλησης ύδατος από τη γεωργία για αρδευτικούς σκοπούς. Επειδή όμως οι εν λόγω ανάγκες σχετίζονται άρρηκτα μεταξύ τους και με στόχο τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό σχετικά με ζητήματα που αφορούν την διαχείριση των υδατικών πόρων από την γεωργία και κτηνοτροφία, προτείνεται η σύμπτυξή τους σε μια ανάγκη υπό την ονομασία "Ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων".

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο των αξιολογητών έχει ληφθεί υπόψη. Έχει γίνει ενοποίηση των δύο αναγκών.

3.2.12. Ορισμός ανάγκης για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας

Category of recommendation: The SWOT analysis, needs assessment

Date: 02/07/2014

Topic: Ανταγωνιστικότητα

Description of the recommendation

Οι ανάγκες για "Αύξηση του μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων", "Εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων" και "Δημιουργία νέων σύγχρονων μονάδων" ανταποκρίνονται στις διαπιστώσεις της SWOT ανάλυσης. Τεκμηριώνονται δε από προβλήματα που καταγράφονται, όπως το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, την χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας, τη γήρανση των γεωργών, τον χαμηλό ρυθμό ανανέωσης του ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου, την αύξηση του ανταγωνισμού από άλλες ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες, και την υψηλή εξάρτηση της κτηνοτροφίας από εισαγόμενες πρώτες ύλες.

Λόγω ιδιαίτερης συνάφειας μεταξύ των εν λόγω αναγκών οι οποίες θα εξυπηρετηθούν από το ίδιο Μέτρο αλλά και με στόχο την διασφάλιση του συντονισμού και της συνέργειας των επι μέρους δράσεων, προτείνεται η συγχώνευσή τους στην ανάγκη για «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων».

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο έχει ληφθεί υπόψη.

3.2.13. Παρακολούθηση οικονομικών επιδόσεων εκμεταλλεύσεων

Category of recommendation: Other

Date: 02/07/2014

Topic: Οικονομικές επιδόσεις εκμεταλλεύσεων

Description of the recommendation

Συστήνεται όπως για την ετοιμασία της αίτησης συμμετοχής στο Μέτρο 4 – Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, καταγράφεται η ορθή και πλήρης εικόνα της υφιστάμενης κατάστασης των οικονομικών επιδόσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Παράλληλα και συμπληρωματικά, θα πρέπει να διασφαλιστεί διαδικασία με την οποία θα λαμβάνεται η απαιτούμενη πληροφόρηση από τους δικαιούχους για την παρακολούθηση των οικονομικών μεγεθών της εκμετάλλευσης, τουλάχιστο μέχρι 5 χρόνια από την ημερομηνία υλοποίησης του Σχεδίου Βελτίωσης.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο του αξιολογητή θα ληφθεί υπόψη σε συνάρτηση με την προσπάθεια μείωσης του διοικητικού φόρτου τόσο για τις αρμόδιες υπηρεσίες όσο και για τους δικαιούχους.

3.2.14. Πληρέστερη τεκμηρίωση σχετικά με την ποιότητα των υδάτινων πόρων

Category of recommendation: Construction of the intervention logic

Date: 02/07/2014

Topic: Υδάτινοι πόροι

Description of the recommendation

Συνιστάται η περαιτέρω τεκμηρίωση με μελέτες, βιβλιογραφικές αναφορές και στατιστικά στοιχεία στο πώς θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων (συνεπώς και τις υποχρεώσεις) που θέτουν οι οδηγίες 91/676 αλλά και κυρίως 2000/60, τα καθεστώτα του μέτρου 10 στην προστασία της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των 10.1. Πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων, 10.2. Εφαρμογή τριετούς κύκλου αμειψισποράς και 10.3. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παραγωγής όπως περιγράφεται στη λογική της παρέμβασης. Πιο συγκεκριμένα η προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των υδάτων μέσω της αποφυγής της ζιζανιοκτονίας, όπως φαίνεται στη λογική της παρέμβασης, στηρίζεται σε ιδιαίτερα εύθραυστη επιχειρηματολογία. Δεδομένου μάλιστα ότι τα συγκεκριμένα μέτρα αποτελούν συνέχεια ήδη εφαρμοζόμενων είναι αναγκαίο να υπάρξει μια εκτίμηση της συμβολής των εφαρμοσθέντων μέτρων στη βελτίωση της ποιότητας των υδατικών πόρων.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Υπάρχει πλούσια βιβλιογραφία στην οποία τεκμηριώνεται η σημαντική συμβολή των δράσεων που έχουν επιλεγεί. Αναφέρονται ενδεικτικά τα πιο κάτω:

E.Audsley, (2009). Estimation of the greenhouse gas emissions from agricultural pesticide manufacture and use. Cranfield University, Cranfield Bedford, August 2009.

National Park Service. US Department of the Interior. (August 1, 2006), Sequoia & Kings Canyon National Park: Air quality -- Airborne synthetic chemicals. Nps.gov. Retrieved on September 19, 2007.

Gilliom, RJ, Barbash, JE, Crawford, GG, Hamilton,DM (February 15, 2007), The Quality of our nation's waters: Pesticides in the nation's streams and ground water, 1992–2001. Chapter 1, Page 4. US Geological

Survey. Retrieved on September 13, 2007.

Francis, C.A. 2003. Advances in the design of resource-efficient cropping systems. Journal of Crop Production. 8:15-32

States of Jersey (2007), Environmental protection and pesticide use. Retrieved on 2007-10-10.

Αναφορικά με την αποδοτικότητα των μέτρων θα επιδιωχθεί η περαιτέρω εξέταση του θέματος στα πλαίσια της εκ των υστέρων αξιολόγησης του ΠΑΑ 2007-2013 καθώς και σε ενδεχόμενες άλλες ειδικές μελέτες.

3.2.15. Στρατηγική για E&K στον αγροδιατροφικό κλάδο και τήρηση μητρώου

Category of recommendation: Other

Date: 02/07/2014

Topic: E&K

Description of the recommendation

Δεν εντοπίζεται η ύπαρξη ενός εγγράφου στρατηγικής για την έρευνα και καινοτομία (E&K) στον αγροδιατροφικό κλάδο που να καθορίζει τις περιοχές εστίασης σε σχέση τόσο με τον πρωτογενή όσο και το δευτερογενή τομέα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Παράλληλα, η μη τήρηση ενός μητρώου ερευνητικών έργων, καθιστούν την διαμόρφωση πολιτικών για την E&K μια αδύναμη διαδικασία χωρίς μεσοπρόθεσμους στόχους, στοιχείο που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η παρέμβαση σε δράσεις E&K κατά την νέα προγραμματική περίοδο. Η αντιμετώπιση αυτής της αδυναμίας κρίνεται σημαντική για την αποφυγή επικαλύψεων ή/και επαναλαμβανόμενων εργασιών επί του ιδίου ή συγγενούς ερευνητικού πεδίου στα πλαίσια του Μέτρου 16.2. Ένα τέτοιο μητρώο κρίνεται επίσης ως προαπαιτούμενο εργαλείο για την ορθότερη αξιολόγηση των προτάσεων E&K καθώς και στην διαμόρφωση ενός πλαισίου στόχευσης του Μέτρου 16.2.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο του Αξιολογητή θα ληφθεί υπόψη.

3.2.16. Συμπλήρωση του προγράμματος με δράσεις ΑΠΕ

Category of recommendation: Establishment of targets, distribution of financial allocations

Date: 02/07/2014

Topic: ΑΠΕ

Description of the recommendation

Προτείνεται η κατάρτιση μέτρου για την συγκέντρωση και κατάλληλη διαχείριση γεωργικών υπολειμμάτων σύμφωνα με την διαπιστωμένη ανάγκη 4.2.1. για προώθηση ΑΠΕ στην γεωργία και κτηνοτροφία. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει τόσο ιδιωτική όσο και συλλογική επένδυση.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Οι δράσεις που αναφέρονται στην σύσταση του αξιολογητή είναι επιλέξιμες μέσα από τα επενδυτικά μέτρα (M4) καθώς και μέσα από το μέτρο της συνεργασίας όπως αυτό θα εφαρμοστεί στα πλαίσια του LEADER

(M19).

3.2.17. Σχέδιο Δράσης για την παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

Category of recommendation: Other

Date: 02/07/2014

Topic: Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Description of the recommendation

Παρατηρείται η μη ενεργοποίηση οποιασδήποτε παρέμβασης σε θέματα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους αγρότες, αφού σύμφωνα με το κείμενο στρατηγικής η παροχή των συμβουλευτικών υπηρεσιών αποτελεί αρμοδιότητα του Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών του Τμήματος και δεν εμπίπτει στις προτεραιότητες του ΠΑΑ 2014-2020. Με δεδομένη την μεγάλη σημασία που δίνεται από το νέο πλαίσιο της ΚΑΠ (καν. 1306/2013) για την καθιέρωση συστήματος παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών (άρθρο 13), αλλά και την αναγκαιότητα αναβάθμισης των μηχανισμών μεταφοράς τεχνογνωσίας όπως είναι το σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών ο Σύμβουλος Αξιολόγησης συστήνει την εκπόνηση ενός σχεδίου δράσης για την αναβάθμιση του τρόπου λειτουργίας του Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών το οποίο επιφορτίζεται και με την παροχή γεωργικής εκπαίδευσης ώστε να μπορέσει να εκπληρώσει το διπλό του ρόλο ως φορέα παροχής εκπαίδευσης αλλά και ως αποκλειστικού παρόχου γεωργικών συμβουλών με επάρκεια και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους κανονισμούς.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το Τμήμα Γεωργίας καταρτίζει ετήσιο Πρόγραμμα Γεωργικών Εφαρμογών στην βάση των αναγκών που διαπιστώνονται στο στάδιο της διάγνωσης αναγκών. Το Πρόγραμμα καταρτίζεται ανά Επαρχία και ανά κλάδο παραγωγής. Στην παρούσα φάση ετοιμάζεται λογισμικό αξιολόγησης του προγράμματος σε συνεργασία με τον ΚΟΑΠ. Περαιτέρω προγραμματίζεται στο μέλλον η δημιουργία διαδραστικού λογισμικού συστήματος συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ατομικό επίπεδο.

3.2.18. Υιοθέτηση επιπρόσθετου δείκτη εκροών για κατάρτιση γεωργών

Category of recommendation: Establishment of targets, distribution of financial allocations

Date: 02/07/2014

Topic: επαγγελματική κατάρτιση γεωργών

Description of the recommendation

Σύμφωνα με την στοχοθέτηση του Μέτρου 1, η αύξηση του ποσοστού των αγροτών με βασική ή πλήρη γεωργική εκπαίδευση θα αυξηθεί από 5,7% σε 10% επί του συνόλου των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων δηλαδή σε 1700 εκπαιδευομένους στη βάση του συνολικού αριθμού αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Τονίζεται όμως ότι οι τιμή του δείκτη βάσης 24, 'Επίπεδο κατάρτισης γεωργών' στηρίζεται στο σύνολο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Σημειώνεται ότι από το σύνολο των 38,860 εκμεταλλεύσεων, μόνο 18,629 διαθέτουν τα προϊόντα τους στην αγορά (Απογραφή Γεωργίας 2012) και μόνο 3,765 φυσικά και νομικά πρόσωπα διαχειρίζονται εκμεταλλεύσεις σε επαγγελματική βάση (στοιχεία Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών). Άρα, αν και στοχοθετείται η αύξηση του δείκτη σε 10%, αυτή αφορά σε επαγγελματίες γεωργούς και όχι στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων. Κατ' επέκταση, για καλύτερη αποτύπωση του αποτελέσματος θα πρέπει να δημιουργηθεί επιπρόσθετος δείκτης που να περιορίζει τον

παρονομαστή στο σύνολο των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών.

How recommendation has been addressed or justification as to why not taken into account

Το σχόλιο του Αξιολογητή έχει ληφθεί υπόψη.

3.3. Ex-ante Evaluation report

See Annexed Documents

4. SWOT AND IDENTIFICATION OF NEEDS

4.1. SWOT

4.1.1. Comprehensive overall description of the current situation of the programming area, based on common and programme-specific context indicators and other qualitative up-to-date information

1.1 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η διεθνής οικονομική κρίση και ειδικότερα τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα, τα διαρθρωτικά προβλήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα αλλά και οι δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα επηρέασαν τη μικρή, ανοικτή οικονομία της Κύπρου με αποτέλεσμα την επιδείνωση των μακροοικονομικών επιδόσεων της χώρας κατά τα τελευταία χρόνια, όπως παρουσιάζεται συνοπτικά στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.

Οι οικονομικές συνθήκες της χώρας επιδεινώθηκαν περαιτέρω μετά και τις αποφάσεις του Eurogroup του Μαρτίου 2013 για εξυγίανση του τραπεζικού τομέα της Κύπρου και κούρεμα των ανασφάλιστων καταθέσεων στα δύο μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα του τόπου, που οδήγησαν ουσιαστικά στην κατάρρευση του νευραλγικού για τη χώρα χρηματοπιστωτικού τομέα. Στο ανωτέρω δυσμενές περιβάλλον η κυπριακή γεωργία αλλά και οι αγροτικές περιοχές της χώρας καλούνται όχι μόνο να άρουν τις διαρθρωτικές τους αδυναμίες αλλά να αποτελέσουν και βασικές συνιστώσες διαμόρφωσης ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου. Στον πιο πάνω στόχο, σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

1.1.1.2 Κοινωνικοοικονομική κατάσταση και κατάσταση των αγροτικών περιοχών

Η συνολική έκταση της Κύπρου ανέρχεται σε 9.251 τ.χλμ. Ο συνολικός πληθυσμός της Κύπρου το 2012 ανήλθε στις 862.011 κατοίκους. Με έτος αναφοράς το 2011 το 67,4% πληθυσμού της Κύπρου κατοικεί σε αστικές περιοχές έναντι 69% το 2001 και 67,7% το 1991, ενώ στις αγροτικές περιοχές κατοικεί αντίστοιχα το 32,6% (2011), 31% (2001).

Ο πληθυσμός της Κύπρου συνολικά αλλά και σε επίπεδο αγροτικών περιοχών παρουσιάζει ευνοϊκότερη δημογραφική σύνθεση σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ όπως αποτυπώνεται και στον Πίνακα 2 που ακολουθεί.

Η Κύπρος σε όρους πληθυσμιακής πυκνότητας υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ – 27 σε εθνικό επίπεδο (Κύπρος 92,3, ΕΕ-27 116,9), όμως δεν μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα σε σχέση με την πληθυσμιακή πυκνότητα των αγροτικών περιοχών.

Το ποσοστό απασχόλησης μειώνεται το 2012 σε 64,6% (ίδιο επίπεδο με αυτό στην ΕΕ-27), από 70,1% το 2008 (72,7% στην ΕΕ -27). Η ανεργία είναι ελαφρώς υψηλότερη στις αγροτικές περιοχές (thinly populated rural areas) (12,9% σε σύγκριση με 10% στην ΕΕ-27). Παρατηρείται ότι η ανεργία είναι υψηλότερη στις αγροτικές περιοχές της Κύπρου σε σχέση με τις αστικές, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στην ΕΕ. Η ανεργία δεν κατανέμεται ισομερώς μεταξύ των φύλων και των ηλικιακών ομάδων. Στις αγροτικές περιοχές η ανεργία των νέων (ηλικιακή ομάδα 15-24) ανέρχεται σε 30,6% έναντι 27,8% σε σύνολο χώρας και είναι κατά πολύ υψηλότερη σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο της ανεργίας των νέων στις αγροτικές περιοχές (22,1%) σηματοδοτώντας την ανάγκη δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές. Μία διαρθρωτική μεταβολή στη διάρθρωση της απασχόλησης της Κύπρου είναι η βαθμιαία συρρίκνωση του ποσοστού των αυτοαπασχολούμενων το οποίο το 2000 έφθανε το 20,1% με

σημαντική διαφορά υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (14,6%), για να διαμορφωθεί σε 13,7% το 2012 ελαφρώς χαμηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ.

Σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ η Κύπρος κατατάσσεται ελαφρώς χαμηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ αλλά με αποκλίνουσα τάση και βραχυπρόθεσμη περαιτέρω μείωση. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Κύπρου το 2000 ανερχόταν στο 88 (ΕΕ=100). Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της δεκαετίας του 2000 μέχρι και την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης οδήγησαν σε ταχεία σύγκλιση (το 2009 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανήλθε στο 100 για να διαμορφωθεί στο 94 το 2011).

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την κατανομή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Κίνδυνο φτώχειας αντιμετωπίζει το 23,7% του συνολικού πληθυσμού, ενώ για τις αγροτικές περιοχές (thinly populated rural areas) το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται στο 25,8%.

Σημειώνεται ότι η Κύπρος στο συγκεκριμένο δείκτη καταγράφει τιμές καλύτερες σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ-27 όπου τα αντίστοιχα ποσοστά διαμορφώνονται στο 24,2% και 29,3% αντίστοιχα. Η οικονομία της Κύπρου χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία του τριτογενούς τομέα σε όρους απασχόλησης και δημιουργίας εισοδήματος και την διαχρονική μείωση της συμβολής του πρωτογενούς τομέα. Ο πρωτογενής τομέας το 2000 παρήγαγε το 3,8% της συνολικής ΑΠΑ και απασχολούσε το 6% του εργατικού δυναμικού, ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη το 2012 έχουν διαμορφωθεί στο 2,3% επί της συνολικής ΑΠΑ (ΕΕ-27: 1,7%) και στο 3,6% του εργατικού δυναμικού (ΕΕ27:5,2%). Παρατηρείται λοιπόν ότι το ποσοστό απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα είναι χαμηλότερο στην Κύπρο ενώ η συμβολή του στην ΑΠΑ της οικονομίας υψηλότερη.

Ενώ η παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού της Κύπρου ανέρχεται σε 43238,2 € ανά απασχολούμενο και υπολείπεται του κοινοτικού μέσου όρου (ΕΕ27: 51.664), στον πρωτογενή τομέα της Κύπρου είναι υψηλότερη (26.759,1 € ανά απασχολούμενο έναντι 17.307 στην ΕΕ-27) σε αντίθεση με τις επιδόσεις των άλλων τομέων της οικονομίας (δευτερογενής: 38.188,4 € ανά απασχολούμενο, έναντι 57.755 στην ΕΕ-27, τριτογενής: 45.116 € ανά απασχολούμενο, έναντι 52.233 στην ΕΕ-27).

Θα πρέπει να τονισθεί ότι η μείωση του ρυθμού της πληθυσμιακής αποδυνάμωσης των αγροτικών περιοχών δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αναπτυξιακά σημαντικά υστερούσες περιοχές. Σε μεγάλο βαθμό, οι πλείστες των πεδινών περιοχών της υπαίθρου μπορούν πλέον να χαρακτηριστούν ως περιιαστικές και παρουσιάζουν αύξηση στον πληθυσμό, καλύτερη δημογραφική σύνθεση (ηλικιακή ισορροπία) και περιορισμένη εξάρτηση από την γεωργική ενασχόληση. Σε αντίθεση, οι ημιορεινές και ορεινές περιοχές παρουσιάζουν πληθυσμιακή αποψίλωση, γερασμένη πληθυσμιακή σύνθεση και σημαντική εξάρτηση από δραστηριότητες της αγροτικής οικονομίας. Ως εκ τούτου, οι ανάγκες των περιοχών διαφέρουν σε τέτοιο βαθμό ώστε να απαιτείται διαφορετική χωρική προσέγγιση και καταρτισμός ιδιαίτερων στρατηγικών ανάπτυξης, στοιχείο το οποίο δύναται να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα μέσα από πρωτοβουλίες τύπου Leader παρά από ενιαίες εθνικές πολιτικές. Η εφαρμογή Προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές ουσιαστικά ταυτίζεται με την έναρξη εφαρμογής του ΠΑΑ 2007 –2013 μέσω του Άξονα 4 Leader. Τα εταιρικά σχήματα που δημιουργήθηκαν περιλαμβάνουν συνολικά 191 κοινότητες (το 55% των κοινοτήτων της Κύπρου), έκτασης περίπου 2.965 τ. Χλμ. (το 51% της συνολικής έκτασης της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το κράτος) και συνολικού πληθυσμού 129.464 κατοίκων (54% του αγροτικού πληθυσμού). Χαρακτηριστικά παραδείγματα υστέρησης των αγροτικών περιοχών ως προς τις αστικές αποτελούν η πρόσβαση σε ΤΠΕ με αποκλίσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών νοικοκυριών τόσο στην χρήση Η/Υ όσο και στην πρόσβαση στο διαδίκτυο. Αποκλίσεις παρατηρούνται και στο επίπεδο εκπαίδευσης αφού το 7% του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών δεν έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (3% στις αστικές περιοχές), το 21% του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (12% στις αστικές περιοχές), το 51% του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών έχει ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση (48% στις αστικές περιοχές), ενώ

το 19% του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση (31% στις αστικές περιοχές).

1.1.1.3 Τομεακή Ανάλυση

Ο αγροδιατροφικός τομέας βρίσκεται σε ένα κρίσιμο μεταίχμιο, γιατί τα σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα του τομέα σε συνδυασμό με τους υφιστάμενους περιβαλλοντικούς, κλιματικούς και γεωγραφικούς περιορισμούς (νησιωτικός χαρακτήρας, απόσταση από την ηπειρωτική Ευρώπη και τις σημαντικότερες αγορές) έχουν οδηγήσει στην διαμόρφωση ενός μοντέλου ανάπτυξης, το οποίο χαρακτηρίζεται από σοβαρά προβλήματα ανταγωνιστικότητας. Τα προβλήματα αυτά αναδεικνύονται από τους Δείκτες Κοινού Πλαισίου (ΔΚΠ) οι οποίοι αποτυπώνουν τόσο τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά όσο και τις επιδόσεις της κυπριακής γεωργίας. Στον τομέα της γεωργίας απασχολούνται 9.800 άτομα με ποσοστό συμμετοχής στην συνολική απασχόληση χαμηλότερο από το μέσο όρο στην ΕΕ-27 (2.52% σε σύγκριση με 4.63%). Αντίθετα, υψηλότερη είναι η συμμετοχή της βιομηχανίας τροφίμων στην απασχόληση (9,000 άτομα και ποσοστό 2.32%) που είναι υψηλότερο από τον αντίστοιχο κοινοτικό μέσο όρο (2%). Τέλος, στη δασοκομία απασχολούνται 1.100 άτομα (0.28% της απασχόλησης), δηλαδή ποσοστό ελαφρά υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (0.24%). Η παραγωγικότητα της εργασίας στην γεωργία ανέρχεται σε 12.794 €/ΜΑΕ (περίπου 85% του Κοινοτικού μέσου όρου). Σε ότι αφορά τη βιομηχανία τροφίμων, η υστέρηση στη παραγωγικότητα της εργασίας είναι ακόμα μεγαλύτερη (29.405 €/άτομο) και διαμορφώνεται στο 72% του μέσου κοινοτικού όρου. Η παραγωγικότητα της εργασίας στο δασικό τομέα ανέρχεται σε 16.300 €/ΜΑΕ.

Ένα από τα σημαντικότερα διαρθρωτικά προβλήματα της Κυπριακής Γεωργίας είναι το μικρό μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων σε σχέση με το μέσο όρο στην ΕΕ-27. Το 75.1% των κυπριακών εκμεταλλεύσεων έχει έκταση μικρότερη από 2 εκτάρια (ΕΕ-27: 49%). Στην ΕΕ-27 το 31% των εκμεταλλεύσεων έχουν μέγεθος από 2-10 εκτάρια, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη Κύπρο είναι περίπου 20%. Τέλος, μόνο το 1,6% των εκμεταλλεύσεων στη Κύπρο είναι μεγαλύτερες από 30 εκτάρια (9.3% στην ΕΕ-27). Σε όρους οικονομικού μεγέθους, το 57% των κυπριακών εκμεταλλεύσεων αποδίδουν μέχρι 2.000 SO (ΕΕ-27: 44.7%), ενώ πάνω από 25.000 SO αποδίδει το 7.1% των εκμεταλλεύσεων της νήσου (ΕΕ-27: 14.3%). Συνολικά, το μέσο φυσικό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων ανέρχεται σε 3 εκτάρια (ΕΕ-27: 14.3), ενώ το μέσο οικονομικό τους μέγεθος σε 11.808,8 SO (ΕΕ-27: 25.450). Σε ότι αφορά τη συνολική χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση (ΧΓΕ), το 2010 αυτή ανερχόταν σε 118.400 εκτάρια καταγράφοντας μια μείωση της τάξης του 25% σε σύγκριση με το 2003. Περίπου το 72% (60% στην ΕΕ-27) αποτελούν οι αροτραίες εκτάσεις και εκτάσεις με ετήσιες καλλιέργειες, το 26,5% (ΕΕ-27: 6.2%) οι μόνιμες καλλιέργειες, ενώ το υπόλοιπο 2% (ΕΕ-27: 33.6%) είναι βοσκότοποι. Το 2010, 2.000 εκτάρια (1.7% της ΧΓΕ) αφορούσαν βιολογικές καλλιέργειες, σε σύγκριση με 3.7% στην ΕΕ-27. Όπως είναι αναμενόμενο λόγω των δυσμενών κλιματολογικών συνθηκών το ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων ανέρχεται σε 28.290 εκτάρια ή 23.9% της ΧΓΕ (ΕΕ-27: 5.8%). Το σύνολο των ζωικών μονάδων της Κύπρου ανέρχεται σε 200.750 και διαχρονικά βαίνει μειούμενο. Η γεωργία στην Κύπρο αποτελεί ως επί το πλείστον δραστηριότητα «μη-πλήρους απασχόλησης» και οικογενειακής μορφής. Σε επίπεδο ΜΑΕ το σύνολο των 82.040 ατόμων που ασκούν γεωργική δραστηριότητα δημιουργεί 16.720 ΜΑΕ διαθέτει δηλαδή το 20.4% του χρόνου του (ΕΕ-27: 36%).

Επίσης, το μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων σε μονάδες εργασίας είναι σημαντικά υψηλότερο από τον αντίστοιχο κοινοτικό μέσο όρο (2.32 ΜΑΕ ανά εκμετάλλευση σε σύγκριση με 1,33 στην ΕΕ-27), κάτι που αναδεικνύει τα προβλήματα εκσυγχρονισμού του τομέα.

Εκτός του μικρού (φυσικού και οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων) και των δυσμενών κλιματολογικών συνθηκών πρόσθετα διαρθρωτικά προβλήματα για την Κύπρο αποτελούν η γήρανση των απασχολούμενων στον τομέα, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και η χαμηλή δαπάνη για Έ-Τ-Κ.

Αναλυτικότερα μόνο το 2.6% των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων είναι κάτω των 35 ετών, σε σύγκριση με

7.5% στην ΕΕ-27, ενώ ο λόγος αρχηγών κάτω των 35 ετών προς αρχηγούς άνω των 55 ετών ανέρχεται σε 4,7 (ΕΕ-27: 14,16). Χαμηλό ποσοστό γεωργών διαθέτουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ενώ λόγω απουσίας αναλυτικών στατιστικών δεδομένων, δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων στην γεωργία. Το ποσοστό των αγροτών με βασική ή πλήρη γεωργική εκπαίδευση ανέρχεται στο 5,7% του συνόλου (ΕΕ-27: 29,4%), ενώ ελαφρώς υψηλότερο είναι το ποσοστό των νέων γεωργών ηλικίας κάτω των 35 ετών με βασική ή πλήρη γεωργική εκπαίδευση, το οποίο ανέρχεται σε 6,9%, αλλά υπολείπεται σημαντικά του μέσου όρου της ΕΕ-27 (31,5%). Παράλληλα, η έλλειψη εργαλείων πολιτικής για στήριξη της μεταφοράς γνώσης από ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού, όπου η εμπειρία και η γνώση σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα είναι μεγαλύτερη, στερεί τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του αγροτικού κλάδου στην ύπαιθρο. Η γεωργική έρευνα υλοποιείται μέσω της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών όπου όμως οι δράσεις δεν καθοδηγούνται από τις συγκεκριμένες και εκφρασμένες επιχειρηματικές ανάγκες αλλά κυρίως από τα ερευνητικά προγράμματα του Ινστιτούτου και το γνωστικό αντικείμενο των ερευνητών.

Η Αιγοπροβατοτροφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της γεωργικής δραστηριότητας και είναι ένας από τους παλαιότερους και σπουδαιότερους κλάδους της ζωικής παραγωγής της Κύπρου ιδιαίτερα όσον αφορά την απασχόληση πληθυσμού στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές. Η παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος καλύπτει περίπου το 25 % της συνολικής ποσότητας γάλακτος και η παραγωγή κρέατος το 5,5% της συνολικής ποσότητας κρέατος. Λόγω της σημασίας που κατέχει το αιγοπρόβειο γάλα ως πρώτη ύλη για την παραγωγή του χαλλουμιού, η βελτίωση της ποιότητας του γάλακτος καθίσταται απαραίτητη. Σημειώνεται ότι στον Κλάδο της Αιγοπροβατοτροφίας δεν υπάρχουν ελάχιστα πρότυπα για την διαβίωση των ζώων με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται αυξημένης θνησιμότητας και υποβαθμισμένης ποιότητα.

Σε επίπεδο ιδιωτικού τομέα, αν και δεν καταγράφονται οι δαπάνες σε Ε&Κ, εκτιμάται ότι αυτές βρίσκονται σε πολύ περιορισμένο επίπεδο λόγω του πολύ μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων. Από έρευνες πεδίου, στα πλαίσια της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΠΑΑ 2007-13, προέκυψε ότι οι επενδύσεις σε καινοτόμες παραγωγικές δράσεις ή/και προϊόντα ανήλθαν στο 1% του συνόλου στον πρωτογενή τομέα και 4% στον μεταποιητικό. Η ερευνητική αδυναμία στον ιδιωτικό τομέα επιδρά επίσης αρνητικά και στην κατοχύρωση προϊόντων ποιότητας αφού δεν μπορούν να προσδιοριστούν μέσα από επιστημονικά δεδομένα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προϊόντων, ως απαιτείται στις αντίστοιχες προδιαγραφές. Γενικότερα, θα μπορούσε να λεχθεί πως η αδυναμία ανάδειξης ιδιαίτερων και μοναδικών χαρακτηριστικών στα τοπικά προϊόντα, μέσα από την επιστημονική ανάλυση και τεκμηρίωση, αποτελεί περιοριστικό παράγοντα στην εφαρμογή στρατηγικών διαφοροποίησης.

Κατά το 2012, το γεωργικό εισόδημα εκφρασμένο σε ευρώ ανά ΜΑΕ (ΔΚΠ 25) ανέρχεται σε 8.555 (67% του Κοινοτικού μέσου όρου), ενώ με έτος βάσης το 2005 ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται σε 69.3 (ΕΕ-27: 128.5). Αντίθετα, το επιχειρηματικό εισόδημα στη γεωργία το οποίο αποτυπώνει το επίπεδο διαβίωσης των αγροτών διαμορφώνεται σε 11.216,2 €/ΜΑΕ και είναι κατά 11% υψηλότερο του Κοινοτικού μέσου όρου. Τέλος, το διαθέσιμο γεωργικό εισόδημα που προσδιορίζει εν μέρει και το επίπεδο διαβίωσης ανέρχεται σε 57% του αντίστοιχου των απασχολούμενων σε άλλους κλάδους της οικονομίας, σε σύγκριση με 37% σε επίπεδο ΕΕ-27. Σε όρους παραγωγικότητας του συνόλου των παραγωγικών συντελεστών, η Κύπρος φαίνεται να βελτιώνει ταχύτερα την παραγωγικότητα της αφού ο σχετικός δείκτης το 2012 (με τιμή βάσης το 2005) διαμορφώνεται στο 112, σε σύγκριση με 104.2 για την ΕΕ-27.

Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στη γεωργία το 2011 ανήλθαν σε 10,8Μ€ και αποτελούσαν το 3% της γεωργικής ΑΠΑ, τιμές πολύ χαμηλότερες σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (32.4%) αναδεικνύοντας την υστέρηση στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του τομέα.

Τα δάση και οι λοιπές δασώδεις εκτάσεις καλύπτουν το 42% της έκτασης της νήσου, ποσοστό που είναι σχεδόν ταυτόσημο με το μέσο όρο της ΕΕ-27 (41,2%) Ο τουρισμός αποτελεί έναν κλάδο στον οποίο η

Κύπρος παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα με μια αρκετά ανεπτυγμένη ξενοδοχειακή υποδομή (87.082 κλίνες), προσανατολισμένος όμως, στο παραδοσιακό μοντέλο θάλασσα – ήλιος. Αγροτουριστικές υποδομές χρηματοδοτήθηκαν την περίοδο 2004-2013 μέσω του ΕΤΠΑ αλλά ο βαθμός πληρότητας των καταλυμάτων στις αγροτικές περιοχές υπολείπεται του μέσου εθνικού, αναδεικνύοντας την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των κινήτρων και υλοποίησης στοχευμένων παρεμβάσεων για τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Ο τουρισμός της υπαίθρου μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική αναπτυξιακή πρόταση για τις αγροτικές περιοχές αξιοποιώντας το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κυπριακής υπαίθρου (τοπίο, γαστρονομία, παραδοσιακές καλλιέργειες και αγροδιατροφικά προϊόντα). Τέλος διαπιστώνεται χαμηλός βαθμός οργάνωσης των παραγωγών σε Ομάδες και Οργανώσεις που έχει ως αποτέλεσμα την περιορισμένη ενσωμάτωση των παραγωγών στην αλυσίδα διακίνησης τροφίμων, ενώ παράλληλα σημαντικότερη υστέρηση παρουσιάζει η Κύπρος στην κάλυψη των αγροδιατροφικών προϊόντων μέσω συστημάτων ποιότητας. Η περιορισμένη ενσωμάτωση των παραγωγών στην αλυσίδα διατροφής σχετίζεται παράλληλα και με τη χαμηλή προστιθέμενη αξία στα πλείστα των προϊόντων καθώς και στην απουσία επώνυμης μάρκας ή άλλων χαρακτηριστικών διαφοροποίησης. Σε επίπεδο κατοχύρωσης προϊόντων με βάση τα ευρωπαϊκά συστήματα ποιότητας ΠΟΠ/ΠΓΕ, σημειώνεται πως από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ κατοχυρώθηκαν μόνο δύο προϊόντα ΠΓΕ που καλύπτουν πολύ μικρό ποσοστό της γεωργικής παραγωγής, ενώ παράλληλα εντοπίζεται πλήρης ανυπαρξία εθελοντικών σημάτων ποιότητας στον αγροδιατροφικό τομέα, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

1.1.1.4 Περιβάλλον - Κλιματική Αλλαγή

Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της γεωργίας στην Κύπρο είναι χωρικά εστιασμένο στις περιοχές που καλλιεργούνται συγκεκριμένα είδη και κυρίως αφορά στην πίεση που ασκείται στους υδροφορείς και την ποιότητα των υδάτων. Πίεση ασκείται επίσης στο περιβάλλον από την υπέρμετρη αύξηση του ζωικού κεφαλαίου σε συνδυασμό με την έλλειψη βοσκοτόπων. Σε ότι αφορά την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της, η ακριβής εκτίμηση της συμβολής του αγροδιατροφικού τομέα θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της εκπονούμενης Εθνικής Στρατηγικής. Με βάση τα πορίσματα διεθνών μελετών, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αναμένεται να είναι ιδιαίτερα σημαντικές λαμβανομένων υπόψη της λειψυδρίας και του υψηλού κινδύνου δασικών πυρκαγιών, ενώ είναι υπό διερεύνηση οι επιπτώσεις αναφορικά με την παραγωγικότητα των εδαφών, την απόδοση των καλλιεργειών και την διάδοση ασθeneιών. Η γεωργική γη καλύπτει το 47,8% της συνολικής έκτασης της Κύπρου (ΕΕ-27: 46,8%), οι φυσικοί λειμώνες το 3% (ΕΕ-27 2,5%), τα δάση το 16,7% (ΕΕ-27: 30,5%), η οικοδομημένη γη το 8,4% (διπλάσιο ποσοστό από τον μέσο όρο της ΕΕ-27) και η φυσική γή το 19,2% (ΕΕ -27: 7,5%). Οι περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα καλύπτουν το 60,2% της συνολικής ΧΓΕ (ΕΕ-27: 54,48%), αναδεικνύοντας ακόμα ένα διαρθρωτικό πρόβλημα της κυπριακής γεωργίας ενώ ιδιαίτερα αυξημένη είναι στην Κύπρο η έκταση των λιγότερο ευνοημένων περιοχών με ειδικούς περιορισμούς (13,2% έναντι 3,2% στην ΕΕ-27), καθώς και το σχετικά αυξημένο ποσοστό καλλιεργειών χαμηλής έντασης (52.010 ha,) ή 44%, έναντι 41% στην ΕΕ-27, που σημαίνει αυξημένο ποσοστό γεωργικών περιοχών δυνητικά υψηλής περιβαλλοντικής αξίας (HNV).

Σημαντική παράμετρος για τη βιώσιμη ανάπτυξη της κτηνοτροφίας είναι η μηδενική έκταση που καταλαμβάνουν οι εκτατικοί βοσκότοποι (άλλες περιοχές δυνητικά υψηλής περιβαλλοντικής αξίας). Οι περιοχές που εντάσσονται στο Δίκτυο Natura 2000 καλύπτουν το 28,4% της έκτασης της χώρας, έναντι 17,9% στην ΕΕ-27. Το 6% της ΧΓΕ ανήκει στο Δίκτυο έναντι 10,6% στην ΕΕ-27 ενώ το 50,4% της έκτασης των δασών εντάσσεται στο Δίκτυο και προστατεύεται βάσει των Οδηγιών 79/409 και 92/43. Στην Κύπρο υπό κατάρτιση βρίσκεται η Εθνική Στρατηγική για την βιοποικιλότητα. Ακριβή δεδομένα για τη σχέση γεωργίας –βιοποικιλότητας δεν είναι στην παρούσα φάση γνωστά, ενώ παρατηρούνται ελλείψεις σε κρίσιμα δεδομένα όπως η τιμή του Farmland Birds. Από τα δεδομένα που υπάρχουν για την παρακολούθηση των οικοτόπων το 50% εντάσσεται στην κατηγορία favourable, το 25% στην κατηγορία

unfavourable – inadequate ενώ το 25% στην κατηγορία άγνωστο.

Η γεωργία αποτελεί το μεγαλύτερο καταναλωτή ύδατος στην Κύπρο με 91,5 εκατομμύρια κυβικά μέτρα ετησίως (70% της συνολικής κατανάλωσης). Τα στοιχεία για την ποιότητα των υδάτων αναδεικνύουν την αναγκαιότητα λήψης μέτρων αφού παρατηρείται περίσσεια αζώτου (115,8 kgN/ha/y, EE-27: 50,8) και φωσφόρου (20.3 kgP/ha/y, EE-27: 1,8) στο 17,4% των δειγμάτων των υπογείων υδάτων τα οποία και κατατάσσονται στην κατηγορία χαμηλής ποιότητας (13,3% EE-27). Οι πρόσφατες θεσμικές ρυθμίσεις (ορισμός ενιαίας αρχής υδάτων αλλά και η πλήρης εφαρμογή της Οδηγίας για τα νερά) σε συνδυασμό με τις προβλέψεις της ΚΑΠ αλλά και την εφαρμογή των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων, αναμένεται να μειώσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των υδάτων.

Η προώθηση συλλογικών αρδευτικών έργων για την αξιοποίηση των επιφανειακών απορροών επίσης κρίνεται αναγκαία, έτσι ώστε να περιορισθούν οι πιέσεις στους υπόγειους υδροφορείς από τις γεωτρήσεις. Από τους υπάρχοντες διαθέσιμους δείκτες δεν μπορούν να αντληθούν στοιχεία για τη διάβρωση. Ο δείκτης ποιότητας του εδάφους (ποσοστό οργανικής ουσίας) ο οποίος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και ως δείκτης για την δέσμευση άνθρακα στο έδαφος, άρα και ως δείκτης για την κλιματική αλλαγή, αποτυπώνει τις πολύ χαμηλές επιδόσεις της Κύπρου (χαμηλότερος στην ΕΕ). Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι δε φαίνεται να υπάρχει φορέας ή μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης της διάβρωσης των εδαφών, με το πρόβλημα διαχείρισης των εδαφικών πόρων να εντοπίζεται κυρίως στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές. Οι κύριοι λόγοι που εντείνουν το πρόβλημα είναι η σύσταση του εδάφους, οι έντονες εκτός εποχής βροχοπτώσεις, οι μεγάλες κλίσεις, οι πυρκαγιές, η εγκατάλειψη της καλλιεργήσιμης γης και σε μικρότερο βαθμό η υπερβόσκηση ή/και το είδος των φυτών που καλλιεργούνται. Δύο θέματα που σχετίζονται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής γεωργίας είναι η επέκταση της βιολογικής γεωργίας αλλά και η αντιμετώπιση της έλλειψης βοσκοτόπων σε συνδυασμό με την πολύ μεγάλη αύξηση των ζωικών μονάδων κυρίως των προβάτων και δευτερευόντως των αιγών. Η κατανάλωση ενέργειας στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων αυξάνει με πολύ υψηλούς ρυθμούς την τελευταία δεκαετία. Η ανά εκτάριο ισοδύναμη σε ktoe καταναλούμενη ενέργεια ανέρχεται σε 81,5 ktoe στην Κύπρο, έναντι 66,8 ktoe στην ΕΕ-27, αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα ανάληψης πρωτοβουλιών για την εξοικονόμηση ενέργειας.

Το γεγονός αυτό πέραν από τις περιβαλλοντικές ωφέλειες θα συμβάλει και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής στην περίπτωση που αξιοποιηθούν και οι δυνατότητες της χρήσης ΑΠΕ. Η συμβολή της γεωργίας και των δασών στην βιοοικονομία στην Κύπρο είναι περιορισμένη παρά το γεγονός ότι καταγράφεται σημαντική πρόοδος. Το 2010 η γεωργία συνέβαλε στην παραγωγή 6,3 ktoe από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σε αντίθεση με το δασικό τομέα του οποίου η συμβολή διαχρονικά περιορίζεται σε 5 ktoe το 2011. Η κυπριακή γεωργία συμβάλλει σε μικρότερο βαθμό στην δημιουργία εκπομπών του θερμοκηπίου σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι προερχόμενες από την γεωργία εκπομπές αντιστοιχούν στο 6,3% του συνόλου των εκπομπών της Κύπρου (ΕΕ-27: 7,6%). Ο δασικός τομέας στην Κύπρο έχει αμιγώς περιβαλλοντικό χαρακτήρα με σημαντική συμβολή στην αποθήκευση άνθρακα. Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν το μεγαλύτερο κίνδυνο, αφού υπολογίζεται ότι την δεκαετία του 2000 η Κύπρος έχει απολέσει το 7% της δασικής της έκτασης λόγω πυρκαγιών.

Από την εξέταση της υφιστάμενης κατάστασης της Κυπριακής Γεωργίας αλλά και των αγροτικών περιοχών έχουν προκύψει μια σειρά ζητημάτων τα οποία αναμένεται να επηρεάσουν άμεσα τις στρατηγικές επιλογές για την ετοιμασία του Π.Α.Α. 2014-20. Η Κυπριακή γεωργία φαίνεται να στερείται σημαντικά της δυνατότητας για επαρκή προσαρμογή σε στρατηγικές διαφοροποίησης, δεδομένο που σε συνδυασμό με τα μικρά παραγωγικά μεγέθη, τους περιορισμένους πόρους, τις γεωκλιματικές συνθήκες, τις οργανωτικές αδυναμίες, την απόσταση από τις αγορές και το υψηλό κόστος παραγωγής, οδηγεί σε διαρκή διάβρωση της ανταγωνιστικότητας της στην παγκοσμιοποιημένη αγορά.

Επιπροσθέτως, οι περιοχές της υπαίθρου αντιμετωπίζουν διαφοροποιημένες προκλήσεις, με εντονότερες

εκείνες του αναπτυξιακού δυναμικού ανάμεσα στις ορεινές και τις περιαστικές αγροτικές περιοχές με πληθώρα κοινωνικών χαρακτηριστικών και ανάγκες που ουδόλως συσχετίζονται με το επίπεδο των επιμέρους χωρικών ενότητων που συνθέτουν τις αγροτικές περιοχές.

Πίνακας 1: Βασικοί Μακροοικονομικοί Δείκτες

	2008	2009	2010	2011	2012
Ρυθμός Ανάπτυξης ΑΕΠ (%)	3,6	-1,9	1,3	0,5	-2,4
Ποσοστό Ανεργίας (%)	3,7	5,4	6,3	7,9	11,9
Πληθωρισμός (%)	4,4	0,2	2,6	3,5	3,1
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	0,9	-6,1	-5,3	-6,3	-6,3
Δημόσιο Χρέος (% του ΑΕΠ)	48,9	58,5	61,2	71,1	85,8
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-15,6	-10,7	-9,2	-4,8	-4,8

SWOT Πίνακας 1

Ηλικιακές Ομάδες	Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικιακή ομάδα αγροτικές περιοχές		Ποσοστιαία κατανομή ανά ηλικιακή ομάδα	σε σύνολο χώρας
	Κύπρος	ΕΕ – 27		
0 - 14	16,9%	15,3%	16,5%	15,6%
15 - 64	68,7%	66%	70,7%	66,6%
65 και άνω	14,4%	18,6%	12,8%	17,87%

SWOT Πίνακας 2

4.1.2. Strengths identified in the programming area

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές

α) Προώθηση καινοτομίας και βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

- Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών και η σχολή Γεωπονικών Επιστημών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, μπορούν να δώσουν πρόσθετη στήριξη σε δράσεις E&K, σε συνεργασία με επιχειρήσεις του πρωτογενούς και μεταποιητικού τομέα
- Η ύπαρξη έστω και σε περιορισμένο αριθμό αγροδιατροφικών επιχειρήσεων με υψηλό τεχνολογικό επίπεδο και καταρτισμένο προσωπικό που μπορούν να υιοθετήσουν με σχετική ευκολία δράσεις E&K.

β) Ενίσχυση των δεσμών του γεωργικού και δασοκομικού τομέα με την έρευνα και καινοτομία

- Η λειτουργία του κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών και των Επαρχιακών Γεωργικών Γραφείων μπορεί να παρέχει τη βάση για τη διάχυση δράσεων E&K.

γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης

- Η μακρόχρονη λειτουργία, του Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών του Τμήματος Γεωργίας συμβάλλει στην υλοποίηση δράσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης στα περιφερειακά Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευση (ΚΕΓΕ) και στην άμεση επικοινωνία με τους παραγωγούς.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων

(α) Διευκόλυνση αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα, κυρίως εκμεταλλεύσεις με χαμηλό βαθμό συμμετοχής στην αγορά, εκμεταλλεύσεις με προσανατολισμό σε συγκεκριμένους τομείς και εκμ/σεις με ανάγκη διαφοροποίησης ως προς τη γεωργία

- Εξειδίκευση στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων ποιότητας που εντάσσονται στη μεσογειακή διατροφή, η οποία αποτελεί ένα ισχυρό παγκόσμιο πρότυπο διαίτας.
- Σημαντική συμβολή της γεωργίας και ιδίως της φυτικής παραγωγής (πατάτες, εσπεριδοειδή, λαχανικά) στις εξαγωγές της χώρας (1/3 της συνολικής αξίας των εξαγωγών).
- Σημαντική αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας στη γεωργία.
- Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί το σημαντικότερο κλάδο της κυπριακής βιομηχανίας και τα τελευταία χρόνια έχει αναβαθμίσει τις υποδομές σε επίπεδα δυναμικότητας, ασφάλεια και υγιεινής στην παραγωγή. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η συμμετοχή του αγροδιατροφικού τομέα στην απασχόληση (4.84% της συνολικής απασχόλησης).
- Ευνοϊκές εδαφοκλιματικές συνθήκες για βιολογική παραγωγή, παραγωγή φυτικών προϊόντων υψηλής ποιότητας με χαμηλές αρδευτικές ανάγκες (π.χ. αρωματικά φυτά, ελαιοκομία, αμπέλι, χαρουπιά) και δυνατότητα δημιουργίας υψηλής προστιθέμενης αξίας για τα εν λόγω προϊόντα.
- Κλιματολογικές συνθήκες που ευνοούν την πρώιμη παραγωγή και παράλληλα προσδίδουν ιδιαίτερα γευστικά χαρακτηριστικά στα προϊόντα.
- Σταδιακή αύξηση του αριθμού και βελτίωση της παραγωγικότητας των ζώων στην αγελαδοτροφία. Στον τομέα της αιγοπροβατοτροφίας αξιοποίηση φυλών υψηλής παραγωγικότητας, προσαρμοσμένων στις κλιματολογικές συνθήκες (Χίου και Δαμασκού) στην αιγοπροβατοτροφία.

(β) Διευκόλυνση ανανέωσης γενεών στο γεωργικό τομέα

- Αυξημένο ενδιαφέρον για την εγκατάσταση νέων γεωργών (πρώτη εγκατάσταση) τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους ενώ η υψηλή ανεργία στους νέους αναμένεται να ευνοήσει περισσότερο την ένταξη νέων στην γεωργία.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

α) Καλύτερη ενσωμάτωση των πρωτογενών παραγωγών στην αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προώθησης σε τοπικές αγορές και μικρές αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικών οργανώσεων

- Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών θα στηρίξει τη λειτουργία και διαχείριση των βραχέων αλυσίδων υπό την μορφή τοπικών λαϊκών αγορών.
- Η δυνατή παρουσία των ΟΤΔ σε περιοχές της υπαίθρου παρέχει άλλη μια δυνατότητα οργανωμένης δομής που να υποστηρίζει την λειτουργία λαϊκών αγορών και άλλων συστημάτων διασφάλισης της βραχείας αλυσίδας πχ τοπικά καταστήματα λιανικής
- Η αύξηση των εκτάσεων βιολογικής παραγωγής, η ύπαρξη πολλών αυθεντικών τοπικών προϊόντων καθώς και γηγενών ποικιλιών που παραμένουν αναξιοποίητα ως προς τον εντοπισμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, ώστε να ταυτιστούν με τις διατροφικές και γαστρονομικές επιδιώξεις των καταναλωτών.
- Σε ορισμένους κλάδους οι παραγωγοί είναι καλά οργανωμένοι, συμμετέχοντας με υψηλό ποσοστό σε Ομάδες Παραγωγών. Ομοίως για κάποια προϊόντα υπάρχει και λειτουργεί πλήρης οργανωτική δομή, με επάρκεια μετασυλλεκτικών υποδομών και δυνατά δίκτυα εξαγωγών, εκμεταλλεζόμενα τη φήμη των κυπριακών προϊόντων στις διεθνείς αγορές (π.χ.πατάτα, εσπεριδοειδή).

(β) Στήριξη διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

- Η διαχείριση των κινδύνων στη γεωργία αντιμετωπίζεται μερικώς μέσω του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης (ΟΓΑ), ενός θεσμοθετημένου φορέα που λειτουργεί από το 1978. Παρέχεται μέσω του ΟΓΑ ασφάλιση των πιο σημαντικών καλλιεργειών που αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της αξίας και της έκτασης της γεωργικής παραγωγής. Επιπρόσθετα από το ασφαλιστικό σχέδιο του ΟΓΑ που είναι υποχρεωτικό, εφαρμόζεται και σχέδιο παροχής αποζημιώσεων για καλλιέργειες/κινδύνους που δεν καλύπτονται από τον ΟΓΑ, μέσα στο εθνικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τη γεωργία και τη δασοκομία

(α) Αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας

- Αυξημένο ποσοστό φυσικών εκτάσεων και δασών που τυγχάνουν προστασίας
- Ύπαρξη παραδοσιακών φυλών (βοοειδή της ντόπιας φυλής που μπορούν να τύχουν προστασίας
- Σε σημαντικό ποσοστό της ΧΓΕ ασκείται γεωργία χαμηλής έντασης, ενώ σε περιοχές όπου έχουν διατηρηθεί παραδοσιακές καλλιέργειες (φυλλοβόλα, αμπέλια), ενισχύεται η διαμόρφωση του αγροτικού τοπίου
- Για τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), έχουν γίνει διαχειριστικά σχέδια για τους οικοτόπους και είδη, εκτός από τη περιοχή των Αλυκών Λάρνακας. Μέσω των διαχειριστικών σχεδίων ρυθμίζεται η άσκηση της γεωργίας –κτηνοτροφίας στις περιοχές αυτές. Έχουν κηρυχθεί επίσης Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τα πτηνά. Συνολικά 62 περιοχές που είναι ΤΚΣ και

ΖΕΠ έχουν περιληφθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο NATURA 2000

(β) Βελτίωση της διαχείρισης υδάτων

- Καθορισμός και παρακολούθηση των ευαίσθητων από την νιτρορίπανση περιοχών και εφαρμογή περιοριστικών μέτρων με στόχο την βελτίωση των υπογείων υδροφορέων στις περιοχές αυτές.

(γ) Βελτίωση της διαχείρισης εδάφους

- Βαθμιαία αύξηση του ποσοστού γεωργών που χρησιμοποιούν φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές .

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος

(α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία

- Την παρούσα προγραμματική περίοδο εγκαταστάθηκαν βελτιωμένα συστήματα άρδευσης σε πλείστες καλλιέργειες υψηλών αρδευτικών αναγκών
- Έχουν διαμορφωθεί υποδομές που ενισχύουν τις δυνατότητες αξιοποίησης υδάτων από σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων για αρδευτικούς σκοπούς.

(β) Αύξηση της αποδοτικότητας της ενεργειακής χρήσης στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων

- Το πολύ ψηλό ενεργειακό κόστος σε αντιδιαστολή με τις δυνατότητες χρήσης ΑΠΕ κρίνεται ως ένας καθοριστικός παράγοντας ώθησης των γεωργών και μεταποιητών στην επιδίωξη για την μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα της ενεργειακής χρήσης

(γ) Διευκόλυνση της χρήσης ΑΠΕ, υποπροϊόντων αποβλήτων υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός τροφίμων για σκοπούς βιοοικονομίας

- Κλιματικές συνθήκες που ευνοούν την χρήση ΑΠΕ
- Ύπαρξη μεγάλου μεγέθους κτηνοτροφικών μονάδων χωροταξικά συγκεντρωμένων, καθώς επίσης και ύπαρξη περιοχών με υψηλή συγκέντρωση θερμοκηπίων που ευνοούν την πραγματοποίηση συλλογικών επενδύσεων

(δ) Προώθηση δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

- Ο οικολογικός χαρακτήρας της δασοκομίας στην Κύπρο και η σταθερά αυξανόμενη δασοκαλυμμένη έκταση ευνοεί έστω οριακά την αύξηση του ποσοστού δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα
- Η εξειδίκευση της κυπριακής γεωργίας σε διαφοροποιημένα γεωργικά προϊόντα μικρής κατά βάση κλίμακας παραγωγής, ευνοεί την προώθηση καλλιεργητικών πρακτικών με χαμηλές εκπομπές άνθρακα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

(α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας

- Η δυνατότητα πολυαπασχόλησης στην ύπαιθρο μπορεί να λειτουργήσει ως επαγγελματική διέξοδος στον διογκούμενο αριθμό νέων ανέργων
- Η δημιουργία αγροτουριστικών υποδομών στο ελκυστικό φυσικό και ανθρωπογενές αγροτικό περιβάλλον, για ενίσχυση εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Τα παραδοσιακά προϊόντα και τέχνες που μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία δημιουργίας νέων επιχειρήσεων στην ύπαιθρο

(β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

- Η ενεργοποίηση της προσέγγισης LEADER και η σημαντική εμπειρία που αποκτήθηκε
- Η ανάσχεση της αστυφιλίας και η παραμονή νέων στην ύπαιθρο

(γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας , χρήσης ΤΠΕ στις αγροτικές περιοχές

- Κάλυψη του συνόλου των αγροτικών περιοχών με ευρυζωνικά δίκτυα

4.1.3. Weaknesses identified in the programming area

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές

(α) Προώθηση καινοτομίας και βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

- Η γήρανση των αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν αποτελεί ισχυρό στοιχείο εφαρμογής προγραμμάτων καινοτομίας
- Η έλλειψη μηχανισμών προώθησης της καινοτομίας στην ύπαιθρο, αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο.
- Η έλλειψη μηχανισμών διασύνδεσης έρευνας με την παραγωγή στήριξης μεταφοράς σε θέματα έρευνας λειτουργεί ανασταλτικά στη διάχυση του καθορισμού των απαιτούμενων προδιαγραφών για την ετοιμασία φακέλων ΠΟΠ/ΠΓΕ για την κατοχύρωση προϊόντων ποιότητας.

β) Ενίσχυση των δεσμών του γεωργικού και δασοκομικού τομέα με την έρευνα και την καινοτομία

- Εκτιμάται ότι οι δαπάνες του ιδιωτικού τομέα σε E&K βρίσκονται σε πολύ χαμηλό επίπεδο λόγω του πολύ μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων.
- Η αλυσίδα συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων κρίνεται ως πολύ χαλαρή και αδύναμη, με αποτέλεσμα τα προγράμματα E&K να χαρακτηρίζονται από μικρό συσχετισμό με θέματα αγορών, εμπορίας, καταναλωτικών τάσεων και προώθησης. Ως εκ τούτου,

το πολλαπλασιαστικό όφελος από την εφαρμογή των προγραμμάτων Ε&Κ στον αγροδιατροφικό κλάδο είναι πολύ μικρό με περιορισμένη δημιουργία καινοτόμων διατροφικών προϊόντων, μη εφαρμογή καινοτόμων καλλιεργητικών πρακτικών ή πρακτικών μετασυλλεκτικής διαχείρισης.

- Εντοπίζεται έλλειψη συστηματικής έρευνας για την αποτύπωση της ιδιαιτερότητας των διατροφικών χαρακτηριστικών των κυπριακών προϊόντων και γενικότερα περιορισμένη αξιοποίηση της πρωτογενούς παραγωγής για δημιουργία καινοτόμων διατροφικών προϊόντων.
- Παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις σε αποτελέσματα Ε&Κ για την υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και επαγγελματικής κατάρτισης

- Πολύ χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γεωργών σε προγράμματα κατάρτισης
- Απουσία μηχανισμού πιστοποίησης γνώσεων
- Το επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης των αγροτών κρίνεται ως πολύ χαμηλό σε θέματα: α) γενικής εκπαίδευσης, β) τεχνικής κατάρτισης, γ) επιχειρηματικής γνώσης, ενώ απουσιάζει η «κουλτούρα» της διά βίου μάθησης στους γεωργούς.
- Έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς γεωργών για κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικής γεωργίας
- Τα υφιστάμενα προγράμματα κατάρτισης του Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών εστιάζονται σε θέματα πρακτικών γεωργικής παραγωγής και δεν εξετάζονται ούτε παρέχονται προγράμματα κατάρτισης σε θέματα επεξεργασίας, συσκευασίας, τοποθέτησης των προϊόντων στις αγορές και επιχειρηματικότητας, ενώ λείπουν κι οι αντίστοιχες υποδομές κατάρτισης στον ιδιωτικό τομέα.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων

(α) Διευκόλυνση αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα, κυρίως εκμεταλλεύσεις με χαμηλό βαθμό συμμετοχής στην αγορά, εκμεταλλεύσεις με προσανατολισμό σε συγκεκριμένους τομείς και εκμεταλλεύσεις με ανάγκη διαφοροποίησης ως προς τη γεωργία

- Μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας στη γεωργία έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου, λόγω αδυναμίας επίτευξης οικονομιών κλίμακας
- Χαμηλός ρυθμός ανανέωσης του ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου στη γεωργία.
- Υψηλό κόστος της χρησιμοποιούμενης ενέργειας (λόγω και της περιορισμένης αξιοποίησης ΑΠΕ).
- Περιορισμένες ποσότητες αρδεύσιμου νερού και ψηλό κόστος άντλησης από γεωτρήσεις λόγω μεγάλου βάθους και χρήσης ορυκτών καυσίμων για την άντληση
- Περιορισμένη τεχνογνωσία σε συγκεκριμένα θέματα παραγωγής (π.χ. ολοκληρωμένη καταπολέμησης εχθρών).
- Σημαντική απόσταση από τις κυριότερες ευρωπαϊκές και διεθνείς αγορές, η οποία συντελεί στην σημαντική αύξηση του κόστους του τελικού προϊόντος στις διεθνείς αγορές (π.χ. νωπά προϊόντα).
- Αύξηση του ανταγωνισμού από άλλες ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες, ιδιαίτερα όσον αφορά τη μεσοπρώιμη και όψιμη εγχώρια παραγωγή.

- Έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο γεωργικών προϊόντων, με σχέση της αξίας εξαγωγών προς εισαγωγές 1 προς 4,5.
- Χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλό επίπεδο εκσυγχρονισμού και οργάνωσης της τυποποίησης – μεταποίησης σε αρκετούς κλάδους.
- Στη μεταποίηση ορισμένων προϊόντων φυτικής παραγωγής με μη εξαγωγικό προσανατολισμό, παρατηρείται ανεπαρκής οργάνωση, μέτριο τεχνολογικό επίπεδο και απουσία καινοτομίας.
- Περιορισμένη γνώση σε τεχνολογίες μεταποίησης των βιολογικών προϊόντων.
- Υψηλή εξάρτηση της κτηνοτροφίας από εισαγόμενες πρώτες ύλες, αυξάνοντας το κόστος παραγωγής, μείωση του ζωικού κεφαλαίου και σταδιακή έξοδο των λιγότερο ανταγωνιστικών μονάδων. Ιδιαίτερα οξύ είναι το συγκεκριμένο πρόβλημα στην αιγοπροβατοτροφία ιδίως σε κτηνοτροφικές περιοχές, που απουσιάζουν οι βοσκότοποι
- Η αύξηση των τιμών των εισαγόμενων (συμπυκνωμένων) ζωοτροφών συμβάλλει στη μείωση της παραγωγής (κυρίως του κρέατος πουλερικών και της παραγωγής αυγών), ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται αύξηση εισαγόμενων νεοσσών αυγοπαραγωγής.

(β) Διευκόλυνση ανανέωσης γενεών στο γεωργικό τομέα

- Δυσμενής ηλικιακή σύνθεση και γήρανση του γεωργικού πληθυσμού με χαμηλό επίπεδο κατάρτισης

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

α) Καλύτερη ενσωμάτωση της πρωτογενούς παραγωγής στην αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προώθησης σε τοπικές αγορές και μικρές αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδων παραγωγών και διεπαγγελματικών οργάνωσεων

- Σε επίπεδο ενσωμάτωσης των παραγωγών στην αλυσίδα τροφίμων εντοπίζεται περιορισμένη εξωστρέφεια, αδύναμη διαπραγματευτική θέση και εμπορική αναγνώριση των προϊόντων και έλλειψη συνεργασιών ανάμεσα σε Ομάδες Παραγωγών για δημιουργία νέων δομών διάθεσης. Ως εκ τούτου εντοπίζεται άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ των τιμών παραγωγού και καταναλωτή.
- Η περιορισμένη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών συστημάτων ποιότητας ΠΟΠ/ΠΓΕ, αφού μέχρι σήμερα η Κύπρος έχει εγγράψει μόνο δύο προϊόντα ΠΓΕ λόγω του ιδιαίτερα γραφειοκρατικού εθνικού κανονιστικού πλαισίου και λόγω έλλειψης έρευνας και επιστημονικών στοιχείων, που θα μπορούσαν να στηρίξουν ονομασίες προϊόντων ως ΠΟΠ/ΠΓΕ.
- Έλλειψη στρατηγικής δικτύωσης γύρω από εθελοντικού χαρακτήρα σήματα ποιότητας με αποτέλεσμα τα τοπικά προϊόντα να μην τυγχάνουν αναγνώρισης. Η μη εμπλοκή των παραγωγών στο σύστημα εμπορίας, δε βοηθά στην κατανόηση των καταναλωτικών αναγκών και στην εκπαίδευση/ ενίσχυση γνώσης των αγροτών σε θέματα μάρκετινγκ και εμπορίας.
- Ο μοναδικός ανεπτυγμένος θεσμός προϊόντων ποιότητας είναι τα προϊόντα βιολογικής παραγωγής, που όμως έχουν περιορισμένες εξαγωγικές επιδόσεις.
- Χαμηλό επίπεδο διαφοροποίησης της γεωργικής παραγωγής, έλλειψη τυποποίησης καθώς και περιορισμένη ιχνηλασιμότητα των προϊόντων. Η ανυπαρξία επώνυμων νωπών προϊόντων ποιότητας, δεν αφήνει δυνατότητες ποιοτικής διαφοροποίησης, ενώ η προβολή των ποιοτικών χαρακτηριστικών των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων είναι ανεπαρκής.

β) Στήριξη διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

- Ύπαρξη δύο διαφορετικών πλαισίων διαχείρισης κινδύνου
- Περιορισμένη κάλυψη του εύρους των ζημιών, μη κάλυψη των δαπανών αποκατάστασης παραγωγικού δυναμικού, μηδενική κάλυψη της κτηνοτροφικής παραγωγής και των φυτικών ασθενειών και ανυπαρξία εργαλείου σταθεροποίησης εισοδήματος

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και τη δασοκομία

(α) Αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας

- Μη θεσμοθέτηση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

(β) Βελτίωση της διαχείρισης υδάτων

- Αριθμός κτηνοτροφικών μονάδων με ελλειπείς εγκαταστάσεις διαχείρισης λυμάτων
- Υψηλή κατανάλωση υπόγειων υδατικών πόρων που οδηγούν σε υποβάθμιση του εδάφους.

(γ) Βελτίωση της διαχείρισης εδάφους

- Εγκατάλειψη γεωργικής γης στις ορεινές περιοχές και ειδικότερα εγκατάλειψη μεγάλων εκτάσεων αμπελώνων

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος

(α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία

- Περιορισμένη χρήση ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης υδάτων πχ τενσιομέτρων, μετεωρολογικών σταθμών
- Πολύ περιορισμένη χρήση κλειστών συστημάτων υδροπονίας σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

(β) Αύξηση της αποδοτικότητας της ενεργειακής χρήσης στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων

- Περιορισμένο ενδιαφέρον για την εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ

(γ) Διευκόλυνση της χρήσης ΑΠΕ, υποπροϊόντων αποβλήτων υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός τροφίμων για σκοπούς βιοοικονομίας

- Περιορισμένη χρήση ηλιακής / αιολικής ενέργειας στην άντληση υπογείων νερών για άρδευση, λόγω του μεγάλου βάθους άντλησης
- Απουσία οργανωμένου συστήματος διαχείρισης και ανακύκλωσης των γεωργικών αποβλήτων
- Αύξηση ενεργειακής κατανάλωσης στη γεωργία και τη βιομηχανία τροφίμων

(δ) Προώθηση δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

- Συχνές πυρκαγιές περιορίζουν τις δυνατότητες αύξησης του ρυθμού δέσμευσης

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

(α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας

- αδυναμία αξιοποίησης των υποδομών και ανάδειξης των πόρων της υπαίθρου για την παροχή ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος
- σοβαρή αδυναμία προσέλκυσης τουριστών στην ύπαιθρο, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της μέσης ετήσιας πληρότητας των κλινών στο 22% (2012), διαμορφώνοντας την πληρότητα των αγροτουριστικών καταλυμάτων στο 0,34 του μέσου όρου της πληρότητας των ξενοδοχειακών υποδομών της χώρας. Το γεγονός αυτό καθιστά ιδιαίτερα προβληματική τη βιωσιμότητα των αγροτουριστικών καταλυμάτων, ιδιαίτερα μάλιστα αν ληφθεί υπόψη το ψηλό επενδυτικό κόστος για τη δημιουργία αυτών των υποδομών.
- σημαντική υστέρηση των αγροτικών περιοχών σε θέματα διατήρησης και προστασίας του φυσικού τοπίου ως στοιχείου διαμόρφωσης «ταυτότητας» προορισμού, όπως επιβεβαιώνεται από την πλέον πρόσφατη έρευνα ικανοποίησης περιηγητών (ΚΟΤ 2010).

(β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

- Πληθυσμιακή αποψίλωση, γερασμένη πληθυσμιακή σύνθεση και περιορισμένες δυνατότητες για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες σε ορεινές περιοχές.
- Ανεπαρκές οδικό δίκτυο σε αρκετές κοινότητες των ορεινών περιοχών με αποτέλεσμα την πληθυσμιακή αποψίλωση, την εγκατάλειψη μεγάλων γεωργικών εκτάσεων και την υποβάθμιση του ορεινού και ημιορεινού αγροτικού τοπίου.

(γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας και χρήσης των ΤΠΕ στις αγροτικές περιοχές

- Υστέρηση παρατηρείται στους τομείς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ιδιαίτερα στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές όπως επίσης και στην αξιοποίηση του ηλεκτρονικού εμπορίου και της χρήσης των ΤΠΕ για εκπαιδευτικούς λόγους.

4.1.4. Opportunities identified in the programming area

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές

(α) Προώθηση καινοτομίας και βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

- Θα πρέπει να αξιοποιηθεί η συσσωρευμένη εμπειρία και η ενισχυμένη δομή των ερευνητικών κέντρων, ιδιαίτερα του ΙΓΕ και του ΤΕΠΑΚ, με έμφαση στην τεχνολογία τροφίμων, η οποία μπορεί

να βοηθήσει στην ποιοτική διαφοροποίηση της πρωτογενούς παραγωγής.

- Το άρθρο 36 του νέου Κανονισμού αποτελεί σημαντική ευκαιρία για δημιουργία συμπράξεων ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, με σκοπό την ανάπτυξη συστάδων επιχειρηματικής καινοτομίας στον αγροδιατροφικό τομέα που θα αναλάβουν όλες τις δράσεις που έχουν σχέση με το σχεδιασμό των απαιτούμενων ερευνών και την εισαγωγή καινοτομιών στην παραγωγή.

β) Ενίσχυση των δεσμών του γεωργικού και δασοκομικού τομέα με την έρευνα και την καινοτομία

- Η αύξηση της ανεργίας, ειδικότερα στους νέους επιστήμονες μπορεί να θεωρηθεί ως ευκαιρία αξιοποίησης τους, τόσο στην επιχειρηματική γεωργία όσο και στον κλάδο μεταποίησης, με σκοπό την ενίσχυση της επιστημονικής προσέγγισης μέσα από δράσεις εφαρμοσμένης έρευνας ή/και μεταφοράς τεχνογνωσίας και πειραματικής εφαρμογής της.
- Τα κυπριακά αγροδιατροφικά προϊόντα ενδέχεται να διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα στην διατροφική τους αξία τα οποία δεν έχουν ανιχνευθεί και μπορούν να αναδειχθούν μέσω της E&K.
- Η δυνατότητα παραγωγής νέων ερευνητικών αποτελεσμάτων διευρύνει την δυνατότητα εφαρμογής καινοτομιών σε ότι αφορά τη γενετική ταυτοποίηση φυτικών προϊόντων και την παραγωγή/προώθηση αυτοφυών φαρμακευτικών φυτών.

γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και επαγγελματικής κατάρτισης

- Η ανανέωση του γεωργικού ανθρώπινου δυναμικού μπορεί μέσω της εκπαίδευσης να διοχετεύσει νέες ιδέες και πρακτικές, ενώ η λειτουργία τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να αποτελέσει πυρήνα εκπαίδευσης.
- Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού Ομάδων Παραγωγών και Αγροτικών Οργανώσεων μπορεί να συμβάλει στην οργάνωση δικτύων εκπαίδευσης και κατάρτισης στους τομείς γεωργίας και δασοκομίας.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων

(α) Διευκόλυνση αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα, κυρίως εκμεταλλεύσεις με χαμηλό βαθμό συμμετοχής στην αγορά, εκμεταλλεύσεις με προσανατολισμό σε συγκεκριμένους τομείς και εκμεταλλεύσεις με ανάγκη διαφοροποίησης από τη γεωργία

- Ο διεθνής προβληματισμός για την ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων και το αυξημένο ενδιαφέρον για τα προϊόντα μεσογειακής διατροφής είναι σημαντικοί παράγοντες που μπορούν να ενισχύσουν τις προοπτικές διείσδυσης των κυπριακών προϊόντων στις διεθνείς αγορές.
- Οι δυνατότητες αξιοποίησης γεωργικών προϊόντων σε χρήσεις πέραν της παραγωγής τροφίμων μπορούν να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής γεωργίας.
- Τα νέα εργαλεία της ΚΑΠ ενισχύουν την ασφάλεια της γεωργικής δραστηριότητας (εγγυοδοσία και διαχείριση κινδύνων) και αναμένεται να υποκινήσουν τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της παραγωγής και να συμβάλλουν στη μείωση του κόστους παραγωγής (υποστήριξη των παραγωγών, πληροφόρηση και διασύνδεση).
- Η δυνατότητα επέκτασης της εφαρμογής καλλιεργητικών τεχνικών (π.χ. χρήσης τενσιομέτρων, εφαρμογής ωραρίων άρδευσης, επιλογής ανθεκτικών ποικιλιών και εφαρμογής διαφόρων

αγροπεριβαλλοντικών πρακτικών όπως η αμειψισπορά) αναμένεται ότι θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής γεωργίας.

- Η εφαρμογή γεωργικών συμβουλών σε θέματα διαχείρισης των μονάδων και σε θέματα διατροφής των ζώων μπορεί να συντελέσει στη βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της κτηνοτροφίας.
- Η παραγωγή εξειδικευμένων γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων από αιγοπρόβειο γάλα μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αιγοπροβατοτροφίας.
- Η αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας από τις γεωργοκτηνοτροφικές μονάδες θα συμβάλει στη μείωση του κόστους παραγωγής.

(β) Διευκόλυνση ανανέωσης γενεών στο γεωργικό τομέα

- Η διαφαινόμενη επιστροφή νέων στην γεωργία (λόγω κρίσης), μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό των διαρθρωτικών προβλημάτων της κυπριακής γεωργίας, βελτιώνοντας αφενός την ηλικιακή σύνθεση του γεωργικού πληθυσμού και αναβαθμίζοντας αφετέρου την επιχειρηματική δραστηριότητα του αγροτικού τομέα.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

α) Καλύτερη ενσωμάτωση της πρωτογενούς παραγωγής στην αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προώθησης σε τοπικές αγορές και μικρές αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικών οργανώσεων

- Η οικονομική ύφεση και η απειλή που συνιστά η διείδυση εισαγόμενων προϊόντων πιθανόν να αποτελέσουν κινητήριες δυνάμεις για την προώθηση συνεργασιών και δικτύωσης.
- Η απλούστευση των διαδικασιών κατοχύρωσης ονομασιών προϊόντων μέσω των ευρωπαϊκών συστημάτων ποιότητας, η επίτευξη συνεργειών με τις ομάδες τοπικής δράσης, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συστημάτων πιστοποίησης και καινοτόμων σχεδίων προώθησης αλλά και η σύνδεση με τον τουρισμό, αποτελούν ευκαιρίες που πρέπει να αξιοποιηθούν. Επιπλέον η βελτίωση του επιπέδου πληροφόρησης των παραγωγών και του καταναλωτικού κοινού, για την αξία των συστημάτων ποιότητας και των προϊόντων που διέπονται από αυτά, αναμένεται να δώσουν μια ώθηση στην τοπική αγροτική οικονομία. Σημειώνεται ότι ο μεγάλος αριθμός αιτήσεων για ΠΟΠ/ΠΓΕ που εκκρεμούν προς έγκριση παρέχει μια σημαντική ευκαιρία ανάδειξης των πλεονεκτημάτων που διαθέτουν τα προϊόντα αυτά.
- Το θεσμικό πλαίσιο της Κ.Α.Π. δίνει τη δυνατότητα κατοχύρωσης του ονόματος των κυπριακών πατατών, που σε συνδυασμό με τη βελτίωση της ποιότητάς τους θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα του κλάδου.
- Η κατοχύρωση του βόειου κρέατος της ντόπιας φυλής ως προϊόν ονομασίας προέλευσης, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση του προϊόντος και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου.
- Οι δυνατότητες οργάνωσης των παραγωγών για κοινή προμήθεια ζωοτροφών και κοινή διαπραγμάτευση-εμπορία του κρέατος, μπορούν επίσης να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της κτηνοτροφίας.

(β) Στήριξη διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

- Η γεωργική ασφάλιση μπορεί να υποστηριχθεί μέσα από το νέο Κανονισμό ο οποίος παρέχει για πρώτη φορά τη δυνατότητα συγχρηματοδότησης μέτρων που θα καλύπτουν ζημιές από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, ζωικές ή φυτικές ασθένειες και θα λειτουργούν ως εργαλείο σταθεροποίησης του εισοδήματος των παραγωγών. Ενόψει της στενότητας των εθνικών πόρων, παρέχεται η δυνατότητα βελτίωσης της υφισταμένης κάλυψης ζημιών μέσω της συγχρηματοδότησης από την ΕΕ και διόρθωσης της στρέβλωσης που υπάρχει από τη λειτουργία των δύο σχεδίων με την ενοποίηση τους.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την αλιεία και τη δασοκομία

(α) Αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας

- Η προώθηση του θεσμικού πλαισίου για τον προσδιορισμό των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας.
- Η δυνατότητα συνδυασμένης εφαρμογής των μέτρων του πρώτου (πρασίνισμα) και δεύτερου (αγροπεριβαλλοντικά) πυλώνα

(β) Βελτίωση της διαχείρισης υδάτων

- Η δυνατότητα αξιοποίησης των επενδυτικών μέτρων για την υλοποίηση συλλογικών επενδύσεων για την αξιοποίηση των υδάτων
- Η διενέργεια συλλογικών επενδύσεων από κτηνοτροφικές μονάδες για την εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας υδάτων

(γ) Βελτίωση της διαχείρισης εδάφους

- Η εφαρμογή στοχευμένων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων για την προστασία του εδάφους

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την αλιεία και τη δασοκομία

(α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία

- Αξιοποίηση των εφαρμογών των ΤΠΕ και υιοθέτηση σύγχρονων τεχνικών άρδευσης

(β) Αύξηση της αποδοτικότητας της ενεργειακής χρήσης στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων

- Η μεταφορά τεχνογνωσίας και η ενίσχυση της έρευνας σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας
- Ο εκσυγχρονισμός του ηλεκτρικού δικτύου και η αναγκαιότητα υιοθέτησης μέτρων για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020

(γ) Διευκόλυνση της χρήσης των ΑΠΕ, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός τροφίμων για σκοπούς βιοοικονομίας

- Κλιματικές συνθήκες που ευνοούν την χρήση των ΑΠΕ

(δ) Μείωση εκπομπών υποξειδίου του αζώτου και μεθανίου από τη γεωργία

- Η κάλυψη των βασικών αναγκών εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Κύπρο μέσα από την εφαρμογή των ΠΑΑ 2004-2013 επιτρέπει την καλύτερη στόχευση των επενδυτικών μέτρων

(ε) Προώθηση δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

- Η εγκατάλειψη εκτάσεων για γεωργική χρήση επιτρέπει την δάσωση γεωργικών γαιών

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

(α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας

- Η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού τομέα αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης άλλων τομέων και κλάδων μεταξύ των οποίων η γεωργία, η μεταποίηση γεωργικών προϊόντων και η ενέργεια ως οι πλέον σημαντικοί .
- Έντονη κινητοποίηση φορέων σε θέματα γαστρονομικού τουρισμού και προβολής των τοπικών προϊόντων μέσα από τα μενού των κέντρων εστίασης και των ξενοδοχειακών μονάδων.
- Οι ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες σε συνδυασμό με το περιβαλλοντικό και πολιτιστικό στοιχείο της υπαίθρου, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση της διαμόρφωσης μιας νέας στρατηγικής για τη διαφοροποίηση του κυπριακού τουριστικού προϊόντος.

β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

- Η έμφαση που αποδίδουν οι κανονισμοί της προγραμματικής περιόδου 2014 -2020 στην Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη.

(γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας και της χρήσης των ΤΠΕ στις αγροτικές περιοχές

- Η αύξηση των διαθέσιμων ηλεκτρονικά υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και η αναγκαιότητα υιοθέτησης από την Κύπρο των συστάσεων για την εμβληματική πρωτοβουλία Ψηφιακό Θεματολόγιο

4.1.5. Threats identified in the programming area

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές

(α) Προώθηση καινοτομίας και βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

- Καθώς οι τεχνολογικές εξελίξεις τρέχουν σε διεθνές επίπεδο, η υστέρηση που παρατηρείται τόσο

στη μεταφορά και εφαρμογή της παραγόμενης γνώσης όσο και στην έλλειψη δομών Ε&Κ με επίκεντρο την επιχειρηματικότητα, αναμένεται ότι διευρύνει ακόμα περισσότερο το χάσμα ανάμεσα στην τεχνολογική εξέλιξη και τους Κύπριους παραγωγούς.

- Η σύσταση καινοτόμων δικτύων συνεργασίας δεν αποτελεί συνήθη πρακτική στην κυπριακή γεωργία.

(β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ του γεωργικού και δασοκομικού τομέα με την έρευνα και καινοτομία

- Η έλλειψη καινοτομιών στη γεωργία καθιστά τον αγροτικό τομέα ανταγωνιστικό εφόσον το κόστος παραγωγής παραμένει σε σταθερά επίπεδα, η μοναδικότητα των κυπριακών προϊόντων διατροφής δεν αναδεικνύεται και η γεωργία δεν προσαρμόζεται στην κλιματική αλλαγή.

(γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης

- Οι σημαντικές περικοπές στις δημόσιες δαπάνες ενδέχεται να περιορίσουν την λειτουργική ικανότητα των δημόσιων φορέων εκπαίδευσης και τη διεύρυνση των θεμάτων εκπαίδευσης
- Η έλλειψη εκπαίδευσης/γνώσεων σύγχρονης επιχειρηματικής λογικής, κυρίως σε θέματα οικονομικής διαχείρισης και μάρκετινγκ, δε συνάδει με τις απαιτήσεις της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης αγοράς γεωργικών προϊόντων.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων

(α) Διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα, κυρίως των εκμεταλλεύσεων με χαμηλό βαθμό συμμετοχής στην αγορά, εκμεταλλεύσεις με προσανατολισμό σε συγκεκριμένους τομείς και εκμεταλλεύσεις με ανάγκη διαφοροποίησης από τη γεωργία

- Η επικρατούσα χρηματοοικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της σε σχέση με την επιδείνωση του οικονομικού και επενδυτικού κλίματος στην εθνική οικονομία, την έλλειψη ρευστότητας και πίστης και την αρνητική επίπτωση στην κατανάλωση ποιοτικών, επωνύμων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων
- Οι εξελίξεις στην αγορά τόσο σε σχέση με τους συντελεστές παραγωγής όσο και με τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα και ειδικότερα: α) η συνεχής άνοδος των τιμών των καυσίμων αλλά και των υπόλοιπων γεωργικών εισροών (λιπασμάτων και φυτοφάρμακων που στο σύνολο τους είναι εισαγόμενα), σε συνδυασμό με την περαιτέρω επιδείνωση ορισμένων στοιχείων κόστους (κεφαλαίου-επιτοκίων, δανεισμού, ενέργειας) συντελούν στην αύξηση του κόστους παραγωγής, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων. Στην κτηνοτροφία, η συνεχής αύξηση της τιμής των σιτηρών και γενικότερα των συμπυκνωμένων ζωοτροφών έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους παραγωγής, β) Η σημαντική μεταβλητότητα στις διεθνείς τιμές των αγροτικών προϊόντων και η φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου που συνδυάζεται με αυξανόμενη παραγωγή ομοειδών γεωργικών προϊόντων από τρίτες χώρες.
- Η μεταβολή του συστήματος οικονομικής ενίσχυσης της γεωργίας (εκταρικές και κεφαλικές ενισχύσεις) αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά την οικονομική βιωσιμότητα μεγάλου αριθμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Η συνεχής μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και του όγκου παραγωγής επιδεινώνει το χαμηλό βαθμό αυτότητας στα γεωργικά προϊόντα.

- Η ανεπάρκεια ικανοποιητικών ποσοτήτων αρδεύσιμου νερού και η συνεχής μείωση των διαθέσιμων αποθεμάτων νερού άρδευσης, ενδέχεται αφ' ενός να αυξήσουν το κόστος άρδευσης και αφ' ετέρου να αποτελέσουν κρίσιμο περιοριστικό παράγοντα για την αγροτική παραγωγή
- Η αδυναμία των χρηματοπιστωτικών οργανισμών να παρέχουν δάνεια ενδέχεται να αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα για επενδύσεις στην γεωργία, κτηνοτροφία και μεταποίηση

(β) Διευκόλυνση ανανέωσης γενεών στο γεωργικό τομέα

- Περαιτέρω επιδείνωση της δημογραφικής διάρθρωσης στις αγροτικές και κυρίως στις ορεινές περιοχές.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

α) Καλύτερη ενσωμάτωση της πρωτογενούς παραγωγής στην αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προώθησης σε τοπικές αγορές και μικρές αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδων παραγωγών και διεπαγγελματικών οργανώσεων

- Αποτελεί σημαντικό πρόβλημα η αδύναμη διαπραγματευτική θέση των παραγωγών στη διατροφική αλυσίδα αφού αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε προβλήματα ρευστότητας των παραγωγών λόγω μεγάλων καθυστερήσεων στην πληρωμή τους από τους εμπόρους .
- Ταυτόχρονα, η αδύναμη αναγνωρισιμότητα των τοπικών προϊόντων οδηγεί σε αύξηση των εισαγόμενων στη βάση χαμηλότερης τιμής, ενώ η οικονομική κρίση ενδέχεται να οδηγήσει σε συρρίκνωση του κλάδου βιολογικών προϊόντων.
- Η εξέλιξη της εγχώριας παραγωγής επηρεάζεται αρνητικά από τις επικρατούσες συνθήκες εμπορίας και συγκεκριμένα την αυξανόμενη διαπραγματευτική δύναμη, τη συγκέντρωση του τομέα διανομής και λιανικής πώλησης των γεωργικών προϊόντων και την αύξηση των εισαγωγών γεωργικών προϊόντων φυτικής και ζωικής προέλευσης.
- Η έλλειψη προτύπων ποιότητας για τα γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα από αιγοπρόβειο γάλα δημιουργεί συνθήκες άνισου ανταγωνισμού με το αγελαδινό, που αφενός παράγεται οικονομικότερα και αφετέρου έχει χαμηλότερη τιμή και εξασφαλισμένη διάθεση.

(β) Στήριξη διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

- Η οικονομική κρίση και η στενότητα ρευστότητας ενδέχεται επίσης να δυσκολέψει την καταβολή των ασφαλιστρών από τους παραγωγούς ενώ η δημοσιονομική στενότητα δυνατόν να επιφέρει επιπτώσεις στους προϋπολογισμούς και στη δομή του ΟΓΑ. Οι δύο αυτοί παράγοντες μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του συστήματος Γεωργικής Ασφάλισης στην Κύπρο.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την αλιεία και τη δασοκομία

(α) Αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας

- Καθυστέρηση στην εφαρμογή των διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών Natura
- Καθυστέρηση στον προσδιορισμό των περιοχών υψηλής φυσικής αξίας
- Περαιτέρω μείωση των εκτάσεων με παραδοσιακές καλλιέργειες και μείωση του αριθμού των παραδοσιακών φυλών ζώων

(β) Βελτίωση της διαχείρισης υδάτων

- Ένταση των φαινομένων λειψυδρίας λόγω κλιματικής αλλαγής

(γ) Βελτίωση της διαχείρισης εδάφους

- Η μη λήψη μέτρων για την βοσκοφόρτωση
- Η συνέχιση της εγκατάλειψης γεωργικής γης και η μη απαγόρευση των γεωτρήσεων
- Περιορισμένο ενδιαφέρον για συμμετοχή σε αγροπεριβαλλοντικά μέτρα.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την αλιεία και τη δασοκομία

(α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία

- Καθυστέρηση στην εφαρμογή του συνόλου των προβλεπόμενων μέτρων που περιλαμβάνουν στα διαχειριστικά σχέδια σύμφωνα με τις πρόνοιες της οδηγίας για τα ύδατα (απαγόρευση γεωτρήσεων, χαμηλή τιμολόγηση ύδατος)
- Απουσία επενδυτικού ενδιαφέροντος για την υλοποίηση επενδύσεων

(β) Αύξηση της αποδοτικότητας της ενεργειακής χρήσης στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων

- Απουσία επενδυτικού ενδιαφέροντος για την υλοποίηση επενδύσεων

(γ) Διευκόλυνση της χρήσης των ΑΠΕ, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός τροφίμων για σκοπούς βιοοικονομίας

- Απουσία επενδυτικού ενδιαφέροντος για την υλοποίηση επενδύσεων

(δ) Μείωση εκπομπών υποξειδίου του αζώτου και μεθανίου από τη γεωργία

- Περιορισμένο ενδιαφέρον για συμμετοχή σε αγροπεριβαλλοντικά μέτρα

(ε) Προώθηση δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

- Περιορισμένο ενδιαφέρον για συμμετοχή σε αγρο-δασικά μέτρα
- Αύξηση των δασικών πυρκαγιών ως αποτέλεσμα τη κλιματικής αλλαγής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

(α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης της δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας

- Μείωση του τουριστικού ρεύματος λόγω της οικονομικής κρίσης και της έντασης του ανταγωνισμού από προορισμούς χαμηλού κόστους
- Η μεγάλη εξάρτηση του κυπριακού τουρισμού από τους διεθνείς TOUR OPERATOR
- Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των Κυπρίων που αποτελούν μέχρι σήμερα σημαντικό τμήμα των πελατών των αγροτουριστικών καταλυμάτων
- Η απουσία δημιουργίας και προώθησης στις αγορές του εξωτερικού «διακριτού αγροτουριστικού προϊόντος»

(β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

- Η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ κεντρικής διοίκησης και ΟΤΔ ίσως περιορίσει τον ρόλο των ΟΤΔ και την υλοποίηση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης στα πλαίσια της πρωτοβουλίας Leader.
- Η δυνατότητα διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας παραμένει στρατηγικά απροσδιόριστη για περιοχές της υπαίθρου οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ορεινές και απομακρυσμένες από τα αστικά κέντρα
- Η τάση φυγής και η έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης σε ορισμένες απομακρυσμένες ορεινές περιοχές ενδέχεται να οδηγήσουν εντός των προσεχών ετών σε πλήρη εγκατάλειψη των περιοχών, με την τάση να είναι ήδη σχεδόν μη αναστρέψιμη σε ορισμένες κοινότητες
- Η εγκατάλειψη αγροτικών και ορεινών περιοχών στερεί στην ύπαιθρο τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, που είναι απαραίτητοι για τη συνεχή φροντίδα και αειφόρο ανάπτυξη

(γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας και της χρήσης των ΤΠΕ στις αγροτικές περιοχές

- Η αδυναμία αξιοποίησης των εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government) από τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών λόγω ψηφιακού αναλφαριθμητισμού

4.1.6. Common Context Indicators

I Socio-economic and rural situation			
1 Population			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	862,011	Inhabitants	2012
rural	NA	% of total	
intermediate	100	% of total	2012
urban	NA	% of total	
2 Age Structure			
Indicator name	Value	Unit	Year
total < 15 years	16.5	% of total population	2012
total 15 - 64 years	70.7	% of total population	2012
total > 64 years	12.8	% of total population	2012
rural <15 years	NA	% of total population	
rural 15 - 64 years	NA	% of total population	
rural > 64 years	NA	% of total population	
3 Territory			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	9,251	Km2	2012
rural	NA	% of total area	
intermediate	100	% of total area	2012
urban	NA	% of total area	
4 Population Density			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	92.3	Inhab / km2	2011
rural	NA	Inhab / km2	
5 Employment Rate			
Indicator name	Value	Unit	Year
total (15-64 years)	64.6	%	2012
male (15-64 years)	70.4	%	2012
female (15-64 years)	59.4	%	2012
* rural (thinly populated) (15-64 years)	60.7	%	2012
total (20-64 years)	70.2	%	2012
male (20-64 years)	76.1	%	2012
female (20-64 years)	64.8	%	2012
6 Self-employment rate			
Indicator name	Value	Unit	Year
total (15-64 years)	13.7	%	2012
7 Unemployment rate			
Indicator name	Value	Unit	Year
total (15-74 years)	11.9	%	2012
youth (15-24 years)	27.8	%	2012
rural (thinly populated) (15-74 years)	12.9	%	2012
youth (15-24 years)	30.6	%	2012
8 GDP per capita			

Indicator name	Value	Unit	Year
total	91	Index PPS (EU-27 = 100)	2012 p
* rural	NA	Index PPS (EU-27 = 100)	
9 Poverty rate			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	23.7	% of total population	2011
* rural (thinly populated)	25.8	% of total population	2011
10 Structure of the economy (GVA)			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	16,283.5	EUR million	2012
primary	2.3	% of total	2012
secondary	15.4	% of total	2012
tertiary	82.3	% of total	2012
rural	NA	% of total	
intermediate	100	% of total	2010
urban	NA	% of total	
11 Structure of Employment			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	376.6	1000 persons	2012
primary	3.6	% of total	2012
secondary	17.5	% of total	2012
tertiary	78.9	% of total	2012
rural	NA	% of total	
intermediate	100	% of total	2010
urban	NA	% of total	
12 Labour productivity by economic sector			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	43,238.2	EUR/person	2012
primary	26,759.1	EUR/person	2012
secondary	38,188.4	EUR/person	2012
tertiary	45,116.5	EUR/person	2012
rural	NA	EUR/person	
intermediate	40,213.6	EUR/person	2010
urban	NA	EUR/person	

II Agriculture/Sectorial analysis			
13 Employment by economic activity			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	388.6	1000 persons	2012
agriculture	9.8	1000 persons	2012
agriculture	2.5	% of total	2012
forestry	1.1	1000 persons	2012
forestry	0.3	% of total	2012
food industry	9	1000 persons	2012
food industry	2.3	% of total	2012
tourism	29.9	1000 persons	2012
tourism	7.7	% of total	2012
14 Labour productivity in agriculture			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	12,792.4	EUR/AWU	2010 - 2012
15 Labour productivity in forestry			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	16,300	EUR/AWU	2008 - 2010
16 Labour productivity in the food industry			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	29,405	EUR/person	2010
17 Agricultural holdings (farms)			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	38,860	No	2010
farm size <2 Ha	29,200	No	2010
farm size 2-4.9 Ha	5,620	No	2010
farm size 5-9.9 Ha	2,030	No	2010
farm size 10-19.9 Ha	1,010	No	2010
farm size 20-29.9 Ha	370	No	2010
farm size 30-49.9 Ha	290	No	2010
farm size 50-99.9 Ha	220	No	2010
farm size >100 Ha	120	No	2010
farm economic size <2000 Standard Output (SO)	22,160	No	2010
farm economic size 2.000 - 3.999 SO	6,170	No	2010
farm economic size 4.000 - 7.999 SO	4,210	No	2010
farm economic size 8.000 - 14.999 SO	2,340	No	2010
farm economic size 15.000 - 24.999 SO	1,230	No	2010
farm economic size 25.000 - 49.999 SO	1,180	No	2010
farm economic size 50.000 - 99.999 SO	810	No	2010
farm economic size 100.000 - 249.999 SO	500	No	2010
farm economic size 250.000 - 499.999 SO	150	No	2010
farm economic size > 500.000 SO	110	No	2010
average physical size	3	ha UAA/holding	2010
average economic size	11,808.76	EUR of SO/holding	2010
average size in labour units (persons)	2.1	Persons/holding	2010

average size in labour units (AWU)	0.5	AWU/holding	2010
18 Agricultural Area			
Indicator name	Value	Unit	Year
total UAA	118,400	ha	2010
arable	71.7	% of total UAA	2010
permanent grassland and meadows	1.8	% of total UAA	2010
permanent crops	26.5	% of total UAA	2010
19 Agricultural area under organic Farming			
Indicator name	Value	Unit	Year
certified	1,640	ha UAA	2010
in conversion	360	ha UAA	2010
share of UAA (both certified and conversion)	1.7	% of total UAA	2010
20 Irrigated Land			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	28,290	ha	2010
share of UAA	23.9	% of total UAA	2010
21 Livestock units			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	200,750	LSU	2010
22 Farm labour force			
Indicator name	Value	Unit	Year
total regular farm labour force	82,040	Persons	2010
total regular farm labour force	16,720	AWU	2010
23 Age structure of farm managers			
Indicator name	Value	Unit	Year
total number of farm managers	38,860	No	2010
share of < 35 y	2.6	% of total managers	2010
ratio <35 / >= 55 y	4.2	No of young managers by 100 elderly managers	2010
24 Agricultural training of farm managers			
Indicator name	Value	Unit	Year
share of total managers with basic and full agricultural training	5.7	% of total	2010
share of manager < 35 y with basic and full agricultural training	6.9	% of total	2010
25 Agricultural factor income			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	8,555.1	EUR/AWU	2012
total (index)	69.3	Index 2005 = 100	2012
26 Agricultural Entrepreneurial Income			
Indicator name	Value	Unit	Year
Standard of living of farmers	11,216.2	EUR/AWU	2012
Standard of living of farmers as a share of the standard of living of persons employed in other sectors	57.1	%	2012
27 Total factor productivity in agriculture			
Indicator name	Value	Unit	Year
total (index)	112	Index 2005 = 100	2009 2011
28 Gross fixed capital formation in agriculture			
Indicator name	Value	Unit	Year
GFCF	10.8	EUR million	2011

share of GVA in agriculture	3	% of GVA in agriculture	2011
29 Forest and other wooded land (FOWL) (000)			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	387.1	1000 ha	2010
share of total land area	42	% of total land area	2010
30 Tourism infrastructure			
Indicator name	Value	Unit	Year
bed-places in collective stablishments	87,082	No of bed-places	2011
rural	NA	% of total	
intermediate	100	% of total	2011
urban	NA	% of total	

III Environment/climate			
31 Land Cover			
Indicator name	Value	Unit	Year
share of agricultural land	47.8	% of total area	2006
share of natural grassland	3	% of total area	2006
share of forestry land	16.7	% of total area	2006
share of transitional woodland shrub	4.3	% of total area	2006
share of natural land	19.2	% of total area	2006
share of artificial land	8.4	% of total area	2006
share of other area	0.6	% of total area	2006
32 Areas with Natural Constraints			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	60.2	% of total UAA	2005
mountain	12.6	% of total UAA	2005
other	34.4	% of total UAA	2005
specific	13.2	% of total UAA	2005
33 Farming intensity			
Indicator name	Value	Unit	Year
low intensity	44	% of total UAA	2007
medium intensity	13.4	% of total UAA	2007
high intensity	42.6	% of total UAA	2007
grazing	0	% of total UAA	2010
34 Natura 2000 areas			
Indicator name	Value	Unit	Year
share of the territory	28.4	% of territory	2011
share of UAA (incl. natural grassland)	6	% of UAA	2011
share of total forestry area	50.4	% of forest area	2011
35 Farmland Birds index (FBI)			
Indicator name	Value	Unit	Year
total (index)	NA	Index 2000 = 100	
36 Conservation status of agricultural habitats (grassland)			
Indicator name	Value	Unit	Year
favourable	50	% of assessments of habitats	2001 - 2006
unfavourable - inadequate	25	% of assessments of habitats	2001 - 2006
unfavourable - bad	0	% of assessments of habitats	2001 - 2006
unknown	25	% of assessments of habitats	2001 - 2006
37 HNV Farming			
Indicator name	Value	Unit	Year
total	NA	% of total UAA	
38 Protected Forest			
Indicator name	Value	Unit	Year
class 1.1	1.2	% of FOWL area	2011
class 1.2	5.6	% of FOWL area	2011
class 1.3	0	% of FOWL area	2011
class 2	0	% of FOWL area	2011
39 Water Abstraction in Agriculture			

Indicator name	Value	Unit	Year
total	91,509.6	1000 m3	2010
40 Water Quality			
Indicator name	Value	Unit	Year
Potential surplus of nitrogen on agricultural land	115.8	kg N/ha/year	2005 - 2008
Potential surplus of phosphorus on agricultural land	20.3	kg P/ha/year	2005 - 2008
Nitrates in freshwater - Surface water: High quality	50	% of monitoring sites	2010
Nitrates in freshwater - Surface water: Moderate quality	39.3	% of monitoring sites	2010
Nitrates in freshwater - Surface water: Poor quality	10.7	% of monitoring sites	2010
Nitrates in freshwater - Groundwater: High quality	72.1	% of monitoring sites	2010
Nitrates in freshwater - Groundwater: Moderate quality	10.5	% of monitoring sites	2010
Nitrates in freshwater - Groundwater: Poor quality	17.4	% of monitoring sites	2010
41 Soil organic matter in arable land			
Indicator name	Value	Unit	Year
Total estimates of organic carbon content	NA	mega tons	
Mean organic carbon content	NA	g kg-1	
42 Soil Erosion by water			
Indicator name	Value	Unit	Year
rate of soil loss by water erosion	NA	tonnes/ha/year	
agricultural area affected	NA	1000 ha	
agricultural area affected	NA	% of agricultural area	
43 Production of renewable Energy from agriculture and forestry			
Indicator name	Value	Unit	Year
from agriculture	6.3	kToe	2010
from forestry	5	kToe	2010
44 Energy use in agriculture, forestry and food industry			
Indicator name	Value	Unit	Year
agriculture and forestry	41	kToe	2011
use per ha (agriculture and forestry)	81.5	kg of oil equivalent per ha of UAA	2011
food industry	16	kToe	2011
45 GHG emissions from agriculture			
Indicator name	Value	Unit	Year
total agriculture (CH4 and N2O and soil emissions/removals)	669.7	1000 t of CO2 equivalent	2010
share of total GHG Emissions	6.3	% of total net emissions	2010

4.2. Needs assessment

Title (or reference) of the need	P1			P2		P3		P4			P5					P6			Cross cutting objectives			
	1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Environment	Climate mitigation and adaptation	change and Innovation	
I. Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης	X		X	X		X		X	X	X	X		X				X		X	X		X
II. Προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	X	X	X	X	X	X					X	X	X	X	X				X	X		X
III. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων	X	X		X		X					X	X	X									X
IV. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας των προϊόντων	X		X			X																
IX. Ανάγκη για παρεμβάσεις στις περιοχές υψηλής φυσικής αξίας και τις περιοχές NATURA 2000	X							X		X									X	X		
V.Αύξηση της διαπραγματευτικής ισχύος των γεωργών και μείωση της ψαλίδας μεταξύ τιμών παραγωγού και λιανικής τιμής	X					X																
VI. Μεγαλύτερη σταθερότητα των τιμών παραγωγού μέσω ποιοτικής διαφοροποίησης και τυποποίησης	X			X		X																
VII. Ανάγκη για αποτροπή της εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών								X		X									X	X		
VIII. Ανάγκη για αποτροπή της υποβάθμισης των υδάτινων πόρων και της ποιότητας του εδάφους	X							X	X	X	X								X	X		
X.Προώθηση ΑΠΕ και δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας στον αγροδιατροφικό τομέα και τα δάση	X			X								X	X						X	X		
XI.Ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων	X			X				X		X									X	X		X

XII. Ανάγκη μείωσης αερίων θερμοκηπίου και εκπομπών CO2 από τον αγροδιατροφικό τομέα	X			X										X	X				X	X	
XIII. Διατήρηση και ενίσχυση δασικών εκτάσεων															X				X	X	
XIV. Ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου																X	X	X	X		X
XV. Ανάγκη για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές				X	X							X			X		X				X

4.2.1. I. Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 1C) Fostering lifelong learning and vocational training in the agricultural and forestry sectors
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations
- 4A) Restoring, preserving and enhancing biodiversity, including in Natura 2000 areas, and in areas facing natural or other specific constraints and high nature value farming, as well as the state of European landscapes
- 4B) Improving water management, including fertiliser and pesticide management
- 4C) Preventing soil erosion and improving soil management
- 5A) Increasing efficiency in water use by agriculture
- 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy
- 6B) Fostering local development in rural areas

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation
- Innovation

Description

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης το επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης των αγροτών κρίνεται πολύ χαμηλό σε θέματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνικής κατάρτισης και επιχειρηματικής γνώσης, ενώ απουσιάζει η κουλτούρα της δια βίου μάθησης. Τα μέχρι σήμερα προγράμματα κατάρτισης επικεντρώνονταν σε θέματα γεωργικών πρακτικών παραγωγής χωρίς ιδιαίτερες αναφορές σε θέματα επεξεργασίας, συσκευασίας, τοποθέτησης προϊόντων στις αγορές και επιχειρηματικότητας.

Το νέο πλαίσιο παροχής επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης στους γεωργούς θα είναι ιδιαίτερα ενισχυμένο και θα επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες που παρουσιάστηκαν κατά το παρελθόν. Κύριο χαρακτηριστικό της νέας προσπάθειας θα αποτελεί η αξιοποίηση νέων μεθόδων μεταφοράς των γνώσεων καθώς και η διεύρυνση των θεμάτων με παράλληλη εστίαση / επικέντρωση στις διαφορετικές κατηγορίες και ομάδες αγροτών.

4.2.2. II. Προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 1B) Strengthening the links between agriculture, food production and forestry and research and innovation, including for the purpose of improved environmental management and performance
- 1C) Fostering lifelong learning and vocational training in the agricultural and forestry sectors
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 2B) Facilitating the entry of adequately skilled farmers into the agricultural sector and, in particular, generational renewal
- 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations
- 5A) Increasing efficiency in water use by agriculture
- 5B) Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing
- 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy
- 5D) Reducing green house gas and ammonia emissions from agriculture
- 5E) Fostering carbon conservation and sequestration in agriculture and forestry

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation
- Innovation

Description

Η ανάλυση SWOT καταδεικνύει τη σημαντική υστέρηση του γεωργικού τομέα σε σχέση με την εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών. Η γήρανση των αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων λειτουργεί ανασταλτικά στην προσπάθεια υλοποίησης προγραμμάτων καινοτομίας.

Στις παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του ΠΑΑ 2014-2020 θα επιδιωχθεί η διάχυση της πληροφόρησης σχετικά με καινοτόμες πρακτικές συμπεριλαμβανομένων και φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

Η ανταγωνιστικότητα του γεωργικού και αγροδιατροφικού τομέα, είναι άμεσα εξαρτώμενη τόσο από την ανάδειξη της μοναδικότητας του εγχώριου προϊόντος μέσω των συστημάτων ποιότητας (Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης, Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης, Βιολογικά και προϊόντα που καλύπτονται από ιδιωτικά συστήματα ποιότητας) όσο και από την εισαγωγή νέων

τεχνολογιών και καινοτομίας. Ιδιαίτερα σε ότι αφορά την αναγνωσιμότητα των τοπικών προϊόντων και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, έχει διαφανεί η ελλιπής εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους παραγωγούς αλλά και η απουσία κουλτούρας και πνεύματος συνεργασίας στην κοινή προσπάθεια υποστήριξης της μοναδικότητας των τοπικών προϊόντων.

Από την άλλη η εισαγωγή καινοτόμων πρακτικών αναμένεται ότι θα συνεισφέρει στη μείωση του κόστους παραγωγής και στη δημιουργία νέων προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία.

4.2.3. III. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 1B) Strengthening the links between agriculture, food production and forestry and research and innovation, including for the purpose of improved environmental management and performance
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations
- 5A) Increasing efficiency in water use by agriculture
- 5B) Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing
- 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy

Cross cutting objectives

- Innovation

Description

Από την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω κυρίως του επενδυτικού μέτρου, προωθείται ο εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων. Εντούτοις, όπως έχει εντοπιστεί και μέσω της ανάλυσης SWOT εξακολουθεί να παρατηρείται χαμηλό επίπεδο εκσυγχρονισμού και οργάνωσης της τυποποίησης-μεταποίησης σε αρκετούς ακόμη κλάδους. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι ο μέσος όρος απαιτούμενης εργασίας στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις παραμένει σε ψηλότερα επίπεδα από τον αντίστοιχο μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως εκ τούτου προωθούνται δράσεις εκσυγχρονισμού και υιοθέτησης καινοτόμων συστημάτων τόσο κατά την παραγωγική διαδικασία των γεωργικών προϊόντων όσο και κατά την παραγωγή γεωργικών τροφίμων.

4.2.4. IV. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας των προϊόντων

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 1C) Fostering lifelong learning and vocational training in the agricultural and forestry sectors
- 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations

Description

Ένα από τα κύρια προβλήματα που καταγράφονται στην SWOT είναι η χαμηλή παραγωγικότητα και το χαμηλό επίπεδο εκσυγχρονισμού και οργάνωσης της τυποποίησης και μεταποίησης στους πλείστους κλάδους της γεωργίας της Κύπρου. Για αμβλυνση του προβλήματος θα δοθούν ενισχύσεις μέσω του προγράμματος για δημιουργία μεταποίησης και τυποποίησης στοχεύοντας στην διάθεση στην αγορά προϊόντων υψηλής ανταγωνιστικής αξίας.

4.2.5. IX. Ανάγκη για παρεμβάσεις στις περιοχές υψηλής φυσικής αξίας και τις περιοχές NATURA 2000

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 4A) Restoring, preserving and enhancing biodiversity, including in Natura 2000 areas, and in areas facing natural or other specific constraints and high nature value farming, as well as the state of European landscapes
- 4C) Preventing soil erosion and improving soil management

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation

Description

Η Κύπρος λόγω του νησιώτικου της χαρακτήρα, της γεωγραφικής της θέσης, του πολυποίκιλου ανάγλυφου, των κλιματικών συνθηκών και των παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων, έχει πλούσια βιοποικιλότητα. Η σημασία της βιοποικιλότητας των οικοτόπων και των ειδών για την οικολογική ισορροπία, τη σταθερότητα και λειτουργία των δομών και λειτουργιών ενός οικοσυστήματος είναι προφανής. Τα κυριότερα αίτια της απώλειας της βιοποικιλότητας και των αλλαγών στις λειτουργίες των οικοσυστημάτων είναι: η αλλαγή των χρήσεων γης, η μη αειφορος άσκηση παραγωγικών δραστηριοτήτων, η αύξηση της ρύπανσης, η εισβολή των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών, η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων και η κλιματική αλλαγή των τελευταίων ετών.

Στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας

(ΤΚΣ) και Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), emπίπτουν και γεωργικά συστήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται από υψηλή βιοποικιλότητα λόγω της μωσαϊκότητας που παρουσιάζουν στους τύπους καλλιεργειών και των πρακτικών που ακολουθούνται από τα παλιά χρόνια. Η ορθολογιστική διαχείριση της γεωργίας στην Κύπρο και οι πρακτικές που ακολουθούνται μπορούν να συμβάλουν στην προστασία και διατήρηση των προστατευτέων στοιχείων του Δικτύου Natura 2000.

4.2.6. V. Αύξηση της διαπραγματευτικής ισχύος των γεωργών και μείωση της ψαλίδας μεταξύ τιμών παραγωγού και λιανικής τιμής

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations

Description

Η ανάλυση SWOT καταδεικνύει διαφαίνεται ότι οι παραγωγοί του πρωτογενούς τομέα δεν κατάφεραν επιτυχώς να προωθήσουν τα προϊόντα τους στην αγορά παραμένοντας εξαρτώμενοι σε μεγάλο βαθμό από τους εμπόρους. Προς ανάμειξη του φαινομένου αυτού, περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα το Μέτρο 9 που αφορά στη σύσταση και λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών με τα υψηλότερα ποσοστά χρηματοδότησης που προβλέπονται από τον Κανονισμό. Παράλληλα μέσω του Μέρου 1 και του προγράμματος των Γεωργικών Εφαρμογών καλλιεργείται κουλτούρα συνεργασίας μεταξύ των παραγωγών έτσι ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη συμμετοχή τους σε ομάδες και οργανώσεις για αύξηση της δύναμής τους στην αγορά. Άλλο θέμα που αποτελεί τροχοπέδη στην ενδυνάμωση της διαπραγματευτικής ισχύος των γεωργών είναι η έλλειψη συμμετοχής των παραγωγών σε συστήματα ποιότητας, τα οποία θα απέδιδαν προστιθέμενη αξία στα προϊόντα και θα βελτιώναν την ανταγωνιστικότητά τους. Ακόμη παρατηρείται και απουσία μικρών τοπικών αγορών και βραχείων αλυσίδων. Για ανάμειξη των πιο πάνω επιδιώκεται η μεγαλύτερη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, η υποβοήθηση ταυτοποίησης των κυπριακών γεωργικών προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής και των μεταποιημένων σε συνδυασμό με τη δημιουργία φακέλων προς υποβολή σε ευρωπαϊκά συστήματα ποιότητας, η δημιουργία προτύπων για συμμετοχή σε εθελοντικά και εθνικά συστήματα και η δημιουργία βραχείων αλυσίδων μέσω του Μέρου 16 της συνεργασίας. Οι πιο πάνω επιδιώξεις προωθούνται και μέσω του Μέρου 3 που αφορά στην ενθάρρυνση νέων συμμετοχών σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και του Μέρου 16 που αφορά στη δημιουργία βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι επιδιώκεται η ενημέρωση και δημοσιότητα ώστε το νέο Μέτρο της συνεργασίας να γίνει κατανοητό με σκοπό να αποφέρει όσο το δυνατόν περισσότερα οφέλη στους παραγωγούς. Καθίστανται επίσης επιλέξιμες και δράσεις λιανικού εμπορίου για οργανώσεις και ομάδες παραγωγών έτσι ώστε να είναι δυνατή η απευθείας διάθεση των προϊόντων στους καταναλωτές.

4.2.7. VI. Μεγαλύτερη σταθερότητα των τιμών παραγωγού μέσω ποιοτικής διαφοροποίησης και τυποποίησης

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as

agricultural diversification

- 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations

Description

Η ανάδειξη της μοναδικότητας του εγχώριου προϊόντος μέσω των συστημάτων ποιότητας (Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης, Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής ένδειξης, Βιολογικά και Προϊόντα που καλύπτονται από ιδιωτικά συστήματα ποιότητας) όσο και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομίας συνδέονται άμεσα με την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων και κατ' επέκταση στην σταθεροποίηση των τιμών που λαμβάνουν οι παραγωγοί. Μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 θα δωθούν κίνητρα στους παραγωγούς για κατοχή και χρήση προϊόντων στα συστήματα ποιότητας καθώς και για την δημιουργία σύγχρονων μονάδων μεταποίησης και τυποποίησης που θα παράγουν προϊόντα προστιθέμενης αξίας.

4.2.8. VII. Ανάγκη για αποτροπή της εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών

Priorities/Focus Areas

- 4A) Restoring, preserving and enhancing biodiversity, including in Natura 2000 areas, and in areas facing natural or other specific constraints and high nature value farming, as well as the state of European landscapes
- 4C) Preventing soil erosion and improving soil management

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation

Description

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της SWOT ανάλυσης διακρίνεται μια τάση μετακίνησης πληθυσμών από τις αγροτικές κοινότητες προς τα αστικά κέντρα, εξυπακούοντας ταυτόχρονα και την εγκατάληψη γεωργικών γαιών. Η τάση αυτή οφείλεται εν μέρει και στο υψηλό κόστος παραγωγής γεωργικών προϊόντων λόγω του μικροτεμαχισμού των καλλιεργούμενων εκτάσεων αλλά και της έλλειψης υδατικών πόρων ειδικότερα στις ημιορεινές και ορεινές περιοχές.

Θεωρείται σκόπιμη η προώθηση δράσεων που να στοχεύουν στην επίλυση του προβλήματος μέσω της παροχής κινήτρων για διατήρηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε καλή γεωργική κατάσταση καθώς και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας για ενθάρρυνση των νέων να δραστηριοποιηθούν στον τομέα της γεωργίας.

4.2.9. VIII. Ανάγκη για αποτροπή της υποβάθμισης των υδάτινων πόρων και της ποιότητας του εδάφους

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 4A) Restoring, preserving and enhancing biodiversity, including in Natura 2000 areas, and in areas facing natural or other specific constraints and high nature value farming, as well as the state of European landscapes
- 4B) Improving water management, including fertiliser and pesticide management
- 4C) Preventing soil erosion and improving soil management
- 5A) Increasing efficiency in water use by agriculture

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation

Description

Συγκεκριμένα παρουσιάζονται οι πιο κάτω επιμέρους ανάγκες:

- βελτίωσης της ποιότητας των υπόγειων υδροφορέων με την αποφυγή της έκλυσης των δραστικών ουσιών που περιέχουν τα χημικά ζιζανιοκτόνα
- βελτίωσης της χημικής σύστασης του εδάφους αποτρέποντας την υποβάθμιση της ποιότητας του και εμπλουτίζοντας τις θρεπτικές ουσίες του
- περιορισμού των αερίων θερμοκηπίου
- περιορισμού των αερίων CO₂ με τη μη χρήση ζιζανιοκτόνων

4.2.10. X. Προώθηση ΑΠΕ και δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας στον αγροδιατροφικό τομέα και τα δάση

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 5B) Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing
- 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation

Description

Στην ανάλυση SWOT διαπιστώνεται ότι η κατανάλωση ενέργειας στη γεωργία και στη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς κατά την τελευταία δεκαετία, πλήττοντας αισθητά την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και παράλληλα προκαλώντας τεράστιο περιβαλλοντικό κόστος. Για το λόγο αυτό επιδιώκεται η αποδοτικότερη χρήση ενέργειας μέσω υλοποίησης επενδύσεων σε καινούριο εξοπλισμό χαμηλότερης κατανάλωσης ενέργειας και η ενεργειακή βελτίωση υφιστάμενων κτιρίων. Ταυτόχρονα τίθεται ως στόχος και η υιοθέτηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως αγορά και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών για αξιοποίηση της παραγόμενης ενέργειας σε γεωργικούς σκοπούς, η εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης κτηνοτροφικών λυμάτων τα οποία καταλήγουν σε παραγωγή βιοενέργειας και η δημιουργία μονάδων αξιοποίησης γεωργικών υπολειμμάτων όπως ποκαλάμης, κλαδιών κλαδέματος και άλλων για παραγωγή ενέργειας. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των εκμεταλλεύσεων και η αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συμβάλλει ταυτόχρονα στη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων και κατ' επέκταση της ανταγωνιστικότητας τους.

Οι δράσεις αυτές αναμένεται να υλοποιηθούν μέσω του Μέτρου 4 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» ενώ θα αξιοποιηθεί και η συμπληρωματικότητα με άλλα σχέδια που εφαρμόζονται από την Υπηρεσία Ενέργειας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους.

4.2.11. XI.Ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 4B) Improving water management, including fertiliser and pesticide management
- 5A) Increasing efficiency in water use by agriculture

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation
- Innovation

Description

Η ανάγκη προστασίας των υπόγειων υδάτινων πόρων είναι αδιαμφισβήτη. Το κλίμα είναι ξηροθερμικό ενώ

παράλληλα έχει επηρεαστεί δυσμενώς και από την κλιματική αλλαγή. Η μειωμένη βροχόπτωση σε συνδυασμό με την αύξηση των θερμοκρασιών δε συνεισφέρει στον εμπλουτισμό των υπογείων υδάτων. Παράλληλα, αρκετοί υδροφορείς έχουν υποστεί ποιοτική υποβάθμιση από την έντονη άσκηση γεωργίας και την εφαρμογή λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

Η υπεράντληση ύδατος από τους υδροφορείς αύξησε τις συγκεντρώσεις αλάτων ενώ σε κάποιες περιοχές έχει εισχωρήσει θαλάσσιο νερό στον υδροφορέα θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων καταβάλλει έντονες προσπάθειες περιορισμού της άντλησης νερού, ενώ μέσα από την εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικών μέτρων επιδιώκεται ο περιορισμός της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων. Παρά την ύπαρξη έργων διοχέτευσης νερού από υδατοφράκτες σε περιοχές με έντονη γεωργική δραστηριότητα, εντούτοις σε περιόδους ανομβρίας δε διατίθεται επαρκής ποσότητα νερού στα φράγματα για αρδευτικούς σκοπούς. Για το σκοπό αυτό έχουν δημιουργηθεί μονάδες αφαλάτωσης οι οποίες ενεργοποιούνται σε περιόδους ανομβρίας έτσι ώστε το φρέσκο διαθέσιμο νερό να παρέχεται για σκοπούς άρδευσης και οι ανάγκες ύδρευσης να καλύπτονται ως επί το πλείστον από το νερό των μονάδων.

Στο Μέτρο 4 το οποίο προνοεί τη χρηματοδότηση δράσεων σχετικών με τα ύδατα σε γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, γίνεται ενδεδειγμένος έλεγχος και εγκρίνονται μόνο οι περιπτώσεις αδειούχων από την αρμόδια αρχή γεώτρησης στις οποίες ο αιτητής συμμορφώνεται με τους όρους άντλησης υδάτων.

Παράλληλα προωθείται η εφαρμογή συστημάτων άρδευσης σε όλες τις καλλιέργειες και συγκεκριμένα συστημάτων που εξασφαλίζουν εξοικονόμηση ύδατος, ενώ παρέχεται και πληροφόρηση σε θέματα εφαρμογής προγραμμάτων άρδευσης. Ακόμη μέσα από το Μέτρο 4, προτείνονται και έργα υποδομής για καλύτερη αξιοποίηση του νερού τριτοβάθμιας επεξεργασίας καθώς και η εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών σε θέματα παρακολούθησης κατανάλωσης νερού άρδευσης. Το δεύτερο έργο αρχικά θα εφαρμοστεί πιλοτικά στον υδροφορέα που αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη ποιοτική υποβάθμιση λόγω υπεράντλησης ύδατος και μη ανανέωσης της ποσότητας στον υδροφορέα.

4.2.12. XII. Ανάγκη μείωσης αερίων θερμοκηπίου και εκπομπών CO₂ από τον αγροδιατροφικό τομέα

Priorities/Focus Areas

- 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas
- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 5D) Reducing green house gas and ammonia emissions from agriculture
- 5E) Fostering carbon conservation and sequestration in agriculture and forestry

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation

Description

Η εντατικοποίηση των μεθόδων παραγωγής στον αγροδιατροφικό τομέα έχει συμβάλει σημαντικά στην

αύξηση εκπομπών σε αέρια θερμοκηπίου και CO₂. Η προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε συνδυασμό με την εκμετάλλευση των διαφόρων ρευμάτων αποβλήτων που προκύπτουν από κτηνοτροφικές μονάδες, μονάδες μεταποίησης, βιοτεχνίες για παραγωγή ενέργειας αλλά και η υιοθέτηση πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη μείωση των εκπομπών.

4.2.13. XIII. Διατήρηση και ενίσχυση δασικών εκτάσεων

Priorities/Focus Areas

- 5E) Fostering carbon conservation and sequestration in agriculture and forestry

Cross cutting objectives

- Environment
- Climate change mitigation and adaptation

Description

Τα δάση και οι δασώδεις περιοχές καταλαμβάνουν το 42% της ολικής έκτασης της Κύπρου (386.166 ha). Αποτελούν σημαντικό φυσικό πόρο και προσφέρουν πολλά αγαθά και υπηρεσίες στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα. Περίπου το ένα πέμπτο της Κύπρου (18,7 % ή 107.778 ha) καλύπτεται σήμερα από ψηλά δάση που στο μεγαλύτερο τους μέρος είναι φυσικά και χαρακτηρίζονται από ψηλό βαθμό βιοποικιλότητας και σταθερότητας. Η προστασία, η σωστή διαχείριση και η επέκτασή τους αποτελούν πρωταρχικό μέλημα.

Τα δάση της Κύπρου δέχονται πιέσεις από διάφορες κατευθύνσεις, ενώ αντιμετωπίζουν συνεχώς νέες προκλήσεις, ως αποτέλεσμα των μεταβαλλόμενων αναγκών και απαιτήσεων της κοινωνίας και των συντελούμενων μεταβολών τόσο σε τοπικό όσο και παγκόσμιο επίπεδο. Εκτός από τις δασικές πυρκαγιές και τους διάφορους άλλους κινδύνους από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες, η μεγαλύτερη πίεση προέρχεται από την ανάπτυξη και ειδικά την τουριστική και οικιστική, την ανάπτυξη για βιομηχανικούς σκοπούς (λατομεία, αιολικά πάρκα) και την κατασκευή έργων υποδομής.

Τα δάση της Κύπρου, παρά τις αρνητικές επιδράσεις που δέχονται από την ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή, έχουν να διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλο στην προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, στην προστασία των εδαφών από τη διάβρωση, στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ερημοποίησης, στη βελτίωση και προστασία των υδάτινων πόρων, στη βελτίωση του περιβάλλοντος και στον περιορισμό των κλιματικών αλλαγών.

4.2.14. XIV. Ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου

Priorities/Focus Areas

- 6A) Facilitating diversification, creation and development of small enterprises, as well as job creation

- 6B) Fostering local development in rural areas
- 6C) Enhancing the accessibility, use and quality of information and communication technologies (ICT) in rural areas

Cross cutting objectives

- Environment
- Innovation

Description

Σε ορισμένες απομακρυσμένες ορεινές περιοχές η τάση φυγής και η έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης ενδέχεται να οδηγήσουν τα επόμενα χρόνια αυτές τις περιοχές σε πλήρη εγκατάλειψη στερόντας απο την ύπαιθρο τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους που είναι απαραίτητοι για τη συνεχή φροντίδα και αειφόρο ανάπτυξη. Η τάση αυτή δημιουργεί την ανάγκη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 για επίτευξη του στόχου αυτού θα υλοποιήσει έργα που θα συμβάλουν στην ενθάρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων και προώθηση πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας στην Υπαίθρο καθώς και χώρους αναψυχής για τους κατοίκους.

4.2.15. XV. Ανάγκη για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές

Priorities/Focus Areas

- 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification
- 2B) Facilitating the entry of adequately skilled farmers into the agricultural sector and, in particular, generational renewal
- 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy
- 6A) Facilitating diversification, creation and development of small enterprises, as well as job creation
- 6C) Enhancing the accessibility, use and quality of information and communication technologies (ICT) in rural areas

Cross cutting objectives

- Innovation

Description

Η διαφοροποίηση της οικονομίας και η δημιουργία νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας αποτελεί ένα απο τους κύριους στόχους του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Η τάση φυγής των κατοίκων της υπαίθρου και η ερήμωση των αγροτικών περιοχών οφείλεται κυρίως στην έλλειψη

ευκαιριών απασχόλησης. Η ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο είναι ένα σοβαρό ζήτημα που θα αντιμετωπισθεί με την δημιουργία και βελτίωση αγροτουριστικών δομών καθώς και με την εκμετάλλευση παραδοσιακών προϊόντων και τεχνών που μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία δημιουργίας νέων επιχειρήσεων στην ύπαιθρο.

5. DESCRIPTION OF THE STRATEGY

5.1. A justification of the needs selected to be addressed by the RDP, and the choice of objectives, priorities, focus areas and the target setting based on evidence from the SWOT and the needs assessment. Where relevant, a justification of thematic sub-programmes included in the programme. The justification shall in particular demonstrate the requirements referred to in Article 8(1)(c)(i) and (iv) of Regulation (EU) No 1305/2013

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και την SWOT Ανάλυση αναδείχθηκε το ευρύτερο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 σε σχέση με τις προτεραιότητες για την Αγροτική Ανάπτυξη που θέτει η Κοινή Αγροτική Πολιτική ενώ παράλληλα εντοπίστηκαν και ιεραρχήθηκαν οι βασικές ανάγκες για τις οποίες θα επιδιωχθεί η αντιμετώπιση τους μέσα από τις δυνατότητες που προσφέρει το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Η στρατηγική του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στοχεύει στην εξυπηρέτηση ενός Γενικού Στόχου που είναι η «προσαρμογή της Κυπριακής Γεωργίας στις νέες οικονομικές συνθήκες και την αύξηση των περιβαλλοντικών προκλήσεων που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή».

Ο γενικός αυτός στόχος εξυπηρετείται μέσω τριών αλληλένδετων ειδικών στόχων που είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων
- Η αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
- Η βελτίωση της ζωτικότητας των περιοχών της υπαίθρου

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν αφορά αποκλειστικά την οικονομική διάσταση αλλά και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα της Κυπριακής Γεωργίας ως εκ τούτου απαιτείται να δοθεί σημαντική χρηματοδοτική βαρύτητα στις θεματικές προτεραιότητες 4 «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και την δασοκομία» και 5 «Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος» λόγω του ότι εξυπηρετούν παράλληλα δύο από τους τρεις ειδικούς στόχους του Προγράμματος. Οι δράσεις που θα τεθούν σε εφαρμογή θα επιδιώκουν την ταυτόχρονη επίτευξη των στόχων των επιμέρους περιοχών εστίασης. Οι παρεμβάσεις θα στοχεύουν από κοινού στην εξυπηρέτηση στόχων για διατήρηση της βιοποικιλότητας, βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και του εδάφους, την αποδοτικότερη ενεργειακή χρήση στη γεωργία και κτηνοτροφία.

Με την εστίαση σε αποκλειστικά οικονομικούς όρους η εξυπηρέτηση του πρώτου ειδικού στόχου θα προέλθει από την συνδυαστική εφαρμογή της δεύτερης θεματικής προτεραιότητας «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων» ενεργοποιώντας και τις δύο περιοχές εστίασης: (την διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα και την διευκόλυνση της ανανέωσης γενεών στον γεωργικό τομέα) αλλά και την θεματική προτεραιότητα 3. Σε ότι αφορά την θεματική προτεραιότητα 3 «Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία» η προσπάθεια θα εστιαστεί στην πρώτη περιοχή εστίασης εντάσσοντας μέτρα και δράσεις που στοχεύουν στην ενσωμάτωση των γεωργικών προϊόντων στην διατροφική αλυσίδα, στην διαφοροποίηση των προϊόντων μέσω της προώθησης συστημάτων ποιότητας καθώς και την καλύτερη οργάνωση των παραγωγών σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών. Η περιοχή εστίασης 3B έχει παραμείνει στην δικαιοδοσία του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης και οι απαιτούμενες ανάγκες καλύπτονται πλήρως από

τους ετήσιους εθνικούς προϋπολογισμούς του φορέα. Η διατήρηση των θεμάτων διαχείρισης κινδύνων δύναται να παραμείνει στον ΟΓΑ και στην εφαρμογή του αποκλειστικά μέσω του υφιστάμενου εθνικού πλαισίου.

Η εξυπηρέτηση του τρίτου ειδικού στόχου θα προέλθει μέσω των τριών περιοχών εστίασης της Θεματικής Προτεραιότητας 6 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές» με την έμφαση να δίνεται στην αντιμετώπιση της πληθυσμιακής αποψίλωσης των αγροτικών περιοχών μέσω της διευκόλυνσης της διαφοροποίησης, της δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας». Επιπρόσθετα, απαιτείται η περαιτέρω ενίσχυση της προσέγγισης LEADER ως μέσο για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Στην εξυπηρέτηση του τρίτου ειδικού στόχου συμβάλλουν και οι παρεμβάσεις των ΕΔΕΤ μέσω διακριτών Αξόνων προτεραιότητας και ως εκ τούτου κυμαίνεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα η χρηματοδοτική βαρύτητα των σχετικών πράξεων του ΠΑΑ.

Στην εξυπηρέτηση και των τριών ειδικών στόχων θα συμβάλλουν οι παρεμβάσεις της πρώτης Θεματικής Προτεραιότητας «Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές» θα επιδιωχθεί να αντιμετωπιστεί κυρίως η ανάγκη για ενίσχυση των δεσμών μεταξύ γεωργίας, έρευνας και καινοτομίας.

Μέσα από την SWOT ανάλυση, έχουν εντοπιστεί τα δυνατά και αδύνατα σημεία καθώς και οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι για κάθε μια από τις έξι θεματικές προτεραιότητες. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ιεραρχηθεί οι βασικές ανάγκες προκειμένου να αντιμετωπιστούν μέσα από τις δυνατότητες που προσφέρει το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Σοβαρές αδυναμίες παρουσιάζονται στις θεματικές προτεραιότητες 4 «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και την δασοκομία» και 5 «Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος» σημαντικό μερίδιο της χρηματοοικονομικής βαρύτητας του νέου ΠΑΑ θα καλύπτει τις ανάγκες αυτές. Οι δράσεις που θα τεθούν σε εφαρμογή θα επιδιώκουν την ταυτόχρονη επίτευξη των στόχων των επιμέρους περιοχών εστίασης. Οι παρεμβάσεις θα στοχεύουν από κοινού στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και του εδάφους, στην αποδοτικότερη ενεργειακή χρήση στη γεωργία και κτηνοτροφία καθώς και στην προώθηση δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία.

Εξίσου σημαντικές αδυναμίες και ανάγκες εντοπίζονται στην θεματική προτεραιότητα 2 «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων» όπου η προσπάθεια θα καλύψει εξίσου και τις δύο περιοχές εστίασης: την διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα και την διευκόλυνση της ανανέωσης γενεών στον γεωργικό τομέα.

Σε ότι αφορά τη θεματική προτεραιότητα 3 «Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία» η προσπάθεια θα επικεντρωθεί στην πρώτη περιοχή εστίασης εντάσσοντας μέτρα και δράσεις που στοχεύουν στην ενσωμάτωση των γεωργικών προϊόντων στην διατροφική αλυσίδα, στην διαφοροποίηση των προϊόντων μέσω της προώθησης συστημάτων ποιότητας καθώς και την καλύτερη οργάνωση των παραγωγών σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών. Η περιοχή εστίασης 3B έχει παραμείνει στην δικαιοδοσία του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης και οι απαιτούμενες ανάγκες καλύπτονται πλήρως από τους ετήσιους εθνικούς προϋπολογισμούς του φορέα. Η διατήρηση των

θεμάτων διαχείρισης κινδύνων δύναται να παραμείνει στον ΟΓΑ.

Αναφορικά με τη θεματική προτεραιότητα 6 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές», θα επιδιωχθεί η αντιμετώπιση της πληθυσμιακής αποψίλωσης των αγροτικών περιοχών μέσω της διευκόλυνσης της διαφοροποίησης, της δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας. Επιπρόσθετα, απαιτείται η περαιτέρω ενίσχυση της προσέγγισης LEADER ως μέσου προώθησης της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Τέλος μέσα από την θεματική προτεραιότητα 1 «Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές» θα προωθηθεί κυρίως η ανάγκη ενίσχυσης των δεσμών γεωργίας, έρευνας και καινοτομίας.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές

Η Κύπρος δαπανά το 0,5% του ΑΕΠ για σκοπούς έρευνας και καινοτομίας, ποσοστό πολύ χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια από τις κύριες αδυναμίες που καταγράφεται στην SWOT, είναι η έλλειψη μηχανισμών διασύνδεσης της έρευνας με τις ανάγκες της παραγωγής καθώς και η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Πρωταρχικός στόχος του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 θα είναι η θεμελίωση εργαλείου στήριξης για επίλυση της αδυναμίας μεταφοράς γνώσης και καινοτομίας αλλά και η δικτύωση και σύζευξη του πρωτογενούς τομέα με την έρευνα και την αγορά. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στη δημιουργία συνεργασιών έρευνας και παραγωγής και σε συνεργασίες προώθησης και αύξησης της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων.

Όσον αφορά στην εκπαίδευση, καταγράφεται πολύ χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γεωργών σε προγράμματα κατάρτισης καθώς και απουσία μηχανισμού πιστοποίησης γνώσεων. Προς αυτή τη κατεύθυνση θα στραφεί και το νέο Πρόγραμμα, παρέχοντας περισσότερα μέσα κατάρτισης και καθιερώνοντας τη δια βίου εκπαίδευση.

Η παροχή των συμβουλευτικών υπηρεσιών δεν εμπίπτει στις προτεραιότητες του ΠΑΑ 2014-2020 γιατί ο κλάδος Γεωργικών Εφαρμογών του Τμήματος Γεωργίας επιτελεί αυτό το ρόλο αποτελεσματικά στην βάση των υφιστάμενων δομών.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων

Οι αδυναμίες που καταδεικνύει η SWOT ανάλυση και σχετίζονται με την προτεραιότητα αυτή, ποικίλλουν. Οι κυριότερες αφορούν στο μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, στη χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας, στο ψηλό κόστος παραγωγής καθώς και στη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού.

Στοχεύοντας στην άμβλυνση των πιο πάνω προβλημάτων, κρίνονται καταλληλότερες οι περιοχές εστίασης που αφορούν στη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας στην αναδιάρθρωση και στον εκσυγχρονισμό, όλων των εκμεταλλεύσεων με απώτερο στόχο την αύξηση της αποδοτικότητας, τη συμμετοχή στην αγορά αλλά και τη διαφοροποίηση της γεωργίας. Ακόμη, για αντιμετώπιση του φαινομένου της γήρανσης του αγροτικού δυναμικού, κρίνεται απαραίτητη και η συμβολή της περιοχής εστίασης που αφορά στη διευκόλυνση της εισόδου εξειδικευμένων γεωργών στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής με έμφαση και στην ανανέωση των γενεών. Ο πρωτογενής τομέας της Κύπρου παρέχει γεωργικά προϊόντα ποιότητας τα οποία εντάσσονται στη μεσογειακή διατροφή που αποτελεί ισχυρό παγκόσμιο πρότυπο ποιότητας, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την προώθησή των προϊόντων στο εξωτερικό. Ταυτόχρονα η απόσταση του νησιού από τις αγορές επιβάλλει την κατανάλωση

προϊόντων ντόπιας παραγωγής, παρά το γεγονός ότι εισάγονται και γεωργικά προϊόντα σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές. Αυτό οφείλεται στο ότι με την ντόπια παραγωγή διασφαλίζεται η ασφάλεια των τροφίμων στην εσωτερική αγορά, ιδιαίτερα όσον αφορά τα νωπά φρούτα και τα λαχανικά.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

Σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, παρουσιάζονται σημαντικές αδυναμίες που σχετίζονται με την παρούσα προτεραιότητα όπως ο μικρός βαθμός ενσωμάτωσης των παραγωγών στην αγορά, το μεγάλο κενό στην αναγνώριση της ποιότητας των προϊόντων, το χαμηλό επίπεδο διαφοροποίησης της παραγωγής και η περιορισμένη κάλυψη του εύρους των ζημιών. Αξιοποιώντας την προτεραιότητα αυτή το ΠΑΑ 2014-2020, αναμένεται να στοχεύσει στην άμβλυνση των υπό αναφορά προβλημάτων αξιοποιώντας την πρώτη περιοχή εστίασης που σχετίζεται με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγών, την καλύτερη ένταξη τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων, την ενθάρρυνση συμμετοχής σε συστήματα ποιότητας που προσθέτουν αξία στα γεωργικά προϊόντα την προώθηση των προϊόντων μέσω τοπικών αγορών και βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και την ενθάρρυνση και στήριξη των ομάδων και των οργανώσεων παραγωγών.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και τη δασοκομία.

Κρίνεται απαραίτητη η ένταξη δράσεων οι οποίες θα προσβλέπουν στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των υδάτινων πόρων και των υπόγειων υδροφορέων, οι όποιοι έχουν ήδη υποβαθμιστεί λόγω των γεωργικών πρακτικών που εφαρμόζονται. Για αυτό το σκοπό θα περιληφθούν δράσεις εκτατικοποίησης της γεωργίας και κτηνοτροφίας, μείωσης των εισροών χημικών και φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες αλλά και ορθής διαχείριση των αποβλήτων από κτηνοτροφικές μονάδες, ιδιαίτερα στις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ευαίσθητες στη νιτρορύπανση.

Το φαινόμενο της εγκατάλειψης της γεωργικής γης, ειδικότερα στις ορεινές περιοχές και η υποβάθμιση των εδαφών αποτελούν επίσης ένα σημαντικό παράγοντα ο οποίος χρήζει ιδιαίτερης σημασίας. Η στροφή σε πιο φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές σε συνδυασμό με την ένταξη αγροπεριβαλλοντικών μέτρων υποβοηθητικών για τη διατήρηση και επέκταση ξηρικών καλλιεργειών και αμπελώνων, μη υδροβόρων καλλιεργειών και εμπλουτισμό των εδαφών με οργανική ύλη, αναμένεται ότι θα ανατρέψουν το φαινόμενο της εγκατάλειψης των καλλιεργούμενων εκτάσεων στα ορεινά και το αρνητικό σκηνικό το οποίο έχει δημιουργηθεί.

Η Κύπρος χαρακτηρίζεται από μεγάλες εκτάσεις φυσικής βλάστησης και δάση, τα οποία αποτελούν πυρήνες διατήρησης αλλά και προστασίας της βιοποικιλότητας. Η δημιουργία του νομικού πλαισίου που θα διέπει τις περιοχές του δικτύου "Natura 2000" σε συνδυασμό με τον καθορισμό των Περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων της θεματικής προτεραιότητας. Ο χαρακτηρισμός της καλλιέργειας της αμπέλου και των φυλλοβόλων ως παραδοσιακών καλλιεργειών με χαμηλές εισροές, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση των χαρακτηριστικών του τοπίου αλλά και της βιοποικιλότητας στις περιοχές αυτές. Η δυνατότητα ένταξης στοχευμένων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων, σχετικά με τη διατήρηση, εκτατικοποίηση και μείωση των εισροών στις περιοχές αυτές, μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος

Η ένταξη διαφόρων τύπων συστημάτων για ΑΠΕ, όπως η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πλαισίων και η προώθηση κατασκευής συστημάτων αναερόβιας επεξεργασίας κτηνοτροφικών αποβλήτων συλλογικά αλλά και σε ατομικό επίπεδο, αναμένεται ότι θα συμβάλει ουσιαστικά στην αύξηση της αποδοτικότητας της ενεργειακής χρήσης στη γεωργία καθώς και στη μείωση των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου και μεθανίου.

Η προώθηση της χρήσης ανακυκλωμένου νερού με ταυτόχρονη κατασκευή δικτύων διανομής αναμένεται ότι θα μειώσει τις απαιτήσεις σε νερό το οποίο αντλείται από γεωτρήσεις. Επίσης η υιοθέτηση καινοτόμου τεχνολογίας σε θέματα παρακολούθησης κατανάλωσης νερού άρδευσης, αναμένεται να συμβάλει στην αποδοτικότερη χρήση του διαθέσιμου νερού για άρδευση.

Επίσης, η ένταξη μέτρων που θα προωθούν την επέκταση και τη δημιουργία νέων δασικών εκτάσεων, η αναβάθμιση των υφιστάμενων συστημάτων παρακολούθησης και έγκαιρης διάγνωσης των πυρκαγιών και η υιοθέτηση γεωργικών πρακτικών που θα προσβλέπουν στον εμπλουτισμό των εδαφών με οργανική ύλη αναμένεται ότι θα συμβάλουν θετικά στην δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωργία και δασοκομία.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Στις αγροτικές περιοχές παρατηρείται αδυναμία αξιοποίησης των υποδομών με αποτέλεσμα τη μειωμένη προσέλκυση τουριστών στην ύπαιθρο. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι η μέση ετήσια πληρότητα των κλινών στις αγροτικές περιοχές κυμαίνεται στο 22%. Ως εκ τούτου θα πρέπει να αναληφθούν κατάλληλες δράσεις κυρίως μέσω της διαφοροποίησης και της καλύτερης δικτύωσης εντός των αγροτικών περιοχών. Παράλληλα, θα επιδιωχθεί η αντιμετώπιση της πληθυσμιακής αποψίλωσης των αγροτικών περιοχών μέσω της διευκόλυνσης της διαφοροποίησης, της δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας. Τέλος, απαιτείται η περαιτέρω ενίσχυση της προσέγγισης LEADER ως μέσου προώθησης της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

5.2. The combination and justification of the rural development measures for each focus area including the justification of the financial allocations to the measures and the adequacy of the financial resources with the targets set as referred to in Article 8(1)(c)(ii) and (iii). The combination of measures included in the intervention logic shall be based on the evidence from the SWOT analysis and justification and prioritisation of needs under point 5.1

5.2.1. P1: Fostering knowledge transfer and innovation in agriculture, forestry and rural areas

5.2.1.1. 1A) *Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas*

5.2.1.1.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.1.1.2. Combination and justification of rural development measures

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κυπριακή γεωργία είναι το πολύ χαμηλό ποσοστό των γεωργών που διαθέτουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και τα χαμηλά ποσοστά χρηματοδότησης της έρευνας και καινοτομίας στον αγροδιατροφικό τομέα. Με την επιλογή των Μέτρων M01 και M16 θα καταβληθούν προσπάθειες άμβλυνσης των προβλημάτων αυτών.

Συγκεκριμένα το Μέτρο M1 επιδιώκει να διευρύνει τις γνώσεις των απασχολούμενων στην γεωργία, ιδιαίτερα σε θέματα καινοτόμων πρακτικών και εφαρμογής επιτυχημένων παραδειγμάτων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα περιλαμβάνουν σεμινάρια, δράσεις ενημέρωσης και επίδειξης καθώς και ανταλλαγές και επισκέψεις σε πρότυπες μονάδες εντός ή εκτός Κύπρου. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους νέους σε ηλικία αγρότες και στους άμεσα δικαιούχους των μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (π.χ. δικαιούχοι οικονομικής ενίσχυσης για επενδύσεις).

Το M16 θα συμβάλει στη διασύνδεση της έρευνας με τη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων, έχοντας υπόψη την ανάγκη αξιοποίησης των πλεονέκτημάτων που προκύπτουν από τα ιδιαίτερα κλιματολογικά χαρακτηριστικά της Κύπρου αλλά και από την πλούσια παράδοση σε αγροδιατροφικά προϊόντα, τα οποία χρήζουν έρευνας προκειμένου να αποτυπωθούν τα ειδικά χαρακτηριστικά τους, με απώτερο στόχο την κατόχρωση τους ως προϊόντων ποιότητας.

5.2.1.2. 1B) *Strengthening the links between agriculture, food production and forestry and research and innovation, including for the purpose of improved environmental management and performance*

5.2.1.2.1. Choice of rural development measures

- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.1.2.2. Combination and justification of rural development measures

Η υφιστάμενη κατάσταση της έρευνας και καινοτομίας στον αγροδιατροφικό τομέα της Κύπρου παρουσιάζεται πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ, φτάνοντας στο 0,5% του ΑΕΠ. Έχουν εντοπιστεί προβλήματα στη συνεργασία των ερευνητικών κέντρων και των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα τα έργα έρευνας και καινοτομίας να παρουσιάζουν μικρό συσχετισμό με τα θέματα αγορών, εμπορίας, καταναλωτικών τάσεων και προώθησης. Μέσω του M16 θα επιδιωχθεί η διασύνδεση της έρευνας με τον πρωτογενή τομέα παραγωγής, η αποτύπωση των ιδιαίτερων διατροφικών χαρακτηριστών των κυπριακών προϊόντων καθώς και η αξιοποίηση της πρωτογενούς παραγωγής για την δημιουργία καινοτόμων αγροδιατροφικών προϊόντων.

Η εφαρμοσμένη έρευνα που θα προωθηθεί στα πλαίσια του Μέτρου M16 θα αποσκοπεί τόσο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ευρύτερου γεωργικού τομέα όσο και στην προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

5.2.1.3. 1C) Fostering lifelong learning and vocational training in the agricultural and forestry sectors

5.2.1.3.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)

5.2.1.3.2. Combination and justification of rural development measures

Το επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης των αγροτών κρίνεται πολύ χαμηλό σε θέματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνικής κατάρτισης και επιχειρηματικής γνώσης, ενώ απουσιάζει η "κουλτούρα" της διαβίου μάθησης από τον αγροτικό κόσμο. Μέσω των πολύπλευρών και πολυδιάστατων παρεμβάσεων του Μέτρου M1, αναμένεται να εδραιωθεί ένα ολοκληρωμένο και πρωτίστως πιστοποιημένο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης των γεωργών. Στην προσπάθεια αυτή αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά η μακρόχρονη λειτουργία, του Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών του Τμήματος Γεωργίας, μέσω του οποίου υλοποιούνται δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης στα περιφερειακά κέντρα γεωργικής εκπαίδευσης, δημιουργώντας ισχυρούς δεσμούς με τους παραγωγούς.

5.2.2. P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests

5.2.2.1. 2A) *Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification*

5.2.2.1.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M04 - Investments in physical assets (art 17)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.2.1.2. Combination and justification of rural development measures

Μέσα από την επιλογή των Μέτρων αυτών επιδιώκεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ως συνδυαστικό αποτέλεσμα των παρεμβάσεων. Το Μέτρο M04 "Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού" αναμένεται να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων που διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα και πιθανη προοπτική εξαγωγών, καθώς και άλλων κλάδων που συνεισφέρουν σημαντικά στο ΑΕΠ. Το Μέτρο παρέχει δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμησης ενέργειας στις εκμεταλλεύσεις, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα.

Στα πλαίσια της παρούσας περιοχής εστίασης, σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου αναμένεται να διαδραματίσει το μέτρο M 01 "Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης μέσω της εκπαίδευσης των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, μεταξύ άλλων σε θέματα προώθησης, εμπορίας, μάρκετινγκ". Μέσα από αυτή την εκπαίδευση οι κάτοχοι των γεωργικών εκμεταλλεύσεων θα αποκτήσουν τα απαιτούμενα εφόδια για την καλύτερη διαχείριση των εκμεταλλεύσεων τους και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει το Μέτρο M 04.

Σημειώνεται ότι για την συμμετοχή στο Μέτρο M04, απαιτείται αποδεδειγμένη και επαρκής επαγγελματική κατάρτιση του αιτητή ή δέσμευση συμμετοχής στο Μέτρο M01. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η συνέργεια μεταξύ των δύο Μέτρων τα οποία συμβάλλουν από κοινού στην αναδιάρθρωση των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Επιπρόσθετα, το Μέτρο M16 "Συνεργασία" αναμένεται να συμβάλει ιδιαίτερα στον εντοπισμό νέων κατευθύνσεων, καινοτόμων πρακτικών, προϊόντων, διεργασιών μέσα από την υλοποίηση έργων εφαρμοσμένης έρευνας τα οποία θα διενεργηθούν από Επιχειρησιακές Ομάδες και άλλες συνεργασίες. Τα επιτυχημένα αποτελέσματα των ερευνητικών έργων θα προωθηθούν μέσω της συμπερίληψης σχετικών δράσεων στο Μέτρο M4 καθώς και μέσω της διάχυσης της πληροφόρησης μέσω του Μέτρου M1.

Πιο συγκεκριμένα, στο Μέτρο M4, θα υπάρχει ειδική κατηγορία για ενίσχυση καινοτόμων δράσεων που θα προκύπτουν από την εφαρμοσμένη έρευνα του Μέτρου M16.

5.2.2.2. 2B) *Facilitating the entry of adequately skilled farmers into the agricultural sector and, in particular, generational renewal*

5.2.2.2.1. Choice of rural development measures

- M04 - Investments in physical assets (art 17)
- M06 - Farm and business development (art 19)

5.2.2.2.2. Combination and justification of rural development measures

Ένα από τα σημαντικότερα διαρθρωτικά προβλήματα της κυπριακής γεωργίας όπως αυτά έχουν καταγραφεί στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, είναι η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού και ειδικότερα των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα. Στο πλαίσιο της περιοχής εστίασης 2B "Διευκόλυνση ανανέωσης γενεών στο γεωργικό τομέα" θα υλοποιηθούν μέτρα που θα επιδιώκουν την προσέλκυση νέων στο γεωργικό επάγγελμα μέσα από την παροχή πολλαπλών κινήτρων.

Σημαντικότερο κίνητρο για προσέλκυση των νέων στο γεωργικό επάγγελμα αποτελεί η ενίσχυση της πρώτης εγκατάστασης η οποία θα παραχωρείται σε όλους τους νέους κάτω των 40 ετών που αποφασίζουν να ενταχθούν για πρώτη φορά ως αρχηγοί γεωργικής εκμετάλλευσης στο Μέτρο M06 "Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων".

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Μέρους M04 "Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού" θα δίδεται η δυνατότητα στους δικαιούχους του μέτρου M06 να υλοποιήσουν επενδύσεις που θα στοχεύουν στη δημιουργία σύγχρονων και ανταγωνιστικών εκμεταλλεύσεων. Τονίζεται ότι οι νέοι γεωργοί θα λαμβάνουν, εκτός από σημαντική προτεραιότητα, και υψηλότερο ποσοστό ενίσχυσης επί της συνολικής επένδυσης. Σημειώνεται επίσης ότι το ποσοστό ενίσχυσης επί της συνολικής επένδυσης στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος μετέχει ταυτόχρονα και στο Καθεστώς 6.1, θα είναι το μέγιστο που προβλέπεται από τον Κανονισμό.

Επιπρόσθετα, βασικός στόχος του μέτρου M1 "Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης" θα είναι η παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης στους νέους γεωργούς αφού αποτελεί προαπαιτούμενο για την συμμετοχή στα δύο προαναφερθέντα μέτρα. Το Μέτρο M1 περιλαμβάνει επίσης ανταλλαγές επισκέψεων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις του εξωτερικού καθώς και έργα επίδειξης. Οι νέοι είναι συνήθως πιο επιδεκτικοί μαθήσεως και πιο πρόθυμοι να υλοποιήσουν καλές πρακτικές στον τομέα τους.

Αντιστοίχως, τα αποτελέσματα της εφαρμοσμένης έρευνας που προκύπτουν από το Μέτρο M16 "Συνεργασία" μπορούν να τύχουν εκμετάλλευσης και αξιοποίησης από τους νεαρότερους σε ηλικία αγρότες, οι οποίοι είναι συνήθως πιο επιδεκτικοί στη χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων πρακτικών.

5.2.3. P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture

5.2.3.1. 3A) *Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations*

5.2.3.1.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)
- M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)
- M14 - Animal Welfare (art 33)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.3.1.2. Combination and justification of rural development measures

Η ενσωμάτωση της πρωτογενούς παραγωγής στην αλυσίδα τροφίμων είναι περιορισμένη, ενώ σημαντική υστέρηση παρουσιάζει η Κύπρος στην κάλυψη γεωργικών προϊόντων μέσω συστημάτων ποιότητας. Οι βασικές αδυναμίες εντοπίζονται στην έλλειψη συνεργασίας ανάμεσα στις Ομάδες Παραγωγών για τη δημιουργία δυνατών δικτύων, τα οποία δύνανται να δημιουργήσουν νέες δομές διάθεσης των προϊόντων προσδίδοντας τους ισχυρή διαπραγματευτική θέση στις αγορές. Τέλος παρουσιάζεται η ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων συγκεκριμένων κλάδων κτηνοτροφικής παραγωγής.

Ο συνδυασμός μέτρων που επιλέχθηκε για αντιμετώπιση των πιο πάνω αδυναμιών περιλαμβάνει από τα Μέτρα M1 (Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης), M3 (Συστήματα Ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων), M4 (Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού), M9 (Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών), M14 (Καλή μεταχείριση των ζώων) και M16 (Συνεργασία).

Η αντιμετώπιση της χαμηλής προστιθέμενης αξίας η οποία προκύπτει από τον χαμηλό βαθμό διαφοροποίησης των γεωργικών προϊόντων θα αντιμετωπιστεί με την ενίσχυση του θεσμού των προϊόντων ποιότητας (M3) την υλοποίηση ερευνητικών έργων σε θέματα παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (M16) και τη συνεχή ενημέρωση των παραγωγών και άλλων εμπλεκόμενων φορέων (M1).

Διέξοδοι στην αγορά αναμένεται να δημιουργηθούν και μέσα από την προώθηση βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών, οι οποίες θα στηριχθούν μέσα από το M16. Μέσα από την αξιοποίηση του Μέτρου M9 η δημιουργία Ομάδων Παραγωγών αναμένεται να οδηγήσει στην καλύτερη οργάνωση της αγοράς και στην ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των παραγωγών.

Η αξιοποίηση του Μέτρου M14 συμβάλει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων και της ευημερίας τους οδηγώντας στη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.

5.2.3.2. 3B) Supporting farm risk prevention and management

5.2.3.2.1. Combination and justification of rural development measures

Η περιοχή εστίασης 3B δεν εφαρμόζεται.

Τα θέματα διαχείρισης κινδύνων δεν εντάσσονται στο παρόν πρόγραμμα. Η περιοχή εστίασης 3B έχει παραμείνει στην δικαιοδοσία του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης και οι απαιτούμενες ανάγκες καλύπτονται πλήρως από τους ετήσιους εθνικούς προϋπολογισμούς του φορέα. Η διατήρηση των θεμάτων διαχείρισης κινδύνων δύναται να παραμείνει στον ΟΓΑ.

5.2.4. P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry

5.2.4.1. 4A) Restoring, preserving and enhancing biodiversity, including in Natura 2000 areas, and in areas facing natural or other specific constraints and high nature value farming, as well as the state of European landscapes

5.2.4.1.1. Measures for agricultural land

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M10 - Agri-environment-climate (art 28)
- M11 - Organic farming (art 29)
- M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)
- M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.4.1.2. Measures for forestry land

- M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

5.2.4.1.3. Combination and justification of rural development measures

Η αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας και κατ'επέκταση των οικοσυστημάτων αποτελεί πρωταρχικό στόχο των Μέτρων M8, M10 και M12, ενώ σημαντικό ρόλο στην επίτευξη αυτών των στόχων διαδραματίζουν και τα Μέτρα M01 και M16.

Η ετοιμασία του νομικού πλαισίου που καθορίζει τις υποχρεώσεις των γεωργών σχετικά με τη γεωργική δραστηριότητα εντός των περιοχών του Δικτύου «Natura 2000», δίνει για πρώτη φορά τη δυνατότητα επιδότησης (M12) μέσα από το ΠΑΑ 2014-2020. Αυτό αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των υπό αναφορά στόχων, με δράσεις όπως η διατήρηση μέρους της σοδειάς για σκοπούς τροφοληψίας της άγριας πανίδας και η διατήρηση αθέριστων τεμαχίων από σιτηρά κατά την περίοδο φωλεοποίησης.

Η υλοποίηση των αγροπεριβαλλοντικών δράσεων του Μέτρου M10 θα συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία μικροενδιαιτημάτων εντός αλλά και περιμετρικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ενώ θα δίνει

τη δυνατότητα εμφάνισης μεγαλύτερης ποικιλότητας σε είδη αυτοφυούς γλωρίδας. Η ποικιλότητα των γλωρίδικων ειδών έχει ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη ποικιλομορφία σε τύπους οικοτόπων και αριθμούς ειδών πανίδας, τα οποία βρίσκουν πιο εύκολα τροφή και κάλυψη.

Ταυτόχρονα, οι Δράσεις του M08 όπως η δημιουργία υποστηρικτικών έργων για δημιουργία καταφυγίων αλλά και ο έλεγχος των χωροκατακτητικών αλλόχθονων ειδών, θα συμβάλουν θετικά στην εγκατάσταση ζωικών και φυτικών οργανισμών.

Σημαντικό ρόλο στην ενδύλωση του ενδιαφέροντος εκ μέρους των γεωργών αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς δράσεων και ενημέρωσης (M01). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τις υποχρεώσεις και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη συμμετοχή τους, διευκρινίζοντας έτσι πιθανές ασάφειες, οι οποίες θα μπορούσαν να αποθαρρύνουν τη μαζική συμμετοχή των γεωργών.

Επιπλέον μέσα από τις Δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα βιοποικιλότητας, συμβάλλοντας στην αρμονικότερη συνύπαρξη γεωργίας και βιοποικιλότητας.

5.2.4.2. 4B) Improving water management, including fertiliser and pesticide management

5.2.4.2.1. Measures for agricultural land

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M10 - Agri-environment-climate (art 28)
- M11 - Organic farming (art 29)
- M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)
- M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.4.2.2. Measures for forestry land

- M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

5.2.4.2.3. Combination and justification of rural development measures

Μέσα από τα Μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 γίνεται μια προσπάθεια προστασίας αλλά και σωστής διαχείρισης των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού, αποσκοπώντας στη μείωση των επιπτώσεων στη γεωργία χαμηλές βροχοπτώσεις, καθώς δημιουργούνται μείζονα προβλήματα λειψυδρίας, τα οποία έχουν αντίκτυπο στην παραγωγή και διατήρηση των καλλιεργειών.

Στα πλαίσια της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας (M10), σε όλες τις κύριες καλλιέργειες περιλαμβάνεται και η συνήθης πρακτική της ενσωμάτωσης στο έδαφος ή της

επιφανειακής κάλυψης του εδάφους. Αυτό μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη μείωση της εξάτμισης, ενώ ταυτόχρονα βελτιώνει και την ικανότητα συγκράτησης υγρασίας από τα εδάφη.

Ταυτόχρονα, το νομικό πλαίσιο το οποίο διέπει τις υποχρεώσεις των γεωργών σχετικά με τη γεωργική δραστηριότητα εντός των περιοχών του Δικτύου «Natura 2000» (M12), περιλαμβάνει μία δράση η οποία αναμένεται να συνδράμει σημαντικά στην υλοποίηση αυτού του στόχου. Η δράση αφορά στη διατήρηση ακαλλιέργητης λωρίδας πλάτους 10 μέτρων εκατέρωθεν των ρεόντων επιφανειακών υδάτων, χωρίς χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Ταυτόχρονα, οι Δράσεις του M08 οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση της εδαφοκάλυψης μέσω της προώθησης και σωστής διαχείρισης των δασικών εκτάσεων, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην απορρόφηση και συγκράτηση μετεωρικών κατακρημνισμάτων από το έδαφος. Αυτό οφείλεται στη μειωμένη ταχύτητα ροής της βροχής από την κόμη των δένδρων, κάτι το οποίο δίνει περισσότερο χρόνο στο έδαφος για να δεσμεύσει την υγρασία.

Σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τη σωστή και ενδεδειγμένη χρήση των λιπασμάτων και των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M01). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τις υποχρεώσεις και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την ορθολογική χρήση, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα.

Επιπλέον μέσα από τις Δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα εξοικονόμησης και σωστής διαχείρισης των υδάτινων πόρων.

5.2.4.3. 4C) Preventing soil erosion and improving soil management

5.2.4.3.1. Measures for agricultural land

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M10 - Agri-environment-climate (art 28)
- M11 - Organic farming (art 29)
- M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)
- M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.4.3.2. Measures for forestry land

- M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

5.2.4.3.3. Combination and justification of rural development measures

Η διάβρωση των εδαφών αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης της παραγωγικότητας και λειτουργικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των φυσικών εκτάσεων γης ενώ έχει προκαλέσει ιδιαίτερους προβληματισμούς και στα πλαίσια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Η βελτίωση της διαχείρισης των εδαφών προωθείται με τη χρήση εκτατικότερων καλλιεργητικών μεθόδων αντιμετώπισης των ζιζανίων όπως τη μηχανική κατεργασία και την ενσωμάτωση στο έδαφος. Η μείωση εφαρμογής φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων βελτιώνει την οργανική και χημική σύσταση του εδάφους, ενώ ταυτόχρονα μειώνει και τις ανάγκες λίπανσης και άρδευσης.

Η προώθηση της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας (M10) σε όλες τις κύριες καλλιέργειες, αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη μείωση απορροών από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, συμβάλλοντας ταυτόχρονα και στην καλή οικολογική κατάσταση και διατήρηση των επιφανειακών υδάτων.

Ταυτόχρονα, στο νομικό πλαίσιο το οποίο διέπει τις υποχρεώσεις των γεωργών σχετικά με την γεωργική δραστηριότητα εντός των περιοχών του Δικτύου «Natura 2000», έχουν περιληφθεί δράσεις οι οποίες αναμένεται να συνδράμουν σημαντικά στην υλοποίηση αυτού του στόχου (M12). Αυτές αφορούν κυρίως τη διατήρηση και προστασία των ζωνών ανάσχεσης εκατέρωθεν ρεόντων υδάτων σύμφωνα με την Οδηγία 2000/ 60 ΕΚ.

Ταυτόχρονα, οι Δράσεις του M08 οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση της εδαφοκάλυψης μέσω της προώθησης και της σωστής διαχείρισης των δασικών εκτάσεων, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην απορρόφηση και συγκράτηση μετεωρικών κατακρημνισμάτων από το έδαφος. Αυτό οφείλεται στη μειωμένη ταχύτητας ροής της βροχής από την κόμη των δένδρων, κάτι το οποίο δίνει περισσότερο χρόνο στα εδάφη να δεσμεύσουν το νερό και να μην εκπλένονται.

Η σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση σε θέματα εφαρμογής εξειδικευμένων καλλιεργητικών πρακτικών σε εδάφη με υψηλό κίνδυνο διάβρωσης, μπορεί επίσης να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην πρόληψη και αντιμετώπιση της διάβρωσης.

Οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M01), αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά σε αυτόν τον τομέα.

Επιπλέον μέσα από τις Δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα αντιμετώπισης της διάβρωσης.

5.2.5. P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors

5.2.5.1. 5A) *Increasing efficiency in water use by agriculture*

5.2.5.1.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M04 - Investments in physical assets (art 17)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.5.1.2. Combination and justification of rural development measures

Μέσα από τα Μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 καταβάλλονται προσπάθειες προστασίας αλλά και σωστής διαχείρισης των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού, αποσκοπώντας στη μείωση των επιπτώσεων στη γεωργία από τις χαμηλές βροχοπτώσεις καθώς παρουσιάζονται έντονα προβλήματα λειψυδρίας, τα οποία έχουν αντίκτυπο στην παραγωγή και διατήρηση των καλλιεργειών.

Στα πλαίσια της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας (M10), σε όλες τις κύριες καλλιέργειες περιλαμβάνεται και η συνήθης πρακτική της ενσωμάτωσης στο έδαφος ή της επιφανειακής κάλυψης του εδάφους. Αυτό μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη μείωση της εξάτμισης, ενώ ταυτόχρονα βελτιώνει και την ικανότητα συγκράτησης υγρασίας από τα εδάφη.

Στο Μέτρο των επενδύσεων (M04), έχουν περιληφθεί αρκετές επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν θέματα σωστής διαχείρισης και εξοικονόμησης νερού, όπως οι υδατοδεξαμενές συλλογής όμβριων υδάτων. Πέραν αυτών, έχει σχεδιαστεί η κατασκευή αγωγών διακλάδωσης ανακυκλωμένου νερού καθώς και άλλων έργων βελτίωσης της χρήσης νερού σε συγκεκριμένες γεωργικές περιοχές, μέσω των οποίων επιτυγχάνεται εξοικονόμηση νερού στους υπογείους υδροφορείς.

Σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τη σωστή και ενδεδειγμένη χρήση νερού, αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M04). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τις υποχρεώσεις και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την ορθολογική χρήση, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα.

Επιπλέον μέσα από τις δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα εξοικονόμησης και σωστής διαχείρισης των τδάτινων πόρων.

5.2.5.2. 5B) *Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing*

5.2.5.2.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)

- M04 - Investments in physical assets (art 17)
- M16 - Co-operation (art 35)

5.2.5.2.2. Combination and justification of rural development measures

Όσον αφορά στην εξοικονόμηση ενέργειας στη γεωργία και στον τομέα των τροφίμων, έχει καταστεί σαφές ότι βασικός παράγοντας αύξησης του κόστους παραγωγής είναι η ενέργεια. Όλοι λοιπόν οι εμπλεκόμενοι στον τομέα ενδιαφέρονται για μείωση του κόστους αυτού, ενώ παράλληλα προκαλεί ενδιαφέρον και η περιβαλλοντική χροιά του θέματος.

Μέσα από το Μέτρο των επενδύσεων, M04, υπάρχουν αρκετές δράσεις που σχετίζονται με τη αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας στις εκμεταλλεύσεις. Στην Κύπρο εδώ και πολλά χρόνια έχει επικρατήσει μια τάση εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων η οποία κινείται σε τρεις άξονες, οι οποίοι αφορούν:

- την ορθολογική χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, με επακόλουθη μείωση εισροών στην εκμετάλλευση,
- τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων και την αγορά μηχανημάτων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης
- την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων, με δράσεις θερμομόνωσης και μείωσης απωλειών.

Επιπλέον μέσα από τις δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα εφαρμογής πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα εξοικονόμησης και βελτίωσης της αποδοτικότητας στη χρήση ενέργειας.

Σημαντικό ρόλο όμως στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στη γεωργία, αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M04). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την ορθολογική χρήση της ενέργειας, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα.

5.2.5.3. 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy

5.2.5.3.1. Choice of rural development measures

- M04 - Investments in physical assets (art 17)

5.2.5.3.2. Combination and justification of rural development measures

Όσον αφορά στην επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων και υπολειμμάτων που προκύπτουν από τη γεωργία και τον τομέα των τροφίμων, είναι κοινώς παραδεκτό ότι βασικός παράγοντας αύξησης του κόστους παραγωγής είναι και οι εισροές στην εκμετάλλευση. Όλοι

λοιπόν οι εμπλεκόμενοι στους τομείς αυτούς, ενδιαφέρονται για μείωση του κόστους, ενώ παράλληλα ενδιαφέρον προκαλεί και η περιβαλλοντική χροιά του θέματος.

Στις επιλέξιμες Δράσεις του Μέτρου των επενδύσεων M04, περιλαμβάνονται εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων καθώς και μονάδες επεξεργασίας κτηνοτροφικών αποβλήτων και φυτικών υπολειμμάτων για παρασκευή κομπόστας.

Επιπλέον μέσα από τις δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα επαναχρησιμοποίησης γεωργικών αποβλήτων και υπολειμμάτων.

Σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τη μείωση του όγκου παραγωγής αποβλήτων αλλά και την επαναχρησιμοποίησή τους, αναμένεται να διαδραματίσουν οι Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M04). Μέσα από αυτές τις Δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα.

5.2.5.4. 5D) Reducing green house gas and ammonia emissions from agriculture

5.2.5.4.1. Choice of rural development measures

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)
- M10 - Agri-environment-climate (art 28)

5.2.5.4.2. Combination and justification of rural development measures

Η μείωση των εκπομπών αμμωνίας και αερίων θερμοκηπίου είναι μία παράμετρος η οποία έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη κατά το σχεδιασμό του ΠΑΑ 2014-2020. Στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου έχει γίνει σημαντική προσπάθεια περιορισμού και τροποποίησης των δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην παραγωγή των αερίων αυτών.

Η προώθηση της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων και η ταυτόχρονη αποφυγή της χρήσης ζιζανιοκτόνων (M10), μειώνει σημαντικά το αποτύπωμα CO₂/ έκταση, ανάλογα με τον τύπο της καλλιέργειας.

Στον τομέα των επενδύσεων (M04), προωθείται η κατασκευή υποδομών διαχείρισης, εκμετάλλευσης ή/ και ανακύκλωσης των γεωργικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων με επακόλουθη μείωση των εκπομπών αμμωνίας και αερίων θερμοκηπίου και η επαναχρησιμοποίησή τους ως βελτιωτικά εδάφους.

Σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τη σωστή και ενδεδειγμένη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αμμωνίας και αερίων θερμοκηπίου, αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

(M01). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των γεωργών για τις δυνατότητες μείωσης των εκπομπών μέσα από την ορθολογική διαχείριση των καλλιεργειών τους, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα.

Επιπλέον μέσα από τις Δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα εκπομπών αμμωνίας και αερίων θερμοκηπίου.

5.2.5.5. 5E) *Fostering carbon conservation and sequestration in agriculture and forestry*

5.2.5.5.1. **Choice of rural development measures**

- M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)
- M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)
- M10 - Agri-environment-climate (art 28)

5.2.5.5.2. **Combination and justification of rural development measures**

Η αποθήκευση άνθρακα μέσω της γεωργίας και της δασοκομίας αποτελεί άλλο ένα περιβαλλοντικό παράγοντα, ο οποίος λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά το σχεδιασμό του ΠΑΑ 2014-2020. Στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου έχει καταβληθεί σημαντική προσπάθεια συμπερίληψης δράσεων που μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της αποθήκευσης άνθρακα.

Η προώθηση της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων και η αποφυγή της χρήσης ζιζανιοκτόνων (M10), μπορεί να συμβάλει σημαντικά στον εμπλουτισμό του εδάφους με οργανική ύλη. Επίσης μέσα από συγκεκριμένες Δράσεις λαμβάνονται σημαντικά μέτρα αποτροπής και περιορισμού της επέκτασης των πυρκαγιών σε περιαστικές και περιδιαστικές περιοχές.

Στον τομέα των επενδύσεων (M04), προωθείται η κατασκευή υποδομών διαχείρισης, εκμετάλλευσης ή/ και ανακύκλωσης των γεωργικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων και η επαναχρησιμοποίηση τους ως βελτιωτικά εδάφους καθώς αυξάνεται η περιεκτικότητα σε οργανική ύλη.

Όλες οι δράσεις του M08, συμβάλλουν στη δέσμευση και μη αποδέσμευση του άνθρακα με ενέργειες που περιλαμβάνουν νέες δασώσεις, μη κάρπωση δασικών προϊόντων (καύσιμη ύλη), δράσεις πρόληψης πυρκαγιών καθώς και βελτίωσης σε θέματα πυρόσβεσης.

Σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών σχετικά με τη σωστή και ενδεδειγμένη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με σκοπό την αύξηση της αποθήκευσης άνθρακα, αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M01). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των γεωργών για τις δυνατότητες που δίνονται μέσα από την ορθολογική διαχείριση των καλλιεργειών τους, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα.

Επιπλέον μέσα από τις Δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών

εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα αποθήκευσης άνθρακα.

5.2.6. P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas

5.2.6.1. 6A) *Facilitating diversification, creation and development of small enterprises, as well as job creation*

5.2.6.1.1. Choice of rural development measures

- M04 - Investments in physical assets (art 17)

5.2.6.1.2. Combination and justification of rural development measures

Μια από τις βασικές αδυναμίες που προκύπτει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, είναι η μη αξιοποίηση των υποδομών για την παροχή ολοκληρωμένου τουριστικού προϊόντος. Ως εκ τούτου παρατηρείται μειωμένη προσέλκυση τουρισμού στην ύπαιθρο που οδηγεί σε μειωμένο βαθμό πληρότητας των αγροτουριστικών καταλυμάτων, καθιστώντας ιδιαίτερα προβληματική τη βιωσιμότητα τους. Η μη ενδεδειγμένη αξιοποίηση των υποδομών αυτών οδηγεί και σε περιορισμένες δυνατότητες απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές. Επιπρόσθετα, η οικονομική κρίση που διέρχεται η Κύπρος, συμβάλλει στη γενικότερη αύξηση της ανεργίας.

Με την επιλογή της αξιοποίησης των πιο πάνω Μέτρων και κατ'επέκταση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας, επιδιώκεται η αναθέρμανση της οικονομίας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας τόσο στον πρωτογενή τομέα όσο και στους άλλους τομείς. Μέσω της αξιοποίησης του Μέτρου M01, επιδιώκεται η βελτίωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του αγροτικού πληθυσμού, ώστε η αξιοποίηση των επενδύσεων που προβλέπονται στο Μέτρο M04 να είναι πιο αποτελεσματική. Το Μέτρο M06 επιδιώκει να προσελκύσει νέους σε ηλικία ανθρώπους στο γεωργικό επάγγελμα οι οποίοι μπορούν παράλληλα να λάβουν ενίσχυση για επενδύσεις. Τα δύο αυτά Μέτρα προνοούν τη δημιουργία βιώσιμων εκμεταλλεύσεων και αποσκοπούν και στη δημιουργία θέσεων εργασίας για τον τοπικό πληθυσμό.

Από την άλλη, η αξιοποίηση του Μέτρου M19 Leader επικεντρώνεται στη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας μέσω δράσεων που θα στοχεύουν στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τομείς πέραν του πρωτογενούς. Για το σκοπό αυτό θα προωθηθεί η κατάρτιση και εκπαίδευση σε θέματα πέραν της γεωργίας, η δημιουργία νέων μικρών επιχειρήσεων όπως παραδοσιακών καφενείων, εστιατορίων, μικρών ξενοδοχειακών μονάδων, επισκέψιμων αγροκτημάτων και καταστημάτων λιανικής πώλησης παραδοσιακών προϊόντων. Προβλέπεται επίσης η προώθηση εμπλουτιστικών δραστηριοτήτων που θα συνδέονται με τη φύση, τον πολιτισμό, την παράδοση και τη ψυχαγωγία.

5.2.6.2. 6B) *Fostering local development in rural areas*

5.2.6.2.1. **Choice of rural development measures**

- M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)
- M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)

5.2.6.2.2. **Combination and justification of rural development measures**

Στην επίτευξη των στόχων της περιοχής εστίασης, συμβάλλουν κυρίως τα Μέτρα M07 "Βασικές υπηρεσίες στην ύπαιθρο" και M19 " Στήριξη τοπικής ανάπτυξης μέσω Leader".

Με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, διαφαίνεται ότι οι ορεινές περιοχές αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα μείωσης του πληθυσμού με όλα τα αρνητικά επακόλουθα. Μέσω της προτεραιότητας αυτής θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των ορεινών περιοχών στη βάση ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι βασικοί στόχοι των ΟΤΔ είναι η παραμονή των κατοίκων στην ύπαιθρο και η εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τον αγροτικό πληθυσμό, οι ΟΤΔ μέσω της πρωτοβουλίας Leader, θα μπορούν να ενισχύσουν την περιοχή παρέμβασης τους με έργα τα οποία αφορούν παροχή βασικών υπηρεσιών και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές. Τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτούνται μέσω της προσέγγισης Leader θα αφορούν δημόσια έργα χαμηλού προϋπολογισμού, τα οποία θα αποδίδουν προστιθέμενη αξία στην περιοχή. Δικαιούχοι για τα έργα αυτά είναι οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινότητες).

Παράλληλα, στο M07 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές», τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτούνται, θα αφορούν δημόσια έργα μεγάλης κλίμακας. Για το λόγο αυτό δικαιούχοι του εν λόγω Μέτρου είναι οι Επαρχιακές Διοικήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν αυτού του είδους τα έργα, τα οποία απαιτούν υψηλή τεχνογνωσία και στρατηγικό σχεδιασμό.

Επιπρόσθετα, το M19 στοχεύει στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας σε τομείς πέραν της γεωργίας, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περιοχής. Οι ευκαιρίες αυτές αναμένεται να δημιουργηθούν μέσω της σύστασης δικτύων συνεργασίας, της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων στον τομέα του τουρισμού και της προώθησης της κατάλληλης εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τοπικό πληθυσμό.

5.2.6.3. 6C) *Enhancing the accessibility, use and quality of information and communication technologies (ICT) in rural areas*

5.2.6.3.1. **Choice of rural development measures**

- M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)

5.2.6.3.2. Combination and justification of rural development measures

Σύμφωνα με τα στοιχεία που καταγράφονται στην έκθεση της Στατιστικής Υπηρεσίας «Χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στα νοικοκυριά» του 2012, παρουσιάζεται αρνητική απόκλιση 10% στο ποσοστό των κατοίκων των αγροτικών περιοχών (40% των κατοίκων) σε σχέση με τους κατοίκους των αστικών περιοχών (50% των κατοίκων) που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Βάσει αυτών των δεδομένων διαφαίνεται η ανάγκη τόσο της βελτίωσης των υποδομών για ευκολότερη πρόσβαση στο διαδίκτυο όσο και της εκπαίδευσης των κατοίκων της υπαίθρου στη χρήση του διαδικτύου.

Με την υλοποίηση των επιλεγέντων Μέτρων αναμένεται να δοθούν ευκαιρίες στους κατοίκους της υπαίθρου για εξοικείωση με τις τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Μέσω του Μέτρου M07 δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας των απαραίτητων υποδομών στην ύπαιθρο για εύκολη και δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Πιο συγκεκριμένα η δημιουργία νησίδων ελεύθερης πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές αναμένεται να συμβάλει στην περαιτέρω εξοικείωση των κατοίκων με τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και κατ' επέκταση στην αύξηση χρήσης του διαδικτύου.

Επιπρόσθετα στο πλαίσιο του Μέτρου M01 θα πραγματοποιούνται σειρές μαθημάτων που θα εστιάζουν σε θέματα τεχνολογιών πληροφορικής και θα εφοδιάζουν τους κάτοικους των αγροτικών περιοχών με τις αναγκαίες γνώσεις, προκειμένου να επωφελούνται στο έπακρο των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο.

Τέλος το Μέτρο M16 αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξοικείωση του αγροτικού πληθυσμού με τις τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, αφού ενδέχεται να εφαρμοστούν οι τεχνολογίες της πληροφορικής στην άσκησης γεωργικών δραστηριοτήτων.

5.3. A description of how the cross-cutting objectives will be addressed, including the specific requirements in Article 8(1)(c)(v) of Regulation (EU) No 1305/2013

Καινοτομία

Το Πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη τον εγκάρσιο στόχο της καινοτομίας μέσα από την εφαρμογή μέτρων που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην καινοτομία ή συνδέονται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό με την προώθηση της. Παράλληλα η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας παρέχει δυνατότητα ανταλλαγής γνώσης και υιοθέτησης πρακτικών, οι οποίες έχουν προκύψει κατόπιν επιστημονικής έρευνας.

Η κυπριακή γεωργία αλλά και ο αγροδιατροφικός τομέας γενικότερα, απετέλεσαν αντικείμενο μελέτης της πρόσφατης SWOT ανάλυσης για την εκ των προτέρων αξιολόγηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, της μελέτης για την έξυπνη εξειδίκευση στα πλαίσια των προγραμμάτων για την Ευρώπη 2020 αλλά και του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης μεταξύ Κύπρου και Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τα συμπεράσματα των εν λόγω μελετών καταδεικνύουν μεταξύ άλλων, τα χαμηλά ποσοστά εφαρμοσμένης έρευνας, την έλλειψη καινοτομίας, τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα, την ανάγκη εντοπισμού και ανάδειξης των τοπικών προϊόντων, τη μικρή διαπραγματευτική ικανότητα των παραγωγών, τη μικρή προσαρμοστική ικανότητα στις κλιματικές αλλαγές καθώς και την περιορισμένη προσαρμογή και υιοθέτηση των συστημάτων διαφοροποίησης της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων. Η προσαρμογή αυτή στο κλίμα αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα καθώς η Κύπρος έρχεται πολλές φορές αντιμέτωπη με τις συνέπειες των κλιματικών αλλαγών και ειδικότερα τις συχνές ξηρασίες και τα προβλήματα που αυτές δημιουργούν τόσο στην παραγωγική διαδικασία όσο και σε θέματα συνεργασίας, δικτύωσης αλλά και εισαγωγής της κουλτούρας της καινοτομίας σε όλο το φάσμα των κυπριακών επιχειρήσεων του γεωργικού και αγροδιατροφικού τομέα. Πρόσθετα η ανάγκη συνεχούς κατάρτισης και ενημέρωσης των παραγωγών και η ανάπτυξη και ενίσχυση των δεξιοτήτων τους αποτελούν επίσης βασικές διαρθρωτικές αλλαγές που χρειάζεται ο τομέας.

Η μειωμένη συμμετοχή των επιχειρήσεων του πρωτογενούς τομέα σε προγράμματα καινοτομίας αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα, κάτι το οποίο το νέο ΠΑΑ επιχειρεί με σημαντικές παρεμβάσεις να αντιμετωπίσει. Η ετοιμασία των Μέτρων βασίστηκε στην αναγκαιότητα σύζευξης της γεωργικής έρευνας με τις ανάγκες του αγροδιατροφικού τομέα, στην ανάγκη ανάπτυξης και ενίσχυσης των φορέων σύζευξης και διάχυσης των αποτελεσμάτων της έρευνας στην παραγωγή καθώς και στην ανάγκη προώθησης της καινοτομίας στη γεωργία και τη βιομηχανία τροφίμων. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η χρονική περίοδος θεωρείται κατάλληλη για την ανάπτυξη κουλτούρας οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας, ώστε η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων να ενδυναμωθεί.

Σε ότι αφορά στην κλιματική αλλαγή και την ανάγκη προσαρμογής στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται, έχει καταγραφεί και αναδειχτεί η άμεση ανάγκη αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών τόσο λαμβάνοντας υπόψη τις υδατικές ανάγκες και την παραγωγικότητά τους, στα πλαίσια των ξηροθερμικών συνθηκών και της έλλειψης νερού. Λαμβάνοντας υπόψη τα υπό αναφορά δεδομένα και σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των αδυναμιών που εντοπίζονται το νέο Πρόγραμμα προβλέπει της εισαγωγή νέων προσεγγίσεων και μεθόδων. Η έρευνα σε ότι αφορά νέες ποικιλίες ή τροποποίηση γηγενών ποικιλιών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προβλήματος και στην προσαρμογή στις αλλαγές αυτές. Πρόσθετα η υιοθέτηση νέων συστημάτων καλλιέργειας και η ανάπτυξη μεθόδων και τεχνολογίας γεωργικής δραστηριότητας σε ορεινές περιοχές θα έχουν θετικά αποτελέσματα στην όλη προσπάθεια.

Τέλος σημειώνεται ότι τα επενδυτικά μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης αποδίδουν μεγάλη

σημασία στην υποστήριξη επενδύσεων που βασίζονται στην καινοτομία και σε προηγμένη τεχνολογία.

Περιβάλλον

Η αποκατάσταση και διατήρηση της δομής και λειτουργικότητας των οικοσυστημάτων και κατ' επέκταση η προστασία της βιοποικιλότητας αποτελεί πρωταρχικό στόχο των βασικών περιβαλλοντικών μέτρων M8, M10 & M12, ενώ σημαντικό ρόλο στην επίτευξη αυτών των στόχων διαδραματίζουν και τα Μέτρα M01 & M16.

Η ετοιμασία του Νομικού Πλαισίου που προβλέπει τις υποχρεώσεις των γεωργών σχετικά με την γεωργική δραστηριότητα εντός των περιοχών του Δικτύου «Φύση 2000», δίνει την δυνατότητα επιδότησης ευεργετικών δράσεων προς την κατεύθυνση αυτή (M12) για πρώτη φορά, μέσα από το ΠΑΑ 2014-2020 . Αυτό αναμένεται ότι θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων αυτών με δράσεις όπως η διατήρηση μέρους της σοδιάς για σκοπούς τροφοληψίας από την άγρια πανίδα και η διατήρηση αθέριστων τεμαχίων από σιτηρά κατά την περίοδο φωλεοποίησης, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ανάκαμψη και διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Η υλοποίηση των αγροπεριβαλλοντικών δράσεων του μέτρου M10 θα συμβάλει σημαντικά στην δημιουργία μικροενδιαιτημάτων εντός αλλά και περιμετρικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ενώ θα δίνει την δυνατότητα εμφάνισης μεγαλύτερης ποικιλότητας όσον αφορά την αυτοφυή χλωρίδα. Ως συνέπεια της ποικιλότητας σε χλωριδικά είδη, έχουμε μεγαλύτερη ποικιλομορφία σε τύπους οικοτόπων και αριθμούς ειδών πανίδας, τα οποία βρίσκουν πιο εύκολα τροφή και κάλυψη. Ταυτόχρονα, οι δράσεις του M08 όπως η δημιουργία υποστηρικτικών έργων για δημιουργία καταφυγίων αλλά και ο έλεγχος των χωροκατακτητικών αλλόχθονων ειδών θα συμβάλει θετικά στην εγκατάσταση ζωικών και φυτικών οργανισμών, αλλά και στην ανάκαμψη υποβαθμισμένων τύπων οικοτόπων και οικοσυστημάτων.

Επιπλέον μέσα από τις δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα εφαρμογής πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα βιοποικιλότητας και προστασίας του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην αρμονικότερη συνύπαρξη γεωργίας και βιοποικιλότητας.

Μέσα από τα μέτρα του Π.Α.Α 2014-2020 γίνεται μια προσπάθεια προστασίας αλλά και σωστής διαχείρισης των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού, αποσκοπώντας στην μείωση των επιπτώσεων του φαινομένου των χαμηλών βροχοπτώσεων στη γεωργία καθώς δημιουργούνται μείζονα προβλήματα λειψυδρίας και έχουν αντίκτυπο τόσο στην παραγωγή όσο και στην διατήρηση των καλλιεργειών.

Στα πλαίσια της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας (M10) σε όλες τις κύριες καλλιέργειες περιλαμβάνεται και η συνήθης πρακτική της ενσωμάτωσης στο έδαφος ή της επιφανειακής κάλυψης του εδάφους. Αυτό μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην μείωση της εξάτμισης ενώ ταυτόχρονα βελτιώνει και την ικανότητα συγκράτησης υγρασίας από τα εδάφη.

Οι δράσεις του M08 οι οποίες έχουν σημαντική συμβολή στην αύξηση της εδαφοκάλυψης μέσω της προώθησης και σωστής διαχείρισης των δασικών εκτάσεων, έχουν καθοριστικό ρόλο στην απορρόφηση και συγκράτηση μετεωρικών κατακρημνισμάτων από το έδαφος. Αυτό οφείλεται στη μείωση της ταχύτητας ροής της βροχής από την κόμη των δένδρων, δίνοντας περισσότερο χρόνο στο έδαφος για να δεσμεύσει την υγρασία.

Σημαντικό ρόλο όμως για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών όσον αφορά την σωστή και ενδεδειγμένη χρήση των λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αναμένεται να διαδραματίσουν

οι δράσεις μεταφοράς δράσεων και ενημέρωσης (M01).

Επιπλέον, μέσα από τις δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα εφαρμογής πιλοτικών ερευνητικών εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα εξοικονόμησης και σωστής διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων.

Κλιματική αλλαγή

Η διάβρωση των εδαφών αποτελεί σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης της παραγωγικότητας και λειτουργικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των φυσικών εκτάσεων γης, ενώ έχει προκαλέσει ιδιαίτερους προβληματισμούς ως φαινόμενο και στα πλαίσια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Η βελτίωση στη διαχείριση των εδαφών προωθείται με την χρήση εκτατικότερων καλλιεργητικών μεθόδων αντιμετώπισης των ζιζανίων όπως η μηχανική κατεργασία και ενσωμάτωση στο έδαφος. Η μείωση εφαρμογής φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων βελτιώνει την οργανική και χημική σύσταση του εδάφους ενώ ταυτόχρονα μειώνει και τις ανάγκες λίπανσης και άρδευσης.

Η προώθηση της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας (M10) σε όλες τις κύριες καλλιέργειες, αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην μείωση απορροών από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις συμβάλλοντας ταυτόχρονα και στην καλή οικολογική κατάσταση διατήρησης των επιφανειακών υδάτων και υπόγειων υδάτων.

Η σωστή ενημέρωση και η εκπαίδευση των καλλιεργητών για εφαρμογή εξειδικευμένων καλλιεργητικών πρακτικών σε εδάφη με υψηλό κίνδυνο διάβρωσης, μπορεί επίσης να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην πρόληψη και αντιμετώπιση της διάβρωσης. Οι δράσεις μεταφοράς δράσεων και ενημέρωσης (M01), αναμένεται συμβάλουν σημαντικά σε αυτό τον τομέα.

Μέσα από τα μέτρα του Π.Α.Α 2014-2020 γίνεται μια προσπάθεια προστασίας αλλά και σωστής διαχείρισης των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού, αποσκοπώντας στην μείωση των επιπτώσεων του φαινομένου των χαμηλών βροχοπτώσεων στη γεωργία καθώς δημιουργούνται μείζονα προβλήματα λειψυδρίας και έχουν αντίκτυπο τόσο στην παραγωγή όσο και στην διατήρηση των καλλιεργειών.

Στα πλαίσια της μηχανικής αντιμετώπισης των ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας (M10) σε όλες τις κύριες καλλιέργειες περιλαμβάνεται και η συνήθης πρακτική της ενσωμάτωσης στο έδαφος ή της επιφανειακής κάλυψης του εδάφους. Αυτό μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην μείωση της εξάτμισης ενώ ταυτόχρονα βελτιώνει και την ικανότητα συγκράτησης υγρασίας από τα εδάφη.

Στο μέτρο των επενδύσεων (M04), έχουν περιληφθεί αρκετές επιλέξιμες δράσεις, οι οποίες έχουν χρήση σε θέματα σωστής διαχείρισης και εξοικονόμησης νερού, όπως π.χ. οι υδατοδεξαμενές συλλογής όμβριων υδάτων. Πέραν αυτών, έχει σχεδιαστεί η κατασκευή αγωγών διακλάδωσης ανακυκλωμένου νερού καθώς και άλλων έργων βελτίωσης της χρήσης νερού σε συγκεκριμένες γεωργικές περιοχές, επιτυγχάνοντας έτσι εξοικονόμηση όσον αφορά τις ποσότητες νερού στους υπογείους υδροφορείς.

Σημαντικό ρόλο όμως για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών όσον αφορά την σωστή και ενδεδειγμένη χρήση νερού, αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς δράσεων και ενημέρωσης (M04). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τις υποχρεώσεις και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την ορθολογική χρήση, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και ευαισθητοποίησης γύρω από το θέμα. Επιπλέον μέσα από τις δράσεις του M16, δίνεται η δυνατότητα εφαρμογής πιλοτικών ερευνητικών

εφαρμογών για επίλυση προβλημάτων σε θέματα εξοικονόμησης και σωστής διαχείρισης των υδάτινων πόρων.

Η μείωση των εκπομπών αμμωνίας και αερίων Θερμοκηπίου είναι ένας παράγοντας ο οποίος έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη κατά τους σχεδιασμούς του Π.Α.Α 2014-2020. Στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου έχει γίνει σημαντική προσπάθεια περιορισμού και τροποποίησης των δραστηριοτήτων που έχουν σημαντική συμβολή στην παραγωγή των αερίων αυτών.

Σχετικά με τον τομέα των επενδύσεων (M04), γίνεται προώθηση της κατασκευής υποδομών διαχείρισης, εκμετάλλευσης ή/ και ανακύκλωσης των γεωργικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων μειώνοντας την έκλυση αμμωνίας και αερίων θερμοκηπίου και επαναχρησιμοποίηση τους ως βελτιωτικά εδάφους.

Σημαντικό ρόλο όμως για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των γεωργών όσον αφορά την σωστή και ενδεδειγμένη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αποσκοπώντας στην μείωση έκλυσης σε αμμωνίας και αέρια θερμοκηπίου αναμένεται να διαδραματίσουν οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M01). Μέσα από αυτές τις δράσεις θα γίνεται πλήρης ενημέρωση των γεωργών για τις δυνατότητες μείωσης εκπομπών που προκύπτουν από την ορθολογική διαχείριση των καλλιεργειών τους, βοηθώντας έτσι σημαντικά στην απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και ευαισθητοποίησης γύρω από το θέμα.

5.4. A summary table of the intervention logic showing the priorities and focus areas selected for the RDP, the quantified targets, and the combination of measures to be used to achieve them, including the planned expenditure (table automatically generated from the information provided in sections 5(2) and 11)

Priority 1				
Focus Area	Target indicator name	Target value 2023	Planned expenditure	Combination of measures
1A	T1: percentage of expenditure under Articles 14, 15 and 35 of Regulation (EU) No 1305/2013 in relation to the total expenditure for the RDP (focus area 1A)	100.00%		M01, M16
1B	T2: Total number of cooperation operations supported under the cooperation measure (Article 35 of Regulation (EU) No 1305/2013) (groups, networks/clusters, pilot projects...) (focus area 1B)	40.00		M16
1C	T3: Total number of participants trained under Article 14 of Regulation (EU) No 1305/2013 (focus area 1C)	3,500.00		M01
Priority 2				
Focus Area	Target indicator name	Target value 2023	Planned expenditure	Combination of measures
2A	T4: percentage of agricultural holdings with RDP support for investments in restructuring or modernisation (focus area 2A)	2.06%	20,920,000.00	M01, M04, M16
2B	T5: percentage of agricultural holdings with RDP supported business development plan/investments for young farmers (focus area 2B)	1.29%	18,500,000.00	M04, M06
Priority 3				
Focus Area	Target indicator name	Target value 2023	Planned expenditure	Combination of measures
3A	T6: percentage of agricultural holdings receiving support for participating in quality schemes, local markets and short supply circuits, and producer groups/organisations (focus area 3A)	3.60%	14,800,000.00	M01, M03, M09, M14, M16
Priority 4				
Focus Area	Target indicator name	Target value 2023	Planned expenditure	Combination of measures
4A (agri)			113,425,000.00	M01, M10, M11, M12, M13, M16
4B (agri)				
4C (agri)				
4A (forestry)			6,500,000.00	M08
4B (forestry)				
4C (forestry)				
Priority 5				
Focus Area	Target indicator name	Target value 2023	Planned expenditure	Combination of measures
5A	T14: percentage of irrigated land switching to more efficient irrigation system (focus area 5A)	21.21%	7,505,000.00	M01, M04, M16
5B	T15: Total investment for energy efficiency (€) (focus area 5B)	4,000,000.00	2,200,000.00	M01, M04, M16
5C	T16: Total investment in renewable energy production (€) (focus area 5C)	10,000,000.00	4,700,000.00	M04
5D	T17: percentage of LU concerned by investments in live-stock management in view of reducing GHG and/or ammonia emissions (focus area 5D)		50,000.00	M01, M08, M10
5E				M01, M08, M10
Priority 6				
Focus Area	Target indicator name	Target value 2023	Planned expenditure	Combination of measures

6A			15,000,000.00	M04
6B			26,900,000.00	M07, M19
6C			600,000.00	M07

5.5. A description of the advisory capacity to ensure adequate advice and support for the regulatory requirements and for actions related to innovation to demonstrate the measures taken as required in Article 8(1)(c)(vi) of Regulation (EU) No 1305/2013

Στην Κύπρο ο κύριος πάροχος γεωργικών συμβουλών προς τους αγρότες ήταν και παραμένει παραδοσιακά ο δημόσιος τομέας μέσω του των υπηρεσιών του Υπουργείου και του Τμήματος Γεωργίας και ειδικότερα της υπηρεσίας των γεωργικών εφαρμογών. Τόσο η ιστορική σχέση με τους παραγωγούς όσο και η διαχρονική στήριξη και βελτίωση των επιδόσεων του τομέα μέσα από καινοτομίες οι οποίες προωθούνταν μέσω του δικτύου των γεωργικών εφαρμογών, έχουν καταξιώσει τις γεωργικές εφαρμογές σε κάθε παραγωγό και μέχρι σήμερα προσφέρονται οι άρτιες αυτές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε όλε τις περιοχές του Νησιού.

Ιδιαίτερα με την ένταξη της Κύπρου στη Ε.Ε. και την αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών των γεωργικών εφαρμογών, μέσα από προγράμματα κατάρτισης αλλά και επιδοτήσεων μέσα από το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης έχουν βελτιώσει αρκετά τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων αλλά και την παραγωγή στα πλαίσια των ευρωπαϊκών προτύπων και προδιαγραφών υγιεινής και ασφάλειας. Ιδιαίτερα για την προγραμματική περίοδο 2014 2020 περισσότερη προσοχή αλλά και στόχευση θα δοθεί σε θέματα όπως της καινοτομίας, σε μια προσπάθεια άμβλυνσης των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης αλλά και του έντονου εξωτερικού ανταγωνισμού στον γεωργοκτηνοτροφικό τομέα αλλά και στην οικονομία γενικότερα. Στοχευμένα μέτρα που θα εστιάζονται σε καινοτόμες έρευνες και επενδύσεις, εισαγωγή νέων στο επάγγελμα και μέτρα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και την κοινωνικοοικονομικής κατάστασης του νησιού, βρίσκονται ψηλά στις προτεραιότητες.

Στα πλαίσια αυτά το Τμήμα Γεωργίας σαν Αρμόδιο Τμήμα στο σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων αναπτυξιακών αλλά και γεωργικών εφαρμογών που περιλαμβάνουν συμβουλές, εκπαιδεύσεις, ενημερωτικές εκστρατείες και άλλες προωθητικές μεθόδους μέσω περιοδικών και ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων και έχει αρχίσει ήδη δυναμικά να ενημερώνει τόσο τους εμπλεκόμενους φορείς αλλά και εσωτερικά το προσωπικό που καθημερινά είναι σε επαφή με τον αγροτικό κόσμο σε ότι αφορά τα μέτρα την καινοτομίας αλλά και τα άλλα μέτρα που θα προωθηθούν κατά την περίοδο 2014 2020. Στενή επαφή και συνεργασίες έχουν ήδη αναπτυχθεί και μέσα από το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο και τα μέλη του, αλλά και μεταξύ ερευνητικών κέντρων και άλλων εμπλεκόμενων φορέων στη σημασία που πρέπει να δοθεί σε καινοτόμα έργα και σε άλλες πρωτοβουλίες συνεργασίας γενικότερα.

Η δομή των γεωργικών εφαρμογών στη Κύπρο αποτελείται από την κεντρική υπηρεσία με τον κλάδο γεωργικών εφαρμογών, ο οποίος συντονίζει την εκπόνηση του ετήσιου προγράμματος, τους τεχνικούς κλάδους οι οποίοι προσφέρουν την εμπειρογνωμοσύνη στα θέματα της αρμοδιότητάς τους, τα 6 κατά τόπους επαρχιακά Γεωργικά γραφεία και το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών.

Μέσα από μια διαδικασία συλλογής και αξιολόγησης των προβλημάτων Παγκύπρια μέσω εξειδικευμένων ομάδων εργασίας στις οποίες συμμετέχουν Λειτουργοί από τους Κλάδους, τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία και το Ινστιτούτο Γεωργικών ερευνών, καταρτίζεται ένας κατάλογος με τα θέματα προτεραιότητας που χρήζουν άμεσων παρεμβάσεων και επίλυσης. Ο κατάλογος αυτός μέσα από το νέο πρόγραμμα θα μπορεί να αποτελεί βάση για μετέπειτα εφαρμοσμένη καινοτόμα έρευνα.

Σε ότι αφορά την προσφορά των συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους αγρότες, αυτή παρέχεται δωρεάν και σε όλες τις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία Περιοχές. Η Ειλικρίνεια και η αμεσότητα αλλά και η απουσία οποιωνδήποτε σχέσεων διαπλοκής και συμφερόντων με θέματα προώθησης προϊόντων κάνει τους γεωργούς να προτιμούν περισσότερη εμπιστοσύνη στους Λειτουργούς των Γεωργικών Εφαρμογών. Πρόσθετα μέσα από το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο ετοιμάζεται και επικοινωνιακό πλάνο για το ΠΑΑ 2014-

2020 σε ότι αφορά τα διάφορα μέτρα συμπεριλαμβανομένων των μέτρων της καινοτομίας και της συνεργασίας.

Τόσο η δομή των Γεωργικών εφαρμογών με την προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω αλλά και αντίστροφα, με την διάδοση των αναγκών και στην γνώσης στους παραγωγούς, βοηθά στην αμεσότερη, και αποτελεσματική διάδοση των θεμάτων καινοτομίας.

Όλοι οι Περιοδεύοντες Λειτουργοί που έρχονται σε επαφή με τους παραγωγούς όσο και οι Λειτουργοί του ΚΟΑΠ και της Διαχειριστικής αλλά και άλλων φορέων θα ενημερωθούν ολοκληρωμένα σε ότι αφορά τα μέτρα καινοτομίας και συνεργασίας. Ήδη μέσα από μια ευρεία διαβούλευση που ξεκίνησε πολύ νωρίς και παρουσιάστηκαν οι γενικές προσεγγίσεις στον νέο κανονισμό και στα σχετικά μέτρα, όλοι ενημερώθηκαν και έλαβαν γενικές πληροφορίες για τον τρόπο χειρισμού τέτοιων θεμάτων συνεργασίας και καινοτομίας.

Άμεσα μετά την έγκριση των σχετικών μέτρων προγραμματίζεται μια ευρεία ενημερωτική καμπάνια τόσο για τους Λειτουργούς που παρέχουν συμβουλές όσο και προς όλους τους εμπλεκόμενους ώστε η εφαρμογή και εκπλήρωση των στόχων του μέτρου να είναι αποτελεσματική και επιτυχής. Σημειώνεται ότι το δίκτυο γεωργικών συμβούλων του Τμήματος Γεωργίας στα επαρχιακά γεωργικά Γραφεία Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου, Πάφου και Πιτσιλιάς διαθέτουν συνολικά 47 Περιοδεύοντες Λειτουργούς καθώς και 70 άτομα υποστηρικτικό τεχνικό προσωπικό ενώ κεντρικά οι αρμόδιοι Κλάδοι διαθέτουν άρτια καταρτισμένο προσωπικό στα εξειδικευμένα θέματα των διαφόρων καλλιεργειών αλλά και κτηνοτροφίας.

Όλοι οι πιο πάνω θα εμπλακούν άμεσα στη διάδοση θεμάτων καινοτομίας και πρόσθετα προγραμματίζονται και κατά τόπους ενημερώσεις και εκπαιδεύσεις ώστε η όλη εφαρμογή του μέτρου να είναι επιτυχής.

Στη διάρκεια των προσεχών μηνών πρόκειται να ετοιμαστεί λεπτομερές πλάνο ενεργειών και σχέδιο δράσης το οποίο θα περιλαμβάνει χρονοδιαγράμματα και παραδοτέα στην υλοποίηση των πιο πάνω. Πιο συγκεκριμένα θα ετοιμαστούν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα

- Ετοιμασία ενημερωτικού οδηγού για την ενημέρωση σε ότι αφορά τη συμμετοχή στο μέτρο της συνεργασίας
- Λεπτομέρειες σε ότι αφορά την διαδικασία σύστασης και Λειτουργίας επιχειρησιακής ομάδας, μέσα από τα μέλη του ΕΑΔ
- Συνεχής επικοινωνία με άλλα Κ.Μ. σε ότι αφορά προώθηση προγραμμάτων συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών και καινοτόμων έργων και προσεγγίσεων
- Συνεργασίες με υφιστάμενες ομάδες εμπειρογνομόνων και άλλων φορέων
- Ενημέρωση και προώθηση επικοινωνιακών και ενημερωτικών δράσεων στην προώθηση της ιδέας της καινοτομίας και της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα του Γεωργικού τομέα
- Εκπαίδευση Συμβούλων Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα, Ερευνητών, τοπικών αρχών, τοπικών ομάδων δράσης, οργανώσεων και ομάδων παραγωγών και άλλων εμπλεκόμενων για τα θέματα της καινοτομίας
- Τηλεοπτικά ραδιοφωνικά προγράμματα, άρθρα σε περιοδικά και σε ΜΜΕ, Κυκλοφορία του Ενημερωτικού Δελτίου του ΕΑΔ, που να ενημερώνουν για τα μέτρα και τις προοπτικές της καινοτομίας στον αγροτικό χώρο με παρουσίαση παραδειγμάτων και έργων τόσο από την Κύπρο όσο και από το εξωτερικό.
- Διοργάνωση εκδηλώσεων με συζητήσεις και παρουσιάσει στα θέματα καινοτομίας
- Συμπερίληψη στην εκπαίδευση και κατάρτιση των Νέων Αγροτών θεμάτων καινοτομίας και παρουσίασης παραδειγμάτων
- Προετοιμασία πρότυπων συμφωνητικών εγγράφων που να αφορούν τη σύσταση επιχειρησιακών

ομάδων και ενημέρωση όλων των πιθανών μελλοντικών εταίρων σε τέτοια προγράμματα.

Το Τμήμα Γεωργίας και οι Υπηρεσίες του παρακολουθεί και συμμετέχει ενεργά σε όλες σχεδόν τις συναντήσεις οι οποίες αφορούν την εφαρμογή του μέτρου της Καινοτομίας και είναι σε θέση να λειτουργήσει σαν πυρήνας ενημέρωσης και διάδοσης της ιδέας της καινοτομίας.

Από τον περασμένο Οκτώβριο, ειδική ομάδα Λειτουργών και ερευνητών βρίσκεται σε επαφή και έχει ετοιμάσει το μέτρο της καινοτομίας, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες συνθήκες που επικρατούν στο νησί, τα αποτελέσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης του προγράμματος 2014-2020, την μελέτη της έξυπνης εξειδίκευσης για την Κύπρο, το πρόγραμμα του Ορίζοντα 2020 καθώς και της συμφωνίας εταιρικής σχέσης μεταξύ Κύπρου και Ένωσης. Μέσα από τις αδυναμίες, ευκαιρίες, και συγκριτικά πλεονεκτήματα που παρουσιάζει ο τομέας της Γεωργίας στην Κύπρο έχουν επιλεγεί σχετικές θεματικές ενότητες οι οποίες θα προωθούνται για καινοτόμες δράσεις μέσα από το νέο ΠΑΑ. Η ομάδα συγγραφή βρίσκεται σε επαφή και με άλλες αρμόδιες υπηρεσίες οι οποίες χειρίζονται αντίστοιχα μέτρα και θα μπορούσαν μελλοντικά να βοηθήσουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Μέτρου. Παράλληλα λαμβάνονται και προληπτικά μέτρα για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης και άλλων ανεπιθύμητων ενεργειών. Τέτοιοι φορείς είναι το Υπουργείο Εμπορείου Βιομηχανίας και Τουρισμού, το ΙΠΕ, το ΤΕΠΑΚ, το ΙΓΕ, ο ΚΟΑΠ, ο ΚΟΤ, κ.α.

Στην όλη προσπάθεια ενεργοποίησης του μέτρου αλλά και διάδοσής του, το ΕΑΔ, θα κληθεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην όλη προετοιμασία και διαδικασία. Ήδη με την έγκριση του ΠΑΑ, θα αρχίζει μία έντονη προσπάθεια προσέλκυσης ενδιαφερομένων και σύστασης επιχειρησιακών ομάδων, καθώς και επαφής με άλλα Κ.Μ. για πραγματοποίηση διακρατικών συνεργασιών. Η πρώτη επαφή με τους εμπλεκόμενους δίνει έντονο ενδιαφέρον και αναμένεται ότι αυτό θα ενταθεί με πολύ θετικά αποτελέσματα στον γεωργικό τομέα της Κύπρου.

6. ASSESSMENT OF THE EX-ANTE CONDITIONALITIES

6.1. Additional information

--

6.2. Ex-ante conditionalities

Applicable ex-ante conditionality at national level	Applicable ex-ante conditionality fulfilled: Yes/No/Partially	Assessment of its fulfilment	Priorities /Focus Areas	Measures
G1) Anti-Discrimination: the existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti discrimination law and policy in the field of ESI Funds.	yes	Οι πρόνοιες της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2000/43/EC καλύπτονται από τον περί Ίσης Μεταχείρισης (Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή) Νόμο αρ. Ν.59(Ι)2004 εξαιρουμένων των προνοιών που αφορούν στην απασχόληση οι οποίες καλύπτονται από τον περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμο αρ. Ν.58(Ι)2004 στον οποίο τίθεται το πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην απασχόληση και στην εργασία. Πρόσθετα με βάση τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Άλλων Διακρίσεων Νόμο αρ.Ν.42(Ι)2004, έχουν θεσπιστεί δύο Ανεξάρτητες Αρχές στο Γραφείο του Επίτροπου Διοικήσεως: Η Αρχή Ισότητας και η Αρχή κατά των Διακρίσεων.		
G2) Gender Equality: the existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	yes	<p>Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται πλήρως.</p> <p>Η προώθηση της ισότητας των φύλων και η προστασία των δικαιωμάτων της γυναίκας σε όλους τους τομείς της ζωής περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2007-2013.</p> <p>Το νέο Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2014-2017 θα ετοιμαστεί από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας εντός του 2014.</p> <p>Έχει συσταθεί η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση με συμβουλευτικό ρόλο ως προς την παρακολούθηση της εφαρμογής του</p>		

		<p>Νόμου Ν.205(Ι)2002.</p> <p>Για καλύτερη παρακολούθηση της εφαρμογής του περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμου αρ. Ν.58(Ι)2004 ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορίζει επιθεωρητές Ισότητας στο Τμήμα Εργασίας.</p> <p>Πρόσθετα με βάση τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Άλλων Διακρίσεων Νόμο αρ.Ν.42(Ι)2004, έχουν θεσπιστεί δύο Ανεξάρτητες Αρχές στο Γραφείο του Επίτροπου Διοικήσεως: Η Αρχή Ισότητας και η Αρχή κατά των Διακρίσεων.</p> <p>Οι αρμόδιες Αρχές για την ισότητα των φύλων θα έχουν συμβουλευτικό ρόλο και θα συμμετέχουν στη Συμβουλευτική Επιτροπή, Επιτροπή Συντονισμού και Επιτροπή Παρακολούθησης των Προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων.</p>		
<p>G3) Disability: the existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with Council Decision 2010/48/EC</p>	<p>yes</p>	<p>Η Εθνική Έκθεση για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες καταγράφει όλες τις υφιστάμενες νομοθεσίες, πολιτικές και δραστηριότητες που εφαρμόζονται στην Κύπρο για ικανοποίηση των απαιτήσεων της Σύμβασης.</p> <p>Οι μηχανισμοί εφαρμογής και παρακολούθησης της Σύμβασης έχουν οριστεί με βάση Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ως Κεντρικό Σημείο Επαφής ορίστηκε το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία, - Ως Συντονιστικός Μηχανισμός ορίστηκε το Παγκύπριο Συμβούλιο Ατόμων με Αναπηρία, - Ως Ανεξάρτητος Μηχανισμός ορίστηκε ο Επίτροπος Διοικήσεως κα προστασίας ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. <p>Μέσα από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2013-2015, εξειδικεύονται όλα τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις προς ικανοποίηση των αναγκών που εντοπίζονται στα πλαίσια της Εθνικής Έκθεσης.</p>		

		Οι αρμόδιες Αρχές για την προστασία των ατόμων με αναπηρία θα έχουν συμβουλευτικό ρόλο και θα συμμετέχουν στη Συμβουλευτική Επιτροπή, Επιτροπή Συντονισμού και Επιτροπή Παρακολούθησης των Προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων.		
G4) Public Procurement: the existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	yes	Έχουν τεθεί σε εφαρμογή οι κατάλληλοι μηχανισμοί προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί Δημοσίων Συμβάσεων (ΔΣ). Η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας είναι η αρμόδια αρχή με τη συνολική ευθύνη για την εφαρμογή του Νόμου περί ΔΣ και των Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει αυτού. Οι Οδηγίες της ΕΕ περί ΔΣ (2004/17 και 2004/18) έχουν ήδη μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία (Νόμοι Αρ. 11 (Ι) του 2006 και Αρ. 12 (Ι) του 2006, αντίστοιχα). www.treasury.gov.cy/ppd Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης ΔΣ έχει συσταθεί ένα γραφείο υποστήριξης ειδικά για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με τη νομοθεσία περί ΔΣ και τις διαδικασίες ανάθεσης, καθώς και για την παροχή συμβουλών σχετικά με διάφορα θέματα που απασχολούν τις Αναθέτουσες Αρχές / Φορείς (προετοιμασία διαγωνισμών, σχετικών εγγράφων κλπ.). Έχει επίσης συνταχθεί Οδηγός Βέλτιστων Πρακτικών για θέματα Δημοσίων Συμβάσεων (http://www.publicprocurementguides.treasury.gov.cy/OHS-EN/HTML/index.html)		
G5) State Aid: the existence of arrangements for the effective application of Union State aid rules in the field of the ESI Funds.	yes	Στην Κύπρο εφαρμόζεται ήδη ένα αποτελεσματικό σύστημα για εφαρμογή της Περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νομοθεσίας με το διορισμό (από το 2001) του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ο οποίος είναι ανεξάρτητος κυβερνητικός αξιωματούχος, υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εφαρμογής όλων των ενισχύσεων που χορηγούνται και τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της Νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων. Η αποστολή και αρμοδιότητες του Εφόρου καταγράφονται στην επίσημη ιστοσελίδα του Γραφείου http://www.publicaid.gov.cy . Κάθε αναθέτουσα αρχή ή οποία εφαρμόζει δράσεις/σχέδια οι οποίες εμπεριέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης υποχρεούται να γνωστοποιεί εκ των προτέρων (για νέα σχέδια ή σε περίπτωση τροποποιήσεων) στον Έφορο και να ζητεί σχετική απόφαση / έγκριση (είτε απευθείας από τον Έφορο ή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Εφόρου). Ο Έφορος είναι επίσης υπεύθυνος να ενεργεί ως ενδιάμεσος φορέας για την ταχεία και		

		<p>αποτελεσματική εκτέλεση των αποφάσεων ανάκτησης που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο κρατικός φορέας που είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση της απόφασης ανάκτησης λαμβάνει κάθε νόμιμο μέτρο, περιλαμβανομένου οποιουδήποτε μέτρου το οποίο καθίσταται εφικτό να ληφθεί δυνάμει της αρχής της υπεροχής του Κοινοτικού Δικαίου έναντι των εθνικών δικαίων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την άμεση εφαρμογή της απόφασης ανάκτησης. Ο Έφορος θα λειτουργεί ως το σημείο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με το κράτος μέλος κατά την παρακολούθηση της διαδικασίας ανάκτησης και θα κατευθύνει τον υπεύθυνο κρατικό φορέα να λάβει όλα τα απαραίτητα βήματα για να επιτευχθεί η ανάκτηση, δηλαδή είτε να ανακληθεί η διοικητική πράξη με την οποία χορηγήθηκε η ενίσχυση, είτε να γίνουν οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις, είτε να ακυρωθούν οι συμβάσεις βάσει των οποίων χορηγήθηκαν ασύμβατες ενισχύσεις. Επίσης θα βεβαιώνεται ότι έχει κοινοποιηθεί στους δικαιούχους η υποχρέωση επιστροφής των ποσών και ότι τροχοδρομήθηκαν όλες οι διαδικασίες είτε νομικές είτε άλλες οι οποίες θα οδηγήσουν στην ανάκτηση με τον ταχύτερο τρόπο.</p> <p>Επίσης είναι θεσμοθετημένη η διαδικασία για την εφαρμογή απόφασης ανάκτησης που εκδίδει ο Έφορος και όχι η Επιτροπή Σε περίπτωση που η ενίσχυση έχει χορηγηθεί με διοικητική πράξη τότε ο υπεύθυνος φορέας θα πρέπει να ανακαλέσει την παράνομη πράξη χορήγησης. Σε περίπτωση που η ενίσχυση χορηγήθηκε με νόμο θα πρέπει να μεριμνήσει για την τροποποίηση ή κατάργηση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, δυνάμει των οποίων έχει χορηγηθεί η κρατική ενίσχυση. Σε περίπτωση που χορηγήθηκε με σύμβαση, θα πρέπει να μεριμνήσει για την ακύρωση της σύμβασης. Θα πρέπει να αποσταλεί επιστολή σε κάθε αποδέκτη ατομικά με την οποία να τον ενημερώνει για την υποχρέωση επιστροφής της ενίσχυσης συν το νόμιμο τόκο, ο οποίος υπολογίζεται σύμφωνα με το επιτόκιο ανάκτησης. Στις περιπτώσεις που δεν είναι εφικτή η αποστολή επιστολής θα πρέπει να εξευρεθεί εναλλακτικός τρόπος κοινοποίησης, ανάλογα με την περίπτωση. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμμόρφωση, ο υπεύθυνος φορέας οφείλει να επιδιώξει με κάθε νόμιμο μέσο, περιλαμβανομένης της λήψης δικαστικών μέτρων, την άμεση εφαρμογή της διαταγής ανάκτησης.</p>		
G6) Environmental legislation relating to Environmental Impact Assessment (EIA)	partially	<p>Η σχετική ευρωπαϊκής Οδηγία για ΕΠΑ εφαρμόζεται μέσω της ισχύουσας νομοθεσίας για την ΕΠΕ (Νόμος 140(I)/2005 και μετέπειτα τροποποιήσεις). Λόγω της πρόσφατης τροποποίησης της Ευρωπαϊκής Οδηγίας ΕΠΑ, αναμένεται ότι θα αρχίσει η διαδικασία τροποποίησης της εθνικής νομοθεσίας, μόλις δημοσιοποιηθεί η αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Οδηγία). Εφαρμόζονται επίσης ρυθμίσεις για την ορθή εφαρμογή της Οδηγίας ΣΕΠΕ στην Κύπρο από το 2005 μέσω της εφαρμογής του Νόμου 102 (I) / 2005.</p>		

<p>and, Strategic Environmental Assessment (SEA): the existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.</p>		<p>Εφαρμόζονται ρυθμίσεις για εκπαίδευση και ενημέρωση του προσωπικού που ασχολείται με την εφαρμογή των Οδηγιών ΕΠΕ και ΣΕΠΕ, με τη συμμετοχή τους σε σχετικά σεμινάρια και εργαστήρια που διοργανώνονται τόσο σε εθνικό όσο και σε επίπεδο ΕΕ. Οι εν λόγω ρυθμίσεις εφαρμόζονται σε μεγαλύτερο βαθμό τα προηγούμενα χρόνια ενώ, λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών, έχουν περιοριστεί. Το θέμα επανεξετάζεται, κατά περίπτωση, όταν κρίνεται αναγκαίο για διασφάλιση της καλύτερης δυνατής εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας στην Κύπρο.</p> <p>Γίνεται προσπάθεια για εξεύρεση πόρων που θα διατεθούν για εκπαίδευση του προσωπικού, ενδεχομένως από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας των νέων Προγραμμάτων που θα συγχρηματοδοτηθούν από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Συγκεκριμένα, θα ετοιμαστεί Σχέδιο Δράσης μέχρι το τέλος του 2014, που θα αφορά την εκπαίδευση του προσωπικού, της Επιτροπής ΕΠΕ και άλλων εμπλεκόμενων Τμημάτων στους τομείς της ενέργειας, των υδρογονανθράκων, της διαχείρισης αποβλήτων (χερσαία και θαλάσσια), της κλιματικής αλλαγής, της βιοποικιλότητας, κ.λπ.</p> <p>Εφαρμόζονται επίσης ρυθμίσεις για την ευρύτερη διάδοση της σχετικής πληροφόρησης (και σε άλλους εμπλεκόμενους/ενδιαφερόμενους φορείς), όπως διάθεση στο διαδίκτυο πληροφοριών σχετικά με τις περιβαλλοντικές μελέτες που έχουν αναληφθεί και τις σχετικές γνωματεύσεις (http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environment.nsf/de28_gr/de28_gr?OpenDocument). Επιδιώκεται επίσης η συμμετοχή και ενημέρωση του κοινού.</p> <p>Για καλύτερη διάχυση της πληροφόρησης, σημειώνεται ότι οι Κατευθυντήριες Γραμμές που εκδόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (PCIs, Large-scale Transboundary Projects, Integrating Climate Change and Biodiversity, etc) έχουν διανεμηθεί στο προσωπικό για να τα χρησιμοποιήσουν στην αξιολόγηση σχεδίων / προγραμμάτων / έργων, ενώ έχουν παρουσιαστεί και δημόσια (σε μελετητές και εμπλεκόμενους φορείς) και έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος.</p> <p>Για καλύτερη διάχυση και ανταλλαγή πληροφοριών σε συστηματική βάση, θα εκδοθούν σχετικοί Κανονισμοί, όπως προνοείται στο άρθρο 26(2) του Νόμου ΕΠΕ, παρ. (ζ) και (η). Το άρθρο αυτό αναφέρεται στον καθορισμό διαδικασιών για διενέργεια δημόσιων συζητήσεων για τις επιπτώσεις των έργων και τα περιεχόμενα των μελετών, καθώς και στη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν την πληροφόρηση προσώπων ή οργανισμών.</p>		
G7)	Statistical partially	Η εκπλήρωση της εν λόγω αιρεσιμότητας σχετίζεται με τη διαδικασία κατάρτισης των		

<p>systems and result indicators: the existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.</p>		<p>Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.</p> <p>Οι ρυθμίσεις για την έγκαιρη συλλογή, συγκέντρωση και επεξεργασία/ανάλυση των στοιχείων που θα αφορούν στα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο των Προγραμμάτων θα εξεταστούν στα πλαίσια ανάπτυξης του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) που θα τεθεί σε εφαρμογή για τη νέα π.π. 2014-2020 ενώ θα εξεταστούν παράλληλα οι μηχανισμοί συλλογής και ανάλυσης άλλων στοιχείων που δεν θα μπορούν να συλλέγονται/παρέχονται μέσω του ΟΠΣ (π.χ. στοιχεία από στατιστική υπηρεσία, υπηρεσίες απασχόλησης κοκ) και θα αφορούν στον αντίκτυπο των Ταμείων</p> <p>Τα συγκεντρωτικά στοιχεία που συλλέγονται είναι διαθέσιμα μέσω του ΟΠΣ μόνο στους Χρήστες του Συστήματος (Δικαιούχοι, Ενδιάμεσοι Φορείς, Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Ελέγχου, Αρχή Πιστοποίησης), οι οποίοι έχουν πρόσβαση στο σύστημα. Γενικά στοιχεία για τους δείκτες (επίτευξη ενδιάμεσων/τελικών στόχων, αξιολόγηση συστήματος δεικτών κοκ) είναι διαθέσιμα για το ευρύ κοινό μέσω της ιστοσελίδας των Ταμείων(http://www.structuralfunds.org.cy)και συγκεκριμένα στις ενότητες των Ετήσιων Εκθέσεων Εκτέλεσης και των Αξιολογήσεων που υλοποιούνται)</p>		
<p>P3.1) Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation</p>	<p>no</p>	<p>Το Τμήμα Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με την Πολιτική Άμυνα, προτίθεται να προβεί στην προκήρυξη ευρωπαϊκού διαγωνισμού μέσα στο Α΄ Εξάμηνο 2014, για την ανάθεση σε εμπειρογνώμονες της ετοιμασίας μελέτης «Εκτίμησης Κινδύνων» στην Κυπριακή Δημοκρατία.</p> <p>Τα επόμενα βήματα είναι τα ακόλουθα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προκήρυξη προσφοράς εντός Μαΐου 2014 2. Τελική Έκθεση αποτελεσμάτων εντός Ιουλίου 2015 3. Ανοικτή παρουσίαση αποτελεσμάτων εντός Σεπτεμβρίου 2015 	<p>3A</p>	<p>M04</p>

		4. Ολοκλήρωση Μελέτης τέλος 2015		
P4.1) Good Agricultural and Environmental Conditions (GAEC): standards for good agricultural and environmental condition of land referred to in Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 are established at national level	yes	Επισυνάπτονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020	P4	M11, M10
P4.2) Minimum requirements for fertilisers and plant protection products: minimum requirements for fertilisers and plant protection products referred to in Article 28 of Chapter I of Title III of Regulation (EU) No 1305/2013 are defined at	yes	Επισυνάπτονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020	P4	M11, M10

national level				
P4.3) Other relevant national standards: relevant mandatory national standards are defined for the purpose of Article 28 of Chapter I of Title III of Regulation (EU) No 1305/2013	yes	Όπου ισχύουν γίνονται ειδικές αναφορές στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020	P4	M10, M11
P5.1) Energy efficiency: actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective investment in energy efficiency when constructing or renovating buildings.	yes	<p>Για σκοπούς συμμόρφωσης με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ, η Κυπριακή Κυβέρνηση εξέδωσε τον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (τροποποιητικό) Νόμο του 2012 (Ν.210(Ι)/2012), ο οποίος καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης, το μεθοδολογικό πλαίσιο για τον υπολογισμό της ενεργειακής απόδοσης (σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) Αρ. 244/2012) και τις πρόνοιες για πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και διαμερισμάτων.</p> <p>http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/dmlperformance_gr/dmlperformance_gr?OpenDocument</p> <p>Ο Υπολογισμός των Ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης κτιρίου στα οικονομικά βέλτιστα επίπεδα, έχει υποβληθεί στην ΕΕ τον Απρίλιο του 2013. Την έκθεση με τα αποτελέσματα του υπολογισμού και τις παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν μπορούν να βρεθούν στους ακόλουθους συνδέσμους:</p> <p>http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/All/6E84927174274B7AC22575AD002C8BB7/\$file/Calculations%20for%20setting%20the%20minimum%20energy%20performance%20requirements%20at%20cost%20optimal%20leves.pdf</p> <p>http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/doc/cy_cost-optimal_2013_en.zip</p>	5B, 5A, 5C, 5D, 5E,	M11, M10

<p>P5.2) Water sector: the existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the programmes.</p>	<p>no</p>	<p>Στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων 2000/60/EK, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει εκπονήσει μελέτη (Φεβ 2009 – Μαρ 2010) με θέμα την τιμολογιακή πολιτική που πρέπει να εφαρμόζεται για την εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 9 της Οδηγίας (κατάλληλα κίνητρα στους χρήστες για αποδοτική χρήση του νερού, ικανοποιητική συμβολή των διαφόρων χρήσεων στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών νερού, λαμβανομένων υπόψη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», των τοπικών συνθηκών της περιοχής (γεωγραφικών, κλιματικών, οικονομικών, κοινωνικών) καθώς και των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων από την ανάκτηση).</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε (Μαρ 2010 – Σεπ 2011) δημόσια διαβούλευση με ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν (Οκτ 2010- Φεβ 2011) υπηρεσιακές διαβουλεύσεις με σκοπό τη θέσπιση του Νομικού Πλαισίου που θα διέπει την τιμολογιακή πολιτική για τα νερά σε όλη την Κύπρο.</p> <p>Με βάση τις πιο πάνω δράσεις ετοιμάστηκε προσχέδιο Κανονισμών που ρυθμίζουν νομικά τις πολιτικές τιμολόγησης νερού που πρέπει να εφαρμόζονται από όλους τους παρόχους νερού (Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τοπικές Αρχές Υδατοπρομήθειας και αρδευτικοί οργανισμοί).</p> <p>Οι Κανονισμοί εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2011 και κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, σύμφωνα με τη Νομοθεσία. Οι Κανονισμοί έχουν εγκριθεί από τη Βουλή και δημοσιεύτηκαν στις 28 Φεβρουαρίου</p> <p>Στόχος είναι η εφαρμογή μιας ομοιόμορφης πολιτικής τιμολόγησης νερού παγκύπρια, ώστε να εφαρμόζονται οι διατάξεις του Άρθρου 9,</p>	<p>5A</p>	
<p>P5.3) Renewable energy: actions have been carried out to promote the production and distribution of renewable</p>	<p>yes</p>		<p>5B</p>	<p>M04</p>

energy sources				
<p>P6.1) Next Generation Network (NGN) Infrastructure : the existence of national or regional NGA Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules and to provide accessible services to vulnerable groups</p>	no	<p>Το Εθνικό Σχέδιο Ευρυζωνικότητας έχει καταρτιστεί και ενσωματωθεί στην Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου, συμπεριλαμβανομένου ενός Εθνικού Σχεδίου Δικτύων Πρόσβασης Νέας Γενιάς (NGA) το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2016.</p>	6C	M07

Applicable ex-ante conditionality at national level	Criteria	Criteria fulfilled (Yes/No)	Reference (if fulfilled) [reference to the strategies, legal acts or other relevant documents]	Assessment of its fulfilment
<p>G1) Anti-Discrimination: the existence of administrative capacity for the implementation and application of Union anti discrimination law and policy in the field of ESI Funds.</p>	<p>G1.a) Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the involvement of bodies responsible for the promotion of equal treatment of all persons throughout the preparation and implementation of programmes, including the provision of advice on equality in ESI fund related activities.</p>	<p>Yes</p>	<p>Νόμοι: N.42(I)2004 (γενικός κυρωτικός) N.58(I)2004 N.59(I)2004 http://www.ombudsman.gov.cy/Ombudsman/ombudsman.nsf/legislation_gr/legislation_gr?OpenDocument</p>	<p>Νόμοι: N.42(I)2004 (γενικός κυρωτικός) N.58(I)2004 N.59(I)2004 http://www.ombudsman.gov.cy/Ombudsman/ombudsman.nsf/legislation_gr/legislation_gr?OpenDocument Πρώθηση της Ισότητας των φύλων στην Απασχόληση http://www.mlsl.gov.cy/mlsl/dl/dl.nsf/dmlpromotion_gr/dmlpromotion_gr?OpenDocument http://www.ombudsman.gov.cy/Ombudsman/ombudsman.nsf/codes_gr/codes_gr?OpenDocument&highlight=%CE%BA%CF%8E%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%82 http://www.ombudsman.gov.cy/Ombudsman/ombudsman.nsf/infodoc_gr/infodoc_gr?OpenDocument</p>

	G1.b) Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of Union anti discrimination law and policy.	Yes	N.58(I)/2004,	<p>Το Τμήμα Εργασίας, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του ως προς την προώθηση της Ισότητας στην Απασχόληση και την Εργασία, προωθεί δράσεις εκπαίδευσης και γενικότερης πληροφόρησης των ενδιαφερομένων φορέων για τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Ειδικότερα το Τμήμα Εργασίας έχει εκδώσει ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για τις πρόνοιες του Ν.58(I)/2004, καθώς και ένα Οδηγό για την μη διάκριση λόγω ηλικίας στην εργασία, τα οποία και έχουν διοχετευθεί προς όλους τους ενδιαφερομένους, κοινωνικούς εταίρους, εργοδότες και εργαζομένους και το γενικότερο κοινό.</p> <p>Η Διαχειριστική Αρχή στα πλαίσια εξειδίκευσης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές που θα περιλαμβάνουν την αρχή κατά των διακρίσεων και θα οργανώσει ειδικό σεμινάριο για εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων στο σύστημα φορέων.</p>
G2) Gender Equality: the existence of administrative capacity for the implementation and application of Union gender equality law and policy in the field of ESI Funds.	G2.a) Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the involvement of bodies responsible for gender equality throughout the preparation and implementation of programmes, including the provision of advice on gender equality	Yes	<p>Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2007-2013,</p> <p>Νόμος Ν.205(I)2002,</p> <p>Περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμου αρ. Ν.58(I)2004,</p> <p>Περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Άλλων Διακρίσεων Νόμο αρ.Ν.42(I)2004.</p>	<p>Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται πλήρως.</p> <p>Η προώθηση της ισότητας των φύλων και η προστασία των δικαιωμάτων της γυναίκας σε όλους τους τομείς της ζωής περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2007-2013.</p> <p>Το νέο Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2014-2017 θα ετοιμαστεί από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας εντός του 2014.</p>

	in ESI Fund related activities.			<p>Έχει συσταθεί η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση με συμβουλευτικό ρόλο ως προς την παρακολούθηση της εφαρμογής του Νόμου Ν.205(Ι)2002.</p> <p>Για καλύτερη παρακολούθηση της εφαρμογής του περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμου αρ. Ν.58(Ι)2004 ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορίζει επιθεωρητές Ισότητας στο Τμήμα Εργασίας.</p> <p>Πρόσθετα με βάση τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Άλλων Διακρίσεων Νόμο αρ.Ν.42(Ι)2004, έχουν θεσπιστεί δύο Ανεξάρτητες Αρχές στο Γραφείο του Επίτροπου Διοικήσεως: Η Αρχή Ισότητας και η Αρχή κατά των Διακρίσεων.</p> <p>Οι αρμόδιες Αρχές για την ισότητα των φύλων θα έχουν συμβουλευτικό ρόλο και θα συμμετέχουν στη Συμβουλευτική Επιτροπή, Επιτροπή Συντονισμού και Επιτροπή Παρακολούθησης των Προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων.</p>
	G2.b) Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of Union gender	Yes		<p>Η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση και ο Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας σε συνεργασία με την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης προωθούν ήδη προγράμματα εκπαίδευσης των λειτουργών της Δημόσιας Υπηρεσίας σε θέματα Ισότητας Ανδρών και Γυναικών και Ενσωμάτωσης της</p>

	equality law and policy as well as on gender mainstreaming.			<p>Διάστασης του Φύλου στις Πολιτικές (Gender Mainstreaming). Σημειώνεται ότι, οι δημόσιοι Λειτουργοί που εμπλέκονται στη διαχείριση, εφαρμογή και έλεγχο των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ συμμετέχουν στα εν λόγω προγράμματα κατάρτισης.</p> <p>Επιπρόσθετα η Διαχειριστική Αρχή στα πλαίσια εξειδίκευσης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου θα εκδώσει (όπως και στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους) κατευθυντήριες γραμμές που θα περιλαμβάνουν την οριζόντια αρχή της ισότητας των φύλων και θα οργανώσει ειδικό σεμινάριο για την κατάρτιση όλων των εμπλεκόμενων στο σύστημα φορέων στα θέματα ισότητας που σχετίζονται με τα ΕΔΕΤ. Τονίζεται ότι, η υποστήριξη της γνώσης των εμπλεκόμενων αρχών στα θέματα που αφορούν τα ΕΔΕΤ αποτελεί συνεχή διαδικασία.</p>
G3) Disability: the existence of administrative capacity for the implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in the field of ESI Funds in accordance with	G3.a) Arrangements in accordance with the institutional and legal framework of Member States for the consultation and involvement of bodies in charge of protection of rights of persons with disabilities or representative organisations of persons with disabilities and other relevant	Yes	<p>Εθνική Έκθεση για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες</p> <p>http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dsid/dsid.nsf/All/0870C5B651FDF14EC2257BB7003F3B32?OpenDocument</p> <p>Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2013-2015 http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dsid/dsid.nsf/All/0870C5B651FDF14EC2257BB7003F3B32/\$file/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A3%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF%20%CE%94%CF%81%CE%AC%CF%83%CE</p>	<p>Εθνική Έκθεση για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες</p> <p>http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dsid/dsid.nsf/All/0870C5B651FDF14EC2257BB7003F3B32?OpenDocument</p> <p>Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2013-2015</p> <p>http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dsid/dsid.nsf/All/0870C5B651FDF14EC2257BB7003F3B32/\$file/%</p>

Council Decision 2010/48/EC	stakeholders throughout the preparation and implementation of programmes.		%B7%CF%82%202013%20-%202015.doc	CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A3%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF%20%CE%94%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82%202013%20-%202015.doc
	G3.b) Arrangements for training for staff of the authorities involved in the management and control of the ESI Funds in the fields of applicable Union and national disability law and policy, including accessibility and the practical application of the UNCRPD as reflected in Union and national legislation, as appropriate.	Yes	Ανεξάρτητη Αρχής Προώθησης Δικαιωμάτων ΑμεΑ	<p>Η Διαχειριστική Αρχή στα πλαίσια εξειδίκευσης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές που θα περιλαμβάνουν την αρχή της προσβασιμότητας και θα οργανώσει ειδικό σεμινάριο για εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων στο σύστημα φορέων. Η υποστήριξη των εμπλεκόμενων αρχών αποτελεί συνεχή διαδικασία.</p> <p>Το 2010 η Αρχή Ισότητας του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως εξέδωσε τον Κώδικα καλής πρακτικής για τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας στην εργασία και την απασχόληση.</p> <p>Προωθείται η έκδοση ενημερωτικού κειμένου για το ρόλο της Ανεξάρτητης Αρχής Προώθησης Δικαιωμάτων ΑμεΑ (ανεξάρτητος μηχανισμός για την εφαρμογή της Σύμβασης) για το ευρύ κοινό, με σκοπό την ενημέρωση σε σχέση με τις βασικές της αρμοδιότητες της Αρχής και τις δυνατότητες που παρέχει η Σύμβαση.</p> <p>Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες έχει εκδώσει και διανείμει σε διάφορες Υπηρεσίες ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.</p> <p>Η ύπαρξη της ιστοσελίδας του Τμήματος</p>

				Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, όπου περιλαμβάνονται οι νομοθεσίες και οι απαιτούμενες πληροφορίες για τα άτομα με αναπηρίες, αποτελεί επίσης ένα μέσο ενημέρωσης.
	G3.c) Arrangements to ensure monitoring of the implementation of Article 9 of the UNCRPD in relation to the ESI Funds throughout the preparation and the implementation of the programmes.	Yes	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2013 – 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Η πρώτη Έκθεση της Κύπρου για την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, καθώς και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2013 – 2015: εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 26.7.2013 και κατατέθηκαν στην Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.
G4) Public Procurement: the existence of arrangements for the effective application of Union public procurement law in the field of the ESI Funds.	G4.a) Arrangements for the effective application of Union public procurement rules through appropriate mechanisms.	Yes	Νόμοι Αρ. 11 (I) του 2006 και Αρ. 12 (I) του 2006, www.treasury.gov.cy/ppd	Έχουν τεθεί σε εφαρμογή οι κατάλληλοι μηχανισμοί προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί Δημοσίων Συμβάσεων (ΔΣ). Η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας είναι η αρμόδια αρχή με τη συνολική ευθύνη για την εφαρμογή του Νόμου περί ΔΣ και των Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει αυτού. Οι Οδηγίες της ΕΕ περί ΔΣ (2004/17 και 2004/18) έχουν ήδη μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία (Νόμοι Αρ. 11 (I) του 2006 και Αρ. 12 (I) του 2006, αντίστοιχα). www.treasury.gov.cy/ppd
	G4.b) Arrangements which ensure transparent contract	Yes	http://www.publicprocurementguides.treasury.gov.cy/OHS-EN/HTML/index.html	Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης ΔΣ έχει συσταθεί ένα γραφείο υποστήριξης ειδικά για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με

	award procedures.			τη νομοθεσία περί ΔΣ και τις διαδικασίες ανάθεσης, καθώς και για την παροχή συμβουλών σχετικά με διάφορα θέματα που απασχολούν τις Αναθέτουσες Αρχές / Φορείς (προετοιμασία διαγωνισμών, σχετικών εγγράφων κλπ.). Έχει επίσης συνταχθεί Οδηγός Βέλτιστων Πρακτικών για θέματα Δημοσίων Συμβάσεων (http://www.publicprocurementguides.treasury.gov.cy/OHS-EN/HTML/index.html).
	G4.c) Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the ESI funds.	Yes	http://www.treasury.gov.cy/treasury/treasury.nsf/index_en/index_en?OpenDocument	Εφαρμόζονται κατάλληλες ρυθμίσεις για την κατάρτιση και τη διάδοση των πληροφοριών, μέσω τακτικών σεμιναρίων που απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές και τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των Ταμείων / υλοποίηση των Προγραμμάτων, αλλά και μέσω διαδικτυακής πρόνοιας όπου παρέχονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τις ΔΣ (π.χ. νομικό πλαίσιο, καθοδηγητικά έγγραφα, πρότυπα έγγραφα διαγωνισμού, εγκύκλιοι και δελτία, ανακοινώσεις κλπ). http://www.treasury.gov.cy/treasury/treasury.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
	G4.d) Arrangements to ensure administrative capacity for implementation and application of Union public procurement rules.	Yes		Εκτός από την κεντρική αρχή (Διεύθυνση ΔΣ), όπου είναι τοποθετημένο επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό, εξειδικευμένο προσωπικό για το πρώτο επίπεδο ελέγχου είναι επίσης τοποθετημένο στους Ενδιάμεσους Φορείς και τη Διαχειριστική Αρχή για τον έλεγχο των διαδικασιών σύναψης ΔΣ και των συμβάσεων που υπόκεινται σε κοινοτική χρηματοδότηση, όταν αυτές εμπίπτουν εντός ορισμένων ορίων (όπως συμφωνήθηκε με την κεντρική αρχή από το 2011).
G5) State Aid: the existence of arrangements	G5.a) Arrangements for the effective application of Union	Yes	http://www.publicaid.gov.cy	- Στην Κύπρο εφαρμόζεται ήδη ένα αποτελεσματικό σύστημα για εφαρμογή της Περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων

<p>for the effective application of Union State aid rules in the field of the ESI Funds.</p>	<p>State aid rules.</p>			<p>Νομοθεσίας με το διορισμό (από το 2001) του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ο οποίος είναι ανεξάρτητος κυβερνητικός αξιωματούχος, υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εφαρμογής όλων των ενισχύσεων που χορηγούνται και τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της Νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων. Η αποστολή και αρμοδιότητες του Εφόρου καταγράφονται στην επίσημη ιστοσελίδα του Γραφείου http://www.publicaid.gov.cy. Κάθε αναθέτουσα αρχή ή οποία εφαρμόζει δράσεις/σχέδια οι οποίες εμπεριέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης υποχρεούται να γνωστοποιεί εκ των προτέρων (για νέα σχέδια ή σε περίπτωση τροποποιήσεων) στον Έφορο και να ζητεί σχετική απόφαση / έγκριση (είτε απευθείας από τον Έφορο ή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Εφόρου).</p>
	<p>G5.b) Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the ESI funds.</p>	<p>Yes</p>		<p>Το Γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων στελεχώνεται με ένα πολύ καλά εκπαιδευμένο προσωπικό, αν και περιορισμένο σε αριθμό, το οποίο ενημερώνεται συστηματικά για όλες τις τελευταίες εξελίξεις σε ότι αφορά τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων και την σχετική νομοθεσία, μεταξύ άλλων, συμμετέχοντας σε εκπαιδευτικά σεμινάρια και συνέδρια που διοργανώνονται σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το European State Aid Law Quarterly κλπ). Ο Έφορος εκδίδει σε τακτική βάση εγκυκλίους (διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Γραφείου) οι οποίες απευθύνονται στις αναθέτουσες αρχές, παρέχοντας επεξηγηματικές πληροφορίες ως προς την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, με βάση τόσο την υφιστάμενη νομοθεσία όσο και νέες νομοθετικές ρυθμίσεις που θεσπίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Το Γραφείο οργανώνει, όταν κρίνεται αναγκαίο, σεμινάρια</p>

				για διάχυση της γνώσης / πληροφόρησης σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Σχετικές πληροφορίες, τόσο για την εκπαίδευση/κατάρτιση των λειτουργών του Γραφείου όσο και για τα σεμινάρια που διοργανώνει το ίδιο το Γραφείο, παρέχονται στις Ετήσιες Εκθέσεις οι οποίες δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του.
	G5.c) Arrangements to ensure administrative capacity for implementation and application of Union State aid rules.	Yes		Ο Έφορος ενεργεί ως κεντρικός φορέας για την παροχή πρακτικών και νομικών συμβουλών ως προς την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων. Παρέχει συμβουλές, καθοδήγηση, απαντήσεις σε τεχνικά θέματα / ερωτήματα και πραγματοποιεί ανεπίσημες διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες αρχές, τόσο κατά τη διαδικασία κατάρτισης όσο και κατά τη διάρκεια της υλοποίησης σχεδίων που περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, γι' αυτό και οι πλείστες αναθέτουσες αρχές ζητούν τη συμβουλή του Εφόρου σε τακτική (σχεδόν καθημερινή) βάση.
G6) Environmental legislation relating to Environmental Impact Assessment (EIA) and, Strategic Environmental Assessment (SEA): the existence of arrangements for the effective	G6.a) Arrangements for the effective application of Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council (EIA) and of Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council (SEA);	Yes	Νόμος 140(I)/2005 και μετέπειτα τροποποιήσεις Νόμου 102 (I) / 2005	- Η σχετική ευρωπαϊκής Οδηγία για ΕΠΑ εφαρμόζεται μέσω της ισχύουσας νομοθεσίας για την ΕΠΕ (Νόμος 140(I)/2005 και μετέπειτα τροποποιήσεις). Λόγω της πρόσφατης τροποποίησης της Ευρωπαϊκής Οδηγίας ΕΠΑ, αναμένεται ότι θα αρχίσει η διαδικασία τροποποίησης της εθνικής νομοθεσίας, μόλις δημοσιοποιηθεί η αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Οδηγία). Εφαρμόζονται επίσης ρυθμίσεις για την ορθή εφαρμογή της Οδηγίας ΣΕΠΕ στην Κύπρο από το 2005 μέσω της εφαρμογής του Νόμου 102 (I) / 2005.
	G6.b) Arrangements for training and	No		Εφαρμόζονται ρυθμίσεις για εκπαίδευση και ενημέρωση του προσωπικού που ασχολείται με

<p>application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.</p>	<p>dissemination of information for staff involved in the implementation of the EIA and SEA Directives.</p>			<p>την εφαρμογή των Οδηγιών ΕΠΕ και ΣΕΠΕ, με τη συμμετοχή τους σε σχετικά σεμινάρια και εργαστήρια που διοργανώνονται τόσο σε εθνικό όσο και σε επίπεδο ΕΕ. Οι εν λόγω ρυθμίσεις εφαρμόζονταν σε μεγαλύτερο βαθμό τα προηγούμενα χρόνια ενώ, λόγω των δημοσιονομικών περιορισμών, έχουν περιοριστεί. Το θέμα επανεξετάζεται, κατά περίπτωση, όταν κρίνεται αναγκαίο για διασφάλιση της καλύτερης δυνατής εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας στην Κύπρο.</p> <p>Γίνεται προσπάθεια για εξεύρεση πόρων που θα διατεθούν για εκπαίδευση του προσωπικού, ενδεχομένως από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας των νέων Προγραμμάτων που θα συγχρηματοδοτηθούν από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Συγκεκριμένα, θα ετοιμαστεί Σχέδιο Δράσης μέχρι το τέλος του 2014, που θα αφορά την εκπαίδευση του προσωπικού, της Επιτροπής ΕΠΕ και άλλων εμπλεκόμενων Τμημάτων στους τομείς της ενέργειας, των υδρογονανθράκων, της διαχείρισης αποβλήτων (χερσαία και θαλάσσια), της κλιματικής αλλαγής, της βιοποικιλότητας, κ.λπ.</p>
	<p>G6.c) Arrangements to ensure sufficient administrative capacity.</p>	<p>Yes</p>		<p>Ομάδα αρμόδιων λειτουργών του Τμήματος Περιβάλλοντος ασχολείται αποκλειστικά με την εφαρμογή των Οδηγιών ΕΠΕ και ΣΕΠΕ και την ετοιμασία των σχετικών μελετών.</p> <p>Οι λειτουργοί που ασχολούνται με θέματα ΕΠΑ και ΣΠΕ είναι μόνιμο προσωπικό και δεν αναμένεται να μειωθεί.</p>

<p>G7) Statistical systems and result indicators: the existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.</p>	<p>G7.a) Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: the identification of sources and mechanisms to ensure statistical validation</p>	<p>No</p>	<p>Ειδικά για το ΠΑΑ 2014-2020, γίνεται αναφορά στο κείμενο του Προγράμματος και ειδικότερα στα κεφάλαια 9 και 11</p>	<p>Η εκπλήρωση της εν λόγω αιρεσιμότητας σχετίζεται με τη διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.</p> <p>Οι ρυθμίσεις για την έγκαιρη συλλογή, συγκέντρωση και επεξεργασία/ανάλυση των στοιχείων που θα αφορούν στα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο των Προγραμμάτων θα εξεταστούν στα πλαίσια ανάπτυξης του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) που θα τεθεί σε εφαρμογή για τη νέα π.π. 2014-2020 ενώ θα εξεταστούν παράλληλα οι μηχανισμοί συλλογής και ανάλυσης άλλων στοιχείων που δεν θα μπορούν να συλλέγονται/παρέχονται μέσω του ΟΠΣ (π.χ. στοιχεία από στατιστική υπηρεσία, υπηρεσίες απασχόλησης κοκ) και θα αφορούν στον αντίκτυπο των Ταμείων</p> <p>Κατά τη νέα προγραμματική περίοδο ενδεχομένως να εξεταστούν περαιτέρω μέτρα/δράσεις δημοσιότητας, σε σχέση με τα αποτελέσματα των Ταμείων</p>
	<p>G7.b) Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: arrangements for publication and public availability of aggregated data</p>	<p>Yes</p>	<p>http://www.structuralfunds.org.cy</p> <p>Ειδικά για το ΠΑΑ 2014-2020, γίνεται αναφορά στο κείμενο του Προγράμματος και ειδικότερα στα κεφάλαια 9 και 11.</p>	<p>Τα συγκεντρωτικά στοιχεία που συλλέγονται είναι διαθέσιμα μέσω του ΟΠΣ μόνο στους Χρήστες του Συστήματος (Δικαιούχοι, Ενδιάμεσοι Φορείς, Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Ελέγχου, Αρχή Πιστοποίησης), οι οποίοι έχουν πρόσβαση στο σύστημα. Γενικά στοιχεία για τους δείκτες (επίτευξη ενδιάμεσων/τελικών στόχων, αξιολόγηση συστήματος δεικτών κοκ) είναι διαθέσιμα για το ευρύ κοινό μέσω της ιστοσελίδας των Ταμείων (http://www.structuralfunds.org.cy) και</p>

			συγκεκριμένα στις ενότητες των Ετήσιων Εκθέσεων Εκτέλεσης και των Αξιολογήσεων που υλοποιούνται)
G7.c) An effective system of result indicators including: the selection of result indicators for each programme providing information on what motivates the selection of policy actions financed by the programme	No	Ειδικά για το ΠΑΑ 2014-2020, γίνεται αναφορά στο κείμενο του Προγράμματος και ειδικότερα στα κεφάλαια 9 και 11.	Το σύστημα δεικτών αποτελεσμάτων βρίσκεται υπό διαμόρφωση στα πλαίσια ετοιμασίας των προγραμματικών εγγράφων της νέας περιόδου 2014-2020.
G7.d) An effective system of result indicators including: the establishment of targets for these indicators	No	Ειδικά για το ΠΑΑ 2014-2020, γίνεται αναφορά στο κείμενο του Προγράμματος και ειδικότερα στα κεφάλαια 9 και 11	Το σύστημα δεικτών αποτελεσμάτων βρίσκεται υπό διαμόρφωση στα πλαίσια ετοιμασίας των προγραμματικών εγγράφων της νέας περιόδου 2014-2020.
G7.e) An effective system of result indicators including: the consistency of each indicator with the following requisites: robustness and statistical validation, clarity of normative interpretation, responsiveness to policy, timely collection of data	No	Ειδικά για το ΠΑΑ 2014-2020, γίνεται αναφορά στο κείμενο του Προγράμματος και ειδικότερα στα κεφάλαια 9 και 11.	Στα πλαίσια ετοιμασίας των νέων προγραμματικών εγγράφων, η Διαχειριστική Αρχή θα παρέχει την ανάλογη καθοδήγηση σε όλους τους αρμόδιους φορείς (π.χ. Ενδιάμεσοι Φορείς) για την επιλογή των κατάλληλων δεικτών (περιλαμβανομένων των δεικτών αποτελεσμάτων) για κάθε ΕΠ, καθώς και για τον καθορισμό των ανάλογων στόχων –οροσήμων οι οποίοι θα πρέπει να είναι, μεταξύ άλλων, ρεαλιστικοί, εφικτοί, σχετικοί και να καλύπτουν βασικές πληροφορίες για την πρόοδο της κάθε προτεραιότητας. Στα πλαίσια της εν λόγω καθοδήγησης, θα πραγματοποιηθούν συναντήσεις με όλους τους αρμόδιους φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία

				<p>προγραμματισμού για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.</p> <p>Η καταλληλότητα τόσο των δεικτών, όσο και των στόχων / οροσήμων που θα τεθούν θα αξιολογηθεί στο πλαίσιο της (υπό εξέλιξη) Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης των νέων Προγραμμάτων. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, η εν λόγω αξιολόγηση (όπως έχει περιληφθεί στους σχετικούς Όρους Εντολής) αναμένεται να αξιολογήσει την καταλληλότητα/εφαρμοσιμότητα, αποτελεσματικότητα/ανταπόκριση στην πολιτική που επιδιώκεται, τη σαφήνεια, ευρωστία κλπ των προτεινόμενων δεικτών.</p> <p>Στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος δεικτών αποτελεσμάτων καθώς και για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης των δεικτών για τη νέα π.π. 2014-2020, ενδεχομένως να συμβάλουν και τα συμπεράσματα αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε το 2009 για τη βελτιστοποίηση του συστήματος παρακολούθησης των δεικτών που περιλαμβάνονται στα ΕΠ της περιόδου 2007-2013 καθώς και της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης των ΕΠ η οποία επίσης αξιολόγησε το σύστημα δεικτών.</p> <p>Σημειώνεται επίσης ότι, στο υφιστάμενο σύστημα υπάρχουν ήδη διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι όλες οι πράξεις που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα περιλαμβάνουν τουλάχιστον ένα δείκτη εκροών. Οι δείκτες καταχωρούνται σε επίπεδο ΕΠ, περιλαμβάνονται στις Προσκλήσεις Έργων και στη συνέχεια στα Τεχνικά Δελτία Έργων, ενώ</p>
--	--	--	--	---

				<p>υπάρχει συνεχής παρακολούθηση της προόδου τους, μέσω εξαμηνιαίων δελτίων παρακολούθησης έργων και Σχεδίων Χορηγιών τα οποία καταχωρούνται στο σύστημα, μέσω του οποίου υπολογίζεται αυτόματα η συνολική πρόοδος των δεικτών. Τα συνολικά στοιχεία σε επίπεδο ΕΠ τα οποία συγκεντρώνονται στο σύστημα αξιοποιούνται έπειτα στην ετοιμασία των Ετήσιων Εκθέσεων Εκτέλεσης.</p>
	<p>G7.f) Procedures in place to ensure that all operations financed by the programme adopt an effective system of indicators</p>	No	<p>Ειδικά για το ΠΑΑ 2014-2020, γίνεται αναφορά στο κείμενο του Προγράμματος και ειδικότερα στα κεφάλαια 9 και 11</p>	<p>Στα πλαίσια ετοιμασίας των νέων προγραμματικών εγγράφων, η Διαχειριστική Αρχή θα παρέχει την ανάλογη καθοδήγηση σε όλους τους αρμόδιους φορείς (π.χ. Ενδιάμεσοι Φορείς) για την επιλογή των κατάλληλων δεικτών (περιλαμβανομένων των δεικτών αποτελεσμάτων) για κάθε ΕΠ, καθώς και για τον καθορισμό των ανάλογων στόχων –οροσήμεν οι οποίοι θα πρέπει να είναι, μεταξύ άλλων, ρεαλιστικοί, εφικτοί, σχετικοί και να καλύπτουν βασικές πληροφορίες για την πρόοδο της κάθε προτεραιότητας. Στα πλαίσια της εν λόγω καθοδήγησης, θα πραγματοποιηθούν συναντήσεις με όλους τους αρμόδιους φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία προγραμματισμού για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.</p> <p>Η καταλληλότητα τόσο των δεικτών, όσο και των στόχων / οροσήμεν που θα τεθούν θα αξιολογηθεί στο πλαίσιο της (υπό εξέλιξη) Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης των νέων Προγραμμάτων. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, η εν λόγω αξιολόγηση (όπως έχει περιληφθεί στους σχετικούς Όρους Εντολής) αναμένεται να αξιολογήσει την καταλληλότητα/εφαρμοσιμότητα, αποτελεσματικότητα/ανταπόκριση στην πολιτική που επιδιώκεται, τη</p>

				<p>σαφήνεια, ευρωστία κλπ των προτεινόμενων δεικτών.</p> <p>Στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος δεικτών αποτελεσμάτων καθώς και για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης των δεικτών για τη νέα π.π. 2014-2020, ενδεχομένως να συμβάλουν και τα συμπεράσματα αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε το 2009 για τη βελτιστοποίηση του συστήματος παρακολούθησης των δεικτών που περιλαμβάνονται στα ΕΠ της περιόδου 2007-2013 καθώς και της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης των ΕΠ η οποία επίσης αξιολόγησε το σύστημα δεικτών.</p> <p>Σημειώνεται επίσης ότι, στο υφιστάμενο σύστημα υπάρχουν ήδη διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι όλες οι πράξεις που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα περιλαμβάνουν τουλάχιστον ένα δείκτη εκροών. Οι δείκτες καταχωρούνται σε επίπεδο ΕΠ, περιλαμβάνονται στις Προσκλήσεις Έργων και στη συνέχεια στα Τεχνικά Δελτία Έργων, ενώ υπάρχει συνεχής παρακολούθηση της προόδου τους, μέσω εξαμηνιαίων δελτίων παρακολούθησης έργων και Σχεδίων Χορηγιών τα οποία καταχωρούνται στο σύστημα, μέσω του οποίου υπολογίζεται αυτόματα η συνολική πρόοδος των δεικτών. Τα συνολικά στοιχεία σε επίπεδο ΕΠ τα οποία συγκεντρώνονται στο σύστημα αξιοποιούνται έπειτα στην ετοιμασία των Ετήσιων Εκθέσεων Εκτέλεσης.</p>
P3.1)	Risk	P3.1.a) A national or	No	Συγκροτήθηκε ήδη ειδική ομάδα εργασίας η

prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation	regional risk assessment with the following elements shall be in place: A description of the process, methodology, methods and non-sensitive data used for risk assessment as well as of the risk-based criteria for the prioritisation of investment;			οποία απαρτίζεται από λειτουργούς του Τμήματος Περιβάλλοντος και της Πολιτικής Άμυνας, για τον από κοινού χειρισμό του θέματος, ώστε να γίνουν άμεσα οι απαραίτητες ενέργειες για την ετοιμασία της εθνικής εκτίμησης κινδύνου.
	P3.1.b) A national or regional risk assessment with the following elements shall be in place: A description of single-risk and multi-risk scenarios;	No		Το Τμήμα Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με την Πολιτική Άμυνα, προτίθεται να προβεί στην προκήρυξη ευρωπαϊκού διαγωνισμού μέσα στο Α΄ Εξάμηνο 2014, για την ανάθεση σε εμπειρογνώμονες της ετοιμασίας μελέτης «Εκτίμησης Κινδύνων» στην Κυπριακή Δημοκρατία.
	P3.1.c) A national or regional risk assessment with the following elements shall be in place: Taking into account, where appropriate, national climate change adaptation strategies.	No		Τον Φεβρουάριο 2014 πραγματοποιήθηκε η συντονιστική σύσκεψη με εμπλεκόμενα κρατικά Τμήματα/Υπηρεσίες και εξασφαλίστηκε η έγκριση από τους Γενικούς Διευθυντές των Υπουργείων Εσωτερικών και Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.
P4.1) Good Agricultural and	P4.1.a) GAEC standards are defined in national	Yes	www.moa.gov.cy/da	Τα πρότυπα ΚΓΠΣ είναι καθορισμένα και αποτελούν παράρτημα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο εγκρίνεται με

<p>Environmental Conditions (GAEC): standards for good agricultural and environmental condition of land referred to in Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 are established at national level</p>	<p>law and specified in the programmes</p>			<p>απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου. Τα πρότυπα λαμβάνουν ευρείας δημοσιότητας τόσο μέσω των ενημερωτικών εντύπων που απευθύνονται σε όλους τους γεωργούς όσο και μέσω της ανάρτησης τους στις ιστοσελίδες των αρμοδίων υπηρεσιών</p>
<p>P4.2) Minimum requirements for fertilisers and plant protection products: minimum requirements for fertilisers and plant protection products referred to in Article 28 of Chapter I of Title III of Regulation (EU) No 1305/2013 are defined at national level</p>	<p>P4.2.a) Minimum requirements for fertilisers and plant protection products referred to in Chapter I of Title III of Regulation (EU) No 1305/2013 are specified in the programmes;</p>	<p>Yes</p>	<p>Περί Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων Κανονισμοί του 2012 και το περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων (Εθνικό Σχέδιο Δράσης) Διάταγμα, του 2013</p> <p>Κανονιστική Διοικητική Πράξη 263/2007.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία που επιβάλλει ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι οι περί Ορθολογικής Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων Κανονισμοί του 2012 και το περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων (Εθνικό Σχέδιο Δράσης) Διάταγμα, του 2013 που εκδόθηκε στα πλαίσια υλοποίησης των σχετικών Κανονισμών.</p> <p>Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το πιο πάνω Διάταγμα είναι ένα δυναμικό νομοθέτημα το οποίο προνοεί σταδιακή εφαρμογή των διαφόρων προνοιών και θα ανανεώνεται κάθε τουλάχιστον 5 χρόνια. Το παρόν Διάταγμα ισχύει για την πενταετία 2013-2017 κατά τη διάρκεια της οποίας δυνατόν να προκύψουν τροποποιήσεις στις απαιτήσεις ως προς την χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, με στόχο την περαιτέρω μείωση των επιπτώσεων από την εφαρμογή τους.</p>

				Αναφορικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την χρήση λιπασμάτων, αυτές αποτυπώνονται στον Κώδικα Ορθής γεωργικής πρακτικής (Κανονιστική Διοικητική Πράξη 263/2007).
P4.3) Other relevant national standards: relevant mandatory national standards are defined for the purpose of Article 28 of Chapter I of Title III of Regulation (EU) No 1305/2013	P4.3.a) Relevant mandatory national standards are specified in the programmes	Yes	www.moa.gov.cy/da	Όπου υπάρχουν εθνικά πρότυπα που σχετίζονται με συγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις, αυτές καθορίζονται στο Πρόγραμμα.
P5.1) Energy efficiency: actions have been carried out to promote cost effective improvements of energy end use efficiency and cost effective investment in energy efficiency when	P5.1.a) Measures to ensure minimum requirements are in place related to the energy performance of buildings consistent with Articles 3, 4 and 5 of Directive 2010/31/EU of the European Parliament and the Council;	Yes	Περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (τροποποιητικός) Νόμος του 2012 (N.210(I)/2012,	Για σκοπούς συμμόρφωσης με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ, η Κυπριακή Κυβέρνηση εξέδωσε τον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (τροποποιητικό) Νόμο του 2012 (N.210(I)/2012), ο οποίος καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης, το μεθοδολογικό πλαίσιο για τον υπολογισμό της ενεργειακής απόδοσης (σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) Αρ. 244/2012) και τις πρόνοιες για πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και διαμερισμάτων.
	P5.1.b) Measures necessary to	Yes	Περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (τροποποιητικός) Νόμος του	Για σκοπούς συμμόρφωσης με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ, η Κυπριακή Κυβέρνηση εξέδωσε

constructing or renovating buildings.	establish a system of certification of the energy performance of buildings consistent with Article 11 of Directive 2010/31/EU;		2012 (N.210(I)/2012),	τον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (τροποποιητικό) Νόμο του 2012 (N.210(I)/2012), ο οποίος καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης, το μεθοδολογικό πλαίσιο για τον υπολογισμό της ενεργειακής απόδοσης (σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) Αρ. 244/2012) και τις πρόνοιες για πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και διαμερισμάτων.
	P5.1.c) Measures to ensure strategic planning on energy efficiency, consistent with Article 3 of Directive 2012/27 EU of the European Parliament and the Council;	Yes	1. http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/All/6E84927174274B7AC22575AD002C8BB7/\$file/Calculations%20for%20setting%20the%20minimum%20energy%20performance%20requirements%20at%20cost%20optimal%20leves.pdf 2. http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/doc/cy_cost-optimal_2013_en.zip	Ο Υπολογισμός των Ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης κτιρίου στα οικονομικά βέλτιστα επίπεδα, έχει υποβληθεί στην ΕΕ τον Απρίλιο του 2013. Την έκθεση με τα αποτελέσματα του υπολογισμού και τις παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν μπορούν να βρεθούν στους ακόλουθους συνδέσμους: 1. http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/All/6E84927174274B7AC22575AD002C8BB7/\$file/Calculations%20for%20setting%20the%20minimum%20energy%20performance%20requirements%20at%20cost%20optimal%20leves.pdf 2. http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/doc/cy_cost-optimal_2013_en.zip
	P5.1.d) Measures consistent with Article 13 of Directive 2006/32/EC of the	Yes	Ο Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμος Αρ. 122(I)/2003 Κανονισμούς Μεταφοράς και Διανομής	Ο Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμος Αρ. 122(I)/2003 παρέχει ένα πλαίσιο κανόνων για την παραγωγή, τη μεταφορά, τη διανομή και την προμήθεια ενέργειας σε όλο το

	<p>European Parliament and the Council on energy end use efficiency and energy services to ensure the provision to final customers of individual meters in so far as it is technically possible, financially reasonable and proportionate in relation to the potential energy savings.</p>		<p>(έκδοση 3.0.2) ο οποίος εκδόθηκε σε συμμόρφωση με το άρθρο 73 των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων ((N122(I)/2003, N239(I)/2004, N143(I)/2005, N173(I)/2006, N92(I)/2008, N211(I)/2012)</p> <p>Άρθρο 13 του Νόμου N211(I)/2012</p> <p>http://www.dsm.org.cy/nqcontent.cfm?a_id=3661&tt=graphic&lang=11</p> <p>http://www.dsm.org.cy/nqcontent.cfm?a_id=949&tt=graphic&lang=11</p>	<p>νησί.</p> <p>Το νομοθετικό πλαίσιο για την εγκατάσταση ατομικών μετρητών καθορίζεται από τους Κανονισμούς Μεταφοράς και Διανομής (έκδοση 3.0.2) ο οποίος εκδόθηκε σε συμμόρφωση με το άρθρο 73 των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων ((N122(I)/2003, N239(I)/2004, N143(I)/2005, N173(I)/2006, N92(I)/2008, N211(I)/2012)</p> <p>Όσον αφορά την εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, το νομοθετικό πλαίσιο καθορίζεται στο άρθρο 13 του Νόμου N211(I)/2012</p> <p>http://www.dsm.org.cy/nqcontent.cfm?a_id=3661&tt=graphic&lang=11</p> <p>http://www.dsm.org.cy/nqcontent.cfm?a_id=949&tt=graphic&lang=11</p> <p>Τα άρθρα 13(2) και 13(3)α εφαρμόζονται μέσω της Ρυθμιστικής Απόφασης 01/2006 (παράγραφοι 5.8 , 8, 8.2) που εξέδωσε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου, δυνάμει του άρθρου 26 των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων ((N122(I)/2003, N239(I)/2004, N143(I)/2005, N173(I)/2006, N92(I)/2008, N211(I)/2012).</p> <p>http://www.cera.org.cy/main/data/methodiatimhlekt.pdf</p> <p>Τα άρθρα 13 (3)β, 13 (3)γ και 13(3)δ εφαρμόζονται μέσω της ρυθμιστικής απόφασης 05/2010 που εξέδωσε η Ρυθμιστική Αρχή</p>
--	--	--	---	--

				<p>Ενέργειας Κύπρου δυνάμει του άρθρου 26 των Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων ((N122(I)/2003, N239(I)/2004, N143(I)/2005, N173(I)/2006, N92(I)/2008, N211(I)/2012)</p> <p>http://www.cera.org.cy/main/data/articles/kdp537_2010.pdf</p>
<p>P5.2) Water sector: the existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the</p>	<p>P5.2.a) In sectors supported by the EAFRD, a Member State has ensured a contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services by sector consistent with Article 9, paragraph 1 first indent of the Water Framework Directive having regard where appropriate, to the social, environmental and economic effects of the recovery as well as the geographic and climatic conditions of the region or regions affected.</p>	No		<p>Οι υποχρεώσεις της Κύπρου ως προς το άρθρο 9 της Οδηγίας Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/EK (πολιτικές τιμολόγησης του ύδατος) θα πληρούνται με την εφαρμογή ορισμένων νέων Κανονισμών, σύμφωνα με το άρθρο 32(I)(δ) του Περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμου και σύμφωνα με τα άρθρα 130 και 132 του Περί της Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμου.</p> <p>More information on WDD's website, thematic location "Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων/ Πολιτικές Τιμολόγησης Νερού"</p> <p>http://www.moa.gov.cy/moa/wdd/Wdd.nsf/all/C D022457B5BDAB42C22578BD0022D827?open document</p>

programmes.				
<p>P5.3) Renewable energy: actions have been carried out to promote the production and distribution of renewable energy sources</p>	<p>P5.3.a) Transparent support schemes, priority in grid access or guaranteed access and priority in dispatching, as well as standard rules relating to the bearing and sharing of costs of technical adaptations which have been made public are in place consistent with Article 14(1) and Article 16(2) and (3) of Directive 2009/28/EC;</p>	<p>Yes</p>	<p>Περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και της Εξοικονόμησης Ενέργειας Νόμο Αρ. 33(I)/2003 (και όλες τις μετέπειτα τροποποιήσεις του).</p> <p>Το περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας –ΠΕΧΑΠΕ- (Εξεταστέα Ύλη για τις Εξετάσεις Εγκαταστατών Μικρής Κλίμακας Λεβήτων και Θερμαστών Βιομάζας, ή/και Ηλιακών Φωτοβολταϊκών και Ηλιοθερμικών Συστημάτων, ή/και Γεωθερμικών Συστημάτων Μικρού Βάθους και Αντλιών Θερμότητας) Διάταγμα του 2013 (Κ.Δ.Π. 443/2013).</p> <p>Άρθρο 72 του Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο Αρ. 122(I)/2003 (όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 211(I)/2012)</p> <p>http://www.dsm.org.cy/media/attachments/Transmission%20and%20Distribution%20Rules/KMD_4_0_0_-_July_2013.pdf</p>	<p>Η Οδηγία 2009/28/EK έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία με τον Περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και της Εξοικονόμησης Ενέργειας Νόμο Αρ. 33(I)/2003 (και όλες τις μετέπειτα τροποποιήσεις του).</p> <p>- Το περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας – ΠΕΧΑΠΕ- (Εξεταστέα Ύλη για τις Εξετάσεις Εγκαταστατών Μικρής Κλίμακας Λεβήτων και Θερμαστών Βιομάζας, ή/και Ηλιακών Φωτοβολταϊκών και Ηλιοθερμικών Συστημάτων, ή/και Γεωθερμικών Συστημάτων Μικρού Βάθους και Αντλιών Θερμότητας) Διάταγμα του 2013 (Κ.Δ.Π. 443/2013).</p> <p>- ΠΕΧΑΠΕ (Κριτήρια που πρέπει να πληροί ο φορέας κατάρτισης και ο εξεταστικός οργανισμός εγκαταστατών μικρής κλίμακας λεβήτων και θερμαστών βιομάζας, ή/και ηλιακών φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών συστημάτων, ή/και γεωθερμικών συστημάτων μικρού βάθους και αντλιών θερμότητας και διαδικασία αξιολόγησης τους) Διάταγμα του 2013 (Κ.Δ.Π. 442/2013).</p> <p>- Οι Κανόνες Μεταφοράς και Διανομής (σύμφωνα με τα άρθρα 16(2) και 16(3) της Οδηγίας 2009/28/EK) έχουν ρυθμιστεί σύμφωνα με το άρθρο 72 του Περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο Αρ. 122(I)/2003 (όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 211(I)/2012). Τα μέτρα προστασίας των πελατών (συμπεριλαμβανομένων των κανόνων περί διαφανούς πληροφόρησης) ανέλαβε η</p>

				<p>Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ), βάση των άρθρων 91-93 του παρόντος Νόμου και σύμφωνα με το άρθρο 14 (1) της εν Οδηγίας 2009/28/ΕΚ.</p> <p>Ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) σε συνεργασία με την ΡΑΕΚ έχουν προβεί σε αναθεώρηση των κανόνων μεταφοράς και διανομής με σκοπό την αύξηση της Διείσδυση των ΑΠΕ στο Δίκτυο Μεταφοράς και Διανομής, μέσα από την υιοθέτηση νέων κριτηρίων, καθώς και την σωστή και ασφαλής λειτουργία του Συστήματος.</p> <p>http://www.dsm.org.cy/media/attachments/Transmission%20and%20Distribution%20Rules/KMD_4_0_0_-_July_2013.pdf</p>
	P5.3.b) A Member State has adopted a national renewable energy action plan consistent with Article 4 of Directive 2009/28/EC	Yes	<p>Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανανεώσιμη Ενέργεια (2010-2020)</p> <p>http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/All/789553C60B9DF658C225777D0033353D/\$file/National%20Action%20Plan_Final.pdf</p>	<p>Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανανεώσιμη Ενέργεια (2010-2020) εγκρίθηκε το 2010, σύμφωνα με το άρθρο 4 της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ, και είναι διαθέσιμο στο:</p> <p>http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/All/789553C60B9DF658C225777D0033353D/\$file/National%20Action%20Plan_Final.pdf</p> <p>ή</p> <p>http://ec.europa.eu/energy/renewables/action_plan_en.htm</p>
P6.1) Next Generation Network	P6.1.a) A national or regional NGN Plan is in place that	No		<p>- Το Εθνικό Σχέδιο Ευρυζωνικότητας έχει καταρτιστεί και ενσωματωθεί στην Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου, συμπεριλαμβανομένου</p>

<p>(NGN) Infrastructure : the existence of national or regional NGA Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules and to provide accessible services to vulnerable groups</p>	contains: a plan of infrastructure investments based on an economic analysis taking account of existing private and public infrastructures and planned investments;			ενός Εθνικού Σχεδίου Δικτύων Πρόσβασης Νέας Γενιάς (NGA) το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2016.
	P6.1.b) A national or regional NGN Plan is in place that contains: sustainable investment models that enhance competition and provide access to open, affordable, quality and future proof infrastructure and services;	No		- Το Σχέδιο θα περιλαμβάνει πρότυπα βιώσιμων επενδύσεων.
	P6.1.c) A national or regional NGN Plan is in place that contains: measures to stimulate private investment.	No		- Το Σχέδιο θα περιλαμβάνει μέτρα για ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων

6.2.1. List of actions to be taken for general ex-ante conditionalities

Applicable ex-ante conditionality at national level	Criteria Not Fulfilled	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
<p>G6) Environmental legislation relating to Environmental Impact Assessment (EIA) and Strategic Environmental Assessment (SEA): the existence of arrangements for the effective application of Union environmental legislation related to EIA and SEA.</p>	<p>G6.b) Arrangements for training and dissemination of information for staff involved in the implementation of the EIA and SEA Directives.</p>	<p>Ετοιμασία Σχεδίου Δράσης (Δεκέμβριος 2014). Έκδοση Κανονισμών για διάχυση και ανταλλαγή πληροφοριών σε συστηματική βάση</p>	<p>15-06-2015</p>	<p>Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Περιβάλλοντος</p>
<p>G7) Statistical systems and result indicators: the existence of a statistical basis necessary to undertake evaluations to assess the effectiveness and impact of the programmes. The existence of a system of result indicators necessary to select actions, which most effectively contribute to desired results, to monitor progress towards results and to undertake impact evaluation.</p>	<p>G7.a) Arrangements for timely collection and aggregation of statistical data with the following elements are in place: the identification of sources and mechanisms to ensure statistical validation</p>	<p>Ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) της περιόδου 2014-2020</p>	<p>31-12-2015</p>	<p>ΓΔ Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης – Διαχειριστική Αρχή</p>
	<p>G7.c) An effective system of result indicators including: the selection of result indicators for each programme providing information on what motivates the selection of policy actions financed by the programme</p>	<p>Ανάπτυξη Συστήματος Δεικτών Αποτελεσμάτων (στα πλαίσια ετοιμασίας των προγραμματικών εγγράφων της περιόδου 2014-2020 και στη βάση των αποτελεσμάτων των αντίστοιχων εκ των προτέρων αξιολογήσεων)</p>	<p>31-07-2014</p>	<p>ΓΔ Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης – Διαχειριστική Αρχή</p>
	<p>G7.d) An effective system of</p>	<p>Ανάπτυξη ΟΠΣ -</p>	<p>31-07-2014</p>	<p>ΓΔ Ευρωπαϊκών</p>

	result indicators including: the establishment of targets for these indicators	Συναντήσεις με αρμόδιους φορείς / καθοδήγηση από ΔΑ		Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης – Διαχειριστική Αρχή
	G7.e) An effective system of result indicators including: the consistency of each indicator with the following requisites: robustness and statistical validation, clarity of normative interpretation, responsiveness to policy, timely collection of data	Ανάπτυξη ΟΠΣ - Συναντήσεις με αρμόδιους φορείς / καθοδήγηση από ΔΑ	31-07-2014	ΓΔ Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης – Διαχειριστική Αρχή
	G7.f) Procedures in place to ensure that all operations financed by the programme adopt an effective system of indicators	Ανάπτυξη ΟΠΣ - Συναντήσεις με αρμόδιους φορείς / καθοδήγηση από ΔΑ	31-07-2014	ΓΔ Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης – Διαχειριστική Αρχή

6.2.2. List of actions to be taken for priority linked ex-ante conditionalities

Applicable ex-ante conditionality at national level	Criteria Not Fulfilled	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
<p>P3.1) Risk prevention and risk management: the existence of national or regional risk assessments for disaster management taking into account climate change adaptation</p>	<p>P3.1.a) A national or regional risk assessment with the following elements shall be in place: A description of the process, methodology, methods and non-sensitive data used for risk assessment as well as of the risk-based criteria for the prioritisation of investment;</p>	<p>Προκήρυξη ευρωπαϊκού διαγωνισμού, για την ανάθεση σε εμπειρογνώμονες της ετοιμασίας μελέτης «Εκτίμησης Κινδύνων» στην Κυπριακή Δημοκρατία - Ιούνιος 2014</p> <p>Τελική Έκθεση αποτελεσμάτων - Σεπτέμβριος 2015</p> <p>Ανοικτή παρουσίαση αποτελεσμάτων - Οκτώβριος 2015</p> <p>Ολοκλήρωση Μελέτης - Δεκέμβριος 2015</p> <p>Υιοθέτηση της Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων από το Υπουργικό Συμβούλιο και έναρξη της εφαρμογής της</p>	<p>31-12-2015</p>	<p>Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Περιβάλλοντος</p>
	<p>P3.1.b) A national or regional risk assessment with the following elements shall be in place: A description of single-risk and multi-risk scenarios;</p>	<p>Προκήρυξη ευρωπαϊκού διαγωνισμού, για την ανάθεση σε εμπειρογνώμονες της ετοιμασίας μελέτης «Εκτίμησης Κινδύνων» στην Κυπριακή Δημοκρατία -</p>	<p>31-12-2015</p>	<p>Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Περιβάλλοντος</p>

		<p>Ιούνιος 2014</p> <p>Τελική Έκθεση αποτελεσμάτων - Σεπτέμβριος 2015</p> <p>Ανοικτή παρουσίαση αποτελεσμάτων - Οκτώβριος 2015</p> <p>Ολοκλήρωση Μελέτης - Δεκέμβριος 2015</p> <p>Υιοθέτηση της Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων από το Υπουργικό Συμβούλιο και έναρξη της εφαρμογής της</p>		
<p>P3.1.c) A national or regional risk assessment with the following elements shall be in place: Taking into account, where appropriate, national climate change adaptation strategies.</p>		<p>Προκήρυξη ευρωπαϊκού διαγωνισμού, για την ανάθεση σε εμπειρογνώμονες της ετοιμασίας μελέτης «Εκτίμησης Κινδύνων» στην Κυπριακή Δημοκρατία - Ιούνιος 2014</p> <p>Τελική Έκθεση αποτελεσμάτων - Σεπτέμβριος 2015</p> <p>Ανοικτή παρουσίαση αποτελεσμάτων - Οκτώβριος 2015</p> <p>Ολοκλήρωση Μελέτης - Δεκέμβριος 2015</p>	<p>31-12-2015</p>	<p>Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Περιβάλλοντος</p>

		Υιοθέτηση της Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων από το Υπουργικό Συμβούλιο και έναρξη της εφαρμογής της		
P5.2) Water sector: the existence of a) a water pricing policy which provides adequate incentives for users to use water resources efficiently and b) an adequate contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services at a rate determined in the approved river basin management plan for investment supported by the programmes.	P5.2.a) In sectors supported by the EAFRD, a Member State has ensured a contribution of the different water uses to the recovery of the costs of water services by sector consistent with Article 9, paragraph 1 first indent of the Water Framework Directive having regard where appropriate, to the social, environmental and economic effects of the recovery as well as the geographic and climatic conditions of the region or regions affected.	Σταδιακή ολοκλήρωση της εφαρμογής των Κανονισμών για τις πολιτικές τιμολόγησης (από ΤΑΥ και Τοπικές Αρχές)	30-06-2015	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
P6.1) Next Generation Network (NGN) Infrastructure : the existence of national or regional NGA Plans which take account of regional actions in order to reach the Union high speed Internet access targets, focusing on areas where the market fails to provide an open infrastructure at an affordable cost and of a quality in line with the Union competition and State aid rules and to provide	P6.1.a) A national or regional NGN Plan is in place that contains: a plan of infrastructure investments based on an economic analysis taking account of existing private and public infrastructures and planned investments;	Θα ετοιμαστεί επιπρόσθετο έγγραφο	30-01-2015	Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών
	P6.1.b) A national or regional NGN Plan is in place that contains: sustainable investment models that enhance competition and provide access to open,	Υποβολή του προσχεδίου του Εθνικού Ευρωζωνικού Πλάνου στο ΓΕΡΗΕΤ για ενσωμάτωση των θεμάτων που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους – αρχές	31-12-2015	Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

<p>accessible services to vulnerable groups</p>	<p>affordable, quality and future proof infrastructure and services;</p>	<p>του 2014</p> <p>Δημόσια διαβούλευση του Εθνικού Ευρυζωνικού Πλάνου – εντός 2014</p> <p>Ενσωμάτωση σχολίων από τη δημόσια διαβούλευση και ολοκλήρωση του – τέλος του 2014</p> <p>Υποβολή του πλάνου στην Επιτροπή για σχόλια – αρχές του 2015</p> <p>Λήψη σχολίων από την Επιτροπή και ενσωμάτωση τους στο πλάνο – εντός του 2015</p> <p>Ετοιμασία τελικού πλάνου και υποβολή του στην Επιτροπή – τέλος του 2015</p>		
	<p>P6.1.c) A national or regional NGN Plan is in place that contains: measures to stimulate private investment.</p>	<p>Ολοκλήρωση του Εθνικού Ευρυζωνικού Πλάνου</p>	<p>31-12-2015</p>	<p>Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών</p>

7. DESCRIPTION OF THE PERFORMANCE FRAMEWORK

7.1. Indicators

Priority	Applicable	Indicator measurement and unit, where appropriate	Target 2023 (a)	Adjustment top ups (b)	Milestone 2018 % (c)	Milestone absolute value (a-b)*c
P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests	X	Total Public Expenditure P2 (EUR)	39,420,000.00		25%	9,855,000.00
	X	Number of agricultural holdings with RDP support for investment in restructuring or modernisation (focus area 2A) + holdings with RDP supported business development plan/investment for young farmers (focus area 2B)	1,300.00		25%	325.00
P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture	X	Total Public Expenditure P3 (EUR)	14,800,000.00		25%	3,700,000.00
	X	Number of supported agricultural holdings receiving support for participating in quality schemes, local markets/short supply circuits, and producer groups (focus area 3A)	1,400.00		50%	700.00
	X	Number of agricultural				

		holdings participating in risk management schemes (focus area 3B)				
P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry	X	Total Public Expenditure P4 (EUR)	119,925,000.00		35%	41,973,750.00
	X	Agricultural land under management contracts contributing to biodiversity (ha) (focus area 4A) + improving water management (ha) (focus area 4B) + improving soil management and/preventing soil erosion (ha) (focus area 4C)	40,160.00		35%	14,056.00
P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors	X	Total Public Expenditure P5 (EUR)	14,455,000.00		25%	3,613,750.00
	X	Number of investment operations in energy savings and efficiency (focus area 5B) + in renewable energy production (focus area 5C)	110.00		25%	27.50
	X	Agricultural and forest land under management to foster carbon sequestration/conservation (ha) (focus area 5E) +	6,000.00		25%	1,500.00

		Agricultural land under management contracts targeting reduction of GHG and/or ammonia emissions (ha) (focus area 5D) + Irrigated land switching to more efficient irrigation system (ha) (focus area 5A)				
P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas	X	Total Public Expenditure P6 (EUR)	42,500,000.00		20%	8,500,000.00
	X	Number of operations supported to improve basic services and infrastructures in rural areas (focus areas 6B and 6C)	14.00		25%	3.50
	X	Population covered by LAG (focus area 6B)	100,000.00		80%	80,000.00

7.1.1. P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests

7.1.1.1. Indicator and measurement unit, where appropriate: Total Public Expenditure P2 (EUR)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 39,420,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 9,855,000.00

Justification for the milestone setting:

Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου αναμένεται να πραγματοποιηθούν τρεις προσκλήσεις για τα επενδυτικά Μέτρα. Στην κάθε προκήρυξη αναμένεται να διατεθεί το ένα τρίτο του προϋπολογισμού και μέχρι το τέλος του 2018 θα ολοκληρωθεί ο μεγαλύτερος όγκος των πληρωμών προς τους δικαιούχους της πρώτης προκήρυξης των Μέτρων.

7.1.1.2. Indicator and measurement unit, where appropriate: Number of agricultural holdings with RDP support for investment in restructuring or modernisation (focus area 2A) + holdings with RDP supported business development plan/investment for young farmers (focus area 2B)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 1,300.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 325.00

Justification for the milestone setting:

Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου αναμένεται να πραγματοποιηθούν τρεις προσκλήσεις για τα επενδυτικά Μέτρα. Μέχρι το τέλος του 2018 θα ολοκληρωθεί ο μεγαλύτερος όγκος των πληρωμών προς τους δικαιούχους της πρώτης προκήρυξης των Μέτρων.

7.1.2. P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture

7.1.2.1. Indicator and measurement unit, where appropriate: Total Public Expenditure P3 (EUR)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 14,800,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 3,700,000.00

Justification for the milestone setting:

Το M14 "Καλή Διαβίωση των ζώων" προγραμματίζεται να προκηρύσσεται ετησίως για έξι συναπτά έτη με έτος έναρξης το 2016. Το M9" Ομάδες Παραγωγών" θα προκηρυχθεί το 2016 και αναμένεται μέχρι το τέλος του 2018 να ενισχυθούν τέσσερις Ομάδες.

7.1.2.2. Indicator and measurement unit, where appropriate: Number of supported agricultural holdings receiving support for participating in quality schemes, local markets/short supply circuits, and producer groups (focus area 3A)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 1,400.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 50%

Milestone absolute value (a-b)*c: 700.00

Justification for the milestone setting:

Στο M14 "Καλή Διαβίωση των ζώων" υπολογίζεται ότι ετησίως θα συμμετέχουν διακόσιοι αιγοπροβατοτρόφοι και επιπροσθετα μέσω του M9" Ομάδες Παραγωγών" μέχρι το τέλος του 2018 θα ενισχυθούν τέσσερις Ομάδες στις οποίες θα συμμετέχουν πεντακόσιες εκμεταλεύσεις.

7.1.2.3. Indicator and measurement unit, where appropriate: Number of agricultural holdings participating in risk management schemes (focus area 3B)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 0.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c):

Milestone absolute value (a-b)*c: 0.00

Justification for the milestone setting:

Δεν θα εφαρμοστεί σχετικό Μέτρο

7.1.3. P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry

7.1.3.1. Indicator and measurement unit, where appropriate: Total Public Expenditure P4 (EUR)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 119,925,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 35%

Milestone absolute value (a-b)*c: 41,973,750.00

Justification for the milestone setting:

Τα Μέτρα που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία θα αφορούν πενταετής δεσμεύσεις των δικαιούχων για τήρηση των σχετικών πρόνοιων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δεσμεύσεις αναμένεται να ξεκινήσουν το 2016 μέχρι το τέλος του 2018 θα έχουν καταβληθεί πληρωμές μόνο για δύο έτη.

7.1.3.2. Indicator and measurement unit, where appropriate: Agricultural land under management contracts contributing to biodiversity (ha) (focus area 4A) + improving water management (ha) (focus area 4B) + improving soil management and/preventing soil erosion (ha) (focus area 4C)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 40,160.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 35%

Milestone absolute value (a-b)*c: 14,056.00

Justification for the milestone setting:

Τα Μέτρα αυτά θα αφορούν πενταετής δεσμεύσεις των δικαιούχων για τήρηση των σχετικών πρόνοιων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δεσμεύσεις αναμένεται να ξεκινήσουν το 2016 μέχρι το τέλος του 2018 θα έχουν καταβληθεί πληρωμές μόνο για δύο έτη.

7.1.4. P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors

7.1.4.1. Indicator and measurement unit, where appropriate: Total Public Expenditure P5 (EUR)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 14,455,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 3,613,750.00

Justification for the milestone setting:

Για την επίτευξη των στόχων της προτεραιότητας αυτής προγραμματίζεται να συμβάλει το Επενδυτικό Μέτρο M4. Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου αναμένεται να πραγματοποιηθούν τρεις προσκλήσεις για τα επενδυτικά Μέτρα. Στην κάθε προκήρυξη αναμένεται να διατεθεί το ένα τρίτο του προϋπολογισμού και μέχρι το τέλος του 2018 θα ολοκληρωθεί το μεγαλύτερο μέρος των πληρωμών προς τους δικαιούχους της πρώτης προκήρυξης των Μέτρων.

7.1.4.2. Indicator and measurement unit, where appropriate: Number of investment operations in energy savings and efficiency (focus area 5B) + in renewable energy production (focus area 5C)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 110.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 27.50

Justification for the milestone setting:

Για την επίτευξη των στόχων της προτεραιότητας αυτής προγραμματίζεται να συμβάλει το Επενδυτικό Μέτρο M4. Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου αναμένεται να πραγματοποιηθούν τρεις προσκλήσεις για τα επενδυτικά Μέτρα. Στην κάθε προκήρυξη αναμένεται να διατεθεί το ένα τρίτο του προϋπολογισμού και μέχρι το τέλος του 2018 θα ολοκληρωθεί ο μεγαλύτερος όγκος των πληρωμών προς τους δικαιούχους της πρώτης προκήρυξης των Μέτρων.

7.1.4.3. Indicator and measurement unit, where appropriate: Agricultural and forest land under management to foster carbon sequestration/conservation (ha) (focus area 5E) + Agricultural land under management contracts targeting reduction of GHG and/or ammonia emissions (ha) (focus area 5D) + Irrigated land switching to more efficient irrigation system (ha) (focus area 5A)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 6,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 1,500.00

Justification for the milestone setting:

Για την επίτευξη των στόχων της προτεραιότητας αυτής προγραμματίζεται να συμβάλει το Επενδυτικό Μέτρο M4. Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου αναμένεται να πραγματοποιηθούν τρεις προσκλήσεις για τα επενδυτικά Μέτρα. Στην κάθε προκήρυξη αναμένεται να διατεθεί το ένα τρίτο του προϋπολογισμού και μέχρι το τέλος του 2018 θα ολοκληρωθεί ο μεγαλύτερος όγκος των πληρωμών προς τους δικαιούχους της πρώτης προκήρυξης των Μέτρων.

7.1.5. P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas

7.1.5.1. Indicator and measurement unit, where appropriate: Total Public Expenditure P6 (EUR)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 42,500,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 20%

Milestone absolute value (a-b)*c: 8,500,000.00

Justification for the milestone setting:

Το Καθεστώς 4.2 "Επενδύσεις που αφορούν στην μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών και δασικών προϊόντων" προγραμματίζεται να προκηρυχθεί τρεις φορές και μέχρι το τέλος του 2018 θα έχει ολοκληρωθεί ο μεγαλύτερος όγκος των πληρωμών για την πρώτη προκήρυξη. Το Μέτρο7 "Βασικές Υπηρεσίες" αφορά την υλοποίηση δημόσιων έργων τα οποία με βάση την εμπειρία μας από την υφιστάμενη

περίοδο χρειάζονται χρόνο για την υλοποίηση τους και αναμένεται ότι μέχρι το τέλος του 2018 το 25% των έργων θα έχουν ολοκληρωθεί. Τέλος όσον αφορά το Μέτρο "LEADER" η υλοποίηση των στρατηγικών τους αναμένεται να ξεκινήσει το 2016 έτσι ο βαθμός υλοποίησης τους δεν θα ξεπεράσει το 15% λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να ολοκληρωθούν και τεθούν σε εφαρμογή οι δομές που θα διέπουν την υλοποίηση των στρατηγικών των ΟΤΑ.

7.1.5.2. Indicator and measurement unit, where appropriate: Number of operations supported to improve basic services and infrastructures in rural areas (focus areas 6B and 6C)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 14.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 25%

Milestone absolute value (a-b)*c: 3.50

Justification for the milestone setting:

Το Μέτρο 7 "Βασικές Υπηρεσίες" αφορά την υλοποίηση δημόσιων έργων. Για την ένταξη και έγκριση των έργων αυτών απαιτείται η διασφάλιση της ωριμότητας του έργου γεγονός που απαιτεί χρόνο. Επιπρόσθετα η ανάπτυξη δημόσιων υποδομών τα οποία με βάση την εμπειρία μας από την υφιστάμενη περίοδο χρειάζονται χρόνο για την υλοποίηση τους και αναμένεται ότι μέχρι το τέλος του 2018 το 25% των έργων θα έχουν ολοκληρωθεί.

7.1.5.3. Indicator and measurement unit, where appropriate: Population covered by LAG (focus area 6B)

Applicable: Yes

Target 2023 (a): 100,000.00

Adjustment top ups (b):

Milestone 2018 % (c): 80%

Milestone absolute value (a-b)*c: 80,000.00

Justification for the milestone setting:

Εντός του 2015 θα ανακοινωθεί η πρόσκληση για έγκριση των Ομάδων Τοπικής Δράσης. Προγραμματίζεται ότι άμεσα θα εγκριθούν τέσσερις Ομάδες που ο συνολικός πληθυσμός τους θα ανέρχεται στις 80.000-100.000.

7.2. Alternative indicators

Priority	Applicable	Indicator and measurement unit, where appropriate	Target 2023 (a)	Adjustment top ups (b)	Milestone 2018 % (c)	Milestone absolute value (a-b)*c
-----------------	-------------------	--	------------------------	-------------------------------	-----------------------------	---

7.3. Reserve

Priority	Total union contribution planned (€)	Total union contribution planned (€) subject to the performance reserve	Performance reserve (€)	Min performance reserve (Min 5%)	Max performance reserve (Max 7%)	Performance reserve rate
P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests	18,242,600.00	20,127,506.33	1,006,375.32	1,006,375.32	1,408,925.44	5%
P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture	7,844,000.00	8,654,476.87	432,723.84	432,723.84	605,813.38	5%
P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry	63,560,250.00	70,127,576.91	3,506,378.85	3,506,378.85	4,908,930.38	5%
P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors	7,661,150.00	8,452,733.99	422,636.70	422,636.70	591,691.38	10%
P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas	22,525,000.00	24,852,382.89	1,242,619.14	1,242,619.14	1,739,666.80	5%

8. DESCRIPTION OF EACH OF THE MEASURES SELECTED

8.1. Description of the general conditions applied to more than one measure including, when relevant, definition of rural area, baselines, cross-compliance, intended use of financial instruments, intended use of advances, common provisions for investments, etc.

Ορισμός αγροτικής περιοχής

Το μικρό μέγεθος της Κύπρου δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες για τη σαφή διαφοροποίηση των περιοχών σε αστικές και αγροτικές. Με βάση την κατάταξη των περιοχών που υιοθετεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που στηρίζεται στον αναθεωρημένο ορισμό του ΟΟΣΑΑ που έχει ως βάση πληθυσμιακά κριτήρια, η Κύπρος στο σύνολο της θεωρείται ενδιάμεση αγροτική περιοχή (intermediate rural area). Για σκοπούς εφαρμογής των μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, καθίσταται αναγκαία σε κάποιες περιπτώσεις η εστίαση σε συγκεκριμένες περιοχές, ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν πιο ουσιαστικά αποτελέσματα. Ως εκ τούτου εντός του κάθε μέτρου, περιγράφεται η περιοχή εφαρμογής του κάθε μέτρου με βάση τον σκοπό που επιδιώκει το μέτρο να επιτύχει. Η ανάγκη αυτή για περιορισμό της περιοχής εφαρμογής των μέτρων παρουσιάζεται ιδιαίτερα στα μέτρα που σχετίζονται με την προτεραιότητα 6 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές».

Σε ένα γενικότερο πλαίσιο η επικράτεια κατηγοριοποιείται στις πιο κάτω τέσσερις κατηγορίες:

1. Αστικές περιοχές που καλύπτονται από τα Τοπικά Σχέδια
2. Δευτερεύουσες αστικές περιοχές συμπεριλαμβανομένων και των περιστατικών περιοχών
3. Αγροτικές περιοχές για τις οποίες έχει εκπονηθεί Τοπικό Σχέδιο
4. Άλλες αγροτικές περιοχές

Οι αναφορές στα επιμέρους μέτρα, όπου γίνονται, βασίζονται στον πιο πάνω διαχωρισμό. Σημειώνεται ότι για την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης υπάρχει επιπρόσθετη επικέντρωση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρουσιάζουν ειδικά μειονεκτήματα.

Διευκρινίζεται ότι τα μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 εφαρμόζονται σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος.

Βάση εκκίνησης και πολλαπλή συμμόρφωση

Οι υποχρεωτικές απαιτήσεις για τα εκταρικά μέτρα περιγράφονται στο Παράρτημα II.

Συγκεκριμένα περιγράφονται:

1. Κανόνες για την πολλαπλή συμμόρφωση
 - Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)
 - Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση
2. Υποχρεώσεις για την πράσινη ενίσχυση

3. Ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων

4. Άλλες εθνικές νομοθεσίες

Επέκταση αγροπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 του Κανονισμού 1305/2013, οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στα πλαίσια του μέτρου M10, οι οποίες κατά κανόνα έχουν διάρκεια από 5-7 έτη, μπορούν να επεκταθούν μετά την λήξη της αρχικής περιόδου. Η επέκταση δύναται να πραγματοποιηθεί έπειτα από σχετική απόφαση της αρμόδιας αρχής. Οι δικαιούχοι διατηρούν το δικαίωμα για τερματισμό της δεσμευσης στην κανονική της διάρκεια.

Χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων

Η Κύπρος δεν προτίθεται να κάνει χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων που προβλέπονται μέσα από τον Κανονισμό. Η προσπάθεια διευκόλυνσης των δικαιούχων για πρόσβαση σε κεφάλαια θα επιδιωχθεί κυρίως μέσα από την λειτουργία του Ταμείου Επιχειρηματικότητας Κύπρου (TEK). Το TEK σε πρώτο στάδιο θα παρέχει σε δικαιούχους προϊόντα τύπου Funded Risk Sharing (Products). Επί της ουσίας πρόκειται για χαμηλότοκα δάνεια σε δικαιούχους για τα οποία αναμένεται να υπάρξει και σχετική ελαστικότητα στις εξασφαλίσεις των δανείων.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, κατόπιν σχετικής συμφωνίας θα δανείσει στην Κυπριακή Δημοκρατία το ποσό των €100.000.000. Ακολούθως, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, με το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ήδη συνάψει σχετική συμφωνία και έχει "αναθέσει" τη διαχείριση του εν λόγω ποσού, θα ζητήσει την υποβολή προσφορών από τραπεζικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο για συνεργασία και εφαρμογή του Προγράμματος TEK. Το τραπεζικό ίδρυμα που θα κερδίσει την προσφορά θα συμμετέχει παρέχοντας ακόμη €100.000.000, ανεβάζοντας το συνολικό προϋπολογισμό του Προγράμματος TEK στα €200.000.000. Οι δικαιούχοι θα μπορούν να απευθύνονται στο εν λόγω τραπεζικό ίδρυμα για παροχή δανείου.

Χρήση προκαταβολών και δόσεων

Όπως προβλέπεται από το άρθρο 63 του Καν. 1305/2013:

Η πληρωμή προκαταβολών υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης, που αντιστοιχεί στο 100 % του ποσού της προκαταβολής. Όσον αφορά τους δικαιούχους του δημοσίου, η προκαταβολή καταβάλλεται στους δήμους, στις περιφερειακές αρχές και στις ενώσεις τους, καθώς και στους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Η διευκόλυνση που παρέχεται ως εγγύηση από δημόσια αρχή, θεωρείται ισοδύναμη με την εγγύηση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, υπό τον όρο ότι η αρχή αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει το καλυπτόμενο από την εγγύηση ποσό, εάν δε θεμελιώνεται δικαίωμα στην καταβληθείσα προκαταβολή.

Η εγγύηση μπορεί να αποδεσμευτεί όταν ο αρμόδιος οργανισμός πληρωμών εξακριβώσει ότι το ποσό της πραγματικής δαπάνης που αντιστοιχεί στη δημόσια συνεισφορά που σχετίζεται με τη δράση, υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης μπορούν να ζητήσουν την πληρωμή προκαταβολής από τον αρμόδιο Οργανισμό Πληρωμών εάν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Για τις

δαπάνες λειτουργίας και εμπύχωσης (άρθρο 42, Καν. 1305/2013), το ποσό της προκαταβολής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της δημόσιας ενίσχυσης.

Δύναται επίσης να παραχωρείται το ποσό της ενίσχυσης μέχρι και σε τέσσερις δόσεις ανάλογα με το συνολικό ποσό της επένδυσης, σε μια προσπάθεια υποβοήθησης των δικαιούχων για εξασφάλιση ρευστότητας.

8.2. Description by measure

8.2.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)

8.2.1.1. Legal basis

Το Μέτρο «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης» έχει ως νομική βάση το Άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, το Άρθρο 3 του κατ'έξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) και το άρθρο 6 του Εφαρμοστικού Κανονισμού.

8.2.1.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Το Μέτρο 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης» εστιάζεται, μέσω της παροχής γνώσεων και πληροφοριών, στη βελτίωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου κεφαλαίου που απασχολείται στο γεωργικό και δασοκομικό τομέα και συνεισφέρει πρωτίστως στις περιοχές εστίασης 1Α και 1Γ και δευτερευόντως στις περιοχές εστίασης 2Α, 3Α, 4Α, 5Α, 5Β και 5Δ.

Μεταξύ των διαρθρωτικών προβλημάτων του πρωτογενούς τομέα της χώρας μας, εντάσσεται και το χαμηλό ποσοστό γεωργών που διαθέτει επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Το γεγονός αυτό εντοπίστηκε ως αδυναμία στη SWOT ανάλυση, γι'αυτό και θεωρήθηκε αναγκαία η ανάληψη δράσης για την άμβλυνση του.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2012, ποσοστό 94,3% των γεωργών, καταγράφονται ως αρχηγοί γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πρακτική πείρα, χωρίς επαγγελματική κατάρτιση, να διαχειρίζονται το 88% της γης. Το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο Ε.Ε.-27 φθάνει το 70,6%. Με έτος αναφοράς το 2010, οι αγρότες με βασική ή πλήρη γεωργική εκπαίδευση, αντιστοιχούν σε ποσοστό 5,7% επί του συνόλου. Στην Ε.Ε.-27 το αντίστοιχο ποσοστό, ανέρχεται στο 29,4%. Στην περίπτωση των νέων γεωργών κάτω των 35 ετών, το ποσοστό φθάνει στο 6,9%, ενώ στην Ε.Ε.-27, στο 31,5%.

Η σύγκριση μεταξύ των δύο ποσοστών φανερώνει την αδυναμία της επαγγελματικής κατάρτισης στην Κύπρο.

Η επαγγελματική κατάρτιση προσφέρεται κυρίως από δημόσιους φορείς, το Τμήμα Γεωργίας και τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης που διαθέτει, και σε κάποιο βαθμό από το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών.

Η θεματολογία της επαγγελματικής κατάρτισης εστιάζεται περισσότερο σε θέματα τεχνικής της καλλιέργειας ή εκτροφής ζώων και δεν ασχολείται με θέματα επιχειρηματικότητας, αγροτικής οικονομικής,

μεταποίησης, αγροτικού μάρκετινγκ και εμπορίας.

Από τα πιο πάνω προκύπτει η ανάγκη για επαγγελματική κατάρτιση των ατόμων που εμπλέκονται στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας, με στόχο την προώθηση επιχειρηματικού πνεύματος και ανάπτυξη δεξιοτήτων στη διαχείριση της εκμετάλλευσης, γεωργικής ή δασοκομικής.

Η κατάρτιση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις σημερινές πραγματικότητες και να απαντά στις ιδιαίτερες προκλήσεις και τον έντονο ανταγωνισμό που δέχεται ο γεωργικός τομέας. Χρειάζεται να επεκταθεί και σε πεδία, πέραν της παραγωγικής διαδικασίας, αλλά και να εμπλουτίσει τις ικανότητες των διαχειριστών των εκμεταλλεύσεων με διοικητικές και οικονομικές γνώσεις, με γνώσεις μάρκετινγκ καθώς και γνώσεις που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των πόρων. Η άσκηση της γεωργίας με πρακτικές που οδηγούν στην εξοικονόμηση νερού και ενέργειας, στην αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και σε μέτρα αντιμετώπισης των κλιματικών αλλαγών, αποτελεί εκπαιδευτική προτεραιότητα του Μέτρου.

Το Μέτρο 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης» περιλαμβάνει δύο Καθεστώτα: Το Καθεστώς 1.1. «Δράσεις Επαγγελματικής κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων». Το Καθεστώς 1.3. «Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για διαχείριση γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών, καθώς και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δάση».

Μέσω του Καθεστώτος 1.1 παρέχονται οικονομικά κίνητρα για την ετοιμασία και υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης, βασικών και εξειδικευμένων θεμάτων. Για το σκοπό αυτό αξιοποιούνται διάφορες εκπαιδευτικές μέθοδοι, όπως μαθήματα σε αίθουσα, μάθηση μέσω διαδικτύου, ενημερωτικές συναντήσεις, επιδείξεις (σε αγρούς ή σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους), εργαστήρια, ηλεκτρονική ή έντυπη ενημέρωση κλπ.

Το καθεστώς 1.3 εστιάζεται σε επισκέψεις γεωργών σε άλλες εκμεταλλεύσεις, βιώνοντας διαφορετικές πρακτικές και μεθόδους διαχείρισης, σε όλα της τα στάδια, από την παραγωγή μέχρι και την εμπορία των γεωργικών προϊόντων. Οι συμμετέχοντες γεωργοί αξιοποιώντας τις νέες εμπειρίες που αποκομίζουν από τις επισκέψεις, μπορούν να επιφέρουν βελτιωτικές αλλαγές στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που διαχειρίζονται.

Η παρεχόμενη κατάρτιση, στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, στο πλαίσιο του Μέτρου 1 θα προσφέρει στους εκπαιδευόμενους γνώσεις και δεξιότητες, η αξιοποίηση των οποίων θα συμβάλει στην επίτευξη των παρακάτω στόχων:

- υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων άσκησης της γεωργίας.
- ορθή διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και αξιοποίηση της καινοτομίας.
- παραγωγή προϊόντων ποιότητας.
- σωστή διαχείριση του νερού.
- αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών
- γνώση των υποχρεώσεων και δυνατοτήτων, όπως αυτές πηγάζουν από την Κοινή Αγροτική Πολιτική.
- εφαρμογή των προνοιών της πολλαπλής συμμόρφωσης.
- υιοθέτηση νέων τεχνολογικών εφαρμογών στη γεωργία.

- διαφοροποίηση μηχανισμών εμπορίας.
- οργάνωση παραγωγών.
- διαφοροποίηση γεωργικών προϊόντων.

Το Μέτρο δεν ενισχύει κατάρτιση που αποτελεί μέρος κανονικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή συστημάτων σε επίπεδο δευτεροβάθμιας ή ανώτερης εκπαίδευσης.

8.2.1.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.1.3.1. 1.1 Δράσεις Επαγγελματικής κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων

Sub-measure:

- 1.1 - support for vocational training and skills acquisition actions
- 1.2 - support for demonstration activities and information actions

8.2.1.3.1.1. Description of the type of operation

Μέσω της δράσης αυτής, ο δικαιούχος (πάροχος), διαμορφώνει ειδικά προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται σε γεωργούς και δασοκαλλιεργητές. Θα δημιουργηθούν δυο κύρια προγράμματα κατάρτισης, ένα για υφιστάμενους γεωργούς και ένα για νέους γεωργούς πρώτης εγκατάστασης. Το πρώτο, μεταξύ άλλων, θα περιλαμβάνει πρόγραμμα κατάρτισης στη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, στη γεωργική λογιστική, στον προγραμματισμό παραγωγής, στο μάρκετινγκ, στους τρόπους μείωσης του κόστους παραγωγής, στη συσκευασία, τυποποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας καθώς και σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Το δεύτερο, εκτός των πιο πάνω, θα περιλαμβάνει και θέματα κατάρτισης σε τεχνικές καλλιέργειας.

Πέραν των πιο πάνω θα διαμορφωθούν προγράμματα με ειδική θεματολογία που θα εξυπηρετούν τους στόχους της προγραμματικής περιόδου. Ως τέτοια αναφέρονται τα προγράμματα που αφορούν τη βιολογική γεωργία, τις αρδεύσεις και την εξοικονόμηση νερού, την ορθή χρήση φυτοφαρμάκων, την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών (τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείριση κοπριάς, μείωση κατανάλωσης ενέργειας) την Πολλαπλή Συμμόρφωση, εξειδικευμένα προγράμματα για κλάδους παραγωγής καθώς και ενημερωτικά προγράμματα.

Τα προγράμματα κατάρτισης απευθύνονται, χωρίς αποκλεισμό, σε όλους τους γεωργούς και δασοκαλλιεργητές οι οποίοι:

Συμμετέχουν σε μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020, τα οποία θέτουν σαν όρο την υποχρέωση των εγκεκριμένων αιτητών να συμμετέχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης ή υποβάλλουν αίτηση για συμμετοχή σε πρόγραμμα κατάρτισης και πληρούν τους όρους που αυτό προνοεί.

Η διάρκεια των προγραμμάτων είναι συνάρτηση του πεδίου ενασχόλησης των συμμετεχόντων σε αυτά.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, το Καθεστώς 1.1 ενισχύει δραστηριότητες που πραγματοποιούνται με τη μορφή της "σειράς μαθημάτων", "εργαστηρίων", "μαθημάτων μέσω διαδικτύου", "ενημερωτικών συναντήσεων", "επιδείξεων", "έντυπων και ηλεκτρονικών ενημερώσεων" ή και συνδυασμού των πιο πάνω.

8.2.1.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση είναι το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους μετά την ολοκλήρωση της δράσης και αφού προσκομιστούν τα αναγκαία αποδεικτικά.

Παρέχεται η δυνατότητα καταβολής προκαταβολής σύμφωνα με το άρθρο 63 του Κανονισμού 1305/2013.

8.2.1.3.1.3. Links to other legislation

Συνδέεται με το Νόμο που προνοεί για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών και για συναφών θεμάτων. Η αγορά προμηθειών ή υπηρεσιών, πραγματοποιείται με προκήρυξη προσφορών σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.

8.2.1.3.1.4. Beneficiaries

Δικαιούχος του Καθεστώτος 1.1. είναι το Τμήμα Γεωργίας, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης. Για την υλοποίηση των δράσεων του Καθεστώτος 1.1. θα χρησιμοποιεί, χωρίς οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση, το προσωπικό του. Για δράσεις ή θέματα που το προσωπικό του Τμήματος Γεωργίας δεν διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία, θα προβαίνει σε αγορά υπηρεσιών σύμφωνα με τους περί δημοσίων συμβάσεων κανονισμούς, που εφαρμόζονται στην Κύπρο.

8.2.1.3.1.5. Eligible costs

Η ενίσχυση καλύπτει επιλέξιμες δαπάνες, όπως:

1. την αμοιβή των εκπαιδευτών, σε περιπτώσεις μίσθωσης υπηρεσιών.
2. τα έξοδα ταξιδιού και τα έξοδα διαβίωσης, όταν πρόκειται για εκπαιδευτές από το εξωτερικό.
3. τα έξοδα για τη χρήση αιθουσών διδασκαλίας ή άλλων αναγκαίων χώρων, του αναγκαίου εξοπλισμού καθώς και τα έξοδα αγοράς ή ετοιμασίας και αποστολής έντυπου ή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού.
4. τα έξοδα διακίνησης (οδοπορικά), σίτισης και διανυκτέρευσης των εκπαιδευόμενων, όπου αυτό απαιτείται. Παρέχεται η δυνατότητα στο δικαιούχο, αντί να καταβάλλει οδοπορικά ανά συμμετέχοντα, να οργανώνει, αν είναι εφικτό, τις μετακινήσεις με μίσθωση λεωφορείων.
5. τα έξοδα για οργάνωση επιδείξεων καθώς και έξοδα βελτίωσης των υποδομών των επιδείξεων.
6. άλλα έξοδα που θα κριθούν απαραίτητα για την υλοποίηση των δράσεων.

8.2.1.3.1.6. Eligibility conditions

Οι δικαιούχοι του Καθεστώτος 1.1 πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- να είναι εγκατεστημένοι σε περιοχές που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία, να δραστηριοποιούνται νόμιμα στην Κύπρο και να έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν όλες τις ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές, διατηρώντας σε αυτές επαρχιακά και περιφερειακά γραφεία.
- να διαθέτουν τα τελευταία τουλάχιστον τρία χρόνια, εκπαιδευτική πείρα 150 τουλάχιστο ωρών σε θέματα γεωργίας, που αποδεικνύεται με την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων υλοποίησής τους, όπως καταλόγους καταρτισθέντων, εκπαιδευτών και ωρολόγια προγράμματα
- να διαθέτουν προσοντούχο προσωπικό, στις περισσότερες ειδικότητες που απαιτεί ένα πρόγραμμα κατάρτισης. Το προσωπικό πρέπει να διαθέτει εξειδίκευση που να καλύπτει τουλάχιστον, τα ακόλουθα θέματα:
 - αγροτική οικονομία
 - ζωοτεχνία (Αγελαδοτροφία, Χοιροτροφία, Πτηνοτροφία, Αιγοπροβατοτροφία, Διατροφή ζώων)
 - προστασία φυτών και ορθή χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων
 - νερού και αρδεύσεων
 - λιπάνσεις
 - φυτική παραγωγή (οπωροκηπευτικά, αμπελουργία, φυτά μεγάλης καλλιέργειας)
 - Κοινή Αγροτική Πολιτική
 - προϊόντα ποιότητας
 - βιολογικής γεωργίας
- το προσωπικό πρέπει να διαθέτει εμπειρία στην επαγγελματική κατάρτιση γεωργών και δασοκαλλιεργητών.
- να διαθέτουν σύστημα επιμόρφωσης του προσωπικού, τόσο σε τεχνικά θέματα όσο και σε θέματα απόκτησης εκπαιδευτικών ικανοτήτων.
- να διαθέτουν εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις (αίθουσες και εξοπλισμό) που να καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- να διαθέτουν βασικές υποδομές πρακτικής άσκησης και επιδείξεων.

Στην Κύπρο, τα πιο πάνω κριτήρια πληροί μόνο το Τμήμα Γεωργίας. Αυτό διαπιστώθηκε από τη SWOT ανάλυση η οποία αναφέρει ότι «από σχετική έρευνα πεδίου του αξιολογητή, δεν εντοπίζεται κανένας ιδιωτικός ή συλλογικός οργανωμένος φορέας παροχής τεχνικής κατάρτισης στους αγρότες, πέραν των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα ΚΕΓΕ του Τμήματος Γεωργίας, και κανένα ιδιωτικό πρόγραμμα εκπαίδευσης αγροτών». Ως εκ τούτου, δικαιούχος του Καθεστώτος 1.1 θα είναι το Τμήμα Γεωργίας, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο για την υλοποίηση των πλείστων δράσεων του Καθεστώτος, θα αξιοποιήσει χωρίς οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση, το προσωπικό του καθώς και τις υποδομές που διαθέτει.

8.2.1.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

- Τα χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας, ο αριθμός και το μέγεθος των προγραμμάτων κατάρτισης που υλοποίησε.
- Ο αριθμός του προσωπικού που διαθέτει και τα εκπαιδευτικά θέματα που αυτό καλύπτει.
- Οι διαθέσιμες αίθουσες εκπαίδευσης, ο εκπαιδευτικός εξοπλισμός και οι βασικές υποδομές πρακτικής εξάσκησης.

8.2.1.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Η ενίσχυση καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

8.2.1.3.2. 1.3 Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δάση

Sub-measure:

- 1.3 - support for short-term farm and forest management exchange as well as farm and forest visits

8.2.1.3.2.1. Description of the type of operation

Οι ανταλλαγές και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελούν εργαλείο υποστήριξης της επαγγελματικής κατάρτισης, μέσω του οποίου οι συμμετέχοντες στο Καθεστώς 1.3 εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους, προσθέτοντας σε αυτές εμπειρίες και καλές πρακτικές που χρησιμοποιούνται σε άλλες χώρες.

Το Καθεστώς 1.3 αποσκοπεί στην υποστήριξη της επαγγελματικής κατάρτισης ατόμων που απασχολούνται στη γεωργία και δασοκομία και καλύπτει τους τομείς/κλάδους της αγροτικής οικονομίας που υποστηρίζει το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Πέραν της τεχνικής, των νέων μεθόδων παραγωγής και της νέας τεχνολογίας, η κατάρτιση πρέπει να επεκτείνεται και σε θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την τυποποίηση, τη συσκευασία, τις Οργανώσεις Παραγωγών ή άλλες μορφές οργάνωσης, τους τρόπους διάθεσης των παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, την προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών κ.α.

Το καθεστώς 1.3 περιλαμβάνει δύο δράσεις:

Δράση α) την παραμονή και συμμετοχή στις εργασίες, διαχειριστών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή δασοκαλλιεργητών και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή δάση άλλης χώρας της Ε.Ε ή γειτονικής τρίτης χώρας, με στόχο την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και τη γνωριμία με διαφορετικούς τρόπους και μεθόδους διαχείρισης. Στόχος είναι η εμπλοκή των γεωργών ή δασοκαλλιεργητών σε όλα τα στάδια λειτουργίας της γεωργικής εκμετάλλευσης, από τη διαδικασία παραγωγής μέχρι και την εμπορία των τελικών προϊόντων. Η εμπειρία αυτή θα ενισχύσει τις γνώσεις τους και θα συμβάλει στην υιοθέτηση ιδεών για βελτίωση της διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης ή των δασών που διαχειρίζονται.

Δράση β) την επίσκεψη διαχειριστών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή δασοκαλλιεργητών, σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή δάση άλλης χώρας της Ε.Ε ή γειτονικής τρίτης χώρας.

Κατά τις επισκέψεις αυτές θα συναντηθούν με άλλους γεωργούς ή δασοκαλλιεργητές, θα συζητήσουν μαζί τους για εξειδικευμένα θέματα και θα γνωρίσουν νέες ή διαφορετικές τεχνολογικές εφαρμογές και μεθόδους.

Η διάρκεια κατάρτισης για τη δράση (α) δεν πρέπει να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και μεγαλύτερη των είκοσι έξι (26) εβδομάδων, ενώ για τη δράση (β) δεν πρέπει να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και μεγαλύτερη των δεκαπέντε (15).

Οι δικαιούχοι Οργανισμοί υποβάλλουν την αίτηση τους στην οποία θα πρέπει να καταγράφεται όλο το πρόγραμμα της κατάρτισης και τα στοιχεία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή οργανισμούς στους οποίους θα πραγματοποιηθεί η κατάρτιση, καθώς και του οργανισμού υποδοχής. Θα καταγράφονται επίσης στοιχεία για τα άτομα που θα συμμετέχουν στην κατάρτιση ώστε να αποδεικνύεται η σχέση της εργασίας τους με το πρόγραμμα κατάρτισης.

Κάθε Οργανισμός δικαιούται να υποβάλει μόνο μια αίτηση για οργάνωση προγράμματος κατάρτισης για κάθε προκήρυξη. Μια αίτηση περιλαμβάνει μόνο ένα πρόγραμμα κατάρτισης. Ο αριθμός των ατόμων που θα συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα εικοσιπέντε (25). Εάν ο αριθμός είναι μεγάλος, μπορούν να πραγματοποιηθούν μέχρι δύο αποστολές, για το ίδιο πρόγραμμα κατάρτισης.

Ο δικαιούχος Οργανισμός έχει την πλήρη ευθύνη της οργάνωσης και υλοποίησης του προγράμματος κατάρτισης.

Πέραν του ελέγχου του κατά πόσον η αίτηση τηρεί τις πρόνοιες του Καθεστώτος 1.3., το πρόγραμμα κατάρτισης κάθε αίτησης θα αξιολογείται και από ομάδα αξιολογητών. Για το σκοπό αυτό θα οριστούν αξιολογητές και θα καθοριστεί η διαδικασία αξιολόγησης καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης, που θα περιλαμβάνονται στην προκήρυξη του Καθεστώτος.

Όταν υλοποιηθεί το πρόγραμμα, ο δικαιούχος Οργανισμός οφείλει να ετοιμάσει έκθεση που αφενός θα αποδεικνύει την επιτυχή έκβαση του προγράμματος κατάρτισης και αφετέρου θα αποτελεί απαραίτητο αποδεικτικό για την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης. Το Τμήμα Γεωργίας θα ετοιμάσει σχετικό έντυπο στο οποίο θα συμπληρώνεται η έκθεση.

8.2.1.3.2.2. Type of support

Η ενίσχυση είναι το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους που σχεδίασαν, αιτήθηκαν και υλοποίησαν, μετά από έγκριση, το πρόγραμμα κατάρτισης. Η ενίσχυση καταβάλλεται στους δικαιούχους μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και αφού προσκομίσουν τα αναγκαία αποδεικτικά.

Παρέχεται η δυνατότητα στους δικαιούχους να αιτηθούν προκαταβολής, η πληρωμή της οποίας υπόκειται στην προσκόμιση τραπεζικής εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της προκαταβολής. Ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης γίνεται, είτε κατ' αποκοπή, είτε με βάση τις πραγματικές δαπάνες, όπως αυτό επεξηγείται στο μέρος 1.1.5. «Μεθοδολογία υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης».

8.2.1.3.2.3. Links to other legislation

Συνδέεται με το νόμο που προνοεί για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών και συναφών θεμάτων. Η αγορά προμηθειών ή υπηρεσιών, πραγματοποιείται με προκήρυξη προσφορών σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.

8.2.1.3.2.4. Beneficiaries

Είναι Οργανισμοί με νομική υπόσταση που υποβάλλουν αίτηση σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης του Καθεστώτος, οι οποίοι έχουν ως πεδίο ενασχόλησης τους το γεωργικό ή/και δασοκομικό τομέα και αναλαμβάνουν την ευθύνη της υλοποίησης του.

Νομική υπόσταση έχει ο Οργανισμός που έχει κάποια από τις μορφές που προβλέπονται από την κυπριακή νομοθεσία, π.χ. Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών, σύνδεσμοι παραγωγών, Ομάδες Τοπικής Δράσης, Εταιρεία, Συνεταιρισμός, Σωματείο, Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, Συντεχνία, και να είναι

εγγεγραμμένος σύμφωνα με την κυπριακή νομοθεσία.

Τα φυσικά πρόσωπα δεν μπορούν να υποβάλουν απευθείας αίτηση για συμμετοχή στο Καθεστώς.

8.2.1.3.2.5. Eligible costs

1. Έξοδα ταξιδιού.
2. Έξοδα διαβίωσης, που καλύπτουν τη διαμονή, τα γεύματα, τις τοπικές μετακινήσεις και λοιπά έξοδα.
3. Έξοδα οργάνωσης του προγράμματος κατάρτισης.

8.2.1.3.2.6. Eligibility conditions

Μόνο οι αιτήσεις που πληρούν τα παρακάτω κριτήρια θα θεωρούνται επιλέξιμες για χρηματοδότηση:

- συμμόρφωση με τους κανόνες υποβολής των αιτήσεων.
- συμμόρφωση με τις προθεσμίες υποβολής των αιτήσεων.
- η κατάρτιση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε οιαδήποτε χώρα της Ε.Ε. καθώς και σε γειτονικές τρίτες χώρες.
- να υπάρχει συνεργασία με αξιόπιστο οργανισμό στη χώρα υποδοχής που διαθέτει εμπειρία και επαγγελματική επάρκεια σε θέματα κατάρτισης γεωργών ή δασοκαλλιεργητών.
- οι συμμετέχοντες σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης που οργανώνει ένας δικαιούχος Οργανισμός πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:
- να είναι διαχειριστές γεωργικών ή κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ή δασών.
- η ηλικία τους κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης να μην είναι πέραν των 50 ετών.
- το πεδίο δραστηριότητας της εκμετάλλευσής τους να συνάδει με το πρόγραμμα κατάρτισης.
- να διαθέτουν ικανοποιητικό μέγεθος εκμετάλλευσής.
- κάθε άτομο δικαιούται να συμμετέχει στο Καθεστώς 1.3, μόνο μια φορά, για τη προγραμματική περίοδο 2014-2020.

8.2.1.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

1. Θα δίνεται προτεραιότητα σε προγράμματα που εξυπηρετούν τους στόχους του ΠΑΑ 2014-2020, όπως:

- η βιολογική γεωργία.
- η παραγωγή προϊόντων που είναι συνδεδεμένα με ποιοτικά πρότυπα (συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής, ΠΟΠ, ΠΓΕ κλπ).
- η προστασία του περιβάλλοντος.
- η εξοικονόμηση νερού.

- η αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών.

2. Η δράση (α) που περιλαμβάνει την παραμονή και συμμετοχή στις εργασίες διαχειριστών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή δασοκαλλιεργητών σε γεωργική εκμετάλλευση ή δάση, θα έχει προτεραιότητα.

3. Η πιθανή συμμετοχή των εκπαιδευόμενων σε Μέτρα όπως «Πρώτη εγκατάσταση νέων γεωργών» και "Επενδύσεις στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις» .

- έχουν πλήρη απασχόληση, στο γεωργικό ή δασοκομικό τομέα.

4. Άλλα κριτήρια που θα περιλαμβάνονται στην προκήρυξη του Καθεστώτος.

8.2.1.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Η ενίσχυση καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

8.2.1.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.1.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Γενικά μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε, ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών, μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. λανθασμένη συμπλήρωση της αίτησης και του προγράμματος εκπαίδευσης.
2. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής
3. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής
4. αδυναμία ολοκλήρωσης του προγράμματος εκπαίδευσης / κατάρτισης ή των δεσμεύσεων που πηγάζουν από το πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών από τους εμπλεκόμενους ε
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών

8.2.1.4.2. Mitigating actions

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών θα υπάρξει:

1. ενδεδειγμένη ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου.

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

2. δημιουργία λεπτομερούς προγράμματος εκπαίδευσης και πλήρης τεκμηρίωση των δαπανών υλοποίησης του
3. σαφείς και αναλυτικές οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής και των δικαιολογητικών που πρέπει να επισυνάπτουν.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. προσπάθεια εφαρμογής απλουστευμένων διαδικασιών.
3. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου.
4. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή επεξήγηση των δικαιολογητικών που πρέπει να επισυνάπτονται μαζί με το αίτημα πληρωμής.

8.2.1.4.3. Overall assessment of the measure

Το συγκεκριμένο Μέτρο είναι ένα εργαλείο που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι γεωργοί και οι δασοκαλλιεργητές για να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις και εμπειρίες σχετικά με την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των εκμεταλλεύσεών τους. Αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία πιο σύγχρονων και ανταγωνιστικών εκμεταλλεύσεών καθώς επίσης και στην εδραίωση της αντίληψης ότι η άσκηση της γεωργίας πρέπει να πραγματοποιείται με πρακτικές που προστατεύουν το περιβάλλον, ενισχύουν τη βιοποικιλότητα, βελτιώνουν τον τρόπο διαχείρισης των υδάτων και συμβάλλουν στην αειφόρο χρήση του εδάφους.

Με την πλήρη ενημέρωση, επεξήγηση και εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων σχετικά με τις πρόνοιες και υποχρεώσεις του μέτρου, την εφαρμογή απλών και διακριτών διαδικασιών καθώς και την έκδοση αναλυτικών οδηγιών εφαρμογής του μέτρου και των δικαιολογητικών που πρέπει να επισυνάπτονται, δεν αναμένεται να παρουσιαστούν ιδιαίτερα προβλήματα στην εφαρμογή του μέτρου.

8.2.1.5. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης αξιοποιεί στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό μεθόδους που απλοποιούν την όλη διαδικασία, είναι πιο κατανοητές στους δικαιούχους, ενισχύουν τη διαφάνεια, μειώνουν το διοικητικό κόστος και τη γραφειοκρατία.

Σε όλα τα καθεστώτα του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης» χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο η μέθοδος του κατ' αποκοπή ποσού (lump sums), με βάση την οποία η οικονομική ενίσχυση, για τις περισσότερες επιλέξιμες δαπάνες, θα οριστεί εκ των προτέρων με τον καθορισμό συγκεκριμένου ποσού. Σε ορισμένες περιπτώσεις που δεν μπορεί να εφαρμοστεί η μέθοδος του κατ' αποκοπή ποσού, η

οικονομική ενίσχυση θα δίνεται με βάση τις πραγματικές δαπάνες, θα καταβάλλεται δηλαδή το χρηματικό ποσό με την προσκόμιση αποδείξεων.

Μαζί με την προκήρυξη των Καθεστώτων του Μέτρου θα δημοσιοποιηθούν και τα ποσά οικονομικής ενίσχυσης για τις επιλέξιμες δαπάνες για τις οποίες χρησιμοποιείται η μέθοδος του κατ' αποκοπή ποσού.

8.2.1.6. *Information specific to the measure*

Definition of appropriate capacities of bodies providing knowledge transfer services to carry out their tasks in the form of staff qualifications and regular training

Το προσωπικό που θα ασχοληθεί με την κατάρτιση γεωργών και δασοκαλλιεργητών πρέπει να διαθέτει την κατάλληλη τεχνογνωσία σε ένα ευρύ φάσμα γνώσεων του γεωργικού τομέα.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να διαθέτει πανεπιστημιακή μόρφωση στη γεωπονία καθώς και σε άλλους κλάδους που να εξυπηρετούν τις ανάγκες του προγράμματος κατάρτισης, εμπειρία στην κατάρτιση γεωργών, να βρίσκεται σε επαφή και να γνωρίζει τις ιδιομορφίες των αγροτών, να παρακολουθεί προγράμματα που ενισχύουν τις γνώσεις του και να συμμετέχει σε προγράμματα ανάπτυξης εκπαιδευτικών δεξιοτήτων.

Definition of the duration and content of farm and forest exchange schemes and visits as referred to in Article 3 of [DA RD – C(2014)1460]

Ο οργανισμός που αναλαμβάνει την κατάρτιση γεωργών και δασοκαλλιεργητών πρέπει να διαθέτει ικανοποιητικό αριθμό προσοντούχου προσωπικού, στις περισσότερες ειδικότητες που απαιτεί ένα πρόγραμμα κατάρτισης. Ταυτόχρονα να διαθέτει ικανοποιητικό επίπεδο υποδομών, να μπορεί να υλοποιεί προγράμματα κατάρτισης σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και να έχει πολύχρονη εμπειρία σε θέματα κατάρτισης γεωργών.

Η διάρκεια κατάρτισης για ανταλλαγές σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή δάση δεν πρέπει να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών κα μεγαλύτερη των είκοσι έξι (26) εβδομάδων και για επισκέψεις δεν πρέπει να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και μεγαλύτερη των δεκαπέντε (15).

Το περιεχόμενο των επισκέψεων και ανταλλαγών πρέπει να στηρίζει τις προτεραιότητες του ΠΑΑ 2014-2020. Εκτός από θέματα τεχνικής, νέων μεθόδων παραγωγής και τεχνολογίας, η κατάρτιση πρέπει να επεκτείνεται και σε θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την τυποποίηση, τη συσκευασία, τις Οργανώσεις Παραγωγών ή άλλες μορφές οργάνωσης, τους τρόπους διάθεσης των παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, την προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, την εξοικονόμηση νερού και την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών.

8.2.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)

8.2.2.1. Legal basis

Άρθρο 16 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013

Άρθρο 4 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ)

Παράρτημα I του εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΕ) ... (Χρησιμοποιήθηκε το version ημερ. 19/2/2014)

8.2.2.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Το παρόν Μέτρο εμπίπτει στην Προτεραιότητα 3 και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή εστίασης 3Α: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προσθέτοντας αξία στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών και διεπαγγελματικές ομάδες» (Μέρος 5 του Παραρτήματος I του εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΕ).....).

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, η Κύπρος παρουσιάζει σημαντικότερη υστέρηση στην κάλυψη των αγροδιατροφικών προϊόντων μέσω συστημάτων ποιότητας. Σε επίπεδο κατοχύρωσης προϊόντων με βάση τα ευρωπαϊκά συστήματα ποιότητας ΠΟΠ/ΠΓΕ, από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ κατοχυρώθηκαν μόνο δύο προϊόντα ΠΓΕ που καλύπτουν πολύ μικρό ποσοστό της γεωργικής παραγωγής, ενώ παράλληλα δεν εφαρμόζονται εθελοντικά συστήματα ποιότητας στον αγροδιατροφικό τομέα, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Η μελέτη SWOT που έχει διεξαχθεί, ανέδειξε ως δυνατό σημείο την αύξηση των εκτάσεων της βιολογικής παραγωγής και την ύπαρξη πολλών αυθεντικών τοπικών προϊόντων καθώς και γηγενών ποικιλιών που παραμένουν αναξιοποίητα ως προς τον εντοπισμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Ως αδύνατα σημεία, η μελέτη SWOT αναφέρει, ανάμεσα σε άλλα, την περιορισμένη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών συστημάτων ποιότητας ΠΟΠ/ΠΓΕ όπως προαναφέρθηκε, την έλλειψη στρατηγικής δικτύωσης γύρω από εθελοντικού χαρακτήρα σήματα ποιότητας με αποτέλεσμα τα τοπικά προϊόντα να μην τυγχάνουν αναγνώρισης, το χαμηλό επίπεδο διαφοροποίησης της γεωργικής παραγωγής, την έλλειψη τυποποίησης, την περιορισμένη ιχνηλασιμότητα των προϊόντων και την ανεπαρκή προβολή των ποιοτικών χαρακτηριστικών των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Η στήριξη για συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας και σε σχετικές δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης, η οποία συνδέεται με την Προτεραιότητα 3 της Ένωσης για την Αγροτική Ανάπτυξη, θα συνεισφέρει στην ενδυνάμωση της θέσης των παραγωγών και της διαπραγματευτικής τους δύναμης μέσα στη διατροφική αλυσίδα, κάτι το οποίο θα ενισχύσει τις ευκαιρίες εργασίας και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Το Μέτρο αυτό συνεισφέρει στον οριζόντιο στόχο που αφορά το περιβάλλον τόσο μέσα από το σύστημα της βιολογικής γεωργίας το οποίο συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και μέσα από το σύστημα ποιότητας για τις ΠΟΠ/ΠΓΕ το οποίο προωθεί την τοπικότητα και τη όσο το δυνατό μεγαλύτερη χρήση πρώτων υλών από τη γεωγραφική περιοχή, στοιχείο το οποίο έμμεσα συνεισφέρει στην προστασία

του περιβάλλοντος.

Επίσης, για τα δεδομένα της χώρας μας, με βάση τα οποία δεν έγινε κατορθωτό μέχρι στιγμής να γίνει ικανοποιητική χρήση συστημάτων ποιότητας όπως το σύστημα των ΠΟΠ/ΠΓΕ ή άλλων εθνικών/τοπικών συστημάτων ποιότητας, θεωρούμε ότι το Μέτρο συνεισφέρει και στον οριζόντιο άξονα της καινοτομίας. Η χρήση των συστημάτων ποιότητας μπορεί να θεωρηθεί μία καινοτόμος πρακτική για τα κυπριακά δεδομένα, η οποία έχει στόχο τη διαφοροποίηση και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των τοπικών κυπριακών προϊόντων.

Στόχος του Μέτρου αυτού είναι να στηρίξει όλες τις νέες συμμετοχές σε κοινοτικά, εθνικά και εθελοντικά συστήματα ποιότητας. Η στήριξη αυτή θα γίνει με δύο τρόπους:

1. μέσω της κάλυψης δαπανών ελέγχου και πιστοποίησης γεωργών και ομάδων παραγωγών που είναι νέοι συμμετέχοντες στα συστήματα ποιότητας/πιστοποίησης που καθορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του Καν. (ΕΚ) 1305/2013, και
2. μέσω της κάλυψης των δαπανών που προκύπτουν από δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης που πραγματοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά, οι οποίες αφορούν προϊόντα καλυπτόμενα από τα συστήματα ποιότητας/πιστοποίησης που καθορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του Καν. (ΕΚ) 1305/2013.

Τα ενωσιακά ή τα εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, περιλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, παρέχουν εγγυήσεις στους καταναλωτές για την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή για τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγή. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι με τη συμμετοχή των γεωργών στα υπό αναφορά συστήματα, επιτυγχάνεται προστιθέμενη αξία στα εν λόγω προϊόντα και αυξάνονται οι ευκαιρίες τους στην αγορά. Συνεπώς, οι γεωργοί και οι ομάδες γεωργών θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν σε αυτά τα συστήματα.

Η συμμετοχή των γεωργών σε συστήματα ποιότητας δεν αμείβεται πλήρως από την αγορά, ειδικά κατά τη στιγμή εισόδου τ και κατά τα πρώτα χρόνια της συμμετοχής τους σε αυτά, οπότε και επιβάλλονται σε αυτούς πρόσθετες υποχρεώσεις και δαπάνες. Στόχος του Μέτρου αυτού είναι να στηρίξει όλες τις νέες συμμετοχές σε κοινοτικά, εθνικά και εθελοντικά συστήματα ποιότητας.

Θα πρέπει επίσης να ενισχύονται οι δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης των προϊόντων που καλύπτονται από τα συστήματα ποιότητας και πιστοποίησης και τυγχάνουν ενίσχυσης στη βάση του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων των καταναλωτών για την ύπαρξή τους και τις προδιαγραφές των προϊόντων που παράγονται στην κοινότητα κάτω από τα κοινοτικά και τα εθνικά συστήματα ποιότητας.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, με το Μέτρο αυτό καθιερώνονται τα δύο ακόλουθα υπό-μέτρα:

- Υπό-μέτρο 3.1: Ενίσχυση για νέες συμμετοχές σε συστήματα ποιότητας
- Υπό-μέτρο 3.2: Ενίσχυση για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης που εφαρμόζονται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά

8.2.2.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For

each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.2.3.1. 3.1 Ενίσχυση για νέες συμμετοχές σε συστήματα ποιότητας

Sub-measure:

- 3.1 - support for new participation in quality schemes

8.2.2.3.1.1. Description of the type of operation

Η συμμετοχή των γεωργών σε ενωσιακά ή εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, περιλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, δεν αμείβεται πλήρως από την αγορά, ειδικά κατά τη στιγμή εισόδου και κατά τα πρώτα χρόνια της συμμετοχής τους σε αυτά, οπότε και επιβάλλονται σε αυτούς πρόσθετες υποχρεώσεις και δαπάνες. Ως εκ τούτου, το υπό μέτρο αυτό καλύπτει δαπάνες ελέγχου και πιστοποίησης γεωργών και ομάδων παραγωγών που είναι νέοι συμμετέχοντες στα πιο κάτω συστήματα ποιότητας/πιστοποίησης:

α) Κοινοτικά συστήματα ποιότητας που έχουν θεσπιστεί δυνάμει των ακόλουθων Κανονισμών και διατάξεων όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται:

1. τον Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων
2. τον Κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91
3. τον Κανονισμό (ΕΚ) 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1576/89
4. τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 1601/91 του Συμβουλίου της 10ης Ιουνίου 1991 για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αρωματισμένων οίνων, των αρωματισμένων ποτών με βάση τον οίνο και των αρωματισμένων κοκτέιλ αμπελοοινικών προϊόντων
5. το Μέρος II Τίτλος II Κεφάλαιο I Τμήμα 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Συμβουλίου, σε ό,τι αφορά τον οίνο.

β) εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, βάμβακος ή τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τα οποία αναγνωρίζονται από αρμόδιο Τμήμα ή Υπηρεσία, ως συμμορφούμενα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 16(1)(β) του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

γ) εθελοντικά (ιδιωτικά) συστήματα πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων τα οποία αναγνωρίζονται από αρμόδιο Τμήμα ή Υπηρεσία ως συστήματα που τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές περί βέλτιστης πρακτικής της Ένωσης για τη λειτουργία των εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα.

8.2.2.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση θα παρέχεται ως ετήσιο ποσό σε μία δόση, για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών.

8.2.2.3.1.3. Links to other legislation

Ο περί Βιολογικής παραγωγής νόμος 227(I)/2004 της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΚ) 882/2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί ονομασιών προέλευσης και γεωγραφικών ενδείξεων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων Νόμος 139(I)/2006, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Το Καθεστώς συνδέεται επίσης και με όλους τους Κανονισμούς που αναφέρονται στο σημείο α) πιο πάνω.

8.2.2.3.1.4. Beneficiaries

Γεωργοί και ομάδες γεωργών που είναι νέοι συμμετέχοντες στα συστήματα ποιότητας/πιστοποίησης που προαναφέρθηκαν.

Όσον αφορά στους γεωργούς, αυτοί θα πρέπει να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Οι ομάδες παραγωγών είναι οντότητες, ανεξαρτήτως νομικής υπόστασης, οι οποίες φέρουν μαζί επιχειρηματίες που συμμετέχουν ενεργά σε ένα σύστημα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, βάμβακος ή τροφίμων όπως περιλαμβάνονται στο άρθρο 16(1) του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, για ένα συγκεκριμένο προϊόν που καλύπτεται από ένα από τα συστήματα ποιότητας που αναφέρονται πιο πάνω.

1. Όσον αφορά στη βιολογική γεωργία για τη φυτική παραγωγή, δικαιούχοι είναι: γεωργοί οι οποίοι δεν ήταν ενταγμένοι στο κοινοτικό σύστημα για τη βιολογική γεωργία πριν από την τελευταία προκήρυξη του Μέτρου 2.3.7 του ΠΑΑ 2007-2013. Η επιδότηση θα δίνεται μόνο για έξοδα ελέγχου και πιστοποίησης για τα αγροτεμάχια που δεν ήταν ενταγμένα στη βιολογική γεωργία πριν από την τελευταία προκήρυξη του Μέτρου 2.3.7, ή
2. γεωργοί οι οποίοι ήταν ενταγμένοι στο κοινοτικό σύστημα για τη βιολογική γεωργία πριν την τελευταία προκήρυξη του Μέτρου 2.3.7 του ΠΑΑ 2007-2013. Η επιδότηση θα δίνεται για τα επιπλέον τεμάχια που εντάχθηκαν στη βιολογική γεωργία μετά την τελευταία προκήρυξη του Μέτρου 2.3.7.

Όσον αφορά στη βιολογική ζωική παραγωγή, δικαιούχοι είναι κτηνοτρόφοι οι εκμεταλλεύσεις των οποίων δεν ήταν ενταγμένες στο Μέτρο 1.8.1 του ΠΑΑ 2007-2013. Επιπρόσθετα, δικαιούχες είναι οι εκμεταλλεύσεις που συμμετείχαν στο Μέτρο 1.8.1 του ΠΑΑ 2007-2013 για τα επιπλέον ζώα που εντάχθηκαν στην εκμετάλλευση και τα οποία θα πρέπει να υπερβαίνουν το 20% του συνολικού αριθμού κατά έτος. Η επιδότηση θα δίνεται για τον επιπλέον αριθμό ζώων.

8.2.2.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι πάγιες δαπάνες που περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. δαπάνες που καταβάλλει ο γεωργός κατά την εισδοχή του σε ένα από τα συστήματα ποιότητας/πιστοποίησης που προαναφέρθηκαν ή κατά την ανανέωση της άδειας του
2. δαπάνες ελέγχων που είναι απαραίτητοι για επαλήθευση της τήρησης των προδιαγραφών του σχετικού συστήματος ποιότητας/πιστοποίησης.

8.2.2.3.1.6. Eligibility conditions

1. Όσον αφορά στα προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ), ενίσχυση θα δίνεται μόνο σε σχέση με προϊόντα που αφορούν ονομασίες που είναι καταχωρημένες στο ευρωπαϊκό μητρώο ΠΟΠ/ΠΓΕ.
2. Όσον αφορά στα Εγγυημένα Παραδοσιακά Ιδιότυπα Προϊόντα (ΕΠΙΠ), ενίσχυση θα δίνεται μόνο σε σχέση με προϊόντα που αφορούν ονομασίες που είναι καταχωρημένες στο Ευρωπαϊκό Μητρώο ΕΠΙΠ.
3. Όσον αφορά στην Προαιρετική Ένδειξη Ποιότητας «Προϊόν Ορεινής Παραγωγής» όπως αυτή προνοείται στο άρθρο 31 του Κανονισμού (ΕΚ) 1151/2012, δικαιούχοι είναι αυτοί που εφαρμόζουν τις πρόνοιες του σχετικού άρθρου καθώς και τη σχετική εθνική νομοθεσία.
4. Στην περίπτωση που, με βάση τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) 1151/2012, δεσμευτούν νέες Προαιρετικές Ενδείξεις Ποιότητας, τότε θα γίνεται σχετική τροποποίηση του ΠΑΑ 2014-2020.
5. Στο παρόν στάδιο, δεν υπάρχουν εθνικά συστήματα ποιότητας. Στην περίπτωση δημιουργίας και χρήσης τέτοιων συστημάτων ποιότητας, θα γίνεται σχετική τροποποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.
6. Στο παρόν στάδιο δεν υπάρχουν εθελοντικά συστήματα πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων όπως προσδιορίζονται στην περιγραφή του υπό-μέτρου στο σημείο (γ). Για να είναι επιλέξιμο ένα τέτοιο σύστημα πιστοποίησης, θα πρέπει η σχετική Αρμόδια Αρχή να έχει αναγνωρίσει ότι ικανοποιεί τις κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστης πρακτικής της ΕΕ για τα συστήματα εθελοντικής πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (Ανακοίνωσης της Επιτροπής 2010/С, 341/04). Στην περίπτωση δημιουργίας και χρήσης τέτοιων συστημάτων ποιότητας, θα γίνεται σχετική τροποποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.
7. Για τη συμμετοχή στο σύστημα ελέγχου της βιολογικής παραγωγής, ενίσχυση μπορεί να δίνεται μόνο σε δικαιούχους που τηρούν τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 και είναι εγκριμένοι δικαιούχοι του Μέτρου στήριξης της βιολογικής παραγωγής (σύμφωνα με το Μέτρο 11 του ΠΑΑ 2014-2020 που αφορά τη στήριξη της βιολογικής παραγωγής).
8. Όσον αφορά στα αλκοολούχα ποτά με γεωγραφική ένδειξη σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 110/2008, ενίσχυση μπορεί να δίνεται μόνο σε δικαιούχους που παράγουν προϊόντα που έχουν καταχωρηθεί στο Μητρώο της ΕΕ.
9. Όσον αφορά στις γεωγραφικές ενδείξεις αρωματικών οίνων, ενίσχυση μπορεί να δίνεται μόνο σε προϊόντα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) 1601/91.
10. Παρόμοιες δράσεις που λαμβάνουν ενίσχυση από άλλες κοινοτικές/εθνικές νομοθεσίες δεν θα λαμβάνουν επιπλέον ενίσχυση από το παρόν Μέτρο.

8.2.2.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι βασικές αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής/μοριοδότησης συνδέονται με την ύπαρξη υψηλής προστιθέμενης αξίας του προϊόντος, τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου καθώς και την ύπαρξη εξαγωγιμότητας του προϊόντος.

8.2.2.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ανώτατο ποσό ενίσχυσης είναι 3000 ευρώ ανά γεωργική εκμετάλλευση ετησίως, ανά σύστημα ποιότητας για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών.

- Όσον αφορά στα προϊόντα που καλύπτονται από τα συστήματα ποιότητας που προνοούνται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012, θα καλύπτονται οι επιλέξιμες δαπάνες μετά από προσκόμιση απόδειξης από το φορέα ελέγχου. Το ποσό θα προσδιοριστεί στο Πρόγραμμα με την ένταξη των προϊόντων στο Καθεστώς.
- Όσον αφορά στη συμμετοχή στο σύστημα ελέγχου της βιολογικής γεωργίας:

Θα καλύπτονται τα έξοδα ελέγχου και πιστοποίησης με μέγιστο ύψος ενίσχυσης για τη φυτική παραγωγή τα 17€/ δεκάριο ετησίως.

Όσον αφορά στη ζωική παραγωγή το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ετησίως ανά ζώο, για τις αίγες είναι 3,5€, για τα πρόβατα 3,5€, για τις χοιρομητέρες 35€, για τα βοοειδή 30€, για τις όρνιθες αυγοπαραγωγής 0,5€, για τις όρνιθες κρεατοπαραγωγής 0,25€, κυψέλες 3,5€.

Η ενίσχυση θα δίνεται στο δικαιούχο μετά από προσκόμιση απόδειξης από αναγνωρισμένο οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικής γεωργίας.

Για σκοπούς επιδότησης της δράσης (με εξαίρεση τη βιολογική ζωική παραγωγή), η επιλέξιμη έκταση η οποία θα επιδοτείται από το παρόν μέτρο, θα είναι άμεσα συνδεδεμένη με την έκταση που θα επιδοτείται από το Μέτρο 11 (Βιολογική γεωργία).

- Όσον αφορά στα προϊόντα που καλύπτονται από τα κοινοτικά συστήματα που αναφέρονται στην Περιγραφή του Καθεστώτος στο σημείο α) 3, 4 και 5 θα καλύπτονται τα έξοδα όπως αυτά θα καθορίζονται πριν από την προκήρυξη.

8.2.2.3.1.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.2.3.1.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Δεν υπάρχουν εμφανείς κίνδυνοι από την εφαρμογή του μέτρου με εξαίρεση τις πρόνοιες για χορήγηση ενίσχυσης μόνο σε νέες συμμετοχές, αφού δύναται αιτητές που είχαν συμμετοχή και έλαβαν επιδότηση στην περίοδο 2007-2013, να μην υποβάλουν αίτηση οι ίδιοι, αλλά πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, άμεσα συνδεδεμένο με αυτούς.

8.2.2.3.1.9.2. *Mitigating actions*

Για να μην υπάρχει κίνδυνος για το υπομέτρο 3.1, θα γίνεται διασταυρωτικός έλεγχος σε σχέση με τους δικαιούχους του 2007-2013 όχι μόνο σε επίπεδο αιτητή αλλά και σε επίπεδο τεμαχίων.

8.2.2.3.2. 3.2 Ενίσχυση για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης που εφαρμόζονται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά

Sub-measure:

- 3.2 - Support for information and promotion activities implemented by groups of producers in the internal market

8.2.2.3.2.1. Description of the type of operation

Υπάρχει η ανάγκη βελτίωσης της ενημέρωσης του καταναλωτή όσον αφορά στην ύπαρξη προϊόντων που παράγονται στη βάση συστημάτων ποιότητας. Ως εκ τούτου, το υπό μέτρο αυτό καλύπτει δαπάνες που προκύπτουν από δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης που πραγματοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά, οι οποίες αφορούν προϊόντα καλυπτόμενα από τα πιο κάτω συστήματα ποιότητας:

α) Κοινοτικά συστήματα ποιότητας που έχουν θεσπιστεί δυνάμει των ακόλουθων Κανονισμών και διατάξεων όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται:

1. τον Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων
2. τον Κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91
3. τον Κανονισμό (ΕΚ) 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1576/89
4. τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 1601/91 του Συμβουλίου της 10ης Ιουνίου 1991 για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αρωματισμένων οίνων, των αρωματισμένων ποτών με βάση τον οίνο και των αρωματισμένων κοκτέιλ αμπελοοινικών προϊόντων
5. το Μέρος II, Τίτλος II, Κεφάλαιο I, Τμήμα 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Συμβουλίου, σε ό,τι αφορά τον οίνο.

β) εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, βάμβακος ή τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τα οποία αναγνωρίζονται από αρμόδιο Τμήμα ή Υπηρεσία, ως συμμορφούμενα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 16(1)(β)

Εξαιρούνται τα εθελοντικά συστήματα πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων τα οποία αναγνωρίζονται από αρμόδιο Τμήμα ή Υπηρεσία ως συστήματα που τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές περί βέλτιστης πρακτικής της Ένωσης για τη λειτουργία των εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα εξαιρούνται.

8.2.2.3.2.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε μία ή και περισσότερες δόσεις.

Ενδέχεται να υπάρχει η δυνατότητα παροχής προκαταβολών όπως προβλέπεται στο άρθρο 63 του Κανονισμού 1305/2013.

Ο κάθε δικαιούχος, μαζί με την αίτηση καταβολής της ενίσχυσης, θα πρέπει να υποβάλει στην Αρμόδια Αρχή εφαρμογής του Μέτρου, συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο σχέδιο το οποίο να περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που σκοπεύει να υλοποιήσει για περίοδο διάρκειας από ένα (1) μέχρι και τρία (3) χρόνια.

8.2.2.3.2.3. Links to other legislation

Ο περί Βιολογικής παραγωγής Νόμος 227(I)/2004 της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΚ) 882/2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί ονομασιών προέλευσης και γεωγραφικών ενδείξεων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων Νόμος 139(I)/2006, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Το Καθεστώς συνδέεται επίσης και με όλους τους Κανονισμούς που αναφέρονται στο σημείο α) πιο πάνω.

8.2.2.3.2.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι είναι οι ομάδες παραγωγών, δηλαδή νομικές οντότητες οι οποίες φέρουν μαζί επιχειρηματίες σε ένα σύστημα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, βάμβακος ή τροφίμων. Αυτές μπορεί να είναι ομάδα παραγωγών, οργάνωση παραγωγών, ένωση οργανώσεων παραγωγών, διεπαγγελματική οργάνωση αναγνωρισμένη από την αρμόδια εθνική αρχή με βάση την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία (Νόμος 164(I)/2002, Νόμος 160(I)/2004, Καν. (ΕΕ) 1308/2013, Καν. (ΕΕ) 543/2011) και ως αυτή ήθελε εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί ή ομάδα με άλλης μορφής νομική υπόσταση.

8.2.2.3.2.5. Eligible costs

Δικαιούχες δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης είναι δραστηριότητες οι οποίες είναι σχεδιασμένες να ωθήσουν τον καταναλωτή στην αγορά γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων που καλύπτονται από τα κοινοτικά συστήματα ποιότητας (άρθρο 16, 1 (α)) και τα εθνικά συστήματα ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων και των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων (άρθρο 16, 1(β)).

Ειδικότερα οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν:

- την οργάνωση και/ή τη συμμετοχή σε εμποροπανηγύρια, εκθέσεις και άλλες παρόμοιες

εκδηλώσεις/δράσεις δημοσίων σχέσεων

- δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης μέσα από διαφορετικά κανάλια επικοινωνίας ή στα σημεία πώλησης εθνικής ή ευρωπαϊκής σημασίας

8.2.2.3.2.6. Eligibility conditions

Οι δράσεις για να είναι επιλέξιμες πρέπει να τηρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο υπό-μέτρο 3.1, καθώς επίσης και τα ακόλουθα:

- να επισημαίνουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ή πλεονεκτήματα των προϊόντων, συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των γεωργικών μεθόδων παραγωγής στην Κοινότητα, ειδικότερα σε ότι αφορά στην αυθεντικότητα, στα ψηλά επίπεδα ευημερίας των ζώων ή του σεβασμού προς το περιβάλλον. Μπορεί επίσης να συμπεριλαμβάνουν και διάχυση επιστημονικής και τεχνικής γνώσης σε σχέση με αυτά τα προϊόντα.
- να είναι δράσεις πληροφόρησης και προώθησης στην εσωτερική αγορά

Εντούτοις, οι δράσεις δεν πρέπει να ενθαρρύνουν τους καταναλωτές στο να αγοράσουν ένα προϊόν με βάση τη συγκεκριμένη καταγωγή του, εκτός από τα προϊόντα που καλύπτονται από γεωγραφική ένδειξη ή ονομασία προέλευσης (κοινοτικού ή εθνικού χαρακτήρα) και ποιοτικά κρασιά ή προστατευόμενα οινοπνευματώδη ποτά που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές.

Παρόλ' αυτά η καταγωγή του προϊόντος μπορεί παρόλα αυτά να υποδεικνύεται, υπό την προϋπόθεση ότι η αναφορά στην προέλευση είναι παρεμπόδιση/δευτερεύουσα (incidental), ως προς το κύριο μήνυμα.

- δεν πρέπει να αφορούν προώθηση εμπορικών επωνυμιών. Παρόλ' αυτά, εμπορικές επωνυμίες προϊόντων, μπορεί να είναι ορατές κατά τη διάρκεια επιδείξεων ή γευσιγνωσιών καθώς και πάνω σε υλικό πληροφόρησης και προώθησης, με την προϋπόθεση ότι η αναφορά στην εμπορική επωνυμία είναι υποδεέστερη του κυρίου μηνύματος.
- δεν πρέπει να τυγχάνουν στήριξης στα πλαίσια του Κανονισμού (ΕΚ) 3/2008 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2007 σχετικά με ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης υπέρ των γεωργικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά και στις Τρίτες Χώρες, ως αυτός ήθελε εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- οι δράσεις ενημέρωσης και προώθησης μπορούν να στοχεύουν παράλληλα στην αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων ποιότητας που είναι δικαιούχα.
- αναφορικά με τους οίνους, δραστηριότητες προώθησης που καλύπτονται από το εθνικό πρόγραμμα στήριξης στον αμπελοοινικό τομέα (wine sector) σύμφωνα με το άρθρο 5 και 5(στ) του Κανονισμού (ΕΚ) 555/2008 και το άρθρο 45 (1) (α) του Κανονισμού 1308/2013 (ως αυτοί ήθελαν εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί), δε θα δικαιούνται στήριξης.
- όσον αφορά στις δράσεις πληροφόρησης και προώθησης γεωγραφικών ενδείξεων κρασιών, αρωματικών κρασιών και οινοπνευματωδών ποτών, θα πρέπει να γίνεται ξεκάθαρη αναφορά στις εφαρμοζόμενες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις σε σχέση με την υπεύθυνη κατανάλωση αυτών των αλκοολούχων ποτών και ο κίνδυνος της κατάχρησης αλκοόλ θα πρέπει πάντα να αναφέρεται.
- παρόμοιες δράσεις που λαμβάνουν ενίσχυση από άλλες κοινοτικές/εθνικές νομοθεσίες δε θα

λαμβάνουν επιπλέον ενίσχυση από το παρόν Μέτρο.

8.2.2.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι βασικές αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής/μοριοδότησης συνδέονται με την ύπαρξη υψηλής προστιθέμενης αξίας του προϊόντος, τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου καθώς και την ύπαρξη εξαγωγιμότητας του προϊόντος. Επίσης, για το Καθεστώς αυτό, θα λαμβάνονται υπόψη η συχνότητα συμμετοχής στο Καθεστώς της συγκεκριμένης κατηγορίας προϊόντων καθώς και η συχνότητα συμμετοχής στο υπό μέτρο του συγκεκριμένου αιτητή.

Όσον αφορά στα προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής, προτεραιότητα θα δίνεται σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών που είναι αναγνωρισμένες από την αρμόδια εθνική αρχή με βάση την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία (Νόμος 164(I)/2002, Νόμος 160(I)/2004, Καν. (ΕΕ) 1308/2013, Καν. (ΕΕ) 543/2011,) ως αυτή ήθελε εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.2.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Η στήριξη περιορίζεται μέχρι το 70% του επιλέξιμου κόστους της δράσης, με μέγιστο ύψος επιδότησης τα €100 000 ανά δικαιούχο ανά τριετία.

8.2.2.3.2.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.2.3.2.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Εντοπίζεται πιθανός κίνδυνος από διπλή χρηματοδότηση αφού υπάρχουν διάφοροι Κανονισμοί που χρηματοδοτούν δράσεις ενημέρωσης και προώθησης.

8.2.2.3.2.9.2. Mitigating actions

Για το Καθεστώς 3.2 θα πρέπει να θεσπισθούν έλεγχοι από την Αρμόδια Αρχή που θα διαχειρίζεται το Μέτρο, ώστε να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση.

8.2.2.3.2.10. Information specific to the operation

Indication of eligible quality schemes, including farm certification schemes, for agricultural products, cotton or foodstuffs recognized at national level and confirmation that these quality schemes are fulfilling the 4 specific criteria of Article 16(1)(b) of Regulation (EU) No 1305/2013

Δεν υπάρχουν τέτοια συστήματα ποιότητας στο παρόν στάδιο.

Indication of eligible voluntary agricultural product certification schemes recognized by Member State as meeting the Union best practice guidelines

Δεν υπάρχουν τέτοια συστήματα ποιότητας στο παρόν στάδιο.

8.2.2.4. *Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations*

8.2.2.4.1. Overall assessment of the measure

Το Μέτρο, όπως έχει εφαρμοστεί και κατά την περίοδο 2007-2013 και όπως αναμένεται να εφαρμοστεί και κατά την περίοδο 2014-2020, κρίνεται αναγκαίο και χρήσιμο για την ενθάρρυνση νέων αιτητών να ενταχθούν σε συστήματα ποιότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου αλλά και την συνεχή πρόοδο και συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, θεωρούμε ότι το Μέτρο τηρεί όλες τις προϋποθέσεις και θεωρείται πλήρως επαληθεύσιμο και ελέγξιμο (verifiable and controllable).

8.2.2.5. *Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant*

Δεν ισχύει

8.2.2.6. *Information specific to the measure*

Indication of eligible voluntary agricultural product certification schemes recognized by Member State as meeting the Union best practice guidelines

Δεν υπάρχουν τέτοια συστήματα ποιότητας στο παρόν στάδιο

Indication of eligible quality schemes, including farm certification schemes, for agricultural products, cotton or foodstuffs recognized at national level and confirmation that these quality schemes are fulfilling the 4 specific criteria of Article 16(1)(b) of Regulation (EU) No 1305/2013

Δεν υπάρχουν τέτοια συστήματα ποιότητας στο παρόν στάδιο

8.2.3. M04 - Investments in physical assets (art 17)

8.2.3.1. Legal basis

Άρθρα 17, 26, 45 και 46 του Κανονισμού (ΕΕ) Αρ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013

Άρθρο XXX, του Κανονισμού XXX και το Άρθρο XXX του Κανονισμού XXX.

8.2.3.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Το Μέτρο "Επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο" αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα Μέτρα για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Κύπρου αφού καλύπτει σχεδόν όλο το φάσμα των επενδύσεων στον πρωτογενή τομέα αλλά και στον τομέα των τροφίμων.

Λόγω της μορφής του μέτρου, συνεισφέρει στους τρεις οριζόντιους στόχους καθώς και στις περιοχές εστίασης 2Α, 2Β, 5Α, 5Β, 5Γ, 6Α. Η συνεισφορά του ή όχι σε κάποια προτεραιότητα εξαρτάται κυρίως από τις επιλέξιμες δράσεις που καθορίζονται για χρηματοδότηση και αναφέρονται λεπτομερώς στο ενημερωτικό έντυπο της κάθε προκήρυξης. Στην περίπτωση της Κύπρου, ο κατάλογος των επιλεξιμοτήτων είναι αναλυτικός, τόσο σε επίπεδο κλάδων παραγωγής όσο και σε επενδυτικές δράσεις, έτσι ώστε να παρέχεται επαρκέστερη στήριξη στον τομέα αναγνωρίζοντας τις ανάγκες και τις δυσκολίες που τον διέπουν.

Βάσει της προηγούμενης εμπειρίας εφαρμογής αντίστοιχων μέτρων στο Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 και στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, ένας μεγάλος αριθμός αιτητών εκδήλωνε ενδιαφέρον για τα Μέτρα αυτά, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις σε γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η απορρόφηση πόρων ήταν πάντα πολύ ικανοποιητική, με συχνή μεταφορά εξοικονομούμενων πόρων από άλλα μέτρα.

Το Μέτρο περιλαμβάνει τα εξής Καθεστώτα:

1. επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων
2. επενδύσεις που αφορούν στη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών και δασικών προϊόντων
3. επενδύσεις σε υποδομές (χωροταξική και κτηνοτροφική ανάπτυξη και υποδομές σχετικές με τη διαχείριση των υδάτων)

Το Μέτρο αποσκοπεί κυρίως στην ενίσχυση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και στην προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών. Επιπλέον το Μέτρο αποβλέπει στη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αλλά και στη διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού τους, έτσι ώστε να αυξηθεί τόσο η συμμετοχή και ο προσανατολισμός στην αγορά όσο και η προστιθέμενη αξία των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων.

Στην Κύπρο ο πρωτογενής τομέας έχει πολύ μικρή συμβολή στην οικονομία, πράγμα που οφείλεται κυρίως στη ραγδαία ανάπτυξη που είχε κατά τη δεκαετία του 2000 και έπειτα, ο τριτογενής τομέας. Συγκεκριμένα, το 2000 ο πρωτογενής τομέας (στον οποίο η γεωργία έχει δεσπόζουσα θέση) αντιπροσώπευε το 3,8% της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της κυπριακής οικονομίας, ενώ το 2012 το αντίστοιχο ποσοστό μειώθηκε στο 2,3%. Παράλληλα, το μερίδιο της βιομηχανίας τροφίμων μειώνεται σταθερά την

περίοδο 2000-2011 από 3,7% το 2000 σε 2,2% το 2011.

Παρόλ' αυτά, ο τομέας κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός αφού λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της Κύπρου και του απομακρυσμένου από τις ευρωπαϊκές αγορές, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ασφάλεια των τροφίμων τόσο για τους μόνιμους κατοίκους όσο και για κάλυψη των αναγκών της τουριστικής βιομηχανίας, αφού η χώρα αποτελεί δημοφιλή τουριστικό προορισμό για μεγάλο ρεύμα τουριστών, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Λαμβάνοντας υπόψη το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, που θεωρείται και δείκτης μέτρησης της ανταγωνιστικότητας, η γεωργία αναδεικνύεται ως σημαντική οικονομική δραστηριότητα αφού οι γεωργικές εξαγωγές (γεωργία και τρόφιμα) αποτελούν το 30-35% της συνολικής αξίας των εξαγωγών. Ταυτόχρονα οι γεωργικές εισαγωγές αποτελούν το 15-16% περίπου της συνολικής αξίας των εισαγωγών της χώρας. Υπάρχει δυνατότητα αντίστοιχης αύξησης εξαγωγών και μείωσης εισαγωγών για επίτευξη σημαντικής βελτίωσης του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Ως κύρια ανταγωνιστικά προϊόντα του πρωτογενούς τομέα θεωρούνται οι πατάτες, τα φυλλώδη λαχανικά, τα αρωματικά φυτά, τα εσπεριδοειδή (φρούτα αλλά και χυμοί), προϊόντα οινικού τομέα και τομέα κτηνοτροφίας, καθώς επίσης και το χαλούμι που αποτελεί μεταποιημένο προϊόν με βασικό συστατικό το γάλα.

Όσον αφορά στις πατάτες και τα λαχανικά, γίνεται διαφοροποίηση μεταξύ παραγωγής προϊόντων από τις πρώιμες περιοχές, που είναι κατά κύριο λόγο οι παραθαλάσσιες και προϊόντων από τις μεσοπρώιμες περιοχές της ενδοχώρας, ενώ οι ορεινές και ημιορεινές περιοχές χαρακτηρίζονται ως όψιμες περιοχές. Η Κύπρος, λόγω των ιδιαίτερων εδαφοκλιματικών συνθηκών που επικρατούν σε κάθε περιοχή, προσφέρει πατάτες και λαχανικά, άλλοτε πρώιμα και άλλοτε όψιμα, καλύπτοντας όλο τον κύκλο παραγωγής μέσα στο έτος, έχοντας τη δυνατότητα να τροφοδοτήσει με αυτά και τις αγορές του εξωτερικού, απολαμβάνοντας υψηλές τιμές κυρίως κατά την πρώιμη και όψιμη περίοδο παραγωγής. Ακόμη, υιοθετούνται πρακτικές παραγωγής σε θερμοκήπια καθώς και εισαγωγής συστημάτων υδροπονίας που εξασφαλίζουν την παραγωγή προϊόντων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Το ψηλό κόστος μεταφοράς αποτελεί τον κύριο λόγο για τον οποίο οι κτηνοτροφικοί κλάδοι έχουν ιδιαίτερα αυξημένο κόστος παραγωγής και για αυτό πρέπει να ενθαρρύνεται η εγχώρια παραγωγή ζωοτροφών, τομέα στον οποίο η Κύπρος υστερεί, κυρίως λόγω της έλλειψης νερού. Προς την κατεύθυνση αυτή στοχεύει κυρίως η χρήση του ανακυκλωμένου νερού στη γεωργία και η ένταξή του στο υδατικό ισοζύγιο. Ακόμη, τονίζεται το γεγονός ότι ενώ προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής που εισάγονται στην Κύπρο, διατίθενται στον καταναλωτή ακόμη και σε χαμηλότερες τιμές από τα αντίστοιχα εγχώρια, οι καταναλωτές προτιμούν τα εγχώρια αφού τα θεωρούν καλύτερα γευστικά. Όσον αφορά στις εισαγωγές νωπών λαχανικών και φρέσκου γάλακτος, αυτές είναι σχεδόν απαγορευμένες λόγω του χρόνου που απαιτείται για τη μεταφορά τους καθώς και των διατροφικών συνηθειών των κατοίκων οι οποίοι δεν προτιμούν το εγκυτιωμένο ή μακράς διάρκειας γάλα.

Αναμένεται ότι μέσα από την καλύτερη συσκευασία των προϊόντων, την υιοθέτηση προτύπων ποιότητας, τη μεταποίηση και την κατοχύρωση μέσω των συστημάτων ποιότητας, θα προκύψει προστιθέμενη αξία στα προϊόντα και ως εκ τούτου θα παραχθούν διαφοροποιημένα και ποιοτικά προϊόντα με συγκριτικό πλεονέκτημα.

Σήμερα, είναι κατοχυρωμένα δύο προϊόντα ως ΠΓΕ και ταυτόχρονα έχουν κατοχυρωθεί ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ τα πλείστα κρασιά, η κουμανδαρία και η ζιβανία (προϊόντα οινικού τομέα).

Σημειώνεται ότι έχουν ήδη υποβληθεί φάκελοι στην ΕΕ για κατοχύρωση κι άλλων προϊόντων ως ΠΟΠ και

ΠΓΕ και προωθείται παράλληλα και η δημιουργία εθελοντικών και εθνικών συστημάτων ποιότητας. Προϊόντα ποιότητας θεωρούνται και τα προϊόντα βιολογικής παραγωγής, στην παραγωγή των οποίων η Κύπρος έχει συγκριτικό πλεονέκτημα και έχει τεθεί ως στόχος η περαιτέρω επέκτασή της τόσο σε επίπεδο εκτάσεων όσο και σε άλλους κλάδους παραγωγής. Μέσα από το Μέτρο διασφαλίζεται η συνέργεια με την τρίτη θεματική προτεραιότητα που σχετίζεται με την καλύτερη ένταξη των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας.

Επίσης, η διατήρηση του πρωτογενούς τομέα θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική στην αποτροπή εγκατάλειψης της υπαίθρου, στην εξασφάλιση εισοδήματος των παραγωγών, αλλά και στη συνέχιση και διατήρηση παραδοσιακών ποικιλιών. Πρόσθετα, γίνονται δοκιμές και εισάγονται νέες καλλιέργειες και συστήματα παραγωγής, προκειμένου να διερευνηθεί η απόδοση και η κερδοφορία των νέων εισδοχών στον τομέα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή του τομέα στη διαβίωση των κατοίκων της υπαίθρου. Παρά τους περιορισμούς σε φυσικούς πόρους που σαφώς υπάρχουν στο νησί, υπάρχουν δυνατότητες, μέσα από σωστή και αιεφόρο διαχείριση των πόρων, περαιτέρω επέκτασης του τομέα. Η στόχευση αφορά κυρίως στην εισδοχή νέων παραγωγών στο γεωργικό τομέα και στη δημιουργία μονάδων που θα είναι βιώσιμες και θα παράγουν προϊόντα ικανά να αποτελέσουν αντικείμενο αγοράς και να εξασφαλίζουν, όχι μόνο το εισόδημα του παραγωγού αλλά και θέσεις εργασίας για τους κατοίκους κυρίως της υπαίθρου συμβάλλοντας έτσι στην έκτη προτεραιότητα. Παράλληλα, προωθείται και η ανάληψη δράσεων εμπορίας και προώθησης προϊόντων αλλά και η δημιουργία βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και λαϊκών αγορών, έτσι ώστε τα προϊόντα να πωλούνται απευθείας από τον παραγωγό στον καταναλωτή.

Το Μέτρο στοχεύει επαρκώς στην άμβλυνση των κύριων προβλημάτων του τομέα που αφορούν το μικρό κλήρο και τη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού, αφού δίνει τη δυνατότητα παροχής ενισχύσεων σε όλους τους τύπους εκμεταλλεύσεων, παρέχοντας παράλληλα υψηλότερο ποσοστό στήριξης σε άτομα κάτω των 40 ετών. Επίσης, μέσα από το σύστημα μοριοδότησης που εφαρμόζεται δίνεται προτεραιότητα έγκρισης ανάλογα με την ηλικία του επικεφαλής της εκμετάλλευσης, τη γεωγραφική κατανομή των εκμεταλλεύσεων και τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας και σε κλάδους με διεξόδους στην αγορά. Ακόμη, δίνεται προτεραιότητα στην ενίσχυση εκμεταλλεύσεων που ανήκουν σε άτομα κατάλληλα καταρτισμένα ή σε άτομα που δεσμεύονται να αποκτήσουν επαρκή επαγγελματική κατάρτιση έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν καλύτερα στην άσκηση του επαγγέλματος και στην προσφορά προϊόντων σύμφωνα με τα ενωσιακά πρότυπα ποιότητας.

Ο κύριος στόχος του Μέρου, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, εξυπηρετείται μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής. Από την ανάλυση SWOT που έχει διεξαχθεί για τον τομέα, προκύπτει ότι μεγάλο μέρος του κόστους παραγωγής καταλαμβάνει το κόστος αγοράς ενέργειας. Σημειώνεται ότι η εισδοχή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δεν έχει διαδοθεί στον τομέα. Η μόνη επένδυση που έχει γίνει αφορούσε μόνο στην παραγωγή ενέργειας από την αερόβια και αναερόβια επεξεργασία κτηνοτροφικών λυμάτων η οποία έχει υλοποιηθεί σε πολύ περιορισμένο αριθμό χοιροστασίων. Κατά την παρούσα προγραμματική περίοδο προτείνεται πέραν από τη συγκεκριμένη επένδυση και η εισδοχή κι άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως τα φωτοβολταϊκά συστήματα, προκειμένου να μειωθεί το κόστος παραγωγής. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί και η μείωση στη χρήση ενέργειας, μέγεθος το οποίο παρουσίασε μεγάλη αύξηση τα προηγούμενα έτη.

Όσον αφορά στη συμβολή του Μέρου στην τρίτη προτεραιότητα που στοχεύει στην καλύτερη ένταξη των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα στην αλυσίδα τροφίμων, αυτή επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση του καθεστώτος ενίσχυσης μεταποιητικών μονάδων και την υιοθέτηση πρακτικών εμπορίας και προώθησης. Ήδη είναι εμφανές ότι η βιομηχανία τροφίμων έχει αναβαθμίσει τις υποδομές της, τόσο σε επίπεδα δυναμικότητας όσο και σε θέματα ασφάλειας και υγιεινής κατά τα τελευταία χρόνια. Προς αυτή την κατεύθυνση θα στοχεύει και αυτή την προγραμματική περίοδο το Πρόγραμμα. Στο καθεστώς αυτό δίνεται προτεραιότητα συμμετοχής σε παραγωγούς της πρώτης ύλης για καλύτερη στήριξη του πρωτογενούς τομέα.

Γενικά, το καθεστώς δίνει τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, τα οποία εξασφαλίζουν μερίδιο αγοράς ευκολότερα.

Ολόκληρο το μέτρο των επενδύσεων εφαρμόζεται σε συνέργεια με το μέτρο της συνεργασίας, με τα οποία αναμένεται να προκύψουν καινοτόμα προϊόντα ή πρακτικές, των οποίων οι απαραίτητες επενδύσεις θα είναι επιλέξιμες ενίσχυσης κατά προτεραιότητα στο επενδυτικό μέτρο. Έτσι ενισχύεται και η διάχυση της καινοτομίας και της συμβολής της στον τομέα.

Το μέτρο συμβάλλει στην τέταρτη και πέμπτη προτεραιότητα αφού υπάρχει ειδική κατηγορία επενδύσεων κάτω από το πρώτο καθεστώς σύμφωνα με την οποία θα υλοποιούνται αποκλειστικά και μόνο δράσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα σε θέματα διαχείρισης γεωργικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων, ένταξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείρισης και εξοικονόμησης υδάτινων πόρων, έργων εμπόδισης της διάβρωσης του εδάφους κ.α. Θα υπάρξει ξεχωριστή κατηγορία αιτήσεων για επιλέξιμες δράσεις που έχουν άμεση συνεισφορά στους περιβαλλοντικούς στόχους του Μέρου, έτσι ώστε η ελάχιστη επένδυση να είναι χαμηλή, δίνοντας τη δυνατότητα υλοποίησης έργων χαμηλού προϋπολογισμού με σημαντική ωστόσο συνεισφορά στο περιβάλλον.

Το τρίτο καθεστώς περιλαμβάνει τη χωροταξική ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, δηλαδή την κατασκευή της απαραίτητης κοινής υποδομής (νερό, ρεύμα, οδικό δίκτυο κ.α) σε υφιστάμενες ή και νέες κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες με στόχο την ανάπτυξη των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων. Η συγκέντρωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων σε οργανωμένες κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες θα διασφαλίζει την ευημερία των ζώων, τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και τη μείωση της οχληρίας που προκαλούν οι μονάδες σε γειτνιάζουσες κοινότητες και στο περιβάλλον, ενώ παράλληλα θα είναι επιλέξιμες και συλλογικές επενδύσεις για διαχείριση αποβλήτων.

Όσον αφορά στις υποδομές που προτείνονται από το τρίτο καθεστώς για τα ύδατα, ουσιαστικά ο στόχος είναι η καλύτερη διαχείριση των υδάτων με διασφάλιση της αειφορίας του πόρου και της προστασίας της ποιότητας του νερού. Στην Κύπρο, όπως και στις πλείστες μεσογειακές χώρες, τα ύδατα είναι ο πιο ελλειμματικός πόρος της γεωργίας και ως εκ τούτου επιβάλλεται η σωστή διαχείριση και εξοικονόμησή του αλλά και διαφύλαξη της ποιότητας του. Με την ένταξη του καθεστώτος αναμένεται η εφαρμογή καινοτόμου συστήματος υψηλής τεχνολογίας για παρακολούθηση της κατανάλωσης νερού, η δημιουργία υποδομής για ένταξη στο υδατικό ισοζύγιο ανακυκλωμένου νερού τριτοβάθμιας επεξεργασίας κ.α.

Το Μέτρο «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» στοχεύει στη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής απόδοσης των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και αλληλένδετων επιχειρήσεων, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εμπορίας γεωργικών προϊόντων και του τομέα μεταποίησης, ούτως ώστε να παρέχει τις υποδομές που απαιτούνται για την ανάπτυξη της γεωργίας και την υποστήριξη σε μη παραγωγικές επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Έμφαση δίδεται κυρίως στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που τυγχάνουν οι ευρωπαϊκές γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην παγκόσμια αγορά, στην προώθηση της καινοτομίας και στην ζεύξη οικονομικών κερδών με την περιβαλλοντική διάσταση.

Ως εκ τούτου, προκύπτουν οι ακόλουθοι επιμέρους στόχοι του Μέρου:

- εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων
- βελτίωση και αναδιάρθρωση της παραγωγής
- προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας
- εισαγωγή νέας τεχνολογίας

- εισαγωγή πράσινης τεχνολογίας
- μείωση του κόστους παραγωγής
- ανάπτυξη νέων προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία
- βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων
- βελτίωση της ευημερίας των ζώων
- διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας ειδικότερα στις αγροτικές περιοχές
- ασφάλεια των εργαζομένων
- προστασία των εκμεταλλεύσεων από καταστροφές
- βελτίωση και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος
- προστασία και ορθολογική χρήση των υδάτινων πόρων

8.2.3.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.3.3.1. 4.1 Επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων

Sub-measure:

- 4.1 - support for investments in agricultural holdings

8.2.3.3.1.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά επενδύσεις που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό, την περιβαλλοντική αναβάθμιση και τη βελτίωση των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 2Α, 2Β, 5Α, 5Β, 5Γ.

Οι επενδύσεις αφορούν τους ακόλουθους τομείς /κλάδους παραγωγής:

εσπεριδοειδή, φυλλοβόλα/ οπωροφόρα δένδρα, τροπικά / υποτροπικά καρποφόρα φυτά, λαχανοκομία, πατατοκαλλιέργεια, μανιταροκαλλιέργεια, ανθοκομία, αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, θερμοκηπιακές καλλιέργειες, μονάδες παραγωγής φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού για σπορόφυτα και δενδρύλλια, αροτραίες καλλιέργειες, μελισσοκομία, ελαιοκομία, αμπελουργία (εξαιρούνται δράσεις που καλύπτονται από το εθνικό πρόγραμμα στήριξης αμπελοκαλλιέργειας 2014-2018), αγελαδοτροφία, βοοειδή για πάχυνση, αιγοπροβατοτροφία, χοιροτροφία, χοίροι για πάχυνση, πτηνοτροφία, κονικλοτροφία ή συνδυασμός των πιο πάνω.

8.2.3.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε μία ή και περισσότερες δόσεις.

Στις προκηρύξεις του Καθεστώτος ενδέχεται να υπάρχει πρόνοια παροχής προκαταβολών, προκειμένου οι εγκεκριμένοι αιτητές – δικαιούχοι επενδυτικής στήριξης, να μπορούν, εάν το επιθυμούν, να ζητήσουν την παραχώρηση προκαταβολής για υλοποίηση των επενδύσεων. Ο τρόπος πληρωμής θα αποφασίζεται πριν από την προκήρυξη του Καθεστώτος.

8.2.3.3.1.3. Links to other legislation

Σύνδεση με άλλες νομοθεσίες όπως:

- Ο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμος όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Οδηγία πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμος όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί της Ολοκληρωμένης Πρόληψης και Ελέγχου της Ρύπανσης Νόμος όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

8.2.3.3.1.4. Beneficiaries

Φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή επιχειρησιακή ομάδα , που είναι επικεφαλής γεωργοκτηνοτροφικής εκμετάλλευσης και αποδεικνύει τη νόμιμη κατοχή της.

Επιχειρησιακή Ομάδα νοείται η αναγνωρισμένη επιχειρησιακή ομάδα η οποία συμμετείχε και υλοποίησε το καινοτόμο πιλοτικό έργο της στο Μέτρο 16.2 της «Συνεργασίας», του ΠΑΑ 2014-2020.

Ο αιτητής στην περίπτωση του φυσικού προσώπου πρέπει να είναι άτομο ηλικίας άνω των 18 και μέχρι 65 ετών, κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης του.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο δικαιούχος να διαθέτει επαρκή επαγγελματική κατάρτιση. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του κριτηρίου αυτού θα καθορίζονται στο εκάστοτε ενημερωτικό έντυπο του καθεστώτος 4.1, καθώς επίσης και στο Μέτρο 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης».

8.2.3.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν τις επενδύσεις στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις ενδεικτικά εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες:

- γεωργοκτηνοτροφικά κτίσματα όπως υποστατικά, θερμοκήπια, αποθηκευτικοί χώροι, ψυκτικοί

θάλαμοι, κλπ.

- εγκαταστάσεις / εξοπλισμός που σχετίζεται με τη διαχείριση λυμάτων
- καινοτόμες επενδύσεις
- συστήματα υδροπονίας/αεροπονίας σε θερμοκήπια
- έγγειες βελτιώσεις
- δεξαμενές συλλογής όμβριων υδάτων
- γεωργικά μηχανήματα και εξοπλισμός
- έξοδα εγκατάστασης νέων μόνιμων φυτειών
- βελτιωμένα συστήματα άρδευσης συμπεριλαμβανομένης και της κεφαλής των συστημάτων, του αυτοματισμού και των μετρητών κατανάλωσης νερού
- αγορά/εγκατάσταση εξοπλισμού σύγχρονης τεχνολογίας
- αγορά/εγκατάσταση εξοπλισμού που αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση
- έργα παροχής ρεύματος, για τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων κτηνοτροφικών μονάδων
- γενικά έξοδα, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων
- λοιπές γεωργικές και κτηνοτροφικές επενδύσεις

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) δεν επιδοτείται.

8.2.3.3.1.6. Eligibility conditions

Η τήρηση των ακόλουθων κριτηρίων είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για την συμμετοχή στο Καθεστώς 4.1.

- στην πρώτη κατηγορία πρέπει να διασφαλίζεται το περιβαλλοντικό η/και καινοτόμο όφελος που θα επιφέρει η επένδυση.
- στη δεύτερη κατηγορία πρέπει να αποδεικνύεται η οικονομική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης με την υλοποίηση της αιτούμενης επένδυσης.
- να διασφαλίζεται ότι οι επιδοτούμενες επενδύσεις θα αξιοποιηθούν για πέντε τουλάχιστον χρόνια από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής από τον ΚΟΑΠ.
- τα απαραίτητα δικαιολογητικά να προσκομίζονται πριν από την τελευταία ημερομηνία υποβολής της αίτησης που θα ορίζεται στην εκάστοτε προκήρυξη.
- Η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εξαίρεσης κάποιων δικαιολογητικών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής. Θα υπάρξει σαφής αναφορά των εξαιρέσεων στο ενημερωτικό έντυπο της εκάστοτε προκήρυξης και ορισμός της ημερομηνίας που θα πρέπει να υποβληθούν.

8.2.3.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι αιτήσεις της εκάστοτε κατηγορίας του Καθεστώτος θα υπόκεινται σε μοριοδότηση. Τα κριτήρια και η βαρύτητά τους στη μοριοδότηση θα αποφασίζονται και θα δημοσιοποιούνται στο ενημερωτικό έντυπο του

Καθεστώς, εφόσον εγκριθούν από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος, κατά την κάθε προκήρυξη. Τα κριτήρια θα καθοριστούν λαμβάνοντας υπόψη ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- συμβολή στην παραγωγή προϊόντων ποιότητας (πχ. βιολογικά προϊόντα, προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ)
- συμβολή στο περιβάλλον
- στήριξη ώριμων και ολοκληρωμένων έργων
- στήριξη ορεινών περιοχών
- στήριξη γεωργών πρώτης εγκατάστασης

8.2.3.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Το Καθεστώς των επενδύσεων στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις χωρίζεται σε δυο κατηγορίες, ανάλογα με το ύψος και το είδος της επένδυσης. Σε κάθε κατηγορία οι απαιτήσεις και οι στόχοι σχετικά με τη βελτίωση της συνολικής επίδοσης των εκμεταλλεύσεων διαφέρουν όπως περιγράφεται πιο κάτω.

- Η πρώτη κατηγορία εφαρμόζεται σε όλες τις περιοχές και αφορά Στις αιτήσεις που περιλαμβάνουν αμιγώς δράσεις για το περιβάλλον και την καινοτομία και διαχείριση αποβλήτων. Το ελάχιστο ύψος επένδυσης για όλες τις περιοχές έχει καθοριστεί στις €5.000 και το μέγιστο στις €70.000. Κατά την υποβολή της αίτησης, ο αιτητής έχει ως υποχρέωση να επισυνάψει Απλοποιημένο Σχέδιο Βελτίωσης, που να αποδεικνύει ότι οι προτεινόμενες δράσεις της επένδυσης στοχεύουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση, ή/και στην προστασία των υδάτινων πόρων ή/και στην καινοτομία. Σε περίπτωση που το ύψος της επένδυσης των περιβαλλοντικών και καινοτόμων δράσεων είναι άνω των €70.000, ο αιτητής θα πρέπει να υποβάλει αίτηση στη δεύτερη κατηγορία και θα έχει ως υποχρέωση την υποβολή Ολοκληρωμένης Μελέτης Οικονομικής Βιωσιμότητας. Για δράσεις σχετικές με τη διαχείριση αποβλήτων δεν ισχύει το πιο πάνω ανώτατο όριο των €70.000. Συνεπώς οι δράσεις που αφορούν την υποδομή στη διαχείριση αποβλήτων θα πρέπει να υποβάλλονται μόνο στην πρώτη κατηγορία, επισυνάπτοντας μαζί με την αίτηση το σχετικό Απλοποιημένο Σχέδιο Βελτίωσης.
- Η δεύτερη κατηγορία αφορά αιτήσεις που περιλαμβάνουν δράσεις όλων των τύπων και το ελάχιστο ύψος επένδυσης έχει καθοριστεί, για τις ορεινές περιοχές (όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα XXX) στις €15.000 και για τις υπόλοιπες περιοχές στις €30.000, ενώ το ανώτατο όριο ενίσχυσης και για τις δύο περιπτώσεις έχει οριστεί στις €300.000 (€450.000 για νέους γεωργούς με συμμετοχή στο Μέτρο 6.1). Οι αιτητές στην κατηγορία αυτή έχουν ως υποχρέωση την υποβολή Ολοκληρωμένης Μελέτης Οικονομικής Βιωσιμότητας στην οποία να αποδεικνύεται ότι με τις προτεινόμενες επενδύσεις, θα υπάρχει βελτίωση των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας της εκμετάλλευσης, μέσα από την ανάλυση κόστους – οφέλους.

Η μορφή και οι απαιτήσεις του Απλοποιημένου Σχεδίου Βελτίωσης και της Ολοκληρωμένης Μελέτης Οικονομικής Βιωσιμότητας θα καθορίζονται στο ενημερωτικό έντυπο της εκάστοτε προκήρυξης.

Το ύψος ενίσχυσης θα καλύπτει μέχρι το 40% του ποσού της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης στις μη ορεινές περιοχές και το 50% στις ορεινές περιοχές (σε υψόμετρο πέραν των 800 μέτρων ή πέραν των 500 μέτρων με 15% κλίση). Για τους γεωργούς που δεν έχουν συμπληρώσει το 40ο έτος ηλικίας τους κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης δίνεται επιπρόσθετη στήριξη 10% και για τους γεωργούς που θα λάβουν

μέρος και στο Μέτρο 6.1 «Ενίσχυση Εγκατάστασης Νέων Γεωργών» δίνεται επιπρόσθετη ενίσχυση 10%. (Ακολουθεί Πίνακας)

Τα ποσοστά που αναφέρονται στον πίνακα θεωρούνται ως ανώτατα και δύναται να τροποποιηθούν προς τα κάτω εφόσον κριθεί σκόπιμο.

Ο προϋπολογισμός του Καθεστώτος θα διαχωριστεί στις δύο κατηγορίες ως εξής: η πρώτη κατηγορία θα καταλάβει το 20% των πιστώσεων του Καθεστώτος και η δεύτερη το 80%. Τα ποσοστά αυτά ενδεχομένως να διαφοροποιηθούν αναλόγως των αναγκών που θα προκύπτουν. Το ανώτατο όριο ενίσχυσης ανά εκμετάλλευση, για όλη την περίοδο εφαρμογής του Καθεστώτος στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ορίζεται στις €400.000 (€600.000 για νέους γεωργούς με συμμετοχή στο Μέτρο 6.1).

Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις που ο αιτητής έχει λάβει στήριξη από το «Σχέδιο για την κατεδάφιση με σκοπό τη μετεγκατάσταση οχληρών κτηνοτροφικών υποστατικών», το οποίο χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους, θα γίνεται πρόνοια ώστε η συνολική ενίσχυση που θα λάβει (στήριξη από το Σχέδιο και ενίσχυση από το Καθεστώς 4.1 «Επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων»), να μην ξεπερνά το ύψος της συνολικής επένδυσης.

Δικαιούχος	Περιοχή επένδυσης	
	Ορεινές Περιοχές	Λοιπές Περιοχές
Νέος Γεωργός κάτω των 40 με συμμετοχή στο Μέτρο 6.1	70%	60%
Νέος Γεωργός κάτω των 40 χωρίς συμμετοχή στο Μέτρο 6.1	60%	50%
Λοιποί Δικαιούχοι	50%	40%

Πίνακας 1

8.2.3.3.1.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.3.3.1.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Γενικά μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο εφαρμογής του Καθεστώτος.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών μπορούμε να αναφέρουμε

τους εξής:

1. μη τήρηση των μακροχρόνιων συμβατικών υποχρεώσεων.
2. ψευδείς δηλώσεις στοιχείων στην Μελέτη Οικονομικής Βιωσιμότητας.
3. προσκόμιση ψευδών ή/και παραποιημένων ή/και παραπλανητικών δικαιολογητικών εγγράφων.
4. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής.
5. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής.
6. αδυναμία ολοκλήρωσης των επενδύσεων τους λόγω έλλειψης ιδίων κεφαλαίων.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο εφαρμογής του Μέτρου μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών ή και γκρίζων ζωνών στο Προγραμματικό Έγγραφο.
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών.

8.2.3.3.1.9.2. *Mitigating actions*

Τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων και των αρνητικών επιπτώσεων χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών:

1. ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών και των συμβούλων για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.
2. αναλυτικά και περιεκτικά ενημερωτικά έντυπα που να μην αφήνουν κενά ή να επιδέχονται διάφορες ερμηνείες.
3. σαφείς και αναλυτικές οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής.
4. καθορισμός οικονομικών διευκολύνσεων προς τους αιτητές για να ολοκληρώνουν τις επενδύσεις τους, όπως καταβολή προκαταβολών και καταβολή της επιδότησης πέραν των 2 δόσεων.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. Εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. Προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών.
3. Ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Καθεστώτος.

8.2.3.3.1.9.3. Overall assessment of the measure

Γενικά στο αντίστοιχο επενδυτικό Μέτρο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 δεν έχουν παρατηρηθεί ιδιαίτερα προβλήματα. Σημειώνεται ότι γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι στο 100% των αιτητών πριν από οποιαδήποτε πληρωμή. Το γεγονός αυτό, πέραν των άλλων θετικών, οδηγεί και τους συμμετέχοντες στην ανάγκη τήρησης των προνοιών των μέτρων εφόσον αποφεύγονται και πολλές τυχόν παρατυπίες.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε κατά την εφαρμογή του αντίστοιχου επενδυτικού Μέρους του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 ήταν:

1. καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του μηχανογραφικού συστήματος που οδήγησαν σε σχετικές καθυστερήσεις στην πορεία επεξεργασίας των αιτήσεων.
2. δυσκολίες στην κατανόηση του ορθού τρόπου συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής, εκ μέρους των αιτητών.
3. δύσκολη ή σχεδόν αδύνατη η εξασφάλιση δανείων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με σκοπό την εξασφάλιση της ίδιας συμμετοχής στο Καθεστώς, κυρίως ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης που περνά η χώρα μας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και τα μέτρα που θα ληφθούν για τη μείωση των σφαλμάτων για την νέα προγραμματική περίοδο, θεωρούμε ότι έχουν γίνει πολλές προσπάθειες με σκοπό τη μείωση των σφαλμάτων και παρατυπιών που τυχόν παρατηρούνται.

8.2.3.3.1.10. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν ισχύει.

8.2.3.3.2. 4.2 Επενδύσεις που αφορούν στη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών και δασικών προϊόντων

Sub-measure:

- 4.2 - support for investments in processing/marketing and/or development of agricultural products

8.2.3.3.2.1. Description of the type of operation

Το προτεινόμενο Καθεστώς στοχεύει στην ενίσχυση υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών και δασικών προϊόντων. Το Καθεστώς συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 6Α.

Η αναβάθμιση και δημιουργία σύγχρονων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων αποτελεί τη βασική αναγκαιότητα για τη βελτίωση της παραγωγής και της ποιότητας των προϊόντων αυτών.

Η προτεινόμενη παροχή κινήτρων για τεχνολογική αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων μονάδων

μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων διασφαλίζει τη διάθεση πρώτων υλών γεωργικής και δασικής προέλευσης, ντόπιας κυρίως παραγωγής, δεδομένου ότι υπάρχει αυξημένη ζήτηση για τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα.

Επιπρόσθετα, το Καθεστώς θα συμβάλει, με έμμεσο τρόπο, στην ανάπτυξη νέων, σύγχρονων μεθόδων παραγωγής των γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα τη βελτίωση της απόδοσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την ανάπτυξη νέων προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία και την ενίσχυση του εισοδήματος των γεωργών.

Το Καθεστώς προβλέπει την παροχή χρηματοδοτικών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που ασχολούνται ή θα ασχοληθούν με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης, εξαιρουμένων των αλιευτικών, του κρασιού και του ξυδιού. Επιπρόσθετα, το Καθεστώς θα καλύπτει και δασοκομικά προϊόντα.

8.2.3.3.2.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε μία ή και περισσότερες δόσεις.

Στις προκηρύξεις του Καθεστώτος ενδέχεται να υπάρχει πρόνοια παροχής προκαταβολών, προκειμένου οι εγκεκριμένοι αιτητές / δικαιούχοι επενδυτικής στήριξης, να μπορούν, εάν το επιθυμούν, να ζητήσουν την παραχώρηση προκαταβολής για υλοποίηση των επενδύσεων, Ο τρόπος πληρωμής θα αποφασίζεται πριν από την προκήρυξη του Καθεστώτος.

8.2.3.3.2.3. Links to other legislation

Σύνδεση με εθνικές νομοθεσίες όπως:

- Οι περί Τροφίμων (Ελεγχος και Πώληση) Νόμοι, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν
- Οι περί Υγιεινής Παραγωγής Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης και Διάθεσης στην Αγορά Νόμοι, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν
- Ο περί Εργοστασίων Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

Όσον αφορά στις επενδύσεις σε δασικά προϊόντα, το Καθεστώς θα εφαρμοστεί με βάση το άρθρο 41 του νέου Απαλλακτικού Κανονισμού στον τομέα της Γεωργίας και της Δασοκομίας.

8.2.3.3.2.4. Beneficiaries

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα-επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

Δικαιούχοι Α: μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με ημερομηνία 06/05/2003 και αρ.2003/361/Ε, οι οποίες αναλαμβάνουν την υλοποίηση επενδύσεων σε επιλέξιμους κλάδους και δραστηριότητες που καλύπτει το Καθεστώς.

Δικαιούχοι Β: πολύ μικρές επιχειρήσεις της κατηγορίας των ΜΜΕ όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με ημερομηνία 06/05/2003 και αρ.2003/361/Ε, οι οποίες αναλαμβάνουν την υλοποίηση επενδύσεων σε επιλέξιμους κλάδους και δραστηριότητες που καλύπτει το καθεστώς.

Οι αναγνωρισμένες από την Αρμόδια Εθνική Αρχή Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών θα είναι δικαιούχοι για συμμετοχή στα πλαίσια του συγκεκριμένου Καθεστώτος.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση των Οργανώσεων Παραγωγών του τομέα των Οπωροκηπευτικών που εφαρμόζουν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, η επιλεξιμότητα των δράσεών τους από το εν λόγω Καθεστώς θα περιορίζεται μόνο σε δράσεις που δεν περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό τους Πρόγραμμα (π.χ δράσεις λιανικού εμπορίου).

Οι αναγνωρισμένες Επιχειρησιακές Ομάδες οι οποίες συμμετείχαν και υλοποίησαν το καινοτόμο πιλοτικό έργο τους στο Μέτρο 16.2 της «Συνεργασίας» του ΠΑΑ 2014-2020, θα είναι δικαιούχες.

Όσον αφορά στις επενδύσεις που αφορούν τη βελτίωση της συγκομιδής και επεξεργασίας του ξύλου πριν από τη βιομηχανική μεταποίηση, δικαιούχοι θα είναι οι ιδιώτες δασοκαλλιεργητές και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

8.2.3.3.2.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν το Καθεστώς ενδεικτικά εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες:

- καινούρια μηχανήματα και εξοπλισμός
- κτιριακές εγκαταστάσεις
- δαπάνες σε επίπεδο λιανικού εμπορίου μόνο για αναγνωρισμένες Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών
- άλλες δαπάνες

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) δεν επιδοτείται.

8.2.3.3.2.6. Eligibility conditions

Όλες οι αιτήσεις που θα υποβάλλονται στα πλαίσια του Καθεστώτος και πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής θα αξιολογούνται και θα βαθμολογούνται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που θα

περιγράφονται αναλυτικά στον Οδηγό κάθε προκήρυξης.

Βασικό κριτήριο επιλογής των επενδυτικών έργων που θα ενταχθούν για χρηματοδότηση, θα είναι η βιωσιμότητα τους και θα λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι ανάγκες της αγοράς και η υφιστάμενη δυναμικότητα του υποτομέα στον οποίο προτίθενται να δραστηριοποιηθούν.

Η βελτίωση στη λειτουργία των επιχειρήσεων που θα υποβάλλουν αίτηση δύναται να εφαρμοστεί με διάφορους τρόπους όπως βελτίωση της ποιότητας, καλύτερη οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας και γενικά της επιχείρησης, μείωση κόστους παραγωγής, αύξηση πωλήσεων και κερδοφορίας, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, παραγωγή νέων προϊόντων κ.α.

Για τις επενδύσεις που αφορούν στη βελτίωση της συγκομιδής και επεξεργασίας του ξύλου πριν από τη βιομηχανική μεταποίηση, θα πρέπει οι εκμεταλλεύσεις, οι οποίες ξεπερνούν τα 100 εκτάρια, να παρουσιάζουν συναφείς πληροφορίες από διαχειριστικό σχέδιο δασών, ή ισοδύναμο μέσο, σύμφωνα με την αειφόρο διαχείριση των δασών όπως ορίστηκε στην Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη το 1993. Συναφείς πληροφορίες από την Εθνική Δασική Πολιτική, ή το Εθνικό Δασικό Πρόγραμμα σχετικά με την αειφόρο διαχείριση των δασών, θα θεωρούνται ισοδύναμα μέσα με τις αναφορές στα δασικά διαχειριστικά σχέδια.

Σημειώνεται ότι Αρμόδια Επιτροπή θα εξετάζει την επιλεξιμότητα των αιτήσεων και θα καθορίζει το εύλογο κόστος της επένδυσης.

8.2.3.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια επιλογής / μοριοδότησης θα καθοριστούν λαμβάνοντας υπόψη ενδεικτικά τους πιο κάτω παράγοντες :

- προϊόν / δραστηριότητα
- εξωστρέφεια και ανταγωνισμός από παρόμοια προϊόντα
- καινοτόμες δράσεις
- ώριμα και ολοκληρωμένα έργα
- χωροθέτηση μονάδας (θα δίνεται προτεραιότητα στις ορεινές περιοχές)
- παραγωγή πρώτων υλών (θα δίνεται προτεραιότητα σε αιτητές που είναι και παραγωγοί της πρώτης ύλης)
- Οργανώσεις και Ομάδες παραγωγών

8.2.3.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της χορηγίας ανέρχεται στο 40% των επιλέξιμων δαπανών (για όλες τις κατηγορίες δικαιούχων) με ανώτατο ποσό χορηγίας μέχρι τις €500.000 για τις επιχειρήσεις που αναφέρονται ως Δικαιούχοι Α και μέχρι τις €200.000 για τους Δικαιούχους Β, για όλη την περίοδο εφαρμογής του καθεστώτος. Για τις συμπράξεις / συγχωνεύσεις εγκεκριμένων Οργανώσεων Παραγωγών, στις οποίες συμμετέχουν πέραν των δύο

οργανώσεων, το ποσοστό ενίσχυσης θα μπορεί να φθάσει στο 60% των επιλέξιμων δαπανών.

Στις περιπτώσεις Δικαιούχων Β που οι επιχειρήσεις τους είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε ορεινές περιοχές το ανώτατο ύψος της χορηγίας μπορεί να φθάσει μέχρι και τις €300.000.

8.2.3.3.2.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.3.3.2.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Γενικά μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Καθεστώτος.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων
2. ψευδής δήλωση στοιχείων στο επιχειρηματικό σχέδιο
3. προσκόμιση ψεύτικων ή/και παραπλανητικών δικαιολογητικών
4. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής
5. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής
6. αδυναμία ολοκλήρωσης των επενδύσεών τους λόγω έλλειψης ιδίων κεφαλαίων

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών

8.2.3.3.2.9.2. Mitigating actions

Τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου, όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών:

1. ενδεδειγμένη ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.
2. σαφείς οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής.
3. καθορισμός οικονομικών διευκολύνσεων προς τους αιτητές για να ολοκληρώνουν τις επενδύσεις τους, όπως καταβολή προκαταβολών και καταβολή της επιδότησης πέραν των 2 δόσεων.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών.
3. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου.

8.2.3.3.2.9.3. Overall assessment of the measure

Γενικά στο αντίστοιχο επενδυτικό Μέτρο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 δεν έχουν παρατηρηθεί ιδιαίτερα προβλήματα. Σημειώνεται ότι γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι στο 100% των αιτητών πριν από οποιαδήποτε πληρωμή. Το γεγονός αυτό, πέραν των άλλων θετικών, οδηγεί και τους συμμετέχοντες στην ανάγκη τήρησης των προνοιών των μέτρων.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε κατά την εφαρμογή του αντίστοιχου επενδυτικού Μέτρου του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 ήταν:

1. καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του μηχανογραφικού συστήματος που οδήγησαν σε καθυστερήσεις στην πορεία επεξεργασίας των αιτήσεων.
2. δυσκολίες από αιτητές στην κατανόηση του ορθού τρόπου συμπλήρωσης του αιτήματος πληρωμής.
3. δύσκολη πρόσβαση των αιτητών σε ρευστό ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης

Λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και τα μέτρα που θα ληφθούν για τη μείωση τους στην νέα προγραμματική περίοδο, θεωρούμε ότι έχουν παρθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή των σφαλμάτων.

8.2.3.3.2.10. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν ισχύει.

8.2.3.3.3. 4.3.1 Χωροταξική κτηνοτροφική ανάπτυξη

Sub-measure:

- 4.3 - support for investments in infrastructure related to development, modernisation or adaptation of agriculture and forestry

8.2.3.3.3.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής για την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή/ και την προσαρμογή της γεωργίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε γεωργική γη και τη βελτίωση, την

παροχή και την εξοικονόμηση ενέργειας και υδάτων. Το Καθεστώς 4.3 συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 5Α και 5Γ.

Συγκεκριμένα, το Καθεστώς χωρίζεται σε δύο δράσεις. Η πρώτη Δράση προωθεί τη χωροταξική ανάπτυξη της κτηνοτροφίας με τη δημιουργία της απαραίτητης κοινής υποδομής σε κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες ενώ η δεύτερη Δράση αφορά επενδύσεις σε υποδομές σχετικές με τα ύδατα.

Με την πρώτη Δράση καθιερώνεται η παραχώρηση ενισχύσεων και η κάλυψη άλλων δαπανών για τη δημιουργία έργων υποδομής που αποσκοπούν στη χωροταξική και περιβαλλοντική αναβάθμιση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και τη μείωση της οχληρίας που προκαλείται από τον ειδικό χαρακτήρα αυτών των δραστηριοτήτων. Επίσης, επιδοτούνται δραστηριότητες εξωραϊσμού του τοπίου στις κτηνοτροφικές περιοχές.

Συγκεκριμένα, η Δράση προωθεί τη χωροταξική ανάπτυξη της κτηνοτροφίας με τη δημιουργία της απαραίτητης κοινής υποδομής σε κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες.

8.2.3.3.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε μία ή και περισσότερες δόσεις.

Στις προκηρύξεις ενδέχεται να υπάρχει πρόνοια παροχής προκαταβολών, προκειμένου ο εγκεκριμένος αιτητής - δικαιούχος επενδυτικής στήριξης να μπορεί, εάν το επιθυμεί, να ζητήσει την παραχώρηση προκαταβολής για υλοποίηση των επενδύσεων. Ο τρόπος πληρωμής θα αποφασίζεται πριν από την προκήρυξη.

Όλα τα αποδεικτικά πρέπει να φέρουν την έγκριση/υπογραφή του επιβλέποντος μηχανικού.

8.2.3.3.3. Links to other legislation

Σύνδεση με εθνικές νομοθεσίες όπως:

- Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 (Ν.12(Ι)/2006) της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Ο περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

8.2.3.3.4. Beneficiaries

Το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Κλάδος Χρήσης Γης και Ύδατος) υπό την έννοια ότι θα διαχειρίζεται τη Δράση και θα υποβάλλει τα αναγκαία πιστοποιητικά για κάλυψη όλων των επιλέξιμων δαπανών στην μονάδα εφαρμογής. Έργα υποδομής σε κτηνοτροφικές

περιοχές και ζώνες και έργα εξωραϊσμού, καθαριότητας, προσαρμογής των κατασκευών στο περιβάλλον, βελτίωσης της υγιεινής και των συνθηκών ευημερίας των ζώων που θα εκτελούνται από τοπικές αρχές, συνδέσμους λειτουργίας κτηνοτροφικών περιοχών ή άλλες οργανωμένες ομάδες ή κυβερνητικές υπηρεσίες εκ μέρους και κατόπιν εντολής του Τμήματος Γεωργίας, θα θεωρούνται ότι έχουν εκτελεστεί από το ίδιο το Τμήμα Γεωργίας το οποίο και θα υπόκειται στο σχετικό έλεγχο.

Οργανωμένες ομάδες είναι ομάδες που έχουν συσταθεί με βάση τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας (δηλαδή έχουν όνομα, καταστατικό, διατηρούν οικονομικές καταστάσεις κλπ).

8.2.3.3.3.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δράσεις αφορούν έργα και βελτιώσεις σε κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες που κατά κανόνα θα εξυπηρετούν/αξιοποιούνται από τρεις ή περισσότερους χρήστες. Τα κτηνοτροφικά οικοπέδα που διαχωρίζονται σε κτηνοτροφικές περιοχές θα ενοικιάζονται μακροχρόνια σε ενδιαφερόμενους κτηνοτρόφους για ανέγερση σύγχρονων υποστατικών στέγασης των ζώων τους, έναντι ενοικίου που θα καθορίζεται με βάση τη σχετική εθνική νομοθεσία που λαμβάνει υπόψη τις Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις.

Οι βελτιώσεις που μπορεί να αναληφθούν αφορούν:

α) έργα υποδομής για τη δημιουργία νέων κτηνοτροφικών περιοχών όπως:

- μελέτες διαχωρισμού κτηνοτροφικών οικοπέδων
- ετοιμασία περιβαλλοντικής μελέτης
- κατασκευή δρόμων
- μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος και νερού
- κοινές αποχετεύσεις
- δεξαμενές λουσίματος ζώων
- κατασκευή αποστραγγιστικών και άλλων εγγειοβελτιωτικών έργων
- κατασκευή/ συντήρηση υδατοδεξαμενών

β) έργα υποδομής στις κτηνοτροφικές ζώνες που αφορούν:

- μεταφορά ρεύματος και νερού σε κεντρικό σημείο ή σημεία
- κατασκευή δρόμων προσπέλασης σε κεντρικό σημείο ή σημεία

γ) έργα βελτίωσης/ συντήρησης της υποδομής σε υφιστάμενες κτηνοτροφικές περιοχές,

δ) δαπάνες καθαρισμού, εξωραϊσμού, δεντροφύτευσης, προσαρμογής των κατασκευών γης εντός των κτηνοτροφικών περιοχών που να συνάδουν με το περιβάλλον, το τοπίο, τις υγιεινές συνθήκες και την ευημερία των ζώων

ε) άλλες δαπάνες σχετικές με τις υποδομές

Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για τις μελέτες που αναφέρονται πιο πάνω δεν θα ξεπερνούν το 10% της δημόσιας δαπάνης του έργου.

Οι τυχόν επιδοτήσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της λειτουργίας των υφιστάμενων μονάδων ή για την ανέγερση υποστατικών και τον εξοπλισμό νέων μονάδων που εγκαθίστανται / μετεγκαθίστανται σε κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες όπου έχουν γίνει έργα υποδομής θα ενισχύονται μέσω του καθεστώτος 4.1.«Επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων».

Σύμφωνα με τον κανονισμό 1303 Αρθ.69 παράγραφος 3(γ) ο ΦΠΑ μπορεί να επιδοτηθεί στη περίπτωση που δεν είναι ανακτήσιμο. Τμήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας δεν έχουν τη δυνατότητα ανάκτησης του ΦΠΑ, οπότε και θα επιδοτείται.

8.2.3.3.3.6. Eligibility conditions

Κριτήρια επιλεξιμότητας έργου είναι τα εξής:

- Περιβαλλοντικό ή και οικονομικό όφελος
- Οι επενδύσεις θα αξιοποιηθούν τουλάχιστον για πέντε χρόνια
- Εξυπηρετούνται τουλάχιστον τρεις κτηνοτρόφοι από την επένδυση

8.2.3.3.3.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το Τμήμα Γεωργίας θα επιλέγει τα έργα λαμβάνοντας υπόψη ενδεικτικά τα πιο κάτω κριτήρια:

1. είδος και αναγκαιότητα εκτέλεσης έργου
2. βαθμός προτεραιότητας εκτέλεσης έργου σε συγκεκριμένη περιοχή σε σχέση με τις ανάγκες σε έργα υποδομής που υπάρχουν παγκύπρια και το ύψος των διαθέσιμων πιστώσεων
3. αριθμός κτηνοτρόφων που θα επωφεληθούν σε σχέση με το ύψος της δαπάνης του έργου

8.2.3.3.3.8. (Applicable) amounts and support rates

- Για τα έργα υποδομής σε κτηνοτροφικές περιοχές και ζώνες (συμπεριλαμβανομένων και των δρόμων πρόσβασης σε αυτές καθώς και των εγκαταστάσεων υδροδότησης και ηλεκτροδότησης τους), θα καθορίζεται η πραγματική δαπάνη που έχει πραγματοποιηθεί από την αρμόδια κυβερνητική υπηρεσία, Τοπική Αρχή κλπ μέσω εγκεκριμένης στον προϋπολογισμό πρόνοιας και θα διεκδικείται κατά 100% από το ΠΑΑ.
- Για τις δράσεις εξωραϊσμού και περιβαλλοντικής αναβάθμισης του τοπίου θα παρέχεται από το ΠΑΑ ενίσχυση μέχρι 70% της δαπάνης. Νοείται ότι στις περιπτώσεις που οι δράσεις αυτές αναλαμβάνονται κατόπιν αιτήματος των Τοπικών Αρχών ή Οργανωμένων Ομάδων και εγκρίνονται από το Τμήμα Γεωργίας με ανάθεση της εκτέλεσής τους στις Τοπικές Αρχές ή Οργανωμένες Ομάδες το 70% του κόστους κατασκευής θα καλύπτεται από κρατικά κονδύλια του Προϋπολογισμού του Τμήματος Γεωργίας (για να ανακτηθούν μετά από υποβολή σχετικής Αίτησης από το ΠΑΑ) και το υπόλοιπο 30% καλύπτεται από τις ενδιαφερόμενες Τοπικές Αρχές/Οργανωμένες Ομάδες και

αποτελεί τη συνεισφορά των επηρεαζόμενων/ ευεργετούμενων από την ανάπτυξη.

8.2.3.3.3.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.3.3.3.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής
2. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών

8.2.3.3.3.9.2. Mitigating actions

Τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών:

1. ενδεδειγμένη ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.
2. σαφείς οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής και των δικαιολογητικών που πρέπει να επισυνάπτουν.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών.
3. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου.
4. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή επεξήγηση των δικαιολογητικών που πρέπει να

επισυνάπτονται μαζί με το αίτημα πληρωμής.

8.2.3.3.3.9.3. Overall assessment of the measure

Γενικά στο αντίστοιχο επενδυτικό Μέτρο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 δεν έχουν παρατηρηθεί ιδιαίτερα προβλήματα. Σημειώνεται ότι γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι στο 100% των αιτητών πριν από οποιαδήποτε πληρωμή. Το γεγονός αυτό, πέραν των άλλων θετικών, οδηγεί και τους συμμετέχοντες στην ανάγκη τήρησης των προνοιών των μέτρων.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε κατά την εφαρμογή του αντίστοιχου επενδυτικού Μέτρου του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 ήταν:

1. καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του μηχανογραφικού συστήματος που οδήγησαν σε καθυστερήσεις στην πορεία επεξεργασίας των αιτήσεων.
2. δυσκολίες από αιτητές στην κατανόηση του ορθού τρόπου συμπλήρωσης του αιτήματος πληρωμής και στην επισύναψη των απαραίτητων δικαιολογητικών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και τα μέτρα που θα ληφθούν για την μείωση τους την νέα προγραμματική περίοδο, θεωρούμε ότι έχουν παρθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή των σφαλμάτων.

8.2.3.3.3.10. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν ισχύει.

8.2.3.3.4. 4.3.2 Επενδύσεις σε υποδομές σχετικές με τα ύδατα

Sub-measure:

- 4.3 - support for investments in infrastructure related to development, modernisation or adaptation of agriculture and forestry

8.2.3.3.4.1. Description of the type of operation

1. Η Δράση έχει ως σκοπό την αντιμετώπιση των «νέων» προκλήσεων, σχετικά με το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και ειδικότερα της διαχείρισης του υδατικού ισοζυγίου που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας. Οι προκλήσεις αυτές είναι κρίσιμες, και υπαγορεύουν την ανάγκη μέγιστης προτεραιότητας σε επιλογές που συνδέονται με αποτελεσματικές δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, για την διατήρηση του υδατικού ισοζυγίου, για την αντιμετώπιση των απειλών της λειψυδρίας και για την αντιμετώπιση της επιδείνωσης των κλιματικών συνθηκών. Στο πεδίο εφαρμογής της Δράσης θα εμπίπτουν οι παρακάτω τύποι επενδύσεων:

α) η αξιοποίηση του ανακυκλωμένου νερού για ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου και ανάπτυξη της γεωργίας

β) η εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών

1.α «Αξιοποίηση του ανακυκλωμένου νερού για ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου και ανάπτυξη της γεωργίας»

Ο τύπος της επένδυσης που αφορά το ανακυκλωμένο νερό, σκοπεύει στην επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζονται από την έλλειψη υποδομής και τη μη αποτελεσματική διαχείριση του ανακυκλωμένου νερού.

Για την αξιοποίηση των ολοένα αυξανόμενων ποσοτήτων του ανακυκλωμένου νερού, είναι απαραίτητη η δημιουργία υποδομής για άρδευση νέων καλλιεργειών πέραν των υφιστάμενων καλλιεργειών που αρδεύονται σήμερα. Το ΤΑΥ θα τοποθετήσει κεντρικούς αγωγούς και δευτερεύοντες αγωγούς στους οποίους οι γεωργοί κατόπιν άδειας από το ΤΑΥ και με δικά τους έξοδα, θα τοποθετήσουν το δίκτυο διανομής στα αγροτεμάχια τους. Στην υποδομή παρέχεται η δυνατότητα να συμπεριληφθεί και η κατασκευή δεξαμενής χειμερινής αποθήκευσης, όπου θα αποθηκεύεται η περίσσεια ανακυκλωμένου νερού που παρατηρείται τη χειμερινή περίοδο για χρήση στη γεωργία την καλοκαιρινή περίοδο.

Στόχος είναι η μεγιστοποίηση της εκμετάλλευσης του ανακυκλωμένου νερού και η ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου.

Το μέτρο στο γενικό πλαίσιο θα συμβάλει στα ακόλουθα:

- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας.
- διασφάλιση αφενός της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και αφετέρου της δράσης για το κλίμα.
- επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και της διατήρησης θέσεων απασχόλησης.
- αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία.
- μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία.
- δημιουργία θέσεων εργασίας.
- προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

1.β «Η Εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών»

Στοχεύει στη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης καθώς και στη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής απόδοσης της υφιστάμενης υποδομής, ούτως ώστε να παρέχει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για έξυπνη, αειφόρο ανάπτυξη της γεωργίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή και με στόχο αφενός τη διατήρηση της αγροτικής γης και αφετέρου την περιβαλλοντική προστασία, με την ορθολογική διαχείριση και εξοικονόμηση του νερού, ως σπάνιου και πολύτιμου εν ανεπαρκεία αγαθού, δίνεται έμφαση στην προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών και στη σύζευξη των πολλαπλών οφελών (οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών) που προκύπτουν μέσω τους.

Ως εκ τούτου, προκύπτουν οι ακόλουθοι επιμέρους στόχοι του Μέτρου:

- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας.
- προστασία και διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτινων πόρων.
- ενίσχυση των δεσμών μεταξύ γεωργίας, έρευνας και καινοτομίας, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης και της αποδοτικότητας.
- αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στη γεωργία.
- προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές.
- εισαγωγή νέας τεχνολογίας.
- βελτίωση και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.
- ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογικών πληροφοριών στις αγροτικές περιοχές.

8.2.3.3.4.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε μία ή και περισσότερες δόσεις.

Στις προκηρύξεις ενδέχεται να υπάρχει πρόνοια παροχής προκαταβολών, προκειμένου οι εγκεκριμένοι αιτητές / δικαιούχοι επενδυτικής στήριξης να μπορούν, εάν το επιθυμούν, να ζητήσουν την παραχώρηση προκαταβολής για υλοποίηση των επενδύσεων, Ο τρόπος πληρωμής θα αποφασίζεται πριν από την προκήρυξη.

8.2.3.3.4.3. Links to other legislation

Σύνδεση με εθνικές νομοθεσίες όπως:

1.α «Αξιοποίηση του ανακυκλωμένου νερού για ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου και ανάπτυξη της γεωργίας»

- Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 (N.12(I)/2006) της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί της Ενιαίας Διαχείρισης των Υδάτων Νόμος N79(I)/2010, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμος N68 (I)/2009, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμος (Απόρριψη Αστικών Λυμάτων) Κ.Δ.Π. 772/2003, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί Αποχευτικών Συστημάτων Νόμος 1971-2010, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμος N13(I)/2004, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.(Αρ.

263/2007)

1.β «Η Εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών»

- Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 (Ν.12(Ι)/2006) της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί της Ενιαίας Διαχείρισης των Υδάτων Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.Ν79(Ι)/2010
- Ο Περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμος, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.Ν13(Ι)/2004

8.2.3.3.4.4. Beneficiaries

Μοναδικός δικαιούχος για τους τύπους επενδύσεων είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, υπό την έννοια ότι θα διαχειρίζεται τη Δράση και θα υποβάλλει τα αναγκαία πιστοποιητικά για κάλυψη όλων των επιλέξιμων δαπανών στη Μονάδα Εφαρμογής.

8.2.3.3.4.5. Eligible costs

Ενδεικτικά οι επιλέξιμες δαπάνες που εμπίπτουν στους δύο πιο πάνω τύπους επενδύσεων θα αφορούν τις πιο κάτω κατηγορίες:

1.α «Ένταξη του ανακυκλωμένου νερού για ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου και ανάπτυξη της γεωργίας»

- τεχνικά έργα κατασκευής δεξαμενής χειμερινής αποθήκευσης
- τεχνικά έργα εγκατάστασης του δικτύου
- τεχνικά έργα κατασκευής αντλιοστασίων
- αγορά/εγκατάσταση εξοπλισμού σύγχρονης τεχνολογίας
- μικρότερα υποστηρικτικά έργα όπως φρεάτια, δικλίδες, κλπ.

1.β «Η Εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών»

- προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία λογισμικών για βελτιστοποίηση του υφιστάμενου αρδευτικού δικτύου μέσω της εφαρμογής συστήματος διαχείρισης της δήτησης, ισολογισμού ποσοτήτων νερού και εντοπισμού απωλειών.
- προμήθεια και λειτουργία έξυπνων συστημάτων ανίχνευσης και αξιολόγησης υφιστάμενης υποδομής.
- σύνδεση και αναβάθμιση υφιστάμενης υποδομής τηλεμετρικών δεδομένων μέσω διασύνδεσης με την υφιστάμενη γεωγραφική βάση δεδομένων δικτύων.
- εφαρμογές αναβαθμισμένης πρόσβασης σε δεδομένα μέσω διαδικτύου για εξυπηρέτηση

συναλλασσομένων.

- έγχειρες βελτιώσεις
- αγορά/εγκατάσταση εξοπλισμού σύγχρονης τεχνολογίας για την αναβάθμιση / αυτοματισμό της υφιστάμενης υποδομής
- γενικά έξοδα, όπως αμοιβές μηχανικών και συμβούλων
- λοιπές γεωργικές επενδύσεις

Σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕ1303/2013, Αρθ.69, παράγραφος 3(γ), ο ΦΠΑ μπορεί να επιδοτηθεί στη περίπτωση που δεν είναι ανακτήσιμος. Τμήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας δεν έχουν τη δυνατότητα ανάκτησης του ΦΠΑ, οπότε και θα επιδοτείται.

8.2.3.3.4.6. Eligibility conditions

Έργα τα οποία εμπίπτουν αποκλειστικά στις δύο Δράσεις που περιγράφονται πιο πάνω. Οι επενδύσεις θα πρέπει να αξιοποιηθούν για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών.

8.2.3.3.4.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το ΤΑΥ θα επιλέγει τα έργα λαμβάνοντας υπόψη ενδεικτικά τα πιο κάτω κριτήρια:

1. είδος και αναγκαιότητα εκτέλεσης έργου
2. βαθμός προτεραιότητας εκτέλεσης έργου σε συγκεκριμένη περιοχή σε σχέση με τις ανάγκες σε έργα υποδομής που υπάρχουν παγκύπρια και το ύψος των διαθέσιμων πιστώσεων
3. αριθμός γεωργών που θα επωφεληθούν σε σχέση με το ύψος της δαπάνης του έργου

8.2.3.3.4.8. (Applicable) amounts and support rates

Θα καθορίζεται η πραγματική δαπάνη που έχει πραγματοποιηθεί από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, μέσω εγκεκριμένης στον προϋπολογισμό πρόνοιας και θα διεκδικείται κατά 100% από το ΠΑΑ.

8.2.3.3.4.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.3.3.4.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Σε περιπτώσεις που ακολουθηθεί η διαδικασία των προσφορών, για ανάθεση μέρους ή συνόλου του έργου, ενδέχεται ο ανάδοχος να καθυστερήσει στην παράδοση του έργου ή να αδυνατεί να παραδώσει το έργο ή μέρος αυτού στην Αναθέτουσα Αρχή.

Επίσης, δυσκολίες στην εφαρμογή ή παρατυπίες ενδέχεται να προκύψουν από μέρος της αναθέτουσας

αρχής. Το σημαντικότερο πρόβλημα που μπορεί να προκύψει είναι στην τροποποίηση των εγγράφων, μετά τη δημοσίευσή τους.

8.2.3.3.4.9.2. *Mitigating actions*

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου σε περίπτωση ανάθεσης μέρους του έργου σε ανάδοχο: θα υποχρεούται ο ανάδοχος, βάσει της σύμβασης να υποβάλει σε τακτά χρονικά διαστήματα (όπως αυτά θα καθορίζονται στους όρους του συμβολαίου), στην Αναθέτουσα Αρχή τα παραδοτέα. Αν η Αναθέτουσα Αρχή διαπιστώσει πως ο ανάδοχος αδυνατεί να προχωρήσει με τα παραδοτέα του ή δεν τα παραδίδει εμπρόθεσμα ή δεν κρίνει το αποτέλεσμα ικανοποιητικό, τότε η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να προχωρήσει σε άμεση διακοπή της σύμβασης, βάσει και του συμβολαίου που θα έχει υπογραφεί. Αποφεύγεται κατά αυτό τον τρόπο η μη ολοκλήρωση του έργου και δε χάνεται πολύτιμος χρόνος.

Η ενημέρωση και η σχετική κατάρτιση όσων εμπλέκονται στις προσφορές δημοσίων συμβάσεων είναι απαραίτητη.

Καθώς οι «δημόσιες συμβάσεις» χρησιμοποιούνται και για άλλα Ταμεία και όχι μόνο για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη, είναι καλό να ανταλλάζονται απόψεις, πληροφορίες και εμπειρίες μεταξύ των λειτουργών / Συντονιστών Συμβάσεων των διαφόρων υπηρεσιών και προσφοροδοτών των διαφόρων υπηρεσιών.

Για τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν από τροποποιήσεις είναι απαραίτητη η ενημέρωση στα αρχικά έγγραφα προσφοράς ότι ενδέχεται να υπάρξουν τροποποιήσεις. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει επικοινωνία με τους προσφοροδοτές σε περίπτωση τροποποίησης των εγγράφων και άμεση καταχώρηση της τροποποίησης στο σύστημα προσφορών.

Τέλος, η διαφάνεια σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης είναι η καλύτερη προστασία από την απάτη και τη διαφθορά.

Τα Μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

8.2.3.3.4.9.3. *Overall assessment of the measure*

Η πιο πάνω Δράση του Καθεστώτος, όπως θα εφαρμοστεί κατά την περίοδο 2014-2020, αναμένεται να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο για την καλύτερη και ορθολογικότερη διαχείριση του νερού, λαμβάνοντας υπόψη το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και ειδικότερα του ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου στην Κύπρο. Η επίτευξη εξοικονόμησης νερού, μέσω της αναβάθμισης των δικτύων και της εισαγωγής καινοτόμων πρακτικών στη λειτουργία τους καθώς και η αξιοποίηση νέων, μη συμβατικών υδατικών πόρων (ανακυκλωμένου νερού), υποβοηθεί την αντιμετώπιση προβλημάτων του αγροτικού τομέα, σε ότι αφορά την επάρκεια σε νερό άρδευσης.

8.2.3.3.4.10. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν ισχύει.

8.2.3.4. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν ισχύει.

8.2.3.5. Information specific to the measure

Description of the targeting of the support to farms in accordance with the SWOT carried out in relation to the priority referred to in Article 5(2) of Regulation (EU) No 1305/2013

Περιγράφεται λεπτομερώς στο σημείο 1.1.2 στο Μέτρο.

Definition and identification of the eligible Natura 2000 and other eligible High Nature Value Areas

Δεν χρειάζεται να καθοριστούν επιλέξιμες περιοχές Φύση 2000 ή επιλέξιμες ΥΦΑ αφού δεν συμπεριλαμβάνεται στο Πρόγραμμα το Καθεστώς 6.1.

List of new requirements imposed by Union legislation for complying with which support may be granted under Article 17(6) of Regulation (EU) No 1305/2013

- Δράση για κλιματική αλλαγή
- Περιβαλλοντικοί στόχοι

Definition of non productive investments

Είναι οι επενδύσεις που δεν συμβάλλουν καθόλου ή συμβάλλουν μόνο έμμεσα στην παραγωγή προϊόντων. Η υλοποίησή τους ωστόσο μπορεί να κρίνεται σημαντική γιατί συμβάλουν στην παραγωγή δημόσιων αγαθών ή συνεισφέρουν σε περιβαλλοντικούς στόχους. Μέσα από το Μέτρο 6 δεν έγινε επιλογή ενεργοποίησης του Καθεστώτος 6.1 που αφορά στην υλοποίηση μη παραγωγικών επενδύσεων.

Definition of collective investments

Επενδύσεις οι οποίες εκτελούνται και αξιοποιούνται από πέραν του ενός ατόμου ή γεωργικής εκμετάλλευσης. Για παράδειγμα, η δυνατότητα υλοποίησης συλλογικών επενδύσεων με ενίσχυση μέσα από το Πρόγραμμα δίνεται σε περιπτώσεις επενδύσεων σε υποδομές σχετικές με διαχείριση αποβλήτων, χωρίς όμως να παραχωρείται πρόσθετη επιδότηση.

Definition of integrated projects

Πρόκειται για έργα που σχετίζονται με καθετοποίηση παραγωγής. Για παράδειγμα ένας ιδιοκτήτης αγελαδοτροφικής μονάδας προβαίνει και σε επενδύσεις που σχετίζονται με τη μεταποίηση γάλακτος.

Η συγκεκριμένη δυνατότητα δίνεται μέσα από το Μέτρο αλλά χωρίς πρόσθετη επιδότηση.

8.2.4.

8.2.5. M06 - Farm and business development (art 19)

8.2.5.1. Legal basis

Άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Άρθρο XXX, του Κανονισμού XXX και στο Άρθρο XXX του Κανονισμού XXX

8.2.5.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Αναγνωρίζοντας το πρόβλημα της γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού και της μη ανανέωσης των γενεών, το αντίστοιχο μέτρο συμπεριλαμβανόταν τόσο στο Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 όσο και στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013. Παράλληλα, πάντοτε παραχωρούνταν αρκετοί πόροι στο Μέτρο για αποφυγή του κινδύνου μη ικανοποίησης αιτητών λόγω ελλειμματικών χρηματικών πόρων. Δυστυχώς, μέσα από τη SWOT ανάλυση που έγινε κατά την προετοιμασία του Προγράμματος αυτής της προγραμματικής περιόδου, το πρόβλημα γήρανσης εξακολουθεί να υπάρχει καθιστώντας σαφή την ανάγκη παροχής στήριξης προς νέους ανθρώπους για ένταξή τους στον πρωτογενή τομέα με βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.

Το Μέτρο συμβάλλει στη δεύτερη προτεραιότητα της αγροτικής ανάπτυξης και συγκεκριμένα στην περιοχή εστίασης 2Α. Ταυτόχρονα, το Μέτρο εφαρμόζεται σε συνέργεια με την ενίσχυση νέων γεωργών η οποία παρέχεται και από τον πρώτο πυλώνα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Διανύοντας μια περίοδο οικονομικής περισυλλογής και περιορισμένης πρόσβασης σε χρηματοδότηση, κρίνεται αναγκαία η διευκόλυνση της εισόδου νεοεισερχόμενων που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στον πρωτογενή τομέα. Παράλληλα, λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης που διέρχεται ο τόπος και του πλήγματος που δέχτηκε ο τριτογενής τομέας της οικονομίας, πολλοί νέοι επιδεικνύουν έντονο ενδιαφέρον ενασχόλησης με τη γεωργία σε επαγγελματικό επίπεδο. Πρόκειται κυρίως για άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου με έντονη ανησυχία για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, με νέες ιδέες, άτομα ικανά να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογική ανάπτυξη στον τομέα της πληροφόρησης, επιδεχτικά υιοθέτησης προηγμένης τεχνολογίας κατά την παραγωγική διαδικασία και μετατροπής καιδημιουργίας σύγχρονων μονάδων με δυνατότητα παραγωγής ποιοτικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Αναμένεται να υπάρξει αυξημένη ζήτηση και έντονο ενδιαφέρον συμμετοχής στο Μέτρο κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Μέσα από το Μέτρο παρέχονται κίνητρα με τη μορφή οικονομικής ενίσχυσης για τη δημιουργία και την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, συμβάλλοντας αφενός στην οικονομική ανάπτυξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και αφετέρου στην ηλικιακή αναδιάρθρωση του αγροτικού κόσμου.

Από την εφαρμογή του αντίστοιχου Μέρους μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 επιβεβαιώνεται το γεγονός ότι έχουν ήδη δημιουργηθεί ακόμη και μονάδες πρότυπα, οι οποίες αξιοποιούνται ως παράδειγμα καλών πρακτικών.

Όσοι αιτητές συμμετέχουν στο Μέτρο και δε διαθέτουν την απαιτούμενη εκπαίδευση στον τομέα συμμετέχουν παράλληλα και σε προγράμματα εκπαίδευσης αγροτών τα οποία εφαρμόζονται κυρίως από το Μέτρο «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης», ενώ ταυτόχρονα έχουν και προτεραιότητα έγκρισης αιτήματος για σύσταση προγράμματος με συγκεκριμένη θεματολογία, αφού αποτελεί κύριο στόχο του

Μέτρου η κατάρτιση των νέων γεωργών, με ιδιαίτερη έμφαση σε αυτούς που εγκαθίστανται στον τομέα για πρώτη φορά.

Το Μέτρο συμβάλλει στη δεύτερη προτεραιότητα που αφορά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας ιδιαίτερα στο σκέλος που σχετίζεται με την ανανέωση των γενεών.

Αναμένεται οι εγκεκριμένοι αιτητές του μέτρου να συμβάλουν αισθητά και σε θέματα διάδοσης και εφαρμογής καινοτομιών, με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων, την παραγωγή νέων προϊόντων με ποιοτικά χαρακτηριστικά καθώς επίσης και την εφαρμογή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος.

Συμπερασματικά, η εφαρμογή του Μέτρου «Ενίσχυση Πρώτης Εγκατάστασης Νέων Γεωργών», προωθεί την επίτευξη των πιο κάτω στόχων:

- την πληθυσμιακή αναζωογόνηση του γεωργικού δυναμικού
- τη δημιουργία και ανάπτυξη βιώσιμων, ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων με διαχειριστές νέους ανθρώπους, περισσότερο επιδεκτικούς εκπαίδευσης και αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρει η τεχνολογική ανάπτυξη
- την προώθηση της απασχόλησης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές
- την αξιοποίηση εκμεταλλεύσεων οι οποίες θα εγκαταλειφθούν ή είναι ήδη εγκαταλελειμμένες ειδικά σε ορεινές περιοχές
- την επαγγελματική κατάρτιση των νέων γεωργών

Είναι σαφές ότι το Μέτρο πέρα από τη συνέργειά του με τον πρώτο πυλώνα, εφαρμόζεται σε απόλυτη συνέργεια με το Μέτρο των επενδύσεων στο γεωργικό τομέα και στον τομέα των τροφίμων. Οι αιτητές του Μέτρου 6.1 που συμμετέχουν και στο Μέτρο 4 θα απολαμβάνουν το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης που επιτρέπει ο Κανονισμός προκειμένου να διευκολυνθεί περαιτέρω η εισδοχή τους στον πρωτογενή τομέα.

8.2.5.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.5.3.1. 6.1 Ενίσχυση Πρώτης Εγκατάστασης Νέων Γεωργών

Sub-measure:

- 6.1 - business start up aid for young farmers

8.2.5.3.1.1. Description of the type of operation

Το Μέτρο παρέχει οικονομική στήριξη για την πρώτη εγκατάσταση νέων κάτω των 40 ετών στον τομέα της γεωργίας, ενθαρρύνοντας τους με διευκολύνσεις να δραστηριοποιηθούν στον τομέα.

Στην προσπάθεια αντιμετώπισης της γήρανσης του γεωργικού δυναμικού η οικονομική στήριξη της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών αφενός διασφαλίζει μακροπρόθεσμα το μέλλον του επαγγέλματος με την

είσοδο νέων ως επικεφαλής/αρχηγοί εκμεταλλεύσεων και αφετέρου τη δημιουργία βιώσιμων, ανταγωνιστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων με διαχειριστές νέους ανθρώπους, περισσότερο επιδεκτικούς της χρήσης της νέας τεχνολογίας και της «κουλτούρας» για δια βίου μάθηση.

Παράλληλα, οι νέοι γεωργοί αναλαμβάνουν την υποχρέωση υλοποίησης επιχειρηματικού σχεδίου που να αποδεικνύει τη δημιουργία βιώσιμης γεωργικής εκμετάλλευσης.

8.2.5.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή της άμεσης πριμοδότησης. Η καταβολή της ενίσχυσης θα γίνεται σε δύο δόσεις εντός πενταετίας κατ' ανώτατο όριο, από την προκαταρκτική έγκριση της αίτησης.

8.2.5.3.1.3. Links to other legislation

Συνδέεται με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου.

Επίσης, συνδέεται με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.

8.2.5.3.1.4. Beneficiaries

- Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εγκαθίσταται για πρώτη φορά ως επικεφαλής/αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης, αποδεικνύοντας τη νόμιμη κατοχή της.
- Νομικό πρόσωπο: το φυσικό πρόσωπο (αιτητής στο Μέτρο) πρέπει να ασκεί αποτελεσματικό και μακροπρόθεσμο έλεγχο στο νομικό πρόσωπο, όσον αφορά αποφάσεις σχετικά με διαχείριση/διοίκηση, οφέλη και χρηματοοικονομικό κίνδυνο.

Ταυτόχρονα, στην περίπτωση του νομικού προσώπου, ο αιτητής πρέπει να είναι ο κύριος μέτοχος της εταιρείας, με ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο ποσοστού 95%, και για τους σκοπούς του Μέρους θα πρέπει να πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν για το φυσικό πρόσωπο. Τα προαναφερόμενα θα πρέπει να επιβεβαιώνονται στο ιδρυτικό έγγραφο και στο καταστατικό σύστασης της εταιρείας.

- Φυσικό πρόσωπο ηλικίας άνω των 18 και μέχρι 40 ετών, κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης.

8.2.5.3.1.5. Eligible costs

Η στήριξη αποτελεί ενίσχυση πρώτης εγκατάστασης των νέων γεωργών που πληρούν τις πρόνοιες του

8.2.5.3.1.6. Eligibility conditions

- Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή των δικαιούχων στο Μέτρο είναι η υποβολή μαζί με την αίτηση και του επιχειρηματικού σχεδίου.

Δεν απαιτείται η υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου στο Μέτρο 6.1 από τους δικαιούχους οι οποίοι συμμετέχουν και στο Μέτρο «Ενίσχυση Πρώτης Εγκατάστασης Νέων Γεωργών» και υποβάλλουν ολοκληρωμένη μελέτη οικονομικής βιωσιμότητας στα πλαίσια του Καθεστώτος 4.1 «επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις, τη βιωσιμότητα και τη διαχείριση αποβλήτων των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων».

Οι αιτητές που δεν συμμετέχουν και στο Καθεστώς 4.1, πρέπει να υποβάλουν επιχειρηματικό σχέδιο όπως προνοεί το Μέτρο «Ενίσχυση Πρώτης Εγκατάστασης Νέων Γεωργών», στο οποίο θα περιγράφονται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

1. αρχική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης και συγκεκριμένα στάδια και στόχοι για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της νέας εκμετάλλευσης.
2. αναλυτικά στοιχεία για τις επενδύσεις, την επαγγελματική εκπαίδευση, τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών και οποιονδήποτε άλλων δράσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη των αναγκαίων δραστηριοτήτων της γεωργικής εκμετάλλευσης.
3. ολοκληρωμένη μελέτη οικονομικής βιωσιμότητας με την οποία να αποδεικνύεται η βιωσιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Η υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να αρχίσει εντός εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης, ενώ ο νέος γεωργός θα πρέπει να ανταποκρίνεται στον ορισμό του ενεργού γεωργού εντός 18 μηνών από την ημερομηνία εγκατάστασης.

Η συμμόρφωση με το επιχειρηματικό σχέδιο, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά, θα αξιολογείται στα τρία χρόνια από την έγκριση της αίτησης, με κατάλληλο σύστημα ελέγχου. Το σύστημα ελέγχου θα περιγράφεται λεπτομερώς στο ενημερωτικό έντυπο που θα ετοιμάζεται πριν από την κάθε προκήρυξη.

Ο Δικαιούχος θα πρέπει:

- να διαθέτει επαρκή επαγγελματική κατάρτιση η οποία αποδεικνύεται με την προσκόμιση πτυχίου ή απολυτηρίου (κατά περίπτωση) πανεπιστημίου, ανωτέρας ή τεχνικής/επαγγελματικής σχολής ανάλογης κατεύθυνσης ή να αποκτήσει επαρκή επαγγελματική κατάρτιση η οποία θα πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο σε περίοδο 36 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης του, και θα αποδεικνύεται με την προσκόμιση βεβαίωσης παρακολούθησης μαθημάτων από τον πάροχο επαγγελματικής κατάρτισης, όπως αυτό προσδιορίζεται στο Μέτρο 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης» του ΠΑΑ 2014-2020
- να έχει εκπληρώσει τη στρατεύσιμη στρατιωτική του υποχρέωση ή να απαλλάχθηκε νόμιμα από αυτή και να μην υπέχει υποχρέωση θητείας στην Εθνική Φρουρά, σύμφωνα με τις διατάξεις των Περί Εθνικής Φρουράς Νόμο του 2011, των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και των αποφάσεων πολιτικής που αφορούν τον τομέα με τις εκάστοτε τροποποιήσεις τους.
- να μην έχει μόνιμη εξωγεωργική απασχόληση και να αφιερώνει τουλάχιστο το 80% του εργάσιμου

χρόνου του, στις εργασίες της γεωργικής εκμετάλλευσης.

- ο αιτητής θα πρέπει να ενταχθεί στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως αυτοτελώς εργαζόμενος γεωργός, αποδεικνύοντας το με προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης τήρησης των υποχρεώσεων του για 10 τουλάχιστον συνεχή έτη από την ημερομηνία της προκαταρκτικής έγκρισης.
- να αναλάβει την υποχρέωση συνέχισης της γεωργίας σε επαγγελματική βάση για τουλάχιστο δέκα χρόνια από την έγκριση ένταξής του στο Μέτρο
- οι εκτάσεις θα πρέπει να είναι ιδιόκτητες ή ενοικιασμένες με 10ετή τουλάχιστο μίσθωση, ενώ το ζωικό κεφάλαιο ιδιόκτητο με αποδεικτικά στοιχεία.
- η ιδιοκτησία στα πλαίσια της οικογένειας, ανεξάρτητα αν είναι εγγεγραμμένη μόνο στον ένα σύζυγο, για σκοπούς εφαρμογής του Μέτρου θεωρείται ότι ανήκει και στους δύο συζύγους.
- Σε περίπτωση που ο αιτητής δεν συμμετέχει στο Μέτρο 4.1 «επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις, τη βιωσιμότητα και τη διαχείριση αποβλήτων των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων» και προβαίνει σε επενδύσεις με δικούς του πόρους, είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά που ζητούνται από την Αρμόδια Αρχή και αποδεικνύουν τη νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης.

8.2.5.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Εφαρμόζεται σύστημα μοριοδότησης. Τα κριτήρια μοριοδότησης καθώς και η βαρύτητά τους θα καθορίζονται λεπτομερώς στον ενημερωτικό εντυπο του Μέτρου το οποίο ετοιμάζεται και δημοσιοποιείται στους ενδιαφερόμενους πριν από την κάθε προκήρυξη. Τα κριτήρια μοριοδότησης καθορίζονται βάσει στόχων πολιτικής που εμπίπτουν στο πνεύμα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

8.2.5.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της ενίσχυσης πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών ανέρχεται στις 15.000 ευρώ.

8.2.5.3.1.9. Information specific to the operation

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

Δεν εφαρμόζεται αφού δεν συμπεριλαμβάνεται το καθεστώς των μικρών εκμεταλλεύσεων.

Definition of upper and lower thresholds as foreseen in Article 19(4) of Regulation (EU) No 1305/2013

Δεν εφαρμόζεται.

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.5.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.5.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Γενικά μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε ανάλογα με την προέλευση τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων
2. ψευδής δήλωση στοιχείων στο επιχειρηματικό σχέδιο
3. προσκόμιση ψεύτικων ή/και παραπλανητικών δικαιολογητικών

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. παρακολούθηση της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου
2. παρακολούθηση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων

8.2.5.4.2. Mitigating actions

Τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών:

1. ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.
2. θα μπορούσαμε να θεσπίσουμε και αποτρεπτικά κριτήρια όπως αποκλεισμός από ενισχύσεις ΠΑΑ και όχι μόνο.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκομένων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών.
3. ετοιμασία αναλυτικών και κατανοητών ενημερωτικών εντύπων που θα περιλαμβάνουν όλα όσα πρέπει να ξέρουν οι αιτητές.
4. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου.

8.2.5.4.3. Overall assessment of the measure

Γενική ανασκόπηση του Μέτρου, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου. Θα πρέπει να τεκμηριώνεται ότι το μέτρο τηρεί τις προϋποθέσεις για να θεωρείται επαληθεύσιμο και ελέγξιμο (verifiable and controllable). Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να αποδοθεί στην αποφυγή σφαλμάτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και τα μέτρα που θα ληφθούν για τη μείωση τους τη νέα προγραμματική περίοδο, θεωρούμε ότι έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή των σφαλμάτων.

Summary of the requirements of the business plan

Αποτύπωση αρχικής κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης και συγκεκριμένα στάδια και στόχοι για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της νέας εκμετάλλευσης.

Αναλυτικά στοιχεία για τις επενδύσεις, την επαγγελματική εκπαίδευση, τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών και οποιωνδήποτε άλλων δράσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη των αναγκαίων δραστηριοτήτων της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Πρέπει να περιλαμβάνει επίσης ολοκληρωμένη μελέτη οικονομικής βιωσιμότητας με την οποία να αποδεικνύεται η βιωσιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Information on the application of the grace period referred to in Article 2(3) of [DA RD – C(2014)1460]

Η υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να αρχίσει εντός εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης και ο νέος γεωργός θα πρέπει να ανταποκρίνεται στον ορισμό του ενεργού γεωργού εντός 18 μηνών από την ημερομηνία εγκατάστασης.

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

Δεν εφαρμόζεται αφού δεν συμπεριλαμβάνεται το καθεστώς των μικρών εκμεταλλεύσεων.

Use of the possibility to combine different measures through the business plan giving access of the young farmer to these measures

Συνδεδεμένο Μέτρο σχετικό με το επιχειρησιακό σχέδιο είναι το Μέτρο 4 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού», καθεστώς 4.1 που σχετίζεται με τις επενδύσεις στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.6.

8.2.7. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)

8.2.7.1. Legal basis

Άρθρο 20 (Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές) του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για την στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ),

8.2.7.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους 2004-2006 και 2007-2013, έχουν δημιουργηθεί ή βρίσκονται σε φάση υλοποίησης, μέσα από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), έργα υποδομής, όπως τουριστικές διαδρομές, μουσεία, περιβαλλοντικά κέντρα, εκδρομικοί χώροι ενώ παράλληλα έχει λειτουργήσει με επιτυχία το Σχέδιο Ενίσχυσης του Αγροτουρισμού μέσα από το ΕΤΠΑ.

Το μέτρο συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 6B και 6Γ.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 μέσω της εφαρμογής του Άξονα 3, υλοποιήθηκε μεγάλος αριθμός έργων για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις κοινότητες της υπαίθρου μέσω της διατήρησης και αναβάθμισης του δομημένου περιβάλλοντος, της κοινωνικής υποδομής και της πολιτιστικής παράδοσης, με στόχο την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων και τη διατήρηση του τοπικού πληθυσμού, ειδικά των νέων.

Επιπρόσθετα έχουν υλοποιηθεί έργα για τη στήριξη και ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων στον τομέα του αγροτουρισμού με στόχο την προώθηση μιας ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ως κύρια διέξοδο οικονομικής διαφοροποίησης με απώτερο στόχο, εκτός από τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού, την ανάδειξη των αξιόλογων περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων της υπαίθρου, την προσέλκυση τουριστών με ειδικά ενδιαφέροντα και την ενίσχυση της πώλησης των τοπικών προϊόντων.

Παρά όμως τη σημαντική ανάπτυξη τόσο των δημοσίων υποδομών όσο και των αγροτουριστικών καταλυμάτων, εντοπίζεται μια σοβαρή αδυναμία προσέλκυσης τουριστών στην ύπαιθρο.

Επίσης η ύπαιθρος και ιδιαίτερα οι ορεινές και οι ημιορεινές περιοχές, συνεχίζουν να παρουσιάζουν πληθυσμιακή αποψίλωση, γηραιά πληθυσμιακή σύνθεση και σημαντική εξάρτηση από δραστηριότητες της αγροτικής οικονομίας.

Είναι γενικά αντιληπτό ότι οι προσπάθειες που έγιναν μέχρι σήμερα για επίλυση του προβλήματος με σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος, τη συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσω της βελτίωσης των υποδομών και τοπικών υπηρεσιών, δεν έχουν φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αν'αυτού οδήγησαν στη συγκέντρωση παρόμοιων έργων σε αριθμό όμορων δήμων/ κοινοτήτων με αποτέλεσμα την υπολειτουργία αρκετών από αυτών.

Ως εκ των πιο πάνω και βάσει των συμπερασμάτων της περιόδου 2007-2013, μέσω του νέου Μέτρου επιδιώκεται η υλοποίηση έργων με όσο το δυνατόν πιο άμεσα αποτελέσματα στο βιοτικό επίπεδο των

κατοίκων της υπαίθρου αλλά και πολλαπλά οφέλη για την οικονομία ολόκληρου του νησιού.

Στα πλαίσια της ανάλυσης SWOT η οποία έχει ετοιμαστεί στα πλαίσια της ετοιμασίας του ΠΠΑ 2014-2020, έχουν εντοπιστεί τα ακόλουθα στοιχεία πάνω στα οποία βασίστηκε και η δημιουργία του Μέτρου:

Πλεονεκτήματα:

- Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων και η θετική αντίληψη/δεκτικότητα για το ρόλο τους στην αναπτυξιακή διαδικασία
- ύπαρξη σημαντικής πολιτιστικής κληρονομιάς στις περιοχές της υπαίθρου
- ύπαρξη περιοχών φυσικού κάλλους στις περιοχές της υπαίθρου καθώς και ένταξη περιοχών στο δίκτυο NATURA για δυνατότητα καλύτερης διαχείρισης των φυσικών πόρων και αύξηση της ελκυστικότητας των περιοχών αυτών

Αδυναμίες:

- σημαντικές ανισοσκελίες στη χωρική ανάπτυξη
- πληθυσμιακή αποδυνάμωση και γήρανση του πληθυσμού των περιοχών της υπαίθρου και ιδιαίτερα των ορεινών περιοχών, έντονες τάσεις αστυφιλίας
- μειωμένη ελκυστικότητα των περιοχών της υπαίθρου για προσέλκυση επενδύσεων
- μεγάλη εξάρτηση σε όρους απασχόλησης και εισοδήματος από τον πρωτογενή τομέα
- πληθυσμιακή αποψίλωση και γηραιά ηλικιακή σύνθεση
- περιορισμένες δυνατότητες για επιχειρηματικές δραστηριότητες
- έλλειψη βασικών υποδομών
- αποσπασματική ανάπτυξη/ανυπαρξία στρατηγικού σχεδιασμού

Ευκαιρίες:

- ανάδειξη της σημαντικών πολιτιστικών στοιχείων της χώρας
- διευκόλυνση/προοπτική της διαφοροποίησης, δημιουργίας νέων μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας
- διατήρηση/ αξιολογηση της εποχικότητας της τουριστικής περιόδου
- δυνατότητα εφαρμογής σύγχρονης τεχνολογίας/διαδικτύου για άμβλυνση του φαινομένου απομόνωσης απομακρυσμένων περιοχών
- ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού σύμφωνα και με τις διεθνείς τάσεις (π.χ. αγροτουρισμός, συνεδριακός και πολιτιστικός τουρισμός)
- διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας με τη ανάπτυξη εναλλακτικών πηγών εισοδήματος και απασχόλησης στην ύπαιθρο

Κίνδυνοι:

- φυσικοί και άλλοι κίνδυνοι για απώλειες φυσικών και πολιτιστικών πόρων στην ύπαιθρο ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές
- η τάση φυγής και η έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης

Το προτεινόμενο Μέτρο, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω και ενόψει των προκλήσεων που καλείται να αντιμετωπίσει ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και των δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών που επέφερε, στοχεύει στη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου των περιοχών της υπαίθρου. Προς το σκοπό αυτό και μέσω υλοποίησης δημόσιων έργων υποδομής, θα πρέπει να δοθούν προς τον αγροτικό πληθυσμό, όχι απλά κίνητρα παραμονής στην ύπαιθρο, η οποία υποβαθμίζεται με την πάροδο του χρόνου, αλλά εναύσματα για παραγωγική αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων και ανάδειξη παραδοσιακών τλέντων και κουλτούρας. Με τον τρόπο αυτό θα είναι δυνατόν να διαφοροποιηθεί η οικονομική βάση του αγροτικού πληθυσμού, να αυξηθεί η απασχόληση και να επιτευχθεί η προτεραιότητα 6 της Ε.Ε. για την Αγροτική Ανάπτυξη: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές», με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

1. διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας
2. προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
3. ενίσχυση της προσβασιμότητας της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών στις αγροτικές περιοχές.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω ο καταρτισμός σχεδίων για υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων μέσα στα πλαίσια ενός ευρύτερου στρατηγικού σχεδιασμού της αγροτικής ανάπτυξης, κατέστη μη διαπραγματεύσιμος στόχος, αφού τόσο οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσο και οι σημερινές οικονομικές συνθήκες, δεν επιτρέπουν διαφορετική διαχείριση των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων.

Για το σκοπό αυτό ετοιμάστηκε Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχέδιο για τη διαπίστωση και τον καθορισμό των κοινωνικών, οικονομικών και αναπτυξιακών χαρακτηριστικών, προβλημάτων και δυναμικών των περιοχών αυτών, ώστε να οδηγηθούν σε ισόρροπη ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή, προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής και η υλοποίηση έργων να έχει ανταποδοτικό όφελος .

Η κυπριακή ύπαιθρος παρουσιάζει ιδιομορφίες ως προς την σύνθεση της. Η έντονη απόκλιση στα χαρακτηριστικά και κατ' επέκταση στις ανάγκες των αγροτικών περιοχών, απαιτεί μια πιο προσεκτική μελέτη για εντοπισμό των διαφορών αυτών, την ομαδοποίηση των περιοχών με κοινά χαρακτηριστικά, τις προοπτικές και ανάγκες για διαμόρφωση στρατηγικής προσέγγισης για στοχευμένες παρεμβάσεις, με στόχο την μέγιστη αποτελεσματικότητα των Δράσεων που θα προωθηθούν.

Στο Στρατηγικό Σχέδιο σημαντικά κριτήρια για τον καθορισμό και διαφοροποίηση των περιοχών αυτών ανάμεσα σε άλλα, είναι:

1. ο βαθμός σημαντικότητας που διαδραματίζει ο πρωτογενής τομέας στην τοπική οικονομική δραστηριότητα.
2. η μείωση/αύξηση του πληθυσμού
3. η μείωση/αύξηση της απασχόλησης
4. η ανάδειξη νέων μορφών οικονομικής δραστηριότητας (αγροτουρισμός, βιοτεχνία, οικοτεχνία, κλπ).

5. η απόσταση από τα κυριότερα τοπικά κέντρα οικονομικής δραστηριότητας
6. οι ελλείψεις στην υποδομή
7. το υψόμετρο (ορεινές /μειονεκτικές)

Με βάση τα πιο πάνω, το προτεινόμενο Μέτρο, στοχεύει στην ανάπτυξη της υπαίθρου με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου των περιοχών της μέσω υλοποίησης δημόσιων έργων /υποδομής προς όφελος του αγροτικού πληθυσμού και θα αποτελέσει έναυσμα για αξιοποίηση όλων των πόρων της Κυπριακής Υπαίθρου.

Οι παρεμβάσεις θα αφορούν δημόσια έργα υποδομής με σκοπό την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και την προώθηση της περιβαλλοντικής και κοινωνικοοικονομικής αειφορίας, την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, την αναβάθμιση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (αναπλάσεις χωριών και έργα συντήρησης και αναβάθμισης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς), την προώθηση υποδομών με σκοπό την στέγαση κοινοτικών υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών υποδομών και υποδομών αναψυχής) και τουριστικών υποδομών, με σκοπό την ενθάρρυνση του τουρισμού της υπαίθρου.

Τα έργα αυτά σε συνδυασμό με άλλα διαθέσιμα χρηματικά κίνητρα ή ενισχύσεις, αναμένεται να συμβάλουν στις προτεραιότητες της Ένωσης για τις περιοχές της υπαίθρου και συγκεκριμένα στη στήριξη και συγκράτηση του πληθυσμού αλλά και την αύξηση της απασχόλησης, μέσω της ενθάρρυνσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και ευκαιριών.

Κύριο μέλημα είναι η επίτευξη των στόχων της Αγροτικής Ανάπτυξης και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και επίτευξη της προτεραιότητας 6 της ΕΕ. για την Αγροτική Ανάπτυξη: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές», με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

1. διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας
2. προώθηση της Τοπικής Ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
3. ενίσχυση της προσβασιμότητας της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών στις αγροτικές περιοχές.

Στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου η στήριξη καλύπτει:

Καθεστώς 7.2: Δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση όλων των τύπων υποδομών μικρής κλίμακας

Καθεστώς 7.3: Ευρυζωνική υποδομή, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας, βελτίωσης και επέκτασής της, την παθητική ευρυζωνική υποδομή και την πρόβλεψη πρόσβασης στις ευρυζωνικές και δημόσιες λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Καθεστώς 7.4: Επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένης της αναψυχής και του πολιτισμού

Καθεστώς 7.5: Επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υποδομή αναψυχής, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας

8.2.7.3. *Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria*

8.2.7.3.1. 7.2 Δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση όλων των τύπων υποδομών μικρής κλίμακας

Sub-measure:

- 7.2 - support for investments in the creation, improvement or expansion of all types of small scale infrastructure, including investments in renewable energy and energy saving

8.2.7.3.1.1. Description of the type of operation

Το οικιστικό περιβάλλον των περιοχών παρέμβασης αντανakλά τα προβληματικά χαρακτηριστικά της δημογραφικής συρρίκνωσης καθώς και της κοινωνικοοικονομικής καθυστέρησης στην ύπαιθρο.

Ακόμη και στις περιοχές που επιτεύχθηκε ένας βαθμός συγκράτησης πληθυσμού παρατηρείται έλλειψη υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, έλλειψη παρεμβάσεων για τη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής φυσιογνωμίας, καθώς και εγκατάλειψη και φθορά του αρχιτεκτονικού τους πλούτου.

Αν και τα τελευταία χρόνια έχει ολοκληρωθεί αριθμός τέτοιων κοινόχρηστων έργων, εντούτοις αυτά έχουν περιοριστεί κατά κύριο λόγο στις κεντρικές πλατείες και στους πυρήνες ορισμένων δήμων/κοινοτήτων, χωρίς να προβλέπεται η σύνδεση τους με τον υπόλοιπο οικιστικό ιστό και τη συνολική αναβάθμιση της κοινότητας.

Με τη Δράση αυτή προτείνονται ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα συμπληρώσουν τυχόν υπάρχουσες και θα αφορούν κυρίως πλακοστρώσεις, διαμορφώσεις όψεων κτιρίων και άλλα έργα βελτίωσης της πρόσβασης στους δημοσίους χώρους.

Πιο συγκεκριμένα, η δράση αυτή καλύπτει επενδύσεις με σκοπό τη δημιουργία, βελτίωση ή και επέκταση υποδομής μικρής κλίμακας όπως:

- Ανέγερση, βελτίωση, και ανακαίνιση δημόσιων χώρων

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνεται η ανάπλαση/ προστασία των δημόσιων χώρων (π.χ. πλατειών, πεζοδρομίων, χώρων πρασίνου/ πάρκων, εξοπλισμού ανοικτού χώρου) για ανάδειξη των πολιτιστικών χαρακτηριστικών των κοινοτήτων καθώς και βελτίωση/αναβάθμιση αγροτικών δρόμων.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται επίσης και η αποκατάσταση εξωτερικών όψεων ιδιωτικών κτιρίων.

- ανέγερση, βελτίωση Κέντρων Κοινωνικών Υπηρεσιών/Παροχών

Στα πλαίσια της κατηγορίας αυτής δίνεται η δυνατότητα να δημιουργηθούν

- πολυκέντρα νεότητας και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, στα οποία οι νέοι θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν δωρεάν το Διαδίκτυο και να διδαχθούν δωρεάν μαθήματα πληροφορικής. Στο ίδιο κτίριο θα μπορεί να λειτουργούν τμήματα θεάτρου και θεατρικού παιχνιδιού, μουσικής και χορού, ζωγραφικής, ψηφιοπλαστικής και άλλων χειροτεχνικών δραστηριοτήτων για μικρούς και

μεγάλους, αίθουσες εκδηλώσεων και διδασκαλίας οργάνων μουσικής.

- βιβλιοθήκες νέας τεχνολογίας στις οποίες οι χρήστες μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση στους καταλόγους δεδομένων της βιβλιοθήκης και αναζήτηση πληροφοριών από περιοδικά και άλλα έντυπα μέσω διεθνών βάσεων δεδομένων.
- ανέγερση, βελτίωση κέντρων φροντίδας και εκπαίδευσης

Στα πλαίσια της κατηγορίας αυτής δίνεται η δυνατότητα να δημιουργηθούν

- κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων και ατόμων με κινητικά ή και άλλα προβλήματα , με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και την παραμονή τους στο φυσικό και οικογενειακό τους περιβάλλον καθώς και τη διατήρηση μιας φυσιολογικής κοινωνικής και εργασιακής ζωής των μελών του οικογενειακού και συγγενικού περιβάλλοντος που ασχολούνται με την φροντίδα των ατόμων αυτών.
- κέντρα ημερήσιας φροντίδας παιδιών /κοινοτικά νηπιαγωγεία

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 6B.

8.2.7.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με την μορφή επιδότησης κεφαλαίου και υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης και καταβάλλεται σε δόσεις ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του έργου και σύμφωνα με τη σύμβαση που σύναψε ο δικαιούχος με τον ανάδοχο/παροχέα του έργου/υπηρεσίας.

8.2.7.3.1.3. Links to other legislation

17/02/2006 Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 Ν. 12(I)/2006, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.7.3.1.4. Beneficiaries

- Επαρχιακές Διοικήσεις
- Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

8.2.7.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν ως επί το πλείστο τα έξοδα που διενεργούνται για την υλοποίηση των

εγκεκριμένων έργων και ενδεικτικά εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες:

- αγορά γης
- αγορά / ανέγερση/ ανάπλαση κτιρίων ανάλογα με την προτεινόμενη δράση
- εξοπλισμός/ μηχανήματα/ έπιπλα (εντοιχισμένος ή σταθερός εξοπλισμός /απαραίτητος για την λειτουργία του έργου)
- μισθοί για την υλοποίηση των έργων
- κόστος για τη διαχείριση των έργων
- ενοίκια
- αγορά αναλωσίμων (εργαλεία, υλικά, γραφική ύλη και εκτυπωτικά κλπ)
- επιδιορθώσεις / συντηρήσεις
- έξοδα ταξιδιών / οδοιπορικά
- συνεισφορά σε είδος
- άλλα
- ΦΠΑ

8.2.7.3.1.6. Eligibility conditions

Σε ένα πρώτο στάδιο αξιολογείται η επιλεξιμότητα των έργων με βάση τα Κριτήρια Επιλεξιμότητας και Συμβατότητας, τα οποία αποτελούν απαραίτητες αλλά όχι ικανές προϋποθέσεις για την επιλογή των έργων. Εξετάζεται δηλαδή, το παραδεκτό και αποδεκτό της πρότασης καθώς και η συμβατότητα της με εθνικές και κοινοτικές πολιτικές.

Συγκεκριμένα, ελέγχεται ανάμεσα σε άλλα η χρήση τυποποιημένων εγγράφων, η εμπρόθεσμη υποβολή της πρότασης και άλλες τυπικές προϋποθέσεις υποβολής πρότασης. Επίσης, ελέγχονται η επιλεξιμότητα του Δικαιούχου, της περιοχής παρέμβασης καθώς η τήρηση του κατώτατου και ανώτερου ορίου προϋπολογισμού του έργου. Επίσης εξετάζεται η συμβατότητα του έργου με τους σχετικούς κανονισμούς του ΕΓΤΤΑ και των κανόνων επιλεξιμότητας των προβλεπόμενων δαπανών του Μέτρου και της Πρόσκλησης, η συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου, και η Συμβατότητα του έργου με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (δημόσιες συμβάσεις, περιβάλλον, απασχόληση των δυο φύλων, την ισότητα και τη μη Διάκριση).

8.2.7.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι προτάσεις που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και συμβατότητας προχωρούν στο επόμενο στάδιο αξιολόγησης κατά το οποίο τα έργα αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής.

Σκοπός των κριτηρίων επιλογής είναι η κατάταξη των προτάσεων με σειρά προτεραιότητας στα πλαίσια των στόχων του ΠΑΑ και της Στρατηγικής Ανάπτυξης της Υπαίθρου.

Με τα κριτήρια που τίθενται, επιτυγχάνεται η στόχευση των Μέτρων στα πλαίσια των προτεραιοτήτων της

ΕΕ και του ΠΑΑ, η χρηστή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, η δίκαιη μεταχείριση των δικαιούχων και η αναλογικότητα του μεγέθους του έργου ως προς κόστος και ανάγκες που προτείνεται να επιλύσει.

Τα κριτήρια επιλογής περιλαμβάνουν τρεις ομάδες κριτηρίων που αποσκοπούν στον έλεγχο της πληρότητας και ποιότητας της πρότασης, της ωριμότητας και σκοπιμότητας της πρότασης και της διαχειριστικής ικανότητας του Δικαιούχου.

Συγκεκριμένα, στο σημείο αυτό ελέγχονται κριτήρια όπως η πληρότητα και η σαφήνεια του περιεχομένου πρότασης, η λειτουργικότητα του προτεινόμενου έργου, η ωριμότητα του έργου (ύπαρξη θεσμικών αποφάσεων, ολοκλήρωση μελετών, έκδοση αδειών, ετοιμασία εγγράφων προσφορών) και η διοικητική ικανότητα του Δικαιούχου.

Επίσης ελέγχεται η σκοπιμότητα του έργου δηλαδή κατά πόσο συμβάλλει στην επίτευξη του αναμενόμενου αποτελέσματος του Μέτρου και η κρισιμότητα του προβλήματος που προτείνεται να αντιμετωπίσει, η καταλληλότητα του σχεδιασμού, ο προσδοκώμενος αριθμός ωφελουμένων, οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την πραγματοποίησή του, η συνέργεια και συμπληρωματικότητα με άλλα έργα και η βιωσιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του. Τα κριτήρια αυτά αλλά και οι σχετικές βαρύτητες τους αντικατοπτρίζουν τα συμπεράσματα της Μελέτης για την Στρατηγική Ανάπτυξη της Υπαίθρου.

8.2.7.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου με ελάχιστο ποσό τις €200.000 και μέγιστο τα €2.000.000.

8.2.7.3.2.

8.2.7.3.3. 7.3 Ευρυζωνική υποδομή

Sub-measure:

- 7.3 - support for broadband infrastructure, including its creation, improvement and expansion, passive broadband infrastructure and provision of access to broadband and public e-government

8.2.7.3.3.1. Description of the type of operation

Στις αγροτικές περιοχές της Κύπρου παρατηρείται σημαντική έλλειψη ευρυζωνικών υποδομών αλλά και αδυναμία παροχής υπηρεσιών μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), γεγονός που επιβάλλει την ανάγκη επέκτασης/ αναβάθμισης των υποδομών ευρυζωνικού διαδικτύου στις περιοχές παρέμβασης. Σκοπός της Δράσης είναι η ανάπτυξη νέων υποδομών σε υπο-εξυπηρετούμενες περιοχές της υπαίθρου, με σκοπό την προσφορά/ παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών προς το ευρύ κοινό. Η Δράση μέσω της ανάθεσης των νέων υποδομών σε ιδιωτική εταιρεία με τη διαδικασία των δημοσίων συμβάσεων, αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στην αγροτική ανάπτυξη, με την άρση της απομόνωσης, την ανάπτυξη σχετικών οικονομικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την πρόσβαση σε δίκτυα πληροφοριών και την προώθηση τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Η δημιουργία/αναβάθμιση της ευρυζωνικής υποδομής θα βελτιώσει επίσης την ποιότητα ζωής των κατοίκων των περιοχών αυτών, αφού θα εξασφαλίζει με ηλεκτρονικό τρόπο, ικανοποιητικού επίπεδου υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης και εμπορικών εφαρμογών.

Η υπό αναφορά Δράση κρίνεται επίσης αναγκαία για την αναβάθμιση και βελτίωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των περιοχών, τη διατήρηση αλλά και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 6Γ.

8.2.7.3.3.2. Type of support

Η ενίσχυση χορηγείται στο Δικαιούχο με την μορφή επιδότησης κεφαλαίου και υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης και καταβάλλεται σε δόσεις ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του έργου και σύμφωνα με τη σύμβαση που σύναψε ο Δικαιούχος με τον ανάδοχο/παροχέα του έργου/υπηρεσίας.

8.2.7.3.3.3. Links to other legislation

17/02/2006 Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 Ν. 12(I)/2006, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.7.3.3.4. Beneficiaries

Αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή ενώσεις τους ή/και άλλες κυβερνητικές αρχές.

8.2.7.3.3.5. Eligible costs

Στο πλαίσιο του Μέτρου καλύπτονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν ανάμεσα σε άλλα:

- μελέτη και κατασκευή/εφαρμογή του έργου
- απαραίτητο εξοπλισμό
- δημοσιότητα και πληροφόρηση
- ΦΠΑ

8.2.7.3.3.6. Eligibility conditions

Σε ένα πρώτο στάδιο αξιολογείται η επιλεξιμότητα των έργων με βάση τα Κριτήρια Επιλεξιμότητας και Συμβατότητας, τα οποία αποτελούν απαραίτητες αλλά όχι ικανές προϋποθέσεις για την επιλογή των έργων. Εξετάζεται δηλαδή, το παραδεκτό και αποδεκτό της πρότασης καθώς και η συμβατότητα της με εθνικές και κοινοτικές πολιτικές.

Συγκεκριμένα, ελέγχεται ανάμεσα σε άλλα η χρήση τυποποιημένων εγγράφων, η εμπρόθεσμη υποβολή της πρότασης και άλλες τυπικές προϋποθέσεις υποβολής πρότασης. Επίσης, ελέγχονται η Επιλεξιμότητα του Δικαιούχου, της περιοχής παρέμβασης καθώς η τήρηση του κατώτατου και ανώτατου ορίου προϋπολογισμού του έργου. Εξετάζεται παράλληλα η συμβατότητα του έργου με τους σχετικούς κανονισμούς του ΕΓΓΤΑ και τους κανόνες επιλεξιμότητας των προβλεπόμενων δαπανών του Μέτρου και της Πρόσκλησης, η συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου, και η Συμβατότητα του έργου με τις Εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (δημόσιες συμβάσεις, περιβάλλον, απασχόληση των δυο φύλων, την ισότητα και τη μη διάκριση).

8.2.7.3.3.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι προτάσεις που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και συμβατότητας προχωρούν στο επόμενο στάδιο αξιολόγησης, κατά το οποίο τα έργα αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής.

Σκοπός των κριτηρίων επιλογής είναι η κατάταξη των προτάσεων με σειρά προτεραιότητας στα πλαίσια των στόχων του ΠΑΑ και της Στρατηγικής Ανάπτυξης της Υπαιθρου.

Με τα κριτήρια που τίθενται, επιτυγχάνεται η στόχευση των Μέτρων στα πλαίσια των προτεραιοτήτων της ΕΕ και του ΠΑΑ, η χρηστή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, η δίκαιη μεταχείριση των δικαιούχων και η αναλογικότητα του μεγέθους του έργου ως προς το κόστος και τις ανάγκες που προτείνονται προς επίλυση.

Τα κριτήρια επιλογής περιλαμβάνουν τρεις ομάδες κριτηρίων που αποσκοπούν στον έλεγχο της πληρότητας και ποιότητας της πρότασης, της ωριμότητας και σκοπιμότητας της πρότασης και της διαχειριστικής ικανότητας του Δικαιούχου.

Συγκεκριμένα, στο σημείο αυτό ελέγχονται κριτήρια όπως η πληρότητα και η σαφήνεια του περιεχομένου πρότασης, η λειτουργικότητα του προτεινόμενου έργου, η ωριμότητα του έργου (ύπαρξη θεσμικών αποφάσεων, ολοκλήρωση μελετών, έκδοση αδειών, ετοιμασία εγγράφων προσφορών) και η διοικητική ικανότητα του Δικαιούχου.

Επίσης ελέγχεται η σκοπιμότητα του έργου κατά πόσο συμβάλλει στην επίτευξη του αναμενόμενου

αποτελέσματος του Μέτρου αλλά και η κρισιμότητα του προβλήματος που προτείνεται να αντιμετωπίσει, η καταλληλότητα του σχεδιασμού, ο προσδοκώμενος αριθμός ωφελουμένων, οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την πραγματοποίησή του, η συνέργεια και συμπληρωματικότητα με άλλα έργα και η βιωσιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του. Τα κριτήρια αυτά αλλά και οι σχετικές βαρύτητες τους αντικατοπτρίζουν τα συμπεράσματα της Μελέτης για την Στρατηγική Ανάπτυξη της Υπαίθρου.

Κάθε κριτήριο λαμβάνει θετική βαθμολογία. Μια πρόταση θα πρέπει να λαμβάνει θετική βαθμολογία για όλες τις κατηγορίες κριτηρίων. Η κάθε πρόταση θα λαμβάνει συνολικό βαθμό ο οποίος θα προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους κατηγοριών και ακολούθως θα γίνεται κατάταξη των προτάσεων ανάλογα με τη βαθμολογία.

8.2.7.3.3.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου ο οποίος δεν μπορεί να ξεπερνά τις €600.000.

8.2.7.3.4.

8.2.7.3.5. 7.4 Επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό

Sub-measure:

- 7.4 - support for investments in the setting-up, improvement or expansion of local basic services for the rural population including leisure and culture, and the related infrastructure

8.2.7.3.5.1. Description of the type of operation

Οι περιοχές της υπαίθρου στερούνται υποδομών και υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνικής εξυπηρέτησης, επιμόρφωσης και πολιτισμού.

Ειδικότερα, στον τομέα του πολιτισμού, διαπιστώνεται η ανάγκη διάσωσης και διατήρησης πολιτισμικών στοιχείων, παραδόσεων και εθίμων που σταδιακά ατονούν, ενώ θα μπορούσαν να αποτελούν στοιχεία τόνωσης της τοπικής κοινωνικής ζωής αλλά και πόλο έλξης επισκεπτών.

Στόχος της Δράσης είναι η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και η δημιουργία ή αναβάθμιση της κοινωνικής και πολιτιστικής υποδομής στις περιοχές παρέμβασης, με σκοπό την αναζωογόνηση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος τους, την προσέλκυση επισκεπτών και την διατήρηση του πληθυσμού της.

Η Δράση αυτή καλύπτει τις ακόλουθες επενδύσεις με σκοπό τη δημιουργία, βελτίωση ή και επέκταση υποδομών για στέγαση βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένου πολιτισμού και αναψυχής:

- εγκατάσταση επέκταση, αναβάθμιση κτιρίων/υποδομής για στέγαση βασικών υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων Κοινοτικών Αγορών, Κέντρα για Κοινωνικές Δραστηριότητες κ.α)
- πολιτιστικά κέντρα, τα οποία θα φιλοξενούν ποικίλες δραστηριότητες όπως θέατρο, μουσική, δημοτικούς χορούς, εκθέσεις ζωγραφικής, χειροτεχνίας κ.α.
- δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης στις οποίες οι κάτοικοι των κοινοτήτων της υπαίθρου θα μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση στην αγορά εργασίας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- δημοτικές/ ανοιχτές αγορές
- επενδύσεις για καινοτόμες δράσεις κοινωνικής προσφοράς (π.χ. επανένταξη ηλικιωμένων)
- κέντρα ένταξης/ κινητοποίησης ανενεργού πληθυσμού
- πιλοτική εφαρμογή καινοτόμων μοντέλων παροχής υπηρεσιών σε ευπαθείς ομάδες π.χ βοήθεια στο σπίτι, σχολικές κουζίνες, κτλ.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 6B.

8.2.7.3.5.2. Type of support

Η ενίσχυση χορηγείται στο Δικαιούχο με την μορφή επιδότησης κεφαλαίου, υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης και καταβάλλεται σε δόσεις ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του έργου και σύμφωνα με τη σύμβαση που σύναψε ο Δικαιούχος με τον ανάδοχο/παροχέα της

έργου/υπηρεσίας.

8.2.7.3.5.3. Links to other legislation

17/02/2006 Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 Ν. 12(Ι)/2006, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.7.3.5.4. Beneficiaries

- Επαρχιακές Διοικήσεις
- Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

8.2.7.3.5.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν ως επί το πλείστο τα έξοδα που διενεργούνται για την υλοποίηση των εγκεκριμένων έργων και ενδεικτικά εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες

- αγορά γης
- αγορά / ανέγερση/ ανάπλαση κτιρίων ανάλογα με την προτεινόμενη δράση
- εξοπλισμός/ μηχανήματα/ έπιπλα (εντοιχισμένος ή σταθερός εξοπλισμός /απαραίτητος για την λειτουργία του έργου)
- μισθοί για την υλοποίηση των έργων
- κόστος για τη διαχείριση των έργων
- ενοίκια
- αγορά αναλωσίμων (εργαλεία, υλικά, γραφική ύλη και εκτυπωτικά κλπ)
- επιδιορθώσεις / συντηρήσεις
- έξοδα ταξιδιών / οδοιπορικά
- συνεισφορά σε είδος
- άλλα
- ΦΠΑ

8.2.7.3.5.6. Eligibility conditions

Σε ένα πρώτο στάδιο αξιολογείται η επιλεξιμότητα των έργων με βάση τα Κριτήρια Επιλεξιμότητας και Συμβατότητας, τα οποία αποτελούν απαραίτητες αλλά όχι ικανές προϋποθέσεις για την επιλογή των έργων. Εξετάζεται δηλαδή το παραδεκτό και αποδεκτό της πρότασης καθώς και η συμβατότητα της με εθνικές και

κοινοτικές πολιτικές.

Συγκεκριμένα, ελέγχεται ανάμεσα σε άλλα η χρήση τυποποιημένων εγγράφων, η εμπρόθεσμη υποβολή της πρότασης και άλλες τυπικές προϋποθέσεις υποβολής πρότασης. Επίσης ελέγχονται η επιλεξιμότητα του Δικαιούχου, της περιοχής παρέμβασης καθώς η τήρηση του κατώτατου και ανωτάτου ορίου προϋπολογισμού του έργου. Εξετάζεται παράλληλα η συμβατότητα του έργου με τους σχετικούς κανονισμούς του ΕΓΤΤΑ και τους κανόνες επιλεξιμότητας των προβλεπόμενων δαπανών του Μέτρου και της Πρόσκλησης, η συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου, και η Συμβατότητα του έργου με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (δημόσιες συμβάσεις, περιβάλλον, απασχόληση των δυο φύλων, την ισότητα και την μη διάκριση).

8.2.7.3.5.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι προτάσεις που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και συμβατότητας προχωρούν στο επόμενο στάδιο αξιολόγησης κατά το οποίο τα έργα αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής.

Σκοπός των κριτηρίων επιλογής είναι η κατάταξη των προτάσεων με σειρά προτεραιότητας στα πλαίσια των αρχών που αντικατοπτρίζουν τα αποτελέσματα της SWOT, τους στόχους του ΠΑΑ και της Στρατηγικής Ανάπτυξης της Υπαίθρου.

Με τα κριτήρια που τίθενται, επιτυγχάνεται η στόχευση των Μέτρων στα πλαίσια των προτεραιοτήτων της ΕΕ και του ΠΑΑ, η χρηστή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, δίκαιη μεταχείριση των δικαιούχων και η αναλογικότητα του μεγέθους του έργου ως προς το κόστος και τις ανάγκες που προτείνονται για επίλυση.

Τα κριτήρια επιλογής περιλαμβάνουν τρεις ομάδες κριτηρίων που αποσκοπούν στον έλεγχο της πληρότητας και ποιότητας της πρότασης, της ωριμότητας και σκοπιμότητας της πρότασης και της διαχειριστικής ικανότητας του Δικαιούχου.

Συγκεκριμένα, στο σημείο αυτό ελέγχονται κριτήρια όπως η πληρότητα και η σαφήνεια του περιεχομένου πρότασης, η λειτουργικότητα του προτεινόμενου έργου, η ωριμότητα του έργου (ύπαρξη θεσμικών αποφάσεων, ολοκλήρωση μελετών, έκδοση αδειών, ετοιμασία εγγράφων προσφορών) και η διοικητική ικανότητα του Δικαιούχου.

Επίσης ελέγχεται η σκοπιμότητα του έργου κατά πόσο συμβάλλει στην επίτευξη του αναμενόμενου αποτελέσματος του Μέτρου και η κρισιμότητα του προβλήματος που προτείνεται να αντιμετωπίσει, η καταλληλότητα του σχεδιασμού, ο προσδοκώμενος αριθμός ωφελουμένων, οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την πραγματοποίησή του, συνέργεια και συμπληρωματικότητα με άλλα έργα και η βιωσιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του. Τα κριτήρια αυτά αλλά και οι σχετικές βαρύτητες τους αντικατοπτρίζουν τα συμπεράσματα της Μελέτης για την Στρατηγική Ανάπτυξη της Υπαίθρου.

Κάθε κριτήριο λαμβάνει θετική βαθμολογία. Μια πρόταση θα πρέπει να λαμβάνει θετική βαθμολογία για όλες τις κατηγορίες κριτηρίων. Η κάθε πρόταση θα λαμβάνει συνολικό βαθμό ο οποίος θα προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους κατηγοριών και ακολούθως θα γίνεται κατάταξη των προτάσεων ανάλογα με τη βαθμολογία.

8.2.7.3.5.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου με

ελάχιστο ποσό τις €200.000 και μέγιστο το €1.000.000.

8.2.7.3.6.

8.2.7.3.7. 7.5 Επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υποδομή αναψυχής, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας

Sub-measure:

- 7.5 - support for investments for public use in recreational infrastructure, tourist information and small scale tourism infrastructure

8.2.7.3.7.1. Description of the type of operation

Η αποψίλωση του πληθυσμού στις περιοχές της υπαίθρου λόγω της γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού και της απροθυμίας των νέων να εγκατασταθούν σ'αυτές, είναι ένα από τα σοβαρά προβλήματα που οδηγούν στην εγκατάλειψη τους.

Η Δράση αυτή αποτελεί κίνητρο για νέες δραστηριότητες που θα αναζωογονήσουν την οικονομία των περιοχών αυτών, θα τις καταστήσουν πιο ελκυστικές και θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων τους.

Συγκεκριμένα, αφορά κυρίως στη στήριξη και ενθάρρυνση των δημόσιων επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού της Υπαίθρου, μέσω της υλοποίησης έργων υποδομής και δράσεων υποστηρικτικών του αγροτουρισμού σε δήμους/κοινότητες της υπαίθρου, στοχεύοντας στην προώθηση ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ως κύρια διέξοδο οικονομικής διαφοροποίησης.

Η ενθάρρυνση των αγροτών για δραστηριοποίηση σε μια ήπιας μορφής τουριστική δραστηριότητα είναι ένας ουσιαστικός τρόπος αύξησης του αγροτικού κατά κεφαλήν εισοδήματος.

Επιπρόσθετα θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της αποψίλωσης του πληθυσμού, αφού οι νέοι, οι αγρότες/ισσες και γενικά οι κάτοικοι των οικονομικά ασθενέστερων και μειονεκτικών περιοχών της υπαίθρου, θα μπορούν να βρουν πρόσθετους τρόπους απασχόλησης.

Επίσης, η ανάδειξη των αξιόλογων περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων της υπαίθρου και η βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού, ιστορικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος θα προσελκύσει νέους επισκέπτες και θα αυξήσει τα εισοδήματα της υπαίθρου.

Επιπρόσθετα μέσω της Δράσης αυτής ενθαρρύνεται η συνέχιση του εμπλουτισμού του Αγροτουριστικού Πακέτου με ποικίλες δραστηριότητες όπως την πεζοπορία, την ορειβασία, την ποδηλασία, την ιππασία και άλλες μορφές εναλλακτικού αθλητισμού, οι οποίες συμβάλλουν στην ενθάρρυνση της διαμονής των επισκεπτών στην ύπαιθρο.

Ιδιαίτερη σημασία για τον αγροτουρισμό έχουν οι δραστηριότητες που αξιοποιούν τα πολιτιστικά, θρησκευτικά, λαογραφικά, αρχιτεκτονικά και γαστρονομικά στοιχεία της κάθε περιοχής. Η αξιοποίηση της δυνατότητας επίσκεψης και ξενάγησης σε παλιά μοναστήρια, εκκλησίες, γεφύρια, οινοποιεία, τυροκομεία, εργαστήρια χειροτεχνίας, η συμμετοχή σε πανηγύρια και τοπικές γιορτές, π.χ. στο μάζεμα της ελιάς ή στον τρύγο, ακόμα και τα μαθήματα τοπικής κουζίνας, μπορούν να προσδώσουν στον Αγροτουρισμό την ξεχωριστή τοπική ταυτότητα και να αναδείξουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπαίθρου.

Επίσης επιδιώκεται η δημιουργία και διατήρηση ενός ρεύματος επισκεπτών και περιηγητών ειδικού ενδιαφέροντος. Ο Αγροτουρισμός αποτελεί για τους επισκέπτες ευκαιρία για ποιοτική φιλοξενία σε ένα λιτό περιβάλλον τοπικού χαρακτήρα αλλά και ευκαιρία επαφής του επισκέπτη με την αγροτική ζωή, τις

καλλιέργειες, τις αγροτικές εργασίες, τη φύση, τη χλωρίδα και την πανίδα, αλλά και τα ήθη και έθιμα μιας περιοχής που αναβιώνουν με αυθεντικό τρόπο.

Στόχος της δράσης είναι και η ενίσχυση της προώθησης και πώλησης των τοπικών προϊόντων. Η γνωριμία και εξοικείωση των περιηγητών με τα τοπικά προϊόντα και τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και προώθησής τους, μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την περαιτέρω βελτίωση των εισοδημάτων του αγροτικού πληθυσμού.

Τέλος, επιδιώκεται η συμπληρωματικότητα και η βελτίωση της βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας των επενδυτικών προγραμμάτων και δράσεων που υλοποιούνται γενικά με επίκεντρο τον Αγροτουρισμό.

Στα πλαίσια του Μέτρου αυτού μπορούν να υλοποιηθούν οι ακόλουθες κατηγορίες έργων (ή και συνδυασμός τους) όπως για παράδειγμα:

1. Σημάνσεις/ Θεματικές Διαδρομές

Σ' αυτή την κατηγορία υλοποιούνται έργα τουριστικού ενδιαφέροντος, τα οποία θα συνδέουν σημεία του ιδίου ή συναφούς θέματος με διάφορους τρόπους όπως για παράδειγμα:

- θρησκευτικές διαδρομές, οι οποίες θα ακολουθούν τα σημαντικότερα θρησκευτικά μνημεία της ευρύτερης περιοχής, όπως εκκλησίες και μοναστήρια μεγάλης θρησκευτικής και αρχαιολογικής αξίας.
- ιστορικές διαδρομές οι οποίες θα περιλαμβάνουν σειρά από τοποθεσίες και μνημεία ιστορικής σημασίας καθώς και θεματικά μουσεία της ευρύτερης περιοχής.
- ιαματικές διαδρομές οι οποίες θα απευθύνονται σε περιηγητές που ενδιαφέρονται να επισκεφθούν τα Ιαματικά Λουτρά ή άλλες θεραπευτικές μονάδες της περιοχής
- ποδηλατικές διαδρομές και άλλες μορφές εναλλακτικού αθλητισμού οι οποίες θα παρέχουν στον επισκέπτη τη δυνατότητα να ασχοληθεί, σε ένα εξαιρετο φυσικό περιβάλλον, με διάφορα είδη εναλλακτικού αθλητισμού όπως ποδηλασία, σκοποβολή, τοξοβολία, πεζοπορία, ορειβασία, ιππασία, κλπ, τα οποία σχετίζονται με τη μορφολογία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.
- πολιτιστικές διαδρομές η οποίες θα καλύπτουν τις σημαντικότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις σε περιοχές της υπαίθρου και θα μπορούν να σχετίζονται από πλευράς αντικειμένου, με κάποια θρησκευτική και ιστορική διαδρομή.
- μονοπάτια γνωριμίας με τα τοπικά προϊόντα μέσα από τα οποία ο επισκέπτης γνωρίζει τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα της περιοχής και εξοικειώνεται με τα στάδια παραγωγής και μεταποίησης προϊόντων, όπως το χαλούμι, τα γλυκά του κουταλιού, κ.α

2. Ανέγερση και Αναβάθμιση Κέντρων Τουριστικής Ενημέρωσης και Εκθετηρίων

Στα πλαίσια της κατηγορίας αυτής μπορούν να υλοποιηθούν έργα που αφορούν σε κέντρα πληροφόρησης των περιηγητών για πολιτιστικά θέματα της περιοχής.

Στα κέντρα αυτά θα απασχολείται εκπαιδευμένο προσωπικό το οποίο θα παρέχει στους επισκέπτες προφορικές πληροφορίες για το πολιτιστικό περιβάλλον και για σημεία αξιολογής ιστορικής αξίας καθώς και έντυπο ενημερωτικό υλικό.

Επίσης θα μπορούν να φιλοξενοούνται εκθέματα (είτε μόνιμα, είτε επί προσωρινής βάσης), να

διοργανώνονται προβολές εκπαιδευτικού περιεχομένου με οπτικό-ακουστικό υλικό και να διανέμεται έντυπο ενημερωτικό υλικό. Με τον τρόπο αυτό, τα κέντρα θα αποτελούν αφητηρία για μία ξενάγηση στην κοινότητα ή σε ένα σύνολο κοινοτήτων.

- Ανέγερση τουριστικών καταφυγίων /κιόσκια

Στα πλαίσια της κατηγορίας αυτής μπορούν να ανεγερθούν ή να αξιοποιηθούν/αναβαθμιστούν υφιστάμενες υποδομές για τη δημιουργία σταθμών σύντομης παραμονής τουριστών, με σκοπό την προστασία τους από τις καιρικές συνθήκες τη δυνατότητα χρήσης δημοσίων υπηρεσιών όπως τουαλέτες, την προσφορά πόσιμου νερού κτλ, αλλά και την αξιοποίηση της θέας.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 6B.

8.2.7.3.7.2. Type of support

Η ενίσχυση χορηγείται στον Δικαιούχο με τη μορφή επιδότησης κεφαλαίου, υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης και καταβάλλεται σε δόσεις ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του έργου και σύμφωνα με τη σύμβαση που σύναψε ο Δικαιούχος με τον ανάδοχο/παροχέα της έργου/υπηρεσίας.

8.2.7.3.7.3. Links to other legislation

17/02/2006 Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 Ν. 12(I)/2006, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.7.3.7.4. Beneficiaries

- Επαρχιακές Διοικήσεις
- ΚΟΤ
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

8.2.7.3.7.5. Eligible costs

“Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν ως επί το πλείστο τα έξοδα που διενεργούνται για την υλοποίηση των εγκεκριμένων έργων και ενδεικτικά εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες”

- αγορά γης
- αγορά / ανέγερση/ ανάπλαση κτιρίων ανάλογα με την προτεινόμενη δράση
- εξοπλισμός/ μηχανήματα/ έπιπλα (εντοιχισμένος ή σταθερός εξοπλισμός /απαραίτητος για την

λειτουργία του έργου)

- μισθοί για την υλοποίηση των έργων
- κόστος για τη διαχείριση των έργων
- ενοίκια
- αγορά αναλωσίμων (εργαλεία, υλικά, γραφική ύλη, εκτυπωτικά κλπ)
- επιδιορθώσεις / συντηρήσεις
- έξοδα ταξιδιών / οδοιπορικά
- συνεισφορά σε είδος
- άλλα
- ΦΠΑ

8.2.7.3.7.6. Eligibility conditions

Σε ένα πρώτο στάδιο αξιολογείται η επιλεξιμότητα των έργων με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας και συμβατότητας, τα οποία αποτελούν απαραίτητες αλλά όχι ικανές προϋποθέσεις για την επιλογή των έργων. Εξετάζεται δηλαδή, το παραδεκτό και αποδεκτό της πρότασης καθώς και η συμβατότητα της με εθνικές και κοινοτικές πολιτικές.

Συγκεκριμένα, ελέγχεται ανάμεσα σε άλλα, η χρήση τυποποιημένων εγγράφων, η εμπρόθεσμη υποβολή της πρότασης και άλλες τυπικές προϋποθέσεις υποβολής της πρότασης. Επίσης, ελέγχονται η επιλεξιμότητα του Δικαιούχου, της περιοχής παρέμβασης καθώς η τήρηση του κατώτατου και ανωτάτου ορίου προϋπολογισμού του έργου. Επίσης εξετάζεται η συμβατότητα του έργου με τους σχετικούς κανονισμούς του ΕΓΤΤΑ και τους κανόνες επιλεξιμότητας των προβλεπόμενων δαπανών του Μέτρου και της Πρόσκλησης, η συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου, και η Συμβατότητα του έργου με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (δημόσιες συμβάσεις, περιβάλλον, απασχόληση των δυο φύλων, την ισότητα και την μη διάκριση).

8.2.7.3.7.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Οι προτάσεις που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και συμβατότητας προχωρούν στο επόμενο στάδιο αξιολόγησης, κατά το οποίο τα έργα αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής.

Σκοπός των κριτηρίων επιλογής είναι η κατάταξη των προτάσεων με σειρά προτεραιότητας στα πλαίσια των στόχων του ΠΑΑ και της Στρατηγικής Ανάπτυξης της Υπαίθρου.

Με τα κριτήρια που τίθενται, επιτυγχάνεται η στόχευση των Μέτρων στα πλαίσια των προτεραιοτήτων της ΕΕ και του ΠΑΑ, η χρηστή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, η δίκαιη μεταχείριση των δικαιούχων και η αναλογικότητα του μεγέθους του έργου ως προς το κόστος και τις ανάγκες που προτείνονται για επίλυση.

Τα κριτήρια επιλογής περιλαμβάνουν τρεις ομάδες κριτηρίων που αποσκοπούν στον έλεγχο της πληρότητας και ποιότητας της πρότασης, της ωριμότητας και σκοπιμότητας της πρότασης και της

διαχειριστικής ικανότητας του Δικαιούχου.

Συγκεκριμένα, στο σημείο αυτό ελέγχονται κριτήρια όπως την πληρότητα και την σαφήνεια του περιεχομένου πρότασης, τη λειτουργικότητα του προτεινόμενου έργου, την ωριμότητα του έργου (ύπαρξη θεσμικών αποφάσεων, ολοκλήρωση μελετών, έκδοση αδειών, ετοιμασία εγγράφων προσφορών) και η Διοικητική ικανότητα του Δικαιούχου.

Επίσης ελέγχεται η σκοπιμότητα του έργου κατά πόσο συμβάλλει στην επίτευξη του αναμενόμενου αποτελέσματος του Μέτρου και η κρισιμότητα του προβλήματος που προτείνεται να αντιμετωπίσει, η καταλληλότητα του σχεδιασμού, ο προσδοκώμενος αριθμός ωφελουμένων, οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από την πραγματοποίησή του, η συνέργεια και συμπληρωματικότητα με άλλα έργα και η βιωσιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του. Τα κριτήρια αυτά αλλά και οι σχετικές βαρύτητες τους αντικατοπτρίζουν τα συμπεράσματα της Μελέτης για την Στρατηγική Ανάπτυξη της Υπαίθρου.

Κάθε κριτήριο λαμβάνει θετική βαθμολογία. Μια πρόταση θα πρέπει να λαμβάνει θετική βαθμολογία για όλες τις κατηγορίες κριτηρίων. Η κάθε πρόταση θα λαμβάνει συνολικό βαθμό ο οποίος θα προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους κατηγοριών και ακολούθως θα γίνεται κατάταξη των προτάσεων ανάλογα με τη βαθμολογία.

8.2.7.3.7.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, με ελάχιστο ποσό τις €200.000 και μέγιστο τις €500.000.

8.2.7.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.7.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά του ίδιου του αιτητή και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά του αιτητή, μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής
2. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου, μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών

8.2.7.4.2. Mitigating actions

Τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου, όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά του αιτητή:

1. ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση του αιτητή για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.
2. σαφείς οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής και των δικαιολογητικών που πρέπει να επισυνάπτουν.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών.
3. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου.
4. εκπαίδευση των εμπλεκόμενων και πολύ καλή επεξήγηση των δικαιολογητικών που πρέπει να επισυνάπτονται μαζί με το αίτημα πληρωμής.

8.2.7.4.3. Overall assessment of the measure

Γενικά στο αντίστοιχο επενδυτικό Μέτρο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 δεν έχουν παρατηρηθεί ιδιαίτερα προβλήματα. Σημειώνεται ότι γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι στο 100% πριν από οποιαδήποτε πληρωμή. Το γεγονός αυτό, πέραν των άλλων θετικών, οδηγεί και τους συμμετέχοντες στην ανάγκη τήρησης των προνοιών των μέτρων.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε κατά την εφαρμογή του αντίστοιχου επενδυτικού Μέτρου του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013 ήταν:

1. καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του μηχανογραφικού συστήματος που οδήγησαν σε καθυστερήσεις στην πορεία επεξεργασίας των αιτήσεων.
2. δυσκολίες από τον αιτητή στην κατανόηση του ορθού τρόπου συμπλήρωσης του αιτήματος πληρωμής και στην επισύναψη των απαραίτητων δικαιολογητικών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και τα μέτρα που θα ληφθούν για την μείωση τους την νέα προγραμματική περίοδο, θεωρούμε ότι έχουν παρθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή των σφαλμάτων.

8.2.7.5. *Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant*

Δεν ισχύει.

8.2.7.6. *Information specific to the measure*

Definition of small scale infrastructure, including small scale tourism infrastructure as referred to in Article 20(1)(e) of Regulation (EU) No 1305/2013

Ο ορισμός "Υποδομή Μικρής Κλίμακας" αναφέρεται σε έργα υποδομής/παρεμβάσεις των οποίων το συνολικό κόστος συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ δεν ξεπερνά τα €2.000.000.

If applicable, specific derogation allowing to support bigger scale infrastructure for investments in broad band and renewable energy

Επειδή για την παρέμβαση που προβλέπεται στα πλαίσια του Καθεστώτος 7.3, έχει οριστεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το ανώτατο ποσό των 600.000, δεν τίθεται θέμα παρέκκλισης από τον ορισμό των "Υποδομών Μικρής Κλίμακας".

The minimum standards for energy efficiency referred to in Article 13(c) of [DA RD – C(2014)1460]

Δεν εφαρμόζεται.

Definition of the thresholds referred to in Article 13(e) of [DA RD – C(2014)1460]

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.8. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

8.2.8.1. Legal basis

Το Μέτρο 8 διέπεται από:

Τα Άρθρα 21 (α), (γ) και (δ), 22, 24 και 25 του Κανονισμού 1305/2013

Το Άρθρο 10 και Παραρτήματα I, IV και V του Κανονισμού XXXX/2014 (Εφαρμοστικοί κανόνες)

Το Άρθρο 6 του Κανονισμού XXXX/2014 (Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις)

Τα Άρθρα 32, 34 και 35 του Απαλλακτικού Κανονισμού EU ΝοXXXX/2014

Τα Άρθρα 67, 72, 91 και 92 του Κανονισμού 1306/2013

Τα Άρθρα 32 και 46 του Κανονισμού 1307/2013.

8.2.8.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Διατήρηση και Ενίσχυση των Δασικών Εκτάσεων

Τα δάση και οι δασώδεις περιοχές καταλαμβάνουν το 42% της ολικής έκτασης της Κύπρου (386.166 ha), αποτελούν σημαντικό φυσικό πόρο και προσφέρουν πολλά αγαθά και υπηρεσίες στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα. Περίπου το ένα πέμπτο της Κύπρου (18,7 % ή 107.778 ha) καλύπτεται σήμερα από ψηλά δάση που στο μεγαλύτερο τους μέρος είναι φυσικά και χαρακτηρίζονται από ψηλό βαθμό βιοποικιλότητας και σταθερότητας. Η προστασία, η σωστή διαχείριση και η επέκτασή τους αποτελούν πρωταρχικό μέλημα του Τμήματος Δασών.

Τα δάση της Κύπρου δέχονται πιέσεις από διάφορες κατευθύνσεις, ενώ αντιμετωπίζουν συνεχώς νέες προκλήσεις, ως αποτέλεσμα των μεταβαλλόμενων αναγκών και απαιτήσεων της κοινωνίας και τούτο λόγω των συντελούμενων μεταβολών τόσο στο τοπικό όσο και στο παγκόσμιο επίπεδο. Εκτός από τις δασικές πυρκαγιές και τους διάφορους άλλους κινδύνους από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες, η μεγαλύτερη πίεση προέρχεται από την ανάπτυξη και ειδικά από την τουριστική και οικιστική ανάπτυξη, την ανάπτυξη για βιομηχανικούς σκοπούς (λατομεία, αιολικά πάρκα) και κατασκευή έργων υποδομής.

Τα δάση της Κύπρου, παρά τις αρνητικές επιδράσεις που δέχονται από την ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή, έχουν να διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλο στην προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, στην προστασία των εδαφών από τη διάβρωση, στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ερημοποίησης, στη βελτίωση και προστασία των υδάτινων πόρων, στη βελτίωση του περιβάλλοντος και στον περιορισμό των κλιματικών αλλαγών.

Σε περιοχές εκτός των κρατικών δασών, όπου η άσκηση της δασοπονίας είναι ανύπαρκτη, παρουσιάζονται διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα. Παράλληλα, αρκετές γεωργικές εκτάσεις έχουν εγκαταλειφθεί ή αναμένεται να εγκαταλειφθούν λόγω της χαμηλής οικονομικής τους απόδοσης καθώς και της μαζικής μετακίνησης πληθυσμού από την ύπαιθρο στις πόλεις. Στις περιοχές αυτές η διαχείριση είναι σχεδόν ανύπαρκτη, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα όπως πυρκαγιές,

διάβρωση, υποβάθμιση του περιβάλλοντος, κ.λ.π.

Το Μέτρο αποσκοπεί στη δημιουργία δασών και άλλων δασωδών εκτάσεων σε γεωργικές και μη γεωργικές γαίες αγροτικών περιοχών και αναμένεται να συμβάλει στη βελτίωση/προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, στην αύξηση των δασικών εκτάσεων και στη διατήρηση/ενίσχυση της βιοποικιλότητας. Παράλληλα θα εξασφαλίσει συμπληρωματικό εισόδημα στους δικαιούχους μέσα από την προσφορά εναλλακτικού τρόπου χρήσης της γης τους. Το Μέτρο θα συμβάλει στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής με τη δέσμευση άνθρακα στις νεοϊδρυθείσες δασοσυστάδες και την προσαρμογή των οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων φυτικών ειδών στις δασώσεις.

Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές

Η προστασία των δασών από τις πυρκαγιές αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους στόχους της Εθνική Δασικής Πολιτικής. Οι δασικές πυρκαγιές οι οποίες ευνοούνται λόγω του μεσογειακού κλίματος, της ξηροφυτικής βλάστησης και του έντονου ανάγλυφου συνιστούν το μεγαλύτερο κίνδυνο για τα κυπριακά δάση αφού απειλούν την ίδια την ύπαρξή τους. Η φύση των κυπριακών δασών σε συνδυασμό με την εγκατάλειψη της υπαίθρου και την κλιματική αλλαγή, συμβάλλουν στην αύξηση των δασικών πυρκαγιών. Εφαρμόζεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης δασικών πυρκαγιών, το οποίο περιλαμβάνει τρεις βασικούς άξονες: την πρόληψη, την ανίχνευση και την κατάσβεση. Η προστασία των δασών από τις πυρκαγιές επιβάλλει τη συνεχή αναβάθμιση και ενίσχυση του υφιστάμενου συστήματος διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ύπαρξη των δασών στο διηνεκές.

Το Μέτρο αποσκοπεί στη δημιουργία ή / και βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος προστασίας των δασών και δασωδών εκτάσεων από τις πυρκαγιές και στην αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, στην προστασία του εδάφους από τη διάβρωση και στην επανεγκατάσταση του δάσους ή της δασώδους βλάστησης.

Η εφαρμογή του Μέρους θα συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων που περιγράφονται στις προτεραιότητες 4α, β και γ και 5ε. Πιο συγκεκριμένα θα καλύπτει στόχους που αφορούν την αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, περιοχών υψηλής φυσικής αξίας και ευρωπαϊκών τοπίων (4α), τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων(4β), την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους, τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους (4γ) και την προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη δασοκομία (5ε).

Ενίσχυση της Δασικής Αναψυχής

Τα δάση και οι άλλες δασώδεις περιοχές, λόγω της ελεύθερης πρόσβασης και των μοναδικών αισθητικών αξιών, κατέχουν κεντρική θέση στην παροχή ευκαιριών υπαίθριας αναψυχής. Η οικονομική αξία της προσφοράς δασικής αναψυχής και δασοτουρισμού είναι πολλαπλάσια από την αξία των εμπορεύσιμων δασικών προϊόντων στην Κύπρο.

Το Μέτρο αποσκοπεί στη δημιουργία και αναβάθμιση υποδομών, οι οποίες θα βελτιώνουν και θα αναβαθμίζουν τον κοινωνικό ρόλο των δασών και ειδικότερα τις υπηρεσίες της δασικής αναψυχής και του δασοτουρισμού. Συγκεκριμένα στοχεύει στην ενδυνάμωση των δεσμών του ανθρώπου με το δάσος και τη διαχείριση των κινήσεων του στα δάση, μέσω της βελτίωσης του δικτύου υποδομών αναψυχής και επιμόρφωσης.

Το Μέτρο θα ικανοποιήσει τις αυξανόμενες ανάγκες στους τομείς της υπαίθριας αναψυχής, διατήρησης και προστασίας της φύσης, διαμέσου ενός ορθολογιστικού πλαισίου ανάπτυξης. Θα αποτελέσει μοχλό τοπικής

ανάπτυξης σε ορεινές κοινότητες οι οποίες δια μέσου των υποδομών αναψυχής πλησίον ή/και εντός των κοινοτικών ορίων τους, θα προσελκύουν κυρίως οργανωμένα σύνολα επισκεπτών, ενισχύοντας έτσι την τοπική οικονομία.

Η σωστή διαχείριση των δραστηριοτήτων δασικής αναψυχής και η παράλληλη περιβαλλοντική επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, θα μειώσει τον αυξανόμενο (λόγω κλιματικής αλλαγής) κίνδυνο έκρηξης πυρκαγιών και απελευθέρωσης του αποθηκευμένου άνθρακα στην ατμόσφαιρα.

Προστασία της βιοποικιλότητας στα δάση και δασώδεις εκτάσεις

Τα κυπριακά δάση και οι δασώδεις εκτάσεις χαρακτηρίζονται από μεγάλη βιοποικιλότητα. Η βιοποικιλότητα απειλείται κυρίως από τις πυρκαγιές, την υπέρμετρη ανάπτυξη, την κλιματική αλλαγή, την υπερβόσκηση και τη μη προσεγμένη μετακίνηση του γενετικού υλικού από μια περιοχή σε άλλη. Στόχος της Δασικής Πολιτικής είναι να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η βιοποικιλότητα και η πολυμορφία των δασών και των δασωδών εκτάσεων, με έμφαση στα προστατευόμενα, ενδημικά και μεσογειακά στοιχεία, καταβάλλοντας προσπάθεια για ανάλυση της περαιτέρω συρρίκνωσης των απειλούμενων στοιχείων και ει δυνατόν την επέκτασή τους.

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις και ενέργειες σε συνδυασμό με την ενεργό συμμετοχή και τη συμπαράσταση της κοινωνίας των πολιτών.

Το Μέτρο στοχεύει στην αφαίρεση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών που αλλοιώνουν τα φυσικά οικοσυστήματα και στη δημιουργία υποδομών μικρής κλίμακας για ενίσχυση βιοτικών στοιχείων της φύσης (μικροπεριβάλλοντων / ενδιαιτημάτων).

Το Μέτρο Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών περιλαμβάνει τα 4 πιο κάτω Καθεστώτων:

Καθεστώς 8.1: Δάσωση και δημιουργία δασωδών εκτάσεων

Καθεστώς 8.3: Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

Καθεστώς 8.4: Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

Καθεστώς 8.5: Επενδύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων.

Για τη διασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης των δασών, όπως ορίστηκε στην υπουργική διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη το 1993, για όλες τις εκμεταλλεύσεις οι οποίες ξεπερνούν τα 100 εκτάρια, η παροχή της στήριξης θα προϋποθέτει την παρουσίαση συναφών πληροφοριών από δασικό διαχειριστικό σχέδιο η ισοδύναμο μέσο. Συναφείς πληροφορίες από την Εθνική Δασική Πολιτική ή το Εθνικό Δασικό Πρόγραμμα σχετικά με την αειφόρο διαχείριση των δασών που αναφέρονται σε συγκεκριμένες περιοχές, θα θεωρούνται ισοδύναμο μέσα με τις αναφορές στα δασικά διαχειριστικά σχέδια.

Το Μέτρο συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.8.3. *Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria*

8.2.8.3.1. 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασωδών εκτάσεων

Sub-measure:

- 8.1 - support for afforestation/creation of woodland

8.2.8.3.1.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς 8.1 αποσκοπεί στη δημιουργία δασών και άλλων δασωδών εκτάσεων σε γεωργικές και μη γεωργικές γαίες αγροτικών περιοχών και αναμένεται να συμβάλει στην βελτίωση/προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, στην αύξηση των δασικών εκτάσεων και στη διατήρηση/ενίσχυση της βιοποικιλότητας. Παράλληλα θα εξασφαλίσει συμπληρωματικό εισόδημα στους δικαιούχους μέσα από την προσφορά εναλλακτικού τρόπου χρήσης της γης τους. Επιπρόσθετα, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων φυτικών ειδών, το Καθεστώς θα συμβάλει στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς και στη δέσμευση του άνθρακα στις νεοϊδρυθείσες δασοσυστάδες.

Η ζώνη στην οποία εφαρμόζεται το Καθεστώς περιλαμβάνει τα τεμάχια που έχουν υψόμετρο μέχρι 900 μέτρα και στα οποία το δυναμικό της φυσικής άγριας βλάστησης είναι συνήθως χαμηλό αλλά και ευαίσθητο σε εξωγενείς παράγοντες. Στη ζώνη αυτή εφαρμόζονται επιπρόσθετα κριτήρια επιλεξιμότητας τα οποία αφορούν κυρίως την επιλογή του φυτικού είδους.

Το Καθεστώς καλύπτει την εγκατάσταση και συντήρηση δασοσυστάδων ή/και θαμνώνων καθώς και την ετήσια πριμοδότηση, ως αντιστάθμισμα της απώλειας γεωργικού εισοδήματος, στις περιπτώσεις που η δασική φυτεία αντικαθιστά καθορισμένα είδη γεωργικής καλλιέργειας. Το δασικό πολλαπλασιαστικό υλικό (είδη φυτών και σπόροι) που θα χρησιμοποιηθεί πρέπει να είναι κατάλληλο για τις κλιματικές και εδαφικές συνθήκες της περιοχής προς δάσωση.

Λόγω των ιδιαίτερα ξηρικών συνθηκών που επικρατούν στις περιοχές που θα εφαρμοστεί το Καθεστώς, οι εργασίες εγκατάστασης θα έχουν διάρκεια δύο χρόνια έτσι ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχία της φυτείας, ενώ η συντήρηση/περιποίηση ξεκινά αμέσως μετά την ολοκλήρωση της εγκατάστασης και διαρκεί έξι χρόνια. Η ετήσια πριμοδότηση ως αντιστάθμισμα της απώλειας γεωργικού εισοδήματος θα έχει διάρκεια 12 χρόνια.

Το Καθεστώς δεν καλύπτει τις περιπτώσεις στις οποίες η εγκατάσταση της νέας φυτείας αποσκοπεί:

1. στην παραγωγή χριστουγεννιάτικων δένδρων,
2. στη δημιουργία φυτείας με ταχουαζή είδη με στόχο την παραγωγή ενέργειας,
3. στη δημιουργία φυτείας με ταχουαζή είδη με σκοπό τη δημιουργία πρεμνοφυών δασών.

Δικαίωμα συμμετοχής στο Καθεστώς έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή οι ενώσεις τους καθώς και οι δημόσιες αρχές, αλλά με περιορισμούς. Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% της συνολικής δαπάνης για την εγκατάσταση και περιποίηση/συντήρηση της φυτείας, ενώ η ετήσια πριμοδότηση, ως αντιστάθμισμα της απώλειας του γεωργικού εισοδήματος, καθορίζεται με βάση το είδος της καλλιέργειας. Στην περίπτωση δημοσίων αρχών, η ενίσχυση καλύπτει μόνο την

εγκατάσταση. Επίσης, στην περίπτωση χρήσης ταχυαυξών ειδών, η ενίσχυση καλύπτει μόνο την εγκατάσταση.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.8.3.1.2. Type of support

Η διαδικασία εγκατάστασης έχει διάρκεια δύο χρόνια, και επομένως η ενίσχυση για τις δαπάνες εγκατάστασης της φυτείας θα καταβάλλεται σε τρεις δόσεις και πάντοτε μετά από την υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών και έλεγχο των εργασιών. Η πρώτη δόση καταβάλλεται αμέσως μετά την ολοκλήρωση της φύτευσης/σποράς. Η υποβολή αίτησης για τη δεύτερη και τρίτη δόση θα γίνεται το 4ο τρίμηνο του πρώτου και δεύτερου χρόνου αντίστοιχα, που ακολουθούν μετά τη φύτευση/σπορά και αφού ολοκληρωθούν οι σχετικές εργασίες.

Η ενίσχυση για τις δαπάνες συντήρησης/περιποίησης της φυτείας ξεκινά αμέσως μετά την ολοκλήρωση της εγκατάστασης της φυτείας και θα καταβάλλεται ετησίως για έξι χρόνια. Θα καταβάλλεται ετήσια. Η υποβολή αίτησης για την ενίσχυση θα γίνεται περί το τέλος του φθινοπώρου.

Η ετήσια πριμοδότηση που θα παρέχεται ως αντιστάθμισμα της απώλειας του γεωργικού εισοδήματος θα καταβάλλεται σε μία δόση, μετά από σχετικό αίτημα και έλεγχο για διατήρηση της φυτείας. Η ετήσια πριμοδότηση θα καταβάλλεται για 12 συνεχή χρόνια. Σημείο έναρξης της καταβολής της πριμοδότησης θα είναι το πρώτο φθινόπωρο μετά τη φύτευση/σπορά. Σημειώνεται ότι από το ποσό της ετήσιας πριμοδότησης θα αφαιρείται οποιαδήποτε εκταρική επιδότηση λαμβάνει ο δικαιούχος για το ίδιο τεμάχιο.

8.2.8.3.1.3. Links to other legislation

Τα έργα που θα αναπτυχθούν στα πλαίσια της Δράσης θα πρέπει να είναι συμβατά με τις πρόνοιες των ακόλουθων σχετικών νόμων, κανονισμών και πολιτικών:

1. τον περί Δασών Νόμο του 2012, Ν.25(Ι)/2012), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
2. τον περί Εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από ορισμένα έργα Νόμο Ν.140(Ι)/ 2005 (Οδηγία 85/ 337/ ΕΕC όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/ 11/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
3. τους περί Παραγωγής και Εμπορίας Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Νόμους του 1991 έως 2002 (Οδηγία 99/105/EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
4. τον περί Μέτρων Προστασίας κατά της Εισαγωγής και Εξάπλωσης Οργανισμών Επιβλαβών για τα Φυτά και τα Φυτικά Προϊόντα Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς, Ν.147(Ι) του 2003 (Οδηγία 2000/ 29/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
5. τον περί Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμο, Ν.139(Ι)/2013, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
6. τον περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμο" Ν.13(Ι)/ 2004 (Οδηγία 2000/ 60/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
7. τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της «Άγριας ζώης» Νόμο 153(Ι)/ 2003 (Οδηγία 92/ 43/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
8. τον περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο Ν152(Ι)/ 2003 (Οδηγία 79/ 409/ EC, 2009/147/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

9. Πολιτική του Τμήματος Δασών στην παραγωγή και εγκατάσταση δασικών φυτών (ΤΔ. ΕΠ. 1/2011)
10. Δήλωση Δασικής Πολιτικής, Τμήμα Δασών 2013
11. Pan European Guidelines for Afforestation and Reforestation

8.2.8.3.1.4. Beneficiaries

Δικαίωμα συμμετοχής στο Καθεστώς έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή οι ενώσεις τους (συμπεριλαμβανομένων των εκκλησιαστικών, μοναστηριακών και άλλων θρησκευτικών αρχών).

Δικαίωμα συμμετοχής έχουν και οι δημόσιες αρχές (Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή ενώσεις τους, οργανισμοί δημοσίου δικαίου) αλλά με περιορισμούς στις ενισχύσεις, (μόνο οι δαπάνες εγκατάστασης της φυτείας/σποράς καλύπτονται).

Κρατικές εκτάσεις μπορούν να ενταχθούν κάτω από το Καθεστώς μόνο στην περίπτωση που θα τυγχάνουν διαχείρισης από ιδιωτικούς οργανισμούς ή από αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε αυτή την περίπτωση μόνο οι δαπάνες εγκατάστασης της φυτείας/σποράς καλύπτονται.

Σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, οι Δικαιούχοι μπορεί να είναι άτομα, φορείς, αρχές, οργανισμοί ή οι ενώσεις αυτών, νόμιμοι κάτοχοι (ιδιοκτήτες) ή διαχειριστές (μισθωτές ή εξουσιοδοτημένα πρόσωπα) ή αρχηγοί γης (πρόσωπο που ενεργεί εκ μέρους ομάδας ιδιοκτητών ή διαχειριστών) και επιθυμούν να εγκαταστήσουν δασικές φυτείες σε αυτήν.

Στην περίπτωση της ετήσιας πριμοδότησης για απώλεια γεωργικού εισοδήματος, δικαιούχοι είναι μόνο φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή οι ενώσεις αυτών, που έχουν ιδιότητα τεμάχια και τα οποία θα ενταχθούν στη Δράση.

8.2.8.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες εργασίες και έργα του Καθεστώτος παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Ι, Πίνακα 1 (βλέπε γενικό Παράρτημα ΙΙΙ) και διαχωρίζονται σε δύο ομάδες :

1. Εγκατάσταση της δασικής φυτείας και
2. Συντήρηση/περιποίηση της δασικής φυτείας.

Στον ίδιο Πίνακα παρουσιάζονται επίσης και οι αντίστοιχες επιλέξιμες δαπάνες.

Οι εργασίες που αφορούν την εγκατάσταση δασικής φυτείας διαρκούν δύο χρόνια και ενδεικτικά περιλαμβάνουν την προετοιμασία του εδάφους, την προμήθεια του πολλαπλασιαστικού υλικού, την εγκατάσταση της φυτείας καθώς και εργασίες/έργα για προστασία από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες. Επίσης περιλαμβάνουν και τις εργασίες για το λεκάνωμα, το πότισμα, το αρδευτικό σύστημα, την καταπολέμηση ζιζανίων στη βολοφυτεία/σποροφυτεία καθώς και την αναπλήρωση αποτυχιών της βολοφυτείας ή σποροφυτείας. Αυτό γίνεται για να εξασφαλιστεί η επιτυχία της δάσωσης γιατί τόσο το πότισμα και η καταπολέμηση ζιζανίων όσο και η αναπλήρωση των αποτυχιών, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας εγκατάστασης δασικής φυτείας κάτω από τις ιδιαίτερες ξηρικές συνθήκες που επικρατούν στις περιοχές εφαρμογής του Καθεστώτος. Για το στάδιο της εγκατάστασης, επιλέξιμη δαπάνη

αποτελεί και η ετοιμασία Σχεδίου Δάσωσης.

Οι εργασίες που αφορούν στη Συντήρηση/ Περιποίηση της δασικής φυτείας ξεκινούν μετά την ολοκλήρωση της εγκατάστασης στο τέλος του δεύτερου χρόνου μετά τη φύτευση/σπορά, διαρκούν έξι χρόνια και αποσκοπούν στην εξασφάλιση της φυτείας από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες. Οι εργασίες αυτές ενδεικτικά περιλαμβάνουν την καταπολέμηση ζιζανίων, το λεκάνωμα των φυτών, την άρδευση κλπ. Αναλυτικές πληροφορίες παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι, Πίνακα 1.

Τόσο σ' ότι αφορά στην Εγκατάσταση της φυτείας όσο και σ' ότι αφορά την Περιποίηση/Συντήρηση της φυτείας, επιλέξιμες θα είναι μόνο οι εργασίες που είναι πλήρως δικαιολογημένες. Για παράδειγμα η περιφράξη της φυτείας είναι επιλέξιμη μόνο στην περίπτωση που αποδεδειγμένα υπάρχει πρόβλημα βόσκησης.

Επιλέξιμη δαπάνη είναι επίσης και η απώλεια γεωργικού εισοδήματος στις περιπτώσεις που τεκμηριώνεται η προηγούμενη χρήση της γης ως γεωργική (μόνο για αροτριαίες καλλιέργειες και καλλιέργειες εσπεριδοειδών). Η ετήσια πρωτοδότηση θα παρέχεται για περίοδο 12 χρόνων και αφορά μόνο τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή τις ενώσεις τους που έχουν ιδιότητα τεμάχια και τα οποία επιθυμούν να εντάξουν στο Καθεστώς.

8.2.8.3.1.6. Eligibility conditions

Το Καθεστώς εφαρμόζεται σε τεμάχια των πιο κάτω κατηγοριών:

1. δευτερευουσών Αστικών Περιοχών συμπεριλαμβανομένων και των περιαστικών περιοχών,
2. αγροτικών περιοχών για τις οποίες έχει εκπονηθεί Τοπικό Σχέδιο,
3. άλλων Αγροτικών περιοχών,

τα οποία εμπίπτουν στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και στα οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος (συμπεριλαμβάνονται οι περιοχές που βρίσκονται εντός των Βρετανικών Βάσεων) και βρίσκονται σε υψόμετρο μέχρι τα 900 μέτρα. Ως ελάχιστη έκταση για εφαρμογή του Καθεστώτος καθορίζονται τα τρία δεκάρια. Η έκταση των τριών δεκαρίων θεωρείται ικανοποιητική από δασοκομικής άποψης και παράλληλα αντιμετωπίζεται και το πρόβλημα του μικρού μεγέθους του γεωργικού κλήρου.

Οι επιλέξιμες εκτάσεις πρέπει να μη φέρουν άγρια ψηλή θαμνώδη βλάστηση ή άλλη δασική βλάστηση πέραν του ποσοστού 10% (εδαφοκάλυψη).

Στην περίπτωση που η εδαφοκάλυψη με άγρια ψηλή θαμνώδη ή άλλη δασική βλάστηση είναι μεταξύ του 10% έως 30% και με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν σαφή σημάδια σοβαρής διάβρωσης και υποβάθμισης, τότε οι εκτάσεις είναι επιλέξιμες για ένταξη στο Καθεστώς. Στην περίπτωση αυτή, η επιλέξιμη δαπάνη για την εγκατάσταση αφορά μόνο στην επιπρόσθετη φυτεία που απαιτείται, ενώ για την περίπτωση της περιποίησης/συντήρησης, η δαπάνη καλύπτει ολόκληρη την έκταση στην οποία έγινε εμπλουτισμός με φυτά.

Στην περίπτωση γεωργικής γης, το Καθεστώς εστιάζεται μόνο στις ακόλουθες καλλιέργειες, οι οποίες αντιμετωπίζουν διαθρωτικά προβλήματα και στις οποίες ασκείται τακτικά γεωργική δραστηριότητα:

- αροτριάιες καλλιέργειες,
- καλλιέργειες εσπεριδοειδών

Η προϋπόθεση να ασκείται τακτικά γεωργική δραστηριότητα, στην περίπτωση των αροτριάων καλλιεργειών, σημαίνει ότι το τεμάχιο κατά τα προηγούμενα επτά χρόνια (κατά την ημέρα της υποβολής της αίτησης) έφερε αροτριάα καλλιέργεια τουλάχιστον για τέσσερις καλλιεργητικές περιόδους με βάση τις επιλέξιμες εκτάσεις, όπως καθορίστηκαν από ελέγχους που διενέργησε ο ΚΟΑΠ στα στοιχεία που είχαν δηλωθεί στην Ενιαία Αίτηση Εκταρικών Επιδοτήσεων, εκ των οποίων τουλάχιστον η μία το έτος 2013 ή 2014. Εξαιρέση αποτελούν τα τεμάχια που δεν ήταν επιλέξιμα την περίοδο αναφοράς το 2003. Σε αυτή την περίπτωση είναι υποχρεωτικό ο αιτητής να το έχει δηλώσει στην Ενιαία Αίτηση Εκταρικών Επιδοτήσεων του 2014 (να έχει και επιλέξιμη έκταση με βάση ελέγχους που καθορίστηκαν από ελέγχους που διενέργησε ο ΚΟΑΠ) και οι αρμόδιες αρχές να εξετάσουν αφενός διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες από το 2008 και αφετέρου κατά πόσο το τεμάχιο πληροί την προϋπόθεση να ενταχθεί στο συγκεκριμένο καθεστώς.

Στην περίπτωση των εσπεριδοειδών, σημαίνει την τεκμηριωμένη εφαρμογή καλλιεργητικής φροντίδας στη φυτεία των εσπεριδοειδών.

Στις περιπτώσεις ενοικιαζόμενης γης, η διάρκεια της ενοικίασης θα είναι για τουλάχιστον οκτώ χρόνια και θα απαιτείται η προσκόμιση αντιγράφου του ενοικιαστηρίου εγγράφου καθώς και η γραπτή συγκατάθεση του ιδιοκτήτη για δάσωση.

Επίσης, θα υπάρχει δέσμευση για διατήρηση της δασικής φυτείας σε ικανοποιητική κατάσταση για τουλάχιστον πέντε χρόνια μετά από τη λήξη της προβλεπόμενης τελευταίας καταβολής οικονομικής ενίσχυσης/πριμοδότησης. Στην περίπτωση ταχουαζών ειδών, η φυτεία θα πρέπει να διατηρείται σε καλή κατάσταση για οκτώ χρόνια μετά την ολοκλήρωση της εγκατάστασης.

Η υποβολή εγκριμένου Σχεδίου Δάσωσης καθώς και Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ) αποτελούν επιπρόσθετη προϋπόθεση για την ένταξη τεμαχίου στο Καθεστώς. Στις περιπτώσεις που η έκταση προς δάσωση υπερβαίνει τα εκατό εκτάρια, τότε θα απαιτείται και η υποβολή Διαχειριστικού Σχεδίου ή ισοδύναμου μέσου.

8.2.8.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Ο καθορισμός κριτηρίων επιλογής/μοριοδότησης των αιτήσεων θα στηριχθεί στην ανάγκη άμεσης δάσωσης για αντιμετώπιση σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων καθώς και στην ενίσχυση της μειωμένης βιοποικιλότητας σε μια περιοχή.

Στις πιο κάτω περιπτώσεις, οι αιτήσεις θα τυγχάνουν ευνοϊκότερης μοριοδότησης:

- μειονεκτικές περιοχές
- περιοχές που χρήζουν άμεσης προστασίας λόγω έντονης υποβάθμισης (υπερβόσκηση, διάβρωση, λατόμευση)
- περιοχές στις οποίες η κάλυψη με δενδρώδη και θαμνώδη βλάστηση είναι περιορισμένη
- η χρήση πλατύφυλλων δασικών ειδών στη δασική φυτεία, πέραν του 20%

- η χρήση φρουτόδεντρων στη δασική φυτεία.

8.2.8.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Η δημόσια δαπάνη θα ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών για έργα εγκατάστασης και συντήρησης/περιποίησης της δασικής φυτείας.

Η ενίσχυση για τις δαπάνες εγκατάστασης και συντήρησης/περιποίησης της φυτείας θα καταβάλλεται με βάση την τυπική δαπάνη (standard cost) των επιλέξιμων εργασιών, όπως καθορίζεται στο Παραρτήμα Ι Πίνακα 1 και δεν θα είναι υποχρεωτική η προσκόμιση τιμολογίου ή άλλων λογιστικών εγγράφων. Το ύψος της ενίσχυσης ανά εκτάριο δεν είναι προκαθορισμένο αλλά εξαρτάται από τις επιλέξιμες εργασίες που θα πραγματοποιούνται σε κάθε περίπτωση και οι οποίες θα είναι πλήρως δικαιολογημένες μέσω του Σχεδίου Δάσωσης.

Η ετήσια πριμοδότηση ως αντιστάθμισμα της απώλειας του γεωργικού εισοδήματος θα καταβάλλεται για 12 χρόνια και θα ανέρχεται σε 100€/εκτάριο για τις αροτραίες καλλιέργειες και σε 350 €/εκτάριο για τις καλλιέργειες εσπεριδοειδών.

8.2.8.3.1.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης λήφθηκαν υπόψη όλες οι εφικτές μέθοδοι και εργασίες εγκατάστασης, περιποίησης και συντήρησης της δασικής φυτείας κάτω από τις ποικίλες κλιματεδαφικές συνθήκες που παρουσιάζονται στις περιοχές εφαρμογής του Καθεστώτος.

Ο καθορισμός του ύψους της δαπάνης για την εκτέλεση κάθε εργασίας στηρίχθηκε σε στοιχεία του Τμήματος Δασών, το οποίο εκτελεί ανάλογα έργα σε όλες τις περιοχές της Κύπρου, καθώς και σε σχετικά στοιχεία από την εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013.

Στο Παραρτήμα Ι Πίνακας 1, φαίνεται αναλυτικά η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κόστους εγκατάστασης, περιποίησης και συντήρησης της δασικής φυτείας.

Η επάρκεια και ακρίβεια των ποσών αναφορικά με τις δαπάνες εγκατάστασης, περιποίησης και συντήρησης της φυτείας ελέγχθηκαν από το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών.

Το ύψος της απώλειας του γεωργικού εισοδήματος, υπολογίστηκε με βάση την έκδοση του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών.

8.2.8.3.2. 8.3 Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

Sub-measure:

- 8.3 - support for prevention of damage to forests from forest fires and natural disasters and catastrophic events

8.2.8.3.2.1. Description of the type of operation

Βασικός σκοπός του Καθεστώτος είναι η ενίσχυση και κατ' επέκταση η βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος προστασίας των δασών και των άλλων δασωδών εκτάσεων από τις πυρκαγιές, έτσι ώστε να αντιμετωπισθεί ο αυξανόμενος κίνδυνος.

Κυριότεροι επιμέρους στόχοι του Καθεστώτος 8.3 είναι:

- η μείωση της ετήσιας καμένης έκτασης και μείωση της μέσης καμένης έκτασης ανά πυρκαγιά
- η μείωση του χρόνου ανίχνευσης των πυρκαγιών και μείωση του χρόνου μεταξύ της ανίχνευσης και της αναγγελίας μιας πυρκαγιάς
- η μείωση του μέσου χρόνου επέμβασης

Τα έργα που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο Καθεστώς, χωρίζονται σε τρεις γενικές κατηγορίες, η κάθε μία από τις οποίες περιλαμβάνει επιμέρους έργα.

Η πρώτη κατηγορία έργων στοχεύει στη δημιουργία προστατευτικών υποδομών περιλαμβάνοντας την κατασκευή ή / και συντήρηση αντιπυρικών λωρίδων, τη διάνοιξη ή / και συντήρηση δρόμων, την κατασκευή υδατοδεξαμενών και την εγκατάσταση συστημάτων πυρασφάλειας.

Η δεύτερη κατηγορία έργων στοχεύει στη διαχείριση της βλάστησης (καύσιμης ύλης) με στόχο τη μείωση του κινδύνου έναρξης και επέκτασης δασικών πυρκαγιών και περιλαμβάνει έργα όπως η καλλιέργεια αγρών που εφάπτονται ή γειτνιάζουν με δάση ή δασώδεις εκτάσεις, η εφαρμογή δασοκομικών μέτρων σε δάση και δασώδεις εκτάσεις και το κόψιμο χόρτων και χαμηλών ανεπιθύμητων θάμνων σε ερείσματα δρόμων.

Η τρίτη κατηγορία έργων στοχεύει στην εγκατάσταση και βελτίωση εγκαταστάσεων και επικοινωνιακού εξοπλισμού για την παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών και περιλαμβάνει έργα όπως η κατασκευή και βελτίωση πυροφυλακίων και θέσεων παρατήρησης, η βελτίωση συστημάτων ανίχνευσης πυρκαγιών, η ανάπτυξη και βελτίωση επικοινωνιακού εξοπλισμού και η παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.8.3.2.2. Type of support

Η ενίσχυση για τις επιλέξιμες δαπάνες του έργου θα καταβάλλεται σε δύο δόσεις. Η πρώτη δόση θα ανέρχεται στο 60% της συνολικής ενίσχυσης και θα καταβάλλεται μετά από την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών, μετά την εκτέλεση της αντίστοιχης εργασίας ή δαπάνης και αφού θα έχουν υποβληθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά και πραγματοποιηθεί ο σχετικός έλεγχος. Η δεύτερη δόση θα ανέρχεται στο 40% και θα καταβάλλεται μετά από την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών και μετά την αποπεράτωση και έλεγχο των εργασιών.

8.2.8.3.2.3. Links to other legislation

Τα έργα θα πρέπει να είναι συμβατά με τις πιο κάτω Νομοθεσίες / Κανονισμούς και Οδηγίες:

(α) τον περί Δασών Νόμο Ν25(Ι)/2012, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(β) τον περί Εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από ορισμένα έργα Νόμο 140(Ι)/ 2005 (Οδηγία 85/337/ EEC όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/ 11/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(γ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης των υδάτων νόμος (Οδηγία 2000/60/EC για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(δ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της «Άγριας ζωής» Νόμο 153(Ι)/ 2003 (Οδηγία 92/ 43/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(ε) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο 152(Ι)/ 2003 (Οδηγία 79/ 409/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί, και

(στ) τον περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμο του 2013 (Ν. 139(Ι) / 2013), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(ζ) Σύνδεση με την Εθνική Δασική Πολιτική: Υπάρχει άμεση σύνδεση με τη 2η δράση της Εθνικής Δασικής Πολιτικής που αφορά την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές. Ειδικότερα συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου του πρώτου άξονα του συστήματος πυροπροστασίας των δασών που αφορά στην πρόληψη πυρκαγιών.

(η) Σύνδεση με το Σχέδιο Πυροπροστασίας των δασών: Τα έργα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Πυροπροστασίας των δασών και καλύπτουν την πρόληψη δασικών πυρκαγιών εντός των κρατικών δασών και δασωδών εκτάσεων. Στο υφιστάμενο «Σχέδιο Πυροπροστασίας των Δασών» περιλαμβάνονται όλα τα έργα εκτός από την καλλιέργεια αγρών που εφάπτονται ή συνορεύουν με δάση ή άλλες δασώδεις εκτάσεις.

(θ) Σύνδεση με τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο: Υπάρχει άμεση σύνδεση με τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο, αφού οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν άμεση απειλή για τη βιοποικιλότητα. Νοούμενου ότι οι πυρκαγιές καταστρέφουν ολοσχερώς τα οικοσυστήματα ή μέρος των οικοσυστημάτων, η δράση της πρόληψης των πυρκαγιών, συμβάλλει στην προσπάθεια της προστασίας τη βιοποικιλότητας στην Κύπρο.

8.2.8.3.2.4. Beneficiaries

Η στήριξη χορηγείται σε ιδιώτες και δημόσιους δασοκαλλιεργητές καθώς και σε άλλους φορείς ιδιωτικού δικαίου συμπεριλαμβανομένων των Εκκλησιαστικών, Μοναστηριακών και άλλων θρησκευτικών αρχών και κρατικών φορέων.

Περαιτέρω λεπτομέρειες για τους δικαιούχους καθορίζονται για το κάθε έργο ξεχωριστά στο Παράρτημα ΙΙ, Πίνακα 1 (βλ. γενικό Παράρτημα ΙΙΙ) που επισυνάπτεται.

8.2.8.3.2.5. Eligible costs

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες που είναι απαραίτητες για τη δημιουργία ή / και βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος προστασίας των δασών και δασωδών εκτάσεων από τις πυρκαγιές σύμφωνα με τρεις γενικές κατηγορίες έργων όπως φαίνονται πιο κάτω:

1. δημιουργία Προστατευτικών Υποδομών
2. διαχείριση της βλάστησης
3. εγκατάσταση και βελτίωση εγκαταστάσεων και επικοινωνιακού εξοπλισμού για την παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών.

Για τα έργα που εμπίπτουν στην κατηγορία "1. Δημιουργία Προστατευτικών Υποδομών", επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που είναι απαραίτητες για την κατασκευή και συντήρηση αντιπυρικών λωρίδων ανάλογα με το πλάτος, για τη διάνοιξη και συντήρηση δασικών δρόμων, για την κατασκευή υδατοδεξαμενών και για την εγκατάσταση συστημάτων πυρασφάλειας.

Για τα έργα που εμπίπτουν στην κατηγορία "2. Διαχείριση της βλάστησης" επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που είναι απαραίτητες για την καλλιέργεια αγρών που εφάπτονται ή γειτνιάζουν με δάση ή δασώδεις εκτάσεις, για την εφαρμογή δασοκομικών μέτρων και για το κόψιμο χόρτων και χαμηλών ανεπιθύμητων θάμνων σε ερείσματα δρόμων.

Για τα έργα που εμπίπτουν στην κατηγορία "3. Εγκατάσταση και βελτίωση εγκαταστάσεων και επικοινωνιακού εξοπλισμού για την παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών" επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που είναι απαραίτητες για την κατασκευή και βελτίωση πυροφυλακίων και θέσεων παρατήρησης όπως για παράδειγμα το κόστος της ανέγερσης ή της βελτίωσης των κτιρίων, για τη βελτίωση συστημάτων ανίχνευσης πυρκαγιών, για την ανάπτυξη και βελτίωση επικοινωνιακού εξοπλισμού και για την παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών.

Συνοπτικός κατάλογος έργων:

- 1.1 Δημιουργία Προστατευτικών Υποδομών
 - 1.1.1 Κατασκευή αντιπυρικών λωρίδων
 - 1.1.2 Συντήρηση αντιπυρικών λωρίδων
 - 1.1.3 Διάνοιξη δασικών δρόμων
 - 1.1.4 Συντήρηση δασικών δρόμων
 - 1.1.5 Κατασκευή υδατοδεξαμενών
 - 1.1.6 Εγκατάσταση συστημάτων πυρασφάλειας
- 1.2 Διαχείριση της βλάστησης
 - 1.2.1 Καλλιέργεια αγρών που εφάπτονται ή γειτνιάζουν με δάση ή δασώδεις εκτάσεις
 - 1.2.2 Εφαρμογή δασοκομικών μέτρων σε δάση και δασώδεις εκτάσεις
 - 1.2.3 Κόψιμο χόρτων και χαμηλών ανεπιθύμητων θάμνων σε ερείσματα δρόμων
- 1.3 Εγκατάσταση και βελτίωση εγκαταστάσεων και επικοινωνιακού εξοπλισμού για την παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών
 - 1.3.1 Κατασκευή και βελτίωση πυροφυλακίων και θέσεων παρατήρησης
 - 1.3.2 Βελτίωση συστημάτων ανίχνευσης πυρκαγιών

1.3.3 Ανάπτυξη και βελτίωση επικοινωνιακού εξοπλισμού

1.3.4 Παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών

8.2.8.3.2.6. Eligibility conditions

Σε επίπεδο Δικαιούχου ισχύουν τα παρακάτω:

- υποψήφιοι επενδυτές οι οποίοι υποβάλλουν επενδυτικό σχέδιο ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη άλλο επενδυτικό σχέδιο για την ίδια επένδυση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή δεσμεύσεις, δεν είναι επιλέξιμοι
- υποψήφιοι επενδυτές στους οποίους έχουν επιβληθεί κυρώσεις επειδή δεν ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικά σε εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια, δεν είναι επιλέξιμοι για όσο χρονικό διάστημα καλύπτουν οι κυρώσεις

Σε επίπεδο αιτήσεων πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα:

- ο χώρος των επενδύσεων με εξαίρεση τις περιπτώσεις των έργων, της αφαίρεσης χόρτων και χαμηλών ανεπιθύμητων θάμνων σε ερείσματα δρόμων και της καλλιέργειας αγρών που εφάπτονται ή γειτνιάζουν με δάση ή δασώδεις εκτάσεις πρέπει να χαρακτηρίζεται ως δάσος ή δασώδης έκταση όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1305/2013 Άρθρο 2 και στον Κανονισμό 1974/2006, Άρθρο 30, αντίστοιχα.
- οι περιοχές πρέπει να ταξινομούνται από μέσου έως υψηλού κινδύνου δασικής πυρκαγιάς, σύμφωνα με το χάρτη κινδύνου δασικών πυρκαγιών.
- να προσκομίζεται τίτλος ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση που ο αιτητής δεν είναι ο ιδιοκτήτης τότε ο αιτητής να προσκομίζει γραπτή συγκατάθεση του/των ιδιοκτητών για τη σκοπούμενη ανάπτυξη και χρήση.
- πρέπει να υφίσταται οδική πρόσβαση (εγγεγραμμένος δρόμος, δικαίωμα διόδου).

Περαιτέρω λεπτομέρειες για το κάθε έργο ξεχωριστά καθορίζονται στο Παράρτημα II Πίνακας 1 (Κριτήρια επιλεξιμότητας για τα έργα της δράσης “Πρόληψη πυρκαγιών”).

8.2.8.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια επιλογής / μοριοδότησης λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο έναρξης και επέκτασης πυρκαγιών στην περιοχή που θα πραγματοποιούνται τα έργα καθώς και την απόσταση από τα δάση και τις δασώδεις εκτάσεις για τα έργα εκτός δασών.

8.2.8.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης θα ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών. Το ανώτατο όριο

ενίσχυσης για κάθε έργο καθορίζεται στο Παράρτημα II Πίνακας 2, που επισυνάπτεται.

8.2.8.3.2.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Η καταβολή οικονομικής ενίσχυσης για τα έργα του Καθεστώτος, με εξαίρεση την καλλιέργεια αγρών που εφάπτονται ή γειτνιάζουν με δάση ή δασώδεις εκτάσεις και την εφαρμογή δασοκομικών μέτρων σε δάση και δασώδεις εκτάσεις, προϋποθέτει την προσκόμιση τιμολογίων ή άλλων λογιστικών εγγράφων.

Το μέγιστο ύψος οικονομικής ενίσχυσης που παρουσιάζεται στο Παράρτημα II Πίνακα 2, υπολογίζεται με βάση το πραγματικό κόστος παρόμοιων έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 καθώς επίσης και το πραγματικό κόστος έργων / εργασιών (προσφορών) που υλοποιεί το Τμήμα Δασών με εθνικούς πόρους.

Για τα επιμέρους έργα της κατηγορίας έργων "Διαχείριση της βλάστησης (καύσιμης ύλης)" και συγκεκριμένα για την καλλιέργεια αγρών που εφάπτονται ή γειτνιάζουν με δάση ή δασώδεις εκτάσεις και για την εφαρμογή δασοκομικών μέτρων σε δάση και δασώδεις εκτάσεις, δε θα είναι υποχρεωτική η προσκόμιση τιμολογίου ή άλλων λογιστικών εγγράφων και η οικονομική ενίσχυση θα καταβάλλεται στη βάση τυπικής δαπάνης (standard cost).

Για τον υπολογισμό της τυπικής δαπάνης, ανάλογα με το είδος της εργασίας ανά δεκάριο, συνυπολογίζονται η δαπάνη για το ημερομίσθιο ενός εξειδικευμένου εργάτη, η δαπάνη του φορτηγού, του φορτωτήρα, του αλυσοπρίονου ή του γεωργικού ελκυστήρα. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον υπολογισμό της τυπικής δαπάνης βασίστηκε στις προσφορές που έγιναν από τον Κλάδο Δασικής Μηχανικής του Τμήματος Δασών, για παρόμοιες εργασίες που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία 5 χρόνια και φαίνεται αναλυτικά στο Παράρτημα II, Πίνακας 3.

8.2.8.3.3. 8.4 Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

Sub-measure:

- 8.4 - support for restoration of damage to forests from forest fires and natural disasters and catastrophic events

8.2.8.3.3.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς στοχεύει στην αποκατάσταση ζημιών σε δάση και δασώδεις εκτάσεις λόγω δασικών πυρκαγιών και στην επανεγκατάσταση της δασικής βλάστησης μέσω αναδασωτικών εργασιών στις καμένες περιοχές. Επιπλέον αποτελεί κίνητρο και προσφέρει υποστήριξη στις τοπικές αρχές και σε ιδιοκτήτες καμένων ιδιωτικών εκτάσεων για αποκατάσταση ζημιών και αναδάσωση ιδιωτικών καμένων περιοχών αλλά και σε κρατικούς φορείς για αναδάσωση των κρατικών καμένων εκτάσεων.

Για να είναι εφικτή η αναδάσωση, όπου κρίνεται αναγκαίο, θα προηγείται η κατασκευή αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων στις καμένες περιοχές, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η συγκράτηση του εδάφους. Ακολούθως οι εργασίες επαναφοράς της βλάστησης θα γίνονται με κατάλληλες τεχνικές, ώστε να γίνεται αποκατάσταση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό των αρχικών οικολογικών και αισθητικών χαρακτηριστικών και να αποτρέπεται η περαιτέρω υποβάθμισή τους.

Επιπρόσθετα με τα προαναφερόμενα, το Καθεστώς καλύπτει και τις δαπάνες για αποκατάσταση ζημιών σε εγκαταστάσεις που έχουν πληγεί από δασική πυρκαγιά και που συμβάλλουν στην πρόληψη δασικών πυρκαγιών, όπως για παράδειγμα τα πυροφυλακία.

Κατά την εφαρμογή του Καθεστώτος θα ισχύουν οι πρόνοιες των Καθεστώτων 8.1: Δάσωση και Δημιουργία Δασωδών Εκτάσεων και 8.3: Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.8.3.3.2. Type of support

Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης θα ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Για τις δαπάνες κατασκευής αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων στις καμένες περιοχές, δαπάνες εγκατάστασης και δαπάνες περιποίησης της δασικής φυτείας, θα ισχύουν οι πρόνοιες του Καθεστώτος 8.1: Δάσωση και Δημιουργία Δασωδών Εκτάσεων. Για τα έργα που αφορούν αποκατάσταση ζημιών σε εγκαταστάσεις και που έχουν πληγεί από δασική πυρκαγιά και που συμβάλλουν στην πρόληψη δασικών πυρκαγιών θα εφαρμόζονται πρόνοιες του Καθεστώτος 8.3: Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων.

8.2.8.3.3.3. Links to other legislation

Επίσης το έργο θα πρέπει να είναι συμβατό με τις πιο κάτω Νομοθεσίες / Κανονισμούς και Οδηγίες:

1. τον περί Δασών Νόμο Ν.25(Ι)/2012,
2. τον περί Εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από ορισμένα έργα Νόμο 140(Ι)/ 2005 (Οδηγία 85/ 337/ EEC, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/ 11/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
3. τον περί προστασίας και διαχείρισης των υδάτων νόμος (Οδηγία 2000/60/EC για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
4. τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της «Άγριας ζωής Νόμο 153(Ι)/ 2003 (Οδηγία 92/ 43/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
5. τον περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο 152(Ι)/ 2003 (Οδηγία 79/ 409/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί και
6. τον περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμος του 2013 (Ν. 139(Ι) / 2013).
7. Σύνδεση με την Εθνική Δασική Πολιτική: Υπάρχει άμεση σύνδεση με την 3η δράση της Εθνικής Δασικής Πολιτικής που αφορά την αποκατάσταση καμένων περιοχών.
8. Σύνδεση με τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο: Υπάρχει άμεση σύνδεση με τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο, αφού οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν άμεση απειλή για τη βιοποικιλότητα. Νοούμενου ότι οι πυρκαγιές καταστρέφουν ολοσχερώς τα οικοσυστήματα ή μέρος των οικοσυστημάτων, το Καθεστώς της αποκατάστασης των ζημιών από πυρκαγιές, συμβάλλει στην προσπάθεια της προστασίας της βιοποικιλότητας στην Κύπρο.

8.2.8.3.3.4. Beneficiaries

Η στήριξη χορηγείται σε ιδιώτες και δημόσιους δασοκαλλιεργητές καθώς και σε άλλους φορείς ιδιωτικού δικαίου συμπεριλαμβανομένων των Εκκλησιαστικών, Μοναστηριακών και άλλων θρησκευτικών αρχών και κρατικών φορέων.

8.2.8.3.3.5. Eligible costs

Το Καθεστώς περιλαμβάνει δαπάνες για την κατασκευή αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων στις καμένες περιοχές, δαπάνες εγκατάστασης και δαπάνες περιποίησης της δασικής φυτείας. Επίσης περιλαμβάνει τις δαπάνες για αποκατάσταση ζημιών σε εγκαταστάσεις οι οποίες έχουν πληγεί από δασική πυρκαγιά και οι οποίες συμβάλλουν στην πρόληψη δασικών πυρκαγιών οι οποίες έχουν πληγεί από δασική πυρκαγιά.

Για τις δαπάνες εγκατάστασης της δασικής φυτείας θα εφαρμόζονται οι πρόνοιες του Καθεστώτος 8.1: Δάσωση και Δημιουργία Δασωδών Εκτάσεων. Οι επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν έργα προετοιμασίας του εδάφους, αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα, αγορά φυτών ή σπόρων, φύτευση ή σπορά, εγκατάσταση αρδευτικού συστήματος όταν γίνεται φύτευση, κατασκευή περίφραξης όπου αποδεδειγμένα υπάρχει πρόβλημα βόσκησης, υποστύλωση όπου χρειάζεται και δαπάνες συντήρησης της εγκατάστασης

της φυτείας για ορισμένο χρονικό διάστημα αμέσως μετά την εγκατάσταση της δασική φυτείας.

Για τις δαπάνες αποκατάστασης ζημιών σε εγκαταστάσεις που έχουν πληγεί από δασική πυρκαγιά και που συμβάλλουν στην πρόληψη δασικών πυρκαγιών που έχουν πληγεί από δασική πυρκαγιά εφαρμόζονται οι πρόνοιες του Καθεστώτος 8.3: Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων.

8.2.8.3.3.6. Eligibility conditions

Σε επίπεδο Δικαιούχου ισχύουν τα παρακάτω:

- υποψήφιοι επενδυτές οι οποίοι υποβάλλουν επενδυτικό σχέδιο ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη άλλο επενδυτικό σχέδιο για την ίδια επένδυση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή δεσμεύσεις, δεν είναι επιλέξιμοι.
- υποψήφιοι επενδυτές στους οποίους έχουν επιβληθεί κυρώσεις επειδή δεν ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικά σε εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια, δεν είναι επιλέξιμοι για όσο χρονικό διάστημα καλύπτουν οι κυρώσεις. .

Σε επίπεδο αιτήσεων πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα:

- ο χώρος των επενδύσεων πρέπει να χαρακτηρίζεται ως δάσος ή δασώδης έκταση όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1305/2013 Άρθρο 2 και στον Κανονισμό 1974/2006 Άρθρο 30, αντίστοιχα.
- οι περιοχές πρέπει να ταξινομούνται από μέσου έως υψηλού κινδύνου δασικής πυρκαγιάς, σύμφωνα με το χάρτη κινδύνου δασικών πυρκαγιών.
- οι καμένες περιοχές πρέπει να καλύπτουν έκταση τουλάχιστον 0,5 ha για τις αιτήσεις των ιδιωτών και 3 ha για τις αιτήσεις του Τμήματος Δασών.
- οι περιοχές να αφορούν έκταση που έχει καεί τα τελευταία 3 χρόνια από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης με βάση το μητρώο, το οποίο τηρεί το Τμήμα Δασών.
- τα έργα πρέπει να προνοούνται στο Σχέδιο Πυροπροστασίας Δασών ή στο Σχέδιο Πυροπροστασίας Υπαίθρου.
- να προσκομίζεται τίτλος ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση που ο αιτητής δεν είναι ο ιδιοκτήτης τότε ο αιτητής να προσκομίζει γραπτή συγκατάθεση του/των ιδιοκτητών για τη σκοπούμενη ανάπτυξη και χρήση.
- πρέπει να υφίσταται οδική πρόσβαση (εγγεγραμμένος δρόμος, δικαίωμα διόδου).

8.2.8.3.3.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι διαθέσιμες πιστώσεις αποδειχθούν ανεπαρκείς θα γίνεται βαθμολόγηση των αιτήσεων με βάση λεπτομερή κριτήρια, όπως αυτά καθορίζονται στο εγχειρίδιο εφαρμογής.

Βασικά κριτήρια επιλογής / μοριοδότησης των αιτήσεων αποτελούν ο βαθμός υποβάθμισης του οικοσυστήματος και ο βαθμός δυσκολίας της φυσικής επαναφοράς της βλάστησης (παραδείγματος χάριν περιοχές όπου έχουν συμβεί επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές αλλά και περιοχές που ήταν ήδη υποβαθμισμένες λόγω υπερβόσκησης και ακολούθως κήληκαν).

8.2.8.3.3.8. (Applicable) amounts and support rates

Για το ποσό και ύψος της ενίσχυσης, θα εφαρμόζονται οι αντίστοιχες πρόνοιες σύμφωνα με τα Καθεστώτα 8.1: Δάσωση και Δημιουργία Δασωδών Εκτάσεων και 8.3: Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων.

8.2.8.3.3.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Για τα έργα "Εγκατάσταση δασικής φυτείας" και "Περιποίηση δασικής φυτείας" η οικονομική ενίσχυση θα καταβάλλεται με βάση την τυπική δαπάνη (standard cost).

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον υπολογισμό του ύψους της τυπικής δαπάνης βασίστηκε σε στοιχεία του Τμήματος Δασών, το οποίο εκτελεί ανάλογα έργα σε όλες τις περιοχές της Κύπρου καθώς και σε σχετικά στοιχεία από την εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013. Λήφθηκαν επίσης υπόψη όλες οι εφικτές μέθοδοι και εργασίες εγκατάστασης, περιποίησης και συντήρησης της δασικής φυτείας κάτω από τις ποικίλες κλιματεδαφικές συνθήκες που παρουσιάζονται στις περιοχές εφαρμογής του Καθεστώτος. Αναλυτικά στοιχεία για τους υπολογισμούς παρατίθενται στο Καθεστώς 8.1.

Για την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης για όλα τα άλλα έργα του Καθεστώτος 8.4 θα είναι υποχρεωτική η προσκόμιση τιμολογίων ή άλλων λογιστικών εγγράφων.

Το μέγιστο ύψος οικονομικής ενίσχυσης για αυτά τα έργα υπολογίστηκε με βάση το πραγματικό κόστος παρόμοιων έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 καθώς επίσης και το πραγματικό κόστος έργων / εργασιών (προσφορών) που υλοποιεί το Τμήμα Δασών με εθνικούς πόρους. Τα μέγιστα επιλέξιμα ποσά για κάθε έργο παρουσιάζονται στο Καθεστώς 8.3.

8.2.8.3.4. 8.5.1 Επενδύσεις βελτίωσης της αξίας των δασών ως δημοσίου αγαθού

Sub-measure:

- 8.5 - support for investments improving the resilience and environmental value of forest ecosystems

8.2.8.3.4.1. Description of the type of operation

Επενδύσεις βελτίωσης της αξίας των δασών ως δημοσίου αγαθού.

Η Δράση 8.5.1 περιλαμβάνει επενδύσεις σε υποδομές για δραστηριότητες αναψυχής και για βελτίωση των εμπειριών του κοινού στα δάση.

Τα δάση της Κύπρου και η βιοποικιλότητα τους αντιμετωπίζουν μεγάλο κίνδυνο από τις πυρκαγιές που κατά κύριο λόγο οφείλονται στον ανθρώπινο παράγοντα. Συνεπώς προκύπτει ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης των κινδύνων που απειλούν τα δάση μέσω της διαχείρισης παραγόντων που συμβάλλουν στην έκρηξη πυρκαγιών και δη του ανθρώπινου, ιδιαιτέρως κατά τη χρήση των δασών για σκοπούς αναψυχής. Επιπλέον, διαμέσου των έργων αναψυχής, όπως είναι τα θεματικά μονοπάτια, θα επιτευχθεί η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού η οποία θα συνδράμει στην αναγνώριση της σημασίας διατήρησης και προστασίας της βιοποικιλότητας στα δάση.

Η Δράση 8.5.1 θα παρέχει οικονομική ενίσχυση για τη δημιουργία και αναβάθμιση υποδομών, οι οποίες θα βελτιώνουν και θα αναβαθμίζουν τον κοινωνικό ρόλο των δασών και ειδικότερα τις υπηρεσίες της δασικής αναψυχής και του δασοτουρισμού.

Θα επιδοτούνται τα εξής έργα υποδομής:

1. αναβάθμιση υφιστάμενων κατασκηνωτικών και εκδρομικών χώρων, μονοπατιών και Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης.
2. δημιουργία μικρών εκδρομικών χώρων, ποδηλατικών διαδρομών, θεματικών μονοπατιών και θέσεων θέας στα δάση.
3. ανάδειξη στοιχείων / ανάπλαση χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς εντός δασών όπως αιωνόβια δέντρα, παλιά καμίνια, γεωμορφώματα, δασικοί σταθμοί κλπ.
4. Έργα υποδοχής και ενημέρωσης του κοινού (infokiosk) σε κομβικά σημεία των δασών.

Η Δράση συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.8.3.4.2. Type of support

Η ενίσχυση για τα έργα της Δράσης καταβάλλεται στο δικαιούχο βάσει εξοφλημένων τιμολογίων ή άλλων λογιστικών εγγράφων, ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας που αφορούν τις επιλέξιμες δαπάνες του έργου.

Η ενίσχυση για τις δαπάνες του εγκεκριμένου έργου θα καταβάλλεται σε δύο δόσεις. Η πρώτη δόση θα ανέρχεται στο 60% της συνολικής εγκεκριμένης ενίσχυσης και θα καταβάλλεται μετά από την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών και αφού έχει εκτελεστεί η αντίστοιχη εργασία ή δαπάνη και ο σχετικός έλεγχος. Η δεύτερη δόση θα ανέρχεται στο υπόλοιπο 40% της εγκεκριμένης ενίσχυσης και θα καταβάλλεται

μετά από την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών και αφού αποπερατωθούν και ελεγχθούν οι εργασίες.

8.2.8.3.4.3. Links to other legislation

Η επένδυση θα πρέπει να είναι συμβατή με τους ακόλουθους Νόμους, Κανονισμούς και Οδηγίες:

(α) τον περί Δασών Νόμο Ν25(Ι)/2012, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(β) τον περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο 140(Ι)/ 2005 (Οδηγία 85/ 337/ EEC όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/ 11/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(γ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμο (Οδηγία 2000/60/EC για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(δ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμο 153(Ι) 2003 (Οδηγία 92/43/EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(ε) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο 152(Ι) 2003 (Οδηγία 79/409/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

(στ) Δήλωση Δασικής Πολιτικής του Τμήματος Δασών

(ζ) τον περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμο 139(Ι) 2013, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

8.2.8.3.4.4. Beneficiaries

Δικαίωμα συμμετοχής γενικά στη Δράση Α έχουν οι Κρατικές Αρχές, οι Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου, οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ή ενώσεις τους), Μη Κυβερνητικές Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις και οι Εκκλησιαστικές, Μοναστηριακές και άλλες Θρησκευτικές Αρχές.

Σε επίπεδο έργου, καθορίζονται οι εξής περιορισμοί στους δικαιούχους:

α) Για τη δημιουργία μικρών εκδρομικών χώρων, θεματικών μονοπατιών και ποδηλατικών διαδρομών, δικαιούχοι είναι οι Κρατικές Αρχές και οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης,

β) Για έργα υποδοχής και ενημέρωσης του κοινού (infokiosk), δικαιούχοι είναι οι Κρατικές Αρχές.

8.2.8.3.4.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες για τα έργα της Δράσης Α θα καθοριστούν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια για το κάθε έργο ξεχωριστά στο Εγχειρίδιο Εφαρμογής. Γενικά οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι ακόλουθες:

- η ετοιμασία των μελετών ή των σχεδίων και οι δαπάνες επίβλεψης των έργων.

- οι εργασίες για την αναγκαία διαμόρφωση, τοποθέτηση και αισθητική βελτίωση των χώρων εφόσον συνάδουν με τους στόχους του έργου.
- η διάνοιξη θεματικών μονοπατιών, ποδηλατικών διαδρομών και μονοπατιών προσπέλασης.
- η προμήθεια, κατασκευή και εγκατάσταση των αναγκαίων υποδομών, κατασκευών και διευκολύνσεων όπως τραπεζιών, παιδικών χαρών, αποχωρητηρίων, σκυβαλοδοχείων, βρυσών, συστημάτων ύδρευσης/άρδευσης και άλλα συναφή.
- τα έργα αναστύλωσης και ανάδειξης στοιχείων δασικής κληρονομιάς συμπεριλαμβανομένης της συντήρησης αιωνόβιων δέντρων και αιωνόβιων συστάδων.
- η παραγωγή πληροφοριακού και ενημερωτικού υλικού.
- η αγορά εκθεμάτων, εκθεσιακού υλικού και εξοπλισμού διαχείρισης και υποστήριξης των έργων αναψυχής.

8.2.8.3.4.6. Eligibility conditions

Σε επίπεδο Δικαιούχου αποκλείονται από τη Δράση 8.5.1 οι αιτητές:

- υποψήφιοι επενδυτές οι οποίοι υποβάλλουν επενδυτικό σχέδιο ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη άλλο επενδυτικό σχέδιο για την ίδια επένδυση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή δεσμεύσεις, δεν είναι επιλέξιμοι.
- υποψήφιοι επενδυτές στους οποίους έχουν επιβληθεί κυρώσεις επειδή δεν ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικά σε εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια, δεν είναι επιλέξιμοι για όσο χρονικό διάστημα καλύπτουν οι κυρώσεις

Σε επίπεδο αιτήσεων επιλέξιμες επενδύσεις υποδομής για δραστηριότητες αναψυχής και βελτίωσης των εμπειριών του κοινού στα δάση, είναι οι αιτήσεις με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- ο χώρος των επενδύσεων πρέπει να χαρακτηρίζεται ως δάσος ή ως άλλες δασώδεις εκτάσεις όπως ορίζονται στον Κανονισμό 1305/2013, Άρθρο 2 και στον Κανονισμό 1974/2006 Άρθρο 30, αντίστοιχα.
- η δημιουργία νέων έργων, σε δασικές περιοχές 100 τουλάχιστον εκταρίων, να προνοείται σε επίσημα διαχειριστικά σχέδια ή ισοδύναμα.
- για τη δημιουργία μικρών εκδρομικών χώρων απαιτείται όπως η ελάχιστη έκταση της δασικής γης στην οποία θα γίνει η ανάπτυξη να είναι 0,5 εκτάρια και υπάρχει οδική πρόσβαση (εγγεγραμμένος δρόμος, δικαίωμα διόδου).
- τα θεματικά μονοπάτια στα δάση θα πρέπει να συμβάλλουν στην προβολή θεματολογίας σχετικής με το περιβάλλον, στην προβολή της δασικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς και αξιόλογων φυσικών στοιχείων όπως γεωμορφομάτων καθώς επίσης και στην προώθηση άλλων συναφών δραστηριοτήτων αναψυχής (π.χ. αθλητικών δραστηριοτήτων), β) να διαθέτουν οδική πρόσβαση (εγγεγραμμένος δρόμος, δικαίωμα διόδου) στην αφετηρία / τέρμα της διαδρομής, γ) να μην προσεγγίζουν φωλιές αρπακτικών πουλιών σε απόσταση 300 μέτρων και δ) να έχουν την αφετηρία τους σε απόσταση πέραν των πέντε χιλιομέτρων, σε οριζόντια γραμμή επί χάρτου, από την αφετηρία υφιστάμενου μονοπατιού με το ίδιο περιεχόμενο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις σύνδεσης υφιστάμενων μονοπατιών.

- προτάσεις για δημιουργία Ποδηλατικών Διαδρομών και για Έργα υποδοχής και ενημέρωσης του κοινού (infokiosk) σε κομβικά σημεία των δασών, να αφορούν Εθνικά Δασικά Πάρκα ή Δασικές περιοχές έκτασης τουλάχιστον 100 εκταρίων.
- η ανάδειξη στοιχείων δασικής και πολιτιστικής κληρονομιάς να περιλαμβάνει την ανάδειξη παραδοσιακών στοιχείων του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στα δάση μέσω της ανάπλασης χώρων που σχετίζονται με δασικές δραστηριότητες παλαιότερων εποχών, για τις οποίες δεν υπάρχει πλέον παραγωγική δραστηριότητα τα τελευταία 40 χρόνια. Συγκεκριμένα να αφορά καμίνια παραγωγής πίσσας, μάντρες, γεφύρια, νερόμυλους, πηγάδια, εκκλησίες, κρησφύγετα και άλλα συναφή.
- η ανάδειξη αιωνόβιων δέντρων, να αφορά μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων που είναι καταγεγραμμένα ως Μνημεία της Φύσης σε μητρώο που διατηρεί το Τμήμα Δασών. Σημειώνεται ότι επιτρέπεται η ομαδοποίηση μεμονωμένων δέντρων ή των συστάδων τους σε μια αίτηση, εφόσον βρίσκονται στην ίδια συμπαγή δασική περιοχή, έκτασης πέραν των 100 εκταρίων και υπό τη διαχείριση του ιδίου Φορέα Διαχείρισης.
- να υπάρχει η γραπτή συγκατάθεση του/των ιδιοκτητών για τη σκοπούμενη ανάπτυξη και χρήση του χώρου σε περίπτωση που ο αιτητής δεν είναι ο ιδιοκτήτης του τεμαχίου που θα υλοποιηθεί το έργο.
- η αναβάθμιση χώρων αναψυχής να αφορά κάλυψη των ελλείψεων που παρουσιάζουν βάσει των επιλέξιμων δαπάνων, λαμβάνοντας υπόψη τη ζήτηση από το κοινό και τις προδιαγραφές για το κάθε έργο όπως θα καθοριστούν στο Εγχειρίδιο Εφαρμογής.
- η αναβάθμιση Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης να αφορά Κέντρα με χρόνο λειτουργίας πέραν των επτά ετών.
- ο αιτητής θα αναλαμβάνει τη δέσμευση σωστής συντήρησης για όση περίοδο θα λειτουργεί το έργο (7-15 έτη ανάλογα με το έργο).

8.2.8.3.4.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια επιλογής/μοριοδότησης θα λαμβάνουν υπόψη τη γεωγραφική θέση, την έκταση και την καταλληλότητα του χώρου, τον τύπο και βαθμό κάλυψης της βλάστησης, την αναγκαιότητα υλοποίησης και τον τύπο του έργου.

8.2.8.3.4.8. (Applicable) amounts and support rates

Η στήριξη καλύπτει το 100% του κόστους των επιλέξιμων δαπανών των έργων.

Τα μέγιστα ποσά για κάθε είδος επένδυσης για δραστηριότητες αναψυχής και βελτίωση των εμπειριών του κοινού στα δάση καθορίζονται ως εξής:

Δημιουργία	μικρών	εκδρομικών	χώρων	70.000	Ευρώ	
Αναβάθμιση	κατασκηνωτικών	χώρων		100.000	Ευρώ	
Αναβάθμιση-	επέκταση	εκδρομικών	χώρων	60.000	Ευρώ	
Αναβάθμιση	Κέντρων	Περιβαλλοντικής	Ενημέρωσης	80.000	Ευρώ	
Δημιουργία	θεματικών	μονοπατιών	και	ποδηλατικών	διαδρομών	.. 60.000	Ευρώ
Αναβάθμιση	υφιστάμενων	μονοπατιών		25.000	Ευρώ	
Δημιουργία	σημείων	θέας		10.000	Ευρώ	

Έργα υποδοχής και ενημέρωσης του κοινού (infokiosk)	10.000	Ευρώ
Ανάδειξη της δασικής κληρονομιάς	20.000	Ευρώ
Ανάδειξη αιωνόβιων δέντρων (για κάθε δέντρο ή συστάδα)	4.500	Ευρώ

8.2.8.3.4.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Η μεθοδολογία υπολογισμού του ποσού ενίσχυσης για τα έργα της Δράσης 8.5.1 που αφορά επενδύσεις δασικής αναφυλής, βασίζεται σε στοιχεία πραγματικού κόστους παρόμοιων έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Σχέδιου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 και το πραγματικό κόστος παρεμφερών εργασιών που υλοποιεί το Τμήμα Δασών. Το ποσό ενίσχυσης θα πρέπει να δικαιολογείται με τιμολόγια ή άλλα λογιστικά έγγραφα.

8.2.8.3.5.

8.2.8.3.6. 8.5.2 Δράσεις και έργα για τη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα δάση

Sub-measure:

- 8.5 - support for investments improving the resilience and environmental value of forest ecosystems

8.2.8.3.6.1. Description of the type of operation

Δράσεις και έργα για τη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα δάση.

Η Δράση 8.5.2 περιλαμβάνει δραστηριότητες απομάκρυνσης χωροκατακτητικών ειδών στα δάση και έργα ενίσχυσης/διατήρησης της βιοποικιλότητας.

Οι προβλεπόμενες τάσεις της κλιματικής αλλαγής στη Μεσόγειο, οδηγούν σε αύξηση της θερμοκρασίας και μείωση της βροχόπτωσης με συνεπακόλουθο τα δάση της Κύπρου και η βιοποικιλότητά τους να δέχονται αυξημένη πίεση. Οι απειλές που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή αφορούν στην αύξηση του κινδύνου πυρκαγιών στα δάση, στην αυξημένη επιθετικότητα των χωροκατακτητικών ειδών σε βάρος των ιθαγενών και στην υποβάθμιση επιμέρους ενδιαιτημάτων και των ειδών που φιλοξενούν.

Συνεπώς προκύπτει ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης των κινδύνων που απειλούν τα δάση και συγκεκριμένα της καταπολέμησης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών και της αναβάθμισης επιμέρους ενδιαιτημάτων για ενίσχυση της βιοποικιλότητας. Το Καθεστώς στοχεύει στη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας με:

α) δημιουργία μικροενδιαιτημάτων με ξερολιθιές και υδατοσυλλογές ως υποστηρικτικά έργα που θα αυξήσουν τον αριθμό καταφυγίων για είδη άγριας ζωής και είδη της χλωρίδας της Κύπρου. Οι ξερολιθιές αποτελούν χαρακτηριστικό στοιχείο του μεσογειακού τοπίου, που μαζί με τις υδατοσυλλογές, συνιστούν καταφύγιο μεγάλου αριθμού φυτών και ζώων, ενώ συγχρόνως προστατεύουν το έδαφος από τη διάβρωση.

Οι μεν παραδοσιακές ξερολιθιές κινδυνεύουν από την εγκατάλειψη και την υιοθέτηση σύγχρονων πρακτικών, ενώ τα υδροφιλικά μικροενδιαιτήματα απειλούνται από την ανομβρία και τις κλιματικές αλλαγές. Στα πλαίσια της δημιουργίας των αναφερόμενων υποστηρικτικών έργων, μπορεί να ενταχθεί και η εγκατάσταση τεχνητών φωλιών άγριας πανίδας.

β) ενέργειες αποκατάστασης των ειδών και τύπων βλάστησης σε περιοχές που η σύνθεση τους αλλοιώθηκε από τη συμπεριφορά χωροκατακτητικών ειδών. Η ανάσχεση της επιθετικότητας των χωροκατακτητικών ειδών θα συνδράμει και στη διαφύλαξη του γενετικού αποθέματος των δασών που γειτνιάζουν με τις περιοχές αποκατάστασης.

Συγκεκριμένα η Δράση 8.5.2 θα παρέχει οικονομική ενίσχυση για:

1. τη δημιουργία μικρής κλίμακας υποδομών για ενίσχυση της βιοποικιλότητας μικροπεριβάλλοντων / ενδιαιτημάτων (υδατοσυλλογών, τοιχιών ξερολιθιάς και τοποθέτηση φωλιών για άγρια πουλιά)
2. τον έλεγχο των χωροκατακτητικών αλλοθόνων ειδών *Acacia saligna*, *Robinia pseudoacacia* και *Ailanthus altissima*.

Η Δράση συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.8.3.6.2. Type of support

Για τη δημιουργία μικρής κλίμακας υποδομών ενίσχυσης της βιοποικιλότητας, η ενίσχυση θα χορηγείται με το πέρας του έργου αφού διενεργηθούν οι αναγκαίοι έλεγχοι. Η ενίσχυση θα καταβάλλεται στο Δικαιούχο βάσει εξοφλημένων τιμολογίων ή άλλων λογιστικών εγγράφων ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας που αφορούν στις επιλέξιμες δαπάνες του έργου.

Για τον έλεγχο των χωροκατακτητικών ειδών, η ενίσχυση θα χορηγείται σε τρεις δόσεις 40-40-20%, μετά το πέρας των πιο κάτω σταδίων του έργου:

- α) 40% μετά τη χημική καταπολέμηση της υφιστάμενης βλάστησης με χωροκατακτητικά είδη (1ο έτος),
- β) 40% μετά την υλοτομία και απομάκρυνση της ξερής βλάστησης και τη χημική καταπολέμηση της αναγέννησης (2ο έτος) και
- γ) 20% μετά την χημική καταπολέμηση της αναγέννησης (3ο έτος).

8.2.8.3.6.3. Links to other legislation

Η επένδυση θα πρέπει να είναι συμβατή με τους ακόλουθους Νόμους, Κανονισμούς και Οδηγίες:

- (α) τον περί Δασών Νόμο Ν25(Ι)/2012, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (β) τον περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο 140(Ι)/ 2005 (Οδηγία 85/ 337/ EEC όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/ 11/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (γ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμο (Οδηγία 2000/60/EC για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (δ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμο 153(Ι) 2003 (Οδηγία 92/43/EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (ε) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο 152(Ι) 2003 (Οδηγία 79/409/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (στ) τη Δήλωση Δασικής Πολιτικής του Τμήματος Δασών, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (ζ) τον περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας» Νόμο 139(Ι) 2013, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (η) τους περί Ασφαλείας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως 2011, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν
- (θ) τον περί Φυτοπροστατευτικών προϊόντων Νόμος του 2011 (141 (Ι) του 2011), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- (ι) τους Κανονισμούς περί ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων , Κανονισμοί του 2012 (ΚΔΠ

8.2.8.3.6.4. Beneficiaries

Δικαίωμα συμμετοχής στη Δράση 8.5.2 έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή ενώσεις τους (συμπεριλαμβανομένων των Εκκλησιαστικών, Μοναστηριακών και άλλων Θρησκευτικών Αρχών), οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή ενώσεις τους, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, οι Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου και οι Κρατικές Αρχές.

8.2.8.3.6.5. Eligible costs

- ετοιμασία των μελετών ή των σχεδίων και οι δαπάνες επίβλεψης
- η αναγκαία διαμόρφωση των χώρων, εφόσον συνάδουν με τους στόχους του έργου.
- προμήθεια, δημιουργία, κατασκευή και εγκατάσταση των αναγκαίων υποδομών.
- συμπληρωματικές δράσεις για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, όπως τοποθέτηση φωλιών για άγρια ζώα.
- δράσεις καταπολέμησης των χωροκατακτητικών αλλοχθόνων ειδών (όπως εργασίες υλοτομίας, χημικής νέκρωσης πρέμων, ατόμων και αναγέννησης) και αγορά ειδικών εργαλείων, χημικών παρασκευασμάτων και υλικών.

8.2.8.3.6.6. Eligibility conditions

Σε επίπεδο Δικαιούχου αποκλείονται από τη Δράση 8.5.2 οι αιτητές:

- υποψήφιοι επενδυτές οι οποίοι υποβάλλουν επενδυτικό σχέδιο ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη άλλο επενδυτικό σχέδιο για την ίδια επένδυση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή δεσμεύσεις, δεν είναι επιλέξιμοι.
- υποψήφιοι επενδυτές στους οποίους έχουν επιβληθεί κυρώσεις επειδή δεν ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικά σε εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια, δεν είναι επιλέξιμοι για όσο χρονικό διάστημα καλύπτουν οι κυρώσεις.

Σε επίπεδο αιτήσεων θα πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα κριτήρια:

- Στην περίπτωση της απομάκρυνσης των χωροκατακτητικών ειδών, η αίτηση να αφορά περιοχή με συμπαγή δασική βλάστηση με έκταση τουλάχιστον 0,5 εκταρίου και 20 εκταρίων στην περίπτωση έργων ενίσχυσης / διατήρησης της βιοποικιλότητας.
- για την απομάκρυνση των χωροκατακτητικών ειδών, να παρουσιάζεται σε σχέδιο ότι τα χωροκατακτητικά είδη συμμετέχουν σε ποσοστό εδαφοκάλυψης τουλάχιστον 40%, στο τεμάχιο για το οποίο γίνεται η αίτηση.
- στην περίπτωση που ο αιτητής δεν είναι ο ιδιοκτήτης του τεμαχίου, θα πρέπει να έχει εξασφαλίσει τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη, για την ένταξη του τεμαχίου στη δράση.

8.2.8.3.6.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια επιλογής θα λαμβάνουν υπόψη τη γεωγραφική θέση, την έκταση και την καταλληλότητα του χώρου, τον τύπο και βαθμό κάλυψης της βλάστησης και την αναγκαιότητα υλοποίησης της δράσης. Λεπτομερή κριτήρια μοριοδότησης θα παρουσιαστούν στο Εγχειρίδιο Εφαρμογής.

8.2.8.3.6.8. (Applicable) amounts and support rates

Το ύψος της ενίσχυσης θα ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών.

A) Τα ανώτερα ποσά οικονομικής ενίσχυσης που θα καταβάλλονται για έργα προστασίας και ενίσχυσης της βιοποικιλότητας είναι:

Υδατοσυλλογές	20.000	Ευρώ
Τοιχία ξηρολιθιάς	20.000	Ευρώ

(με μέγιστη οικονομική ενίσχυση τα 100 ευρώ ανά τρεχούμενο μέτρο, με ελάχιστο ύψος ξηρολιθιάς το 1 μέτρο)

B) Έλεγχος χωροκατακτητικών αλλοθόνων ειδών

Η οικονομική ενίσχυση που θα καταβάλλεται έχει καθοριστεί στα 1000 Ευρώ το δεκάριο και αφορά αποκλειστικά την έκταση του τεμαχίου, το οποίο βάσει σχεδίου καλύπτεται από χωροκατακτητικά είδη.

8.2.8.3.6.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Η ενίσχυση για τη Δράση Β που αφορά επενδύσεις υποδομής για τη βιοποικιλότητα υπολογίζεται με βάση στοιχεία πραγματικού κόστους από παρεμφερή εργασίες που υλοποιεί το Τμήμα Δασών και θα πρέπει να δικαιολογείται με τιμολόγια ή άλλα λογιστικά έγγραφα.

Για τη Δράση Β που αφορά την καταπολέμηση των χωροκατακτητικών αλλοθόνων ειδών θα καταβάλλεται με βάση την τυπική δαπάνη (standard cost) η οποία έχει υπολογιστεί ως εξής:

Μέθοδος Υπολογισμού Ποσού Ενίσχυσης Απομάκρυνσης Χωροκατακτητικών Ειδών

A) 1ο έτος Έλεγχος της υφιστάμενης βλάστησης

Δαπάνες Σχεδίου Χαρτογράφησης	500 ευρώ
Εργασίες Χημικής καταπολέμησης	2.000 ευρώ το εκτάριο
Εργαλεία	1.000 ευρώ
Χημικά παρασκευάσματα – καύσιμα	500 ευρώ
Ολικά Α' έτους	4.000 ευρώ

B) 2ο έτος

Αφαίρεση/μεταφορά νεκρωμένης βλάστησης	1.000
Αντιμετώπιση αναγέννησης με χημικά μέσα	2.500
Ολικά Β' Έτους	3.500 ευρώ

Γ) 3ο Έτος

Αντιμετώπιση αναγέννησης με χημικά μέσα	2.500
---	-------

Σύνολο **10.000 ευρώ το εκτάριο**

Πίνακας 8.5.2 Μεθοδολογία

8.2.8.3.7. 8.5.3 Αραιώσεις σε πυκνές συστάδες δασώσεων/αναδασώσεων για βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασών

Sub-measure:

- 8.5 - support for investments improving the resilience and environmental value of forest ecosystems

8.2.8.3.7.1. Description of the type of operation

Αραιώσεις σε πυκνές συστάδες δασώσεων/αναδασώσεων για βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασών

Η Δράση 8.5.3 περιλαμβάνει αραιώσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της δομής των δασών που δημιουργήθηκαν από δασώσεις ή/ και αναδασώσεις, στην αύξηση των ποσοτήτων άνθρακα που βρίσκονται αποθηκευμένες σε αυτά και στη βελτίωση της ανθεκτικότητας τους στα πλαίσια της κλιματικής αλλαγής.

Δάση που έχουν αναδασωθεί ή/και δασωθεί τα τελευταία 50 χρόνια, κρίνεται αναγκαίο να υποβοηθηθούν στην προσπάθεια βελτίωσης του βαθμού σταθερότητας και ικανότητας αντίστασής τους σε εξωτερικές επιδράσεις, όπως για παράδειγμα στην κλιματική αλλαγή.

Η Δράση προσβλέπει στην μείωση ζημιών σε δασικά οικοσυστήματα από την κλιματική αλλαγή και συγκεκριμένα από την ανομβρία, την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας και τους παρατεταμένους καύσωνες.

Η Δράση περιλαμβάνει αραιώσεις σε πυκνές συστάδες δασώσεων/αναδασώσεων με σκοπό τη βελτίωση της δομής των καταπονημένων συστάδων, την αύξηση της ευρωστίας των δέντρων και τη μείωση του ανταγωνισμού. Συνεπώς θα συμβάλει στη βελτίωση της αντίστασης των δέντρων στις αναμενόμενες αλλαγές του κλίματος καθώς και στην προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή. Επιπρόσθετα, θα συμβάλει και στην ενίσχυση της ικανότητας των συστάδων για δέσμευση μεγαλύτερων ποσοτήτων διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα.

Στηρίζεται στα αποτελέσματα σχετικών μελετών που εκπονήθηκαν από το Τμήμα Δασών σε δασικές εκτάσεις που επλήγησαν από την ανομβρία στην Κύπρο την περίοδο 2005-2008 (Βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης για αντιμετώπιση της ανομβρίας στα Κρατικά Δάση, αποτελέσματα καταγραφής των ξηράνσεων λόγω ανομβρίας στα Κρατικά Δάση, 2009).

Η Δράση θα παρέχει οικονομική ενίσχυση για τις ακόλουθες δραστηριότητες/έργα:

1. συντήρηση υφιστάμενου δρόμου προσπέλασης
2. προσήμανση των δέντρων που θα υλοτομηθούν
3. υλοτομία των δέντρων που θα προσημανθούν.

Οι αραιώσεις θα αφορούν στη μείωση του βαθμού εδαφοκάλυψης (BE)* σε προκαθορισμένο ποσοστό, των συστάδων τραχείας πεύκης, μαύρης πεύκης και κυπριακού κέδρου, σε καθορισμένες περιοχές. Για το σκοπό αυτό, οι επιλέξιμες συστάδες καθορίζονται με βάση το βαθμό εδαφοκάλυψης και κατηγοριοποιούνται όπως πιο κάτω. Επίσης, στον πίνακα πιο κάτω παρουσιάζεται και βαθμός μείωσης της εδαφοκάλυψης καθώς και ο αριθμός δέντρων που πρέπει να υλοτομηθεί.

Η Δράση συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

<u>Κατηγορία Συστάδας</u>	<u>Υφιστάμενος Βαθμός Εδαφοκάλυψης (BE)</u>	<u>Ποσοστό μείωσης BE</u>	<u>Αριθμός Δέντρων που θα αφαιρεθούν ανά εκτάριο</u>
A	60% ≤ BE ≤ 80 %	15%	100-140
B	80% < BE	20%	140-180

***Βαθμός Εδαφοκάλυψης (BE):** Το ποσοστό της επιφάνειας του εδάφους που καλύπτεται από την προβολή της κόμης όλων των δέντρων που συνθέτουν την συστάδα. Το ποσοστό δεν ξεπερνά το 100%.

Πίνακας 8.5.3

8.2.8.3.7.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε μία δόση, με βάση την τυπική δαπάνη (standard cost) μετά την ολοκλήρωση των εργασιών, την υποβολή σχετικής αίτησης και τους σχετικούς ελέγχους που θα διενεργούνται.

8.2.8.3.7.3. Links to other legislation

Τα έργα που θα εκτελούνται στα πλαίσια της Δράσης 8.5.3 θα πρέπει να είναι συμβατά με το περιβάλλον και προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες. Ειδικότερα στις περιοχές του δικτύου "Φύση 2000" και σε περιοχές που περιλαμβάνονται σε πρόγραμμα λεκάνης απορροής ποταμού σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60ΕΚ.

Επίσης, θα πρέπει να είναι συμβατά με τους ακόλουθους Νόμους, Κανονισμούς και Οδηγίες:

α) Τον περί Δασών Νόμο του 2012 (Ν.25(Ι)/2012), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

β) Τον περί Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Δασικών Προϊόντων Νόμο του 2013 (Ν.139(Ι)/2013), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

γ) Τον περί Ενιαίας Διαχείρισης των Υδάτων Νόμο του 2010 (Ν.79(Ι)/2012), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

δ) Τον περί Εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από ορισμένα έργα Νόμο 140(Ι)/ 2005 (Οδηγία 85/337/ EEC όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/ 11/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

ε) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της «Άγριας ζωής» Νόμο 153(Ι)/ 2003 (Οδηγία 92/43/ EC), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

στ) τον περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο 152(I)/ 2003 (Οδηγία 79/409/ EC),όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

ζ) Κανόνες Προσήμανσης για τα κρατικά δάση Τραχείας και Μαύρης Πεύκης της Κύπρου, Τμήμα Δασών 1992”,όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν

η) Δήλωση Δασικής Πολιτικής.

8.2.8.3.7.4. Beneficiaries

Δικαίωμα συμμετοχής στη δέσμη έργων της Δράσης Γ έχουν οι Κρατικές Αρχές, οι Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου, οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή ενώσεις τους, οι Μη Κυβερνητικές Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις και οι Εκκλησιαστικές, Μοναστηριακές και άλλες Θρησκευτικές Αρχές καθώς επίσης και τα φυσικά πρόσωπα.

8.2.8.3.7.5. Eligible costs

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πιο κάτω:

1. η συντήρηση υφιστάμενου δρόμου προσπέλασης προς τη συστάδα μέγιστου μήκους μέχρι και 1 χιλιόμετρο (km) και ελάχιστου πλάτους 3,5 μέτρων.
2. η προσήμανση των δένδρων στη συστάδα
3. η αραίωση (υλοτομία δέντρων) των συστάδων που έχουν Βαθμό Εδαφοκάλυψης (BE) ως ακολούθως:
 - $60\% \leq BE \leq 80\%$ και
 - $80\% < BE$

8.2.8.3.7.6. Eligibility conditions

Επιλέξιμες είναι οι αιτήσεις με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- ο χώρος των επενδύσεων πρέπει να χαρακτηρίζεται ως δάσος όπως ορίζεται στον Κανονισμό 1305/2013 Άρθρο 2.
- οι συστάδες στις οποίες θα εφαρμοστούν αραιώσεις θα πρέπει να είναι αμιγείς με τα δασικά είδη τραχείας ή μαύρης πεύκης ή κυπριακού κέδρου ή μικτές, αποτελούμενες από οποιοδήποτε συνδυασμό των πιο πάνω δασικών ειδών.
- η δασική συστάδα, στην οποία θα γίνει η αραίωση, θα πρέπει να έχει έκταση τουλάχιστον 0,5 εκταρίου. Επίσης ο BE της συστάδας να είναι τουλάχιστον 60% και το μέσο ύψος των δέντρων να υπερβαίνει τα δύο μέτρα.

Οι συστάδες προς αραίωση να έχουν ηλικία μέχρι 50 χρόνων και να βρίσκονται στις περιοχές που θα

καθοριστούν με περισσότερη λεπτομέρεια στο εγχειρίδιο εφαρμογής σε μεταγενέστερο στάδιο. Ο καθορισμός των περιοχών θα στηριχθεί στη σχετική μελέτη του Τμήματος Δασών με τίτλο: «Αποτελέσματα καταγραφής των ξηράνσεων λόγω ανομβρίας στα κρατικά δάση, Τμήμα Δασών 2009».

- Ο δρόμος προσπέλασης θα πρέπει να υφίσταται, να είναι ασυντήρητος και να ακουμπά στις παρυφές ή να διασχίζει ή να επεκτείνεται παραπλεύρως της συστάδας προς αραίωση.

Στην περίπτωση ιδιωτικών δασών, θα είναι υποχρεωτικό η προσήμανση να διενεργείται από διπλωματούχο δασολόγο/δασοπόνο, ο οποίος θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένος σε αντίστοιχο επαγγελματικό σύνδεσμο στην Κύπρο. Στην αίτηση πληρωμής θα πρέπει να υπάρχει βεβαίωση του ιδιώτη δασολόγου/δασοπόνου στην οποία θα δηλώνεται η διενέργεια της προσήμανσης από μέρους του. Επίσης, πριν τη διενέργεια της αραίωσης, θα απαιτείται υποβολή βεβαίωσης από το Τμήμα Δασών στην οποία θα αναφέρεται ότι η προσήμανση των συστάδων έγινε σύμφωνα με τους “Κανόνες προσήμανσης για τα κρατικά δάση τραχείας και μαύρης πεύκης της Κύπρου, Τμήμα Δασών 1992” και τις αρχές της δασοκομίας.

Στις περιπτώσεις των κρατικών δασών θα απαιτούνται τα ίδια έγγραφα. Στην περίπτωση όμως που την προσήμανση διενεργεί λειτουργός του Τμήματος Δασών, τότε δε θα απαιτείται η εγγραφή του σε επαγγελματικό σύνδεσμο.

8.2.8.3.7.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Κριτήρια επιλογής/μοριοδότησης θα αναπτυχθούν σε μεταγενέστερο στάδιο. Αυτά θα βασιστούν στην γεωγραφική θέση των συστάδων που θα αραιωθούν και το βαθμό καταπόνησης που έχουν υποστεί τα οικοσυστήματα με βάση τη μελέτη «Αποτελέσματα καταγραφής των ξηράνσεων λόγω ανομβρίας στα Κρατικά Δάση, Τμήμα Δασών 2009»

8.2.8.3.7.8. (Applicable) amounts and support rates

Η ενίσχυση θα ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών για τη συντήρηση του υφιστάμενου δρόμου, την προσήμανση της συστάδας και την αραίωση (υλοτομία δέντρων).

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται με βάση τη τυπική δαπάνη (standard cost) των επιλέξιμων εργασιών και δε θα είναι υποχρεωτική η προσκόμιση τιμολογίου ή άλλων λογιστικών εγγράφων.

Η τυπική δαπάνη για τις διάφορες εργασίες της Δράσης παρουσιάζεται πιο κάτω. Αναλυτικά στοιχεία για τον υπολογισμό, παρουσιάζονται στο κεφάλαιο Μεθοδολογία υπολογισμού ποσού ενίσχυσης.

Συντήρηση υφιστάμενου δρόμου προσπέλασης: 950 Ευρώ/χιλιόμετρο (ελάχιστο πλάτος δρόμου 3,5 m)

Προσήμανση συστάδας : 300 Ευρώ/ha,

Αραίωση (υλοτομία) σε συστάδα με Βαθμό Εδαφοκάλυψης από 60% μέχρι 80%: 330 Ευρώ/ha,

Αραίωση (υλοτομία) σε συστάδα με Βαθμό Εδαφοκάλυψης μεγαλύτερο από 80%: 440 Ευρώ/ha.

8.2.8.3.7.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Ο καθορισμός του ύψους της δαπάνης για την εκτέλεση κάθε εργασίας στηρίχθηκε σε στοιχεία του Τμήματος Δασών, το οποίο εκτελεί ανάλογα έργα σε όλες τις περιοχές και περιβάλλοντα της Κύπρου, καθώς και σε σχετικά στοιχεία από την εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 όπως πιο κάτω:

Συντήρηση υφιστάμενου δρόμου προσπέλασης με ελάχιστο πλάτος 3,5 μέτρα: Προσωπικό: 150 Ευρώ/χιλιόμετρο,

Έξοδα οχήματος: 800 Ευρώ/χιλιόμετρο

Σύνολο: 950 Ευρώ/χιλιόμετρο

Προσήμευση συστάδας:

Προσωπικό: **240** Ευρώ/ha (Ένας εργάτης 70 Ευρώ και ένα προσοντούχο άτομο στις προσημάνσεις 170 Ευρώ),

Μηχανοκίνητο όχημα: 50 Ευρώ/ha

Υλικά: **10** Ευρώ/ha

Σύνολο: 300 Ευρώ/εκτάριο,

(Υπολογίζεται ότι σε μία ημέρα προσημαίνεται συστάδα έκτασης ενός εκταρίου (ha).

Αραιώση (υλοτομία) σε συστάδα με Βαθμό Εδαφοκάλυψης από 60% μέχρι 80%:

Προσωπικό: **210** Ευρώ/ha (2 εργάτες x 70 Ευρώ x 1,5 ημέρες),

Μηχανοκίνητο όχημα: **75** Ευρώ/ha (1,5 ημέρες x 50 Ευρώ)

Υλικά: **45** Ευρώ/ha (αλυσοπρίονο και λιπαντικά)

Σύνολο: 330 Ευρώ/εκτάριο.

(Υπολογίζεται ότι σε 1,5 ημέρες θα αραιώνεται συστάδα έκτασης ενός εκταρίου (ha)

Αραιώση (υλοτομία) σε συστάδα με Βαθμό Εδαφοκάλυψης μεγαλύτερο από 80%:

Προσωπικό: **280** Ευρώ/ha (2 εργάτες x 70 Ευρώ x 2 ημέρες),

Μηχανοκίνητο όχημα: **100** Ευρώ/ha (2 ημέρες x 50 Ευρώ)

Υλικά: **60** Ευρώ/ha (αλυσοπρίονο και λιπαντικά)

Σύνολο: 440 Ευρώ/εκτάριο.

(Υπολογίζεται ότι σε δύο ημέρες θα αραιώνεται συστάδα έκτασης ενός εκταρίου (ha).

8.2.8.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.8.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Στα πλαίσια εφαρμογής του μέτρου υπάρχουν γενικοί κίνδυνοι που αφορούν όλα τα Καθεστάτα και ειδικοί κίνδυνοι που αφορούν μόνο κάποιο συγκεκριμένο Καθεστάτῳ ή Δράση.

Οι κίνδυνοι μπορούν να διαχωριστούν ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Καθεστάτος/ Δράσης.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών, μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης λειτουργίας και σωστής συντήρησης των επιδοτούμενων έργων για την περίοδο δέσμευσης
2. ψευδής δήλωση στοιχείων
3. προσκόμιση ψεύτικων ή/και παραπλανητικών δικαιολογητικών
4. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής
5. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής
6. αδυναμία ολοκλήρωσης των επενδύσεων λόγω έλλειψης ιδίων κεφαλαίων
7. το δυσανάλογο μέγεθος και κόστος των επιμέρους επιλέξιμων δαπανών ενός έργου σε σχέση με το μέγεθος και το συνολικό κόστος του έργου
8. προσκόμιση Ανεπαρκούς Σχεδίου Δάσωσης.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών,
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών (διαδικασία προσφορών και ελέγχων, πολλές κατηγορίες πλάτους στις αντιτυπικές λωρίδες, κριτήρια επιλεξιμότητας βάση υψομέτρου, κατηγοριοποίηση ποσού ενίσχυσης βάση υψομέτρου).

Πέραν από τους πιο πάνω κινδύνους για το Καθεστάτῳ των Δασώσεων και τη δημιουργία Δασωδών Εκτάσεων μπορούμε να αναφέρουμε και τους πιο κάτω κινδύνους:

1. καταστροφή από πυρκαγιές
2. Έλλειψη νερού για άρδευση τόσο κατά την περίοδο της εγκατάστασης όσο και κατά την περίοδο της συντήρησης/περιποίησης της νέας φυτείας
3. Βιοτικοί (επιβλαβή έντομα και ασθένειες / επιδημίες) και αβιοτικοί (καταπόνηση /ανομβρία / πολυομβρία/ ολίσθηση εδάφους) παράγοντες που πιθανόν να επηρεάσουν τις νέες φυτείες.

Όσον αφορά το Καθεστάτῳ της "Πρόληψης ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων" και συγκεκριμένα το έργο «Κατασκευή αντιτυπικών λωρίδων», ο κυριότερος κίνδυνος που υφίσταται είναι ο κατακερματισμός του τοπίου. Για την εφαρμογή

δασοκομικών μέτρων ο κίνδυνος που υφίσταται είναι η μη απομάκρυνση των υπολειμμάτων της βλάστησης που προκύπτουν από την εφαρμογή του συγκεκριμένου έργου.

8.2.8.4.2. Mitigating actions

Τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των κινδύνων, χωρίζονται και αυτά ανάλογα με την κατηγορία του κινδύνου όπως αυτοί περιγράφηκαν πιο πάνω.

Όσον αφορά στους κινδύνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών:

1. ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δίνεται στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους
2. σαφείς οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης των αιτημάτων πληρωμής
3. καθορισμός μέγιστου ύψους επιλέξιμης δαπάνης για επιμέρους έργα στο εγχειρίδιο εφαρμογής
4. πρότυπο έντυπο για το Σχέδιο Δάσωσης θα ενσωματωθεί στο εγχειρίδιο εφαρμογής του Υπο-Μέτρου 8.1. Το Σχέδιο Δάσωσης θα πρέπει να ετοιμάζεται από διπλωματούχο δασολόγο/δασοπόνο, που θα είναι εγγεγραμμένος σε αντίστοιχο επαγγελματικό σύνδεσμο στην Κύπρο. Το Σχέδιο Δάσωσης θα ελέγχεται για την ορθότητά του και θα εγκρίνεται από το Τμήμα Δασών πριν την προσκόμιση της αίτησης.

Όσον αφορά τους κινδύνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκομένων για καλύτερη κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο και των δικαιολογητικών που πρέπει να συνοδεύουν τις αιτήσεις και τα αιτήματα πληρωμών
2. απλούστευση των διαδικασιών (χρήσης τυπικής δαπάνης, περιορισμού των κατηγοριών σε κάποια έργα όπως π.χ. κατηγοριών πλάτους για τη συντήρηση αντιτυρικών λωρίδων και κόστους κατασκευής δρόμων βάσει υψομέτρου)
3. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφορικών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου
4. διαφώτιση των αιτητών δάσωσης και τη δημιουργίας δασωδών εκτάσεων για τους βιοτικούς και τους αβιοτικούς παράγοντες που πιθανόν να επηρεάσουν τη φυτεία τους, με σκοπό την έγκαιρη αναγνώριση του προβλήματος και τον περιορισμό της καταστροφής
5. ύπαρξη ικανοποιητικού δικτύου πυροπροστασίας
6. άρδευση της φυτείας και καλλιέργεια των ενδιάμεσων χώρων για μείωση του κινδύνου έναρξης πυρκαγιάς
7. επιτόπιοι έλεγχοι στο 100% των αιτητών πριν από οποιαδήποτε πληρωμή.

Η κατασκευή αντιτυρικών λωρίδων θα επιδιώκεται να γίνεται κατά μήκος των κορυφογραμμών, έτσι ώστε να ελαχιστοποιείται η διατάραξη του τοπίου. Θα μελετηθεί το ενδεχόμενο καθορισμού στο Εγχειρίδιο Εφαρμογής συγκεκριμένων χώρων απόθεσης των υπολειμμάτων βλάστησης που προκύπτουν από την υλοποίηση των δασοκομικών μέτρων καθώς επίσης και προσκόμισης δικαιολογητικών που να επιβεβαιώνουν ότι η απόρριψη των υπολειμμάτων έγινε στους χώρους που καθορίστηκαν.

8.2.8.4.3. Overall assessment of the measure

Γενικά, τα δασικά μέτρα όπως εφαρμόστηκαν την προγραμματική περίοδο 2007-2013, εκπληρώσαν σε αρκετά μεγάλο βαθμό τους στόχους που τέθηκαν και ικανοποιούσαν τις ανάγκες του αγροτικού κόσμου. Οι ελάχιστες αλλαγές και βελτιώσεις που έγιναν, έλαβαν υπόψη προβλήματα και αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, γ'αυτό και αναμένεται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αγροτική ανάπτυξη, στην προστασία των δασών από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες, στη βελτίωση των δασών ως δημόσιου αγαθού μέσω της αναβάθμισης και της παροχής διαφόρων υποδομών για δασική αναψυχή, στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή των δασών σε αυτή.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, αλλά και τη συνεχή πρόοδο και συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, θεωρούμε ότι το Μέτρο τηρεί όλες τις προϋποθέσεις και θεωρείται πλήρως επαληθεύσιμο και ελέγξιμο (verifiable and controllable).

8.2.8.5. Information specific to the measure

[Afforestation and creation of woodlands] Definition of the minimum environmental requirements referred to in Article 6 of [DA RD – C(2014)1460]

Τα έργα δάσωσης και δημιουργίας δασωδών εκτάσεων που θα εκτελούνται στα πλαίσια του Καθεστώτος 8.1, θα πρέπει να είναι συμβατά με το περιβάλλον και προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες. Ειδικότερα στις περιοχές του δικτύου «Φύση 2000» και σε περιοχές που περιλαμβάνονται σε πρόγραμμα λεκάνης απορροής ποταμού σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/EK καθώς και άλλες περιοχές υψηλής περιβαλλοντικής αξίας, η δάσωση πρέπει να είναι συμβατή με τους διαχειριστικούς σκοπούς της κάθε περιοχής. Επίσης, θα πρέπει να είναι συμβατή με τους Νόμους, Κανονισμούς και Οδηγίες που αναφέρονται στην παράγραφο "Σύνδεση με άλλες νομοθεσίες".

Θα απαιτείται η υποβολή Σχεδίου Δάσωσης, το οποίο θα περιλαμβάνει τα δασοπονικά είδη, το φυτευτικό σύνδεσμο, τη μέθοδο της δάσωσης (φύτευση ή σπορά), τον τρόπο προετοιμασίας του εδάφους, την εποχή εγκατάστασης της φυτείας, τα μέτρα περιποίησης, τα μέτρα προστασίας κτλ. Πρότυπο έντυπο για το Σχέδιο Δάσωσης θα ενσωματωθεί στο εγχειρίδιο εφαρμογής του Καθεστώτος.

Κατά τη διαδικασία της έγκρισης, θα εξετάζονται όλα ανεξαιρέτως τα στοιχεία, έτσι που να διασφαλίζεται ότι η δάσωση είναι προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες συμβατή με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και επιτυγχάνει τον επιδιωκόμενο σκοπό. Θα χρησιμοποιούνται καθορισμένα δασοπονικά είδη. Κατά τον καθορισμό των ειδών, ο οποίος θα γίνει σε μεταγενέστερο στάδιο σε μορφή καταλόγου και θα παρουσιάζεται στο Εγχειρίδιο Εφαρμογής του Καθεστώτος, θα ληφθούν υπόψη όλοι οι παράγοντες όπως η χρήση αυτοχθόνων ή ξενικών ειδών, η χωροκατακτητική ικανότητα του είδους, οι κίνδυνοι για τη βιοποικιλότητα, οι κίνδυνοι για τις πυρκαγιές κτλ. Τα ξενικά ή ταχυαυξή είδη, αυτά καθορίζονται επακριβώς στον κατάλογο επιλέξιμων ειδών, όπως επίσης και οι περιορισμοί στη χρήση τους.

Ο ελάχιστος αποδεκτός αριθμός κατά την εγκατάσταση θα είναι τα 450 φυτά ανά εκτάριο. Μεγαλύτερος αριθμός θα είναι αποδεκτός, αλλά ο επιλέξιμος αριθμός για οικονομική ενίσχυση θα είναι τα 450 φυτά/ha. Ο ελάχιστος αριθμός φυτών που πρέπει να διατηρούνται στη φυτεία σε όλη τη διάρκεια των ελέγχων με βάση τη δέσμευση για διατήρηση της φυτείας, είναι τα 370 φυτά/ha, ανεξάρτητα από το είδος (πλατύφυλλο

ή κωνοφόρο).

Οι συστάδες που θα εγκαθίστανται θα είναι μικτές ή αμιγείς πλατύφυλλων. Μικτές συστάδες θα είναι οι συστάδες που θα περιλαμβάνουν στη σύνθεση τους τουλάχιστον 20% πλατύφυλλα. Επιπρόσθετα, στις συστάδες θα είναι επιτρεπτή και η χρήση φρουτόδεντρων σε ποσοστό έως 5%.

Επίσης, θα υπάρχει δέσμευση για διατήρηση της δασικής φυτείας σε ικανοποιητική κατάσταση για τουλάχιστον πέντε χρόνια μετά από τη λήξη της προβλεπόμενης τελευταίας καταβολής οικονομικής ενίσχυσης/πριμοδότησης.

Στην περίπτωση ταχουαζών ειδών, η φυτεία θα πρέπει να διατηρείται σε καλή κατάσταση για οκτώ χρόνια μετά την ολοκλήρωση της εγκατάστασης.

Η υποβολή εγκριμένου Σχεδίου Δάσωσης καθώς και Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΠΕΕΠ) αποτελεί επιπρόσθετη προϋπόθεση για την ένταξη τεμαχίου στο Καθεστώς. Στις περιπτώσεις που η έκταση προς δάσωση υπερβαίνει τα εκατό εκτάρια, τότε θα απαιτείται και η υποβολή Διαχειριστικού Σχεδίου ή ισοδύναμου μέσου.

Τόσο το Σχέδιο Δάσωσης όσο και το Διαχειριστικό Σχέδιο (όπου επιβάλλεται), θα πρέπει να ετοιμάζονται από διπλωματούχο δασολόγο/δασοπόνο, που θα είναι εγγεγραμμένος σε αντίστοιχο επαγγελματικό σύνδεσμο στην Κύπρο. Το Σχέδιο Δάσωσης και το Διαχειριστικό Σχέδιο θα πρέπει να εγκρίνονται από το Τμήμα Δασών πριν την προσκόμιση της αίτησης.

Οι περισσότερες περιοχές που θα ενταχθούν στο Καθεστώς καλύπτονται από το υφιστάμενο Σχέδιο Πυροπροστασίας ικανοποιητικά. Οι εκτάσεις που δεν θα καλύπτονται, θα εντάσσονται κάτω από το υφιστάμενο, ενώ παράλληλα, ο κίνδυνος καταστροφής τους από τυχόν πυρκαγιές θα είναι μειωμένος λόγω της ενεργούς διαχείρισης των νέων δασών που θα εγκαθίστανται.

[Establishment of agro-forestry systems] Indication of environmental benefits of the supported systems

Δεν εφαρμόζεται.

[Prevention and restoration of damage from forest fires and natural disasters and catastrophic events] Identification of forest areas classified as being at medium to high risk of forest fire according to the relevant forest protection plan

Το Καθεστώς 8.3, εφαρμόζεται στις περιοχές που ταξινομούνται από μέτριου έως υψηλού κινδύνου έναρξης πυρκαγιάς με βάση το χάρτη κινδύνου πυρκαγιάς - "Cyprus Fire Risk Index". Οι προαναφερόμενες περιοχές φαίνονται με μωβ, κίτρινο και κόκκινο χρώμα στον επισυναπτόμενο χάρτη κινδύνου πυρκαγιάς, με βάση τον οποίο καταρτίστηκε το Σχέδιο Πυροπροστασίας των Δασών.

[Establishment of agro-forestry systems] Specification of minimum and maximum number of trees to be planted and, when mature, to be retained, per hectare and forest species to be used as referred to in Article 23(2) of Regulation (EU) No 1305/2013

Δεν εφαρμόζεται.

Definition and justification of the holding size above which support will be conditional on the submission of a forest management plan or equivalent instrument in line with sustainable forest management

Για τη διασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης των δασών, όπως ορίστηκε στην Υπουργική διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη το 1993, για όλες τις εκμεταλλεύσεις οι οποίες ξεπερνούν τα 100 εκτάρια, η παροχή της στήριξης θα προϋποθέτει την παρουσίαση συναφών πληροφοριών από δασικό διαχειριστικό σχέδιο η ισοδύναμο μέσο.

Definition of an "equivalent instrument"

Συναφείς πληροφορίες από την Εθνική Δασική Πολιτική ή το Εθνικό Δασικό Πρόγραμμα σχετικά με την αειφόρο διαχείριση των δασών που αναφέρονται σε συγκεκριμένες περιοχές, θα θεωρούνται ισοδύναμα μέσα με τις αναφορές στα δασικά διαχειριστικά σχέδια.

[Investments improving the resilience and environmental value of forest ecosystems] Definition of types of eligible investment and their expected environmental outcome and/or public amenity value

Δράση 8.5.1	Ορισμός Επιλέξιμης Επένδυσης	Αναμενόμενο Αποτέλεσμα
Επενδύσεις βελτίωσης της αξίας των δασών ως δημοσίου αγαθού.	Αφορά επενδύσεις υποδομής για αναψυχικές δραστηριότητες και βελτίωσης των εμπειριών του κοινού στα δάση.	Το αποτέλεσμα είναι ποιοτικό. Αναμένεται ότι θα επιτευχθεί βελτίωση της περιβαλλοντικής συνείδησης με αποτέλεσμα την διαφύλαξη της βιοποικιλότητας. Παράλληλα θα μειωθεί ο κίνδυνος έκρηξης πυρκαγιών λόγω της ελεγχόμενης διακίνησης και συγκέντρωσης των επισκεπτών στα δάση.

Πίνακας Δράση 8.5.1

Δράση 8.5.2	Ορισμός Επιλέξιμης Επένδυσης	Αναμενόμενο Αποτέλεσμα
Επενδύσεις για τη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα δάση.	Αφορά δράσεις ελέγχου χωροκατακτητικών ειδών στα δάση και έργα ενίσχυσης/διατήρησης της βιοποικιλότητας.	Το αποτέλεσμα αφορά τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης της βιοποικιλότητας στα δάση και είναι ποσοτικό. Περιγράφεται με τον αριθμό νέων θέσεων με μικροενδιαιτήματα προς όφελος της άγριας ζωής και την έκταση γης που έγινε απομάκρυνση των χωροκατακτητικών ειδών

Πίνακας Δράση 8.5.2

Δράση 8.5.3	Ορισμός Επιλέξιμης Επένδυσης	Αναμενόμενο Αποτέλεσμα
Αραιώσεις σε πυκνές συστάδες δασώσεων/αναδασώσεις	Μείωση του βαθμού εδαφοκάλυψης συστάδων που προήλθαν από δασώσεις/αναδασώσεις.	Το αναμενόμενο αποτέλεσμα αφορά: (α) Την αύξηση της ευρωστίας και του βαθμού σταθερότητας και ικανότητας αντίστασης των δασών σε εξωτερικές επιδράσεις. (β) Τη δυνατότητα πρόσληψης μεγαλύτερων ποσοτήτων διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα λόγω καλύτερων συνθηκών ανάπτυξης που θα δημιουργηθούν. Επιπλέον προσδιορίζεται ποσοτικά από: α) Την ολική έκταση στην οποία θα εφαρμοστεί η αραιώση και θα ενισχυθεί η αντοχή των συστάδων στην κλιματική αλλαγή β) το μέσο όρο μείωσης του BE στις συστάδες.

Πίνακας Δράση 8.5.3

[Afforestation and creation of woodlands] Identification of species, areas and methods to be used to avoid inappropriate afforestation as referred to in Article 6(a) of [DA RD – C(2014)1460], including the description of the environmental and climatic conditions of the areas in which afforestation is foreseen as referred to in Article 6(b) of the same Regulation

Η ζώνη στην οποία εφαρμόζεται το Καθεστώς 8.1 περιλαμβάνει τα τεμάχια που έχουν υψόμετρο μέχρι 900 μέτρα και στα οποία το δυναμικό της φυσικής άγριας βλάστησης είναι συνήθως χαμηλό αλλά και ευαίσθητο σε εξωγενείς παράγοντες. Καλύπτει περιοχές που χρήζουν άμεσης προστασίας λόγω έντονης υποβάθμισης (υπερβόσκηση, διάβρωση, λατόμευση) καθώς επίσης και περιοχές στις οποίες η κάλυψη με δενδρώδη και θαμνώδη βλάστηση είναι περιορισμένη.

[Prevention and restoration of damage from forest fires and natural disasters and catastrophic events] Where relevant, list of species of organisms harmful to plants which may cause a disaster

Δεν εφαρμόζεται.

[Prevention and restoration of damage to forest fires and natural disasters and catastrophic events] In case of preventive actions concerning pests and diseases, description of a relevant disaster occurrence, supported by scientific evidence, including, where relevant, recommendations on dealing with pests and diseases made by scientific organisations

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.9.

8.2.10. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)

8.2.10.1. Legal basis

Άρθρο 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/13 και Παράρτημα ΙΙ

Άρθρο *xxxx* του κανονισμού *xxxx*.

8.2.10.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Το Μέτρο αποσκοπεί στην ενθάρρυνση και διευκόλυνση δημιουργίας ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, εφόσον η σωστή λειτουργία τους προσφέρει τεράστια οφέλη στους παραγωγούς. Το Μέτρο είχε συμπεριληφθεί και στο προηγούμενο πρόγραμμα της Κύπρου και η εφαρμογή του κρίνεται ικανοποιητική, με πολλά ωστόσο περιθώρια βελτίωσης, αφού όπως διαπιστώνεται και από την ανάλυση SWOT που έχει διεξαχθεί για τον τομέα ο βαθμός οργάνωσης των παραγωγών είναι γενικά χαμηλός.

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007- 2013, από το αντίστοιχο Μέτρο 1.9, επωφελήθηκαν συνολικά εννέα Ομάδες Παραγωγών (Ομ. Π.) στους τομείς της ελιάς και του ελαιολάδου (μία Ομ.Π.), των μπανανών (μία Ομ.Π.), του βόειου κρέατος και του αγελαδινού γάλακτος (μία Ομ.Π.), του χοιρινού κρέατος (μία Ομ.Π.), των σιτηρών (μία Ομ.Π.) και των πατατών (τέσσερις Ομ.Π.).

Αξιολογώντας τον βαθμό επιτυχίας των Ομάδων Παραγωγών που χρηματοδοτήθηκαν από το Μέτρο 1.9 του Π.Α.Α. 2007-13, διαφαίνεται μια σαφέστατη αδυναμία των πλείστων να εφαρμόσουν στρατηγικές διείσδυσης στην αλυσίδα διατροφής, παραμένοντας εξαρτώμενοι από τα δίκτυα διανομής και εμπορίας των ιδιωτών εμπόρων.

Όσον αφορά στη συμμετοχή παραγωγών σε Ομ.Π., αυτή χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά, σε ορισμένους παραγωγικούς κλάδους και από απουσία οργάνωσης των παραγωγών σε ορισμένους άλλους, η οποία αφήνει ανεκμετάλλευτη την όποια δυνατότητα αύξησης της διαπραγματευτικής τους δύναμης στην αγορά αλλά και οποιοδήποτε άλλο πλεονέκτημα από το οποίο μπορούν να επωφεληθούν μέσω αυτών των οργανωτικών δομών. Οι λόγοι για τους οποίους φαίνεται ότι η ως τώρα πορεία των Ομάδων Παραγωγών δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι ο οξύς ανταγωνισμός στις διεθνείς αγορές που έχει συντελέσει στη μείωση των τιμών παραγωγού καθώς και η έλλειψη κουλτούρας σε θέματα συνεργασίας, εμπορίας των προϊόντων και εμπιστοσύνης στο θεσμό των Ομάδων Παραγωγών.

Τέλος, σε ορισμένα κράτη μέλη και κυρίως σε Κράτη Μέλη του Νότου όπως και στην Κύπρο, η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση επηρέασε την εγχώρια κατανάλωση γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων (με αποτέλεσμα τη μείωση της ζήτησης), την πρόσβαση στις εξαγωγικές αγορές και στην πίστωση, το κόστος των εισροών και άλλους παράγοντες. Τα παραπάνω επηρέασαν σε τέτοιο βαθμό τις επιδόσεις των Ομ.Π., προκαλώντας σοβαρές επιπτώσεις ακόμη και στη βιωσιμότητά τους.

Όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών, οι Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών που δραστηριοποιούνται στον τομέα, εξασφάλιζαν έως τώρα οικονομική στήριξη μέσω της Κ.Ο.Α.. Με βάση το νέο Κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013 της ΚΟΑ, η στήριξη στις νέες Ομ.Π./Ορ.Π. του τομέα περιορίζεται πλέον μόνο στη χρηματοδότηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Ορ.Π.. Έτσι, η ως τώρα στήριξη μέσω της ΚΟΑ στις Ομ.Π. παύει να ισχύει. Η μοναδική ευκαιρία χρηματοδότησης για τις Ομάδες των Οπωροκηπευτικών μπορεί να προέρχεται μέσω του Π.Α.Α. 2014-2020 ενώ επιπλέον παρέχεται η

δυνατότητα στήριξης και στις Ορ.Π. οι οποίες δεν εφαρμόζουν Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Η συμπερίληψη του Μέτρου στο ΠΑΑ 2014 - 2020, κρίνεται απαραίτητη αφού θα ενισχύσει τη σύσταση και δημιουργία Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών (Ομ. Π. /Ορ. Π.), ενώ ταυτόχρονα θα συνεισφέρει και στους τρεις οριζόντιους στόχους, εκπαίδευση και καινοτομία, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, αειφορος διαχείριση του περιβάλλοντος και δράση για την κλιματική αλλαγή.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η συμβολή του Μέτρου στις έξι προτεραιότητες της αγροτικής ανάπτυξης είναι πολύ σημαντική, ιδιαίτερα στην προώθηση της τρίτης προτεραιότητας η οποία αναφέρεται στην οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων πρωτογενούς παραγωγής αλλά και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων. Παράλληλα, συνεισφέρει και στη δεύτερη προτεραιότητα αφού μέσω των οργανώσεων παραγωγών επιτυγχάνεται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και η καλύτερη ένταξη των παραγωγών στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων. Επιπλέον δεν μπορεί να αγνοηθεί η συνεισφορά του μέτρου στην 1η προτεραιότητα, που συνδέεται με τη μεταφορά γνώσης και καινοτομίας αλλά και με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο περιβάλλον.

Τα οφέλη των μελών των Ομ. Π/ Ορ. Π ποικίλουν και έχουν ιδιαίτερη σημασία:

1. μείωση του κόστους παραγωγής
2. διευκόλυνση διείσδυσης στην αγορά
3. λύση στο πρόβλημα της διάθεσης και εμπορίας των προϊόντων
4. βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής (μέσω π.χ. μαζικής παραγγελίας γεωργικών χρεωδών)
5. εξασφάλιση καλύτερων όρων αποπληρωμής με αποτέλεσμα να επωφελούνται των οικονομιών κλίμακας που δημιουργούνται
6. σταθεροποίηση της τιμής παραγωγού και η εξασφάλιση ικανοποιητικών τιμών
7. ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας των παραγωγών στην αγορά
8. καλύτερος έλεγχος της αγοράς (μέσω π.χ. του κοινού προγραμματισμού παραγωγής και της προσαρμογής του στη ζήτηση κυρίως από ποιοτική και ποσοτική άποψη)
9. παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων (λόγω π.χ. βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων εξαιτίας εφαρμογής συστημάτων ποιότητας)
10. μείωση της ψαλίδας μεταξύ της τιμής πώλησης των προϊόντων από τους παραγωγούς και της τιμής που αγοράζουν οι καταναλωτές
11. αυξάνοντας έτσι την αμοιβή παραγωγού και προστατεύοντας παράλληλα τον καταναλωτή από φαινόμενα αισχροκέρδειας, η κατάργηση των μεσαζόντων
12. η παροχή μέσων κατάρτισης με σκοπό να καλυφθούν οι εκπαιδευτικές ανάγκες των παραγωγών.

Ακόμη, μια ομάδα παραγωγών ή οργάνωση (Ομ.Π./Ορ.Π.) μπορεί να τυγχάνει χρηματοδότησης και να υλοποιεί επενδύσεις από τις οποίες να επωφελούνται όλα τα μέλη, που σε αντίθετη περίπτωση, δε θα είχαν τη δυνατότητα να προβούν στις εν λόγω επενδύσεις ατομικά, είτε λόγω πολύ ψηλού κόστους επένδυσης είτε λόγω της απουσίας μεμονωμένου όγκου παραγωγής που απαιτείται για να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική αξιοποίηση της επένδυσης και η απόσβεσή της.

Επιπλέον, ο χαμηλός βαθμός ή η έλλειψη οργάνωσης σε ορισμένους παραγωγικούς τομείς υποδηλώνουν ότι οι περισσότεροι παραγωγοί δεν ανήκουν σε Ομ.Π./Ορ.Π., με αποτέλεσμα να μην ωφελούνται άμεσα από την ειδική ενωσιακή στήριξη του τομέα. Οι εν λόγω παραγωγοί, που είναι συνήθως οι μικρότεροι, δεν είναι

σε θέση να επωφεληθούν από τις υπηρεσίες που μπορούν να παρέχουν οι Ομ.Π./Ορ.Π., έχουν πολύ περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ στην αλυσίδα εφοδιασμού και είναι περισσότερο εκτεθειμένοι σε κινδύνους που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση της αγοράς και με την κλιματική αλλαγή.

Πρόσθετα, ο στόχος που έχει τεθεί σε εθνικό επίπεδο για την παρούσα επταετία και αφορά στη δημιουργία συστημάτων ποιότητας και προϊόντων που προκύπτουν από τέτοια συστήματα ως διαφοροποιημένα προϊόντα με προστιθέμενη αξία, θα μπορεί να εξυπηρετηθεί επαρκέστερα μέσα από την καλύτερη οργάνωση των παραγωγών και την πιο μαζική συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας.

Αξιολογώντας το βαθμό επιτυχίας των Ομάδων Παραγωγών που επωφελήθηκαν από το Μέτρο 1.9 του Π.Α.Α. 2007-13, διαφαίνεται μια σαφέστατη αδυναμία αρκετών από αυτές να εφαρμόσουν στρατηγικές διείσδυσης στην αλυσίδα διατροφής, παραμένοντας εξαρτώμενοι από τα δίκτυα διανομής και εμπορίας των ιδιωτών εμπόρων. Αντίστοιχη διάγνωση γίνεται και στις Οργανώσεις/ Ομάδες Παραγωγών που δημιουργήθηκαν κάτω από το καθεστώς ΚΟΑ Οπωροκηπευτικών. Επιπλέον, παρατηρείται γενικώς μια αδύναμη διαπραγματευτική θέση στην τοπική αγορά, η οποία οδηγεί σε σημαντική διαφορά μεταξύ του κόστους παραγωγού και λιανικής τιμής. Για την αντιμετώπιση του παραπάνω προβλήματος, αξίζει να σημειωθεί ότι στο καθεστώς 4.2 «Επενδύσεις που αφορούν στη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών και δασικών προϊόντων» οι αναγνωρισμένες από την Αρμόδια Εθνική Αρχή Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών, εξαιρουμένων αυτών που εφαρμόζουν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι δικαιούχοι και με προτεραιότητα έγκρισης. Πρόσθετα, θα είναι οι μόνοι δικαιούχοι υλοποίησης δράσεων εμπορίας όπως για παράδειγμα της δημιουργίας αγορών λιανικής πώλησης και άλλων.

Ακόμη, οι αναγνωρισμένες Ομάδες / Οργανώσεις Παραγωγών μέσα από το Μέτρο της μεταφοράς γνώσης, θα μπορούν να αιτούνται εκπαίδευσης προτείνοντας συγκεκριμένη θεματολογία και έχοντας προτεραιότητα ικανοποίησης αιτήματος. Ένας από τους στόχους των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που διεξάγονται προς τους γεωργούς είναι και η καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας και λειτουργίας σε ομάδες. Ακόμη, θα διευκολύνεται και η συμμετοχή των Ομάδων / Οργανώσεων Παραγωγών στο μέτρο της συνεργασίας αξιοποιώντας τις δυνατότητες που αυτό προσφέρει.

Τα περιβαλλοντικά οφέλη που απορρέουν από τη σωστή λειτουργία των Ομ.Π./Ορ.Π. είναι αποτέλεσμα ορθού προγραμματισμού της παραγωγής, της αποδοτικής αξιοποίησης και αιεφορικής διαχείρισης των παραγωγικών πόρων με ταυτόχρονη συνεισφορά, ο οποίος συνεισφέρει στη μείωση της απώλειας και σπατάλης τροφίμων και στην αιεφορική διαχείριση των πόρων.

Η συμβολή των Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών στην αγροτική ανάπτυξη είναι αδιαμφισβήτητη και σταδιακά γίνεται αντιληπτή από τους παραγωγούς, οι οποίοι εκφράζουν ενδιαφέρον οργάνωσης. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ετήσια ενίσχυση που δίνεται μέσα από το μέτρο για τα πρώτα πέντε χρόνια λειτουργίας Ομάδων / Οργανώσεων Παραγωγών, αναμένεται να αποτελέσουν κίνητρο σύστασης και λειτουργίας νέων Ομάδων / Οργανώσεων με συμμετοχή όλο και περισσότερων παραγωγών.

Το Μέτρο συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 3Α.

8.2.10.3. *Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria*

8.2.10.3.1. 9.1 Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στον τομέα της γεωργίας

Sub-measure:

- 9.1 - setting up of producer groups and organisations in the agriculture and forestry sectors

8.2.10.3.1.1. Description of the type of operation

Σκοπός του Μέτρου είναι να διευκολυνθεί η σύσταση και η διοικητική λειτουργία Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών (Ομ.Π. και Ορ.Π.) στον τομέα της γεωργίας μέσω της κατ' αποκοπήν παροχής οικονομικών ενισχύσεων σε ετήσιες δόσεις για πέντε έτη κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίστηκε η Ομ.Π. ή η Ορ.Π., βάσει του επιχειρηματικού της σχεδίου. Η εν λόγω ενίσχυση υπολογίζεται με βάση την ετήσια διατεθείσα στο εμπόριο παραγωγή της Ομάδας ή της Οργάνωσης. Στόχοι των εν λόγω Ομ.Π. και Ορ.Π. θα πρέπει να είναι η προσαρμογή της παραγωγής και των προϊόντων των μελών παραγωγών στις απαιτήσεις της αγοράς, η από κοινού διάθεση εμπορευμάτων στην αγορά συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας προς πώληση, της συγκέντρωσης των πωλήσεων και του εφοδιασμού χονδρεμπόρων, η θέσπιση κοινών κανόνων για πληροφορίες που αφορούν την παραγωγή ιδίως σε σχέση με τη συγκομιδή και τη διαθεσιμότητα και άλλες δραστηριότητες που μπορούν να διεξάγονται από Ομ.Π. και Ορ.Π., όπως η ανάπτυξη δεξιοτήτων οργάνωσης επιχειρήσεων και εμπορίας και η διευκόλυνση διαδικασιών καινοτομίας.

Το Μέτρο εφαρμόζεται σε όλες τις περιοχές της Κύπρου στις οποίες ασκείται κρατικός έλεγχος.

8.2.10.3.1.2. Type of support

Κατ' αποκοπή ετήσια οικονομική ενίσχυση για περίοδο πέντε ετών, κατ' ανώτατο όριο, σε αναγνωρισμένες από την Αρμόδια Εθνική Αρχή (Α.Ε.Α.) Ομ.Π. και Ορ.Π., με βάση την αξία της ετήσιας διατεθείσας στο εμπόριο παραγωγή τους.

8.2.10.3.1.3. Links to other legislation

Οι περί Αναγνώρισεως Οργανώσεων Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων Νόμοι του 2002 και 2004, όπως εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

8.2.10.3.1.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι είναι αναγνωρισμένες από την Α.Ε.Α., Ομ.Π. και Ορ.Π. για προϊόντα που διέπονται από την Κοινή Οργάνωση Αγοράς των γεωργικών προϊόντων (ΚΟΑ) καθώς και για προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στην ΚΟΑ, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013. Νοείται ότι οι Ορ.Π. των

οπωροκηπευτικών, που εφαρμόζουν Επιχειρησιακά Προγράμματα δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής.

8.2.10.3.1.5. Eligible costs

Οι ενισχύσεις θα παρέχονται στις Ομ.Π. και Ορ.Π. οι οποίες αναγνωρίζονται από την Α.Ε.Α., σε ετήσιες δόσεις για τα πρώτα πέντε έτη από την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίστηκε η Ομ.Π. ή η Ορ.Π.. Η ενίσχυση του πέμπτου έτους καταβάλλεται μόνο μετά τον έλεγχο για την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Η ποσοστιαία ενίσχυση είναι μειωμένη κατά μία μονάδα ανά έτος, ξεκινώντας από 10% το πρώτο έτος και καταλήγοντας στο 6% κατά το πέμπτο έτος. Η ετήσια ενίσχυση δεν υπερβαίνει τις €100.000 και υπολογίζεται με βάση την αξία παραγωγής που διατίθεται ετησίως στην αγορά. Επομένως, το συνολικό ανώτατο ποσό που μπορεί να διεκδικήσει μια Ομ.Π. ή η Ορ.Π. για την περίοδο πενταετούς στήριξης είναι €500.000.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθούν να στηρίζουν τη σύσταση Ομάδων Παραγωγών μετά την αναγνώρισή τους ως Οργανώσεις Παραγωγών υπό τους όρους του κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013.

8.2.10.3.1.6. Eligibility conditions

Η στήριξη παρέχεται σε νομικά πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου τα οποία :

- αναγνωρίζονται επίσημα από την Α.Ε.Α. ως Ομ.Π. ή Ορ.Π.
- με βάση επιχειρηματικό σχέδιο
- ανήκουν στην κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων ("ΜΜΕ"), όπως αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.
- και στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται παρόμοια στήριξη από την αντίστοιχη Κ.Ο.Α..
- απαραίτητη προϋπόθεση είναι τα μέλη της Ομ.Π. ή Ορ.Π. η οποία αιτείται ενίσχυσης είναι να μην ήταν μέλη σε άλλες Ομ.Π. ή Ορ.Π. της ίδιας κατηγορίας αναγνώρισης κατά τα τελευταία δύο έτη, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 30% (το ποσοστό είναι υπό συζήτηση).
- τα κράτη μέλη καταβάλλουν την τελευταία δόση μόνο μετά τον έλεγχο για την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Νομικά πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου είναι συνεργατικές εταιρείες και ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που έχουν αναγνωριστεί ως Ομ.Π. ή Ορ.Π., σύμφωνα με την αντίστοιχη Εθνική και Ευρωπαϊκή Νομοθεσία. Απαραίτητο κριτήριο συμμετοχής είναι η υποβολή των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους της Ομ.Π. ή Ορ.Π. σχετικά με την αναγνώριση που έχει τύχει από την Α.Ε.Α., εφόσον πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια αναγνώρισης (ελάχιστος αριθμός παραγωγών – μελών και ελάχιστος όγκος ή αξία παραγωγής), με βάση τη σχετική Εθνική Νομοθεσία και εφόσον λειτουργεί σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας.

8.2.10.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τη μοριοδότηση και η βαρύτητά τους θα αναφέρονται λεπτομερώς στο ενημερωτικό έντυπο του Μέτρου, εφόσον εγκριθούν από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Τα κριτήρια θα καθοριστούν λαμβάνοντας υπόψη ενδεικτικά:

- τη συμβολή στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων
- το βαθμό οργάνωσης της αγοράς για το συγκεκριμένο κλάδο και την αναγκαιότητα δημιουργίας πρόσθετης ομάδας στον κλάδο
- τις διεξόδους των προϊόντων στην αγορά

8.2.10.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Οι ενισχύσεις θα παρέχονται στις Ομ.Π. και Ορ.Π. οι οποίες αναγνωρίζονται από την Α.Ε.Α. σε ετήσιες δόσεις για τα πρώτα πέντε έτη από την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίστηκε η Ομ.Π. ή η Ορ.Π.. Η ενίσχυση του πέμπτου έτους καταβάλλεται μόνο μετά τον έλεγχο για την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Η ενίσχυση δεν υπερβαίνει τις 100.000 Ευρώ ανά έτος και υπολογίζεται με βάση την παραγωγή που διατίθεται ετησίως στην αγορά. Επομένως, το συνολικό ανώτατο ποσό που μπορεί να διεκδικήσει μια Ομ.Π. ή η Ορ.Π. για την περίοδο πενταετούς στήριξης είναι 500.000 Ευρώ.

8.2.10.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.10.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

- Ύπαρξη μη καθαρών και σαφών προϋποθέσεων επιλεξιμότητας, π.χ. κριτήρια επιλεξιμότητας, δεσμεύσεις και άλλες υποχρεώσεις των δικαιούχων. Μη τήρηση των ελαχίστων κριτηρίων αναγνώρισης εκ μέρους της ομάδας παραγωγών και απόρριψη της από την Αρμόδια Αρχή. Ελάχιστα κριτήρια είναι το επιχειρηματικό σχέδιο, ο προκαθορισμένος αριθμός των μελών και η αξία/όγκος παραγωγής ανάλογα με την κατηγορία προϊόντος της ομάδας.
- Εκπρόθεσμη υποβολή αίτησης
- Λανθασμένο αίτημα ενίσχυσης/πληρωμής από τους Δικαιούχους
- Προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών εγγράφων πληρωμής
- Μη κατανόηση των προνοιών των ευρωπαϊκών κανονισμών
- Μη ορθολογιστική χρήση των διαθέσιμων κονδυλίων

8.2.10.4.2. Mitigating actions

- Η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με τον ΚΟΑΠ πρέπει να δίνουν ενδελεχή ενημέρωση και πληροφόρηση στους δικαιούχους σχετικά με τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου
- Ορθή ενημέρωση των δικαιούχων μέσω των ΜΜΕ καθώς και δημιουργία ενημερωτικών εντύπων και επιστολών στις οποίες ο δικαιούχος ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που πρέπει να τηρεί
- Εκπαίδευση και ορθή ενημέρωση των εμπλεκόμενων
- Έγκαιροι και έγκυροι διοικητικοί και επιτόπιοι έλεγχοι των αιτημάτων πληρωμών για τυχόν παρατυπίες και λάθη
- Έγκαιρες και έγκυρες πληρωμές των δικαιούχων μέσω λογισμικού
- Ex-ante και ενδιάμεσοι έλεγχοι για την ορθή διαχείριση των ρίσκων μέσω λογισμικού. Συμπεριλαμβάνει συγκρίσεις ποσοστών επί του όγκου παραγωγής, διασταυρωμένες πληρωμές σύμφωνα με τη βάση δεδομένων και σύγκριση προηγούμενων δεσμεύσεων σε σχέση με το τρέχον έτος
- Ex-ante έλεγχοι σύμφωνα με τα αποτελέσματα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και ενδιάμεσοι έλεγχοι σύμφωνα με τα αποτελέσματα των προηγούμενων ετών στην ίδια προγραμματική περίοδο
- Έλεγχος του προϋπολογισμού από τη Διαχειριστική Αρχή, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων κονδυλίων σε σχέση με τον αριθμό των δικαιούχων

8.2.10.4.3. Overall assessment of the measure

- Γενικά στο αντίστοιχο Μέτρο "Ενθάρρυνση σύστασης και λειτουργίας Ομάδων Παραγωγών", κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2007-2013, δεν είχαν παρατηρηθεί ιδιαίτερα προβλήματα εφαρμογής. Σημειώνεται ότι γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι στο 100% των αιτητών πριν από οποιαδήποτε πληρωμή. Το γεγονός αυτό, πέραν των άλλων θετικών, οδηγεί τους συμμετέχοντες στην ανάγκη τήρησης των προνοιών αλλά και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Μέτρο.
- Το κυριότερο πρόβλημα κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο ήταν ο μεγάλος όγκος δεδομένων των αιτήσεων. Τα δεδομένα αυτά, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνουν τιμολόγια και αποδείξεις για τα οποία απαιτείται αρκετός χρόνος καταχώρησης και ολοκλήρωσης των ελέγχων.
- Ο συνεχής μηχανογραφικός έλεγχος, το αξιόπιστο λογισμικό πρόγραμμα αλλά και η συνεχής εκπαίδευση και ενημέρωση των εμπλεκόμενων, έχουν σαν αποτέλεσμα τη μείωση των ρίσκων και τυχόν σφαλμάτων στο ελάχιστο δυνατό σημείο.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου αλλά και την συνεχή πρόοδο και συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, θεωρούμε ότι το Μέτρο τηρεί όλες τις προϋποθέσεις και θεωρείται πλήρως επαληθεύσιμο και ελέγξιμο (verifiable and controllable).

8.2.10.5. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν ισχύει.

8.2.10.6. Information specific to the measure

Description of the official procedure for recognising the groups and organisations

Η αναγνώριση των Ομ.Π. και Ορ.Π. διενεργείται με βάση τη σχετική νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας περί Αναγνώρισεως των Οργανώσεων Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων (Νόμος 164(I)/ 2002 και Νόμος 160(I)/ 2004), όπως εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

Στην πιο πάνω νομοθεσία ορίζεται το θεσμικό όργανο που είναι αρμόδιο (Διευθυντής Τμήματος Γεωργίας) για την αναγνώριση των Ομ.Π. και Ορ.Π., οι διοικητικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται και τα απαραίτητα έγγραφα και δικαιολογητικά που απαιτούνται. Στη νομοθεσία αυτή, όπως εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται, ορίζονται τα ελάχιστα κριτήρια αναγνώρισης (ελάχιστος αριθμός παραγωγών – μελών και ελάχιστος όγκος ή αξία παραγωγής) σε μια οικονομική περιφέρεια των Ομ.Π. και Ορ.Π.

8.2.11.

8.2.12. M10 - Agri-environment-climate (art 28)

8.2.12.1. Legal basis

Άρθρο 28, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

Εφαρμοστικός κανονισμός.

8.2.12.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Οι παγκόσμιες προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας παραγωγής έχουν δημιουργήσει ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον στο οποίο ασκείται σήμερα η γεωργία. Ο ανταγωνισμός ο οποίος προέρχεται από προϊόντα της κοινής αγοράς και προτιμησιακές συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρίτες χώρες, ασκεί συνεχή πίεση στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για περιορισμό του κόστους παραγωγής, ειδικά στα κύρια γηγενή προϊόντα. Το υψηλό κόστος παραγωγής το οποίο επηρεάζεται ακόμη περισσότερο από τα διαθρωτικά χαρακτηριστικά της κυπριακής γεωργίας όπως το ανάγλυφο του εδάφους, οι περιορισμένοι υδάτινοι πόροι, ο πολυτεμαχισμός του κλήρου και το υψηλό κόστος εργασίας διαμόρφωσαν γεωργικές πρακτικές υψηλών εισροών σε αγροχημικά σκευάσματα.

Ειδικότερα, το υψηλό κόστος παραγωγής έχει ως αποτέλεσμα την αυξημένη χρήση ζιζανιοκτόνων για την αντιμετώπιση των ζιζανίων αφού η εν λόγω καλλιεργητική δράση είναι χαμηλού κόστους και δεν απαιτεί μεγάλες εισροές σε ανθρώπινη εργασία. Η εν λόγω γεωργική πρακτική έχει όμως σοβαρές συνέπειες στην ποιότητα των εδαφών και των υδάτινων πόρων και στη βιοποικιλότητα, ενώ λειτουργεί αρνητικά ως προς τον περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (NO₂, CH₄) και εκπομπών CO₂.

Η χημική ζιζανιοκτονία έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του κινδύνου ρύπανσης των υπόγειων και επιφανειακών νερών λόγω της απορροής των χημικών ζιζανιοκτόνων που εφαρμόζονται στο έδαφος. Σύμφωνα με τη μελέτη «Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο» που ετοιμάστηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος (2012) σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς και ιδιωτικούς φορείς, μια από τις κυριότερες αιτίες διάχυτης ρύπανσης των υδάτων στην Κύπρο είναι η εντατικοποίηση της γεωργίας, με τη χρήση μεταξύ άλλων, και ζιζανιοκτόνων. Η ρύπανση των υδάτων προκαλείται με την έκλυση των στοιχείων που περιέχουν τα χημικά ζιζανιοκτόνα στους υπόγειους υδροφορείς.

Η συνεχής χρήση ζιζανιοκτόνων και η απουσία εδαφικής κατεργασίας έχει επιφέρει επίσης σημαντικά προβλήματα υποβάθμισης της γονιμότητας του εδάφους, περιορισμένου αερισμού του καθώς και μείωσης της δυνατότητας συγκράτησης υγρασίας. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι, η χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση της ποικιλότητας των ωφέλιμων μικροοργανισμών του εδάφους, μειώνοντας σημαντικά με τον τρόπο αυτό τη λειτουργικότητα των εδαφών.

Επιπλέον στη μελέτη «Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο», αναφέρεται ότι η εναπόθεση και εισχώρηση ρύπων στο έδαφος, είναι μία από τις σημαντικότερες απειλές για τη βιοποικιλότητα όχι μόνο της Κύπρου αλλά και του υπόλοιπου κόσμου. Οι αυξημένες συγκεντρώσεις ρύπων στο έδαφος προκαλούν αλυσιδωτές επιπτώσεις στο περιβάλλον, με σημαντικότερες επιπτώσεις, την έμμεση ρύπανση των υδάτων και της τροφικής αλυσίδας, την επιβίωση ευαίσθητων οικοσυστημάτων και την αλλοίωση των φυσικών

πόρων. Ως μια από τις πιο σοβαρές διάχυτες αιτίες εδαφικής ρύπανσης αποτελεί η αυξημένη χρήση αγροχημικών, συμπεριλαμβανομένων και των ζιζανιοκτόνων, στα πλαίσια της γεωργικής δραστηριότητας, ειδικότερα όταν αυτή δεν πραγματοποιείται με ορθολογικό τρόπο.

Ένα άλλο από τα συμπεράσματα της μελέτης «Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο» είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των εδαφών της Κύπρου κατατάσσεται στην κατηγορία «κρίσιμες περιοχές» ή «ευαίσθητες στην απερίμωση» περιοχές. Οι παράγοντες που συντείνουν στο φαινόμενο ποικίλουν και συνδέονται τόσο με φυσικά φαινόμενα όσο και με ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι φυσικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις πυρκαγιές, την εφαρμογή λανθασμένων γεωργικών πρακτικών και την εγκατάλειψη αγροτικών περιοχών, με επακόλουθη μείωση της συνεχούς καλλιεργητικής φροντίδας σε αυτές. Η βιοποικιλότητα εξάλλου επηρεάζεται αρνητικά από την απερίμωση.

Η γενικευμένη χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων πέραν των άμεσων επιπτώσεων που περιγράφηκαν πιο πάνω έχει και δευτερεύουσες επιπτώσεις από την έκλυση CO₂ από τη βιομηχανία παραγωγής ζιζανιοκτόνων, εκπεφρασμένης σε κιλά ισοδύναμου άνθρακα (Carbon Equivalent CA - Lal, R., 2004) να κυμαίνεται σε ένα εύρος 1,7 – 12,6 kg CE/Kg δραστικής ουσίας με μέση τιμή τα 6,3 kg CE/Kg δραστικής ουσίας. Η μέση έκλυση C ανά εκτάριο για την εφαρμογή ζιζανιοκτόνων υπολογίζεται σε 1,4 Kg CE/ ha. Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι για τη χημική ζιζανιοκτονία ενός εκταρίου φυλλοβόλων οπωροφόρων δέντρων, απαιτούνται 5 kg δραστικής ουσίας diquat (Norm Improut- Output, ΓΓΕ), υπολογίζεται ότι εκλύονται περίπου 31,4 Kg CE. Αντίθετα, η μέση τιμή για καλλιέργεια του εδάφους κυμαίνεται μεταξύ 3,0 – 8,6 Kg CE/ ha ανάλογα με το μέγεθος του μηχανήματος, με μέση τιμή 4 Kg CE /ha.

Η υιοθέτηση πρακτικών που μειώνουν τη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων από χημικές ουσίες όπως τα ζιζανιοκτόνα, συμβάλλουν στην προστασία των εδαφών και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, αποτρέπουν τις πυρκαγιές και την απερίμωση και βελτιώνουν το ισοζύγιο διοξειδίου του άνθρακα που παράγεται από τη γεωργία. Βασικό στόχο του μέτρου αποτελεί ο περιορισμός των φαινομένων που περιγράφονται ανωτέρω μέσω του πλήρους αποκλεισμού χημικών ζιζανιοκτόνων και αντικατάστασης τους με τη μηχανική καταπολέμηση των ζιζανίων.

Η πλήρης απαγόρευση της χημικής ζιζανιοκτονίας περιορίζει στο ελάχιστο τον κίνδυνο ρύπανσης υπόγειων και επιφανειακών νερών από την απορροή των αγροχημικών και ειδικότερα των χημικών ζιζανιοκτόνων που εφαρμόζονται στο έδαφος.

Επιπλέον η μηχανική καταπολέμηση των ζιζανίων συμβάλλει σημαντικά στην προστασία των εδαφών και στη διατήρηση της γονιμότητας τους κυρίως, λόγω της αύξησης της συγκέντρωσης του οργανικού άνθρακα στα επιφανειακά στρώματα αυτών των εδαφών. Τεχνικές ελαφριάς καλλιέργειας του εδάφους με ταυτόχρονη ενσωμάτωση των αγριόχορτων βελτιώνουν τη σύσταση τους λόγω της αύξησης της συγκέντρωσης της οργανικής ουσίας στα επιφανειακά στρώματα των εδαφών. Αυξημένη ποσότητα οργανικής ουσίας έχει ως αποτέλεσμα το σχηματισμό σταθερότερων συσσωματωμάτων στο έδαφος, μειώνοντας με αυτό τον τρόπο τη διάβρωση του. Η οργανική ουσία έχει την ικανότητα να συγκρατεί μεγάλες ποσότητες υγρασίας γι'αυτό και όταν προστεθεί στα ελαφρά αμμώδη εδάφη, αυτά συγκρατούν μεγαλύτερη ποσότητα νερού, περιορίζοντας τη μετακίνηση του στα βαθύτερα στρώματα, ενώ οι μεμονωμένοι κόκκοι του εδάφους συνενώνονται και βελτιώνεται η δομή του. Στα βαρετά αργιλώδη εδάφη προκαλεί αύξηση του πορώδους και της διαπερατότητας, βελτιώνοντας έτσι την αποστράγγιση και τον αερισμό τους. Ταυτόχρονα, προστατεύει τα εδάφη από τη διάβρωση γιατί υποβοηθά στη συνένωση των κόκκων δημιουργώντας σταθερά συσσωματώματα. Επιπρόσθετα, μειώνεται σημαντικά η ανταλλαγή αερίων μεταξύ των πόρων του εδάφους και της ατμόσφαιρας, με αποτέλεσμα να μειώνονται οι εκπομπές οξειδίων του αζώτου που σχηματίζονται κατά την διαδικασία της νιτροποίησης.

Με την αποσύνθεση της οργανικής ουσίας παράγονται διάφορα οξέα με αποτέλεσμα να αυξάνεται η οξύτητα του εδάφους. Αυτό μειώνει έστω και παροδικά το pH του εδάφους, πράγμα πολύ επιθυμητό για τα αλκαλικά εδάφη της Κύπρου, αφού με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η πρόσληψη των διαφόρων θρεπτικών στοιχείων π.χ. φωσφόρου και ιχνοστοιχείων από τις ρίζες. Επίσης, η οργανική ουσία βελτιώνει την εναλλακτική ικανότητα (C.EC) του εδάφους, μέσω της οποίας το έδαφος συγκρατεί τα διάφορα θρεπτικά στοιχεία σε αφομοιώσιμη μορφή. Επίσης, η οργανική ουσία προσφέρει το οργανικό υπόστρωμα για την ανάπτυξη και πολλαπλασιασμό των διαφόρων μικροοργανισμών. Αποτέλεσμα αυτής της δράσης είναι η αποσύνθεση και απελευθέρωση των διαφόρων θρεπτικών στοιχείων και ο εμπλουτισμός του εδάφους σε στοιχεία που εύκολα μπορούν να προσληφθούν από τα δέντρα.

Ως εκ των πιο πάνω, βιοποικιλότητα αναμένεται να ενδυναμωθεί εμμέσως, μέσω της μείωσης της ρύπανσης των εδαφών, του περιορισμού των πυρκαγιών και της αποφυγής της απερίμωσης όπως έχει αιτιολογηθεί πιο πάνω. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο θετικός αντίκτυπος της προτεινόμενης δράσης στην απερίμωση αιτιολογείται άμεσα από την αποφυγή εφαρμογής λανθασμένων γεωργικών πρακτικών και έμμεσα με την αποτροπή της εγκατάλειψης αγροτικών περιοχών με επακόλουθη μείωση της συνεχούς καλλιεργητικής φροντίδας σε αυτές.

Επιπλέον, με την αποτροπή της ύπαρξης ξηρών ζιζανίων στο έδαφος, επιτυγχάνεται μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (NO₂ και CH₄), λόγω περιορισμού των πυρκαγιών και των επιβλαβών αερίων που εκκρίνονται στην ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς. Η προτεινόμενη δράση περιορίζει την παρουσία ξηρής βλάστησης στα εδάφη των οπωρώνων, που παρατηρείται κατά τη χρήση των ζιζανιοκτόνων, αφού τα ζιζάνια ενσωματώνονται στο έδαφος, αποταμιεύοντας παράλληλα οργανική ουσία.

Αναμένεται επιπλέον, λόγω του περιορισμού της χρήσης αγροχημικών (ζιζανιοκτόνων), θετικό ισοζύγιο εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, έμμεσα, μέσω της μείωσης εκπομπών από την παρασκευή και εφαρμογή τους στην εκμετάλλευση.

Οι βασικοί στόχοι του Μέτρου συντελούν στην ικανοποίηση των αναγκών που έχουν καταδειχθεί από την SWOT Analysis για την κυπριακή γεωργία και εξ ορισμού εξυπηρετούν τους εγκάρσιους στόχους της Αγροτικής Ανάπτυξης για διαφύλαξη του περιβάλλοντος και μετριασμό των φαινομένων που προκαλούν τις κλιματικές αλλαγές. Συγκεκριμένα συμβάλλουν στην αποτροπή της υποβάθμισης της ποιότητας των υδάτων και του εδάφους και στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (NO₂, CH₄) και εκπομπών CO₂, μέσω του πλήρους αποκλεισμού της χημικής ζιζανιοκτονίας.

Η συγκεκριμένη δράση, θα έχει ως αποτέλεσμα:

- τη βελτίωση των υπόγειων υδροφορέων με την αποφυγή της έκπλυσης των δραστικών ουσιών που περιέχουν τα χημικά ζιζανιοκτόνα
- τη βελτίωση του αερισμού και της ικανότητας προσρόφησης και συγκράτησης υγρασίας από το έδαφος, μέσω της ελαφριάς κατεργασίας
- τη βελτίωση της δομής, της χημικής σύστασης και της γονιμότητας του εδάφους αποτρέποντας την υποβάθμιση της ποιότητας του και εμπλουτίζοντας το με οργανική ουσία, ειδικά όπου εφαρμόζεται μηχανική καλλιέργεια με ενσωμάτωση των ζιζανίων στο έδαφος
- διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσω της μειωμένης εναπόθεσης και εισχώρησης ρύπων στο έδαφος
- θετικό ισοζύγιο εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω της μείωσης εκπομπών από την παρασκευή και εφαρμογή αγροχημικών (ζιζανιοκτόνων) στην εκμετάλλευση
- τη μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (NO₂ και CH₄) και επιβλαβών αερίων που εκκρίνονται

στην ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς, εφόσον η απουσία ξηρών ζιζανίων μέσω της ενσωμάτωσης τους στο έδαφος, αποτρέπει την εκδήλωση πυρκαγιάς.

Ωστόσο, η εφαρμογή της αγροπεριβαλλοντικής δράσης που αναφέρεται πιο πάνω, σημαίνει επιπλέον οικονομική επιβάρυνση στους παραγωγούς που θα την εφαρμόζουν. Μέσω του Καθεστώτος θα παρέχεται οικονομική ενίσχυση στους παραγωγούς που θα εφαρμόζουν την υπό αναφορά δράση, ως αντιστάθμισμα του οικονομικού κόστους με το οποίο θα επιφορτίζονται για να την εφαρμόζουν.

Για την καλύτερη δυνατή αποδοτικότητα του μέτρου και τα μέγιστα αγροπεριβαλλοντικά οφέλη, η κύρια δράση του μέτρου θα τυγχάνει τεχνικής προσαρμογής ανάλογα με τις γεωργικές πρακτικές που ακολουθούνται για τις κύριες γεωργικές καλλιέργειες της Κύπρου.

Το Μέτρο συνεισφέρει στην Θεματική Προτεραιότητα 4.

8.2.12.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.12.3.1. 10.1.1A Αποκλεισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια των Φυλλοβόλων Δένδρων

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.1.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των φυλλοβόλων οπωροφόρων δένδρων, με εξαίρεση τις αμυγδαλιές και τις φουντουκιές. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων. Η μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του μέτρου και των επιμέρους καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.1.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε

τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν .

8.2.12.3.1.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που αναλαμβάνουν να τηρούν τις υποχρεώσεις του Μέτρου.

8.2.12.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των φυλλοβόλων οπωροφόρων δένδρων, με εξαίρεση τις αμυγδαλιές και τις φουντουκίες. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων και μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων που μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσοτέρων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα (κόσπα ή πάλα), βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.1.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι για την καλλιέργεια των φυλλοβόλων δέντρων (με εξαίρεση την αμυγδαλιά/ φουντουκιά): 0,1 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το Καθεστώς θα εφαρμοστεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος. Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη

μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας στα φυλλοβόλα οπωροφόρα δέντρα, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **500 Ευρώ/ εκτάριο** για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.1.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.1.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Εντοπίζονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

Επιπρόσθετα το παρόν καθεστώς εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην καλλιέργεια των φυλλοβόλων και πιθανόν οι αιτητές να μην έχουν πλήρως κατανοήσει τις υποχρεώσεις του

Τονίζεται επίσης ότι τα φυλλοβόλα είναι μεγάλη κατηγορία και δεν διευκρινίζεται ποιες κατηγορίες είναι επιλέξιμες για επιδότηση. Οι επιλέξιμες καλλιέργειες θα πρέπει να καθορίζονται με λεπτομέρεια πριν από την Προκήρυξη.

8.2.12.3.1.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή των αιτητών στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

Με την προκήρυξη του Καθεστώτος θα πρέπει επίσης να καθοριστούν αναλυτικά οι επιλέξιμες καλλιέργειες.

8.2.12.3.1.9.3. Overall assessment of the measure

Το Καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.1.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.1.9.4.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια των Φυλλοβόλων Δένδρων

8.2.12.3.1.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.1.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.1.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.1.10.1.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια των Φυλλοβόλων Δένδρων

8.2.12.3.1.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του

Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του **Παραρτήματος II**.

8.2.12.3.1.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Καταπολέμηση ζιζανίων με χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων

8.2.12.3.2. 10.1.1B Αποκλεισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Ελιάς

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.2.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά στην εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου της ελιάς. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων. Η μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.2.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι, ο οποίοι θα επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του μέτρου και των επιμέρους καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.2.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

8.2.12.3.2.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.2.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου της Ελιάς. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης

χημικών ζιζανιοκτόνων και μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων που μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.2.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι για την καλλιέργεια της ελιάς: 0,5 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το Καθεστώς θα εφαρμοστεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος. Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας, στην καλλιέργεια της ελιάς, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **220 Ευρώ/ εκτάριο** για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.2.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.2.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων.

Επιπρόσθετα το παρόν καθεστώς εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην καλλιέργεια της ελιάς και πιθανόν οι αιτητές να μην έχουν πλήρως κατανοήσει τις υποχρεώσεις του.

8.2.12.3.2.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.2.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.2.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.2.9.4.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Ελιάς

8.2.12.3.2.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.2.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to

exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.2.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.2.10.1.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Ελιάς

8.2.12.3.2.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άρση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του **Παραρτήματος II**.

8.2.12.3.2.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Καταπολέμηση ζιζανίων με χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων

8.2.12.3.3. 10.1.1Γ Αποκλεισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια των Εσπεριδοειδών

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.3.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των εσπεριδοειδών. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων. Η μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.3.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του μέτρου και των επιμέρους καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.3.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.3.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.3.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων

καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των εσπεριδοειδών. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων και μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων που μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσοτέρων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.3.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι για την καλλιέργεια των εσπεριδοειδών δέντρων: 0,3 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.3.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το Καθεστώς θα εφαρμοστεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος. Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης, με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.3.8. (Applicable) amounts and support rates

Για τη μηχανική καταστροφή των ζιζανίων έναντι της χρήσης ζιζανιοκτόνων στα εσπεριδοειδή, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **225** Ευρώ/εκτάριο για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.3.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.3.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων.

8.2.12.3.3.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.3.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.3.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.3.9.4.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια των Εσπεριδοειδών

8.2.12.3.3.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση είναι ελέγξιμη με επιτόπου έλεγχο

8.2.12.3.3.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.3.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.3.10.1.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια των Εσπεριδοειδών

8.2.12.3.3.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά

την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτροϋπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του **Παράρτηματος II**.

8.2.12.3.3.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Καταπολέμηση ζιζανίων με χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων

8.2.12.3.4. 10.1.1Δ Αποκλεισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια του Παραδοσιακού Τοπίου

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.4.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου των επιλέξιμων καλλιεργειών. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων. Η μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσοτέρων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

Η Δράση απευθύνεται σε παραδοσιακές φυτείες αμυγδαλιάς, χαρουπιάς, φουντουκιάς και εντατικές καλλιέργειες αγριοτριανταφυλλιάς (*Rosa damaskina*) που σχετίζονται με την παράδοση και είναι χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας του τοπίου.

8.2.12.3.4.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του μέτρου και των επιμέρους καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.4.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.4.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.4.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν την εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των επιλέξιμων καλλιεργειών. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων και μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων που μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.4.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι 0,1 εκτάριο.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.4.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το Καθεστώς θα εφαρμοστεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος. Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.4.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας, σε παραδοσιακές καλλιέργειες δέντρων και θάμνων θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **180 Ευρώ/ εκτάριο** για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.4.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.4.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων.

8.2.12.3.4.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.4.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.4.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.4.9.4.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια του Παραδοσιακού Τοπίου

8.2.12.3.4.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο.

8.2.12.3.4.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών

8.2.12.3.4.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.4.10.1.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια του Παραδοσιακού Τοπίου

8.2.12.3.4.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του **Παραρτήματος II**.

8.2.12.3.4.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Καταπολέμηση ζιζανίων με χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων

8.2.12.3.5. 10.1.1E Περιορισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων και Εντομοκτόνων στην Καλλιέργεια της Μπανάνας

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.5.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά στην αφαίρεση των παλιών φύλλων των δέντρων καθώς και ολόκληρων των δέντρων της προηγούμενης χρονιάς και την εναπόθεση των φυτικών αυτών μερών στο έδαφος, μεταξύ των γραμμών της φυτείας. Με την πρακτική αυτή επιτυγχάνεται ο επαρκής αερισμός και φωτισμός της φυτείας, με αποτέλεσμα την αποτροπή δημιουργίας συνθηκών που ευνοούν την ανάπτυξη εχθρών και ασθενειών και κατά συνέπεια την αποφυγή χρήσης χημικών σκευασμάτων για αντιμετώπισή τους. Με την εναπόθεση των φυτικών υπολειμμάτων στο έδαφος, επιτυγχάνεται επίσης ο εμπλουτισμός του εδάφους με οργανική ουσία βελτιώνοντας έτσι τη δομή και τη γονιμότητα του, ενώ μειώνονται παράλληλα και οι απώλειες της εδαφικής υγρασίας λόγω εξάτμισης εξοικονομώντας έτσι το διαθέσιμο νερό άρδευσης.

8.2.12.3.5.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι ο οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.5.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.5.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.5.5. Eligible costs

Επιλέξιμες δαπάνες είναι η αφαίρεση των δέντρων της φυτείας της προηγούμενης χρονιάς καθώς και η αφαίρεση με κλάδεμα των παλιών φύλλων των δένδρων της υφιστάμενης φυτείας και η εναπόθεση αυτών των φυτικών υπολειμμάτων στο έδαφος μεταξύ των γραμμών. Η Δράση αυτή πραγματοποιείται από τους γεωργούς κάθε χρόνο κατά τους μήνες Απρίλιο / Μάιο.

8.2.12.3.5.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση για την καλλιέργεια της μπανάνας είναι 0,1 εκτάριο.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.5.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Το Καθεστώς θα εφαρμοστεί σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος. Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.5.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την αφαίρεση των δέντρων της φυτείας της προηγούμενης χρονιάς καθώς και την αφαίρεση με κλάδεμα των παλιών φύλλων των δένδρων της υφιστάμενης φυτείας και την εναπόθεση αυτών των φυτικών υπολειμμάτων στο έδαφος μεταξύ των γραμμών στην καλλιέργεια της μπανάνας, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **800 Ευρώ/ εκτάριο** για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.5.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.5.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

Επιπρόσθετα το παρόν καθεστώς εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην καλλιέργεια της μπανάνας και πιθανόν οι αιτητές να μην έχουν πλήρως κατανοήσει τις υποχρεώσεις του

8.2.12.3.5.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για

τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.5.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο

8.2.12.3.5.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.5.9.4.1. Περιορισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων και Εντομοκτόνων στην Καλλιέργεια της Μπανάνας

8.2.12.3.5.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο.

8.2.12.3.5.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.5.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.5.10.1.1. Περιορισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων και Εντομοκτόνων στην Καλλιέργεια της Μπανάνας

8.2.12.3.5.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άρωση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση", του Παραρτήματος II.

8.2.12.3.5.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Καταπολέμηση ζιζανίων με χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων.

8.2.12.3.6. 10.1.1Z Αποκλεισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Αμπέλου

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.6.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά στην εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των καλλιεργειών της αμπέλου. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων. Η μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσοτέρων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.6.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.6.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.6.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.6.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στην εφαρμογή οποιουδήποτε τρόπου μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων καθ' όλη τη διάρκεια του βλαστικού κύκλου όλων των καλλιεργειών της αμπέλου. Προβλέπεται ο πλήρης αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων και μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων που μπορεί να εφαρμοστεί με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες μεθόδους: περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα και εδαφοκάλυψη κάτω από την κόμη των φυτών.

8.2.12.3.6.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι για την καλλιέργεια της αμπέλου: 0,1 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.6.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.6.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας, στην καλλιέργεια της αμπέλου, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **600 Ευρώ/ εκτάριο** για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.6.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.6.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

8.2.12.3.6.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς

και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.6.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.6.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.6.9.4.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Αμπέλου

8.2.12.3.6.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.6.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.6.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.6.10.1.1. Μηχανική αντιμετώπιση ζιζανίων - αποκλεισμός της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Αμπέλου

8.2.12.3.6.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο **"1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση"**, του **Παραρτήματος II**.

8.2.12.3.6.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Καταπολέμηση ζιζανίων με χρήση χημικών ζιζανιοκτόνων

8.2.12.3.7. 10.1.1 Η Πυροπροστατευτικοί χειρισμοί στην Καλλιέργεια της Αμπέλου

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.7.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά στον κλαδοκάθαρο, δηλαδή την απομάκρυνση ή μηχανική καταστροφή ερπόντων κληματίδων περιμετρικά του αμπελώνα (1,5 μέτρο) και την διατήρηση του εδάφους περιμετρικά του αμπελώνα καθαρού από ζιζάνια χρησιμοποιώντας μηχανικά μέσα (περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα). Η Δράση αυτή αποσκοπεί στην καθαριότητα του αμπελώνα και στην αποτροπή μετάδοσης πυρκαγιάς διαμέσου του, από κληματίδες που έρπονται στο έδαφος αλλά και από την ξηρή βλάστηση η οποία αποτελεί εύφλεκτη ύλη.

Η συμμετοχή στο Καθεστώς αυτό προϋποθέτει και την παράλληλη συμμετοχή στο Καθεστώς 10.1.1.Z.

8.2.12.3.7.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι ο οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.7.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.7.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.7.5. Eligible costs

Το Καθεστώς αφορά στον κλαδοκάθαρο, δηλαδή την απομάκρυνση ή μηχανική καταστροφή ερπόντων κληματίδων περιμετρικά του αμπελώνα (1,5 μέτρο) και την διατήρηση του εδάφους περιμετρικά του αμπελώνα καθαρού από ζιζάνια χρησιμοποιώντας μηχανικά μέσα (περιορισμένου βάθους κατεργασία εδάφους, αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή μακρύ δρεπάνι/ λεπίδα, βοτάνισμα). Η δράση αυτή αποσκοπεί στην καθαριότητα του αμπελώνα από τις κληματίδες που έρπονται στο έδαφος αλλά και από την ξηρή βλάστηση η οποία αποτελεί εύφλεκτη ύλη σε περίπτωση πυρκαγιάς, η οποία θα αποτρέψει την μετάδοση της πυρκαγιάς διάμεσου του αμπελώνα.

Η συμμετοχή στο Καθεστώς αυτό προϋποθέτει και την παράλληλη συμμετοχή στο Καθεστώς 10.1.1.Z.

8.2.12.3.7.6. Eligibility conditions

Απαραίτητη προϋπόθεση για δικαίωμα συμμετοχής στο Καθεστώς, είναι η συμμετοχή στο Καθεστώς 10.1.1.Z με τίτλο: Αποκλεισμός της χρήσης Χημικών Ζιζανιοκτόνων στην Καλλιέργεια της Αμπέλου.

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι για την καλλιέργεια της αμπέλου: 0,1 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.7.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης. Ειδικότερα για το Καθεστώς αυτό, θα λαμβάνεται υπόψη η απόσταση των τεμαχίων από τα κρατικά δάση και τις κοινότητες (π.χ. 2 χλμ).

8.2.12.3.7.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή πυροπροστατευτικών χειρισμών μηχανικής αντιμετώπισης ζιζανίων αντί της χημικής ζιζανιοκτονίας, στη καλλιέργεια της αμπέλου, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **80 Ευρώ/ εκτάριο** για κάλυψη του πρόσθετου κόστους.

8.2.12.3.7.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.7.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων.

8.2.12.3.7.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.7.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.7.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.7.9.4.1. Απομάκρυνση ή μηχανική καταστροφή ερπόντων κληματίδων περιμετρικά του αμπελώνα

8.2.12.3.7.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.7.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia,

general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.7.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.7.10.1.1. Απομάκρυνση ή μηχανική καταστροφή ερπόντων κληματίδων περιμετρικά του αμπελώνα

8.2.12.3.7.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται

κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδέυματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα ΙΙ**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του **Παραρτήματος II**.

8.2.12.3.7.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Πρόκειται για νέα καινοτόμο δράση η οποία δεν αποτελούσε συνήθη πρακτική. Η δράση είναι προληπτική και αποσκοπεί στο περιορισμό της επέκτασης καθώς και στην μείωση των επιπτώσεων από πυρκαγιές

8.2.12.3.8. 10.1.2A Εφαρμογή Κύκλου Τριετούς Αμειψισποράς στην Καλλιέργεια της Πατάτας

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.8.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά στην εφαρμογή ενός παραδοσιακού καλλιεργητικού συστήματος τριετούς αμειψισποράς με υποχρεωτική εφαρμογή χλωρής λίπανσης, που περιλαμβάνει εναλλαγή με ένα χρόνο πατάτες, ένα χρόνο άλλη ετήσια καλλιέργεια εκτός των σολιανοειδή και ένα χρόνο αποκλειστική εφαρμογή χλωρής λίπανσης.

8.2.12.3.8.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι ο οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το διαφυγόν εισόδημα και το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.8.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/ΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.12.3.8.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.8.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στην εφαρμογή ενός παραδοσιακού καλλιεργητικού συστήματος τριετούς αμειψισποράς με υποχρεωτική εφαρμογή χλωρής λίπανσης, που περιλαμβάνει εναλλαγή με ένα χρόνο πατάτες, ένα χρόνο άλλη ετήσια καλλιέργεια εκτός των σολανοειδή και ένα χρόνο αποκλειστική εφαρμογή χλωρής λίπανσης, αντί της συνήθους πρακτικής που αφορά κυρίως μονοκαλλιέργεια και μερικές φορές σύστημα διετούς αμειψισποράς.

8.2.12.3.8.6. Eligibility conditions

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη. Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι το 0,5 εκτάριο.

8.2.12.3.8.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.8.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή τριετούς συστήματος αμειψισποράς στην καλλιέργεια της πατάτας θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση 490 Ευρώ/ εκτάριο για κάλυψη του πρόσθετου κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος.

8.2.12.3.8.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.8.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Λόγω τις υποχρεωτικής εναλλαγής καλλιεργειών στην εφαρμογή της αμειψισποράς υπάρχουν πολλές διαφορετικές καλλιέργειες που δύναται να είναι επιλέξιμες κάτι που πιθανόν να προκαλέσει σύγχυση στους αιτητές

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

8.2.12.3.8.9.2. Mitigating actions

Θα πρέπει με την προκήρυξη του καθεστώτος να δημοσιευτεί αναλυτικός πίνακας με τις επιλέξιμες ομάδες

καλλιεργειών που θα μπορούν να εφαρμοστούν στα πλαίσια της αμειψισποράς

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.8.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.8.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.8.9.4.1. Εφαρμογή συστήματος τριετούς αμειψισποράς στην Καλλιέργεια της Πατάτας

8.2.12.3.8.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.8.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.8.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.8.10.1.1. Εφαρμογή συστήματος τριετούς αμειψισποράς στην Καλλιέργεια της Πατάτας

8.2.12.3.8.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρηνή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος

είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβόλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση", του Παραρτήματος II.

8.2.12.3.8.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Μονοκαλλιέργεια ή/ και σύστημα διετούς αμειψισποράς.

8.2.12.3.9. 10.1.2B Εφαρμογή Κύκλου Τριετούς Αμειψισποράς στις Αροτραίες Καλλιέργειες

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.9.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά στην εφαρμογή ενός εξαετούς συστήματος αμειψισποράς και τη χρήση πιστοποιημένου σπόρου κάθε έτος. Ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος με την υποβολή της αίτησης να τηρήσει εξαετές πρόγραμμα αμειψισποράς, σε δύο τριετείς κύκλους. Το πρόγραμμα αμειψισποράς θα πρέπει ανά τριετία να περιλαμβάνει υποχρεωτικά ψυχανθή ή μίγμα, χλωρή λίπανση και σιτηρά σε ξεχωριστά έτη.

8.2.12.3.9.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι ο οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο διαφυγόν εισόδημα και το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.9.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την οδηγία 91/676/ΕΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την οδηγία 2009/128/ΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.9.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.9.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στην απώλεια του ακαθάριστου κέρδους, η οποία προκύπτει από την εφαρμογή του τριετούς συστήματος αμειψισποράς, αντί της συνήθους πρακτικής της μονοκαλλιέργειας των σιτηρών.

8.2.12.3.9.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση για την εφαρμογή προγράμματος τριετούς αμειψισποράς στα σιτηρά είναι 1 εκτάριο.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης, όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.9.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.9.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή τριετούς συστήματος αμειψισποράς στην καλλιέργεια των σιτηρών θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση 265 Ευρώ/ εκτάριο για την κάλυψη του πρόσθετου κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος.

8.2.12.3.9.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.9.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

Επιπρόσθετα το παρόν καθεστώς εφαρμόζεται για πρώτη φορά στις αροτραίες καλλιέργειες και πιθανόν οι αιτητές να μην έχουν πλήρως κατανοήσει τις υποχρεώσεις του

Λόγω τις υποχρεωτικής εναλλαγής καλλιεργειών στην εφαρμογή της αμειψισποράς υπάρχουν πολλές διαφορετικές καλλιέργειες που δύναται να είναι επιλέξιμες κάτι που πιθανόν να προκαλέσει σύγχυση στους αιτητές

Επίσης θα πρέπει να καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής του πιστοποιημένου σπόρου.

8.2.12.3.9.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Καθεστώς καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

Θα πρέπει με την προκήρυξη του καθεστώτος να δημοσιευτεί αναλυτικός πίνακας με τις επιλέξιμες ομάδες καλλιέργειών που θα μπορούν να εφαρμοστούν στα πλαίσια της αμειψισποράς

Επιπρόσθετα, για σκοπούς ελέγχου της χρήσης του πιστοποιημένου σπόρου θα πρέπει να δημοσιευτεί κατάλογος με τις ελάχιστες ποσότητες σπόρου ανά καλλιέργεια/έκταση.

Θα πρέπει επίσης να γίνει υποχρεωτική η προσκόμιση δικαιολογητικών αγοράς επαρκούς ποσότητας σπόρου ανά έτος μαζί με την υποβολή αιτήματος ενίσχυσης.

8.2.12.3.9.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.9.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.9.9.4.1. Εφαρμογή συστήματος τριετούς αμειψισποράς στις Αροτραίες Καλλιέργειες

8.2.12.3.9.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

Ο έλεγχος χρήσης πιστοποιημένου σπόρου θα γίνεται διοικητικά με τον έλεγχο των αποδεικτικών αγοράς σπόρου που θα προσκομίζονται με την αίτηση καθώς και με την χρήση μηχανογραφικού για προσδιορισμό τήρησης της αναλογίας ποσότητας σπόρου/καλλιέργειας

8.2.12.3.9.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking

of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.9.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.9.10.1.1. Εφαρμογή συστήματος τριετούς αμειψισποράς στις Αροτραίες Καλλιέργειες

8.2.12.3.9.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να

διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του Παραρτήματος II.

8.2.12.3.9.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Μονοκαλλιέργεια σιτηρών

8.2.12.3.10. 10.1.3A Εφαρμογή Προγράμματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής στην καλλιέργεια της Πατάτας

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.10.1. Description of the type of operation

Πρώθηση ενός συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής (Ο.Δ.Π. – ICM) πατατών, το οποίο για σκοπούς καλύτερης αποτελεσματικότητας, θα συνοδεύεται με πρακτικές σωστής διαχείρισης των εναπομενόντων (σκάρτων) κονδύλων που προκύπτουν μετά το πέρας της συγκομιδής και οι οποίοι αποτελούν εστίες μόλυνσης των εδαφών από παθογόνα.

8.2.12.3.10.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι ο οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο διαφυγόν εισόδημα και το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.10.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.10.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.10.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν την διαχείριση λίπανσης η οποία περιλαμβάνει κάθε τρία χρόνια εργαστηριακές αναλύσεις εδάφους με σκοπό τον προσδιορισμό των επιπέδων των κύριων θρεπτικών στοιχείων (N,P,K), και την σωστή διαχείριση των σκάρτων κονδύλων που προκύπτουν μετά το πέρας της συγκομιδής. Επίσης περιλαμβάνεται το κόστος της υποχρεωτικής ετήσιας πιστοποίησης από ένα ιδιωτικό, ανεξάρτητο οργανισμό πιστοποίησης για την εφαρμογή ιδιωτικού πρωτοκόλλου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής (GLOBALGAP, TESCO NATURE CHOICE, κτλ).

8.2.12.3.10.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση για την εφαρμογή Προγράμματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής στην καλλιέργεια πατάτας, είναι 0.5 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης, όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.10.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης

8.2.12.3.10.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής στην καλλιέργεια της πατάτας, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση 300 Ευρώ/ εκτάριο για κάλυψη του πρόσθετου κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος.

8.2.12.3.10.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.10.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

8.2.12.3.10.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για

τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.10.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.10.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.10.9.4.1. Διαχείριση λίπανσης, διαχείριση κονδύλων και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής στη Καλλιέργεια της Πατάτας

8.2.12.3.10.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η ετήσια πιστοποίηση ελέγχεται διοικητικά με την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών από τους πιστοποιημένους φορείς

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.10.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο σημείο M10.f του Μέρους.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Δεν εφαρμόζεται.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.10.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.10.10.1.1. Διαχείριση λίπανσης, διαχείριση κονδύλων και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής στη Καλλιέργεια της Πατάτας

8.2.12.3.10.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται

για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτροϋπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "1.2

Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση", του Παραρτήματος II.

8.2.12.3.10.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Η συνήθης πρακτική περιλαμβάνει την μονοκαλλιέργεια πατάτας, χωρίς πραγματοποίηση αναλύσεων εδάφους.

Επίσης όλα τα υπολείμματα κονδύλων παρέμεναν εντός του καλλιεργούμενου τεμαχίου χωρίς να συλλεχθούν.

8.2.12.3.11. 10.1.3B Εφαρμογή Προγράμματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής στην καλλιέργεια των Εσπεριδοειδών

Sub-measure:

- 10.1 - payment for agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.11.1. Description of the type of operation

Προώθηση ενός προγράμματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής (Ο.Δ.Π. – ICM) εσπεριδοειδών, το οποίο για σκοπούς καλύτερης αποτελεσματικότητας, θα συνοδεύεται με χρήση παγίδων για μαζική παγίδευση εχθρών.

8.2.12.3.11.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι, οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο διαφυγόν εισόδημα και το επιπλέον κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.11.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί .

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.12.3.11.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.11.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στην διαχείριση λίπανσης η οποία περιλαμβάνει κάθε τρία χρόνια εργαστηριακές αναλύσεις εδάφους με σκοπό τον προσδιορισμό των επιπέδων των κύριων θρεπτικών στοιχείων (N,P,K), το κόστος αγοράς καθώς και την ανθρώπινη εργασία για τοποθέτηση παγίδων μαζικής παγίδευσης. Επίσης περιλαμβάνεται το κόστος της υποχρεωτικής ετήσιας πιστοποίησης από ένα ιδιωτικό, ανεξάρτητο οργανισμό πιστοποίησης για την εφαρμογή ιδιωτικού πρωτοκόλλου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής (GLOBALGAP, TESCO NATURE CHOICE, κτλ).

8.2.12.3.11.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση για την εφαρμογή Προγράμματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής στην καλλιέργεια εσπεριδοειδών, είναι 0.5 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.11.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.11.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή Προγράμματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παραγωγής στην καλλιέργεια των εσπεριδοειδών, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση 510 Ευρώ/ εκτάριο για κάλυψη του πρόσθετου κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος.

8.2.12.3.11.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.11.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και για πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

8.2.12.3.11.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για

τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.11.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο

8.2.12.3.11.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.11.9.4.1. Διαχείριση λίπανσης, τοποθέτηση παγίδων και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής στην Καλλιέργεια των Εσπεριδοειδών

8.2.12.3.11.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η ετήσια πιστοποίηση ελέγχεται διοικητικά με την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών από τους πιστοποιημένους φορείς

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.11.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Γίνεται αναφορά στο τέλος του Μέτρου.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.11.10.1. *Agri-environment-climate commitments*

8.2.12.3.11.10.1.1. Διαχείριση λίπανσης, τοποθέτηση παγίδων και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής στην Καλλιέργεια των Εσπεριδοειδών

8.2.12.3.11.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρηνή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση", του Παραρτήματος II.

8.2.12.3.11.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Η συνήθης πρακτική περιλαμβάνει την καλλιέργεια εσπεριδοειδών χωρίς πραγματοποίηση αναλύσεων εδάφους. Η αντιμετώπιση εχθρών και ασθενειών πραγματοποιήτο με την χρήση χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

8.2.12.3.12. 10.2.1 Αγροπεριβαλλοντικές υποχρεώσεις για τη διατήρηση, βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη σε παραδοσιακές ποικιλίες αμπέλου

Sub-measure:

- 10.2 - support for conservation and sustainable use and development of genetic resources in agriculture

8.2.12.3.12.1. Description of the type of operation

Παροχή κινήτρων για διατήρηση των υπό εξαφάνιση πληθυσμών σε παραδοσιακές ποικιλίες αμπέλου. Ειδικότερα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση για το επιπλέον κόστος που προκύπτει για τον παραγωγό, από τη διατήρηση των πληθυσμών καθώς επίσης και την απώλεια εισοδήματος που προκύπτει από τη μη αντικατάσταση των πληθυσμών με νέες αποδοτικότερες ποικιλίες αμπέλου.

8.2.12.3.12.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι ο οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.12.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.12.3.12.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.12.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων που προβλέπει το Μέτρο και τα επιμέρους Καθεστώτα. Συγκεκριμένα καλύπτεται το διαφυγόν εισόδημα από τη φύτευση και διατήρηση σπάνιας παραδοσιακής ποικιλίας, αντί της φύτευσης εκλεκτής νέας ποικιλίας αμπέλου.

8.2.12.3.12.6. Eligibility conditions

Η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι για την καλλιέργεια της αμπέλου, 0,1 εκτάρια.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα II και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.12.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.12.8. (Applicable) amounts and support rates

Για τη διατήρηση των παραδοσιακών ποικιλιών αμπέλου, θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **250 Ευρώ/εκτάριο** για κάλυψη του διαφυγόντος εισοδήματος.

8.2.12.3.12.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.12.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Διακρίνονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων

8.2.12.3.12.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

8.2.12.3.12.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.12.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.12.9.4.1. Φύτευση και διατήρηση σπάνιας παραδοσιακής ποικιλίας

8.2.12.3.12.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.12.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Παραδοσιακές ποικιλίες χαμηλής παραγωγικότητας που κινδυνεύουν με εξαφάνιση αποτελούν οι ποικιλίες που υπάρχουν στην Κύπρο για αιώνες και είναι το Μαραθεύτικο (ή Βαμβακάδα), η Λευκάδα, η Πρωμάρα, το Σπούρτικο, η Μωροκανέλλα, το Γιαννούδι, το Φλούρικο, η Κανέλλα και το Όμοιο.

Όλες οι προταθείσες ποικιλίες είναι ντόπιες και ως τέτοιες έχουν περιγραφεί από το διάσημο Γάλλο αμπελογράφο κ. Pierre Galet (Progres Agricole et Viticole, 1990, 107, No11).

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.12.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.12.10.1.1. Φύτευση και διατήρηση σπάνιας παραδοσιακής ποικιλίας

8.2.12.3.12.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην θέση εκκίνησης και σχετίζονται με τις δράσεις αναφέρονται περιγραφικά στην συνέχεια, και αφορούν:

Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

- Ελάχιστη εδαφοκάλυψη: Πρέπει να υπάρχει φυσική / φυτική βλάστηση για κάλυψη σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10% κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.
- Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης: Σε εδάφη με κλίση μεγαλύτερη του 10%, η άροση θα πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς.

Πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια του εδάφους σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων ιδιαίτερα στα αργιλώδη και γενικότερα βαριάς σύστασης εδάφη.

Οι αναβαθμίδες/ξερολιθιές και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να

διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπεται η διάβρωση.

- Διατήρηση των επιπέδων της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω κατάλληλων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας: Η καλλιέργεια του εδάφους θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν το έδαφος είναι στο ρώγο του και όταν απαιτείται.

Να αποφεύγεται η δημιουργία μεγάλων σβώλων και το ψιλοχωμάτισμα του εδάφους.

Ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, οι παραγωγοί πρέπει να ακολουθούν μια ή περισσότερες από τις παρά κάτω πρακτικές αναφορικά με τα φυτικά υπολείμματα:

α) αξιοποίηση τους για σκοπούς βόσκησης.

β) για τις ετήσιες φυτείες κοπή για κάλυψη ή ενσωμάτωση στο έδαφος των φυτικών υπολειμμάτων.

Απαγορεύεται το κάψιμο της ποκαλάμης, ενώ επιτρέπεται το κάψιμο δένδρων ή κλαδευμάτων, κατά την περίοδο του κλαδεύματος, μόνο στις περιπτώσεις προσβολών από μολυσματικές ασθένειες.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Οι αιτητές που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή του μέτρου πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με:

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ) και συγκεκριμένα με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1) (άρθρα 4 και 5)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση που συγκεκριμένα αφορούν:

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

1.3 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

1.4 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

Τα περιεχόμενα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω κεφαλαίων περιγράφονται αναλυτικά στο **Παράρτημα II**.

Other relevant national/regional requirements

Συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου (Πρόγραμμα Δράσης, Κ.Δ.Π. 258/2013).

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του Παραρτήματος II.

8.2.12.3.12.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Φύτευση και διατήρηση βελτιωμένων ποικιλιών αμπέλου με μεγαλύτερη παραγωγικότητα.

8.2.12.3.13. 10.2.2 Αγροπεριβαλλοντικές υποχρεώσεις για τη διατήρηση, βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη σε παραδοσιακές φυλές ζώων

Sub-measure:

- 10.2 - support for conservation and sustainable use and development of genetic resources in agriculture

8.2.12.3.13.1. Description of the type of operation

Παροχή κινήτρων για διατήρηση των υπό εξαφάνιση πληθυσμών σε παραδοσιακές φυλές ζώων. Ειδικότερα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση για το επιπλέον κόστος που προκύπτει για το παραγωγό από τη διατήρηση των πληθυσμών καθώς επίσης και την απώλεια εισοδήματος που προκύπτει από τη μη αντικατάσταση των πληθυσμών με νέες αποδοτικότερες φυλές ζώων.

8.2.12.3.13.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο τον αριθμό των ζώων, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.12.3.13.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ii) και (γ)(iii), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.12.3.13.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.12.3.13.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στο διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο και τα επιμέρους Καθεστώτα. Συγκεκριμένα καλύπτεται το διαφυγόν εισόδημα από την εκτροφή και διατήρηση παραδοσιακών φυλών ζώων αντί της εκτροφής νέων βελτιωμένων φυλών ζώων.

8.2.12.3.13.6. Eligibility conditions

Κατοχή και εκτροφή αριθμού νόμιμων παραγωγικών παραδοσιακών ζώων ηλικίας 12 μηνών και άνω κατά την καταβολή της ετήσιας ενίσχυσης

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεωτικές απαιτήσεις εκκίνησης όπως περιγράφονται στο Παράρτημα ΙΙ και θα αναλαμβάνουν δέσμευση για έξι έτη.

8.2.12.3.13.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέρους, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέρους και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.12.3.13.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την διατήρηση των παραδοσιακών φυλών ζώων θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση **300 Ευρώ/ μονάδα ζωικού κεφαλαίου** για κάλυψη του διαφυγόντος εισοδήματος.

8.2.12.3.13.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.3.13.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Η εμπειρία της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου κατέδειξε ότι το παρόν καθεστώς είναι σε γενικά πλαίσια ελέγξιμο. Λόγω του ότι ο έλεγχος αφορά τον φαινότυπο του ζώου παρουσιάστηκαν κατά καιρούς περιπτώσεις διαφωνίας αιτητών με τα πορίσματα των ελέγχων. Αναμένεται ότι παρόμοια προβλήματα θα υπάρχουν και στην παρούσα προγραμματική περίοδο.

8.2.12.3.13.9.2. Mitigating actions

Για επίλυση διαφωνιών θα πρέπει να συσταθεί ανεξάρτητη επιτροπή ενστάσεων που να απαρτίζεται και από όργανα εκτός του σώματος που θα ορισθεί για να διενεργεί τους επιτοπίους ελέγχους.

8.2.12.3.13.9.3. Overall assessment of the measure

Το καθεστώς είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.12.3.13.9.4. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.13.9.4.1. Εκτροφή και διατήρηση παραδοσιακών φυλών ζώων

8.2.12.3.13.9.4.1.1. Verification methods of commitments

Η Δράση θα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο

8.2.12.3.13.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Οι παραδοσιακές φυλές ζώων που είναι επιλέξιμες για την δράση είναι:

- η αυτόχθονη (ντόπια) φυλή βοοειδών
- η ντόπια φυλή προβάτου (κυπριακό παχύουρο)
- η ντόπια φυλή αίγας (αίγα Μαχαιρά)

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

8.2.12.3.13.10.1. Agri-environment-climate commitments

8.2.12.3.13.10.1.1. Εκτροφή και διατήρηση παραδοσιακών φυλών ζώων

8.2.12.3.13.10.1.1.1. Baseline

Relevant GAEC and/or SMR

Οι αιτητές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της **κτηνοτροφίας** πρέπει να συμμορφώνονται σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1)
- Οδηγία 96/22/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους και για την κατάργηση των οδηγιών 81/602/ΕΟΚ, 88/146/ΕΟΚ και 88/299/ΕΟΚ
- Οδηγία 2008/71/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2008, για την αναγνώριση και την καταγραφή των χοίρων
- Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1760/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, για τη θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των βοοειδών και την επισήμανση του βοείου κρέατος και των προϊόντων με βάση το βόειο κρέας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 820/97
- Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 21/2004 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2003, για τη θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των αιγοπροβάτων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 και των οδηγιών 92/102/ΕΟΚ και 64/432/ΕΟΚ
- Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 999/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης, καταπολέμησης και εξάλειψης ορισμένων μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών

- Οδηγία 2008/119/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μύσχων
- Οδηγία 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων
- Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία

Οι υποχρεώσεις αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα ΙΙ.

Minimum requirements for fertilisers and pesticides

Δεν εφαρμόζεται

Other relevant national/regional requirements

Δεν εφαρμόζεται

Minimum activities

Οι ελάχιστες δράσεις που πρέπει να υλοποιούν οι αιτητές αναφέρονται περιγραφικά στο Κεφάλαιο "**1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση**", του **Παραρτήματος ΙΙ**.

8.2.12.3.13.10.1.1.2. Relevant usual farming practices

Εκτροφή νέων βελτιωμένων φυλών ζώων, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλότερη παραγωγικότητα

8.2.12.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.12.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Έχει γίνει ειδική αναφορά στα επιμέρους Καθεστώτα του Μέτρου.

8.2.12.4.2. Mitigating actions

Έχει γίνει ειδική αναφορά στα επιμέρους Καθεστώτα του Μέτρου.

8.2.12.4.3. Overall assessment of the measure

Έχει γίνει ειδική αναφορά στα επιμέρους Καθεστώτα του Μέτρου.

8.2.12.5. Information specific to the measure

The minimum requirements for fertilisers must include, inter alia, the Codes of Good Practice introduced under Directive 91/676/EEC for farms outside Nitrate Vulnerable Zones, and requirements concerning phosphorous pollution; the minimum requirements for plant protection products use must include, inter alia, general principles for integrated pest management introduced under Directive 2009/128/EC, requirements to have a licence to use the products and meet training obligations, requirements on safe storage, the checking of application machinery and rules on pesticide use close to water and other sensitive sites, as established by national legislation

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Περιγράφονται στο Παράρτημα II.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα VI**.

List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion

Οι παραδοσιακές ποικιλίες χαμηλής παραγωγικότητας αμπέλου που είναι επιλέξιμες για την δράση είναι:

- το Μαραθεύτικο (ή Βαμβακάδα)
- η Λευκάδα
- η Πρωμάρα
- το Σπούρτικο
- η Μωροκανέλλα
- το Γιαννούδι
- το Φλούρικο
- η Κανέλλα
- το Όμοιο.

Όλες οι προταθείσες ποικιλίες είναι ντόπιες και ως τέτοιες έχουν περιγραφεί από το διάσημο Γάλλο αμπελογράφο κ. Pierre Galet (Progres Agricole et Viticole, 1990, 107, No11).

Οι παραδοσιακές φυλές ζώων χαμηλής παραγωγικότητας που είναι επιλέξιμες για την δράση είναι:

- η αυτόχθονη (ντόπια) φυλή βοοειδών
- η ντόπια φυλή προβάτου (κυπριακό παχύουρο)
- η ντόπια φυλή αίγας (αίγα Μαχαιρά)

8.2.13.

8.2.14. M11 - Organic farming (art 29)

8.2.14.1. Legal basis

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Άρθρο 29, Βιολογική γεωργία

Εφαρμοστικός Κανονισμός

8.2.14.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Η ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην Κύπρο αν και ακόμη βρίσκεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, τα τελευταία χρόνια υπήρξε ραγδαία. Το τέλος του 2002 οι εγγεγραμμένοι παραγωγοί στο Μητρώο Βιοκαλλιεργητών ανέρχονταν στους 45 με μια έκταση 160 εκταρίων (0,12% της καλλιεργήσιμης έκτασης), ενώ σήμερα ο αριθμός των βιοκαλλιεργητών ανέρχεται στους 719, η δε βιοκαλλιεργούμενη έκταση ανέρχεται στις 3.964 εκτάρια (3,01% του συνόλου της καλλιεργήσιμης έκτασης σε σύγκριση με 5% στα 28 Κράτη Μέλη σε επίπεδο ΕΕ).

Σημαντικότερες βιολογικές καλλιέργειες είναι οι αροτραίες καλλιέργειες (σιτηρά και ψυχανθή – 49% της έκτασης), οι ελιές (27%), τα αμπέλια (7%) και σε μικρότερες εκτάσεις τα αρωματικά φυτά, τα εσπεριδοειδή, τα λαχανικά, τα φυλλοβόλα δένδρα, κ.ά. Όσον αφορά στην βιολογική κτηνοτροφία αυτή βρίσκεται στα αρχικά στάδια ανάπτυξης, με μια δραστηριοποίηση δεκαέξι συνολικά μονάδων.

Η στήριξη, δυνάμει του παρόντος Μέτρου, αποσκοπεί στην ενθάρρυνση για μετατροπή και διατήρηση των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας και παρέχεται με σκοπό να ενθαρρύνει τους αγρότες να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στην απαίτηση της κοινωνίας για χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών. Η στήριξη παρέχεται με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να στραφούν από τις συμβατικές μεθόδους καλλιέργειας σε μεθόδους βιολογικής καλλιέργειας, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007, στοχεύοντας ταυτόχρονα και στη διατήρηση των μεθόδων μετά από την αρχική περίοδο.

Το Μέτρο στήριξης της βιολογικής γεωργίας, συμβάλλει στην ικανοποίηση των αναγκών που έχουν καταδειχθεί από την SWOT Analysis για την κυπριακή γεωργία και συγκεκριμένα τη διατήρηση της ποιότητας των υδάτων, την αποτροπή υποβάθμισης του εδάφους, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας καθώς και τον περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (NO₂, CH₄) και εκπομπών CO₂.

Οι γεωργικές πρακτικές που προωθεί η βιολογική γεωργία, συμβάλλουν, στη βελτίωση της ποιότητας του εδάφους και των υδάτων, στο μετριασμό και την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος καθώς και στην αύξηση της βιοποικιλότητας. Αυτό επιτυγχάνεται με την απαγόρευση χρήσης συνθετικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων και συνθετικών λιπασμάτων, εφαρμόζοντας τεχνικές αμειψισποράς και επιτρέποντας τη χρήση οργανικών λιπασμάτων (π.χ. κοπριές ζώων εκτατικής εκτροφής και φυτικές κομπόστες) που βελτιώνουν τη δομή του εδάφους και αυξάνουν τη περιεκτικότητα του σε οργανική ύλη.

Η αυξημένη χρήση ζιζανιοκτόνων, συνθετικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων και συνθετικών λιπασμάτων στα πλαίσια της εντατικοποίησης της γεωργίας αυξάνει τον κίνδυνο ρύπανσης των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων λόγω της απορροής των πιο πάνω εισροών στο έδαφος. Η βελτίωση της

ποιότητας των υδάτων από την εφαρμογή πρακτικών βιολογικής γεωργίας (απαγόρευση χρήσης συνθετικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων και συνθετικών λιπασμάτων), επιτυγχάνεται με την αποτροπή απορροής επικίνδυνων αγροχημικών ουσιών που εφαρμόζονται στο έδαφος προς τις λεκάνες απορροής. Επιπρόσθετα σε αυτό συμβάλλει και το γεγονός ότι στη βιολογική γεωργία, η μέγιστη επιτρεπόμενη ποσότητα αζώτου από τη διασπορά ζωικής κοπριάς για τη θρέψη των φυτών, ανέρχεται στα 17 kg αζώτου ανά έτος.

Οι πρακτικές που ασκούνται στη συμβατική γεωργία οι οποίες περιλαμβάνουν συνεχή χρήση ζιζανιοκτόνων και μειωμένη εδαφική κατεργασία, επιφέρουν σημαντικά προβλήματα υποβάθμισης της γονιμότητας και δομής του εδάφους. Οι συνέπειες των προαναφερόμενων πρακτικών στο έδαφος είναι ο περιορισμένος αερισμός, η μείωση των ωφέλιμων μικροοργανισμών και η μείωση της δυνατότητας συγκράτησης υγρασίας. Αντίθετα η βιολογική γεωργία έχει ως γενική αρχή τη διατήρηση και τη βελτίωση της ζωής που φιλοξενεί το έδαφος και τη φυσική γονιμότητα του, τη σταθερότητα και τη βιοποικιλότητα του καθώς και την αποτροπή και καταπολέμηση της συμπίεσης και διάβρωσης. Η θρέψη των φυτών στη βιολογική γεωργία επιτυγχάνεται πρωτίστως μέσω του εδαφικού οικοσυστήματος και δεν μπορεί να στηρίζεται στη χρήση λιπασμάτων όπως γίνεται στη συμβατική γεωργία. Για αυτό το λόγο, οι πρακτικές που ασκούνται στη βιολογική φυτική παραγωγή στηρίζονται γύρω από τη φιλοσοφία της βελτίωσης της ποιότητας και δομής του εδάφους αλλά και της διατήρησης της γονιμότητας του. Πιο συγκεκριμένα ο έλεγχος των ζιζανίων επιτυγχάνεται εφαρμόζοντας μηχανικές μεθόδους αντιμετώπισης με τεχνικές άροσης και καλλιέργειας που παράλληλα διατηρούν και αυξάνουν την οργανική ουσία του εδάφους, βελτιώνουν τη σταθερότητα και τη βιοποικιλότητά του και αποτρέπουν τη συμπίεση και τη διάβρωσή του. Η γονιμότητα και η βιολογική δραστηριότητα του εδάφους διατηρούνται και βελτιώνονται με την πολυετή αμειψισπορά που περιλαμβάνει ψυχανθή και άλλες καλλιέργειες χλωρής λίπανσης και με τη διασπορά ζωικής κοπριάς ή οργανικών υλών.

Η βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων έχει υποστεί σημαντική μείωση. Η εντατικοποίηση της γεωργίας και η μονοκαλλιέργεια, πρακτικές που προωθούνται από τη συμβατική γεωργία, θεωρούνται σε παγκόσμιο επίπεδο βασικές αιτίες για την εξαφάνιση απειλούμενων ειδών χλωρίδας και πανίδας. Η βελτίωση και διατήρηση της βιοποικιλότητας στη βιολογική γεωργία επιτυγχάνεται άμεσα αλλά και έμμεσα με τεχνικές που εφαρμόζονται στη φυτική αλλά και τη ζωική παραγωγή, όπως:

- αμειψισπορά
- χλωρή λίπανση
- απαγόρευση της χρήσης αγροχημικών ουσιών (φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων)
- προώθηση της εκτατικής γεωργίας παρά της εντατικής
- χρήση τοπικών ποικιλιών και τοπικών φυλών ζώων προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής.
- αποκλεισμός χρήσης Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (ΓΤΟ) και προϊόντων που παράγονται από ή με ΓΤΟ.

Η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα επιτυγχάνεται μέσω της ανακύκλωσης των οργανικών υλικών, παραπροϊόντων ζωικής και φυτικής προέλευσης και με την εισροή τους στη φυτική και τη ζωική παραγωγή. Οι κανόνες της βιολογικής παραγωγής ενθαρρύνουν τις πιο πάνω πρακτικές με στόχο την επαναφορά θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος και στη διατροφή των ζώων.

Η απαγόρευση χρήσης ανόργανων αζωτούχων λιπασμάτων στη βιολογική γεωργία, συμβάλλει σημαντικά στον περιορισμό των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου αφού κατά την εφαρμογή τους στο έδαφος,

εκλύονται σημαντικές ποσότητες αμμωνίας.

Η βιολογική καλλιέργεια συμβάλλει στην πραγμάτωση της αποστολής της αγροτικής ανάπτυξης και στην επίτευξη των οριζόντιων στόχων και των προτεραιοτήτων της γιατί είναι το πλέον ενδεδειγμένο σύστημα διαχείρισης που εκτιμάται ότι θα συμβάλει στις ακόλουθες προτεραιότητες όπως ορίζονται στο Άρθρο 5 του Κανονισμού της Αγροτικής Ανάπτυξης:

Προτεραιότητα 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

α) αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας,

β) βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων·

γ) πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

Προτεραιότητα 5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

γ) διευκόλυνση του εφοδιασμού και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιοοικονομίας·

δ) μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

ε) προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία.

8.2.14.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.14.3.1. Ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας

Sub-measure:

- 11.1 - payment to convert to organic farming practices and methods
- 11.2 - payment to maintain organic farming practices and methods

8.2.14.3.1.1. Description of the type of operation

Καταβάλλεται οικονομική στήριξη στους γεωργούς που αναλαμβάνουν σε εθελοντική βάση, τη στροφή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας ή τη διατήρησή τους, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007. Η στήριξη καταβάλλεται ανά εκτάριο επιλέξιμης γεωργικής έκτασης. Οι ενισχύσεις θα χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το σύνολο ή μέρος των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανέληφθησαν. Το μέτρο

εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το Κράτος.

8.2.14.3.1.2. Type of support

Το ποσό ενίσχυσης θα καταβάλλεται στο δικαιούχο ετησίως, ανά εκτάριο επιλέξιμης έκτασης, για περίοδο έξι ετών.

8.2.14.3.1.3. Links to other legislation

- Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), Άρθρο 14, Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Οριζόντια Νομοθεσία, Κεφάλαιο I του τίτλου VI (Πολλαπλή Συμμόρφωση), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις Άμεσες Ενισχύσεις, άρθρο 4 (1) (γ) (ελάχιστη δραστηριότητα, διατήρηση γεωργικής έκτασης), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί βιολογικής παραγωγής νόμος 227(I)/2004 της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.14.3.1.4. Beneficiaries

Γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) οι οποίοι πληρούν τον όρο του «ενεργού γεωργού», όπως καθορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1307/2013.

8.2.14.3.1.5. Eligible costs

Οι δικαιούχοι πρέπει να πληρούν τους πιο κάτω όρους:

- η ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση είναι τα 0,3 εκτάρια.
- να αναλαμβάνουν σχετική δέσμευση για έξι έτη.
- να τηρούν τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, του περί Βιολογικής Παραγωγής Νόμου 227(I)/2004 της

Κυπριακής Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης τους για συμπερίληψη στο μητρώο βιοκαλλιεργητών του Τμήματος Γεωργίας και εφαρμογής των προνοιών του παρόντος σχεδίου στήριξης.

- να αναλάβουν υποχρέωση εφαρμογής των προνοιών της νομοθεσίας με την ένταξη τους σε σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης για τη βιολογική γεωργία, υπογράφοντας σύμβαση με ένα εγκεκριμένο Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης.
- για τις ετήσιες καλλιέργειες, να προσκομίζεται και να τηρείται κατάλληλο σχέδιο αμειψισποράς τριετούς τουλάχιστο κύκλου, στο οποίο μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και να επιδοτείται και η καλλιέργεια ψυχανθών για χλωρή λίπανση και να επιδοτείται, (οι καλλιέργειες ψυχανθών για χλωρή λίπανση λαμβάνουν ενίσχυση ίσου ύψους με την καλλιέργεια την οποία διαδέχονται).
- να προσκομίζουν στις ελεγκτικές υπηρεσίες του Τμήματος Γεωργίας και του ΚΟΑΠ ετήσια βεβαίωση τήρησης των προνοιών του Κανονισμού της βιολογικής γεωργίας και του παρόντος μέτρου στήριξης η οποία θα εκδίδεται από τον Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης με τον οποίο διατηρούν σύμβαση για σκοπούς ελέγχου και πιστοποίησης.
- στη μονάδα παραγωγής ή τις εγκαταστάσεις, πρέπει να τηρούνται όλα τα απαραίτητα αποδεικτικά έγγραφα που απαιτούνται από τον Κανονισμό της βιολογικής γεωργίας και το παρόν μέτρο στήριξης, και να είναι στη διάθεση όλων των αρχών ελέγχου που εμπλέκονται στην επαλήθευση των προνοιών του παρόντος μέτρου στήριξης.
- να τηρούν τις Καλές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Συνθήκες, καθώς και τις κανονιστικές απαιτήσεις της Πολλαπλής Συμμόρφωσης.
- όσοι γεωργοί εντάσσονται για πρώτη φορά στη βιολογική γεωργία έχουν την υποχρέωση να συμμετέχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα βιολογικής γεωργίας (σύνδεση με το μέτρο «Δράσεις μεταφοράς γνώσης και κατάρτισης»).

Για την εφαρμογή των πιο πάνω δράσεων έχουν επιλεγεί συγκεκριμένοι κλάδοι τόσο της φυτικής παραγωγής όσο και της ζωικής παραγωγής, οι οποίοι παρουσιάζονται στον κάτω Πίνακα.

(α) Φυτική Παραγωγή		(β) Ζωική Παραγωγή
Εσπεριδοειδή	Φυλλοβόλα	Αίγες
Ακρόδρυα	Ελιές	Πρόβατα
Χαρουπιές	Φοινικές	
Μπανάνες	Αβοκάτο	
Μεσπιλιές	Αμπέλια	
Λαχανικά	Πατάτες	
Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά	Όσπρια και αράπικα φιστίκια	
Σιτηρά και άλλες ξηρικές καλλιέργειες	Κτηνοτροφικά φυτά	
Τροπικά και υποτροπικά φυτά (π.χ. Μάγκο, Παπάγια κ.α.	Μούρα και άλλοι φυλλοβόλοι θάμνοι	
	Στέβια	

Πίνακας 11.1

8.2.14.3.1.6. Eligibility conditions

Οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το διαφυγόν εισόδημα και το πρόσθετο κόστος που προκύπτει σε σχέση με τη συμβατική γεωργία από τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν σχετικά με την εφαρμογή των πρακτικών και των μεθόδων βιολογικής γεωργίας, όπως ορίζονται στον Κανονισμό για τη Βιολογική Γεωργία. Οι πάγιες δαπάνες και το κόστος που προκύπτει από τον έλεγχο και την πιστοποίηση, δεν είναι επιλέξιμες (μπορούν να καλύπτονται από τα επενδυτικά μέτρα και τα μέτρα που αφορούν τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, του παρόντος προγράμματος). Νοείται ότι η ενίσχυση που παρέχεται για συμμετοχή στο Μέτρο της βιολογικής γεωργίας, δεν μπορεί να συνδυαστεί με τις ενισχύσεις που παρέχονται στα Μέτρα, υπό το άρθρο 28 του Κανονισμού (ΕΚ) 1305/2013.

Οι δικαιούχοι της στήριξης για τη βιολογική γεωργία πρέπει να τηρούν τη βάση εκκίνησης και επιδοτούνται μόνο για τις απαιτήσεις που υπερβαίνουν αυτές τις συνθήκες.

Βάση εκκίνησης αποτελούν οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή της οριζόντιας νομοθεσίας και είναι:

- οι κανόνες της Πολλαπλής Συμμόρφωσης που περιλαμβάνουν τις Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης και τις Καλές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Συνθήκες, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013.
- τα συναφή κριτήρια για τη διατήρηση γεωργικής έκτασης και την ελάχιστη δραστηριότητα που

καθορίζεται σύμφωνα το άρθρο 4 (1γ εδάφιο δύο και τρία) του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 για τις Άμεσες Ενισχύσεις.

- τις ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής).

8.2.14.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.14.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 29 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 το ύψος ενίσχυσης βασίζεται στο διαφυγόν εισόδημα λόγω μειωμένης παραγωγής και επιπρόσθετων δαπανών (εξαιρουμένου του κόστους πιστοποίησης το οποίο καλύπτεται από το Μέτρο 3 για τα συστήματα ποιότητας), που προέρχονται από τις δεσμεύσεις που λαμβάνει ο δικαιούχος.

Το ύψος ενίσχυσης για τη φυτική παραγωγή, κατά ομαδοποιημένη κατηγορία, έχει ως ακολούθως:

1. αμπέλια (επιτραπέζια και οινοποιήσιμα), πολυετή αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, μούρα και αρδευόμενες δενδρώδεις και θαμνώδεις καλλιέργειες (με εξαίρεση τις χαρουπιές και φοινικιές): 900 ευρώ ανά εκτάριο.
2. ξηρικές δενδρώδεις και θαμνώδεις καλλιέργειες, χαρουπιές, φοινικιές: 600 ευρώ ανά εκτάριο.
3. λαχανικά, πατάτες, αρδευόμενα όσπρια, αράπικα φιστίκια, μονοετή αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, στέβια: 600 ευρώ ανά εκτάριο.
4. ετήσιες ξηρικές καλλιέργειες (σιτηρά, κτηνοτροφικά φυτά, ψυχανθή για χλωρή λίπανση και άλλες ετήσιες ξηρικές καλλιέργειες): 350 ευρώ ανά εκτάριο. Επιλέξιμες για επιδότηση είναι οι εκτάσεις οι οποίες διασυνδέονται με τη βιολογική κτηνοτροφία και οι λεπτομέρειες της διασύνδεσης θα καθορίζονται στο εγχειρίδιο εφαρμογής της κάθε προκήρυξης.

Το ύψος της ενίσχυσης στη ζωική παραγωγή καθορίζεται στα 450 ευρώ ανά εκτάριο βοσκότοπου τόσο για τις αίγες όσο και για τα πρόβατα.

8.2.14.3.1.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.14.3.1.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Γίνεται αναφορά στο τέλος του Μέτρου.

8.2.14.3.1.9.2. Mitigating actions

Γίνεται αναφορά στο τέλος του Μέτρου.

8.2.14.3.1.9.3. Overall assessment of the measure

Γίνεται αναφορά στο τέλος του Μέτρου.

8.2.14.3.1.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Γίνεται αναφορά στο τέλος του Μέτρου.

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα IV**.

8.2.14.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.14.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Λόγω της υποχρεωτικής εναλλαγής καλλιεργειών στην εφαρμογή της αμειψισποράς, υπάρχουν πολλές διαφορετικές καλλιέργειες που δύναται να είναι επιλέξιμες, κάτι που πιθανόν να προκαλέσει σύγχυση στους αιτητές.

8.2.14.4.2. Mitigating actions

Θα πρέπει κατά την προκήρυξη του Καθεστώτος να δημοσιεύεται αναλυτικός πίνακας με τις επιλέξιμες

ομάδες καλλιεργειών που θα μπορούν να εφαρμοστούν στα πλαίσια της αμειψισποράς.

Επίσης στην προκήρυξη θα πρέπει να καθοριστούν επακριβώς οι λεπτομέρειες της διασύνδεσης ξηρικών καλλιεργειών με τη βιολογική γεωργία.

8.2.14.4.3. Overall assessment of the measure

Από την εφαρμογή του αντίστοιχου Μέτρου την προηγούμενη περίοδο δεν παρουσιάστηκαν ιδιαίτεροι κίνδυνοι. Παρουσιάστηκε πρόβλημα στην δήλωση ξηρικών και αρδευομένων καλλιεργειών αφού σχετικό σημείο δήλωσης απουσίαζε από την ενιαία αίτηση.

Το Μέτρο είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.14.5. Information specific to the measure

Description of the methodology and of the agronomic assumptions and parameters including the description of the baseline requirements as referred to in Article 28(3) of Regulation (EU) No 1305/2013, which are relevant for each particular type of commitment used as reference for the calculations justifying additional costs, income foregone resulting from the commitment made and level of the transaction costs; where relevant, that methodology shall take into account aid granted under Regulation (EU) No 1307/2013, including payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment, in order to exclude double funding; where appropriate, the conversion method used for other units in accordance with Article 9 of this Regulation

Μεθοδολογία υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης για εφαρμογή Βιολογικής Παραγωγής Προϊόντων

Κατά τον καθορισμό του ύψους ενίσχυσης εφαρμόζεται η μέθοδος του Μερικού Προϋπολογισμού. Υπολογίζεται δηλαδή το διαφυγόν εισόδημα του γεωργού από την εφαρμογή της δράσης αλλά και το επιπλέον κόστος που προκύπτει για τον γεωργό από την εφαρμογή αυτής. Το διαφυγόν εισόδημα ισούται με τη διαφορά του εισοδήματος του παραγωγού που προκύπτει από ένα εκτάριο συμβατικής καλλιέργειας προϊόντος μείον το εισόδημα του παραγωγού που προκύπτει από ένα εκτάριο βιολογικής καλλιέργειας προϊόντος. Το επιπλέον κόστος ισούται με τη διαφορά του κόστους παραγωγής σε ένα εκτάριο βιολογικής καλλιέργειας προϊόντος μείον το κόστος παραγωγής σε ένα εκτάριο συμβατικής καλλιέργειας προϊόντος. Το άθροισμα του διαφυγόντος εισοδήματος και του επιπλέον κόστους ισούται με το ύψος της ετήσιας ενίσχυσης για την εφαρμογή της δράσης.

Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα IV**.

Identification and definition of the relevant baseline elements; this shall include the relevant mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 of the European

Parliament and of the Council, the relevant criteria and minimum activities established pursuant to Article 4(1) (c)(ii) and (iii) of Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council, the relevant minimum requirements for fertilisers and plant protection products use, and other relevant mandatory requirements established by national law

Υποχρεωτικές απαιτήσεις Θέσης Εκκίνησης (Baseline) για Πυλώνα II

1. Κανόνες για την Πολλαπλή Συμμόρφωση (Άρθρο 93, Κανονισμός 1306/2013, ΕΕ)

1.1 Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

1.2.3 Τοπίο, στοιχειώδες επίπεδο συντήρησης

1.2.4 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

2. Υποχρεώσεις για Πράσινη ενίσχυση (Άρθρο 43, Κανονισμός 1307/2013 ΕΕ)
Πράσινη ενίσχυση θα δίνεται στους γεωργούς με την προϋπόθεση ότι τηρούν τρεις βασικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις:

2.1 Διαφοροποίηση καλλιεργειών

2.2 Διατήρηση μονίμων βοσκοτόπων

2.3 Διατήρηση περιοχών οικολογικής εστίασης

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι μπορεί να γίνει συνδυασμός ή αντικατάσταση των ανωτέρω πρακτικών με κάποιες ισοδύναμες πρακτικές.

3. Ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων

3.1 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση Λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

3.2 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

4. Άλλες εθνικές νομοθεσίες

Για περαιτέρω λεπτομέρειες επισυνάπτεται σχετικό Παράτημα

8.2.15. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)

8.2.15.1. Legal basis

Άρθρο 30, Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

Εφαρμοστικός κανονισμός.

8.2.15.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Η Κύπρος, λόγω του νησιώτικου χαρακτήρα της, της γεωγραφικής της θέσης, του πολυποίκιλου ανάγλυφου, των κλιματικών συνθηκών και των παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων, έχει πλούσια βιοποικιλότητα. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας των οικοτόπων και των ειδών συμβάλλει τα μέγιστα στην οικολογική ισορροπία αλλά και τη σταθερότητα και λειτουργία των δομών ενός οικοσυστήματος. Τα κυριότερα άμεσα αίτια απώλειας της βιοποικιλότητας και αλλαγών στις λειτουργίες των οικοσυστημάτων εντοπίζονται στην αλλαγή των χρήσεων γης, τη μη αειφορο άσκηση παραγωγικών δραστηριοτήτων, την αύξηση της ρύπανσης, την εισβολή των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών, την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων και την κλιματική αλλαγή.

Στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) και Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), εμπίπτουν και γεωργικά συστήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται από υψηλή βιοποικιλότητα λόγω της μωσαϊκότητας που παρουσιάζουν στους τύπους καλλιεργειών και στις πρακτικές που ακολουθούνται από τα παλιά χρόνια. Η ορθολογιστική διαχείριση της γεωργίας στην Κύπρο και οι πρακτικές που ακολουθούνται μπορούν να συμβάλουν στην προστασία και διατήρηση των προστατευτέων στοιχείων του δικτύου Natura 2000.

Οι προτεινόμενες Δράσεις του Μέτρου θα συμβάλουν αφενός στη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας σε οικοτόπους αλλά και σε είδη χλωρίδας και πανίδας που εμπίπτουν στις περιοχές του Δικτύου και αφετέρου στη συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας.

Το Δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνει 40 περιοχές οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας σύμφωνα με την Οδηγία των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) και έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς επίσης και 30 περιοχές οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τη διατήρηση και προστασία των άγριων πτηνών. Στις περιοχές του Δικτύου εφαρμόζονται Μέτρα που διασφαλίζουν επαρκώς τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας, των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, και που ταυτόχρονα συμβάλλουν και στο μετριασμό των επιπτώσεων από τις κλιματικές αλλαγές. Η επίτευξη των πιο πάνω στόχων, λαμβάνει υπόψη τις πρόνοιες των στόχων που θα καθορίζονται στο Υπουργικό Διάταγμα για τις γεωργικές περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Το Μέτρο συμβάλλει στην αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματος των αγροτών, των οποίων τα αγροτεμάχια βρίσκονται εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και εμπίπτουν στις ειδικές ρυθμίσεις των Καθεστώτων. Το Μέτρο θα εφαρμοστεί στις γεωργικές εκτάσεις των περιοχών Natura 2000, όπως αυτές έχουν καθοριστεί, λαμβάνοντας υπόψη οποιοσδήποτε μελλοντικές προσθήκες περιοχών στον

κατάλογο του Δικτύου.

Παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση στους δικαιούχους για την τήρηση των προνοιών του Μέτρου σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000, ώστε να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων που εμπίπτουν στην Οδηγία των οικοτόπων καθώς και των οικοτόπων που είναι σημαντικοί για την προστασία των ειδών που αναφέρονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών της Φύσης (92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΕ). Πέραν των πιο πάνω, το Μέτρο στοχεύει και στην αντιστάθμιση των ειδικών μειονεκτημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή των Οδηγιών και την εξασφάλιση αποδοτικής και θετικής περιβαλλοντικής διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Η βιοποικιλότητα στις γεωργικές περιοχές αναμένεται να διατηρηθεί και να προστατευθεί μέσα από την εφαρμογή του μέτρου. Το μέτρο θα συμβάλει σε αντιστάθμιση μέρους της απώλειας του εισοδήματος λόγω των υποχρεώσεων για τις περιοχές όπου ασκείται γεωργική δραστηριότητα καθώς και άλλων διατάξεων ή Κανονισμών, όπως απαιτείται και από την εφαρμογή των σχετικών οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΕ.

Το Μέτρο συμβάλλει στην αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματος των δικαιούχων, των οποίων τα αγροτεμάχια βρίσκονται στο Δίκτυο Natura 2000 καθώς και στις παραδασόβιες περιοχές εκτός των περιοχών του οι οποίες, πρόκειται να ενταχθούν σε ειδικές ρυθμίσεις, η τήρηση των οποίων αναμένεται να προσδώσει πολλαπλά οφέλη.

Οι περιοχές εκτός του Δικτύου θα καλύπτουν 52 παραδασόβιες κοινότητες και κοινότητες οι οποίες βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τις περιοχές Natura 2000. Οι κοινότητες αυτές φαίνονται στον επισυναπτόμενο χάρτη (Παράρτημα Α). Οι καλλιέργειες που θα καλύπτονται από το Μέτρο θα αφορούν τα αμπέλια και τις ακόλουθες μόνιμες καλλιέργειες: μηλιές, κερασιές, αχλαδιές, χρυσομηλιές, νεκταρινιές, ροδακινιές και δαμασκηνοειδή.

Θα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργούς για τη λήψη κατάλληλων μέτρων στις πιο πάνω περιοχές, ώστε να καταστήσει το Δίκτυο συνεκτικότερο και να ενισχυθούν συγκεκριμένα είδη της άγριας ζωής τα οποία εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη αυτών των καλλιεργειών σε παραδασόβιες περιοχές (Παράρτημα 2 – Χάρτης περιοχών) . Οι παραδασόβιες αυτές περιοχές διατηρούν σημαντικές εστίες βιοποικιλότητας, ενισχύοντας άμεσα τα προστατευτέα στοιχεία.

Οι Δράσεις θα ενισχύσουν σημαντικά στοιχεία τοπίου (Αρ. 10 Οδηγία Οικοτόπων) τα οποία συμβάλλουν στην προστασία διαφόρων ειδών που αναφέρονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών της Φύσης (92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΕ), ειδικά του αγρινού καθώς και άλλων ειδών της άγριας ζωής για να αντισταθμιστούν τα ειδικά μειονεκτήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των Οδηγιών και για να εξασφαλιστεί η αποδοτική και θετική περιβαλλοντική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών. Οι πρακτικές που ακολουθούνται σε αυτές τις περιοχές μπορούν να συμβάλουν στην προστασία και διατήρηση των στοιχείων προστασίας των περιοχών και ειδικά σε ό,τι αφορά το άρθρο 10 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, αφού αυτές οι περιοχές αποτελούν σημαντικά στοιχεία του τοπίου τα οποία συμβάλλουν ουσιαστικά στην προστασία και τη διαίωνιση των ειδών και καθιστούν το δίκτυο Natura 2000 συνεκτικότερο. Η έκταση των περιοχών αυτών υπολογίζεται στα 2.030 εκτάρια και δεν υπερβαίνει το 5% του συνόλου των χαρακτηρισμένων περιοχών Natura 2000.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Οι κυριότεροι στόχοι του Μέτρου είναι:

- η προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας τόσο σε επίπεδο οικοσυστημάτων, ενδιαιτημάτων και ειδών, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη συνεκτικότητα του Δικτύου
- η διατήρηση και προστασία του υπαίθριου γεωργικού τοπίου, των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους
- η προστασία και διατήρηση των περιοχών φωλεοποίησης, τροφοληψίας και αναπαραγωγής των ειδών
- η διατήρηση των οικοτόπων και ειδών του δικτύου Natura 2000

Το Μέτρο συμβάλει στην περιοχή εστίασης 4.

8.2.15.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.15.3.1. M12.1.1 Διατήρηση Ασυγκόμιστης Παραγωγής

Sub-measure:

- 12.1 - compensation payment for Natura 2000 agricultural areas

8.2.15.3.1.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αφορά την εφαρμογή της Δράσης διατήρησης ασυγκόμιστης παραγωγής σε ετήσιες καλλιέργειες μέχρι τα τέλη Ιουλίου. Ο γεωργός ο οποίος καλλιεργεί ετήσιες καλλιέργειες π.χ. σιτηρά, σανό και βίκο θα πρέπει να αφήνει μέρος της παραγωγής ασυγκόμιστο το οποίο θα ανέρχεται στο 10% της εκμετάλλευσης. Όσον αφορά τις πολυετείς καλλιέργειες, εξαιρουμένων των εσπεριδοειδών, μπανανών, αμυγδαλιών, καρυδιών και φουντουκιών, ο καρπός θα παραμένει στα δέντρα όλη τη διάρκεια του έτους. Η ενίσχυση θα καταβάλλεται με εφάπαξ ποσό μετά τη διενέργεια των σχετικών ελέγχων.

Σε ετήσιες καλλιέργειες (αρόσιμες/αροτραίες), θα μένει ασυγκόμιστο μέρος της παραγωγής σε ποσοστό 10% των εκτάσεων της εκμετάλλευσης. Ο δικαιούχος θα υποχρεούται να διατηρεί ασυγκόμιστη την παραγωγή για την ικανοποίηση των αναγκών των ειδών (τροφοληψία και φωλεοποίηση) που αναφέρονται στα Παραρτήματα των Οδηγιών της Φύσης (92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΕ). Για τη βελτίωση των συνθηκών προστασίας και διατήρησης των ειδών, προτείνεται όπως οι ασυγκόμιστες εκτάσεις βρίσκονται περιμετρικά των τεμαχίων ή και σε απόμερες μεριές που γειτνιάζουν με φυσική βλάστηση ή και υδάτινα σώματα, περιλαμβανομένων των όχθων και των ξερολιθιών.

Στις πολυετείς/δενδρώδεις καλλιέργειες (οπωροφόρα δέντρα και αμπέλια), θα πρέπει να διατηρείται ασυγκόμιστη παραγωγή σε ποσοστό το οποίο θα ανέρχεται στο 10% των εκτάσεων της εκμετάλλευσης. Για την καλύτερη απόδοση της εν λόγω Δράσης η ασυγκόμιστη παραγωγή προτείνεται όπως παραμένει περιμετρικά των τεμαχίων ή και σε απόμερες γωνιές ή και κοντά σε υδάτινα σώματα. Η παραγωγή θα συμβάλει στην καλύτερη διαβίωση των ειδών για σκοπούς τροφοληψίας. Δεν θα συμπεριλαμβάνονται οι καλλιέργειες εσπεριδοειδών, μπανανών, ελιών, αμυγδαλιών, καρυδιών και φουντουκιών. Για τις καλλιέργειες που δεν περιλαμβάνονται, η Δράση παύει να είναι υποχρεωτική και δεν

παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση.

Πέραν των περιοχών Natura 2000, θα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση σε συγκεκριμένες περιοχές (παραδασόβιες Κοινότητες (Χάρτης – Παράρτημα 2)), οι οποίες στην πλειοψηφία τους εμπίπτουν εκτός των περιοχών του Δικτύου και αποτελούν συνδεδετικούς οικολογικούς διάδρομους για την άγρια πανίδα. Η αντισταθμιστική ενίσχυση θα παρέχεται για τη διατήρηση μέρους της συγκομιδής σε μηλιές, κερασιές, αχλαδιές, χρυσομηλιές, νεκταρινιές, ροδακινιές και δαμασκηνοειδή. Στις εν λόγω καλλιέργειες θα πρέπει να διατηρείται ασυγκόμιστη παραγωγή (οπωροφόρα δέντρα και αμπέλια) σε ποσοστό το οποίο θα ανέρχεται στο 10% των εκτάσεων της εκμετάλλευσης. Η συμμετοχή στις εν λόγω δράσεις είναι εθελοντική. Η Δράση θα συμβάλει στη διαβίωση διαφόρων ειδών πανίδας αφού αυτά θα μπορούν να χρησιμοποιούν καλύτερα τις περιοχές αυτές ειδικά για σκοπούς διατροφής και στην καλύτερη σύνδεση σημαντικών οικολογικών διαδρόμων με περιοχές Natura 2000.

Η ασυγκόμιστη παραγωγή σε ετήσιες και πολυετείς καλλιέργειες θα διατηρείται για σκοπούς καλύτερευσης της διαβίωσης των ειδών και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τους. Η διατήρηση της παραγωγής στις προαναφερόμενες επιλεγμένες καλλιέργειες, προτείνεται όπως παραμένει περιμετρικά των αιτούμενων εκμεταλλεύσεων. Στις ετήσιες καλλιέργειες η ασυγκόμιστη παραγωγή θα πρέπει να διατηρείται μέχρι τέλη Ιουλίου έτσι ώστε να καλύπτεται η αναπαραγωγική περίοδος των ειδών πανίδας. Η ασυγκόμιστη παραγωγή προτείνεται όπως διατηρείται περιμετρικά των αγρών ή και κοντά στα υδάτινα σώματα, περιλαμβανομένων των όχθων και ξερολιθιών, στοιχείων πλούσιων σε βιοποικιλότητα.

Η ασυγκόμιστη παραγωγή σε πολυετείς καλλιέργειες θα αφορά τη διατήρηση καρπού στα δέντρα για σκοπούς διατήρησης των συνθηκών διαβίωσης των ειδών (τροφοληψία). Τα φρούτα θα πρέπει να διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια τους έτους στα δέντρα προτείνεται όπως διατηρηθούν περιμετρικά των αγρών ή και σε απομονωμένες γωνιές των εκμεταλλεύσεων. Δεν συμπεριλαμβάνονται οι καλλιέργειες εσπεριδοειδών, μπανανών, αμυγδαλιών, καρυδιών και φουντουκιών.

Η ασυγκόμιστη παραγωγή προτείνεται όπως παραμένει περιμετρικά των τεμαχίων ή και σε απόμερες γωνιές. Η παραγωγή θα συμβάλει στην καλύτερη διαβίωση των ειδών. Η δράση θα εφαρμοστεί σε συγκεκριμένες παραδασόβιες και άλλες περιοχές οι οποίες στην πλειονότητα τους γειτνιάζουν ή και εφάπτονται σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Η έκταση των περιοχών αυτών υπολογίζεται στα 2.030 εκτάρια (Παράρτημα 2- Χάρτης) και δεν υπερβαίνει το 5% του συνόλου των χαρακτηρισμένων περιοχών Natura 2000.

8.2.15.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι, οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

8.2.15.3.1.3. Links to other legislation

Οδηγία των Οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ (ιδιαίτερα Άρθρ. 6(1) και 6(2), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Οδηγία των Πτηνών 2009/147/ΕΕ (ιδιαίτερα Άρθρ 4(1), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ι) και (γ)(ιι), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/ΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθούν

8.2.15.3.1.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι γεωργοί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), που αναλαμβάνουν να τηρούν τις υποχρεώσεις του Μέτρου (Καθεστώτα - Δράσεις). Οι δικαιούχοι καλλιεργητές των ενισχύσεων του Μέτρου Natura 2000 είναι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις στο τέλος κάθε έτους, νοουμένου ότι:

- οι ενδιαφερόμενοι καλλιεργητές υποβάλουν κανονικά την αίτηση τους κατάλληλα συμπληρωμένη και εντός των χρονικών πλαισίων που ορίζονται από το Μέτρο
- οι αιτήσεις περάσουν με επιτυχία όλους τους προβλεπόμενους ελέγχους για εξακρίβωση των στοιχείων που περιέχονται,
- οι αιτητές συνεργάζονται πλήρως με την Αρμόδια Αρχή κατά τη διενέργεια οποιουδήποτε ελέγχου (διοικητικού ή επιτόπιου) για επαλήθευση των δηλωθεισών πληροφοριών.

8.2.15.3.1.5. Eligible costs

Στις πολυετείς/δενδρώδεις καλλιέργειες (οπωροφόρα δέντρα και αμπέλια), θα πρέπει να διατηρείται ασυγκόμιστη παραγωγή σε ποσοστό το οποίο θα ανέρχεται στο 10% των εκτάσεων της εκμετάλλευσης.

Σε ετήσιες καλλιέργειες (αρόσιμες/αροτραίες), θα μένει ασυγκόμιστο μέρος της παραγωγής, σε ποσοστό 10% των εκτάσεων της εκμετάλλευσης.

Για σκοπούς υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό.

8.2.15.3.1.6. Eligibility conditions

Οι δικαιούχοι πρέπει να πληρούν τους πιο κάτω όρους:

- 0,1 εκτάρια ως ελάχιστη επιλέξιμη έκταση ανά αίτηση
- τήρηση των Καλών Γεωργικών και Περιβαλλοντικών Συνθηκών, των κανονιστικών απαιτήσεων της Πολλαπλής Συμμόρφωσης καθώς και των ελάχιστων απαιτήσεων όσον αφορά τα λιπάσματα και τις φυτοπροστατευτικές ουσίες.

8.2.15.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.15.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Για την εφαρμογή της Δράσης διατήρησης ασυγκόμιστης παραγωγής σε ετήσιες καλλιέργειες θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση €80 ανά εκτάριο για το διαφυγόν εισόδημα του γεωργού από τη μη πώληση του προϊόντος.

Για την εφαρμογή της Δράσης διατήρησης ασυγκόμιστης παραγωγής σε πολυετείς καλλιέργειες θα παρέχεται ετήσια ενίσχυση €160 ανά εκτάριο για την κάλυψη απώλειας εισοδήματος.

8.2.15.3.1.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.15.3.1.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Εντοπίζονται κίνδυνοι που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών, π.χ. ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ, καθώς και την πλημελή τήρηση των δεσμεύσεων.

Επιπρόσθετα το παρόν καθεστώς εφαρμόζεται για πρώτη φορά πιθανόν οι αιτητές να μην έχουν πλήρως κατανοήσει τις υποχρεώσεις του.

8.2.15.3.1.9.2. Mitigating actions

Για διαχείριση των κινδύνων θα πρέπει να γίνει ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Καθεστώτος. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προσπάθεια να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

Με την προκήρυξη του Καθεστώτος θα πρέπει επίσης να καθοριστούν οι επιλέξιμες καλλιέργειες.

8.2.15.3.1.9.3. Overall assessment of the measure

Το Μέτρο είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.15.3.1.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the baseline elements; for Natura 2000 payments this should include the good agricultural and environmental condition provided for in Article 94 and Annex II of regulation (EU) No 1306/2013 and the relevant criteria and minimum activities established under points (c) (ii) and (c) (iii) of Article 4(1) of Regulation (EU) No 1307/2013; for WFD payments this should include mandatory standards established under Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 (cross-compliance) and the relevant criteria and minimum activities as established under points (c) (ii) and (c) (iii) of Article 4(1) of Regulation (EU) No 1307/2013

Υποχρεωτικές απαιτήσεις Θέσης Εκκίνησης (Baseline) για Πυλώνα II

1. Κανόνες για την Πολλαπλή Συμμόρφωση (Άρθρο 93, Κανονισμός 1306/2013, ΕΕ)

1.1 Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (ΚΑΔ)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

1.2.3 Τοπίο, στοιχειώδες επίπεδο συντήρησης

1.2.4 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

2. Υποχρεώσεις για Πράσινη ενίσχυση (Άρθρο 43, Κανονισμός 1307/2013 ΕΕ)

Πράσινη ενίσχυση θα δίνεται στους γεωργούς με την προϋπόθεση ότι τηρούν τρεις βασικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις:

2.1 διαφοροποίηση καλλιεργειών

2.2 διατήρηση μονίμων βοσκοτόπων

2.3 διατήρηση περιοχών οικολογικής εστίασης

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι μπορεί να γίνει συνδυασμός ή αντικατάσταση των ανωτέρω πρακτικών με κάποιες ισοδύναμες.

3. Ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων

3.1 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

3.2 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

4. Άλλες εθνικές νομοθεσίες

Για περαιτέρω λεπτομέρειες, επισυνάπτεται σχετικό Παράρτημα.

The description of the methodology and the agronomic assumptions (including the description of the baseline requirements as stated in Article 30(3) of Regulation (EU) No 1305/2013 for Directives 92/43/EEC and 2009/147/EC and in Article 30(4) of the same Regulation for Directive 2000/60/EC) used as reference point for the calculations justifying additional costs and income foregone resulting from the disadvantages in the areas concerned related to the implementation of Directives 92/43/EEC, 2009/147/EC and 2000/60/EC; where relevant, this methodology shall take into account payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment granted under Regulation (EU) No 1307/2013, in order to exclude double funding

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα IV**.

8.2.15.3.2. M12.1.2 Διαχείριση Βοσκοτόπων

Sub-measure:

- 12.1 - compensation payment for Natura 2000 agricultural areas

8.2.15.3.2.1. Description of the type of operation

Οι βοσκότοποι, που έχουν δηλωθεί στις άμεσες πληρωμές, δεν θα πρέπει να βοσκούνται κατά την κύρια περίοδο ανθοφορίας των ποωδών ειδών και συγκεκριμένα κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο. Επιπρόσθετα θα πρέπει να μειωθεί/ελεγχθεί ο αριθμός των ζώων στις περιοχές όπου παρατηρείται το φαινόμενο υπερβόσκησης. Ο έλεγχος της βοσκής στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 Χερσόνησος Ακάμα και Κοιλιάδα Διαρίζου θα ασκείται με τρόπο που να περιορίζει το φαινόμενο της υπερβόσκησης (εκτατική κτηνοτροφία) και να διασφαλίζει την ορθολογιστική διαχείριση των βοσκοτόπων.

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση δηλωμένων βοσκοτόπων, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο.

Η Δράση θα εφαρμοστεί σε 4.163,90 εκτάρια συνολικά, στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000: Χερσόνησος Ακάμα (1.803,60 εκτάρια) και Κοιλιάδα Διαρίζου (2.360,30 εκτάρια).

8.2.15.3.2.2. Type of support

Η ενίσχυση θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα παρέχεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του Μέτρου και των επιμέρους Καθεστώτων. Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την υλοποίηση των Δράσεων που προβλέπει το Μέτρο, στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 "Χερσόνησος Ακάμα" και "Κοιλιάδα Διαρίζου".

8.2.15.3.2.3. Links to other legislation

Οριζόντιος Κανονισμός Άρθρ. 94 και Παράρτημα II, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Άμεσες ενισχύσεις Κανονισμού Άρθρ. 4(1) (ελάχιστη δραστηριότητα, συντήρηση γεωργικών περιοχών), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Οδηγία των Οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ (ιδιαίτερα Άρθρ. 6(1) και 6(2), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Οδηγία των Πτηνών 2009/147/ΕΕ (ιδιαίτερα Άρθρ 4(1), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις άμεσες πληρωμές, και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ) (ι) και (γ)(ιι), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κώδικας καλών γεωργικών πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/ΕΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Αρχές Ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/ΕC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.15.3.2.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι κτηνοτρόφοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που θα αναλαμβάνουν να τηρούν τις υποχρεώσεις του Μέτρου (Καθεστώς). Οι δικαιούχοι κτηνοτρόφοι των ενισχύσεων του μέτρου Natura 2000 στις περιοχές του Δικτύου Χερσόνησος Ακάμα και Κοιλιάδα Διαρίζου, είναι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις στο τέλος κάθε έτους νοουμένου ότι:

- οι κτηνοτρόφοι υποβάλουν κανονικά την αίτηση τους κατάλληλα συμπληρωμένη και εντός των χρονικών πλαισίων που ορίζονται από το Μέτρο,
- οι αιτήσεις περάσουν με επιτυχία όλους τους προβλεπόμενους ελέγχους για εξακρίβωση των στοιχείων που περιέχονται,
- οι αιτητές συνεργάζονται πλήρως με την Αρμόδια Αρχή κατά τη διενέργεια οποιουδήποτε ελέγχου (διοικητικού ή επιτόπιου) για επαλήθευση των δηλωθεισών πληροφοριών.

8.2.15.3.2.5. Eligible costs

Το διαφυγόν εισόδημα έχει υπολογιστεί ως η αξία των ζωοτροφών (σανός) για τους δύο μήνες (Φεβρουάριο και Μάρτιο) που θα είναι ενσταβλισμένα τα ζώα.

8.2.15.3.2.6. Eligibility conditions

Οι δικαιούχοι πρέπει να πληρούν τους πιο κάτω όρους:

- απαγόρευσης βοσκής των ζώων κατά τη διάρκεια των μηνών Φεβρουαρίου και Μαρτίου
- ανάληψη δέσμευσης για έξι έτη

8.2.15.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Δεν εφαρμόζεται

8.2.15.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Οι κτηνοτρόφοι οι οποίοι έχουν τις εκμεταλλεύσεις (βοσκοτόπους) τους στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 "Χερσόνησος Ακάμα" και "Κοιλιάδα Διαρίζου", θα δικαιούνται το ποσό των €145 ανά εκτάριο ετησίως.

8.2.15.3.2.9. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.15.3.2.9.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Δεν εντοπίζονται σοβαροί κίνδυνοι.

8.2.15.3.2.9.2. Mitigating actions

Δεν έχουν εντοπιστεί σοβαροί κίνδυνοι.

8.2.15.3.2.9.3. Overall assessment of the measure

Το Μέτρο είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.15.3.2.10. Information specific to the operation

Identification and definition of the baseline elements; for Natura 2000 payments this should include the good agricultural and environmental condition provided for in Article 94 and Annex II of regulation (EU) No 1306/2013 and the relevant criteria and minimum activities established under points (c) (ii) and (c) (iii) of Article 4(1) of Regulation (EU) No 1307/2013; for WFD payments this should include mandatory standards established under Chapter I of Title VI of Regulation (EU) No 1306/2013 (cross-compliance) and the relevant criteria and minimum activities as established under points (c) (ii) and (c) (iii) of Article 4(1) of Regulation (EU) No 1307/2013

Υποχρεωτικές απαιτήσεις Θέσης Εκκίνησης (Baseline) για Πυλώνα II

1. Κανόνες για την Πολλαπλή Συμμόρφωση (Άρθρο 93, Κανονισμός 1306/2013, ΕΕ)

1.1 Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (ΚΑΔ)

1.2 Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση

1.2.1 Ύδατα

1.2.2 Έδαφος και αποθήκευση άνθρακα

1.2.3 Τοπίο, στοιχειώδες επίπεδο συντήρησης

1.2.4 Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

2. Υποχρεώσεις για Πράσινη ενίσχυση (Άρθρο 43, Κανονισμός 1307/2013 ΕΕ)

Πράσινη ενίσχυση θα δίνεται στους γεωργούς με την προϋπόθεση ότι τηρούν τρεις βασικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις:

2.1 διαφοροποίηση καλλιεργειών

2.2 διατήρηση μονίμων βοσκοτόπων

2.3 διατήρηση περιοχών οικολογικής εστίασης

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι μπορεί να γίνει συνδυασμός ή αντικατάσταση των ανωτέρω πρακτικών με κάποιες ισοδύναμες πρακτικές.

3. Ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων

3.1 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων (Κ.Δ.Π 263/2007)

3.2 Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

4. Άλλες εθνικές νομοθεσίες

Οι υποχρεώσεις που προκύπτουν αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα II.

The description of the methodology and the agronomic assumptions (including the description of the baseline requirements as stated in Article 30(3) of Regulation (EU) No 1305/2013 for Directives 92/43/EEC and 2009/147/EC and in Article 30(4) of the same Regulation for Directive 2000/60/EC) used as reference point for the calculations justifying additional costs and income foregone resulting from the disadvantages in the areas concerned related to the implementation of Directives 92/43/EEC, 2009/147/EC and 2000/60/EC; where relevant, this methodology shall take into account payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment granted under Regulation (EU) No 1307/2013, in order to exclude double funding

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα IV**.

8.2.15.4. *Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations*

8.2.15.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Γίνεται αναφορά πιο πάνω.

8.2.15.4.2. Mitigating actions

Γίνεται αναφορά πιο πάνω.

8.2.15.4.3. Overall assessment of the measure

Γίνεται αναφορά πιο πάνω.

8.2.15.5. Information specific to the measure

The description of the methodology and the agronomic assumptions (including the description of the baseline requirements as stated in Article 30(3) of Regulation (EU) No 1305/2013 for Directives 92/43/EEC and 2009/147/EC and in Article 30(4) of the same Regulation for Directive 2000/60/EC) used as reference point for the calculations justifying additional costs and income foregone resulting from the disadvantages in the areas concerned related to the implementation of Directives 92/43/EEC, 2009/147/EC and 2000/60/EC; where relevant, this methodology shall take into account payment for agricultural practices beneficial for the climate and the environment granted under Regulation (EU) No 1307/2013, in order to exclude double funding

Οι υπολογισμοί έγιναν με την μέθοδο του Μερικού Προϋπολογισμού. Για τους σκοπούς των υπολογισμών, έχουν ληφθεί υπόψη τα δεδομένα από το Norm Input – Output του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών για το 2011, όπου αυτό ήταν δυνατό. Τον υπολογισμό του κόστους των δράσεων, ακολούθησε έλεγχος για σκοπούς επαλήθευσης και επιβεβαίωσης από το εξειδικευμένο προσωπικό του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Η ανάλυση των υπολογισμών παρατίθεται στο **Παράρτημα IV**.

For Natura 2000: the areas designated to implement Council Directive 92/43/EEC and Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council[1] and the obligations for farmers resulting from the corresponding national and/or regional management provisions

Οι υποχρεώσεις των γεωργών που δραστηριοποιούνται εντός των περιοχών του Δικτύου "Natura 2000" περιγράφονται στο Παράρτημα II και επί του παρόντος αφορούν τη βάση εκκίνησης.

Υποχρεώσεις που αφορούν την κάθε περιοχή εξειδικευμένα θα υιοθετηθούν και θα περιληφθούν με την ολοκλήρωση και τον καθορισμό των Διαχειριστικών Σχεδίων για κάθε περιοχή.

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΟΝΟΜΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΤΚΣ/ΖΕΠ
1	CY2000001	ΜΑΜΜΑΡΙ- ΔΕΝΕΙΑ	ΤΚΣ
2	CY2000002	ΔΑΥΚΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ – ΑΓΙΟΣ ΣΩΖΟΜΕΝΟΣ	ΤΚΣ
3	CY2000003	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΠΙΣΕΡΟΥ	ΤΚΣ
4	CY2000004	ΔΑΣΟΣ ΜΑΧΑΙΡΑ	ΤΚΣ
5	CY2000005	ΜΑΔΑΡΗ – ΠΑΠΟΥΤΣΑ	ΤΚΣ
6	CY2000006	ΔΑΣΟΣ ΠΑΦΟΥ	ΖΕΠ
7	CY2000007	ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΛΑΤΥ	ΤΚΣ
8	CY2000008	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΕΔΡΩΝ -ΚΑΜΠΟΣ	ΤΚΣ
9	CY2000009	ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥΔΑΣΗ ΠΙΤΣΙΛΙΑΣ	ΤΚΣ
10	CY2000010	ΚΟΙΛΑΔΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΜΑΡΟΥΛΛΙΝΙΑΣ	ΤΚΣ
11	CY2000011	ΠΟΤΑΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΣ	ΤΚΣ
12	CY2000012	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΑΡΚΩΤΗ	ΤΚΣ
13	CY2000013	ΤΖΙΟΝΙΑ	ΖΕΠ
14	CY2000014	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΤΣΑ –ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ	ΖΕΠ
15	CY2000015	ΒΟΥΝΟΚΟΡΦΕΣ ΜΑΔΑΡΗΣ -ΠΑΠΟΥΤΣΑΣ	ΖΕΠ
16	CY3000005	ΚΑΒΟΤΚΡΕΚΟ	ΤΚΣ +ΖΕΠ
17	CY3000006	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΗΣΙΑ	ΤΚΣ
18	CY3000007	ΦΡΑΓΜΑ ΑΧΝΑΣ	ΖΕΠ
19	CY3000008	ΛΙΜΝΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΤΚΣ+ΖΕΠ
20	CY3000009	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΙΑΣ ΘΕΚΛΑΣ -ΛΙΟΠΕΤΡΙ	ΖΕΠ
21	CY4000001	ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΟΛΙΣ – ΓΙΑΛΙΑ	ΤΚΣ
22	CY4000002	ΧΑ – ΠΟΤΑΜΙ	ΤΚΣ
23	CY4000003	ΚΟΙΛΑΔΑ ΔΙΑΡΙΖΟΥ	ΤΚΣ
24	CY4000004	ΒΟΥΝΙ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	ΤΚΣ +ΖΕΠ
25	CY4000005	ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΜΩΡΟΥ ΝΕΡΟΥ	ΤΚΣ
26	CY4000006	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΥΛΙΑ	ΤΚΣ
27	CY4000007	ΞΕΡΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ	ΤΚΣ +ΖΕΠ
28	CY4000008	ΚΟΙΛΗ – ΜΑΥΡΟΚΟΛΥΜΠΟΣ	ΤΚΣ
29	CY4000009	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΚΟΥΛΛΗ	ΤΚΣ
30	CY4000010	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΑΚΑΜΑ	ΤΚΣ
31	CY4000011	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΙΑΤΗΣ	ΤΚΣ
32	CY4000012	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΨΩΚΑΣ – ΚΑΡΚΑΒΑΣ	ΤΚΣ
33	CY4000013	ΦΑΡΟΣ ΚΑΤΩ ΠΑΦΟΥ	ΤΚΣ + ΖΕΠ
34	CY4000014	ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΡΥΜΟΥ	ΤΚΣ
35	CY4000015	ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΡΙΤΟΥ ΜΑΡΟΤΤΟΥ	ΤΚΣ
36	CY4000016	ΦΑΡΑΓΓΙΑ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ –ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	ΖΕΠ
37	CY4000017	ΓΚΡΕΜΜΟΙ ΧΑΝΟΥΤΑΡΗ	ΖΕΠ

Περιοχές Δικτύου Natura 2000

38	CY4000018	ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΕΖΟΥΣΑΣ ΞΕΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΡΙΖΟΥ	ΖΕΠ
39	CY4000019	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΣΑΡΑΜΑ	ΖΕΠ
40	CY4000020	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΔΙΑΡΙΖΟΥ	ΖΕΠ
41	CY4000021	ΚΟΙΛΑΔΑ ΕΖΟΥΣΑΣ	ΖΕΠ
42	CY4000022	ΓΚΡΕΜΜΟΙ ΕΖΟΥΣΑΣ	ΖΕΠ
43	CY4000023	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΑΚΑΜΑ	ΖΕΠ
44	CY5000001	ΔΑΣΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΤΚΣ
45	CY5000004	ΕΘΝΙΚΟ ΔΑΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΤΡΟΟΔΟΥΣ	ΤΚΣ + ΖΕΠ
46	CY5000005	ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΟ- ΠΕΤΡΑ ΡΩΜΙΟΥ	ΤΚΣ + ΖΕΠ
47	CY5000006	ΚΟΙΛΑΔΑ ΛΙΜΝΑΤΗ	ΤΚΣ
48	CY5000007	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΣΓΑΤΑΣ	ΤΚΣ
49	CY5000008	ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΞΥΛΟΥΡΙΚΟΥ	ΖΕΠ
50	CY5000009	ΠΟΤΑΜΟΣ ΠΑΡΑΜΑΛΙΟΥ	ΖΕΠ
51	CY5000010	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΧΑ -ΠΟΤΑΜΙ	ΖΕΠ
52	CY5000011	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΛΙΜΝΑΤΗ	ΖΕΠ
53	CY6000002	ΑΛΥΚΕΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΚΣ + ΖΕΠ
54	CY6000003	ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΥΜΠΙΩΝ - ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ	ΤΚΣ
55	CY6000004	ΔΑΣΟΣ ΣΤΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ	ΤΚΣ
56	CY6000005	ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΥΚΑΡΩΝ	ΤΚΣ
57	CY6000006	ΕΘΝΙΚΟ ΔΑΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΡΙΖΟΕΛΙΑΣ	ΤΚΣ
58	CY6000007	ΠΟΤΑΜΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΤΑΖΟΥΣΑΣ	ΖΕΠ
59	CY6000008	ΠΟΤΑΜΟΣ ΠΕΝΤΑΣΧΟΙΝΟΣ	ΖΕΠ
60	CY6000009	ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΣΙΝΗΣ ΠΑΛΛΟΥΡΟΚΑΜΠΟΥ	ΖΕΠ
61	CY6000010	ΛΙΜΝΗ ΟΡΟΚΛΙΝΗΣ	ΖΕΠ
62	CY6000011	ΛΙΜΝΗ ΟΡΟΚΛΙΝΗΣ	ΤΚΣ

Περιοχές Δικτύου Natura 2000-Συνέχεια

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΟΝΟΜΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΤΚΣ/ΖΕΠ
1	CY4000003	ΚΟΙΛΑΔΑ ΔΙΑΡΙΖΟΥ	ΤΚΣ
2	CY4000010	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΑΚΑΜΑ	ΤΚΣ
3	CY4000020	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΔΙΑΡΙΖΟΥ	ΖΕΠ
4	CY4000023	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΑΚΑΜΑ	ΖΕΠ

Περιοχές Δικτύου Natura 2000-Δράση για Βοσκότοπους

Identification of the restrictions/disadvantages based on which payments can be granted and indication of compulsory practices

Οι δράσεις αφορούν:

1. την διατήρηση ασυγκόμιστου ποσοστού (10%) της παραγωγής για σκοπούς τροφολογίας των ειδών πανίδας. Ισχύει για όλες τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000.
2. τον αποκλεισμό της βόσκησης κατά τους μήνες Μάρτιο - Απρίλιο κάθε έτους. Ισχύει μόνο για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 "Κοιλάδα Διαρίζου", "Χερσόνησος Ακάμα", "Ζώνη ειδικής προστασίας Κοιλάδας Διαρίζου" και "Ζώνη ειδικής προστασίας Χερσόνησος Ακάμα".

8.2.16. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)

8.2.16.1. Legal basis

Άρθρα 31, 32 Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.

Εφαρμοστικός κανονισμός.

8.2.16.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Με το Μέτρο καθιερώνεται καθεστώς ενίσχυσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε μειονεκτικές περιοχές (ορεινές περιοχές, περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα και περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα), για αντιστάθμιση μέρους της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει κατά την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές αυτές.

Οι κυριότεροι στόχοι του Μέτρου είναι:

- η διασφάλιση της συνεχούς αξιοποίησης της γεωργικής γης
- η διατήρηση μιας βιώσιμης αγροτικής Κοινότητας
- η διαφύλαξη του φυσικού χώρου
- η διαχείριση της γης με μεθόδους που συμβάλλουν στην αειφόρο γεωργική ανάπτυξη

A) Ορεινές περιοχές

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε Ορεινές Περιοχές (υψόμετρο ≥ 800 μέτρα ή υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$), προκύπτει απώλεια εισοδήματος είτε λόγω υψομέτρου (δυσχερείς κλιματικές συνθήκες- επιβράχυνση βλαστικής περιόδου), είτε λόγω απότομων κλίσεων (που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση δαπανηρών ειδικών εξαρτημάτων), είτε λόγω συνδυασμού των δύο αυτών παραγόντων. Σκοπός της ενίσχυσης είναι να αντισταθμίσει την απώλεια εισοδήματος που προκύπτει από τους πιο πάνω παράγοντες.

B) Περιοχές με Φυσικά Μειονεκτήματα

Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν οι Κοινότητες οι οποίες περιλαμβάνονταν στις επιλέξιμες μειονεκτικές περιοχές κατά το ΠΑΑ 2007-2013, εξαιρουμένων των Κοινοτήτων που έχουν ενταχθεί στις ορεινές περιοχές μετά την επικαιροποίηση του σχετικού καταλόγου. Ο κατάλογος αυτός είναι προσωρινός και θα αντικατασταθεί το αργότερο μέχρι το 2018, όταν ολοκληρωθεί η νέα μελέτη οριοθέτησης με βάση τα βιοφυσικά κριτήρια που έχει καθορίσει Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γ) Περιοχές με Ειδικά Μειονεκτήματα.

α) Εκτάσεις οι οποίες επηρεάζονται από τη Νεκρή Ζώνη. (Παράρτημα IV, Πίνακας Γ1)

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε εκτάσεις οι οποίες επηρεάζονται από τη Νεκρή Ζώνη προκύπτουν διάφορα προβλήματα, όπως

- η διακίνηση με περιορισμούς (χρειάζεται ειδική άδεια από τα Ηνωμένα Έθνη)
- οι πυρκαγιές (μη ύπαρξη αντιπυρικών ζωνών)
- η απουσία αρδευτικών δικτύων, με αποτέλεσμα το πότισμα να γίνεται από πιεστικά συστήματα μακριά από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις)
- η αδυναμία ανέγερσης υδατοδεξαμενών, θερμοκηπίων, γεωργικών αποθηκών με αποτέλεσμα να δυσχαιρένονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες καλλιεργούν οι γεωργοί
- η μετάδοση εχθρών και ασθενειών ιδιαίτερος καραντίνας από τα κατεχόμενα, ειδικά εχθρών και ασθενειών καραντίνας
- η ελλιπής καταπολέμηση των τρωκτικών και οι μεγάλες ζημιές που προκαλούνται από αυτά
- η αδυναμία μετακίνησης κατά τις νυκτερινές ώρες σε περιπτώσεις παγετού ή έκτακτης ανάγκης
- οι κλοπές (δεν μπορεί να επέμβει η Αστυνομία)
- οι σοβαροί κίνδυνοι που διατρέχουν οι καλλιεργητές

β) Διαμέρισμα Πύργου Τηλλυρίας (Κοινότητες Πηγένια, Μοσφίλι, Πάνω Πύργος, Κάτω Πύργος, Παχύαμμος)

Το πρόβλημα του αποκλεισμού του διαμερίσματος Πύργου Τηλλυρίας προέκυψε μετά την τουρκική εισβολή του 1974, και την κατάληψη του λεκανοπεδίου Μόρφου, μέσω του οποίου γινόταν η πρόσβαση από και προς το διαμέρισμα Πύργου. Η μετάβαση γεωργών και γεωργικών προϊόντων από και προς τη Λευκωσία μπορεί να γίνεται είτε μέσω του οδοφράγματος του Λιμνίτη (μέσω κατεχομένων, υπό τους σχετικούς ελέγχους) είτε μέσω του δρόμου Πύργου-Ορκόντα, ο οποίος είναι μήκους 52 χιλιομέτρων σε μια ορεινή και γεμάτη στροφές διαδρομή, που καθίσταται πολύ χρονοβόρα και κοπιαστική.

γ) 15 Κοινότητες οι οποίες ανήκαν στις ορεινές περιοχές κατά την Προγραμματική περίοδο 2007-2013 αλλά βάσει της νέας μελέτης οριοθέτησης

Βάσει της νέας μελέτης οριοθέτησης, το υψόμετρο μιας Κοινότητας δεν υπολογίζεται βάσει του κέντρου της κατοικημένης περιοχής της κοινότητας, αλλά της UAA (Utilized Agricultural Area) δηλαδή της χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Γης. Με βάση την UAA, οι πιο πάνω κοινότητες δεν ανταποκρίνονται στα όρια υψόμετρο ≥ 800 μέτρα ή υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$, με αποτέλεσμα να μην μπορούν πλέον να χαρακτηριστούν ορεινές. Επειδή όμως η κλίση και τα υψόμετρα τους βρίσκονται κοντά στα όρια των ορεινών οι Κοινότητες αυτές, που προηγουμένως χαρακτηρίζονταν ορεινές, εντάσσονται στα ειδικά μειονεκτήματα.

Με την εφαρμογή του Μέτρου, αντιμετωπίζεται ο πρωταρχικός κίνδυνος εγκατάλειψης της γεωργικής δραστηριότητας και το πρόβλημα της διαχείρισης των εδαφικών πόρων το οποίο εντοπίζεται, σύμφωνα με την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, κυρίως στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές. Οι κύριοι λόγοι που εντείνουν το πρόβλημα είναι η σύσταση του εδάφους, οι έντονες εκτός εποχής βροχοπτώσεις , οι μεγάλες κλίσεις και οι πυρκαγιές. Η καθιέρωση της ενίσχυσης στις περιοχές αυτές ενθαρρύνει τους

κατόχους και διαχειριστές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων να συνεχίσουν την καλλιέργεια της γης.

Το Μέτρο συμβάλει ιδιαίτερα στην Θεματική Προτεραιότητα 4 "Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και την δασοκομία" και συγκεκριμένα στην περιοχή εστίασης 4 Α " Αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας". Σημειώνεται ότι με την καθιέρωση του καθεστώτος ενίσχυσης στηρίζονται καλλιέργειες σημαντικές για τη διατήρηση του παραδοσιακού αγροτικού τοπίου και της βιοποικιλότητας.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στις περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα περιλαμβάνονται σημαντικές εκτάσεις αροτραίων καλλιεργειών των οποίων η διατήρηση συμβάλλει στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και ιδιαίτερα της κτηνοτροφίας, αφού οδηγεί στη μείωση των εισαγωγών ζωοτροφών και κατ' επέκταση βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα του τομέα.

Η σύνδεση του Μέρους με τους εγκάρσιους στόχους που αφορούν το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή είναι αυτονόητη.

8.2.16.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.16.3.1. M13 Στήριξη περιοχών με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα

Sub-measure:

- 13.1 - compensation payment in mountain areas
- 13.2 - compensation payment for other areas facing significant natural constraints
- 13.3 - compensation payment to other areas affected by specific constraints

8.2.16.3.1.1. Description of the type of operation

Οι ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών και άλλων περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των πρόσθετων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος, που σχετίζονται με τα μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στη σχετική περιοχή.

Οι τρεις κατηγορίες που εντάσσονται στο μέτρο είναι οι ακόλουθες:

A) Ορεινές Περιοχές (Παράρτημα IV, Πίνακες A1 και A2)

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε Ορεινές Περιοχές (υψόμετρο ≥ 800 μέτρα ή υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$), προκύπτει απώλεια εισοδήματος είτε λόγω υψομέτρου (δυσχερείς κλιματικές συνθήκες- επιβράχυνση βλαστικής περιόδου), είτε λόγω απότομων κλίσεων (που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση δαπανηρών ειδικών εξαρτημάτων), είτε λόγω συνδυασμού των δύο αυτών παραγόντων. Σκοπός της ενίσχυσης είναι να αντισταθμίσει την απώλεια εισοδήματος που προκύπτει ως αποτέλεσμα των πιο πάνω παραγόντων.

B) Περιοχές με Φυσικά μειονεκτήματα (Παράρτημα IV, Πίνακας Β)

Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν οι Κοινότητες οι οποίες περιλαμβάνονταν στις επιλέξιμες μειονεκτικές περιοχές κατά το ΠΑΑ 2007-2013 εξαιρουμένων των Κοινοτήτων που περιλαμβάνονται στους Πίνακες Α1 και Α2. Ο Κατάλογος αυτός είναι προσωρινός και θα αντικατασταθεί όταν ολοκληρωθεί η νέα μελέτη οριοθέτησης με βάση τα βιοφυσικά κριτήρια που έχει καθορίσει Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γ) Περιοχές με Ειδικά Μειονεκτήματα. (Παράρτημα IV, Πίνακες Γ1, Γ2 και Γ3)

Γ1) Εκτάσεις οι οποίες επηρεάζονται από τη Νεκρή Ζώνη. (Πίνακας Γ1)

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε εκτάσεις οι οποίες επηρεάζονται από τη Νεκρή Ζώνη προκύπτουν διάφορα προβλήματα όπως:

- η διακίνηση με περιορισμούς (χρειάζεται ειδική άδεια από τα Ηνωμένα Έθνη)
- οι πυρκαγιές (μη ύπαρξη αντιπυρικών ζωνών)
- η απουσία αρδευτικών δικτύων, με αποτέλεσμα το πότισμα να γίνεται από πιεστικά συστήματα μακριά από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις)
- η αδυναμία ανέγερσης υδατοδεξαμενών, θερμοκηπίων, γεωργικών αποθηκών με αποτέλεσμα να δυσχαιρένονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες καλλιεργούν οι γεωργοί
- η μετάδοση εχθρών και ασθενειών ιδιαίτερος καραντίνας από τα κατεχόμενα, ειδικά εχθρών και ασθενειών καραντίνας
- η ελλιπής καταπολέμηση των τρωκτικών και οι μεγάλες ζημιές που προκαλούνται από αυτά
- η αδυναμία μετακίνησης κατά τις νυκτερινές ώρες σε περιπτώσεις παγετού ή έκτακτης ανάγκης
- οι κλοπές (δεν μπορεί να επέμβει η Αστυνομία)
- οι σοβαροί κίνδυνοι που διατρέχουν οι καλλιεργητές

Γ2) Διαμέρισμα Πύργου Τηλλυρίας (Κοινότητες Πηγένια, Μοσφίλι, Πάνω Πύργος, Κάτω Πύργος, Παχύαμμος)

Το πρόβλημα του αποκλεισμού του διαμερίσματος Πύργου Τηλλυρίας προέκυψε μετά την τουρκική εισβολή του 1974, και την κατάληψη του λεκανοπεδίου Μόρφου, μέσω του οποίου γινόταν η πρόσβαση από και προς το διαμέρισμα Πύργου. Η μετάβαση γεωργών και γεωργικών προϊόντων από και προς τη Λευκωσία, μπορεί να γίνεται είτε μέσω του οδοφράγματος του Λιμνίτη (μέσω κατεχομένων, υπό τους σχετικούς ελέγχους) είτε μέσω του δρόμου Πύργου-Ορκόντα, ο οποίος είναι μήκους 52 χιλιομέτρων σε μια ορεινή και γεμάτη στροφές διαδρομή, που καθίσταται πολύ χρονοβόρα και κοπιαστική.

Γ3) 15 Κοινότητες οι οποίες ανήκαν στις Ορεινές περιοχές κατά την Προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Κοινότητες Ξυλιάτος, Πάνω Λεύκαρα, κάτω Δρύς, Ορά, Διερώνα, Αρακαπάς, Κοίλη, Πενταλιά, Φάλεια, Μαμουντάλη, Ασπρογιά, Άγιος Δημητριανός, Λάσα, Ίνεια, Φάσλι)

Βάσει της νέας μελέτης οριοθέτησης, το υψόμετρο μιάς Κοινότητας δεν υπολογίζεται βάσει του κέντρου της κατοικημένης περιοχής της κοινότητας, αλλά της UAA (Utilized Agricultural Area) δηλαδή της χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Γης. Με βάση την UAA, οι πιο πάνω κοινότητες δεν ανταποκρίνονται στα όρια υψόμετρο ≥ 800 μέτρα ή υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$, με

αποτέλεσμα να μην μπορούν πλέον να χαρακτηριστούν ορεινές. Επειδή όμως η κλίση και τα υψόμετρα τους βρίσκονται κοντά στα όρια των ορεινών οι Κοινότητες αυτές, που προηγουμένως χαρακτηρίζονταν ορεινές, εντάσσονται στα ειδικά μειονεκτήματα.

8.2.16.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση υπολογίζεται με κριτήριο την επιλέξιμη έκταση, νοουμένου ότι σε όλες τις περιπτώσεις θα συμπληρώνονται επιτυχώς οι αναγκαίοι έλεγχοι οι οποίοι επιβεβαιώνουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του μέτρου. Η ενίσχυση παρέχεται σε μια ή δύο δόσεις ετησίως.

8.2.16.3.1.3. Links to other legislation

- Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 σχετικά με τους Κανόνες Πολλαπλής Συμμόρφωσης, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013 για τις Άμεσες Πληρωμές και ιδιαίτερα το άρθρο 4 (γ)(ι) και (γ)(ιι), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή και χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Κώδικας Καλών Γεωργικών Πρακτικών σύμφωνα με την Οδηγία 91/676/EEC, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/EC, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.

8.2.16.3.1.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία πληρούν την έννοια του ενεργού αγρότη σύμφωνα με το άρθρο 9 (1307/2013) και ασκούν γεωργική δραστηριότητα σε γεωργική γη που βρίσκεται εντός των ορίων των επιλέξιμων περιοχών.

Οι Δικαιούχοι του μέτρου μπορεί να είναι γεωργοί πλήρους απασχόλησης (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) καθώς και άλλοι διαχειριστές της γης (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που αναλαμβάνουν να τηρούν τις υποχρεώσεις του Μέτρου. Για τη μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα του Μέτρου και τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών από την εφαρμογή του, στους δικαιούχους του Μέτρου εντάχθηκαν και «άλλοι διαχειριστές γης». Η κυπριακή γεωργία ακολουθεί κατά κύριο λόγο το «οικογενειακό μοντέλο» παραγωγής και σε πολλές περιπτώσεις ασκείται συμπληρωματικά με άλλες ασχολίες της οικογένειας. Συνεπώς η ένταξη στους δικαιούχους και «άλλων διαχειριστών γης» παρέχει τη δυνατότητα συμμετοχής φυσικών ή/και νομικών προσώπων που ασχολούνται με τη γεωργία στη βάση μερικής απασχόλησης. Τυχόν αποκλεισμός τους θα είχε ως αποτέλεσμα να αποκλείονταν σημαντικές εκτάσεις γης, οι οποίες δυνητικά θα ήταν επιλέξιμες για ένταξη στο Μέτρο, περιορίζοντας σε μια τέτοια περίπτωση τα περιβαλλοντικά οφέλη από την εφαρμογή του.

8.2.16.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν το επιπλέον κόστος και το διαφυγόν εισόδημα που προκύπτει από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις επιλέξιμες περιοχές.

8.2.16.3.1.6. Eligibility conditions

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να υποβάλουν κανονικά μόνο μία αίτηση παγκύπρια και να πληρούν τα πιο κάτω κριτήρια:

1. να καλλιεργούν τουλάχιστον τρία (3) δεκάρια γεωργικής γης
2. να εφαρμόζουν τις Καλές Γεωργικές και περιβαλλοντικές Συνθήκες
3. να εφαρμόζουν τις Κανονιστικές απαιτήσεις της Πολλαπλής Συμμόρφωσης
4. να εφαρμόζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τα λιπάσματα και τις φυτοπροστατευτικές ουσίες
5. να δέχονται ανεπιφύλακτα και να διευκολύνουν τους ελέγχους που πραγματοποιούν τα Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα.

8.2.16.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι συνολικές απαιτούμενες δαπάνες για την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων υπερβαίνουν τις συνολικές διαθέσιμες δαπάνες του Μέτρου, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα εφαρμογής κριτηρίων μοριοδότησης με βασικό κριτήριο τη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών ωφελειών. Τα κριτήρια θα καθορίζονται πριν από κάθε προκήρυξη του Μέτρου και θα κοινοποιούνται στους δικαιούχους πριν από την υποβολή της αίτησης.

8.2.16.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

A) Ορεινές Περιοχές

(Πίνακας A1: Υψόμετρο ≥ 800 μέτρα και A2: Υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$)

200 ευρώ / εκτάριο (140 ευρώ/ εκτάριο για γεωργική γη / εκμετάλλευση που ξεπερνά τα 10 εκτάρια)

B) Περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα

(Πίνακας B' - επικαιροποίηση πίνακα μέχρι το 2018)

100 ευρώ / εκτάριο (70 ευρώ/ εκτάριο για γεωργική γη / εκμετάλλευση που ξεπερνά τα 10 εκτάρια)

Γ) Περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα

(Πίνακας Γ1: Γεωργικές εκτάσεις που εμπίπτουν στη Νεκρή Ζώνη, Γ2: Διαμέρισμα Πύργου Τηλλυρίας, Γ3: 15 Κοινότητες οι οποίες ανήκαν στις Ορεινές περιοχές κατά την Προγραμματική περίοδο 2007-2013 αλλά βάσει της νέας μελέτης οριοθέτησης έχουν εξαιρεθεί)

100 ευρώ / εκτάριο (70 ευρώ / εκτάριο για γεωργική γη / εκμετάλλευση που ξεπερνά τα 10 εκτάρια)

8.2.16.3.1.9. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Κατά την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές που εμπίπτουν στο μέτρο προκύπτει επιπρόσθετο κόστος ιδιαίτερα υψηλό σε σχέση με την συνήθη άσκηση γεωργικής δραστηριότητας στις λοιπές περιοχές. Το πρόσθετο αυτό κόστος ξεπερνά κατά πολύ το ποσό που έχει καθοριστεί ως ενίσχυση στα πλαίσια του μέτρου λόγω των περιορισμένων πόρων του ΠΑΑ.

A) Ορεινές Περιοχές (200 ευρώ / εκτάριο)

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε Ορεινές Περιοχές (υψόμετρο ≥ 800 μέτρα ή υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$), προκύπτει απώλεια εισοδήματος είτε λόγω υψομέτρου (δυσχερείς κλιματικές συνθήκες- επιβράχυνση βλαστικής περιόδου), είτε λόγω απότομων κλίσεων (που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση δαπανηρών ειδικών εξαρτημάτων), είτε λόγω συνδυασμού των δύο αυτών παραγόντων. Σκοπός της ενίσχυσης είναι να αντισταθμίσει μέρος των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από τους πιο πάνω παράγοντες.

B) Περιοχές με Φυσικά Μειονεκτήματα (100 ευρώ /εκτάριο)

Η πληθώρα των προβλημάτων που παρουσιάζονται στις περιοχές αυτές αντιστοιχούν σε ποσό μεγαλύτερο από 100 ευρώ / εκτάριο. Η δυσκολία της διατήρησης της γεωργικής γης σε καλή κατάσταση σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από ξηρασία, θεωρούνται άγονες αλλά και υποβαθμισμένες κοινωνικά είναι προφανής και δύσκολα μπορεί να ποσοτικοποιηθεί με τρόπο ώστε να λαμβάνει ουσιαστικά όλες τις παραμέτρους.

Γ) Περιοχές με Ειδικά Μειονεκτήματα (100 ευρώ /εκτάριο)

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε εκτάσεις οι οποίες επηρεάζονται από τη Νεκρή Ζώνη προκύπτουν διάφορα προβλήματα πολλά από τα οποία δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν. Αναφέρονται πιο κάτω ενδεικτικά τα πιο κάτω προβλήματα:

- η διακίνηση με περιορισμούς (χρειάζεται ειδική άδεια από τα Ηνωμένα Έθνη)
- οι πυρκαγιές (μη ύπαρξη αντιπυρικών ζωνών)
- η απουσία αρδευτικών δικτύων, με αποτέλεσμα το πότισμα να γίνεται από πιεστικά συστήματα μακριά από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις)
- η αδυναμία ανέγερσης υδατοδεξαμενών, θερμοκηπίων, γεωργικών αποθηκών με αποτέλεσμα να δυσχαιρένονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες καλλιεργούν οι γεωργοί
- η μετάδοση εχθρών και ασθενειών ιδιαίτερος καραντίνας από τα κατεχόμενα, ειδικά εχθρών και ασθενειών καραντίνας
- η ελλιπής καταπολέμηση των τροφτικών και οι μεγάλες ζημιές που προκαλούνται από αυτά

- η αδυναμία μετακίνησης κατά τις νυκτερινές ώρες σε περιπτώσεις παγετού ή έκτακτης ανάγκης
- οι κλοπές (δεν μπορεί να επέμβει η Αστυνομία)
- οι σοβαροί κίνδυνοι που διατρέχουν οι καλλιεργητές

Διαμέρισμα Πύργου Τηλλυρίας

Η μετάβαση γεωργών και γεωργικών προϊόντων από και προς τη Λευκωσία μπορεί να γίνεται είτε μέσω του οδοφράγματος του Λιμνίτη (μέσω κατεχομένων, υπό τους σχετικούς ελέγχους) είτε μέσω του δρόμου Πύργου-Ορκόντα, ο οποίος είναι μήκους 52 χιλιομέτρων σε μια ορεινή και γεμάτη στροφές διαδρομή, που καθίσταται πολύ χρονοβόρα και κοπιαστική. Το ύψος ενίσχυσης αντιστοιχεί στο επιπρόσθετο κόστος που προκύπτει κυρίως από τη μετακίνηση των γεωργών για σκοπούς πληροφόρησης και προμήθειας των απαραίτητων εφοδίων για την άσκηση της γεωργίας.

Ορεινές Περιοχές που αφαιρέθηκαν από τον νέο κατάλογο.

Οι Περιοχές που αφαιρέθηκαν από το νέο κατάλογο ορεινών περιοχών λόγω της αλλαγής στη μεθοδολογία υπολογισμού τους χαρακτηρίζονται σε μεγάλο βαθμό από τα ίδια προβλήματα και τους ίδιους περιορισμούς που παρουσιάζουν οι Ορεινές Περιοχές της Κατηγορίας Α.

8.2.16.3.1.10. Information specific to the operation

Definition of the threshold level of area per holding on the basis of which MS calculates degressivity of payments

Για όλες τις Περιφέρειες του Μέτρου, έχει καθοριστεί η έκταση των 10 εκταρίων ως σημείο έναρξης της προοδευτικής μείωσης των ενισχύσεων.

[Designation of areas facing natural and other specific constraints] Description of the local unit-level applied for the designation of the areas.

Ο καθορισμός των περιοχών με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα έχει βασιστεί στο επίπεδο Τοπικών Διοικητικών Μονάδων 2 (ΤΔΜ 2), το οποίο στην περίπτωση της Κύπρου ερμηνεύεται στο επίπεδο των Κοινοτήτων/ Δήμων.

[Designation of areas facing natural and other specific constraints] Description of the application of the method including the criteria referred to in Article 32 of Regulation (EU) No 1305/2013 for the delimitation of the three categories of areas referred to in that Article including the description and results of the fine-tuning exercise for areas facing natural and other specific constraints other than mountain areas.

A) Ορεινές Περιοχές (υψόμετρο ≥ 800 μέτρα ή υψόμετρο ≥ 500 μέτρα έως ≤ 800 μέτρα και κλίση εδάφους $\geq 15\%$),

Βάσει της νέας μελέτης οριοθέτησης, το υψόμετρο μιάς Κοινότητας δεν υπολογίζεται βάσει του κέντρου της κατοικημένης περιοχής της κοινότητας, αλλά της UAA (Utilized Agricultural Area) δηλαδή της χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Γης.

B) Περιοχές με Φυσικά Μειονεκτήματα

Η νέα μελέτη οριοθέτησης στη βάση των βιοφυσικών κριτηρίων θα τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο μέχρι το 2018. Μέχρι τότε θα διατηρηθεί το καθεστώς που ίσχυε στα πλαίσια της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Ο καθορισμός των ενδιάμεσων μειονεκτικών περιοχών είχε βασιστεί στη χαμηλή πυκνότητα ή τη φθίνουσα πορεία πληθυσμού, το άγονο έδαφος, το χαμηλό γεωργικό εισόδημα και άλλα ειδικά μειονεκτήματα.

Γ) Περιοχές με Ειδικά μειονεκτήματα

Ως Περιοχές με Ειδικά Μειονεκτήματα έχουν καθοριστεί:

α) Γεωργικές εκτάσεις που εμπίπτουν στη Νεκρή Ζώνη

Κατά την άσκηση της γεωργίας σε εκτάσεις οι οποίες επηρεάζονται από τη Νεκρή Ζώνη προκύπτουν διάφορα προβλήματα, όπως

- η διακίνηση με περιορισμούς (χρειάζεται ειδική άδεια από τα Ηνωμένα Έθνη)
- οι πυρκαγιές (μη ύπαρξη αντιπυρικών ζωνών)
- η απουσία αρδευτικών δικτύων, με αποτέλεσμα το πότισμα να γίνεται από πιεστικά συστήματα μακριά από τις καλλιεργούμενες εκτάσεις)
- η αδυναμία ανέγερσης υδατοδεξαμενών, θερμοκηπίων, γεωργικών αποθηκών με αποτέλεσμα να δυσχαιρένονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες καλλιεργούν οι γεωργοί
- η μετάδοση εχθρών και ασθενειών ιδιαίτερα καραντίνας από τα κατεχόμενα, ειδικά εχθρών και ασθενειών καραντίνας
- η ελλιπής καταπολέμηση των τρωκτικών και οι μεγάλες ζημιές που προκαλούνται από αυτά
- η αδυναμία μετακίνησης κατά τις νυκτερινές ώρες σε περιπτώσεις παγετού ή έκτακτης ανάγκης
- οι κλοπές (δεν μπορεί να επέμβει η Αστυνομία)
- οι σοβαροί κίνδυνοι που διατρέχουν οι καλλιεργητές

Λόγω των πιο πάνω προβλημάτων παρατηρείται εγκατάλειψη της καλλιέργειας στις πιο πάνω περιοχές. Συνεπώς καθίσταται αναγκαία η στήριξη των περιοχών αυτών, προκειμένου να διατηρηθεί και να βελτιωθεί το περιβάλλον και η ύπαιθρος.

β) Διαμέρισμα Πύργου Τηλλυρίας

Το πρόβλημα του αποκλεισμού του διαμερίσματος Πύργου Τηλλυρίας προέκυψε μετά την τουρκική εισβολή του 1974 και την κατάληψη του λεκανοπεδίου Μόρφου, μέσω του οποίου γινόταν η πρόσβαση από και προς το διαμέρισμα Πύργου. Η μετάβαση γεωργών και γεωργικών προϊόντων από και προς τη Λευκωσία μπορεί να γίνεται είτε μέσω του οδοφράγματος του Λιμνίτη (μέσω κατεχομένων, υπότους σχετικούς ελέγχους) είτε μέσω του δρόμου Πύργου-Ορκόντα, ο οποίος είναι μήκους 52 χιλιομέτρων σε μια ορεινή και γεμάτη στροφές διαδρομή, που καθίσταται πολύ χρονοβόρα και κοπιαστική.

γ) 15 Κοινότητες οι οποίες ανήκαν στις Ορεινές περιοχές κατά την Προγραμματική περίοδο 2007-2013, αλλά βάσει της νέας μελέτης οριοθέτησης έχουν εξαιρεθεί.

8.2.16.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.16.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Οι πιθανοί κίνδυνοι δύνανται να προέρχονται:

1. από τη συμπεριφορά των ίδιων των αιτητών πχ ψευδείς δηλώσεις που αφορούν τη διαχείριση των τεμαχίων, την καλλιεργούμενη έκταση κτλ καθώς και προσκόμιση ψεύτικων ή παραπλανητικών δικαιολογητικών.
2. από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου (παρακολούθηση υλοποίησης του σχεδίου).

8.2.16.4.2. Mitigating actions

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών:

1. ενδελεχής ενημέρωση και πληροφόρηση των αιτητών για τους όρους και τα κριτήρια του Μέτρου. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στο να γίνουν απόλυτα κατανοητές οι δεσμεύσεις που συνεπάγονται από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησής τους.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου:

1. εκπαίδευση των εμπλεκομένων και πολύ καλή κατανόηση των σχετικών κανονισμών που διέπουν το Μέτρο.
2. προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών.
3. ετοιμασία αναλυτικών και κατανοητών ενημερωτικών εντύπων που θα περιλαμβάνουν όλα όσα πρέπει να ξέρουν οι αιτητές.
4. ενημέρωση και κατάλληλη προετοιμασία των πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης του Μέτρου.

8.2.16.4.3. Overall assessment of the measure

Το συγκεκριμένο Μέτρο δεν εμπεριέχει σοβαρές δυσκολίες όσο αφορά τη δυνατότητα ελέγχου και την επαληθευσσιμότητα, αφού επιλέξιμη δράση θεωρείται η απλή άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στην βάση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τους Κανονισμούς. Δεν υπάρχει οποιαδήποτε επιπρόσθετη ανάληψη δεσμευσης από μέρους των δικαιούχων για τήρηση σύνθετων γεωργικών πρακτικών που να χρήζει εξειδικευμένων ικανοτήτων ελέγχου από μέρους των ελεγκτών.

Η διαπίστωση της απλής άσκησης της γεωργικής δραστηριότητας είναι σχετικά εύκολη και μπορεί να εξαχθεί χωρίς ιδιαίτερες δεξιότητες.

8.2.16.5. *Information specific to the measure*

Definition of the threshold level of area per holding on the basis of which MS calculates degressivity of payments

Για όλες τις Περιφέρειες έχει καθοριστεί η έκταση των 10 εκταρίων ως σημείο έναρξης της προοδευτικής μείωσης των ενισχύσεων.

8.2.17. M14 - Animal Welfare (art 33)

8.2.17.1. Legal basis

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου

Εφαρμοστικός κανονισμός.

8.2.17.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της γεωργικής δραστηριότητας και είναι ένας από τους παλαιότερους και σπουδαιότερους κλάδους της ζωικής παραγωγής με τον οποίο ασχολήθηκε ιδιαίτερος ο πληθυσμός των ορεινών και ημιορεινών περιοχών της Κύπρου. Η παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος καλύπτει περίπου το 25% της συνολικής ποσότητας γάλακτος και η παραγωγή αιγοπρόβειου κρέατος καλύπτει το 5,5% της συνολικής ποσότητας. Η εξέλιξη του πληθυσμού των αιγοπροβάτων από το 2008-2012 έως σήμερα (Πίνακας 1) παρουσιάζει σταθερές τιμές με οριακές αυξομειώσεις. Όσον αφορά τη στέγαση πέραν των 150 παραγωγικών ζώων σε υποστατικά γεβργικών εκμεταλλεύσεων, η πυκνότητα κυμάνθηκε κατά μέσο όρο την περίοδο 2008-2012 από 2,78 έως 2,95 τετραγωνικά μέτρα σκιασμένου χώρου ανά ζώο (βλ Πίνακα 2).

Βασική επιδίωξη του Μέτρου αποτελεί η βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης του πληθυσμού των αιγών και των προβάτων, πέραν των συνήθων συνθηκών διαβίωσης. Οι δύο βασικές Δράσεις του Μέτρου εστιάζονται στη βελτίωση των συνθηκών ενσταβλισμού και παροχής νερού και τροφής στα αιγοπρόβατα. Τα τελευταία έτη και ως αποτέλεσμα των γενικότερων επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών, σε περιοχές της Κύπρου έχουν καταγραφεί πολύ υψηλές θερμοκρασίες, με περιστατικά θερμοκρασιών να υπερβαίνουν τους 43 βαθμούς Κελσίου. (βλ. Γράφημα 1). Οι καταγεγραμμένες ακραίες καιρικές συνθήκες που παρατηρούνται τα τελευταία έτη προκαλούν δυσφορία στα ζώα και επηρεάζουν σημαντικά τις φυσιολογικές λειτουργίες τους. Η συνήθης πρακτική για αντιμετώπιση του προβλήματος περιλαμβάνει την παροχή ικανοποιητικού χώρου στέγασης στο ζώο και την περιοδική παροχή νερού και τροφής κατά τη διάρκεια της ημέρας. Με την εφαρμογή του Μέτρου θα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση για τη συνεχή και απρόσκοπτη χορήγηση νερού και τροφής καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου, ενώ βασική προϋπόθεση συμμετοχής στο Μέτρο (χωρίς να παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση) θα είναι η μείωση της πυκνότητας των ζώων ανά τετραγωνικό μέτρο σκιασμένου χώρου. Η εφαρμογή του Μέτρου θα έχει ως αποτέλεσμα οι συνθήκες σταβλισμού, όχι απλά να ικανοποιούν τις ανάγκες των ζώων όσον αφορά τον αερισμό, το φωτισμό, το διαθέσιμο χώρο και την άνεση, αλλά να παρέχουν επαρκή χώρο δροσισμού και ελευθερίας κίνησης στα ζώα που εκτρέφονται στις μονάδες με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της φυσικής κοινωνικής συμπεριφοράς των ζώων και την απρόσκοπτη παροχή νερού και τροφής. Η συνήθης πρακτική που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα αφορά στην παροχή ζωοτροφών/ νερού στα ζώα συνήθως 2 φορές την ημέρα. Με την εφαρμογή του μέτρου θα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση για τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή τροφής και φρέσκου νερού στα ζώα, καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου.

Το Μέτρο συμβάλει στην περιοχή εστίασης 3Α.

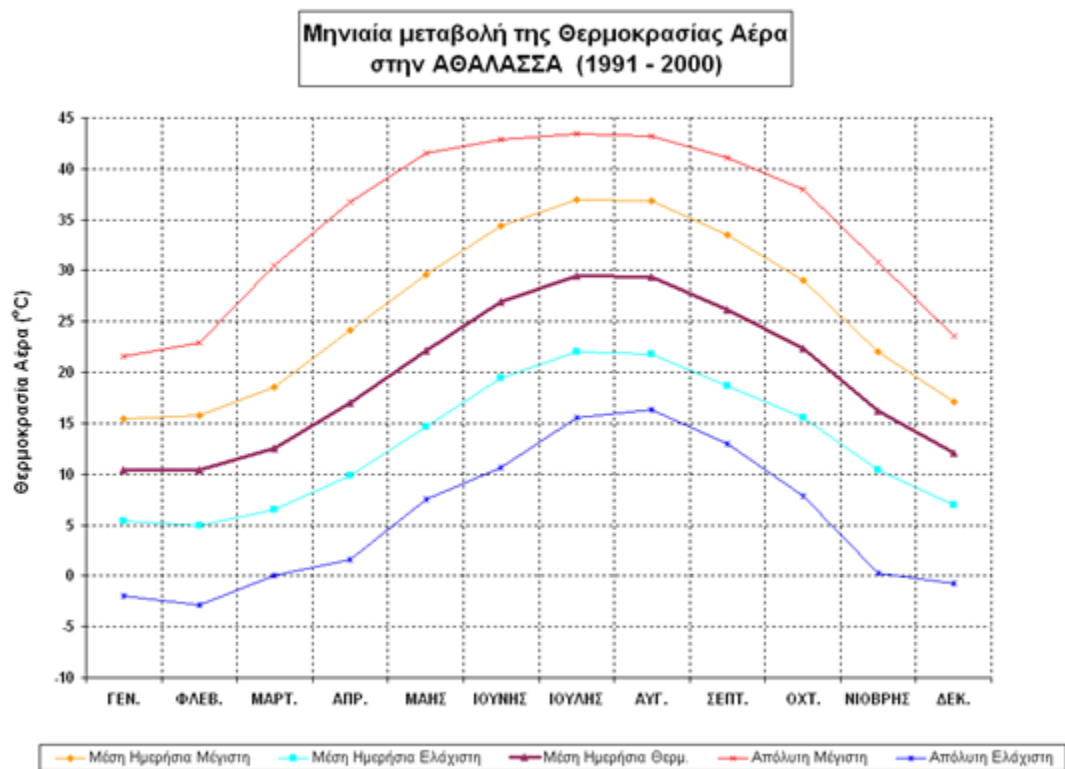
Πίνακας 1. Αριθμός αιγοπροβάτων ανά κατηγορία μεγέθους (αρ. ζώων άνω των 7 μηνών) μονάδας για τα έτη 2008-2012

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΟΝΑΔΩΝ (αρ. ζώων)	2008	2009	2010	2011	2012
101-150	31.134	31.000	34.736	31.996	30.106
151-250	53.363	57.383	56.995	59.098	61.513
251-350	52.115	51.685	52.525	52.618	50.457
351-450	50.806	52.802	51.386	46.972	43.830
451-550	46.114	41.130	48.837	41.032	39.731
551-650	30.602	35.845	32.462	40.546	34.660
09 >650	88.544	97.928	115.320	139.168	129.860
Σύνολο ζώων	352.678	367.773	392.261	411.430	390.157

Πηγή: Στοιχεία Επισκόπησης Τμήματος Γεωργίας για τα έτη 2008-2012

Πίνακας 1 M14

Γράφημα 1: Μηνιαία μέση μεταβολή θερμοκρασίας αέρα στην περιοχή Αθαλάσσης, Λευκωσία για τα έτη 1991-2000

Γράφημα 1 M14

Πίνακας 2: Στεγασμένος χώρος (τ.μ./ζώο) ανά κατηγορία μεγέθους μονάδας (αρ. ζώων άνω των 7 μηνών)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΟΝΑΔΩΝ (αρ. ζώων)	2008	2009	2010	2011	2012
101-150	3,83	4,44	4,12	4,03	3,90
151-250	3,29	3,22	3,41	3,41	3,67
251-350	3,34	2,93	2,90	3,05	3,26
351-450	2,83	2,75	2,66	3,05	2,95
451-550	2,27	2,79	2,73	2,57	2,65
551-650	2,54	2,27	2,68	2,88	2,73
>650	2,11	2,01	2,31	2,24	2,42
Μ. Όρος	2,89	2,92	2,97	3,03	3,08

Πηγή: Στοιχεία Επισκόπησης Τμήματος Γεωργίας για τα έτη 2008-2012

Πίνακας 2 M14

8.2.17.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.17.3.1. Καλή μεταχείριση των αιγοπροβάτων μέσω της βελτίωσης της πυκνότητας του ζωικού κεφαλαίου και συνεχούς παροχής τροφής και νερού

Sub-measure:

- 14.1 - payment for animal welfare

8.2.17.3.1.1. Description of the type of operation

Η συνήθης πρακτική που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα σχετικά με τον ενσταβλισμό των ζώων αφορά στην παροχή ικανοποιητικού χώρου στέγασης στο ζώο και την περιοδική παροχή τροφής και νερού κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Όσον αφορά στη στέγαση πέραν των 101 παραγωγικών αιγοπροβάτων στα υποστατικά γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η πυκνότητα κυμάνθηκε κατά μέσο όρο την περίοδο 2008-2012 από 2,89 έως 3,08 τετραγωνικά μέτρα σκιασμένου χώρου ανά ζώο (βλ Πίνακα 2). Με την εφαρμογή του Μέτρου θα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση για μείωση της πυκνότητας των ζώων ανά τετραγωνικό μέτρο σκιασμένου χώρου θέτοντας ως ελάχιστο τα 3,50 τετραγωνικά μέτρα ανά ζώο. Η Δράση αφορά τη μείωση του ζωικού πληθυσμού στις εκμεταλλεύσεις με τρόπο ώστε κατά την ένταξη στο Μέτρο ο χώρος στέγασης ανά ζώο να είναι κατ' ελάχιστο 3,5 τετραγωνικά μέτρα και να διατηρείται σε αυτά τα επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της εκμετάλλευσης στο Μέτρο.

Ο χώρος στέγασης πρέπει να είναι άνετος από τεχνικής και φυσικής άποψης και να επιτρέπει στο ζώο να αναπαύεται και να σηκώνεται χωρίς δυσκολία. Καμία αίγα και κανένα πρόβατο δεν μπορεί να περιορίζεται σε ατομικό κλωβό εκτός εάν ένας κτηνίατρος πιστοποιήσει ότι λόγω της υγείας του ή της συμπεριφοράς του, απαιτεί να απομονωθεί με στόχο την παροχή θεραπευτικής αγωγής. Η διαμόρφωση των συνθηκών στέγασης όπως αναφέρονται πιο πάνω θα αποτελεί υποχρέωση όσων επιθυμούν να ενταχθούν στο Μέτρο

χωρίς να παρέχεται οποιαδήποτε αντισταθμιστική ενίσχυση.

Όσον αφορά στην παροχή τροφής και νερού κατά τη διάρκεια της ημέρας, θα παρέχεται αντισταθμιστική ενίσχυση για τη συνεχή απρόσκοπτη παροχή νερού και τροφής σε 24ωρη βάση σε όλα τα αιγοπρόβατα της εκμετάλλευσης. Οι συμμετέχοντες στη Δράση θα πρέπει κατά την ένταξη τους στο Μέτρο και καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής τους, να αναλαμβάνουν τη δέσμευση να παρέχουν, είτε με μηχανικό ή άλλο τρόπο, συνεχώς και απρόσκοπτα, καλής ποιότητας χονδροειδούς ή/ και συμπυκνωμένης ζωοτροφής καθώς και καλής ποιότητας νερού σε όλα τα αιγοπρόβατα της εκμετάλλευσης καθ' όλη τη διάρκεια του 24ωρού. Η εγκατάσταση που χρησιμοποιείται για την παροχή τροφής και νερού πρέπει να σχεδιάζεται, να κατασκευάζεται, να τοποθετείται και να συντηρείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος μόλυνσης της τροφής ή του νερού των αιγοπροβάτων.

Οι δύο Δράσεις είναι αλληλένδετες ως προς την επίτευξη των στόχων του Μέτρου και δεν μπορούν να εφαρμόζονται αποσπασματικά. Η ένταξη στο Μέτρο προνοεί την τήρηση όλων των προβλεπόμενων και για τις οι δύο Δράσεις. Η υποχρέωση θα αναλαμβάνεται σε ετήσια βάση με δικαίωμα ανανέωσης μέχρι και το τέλος της προγραμματικής περιόδου ή όπως αλλιώς αποφασίσει η Αρμόδια Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος.

8.2.17.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση αφορά ουσιαστικά το επιπλέον κόστος που θα προκύψει για το δικαιούχο από τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή, είτε με μηχανικό ή άλλο τρόπο, καλής ποιότητας χονδροειδούς ή/ και συμπυκνωμένης ζωοτροφής καθώς και νερό σε όλα τα ζώα καθ' όλη τη διάρκεια του 24ωρού. Η Δράση για αραίωση του αριθμού των ζώων σε κατ' ελάχιστη πυκνότητα των 3,5 τ. μέτρων ανά ζώο, αποτελεί υποχρέωση για ένταξη στο Μέτρο και δεν τυγχάνει ενίσχυσης. Η ενίσχυση θα παρέχεται κατά κεφαλήν ενήλικου ζώου (άνω των 7 μηνών).

8.2.17.3.1.3. Links to other legislation

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

Ο περί Προστασίας και Ευημερίας των Ζώων Νόμος του 1994 (Ν. 46(I)/1994) όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται.

Κ.Δ.Π. 229/1994

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 1997 - Ν.94(I)/1997)

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2000 - Ν.75(I)/2000

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2002 - Ν.43(I)/2002

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2008 - Ν.95(I)/2008

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2008 - Ν.134(Ι)/2009

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων (Προστασία των ζώων που προορίζονται για κτηνοτροφικούς σκοπούς) κανονισμοί του 2002 - Κ.Δ.Π. 82/2002

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2011 - Ν. 15(Ι)/2011

Ο περί προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2013 - Ν. 55(Ι)/2013

8.2.17.3.1.4. Beneficiaries

Φυσικά Πρόσωπα

Όλοι οι κάτοχοι αιγοπροβάτων, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών γεωργών, στο πλαίσιο του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 και οι οποίοι αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, να εκτελούν πράξεις, οι οποίες συνίστανται στην ανάληψη δεσμεύσεων για την ευημερία και καλή μεταχείριση των ζώων.

Νομικά Πρόσωπα

Νομικά πρόσωπα, των οποίων ο κύριος μέτοχος πληροί τις πιο πάνω πρόνοιες.

Και στις δύο περιπτώσεις, τα υποστατικά των δικαιούχων θα πρέπει να διαθέτουν όλες τις απαιτούμενες άδειες που απαιτεί η Εθνική Νομοθεσία, όπως αυτές θα ορίζονται με λεπτομέρεια κατά την προκήρυξη του Μέτρου.

8.2.17.3.1.5. Eligible costs

Επιλέξιμη δαπάνη αποτελεί το επιπλέον κόστος κατά κεφαλή ενήλικου ζώου που θα προκύψει για το δικαιούχο από τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή, είτε με μηχανικό ή άλλο τρόπο, καλής ποιότητας χονδροειδούς ή/ και συμπυκνωμένης ζωοτροφής καθώς και νερού σε όλα τα ζώα καθ' όλην τη διάρκεια του 24ώρου.

8.2.17.3.1.6. Eligibility conditions

Ελάχιστος ζωικός πληθυσμός εκμετάλλευσης: 101 ενήλικα ζώα

Η εκμετάλλευση θα πρέπει να φέρει όλες τις απαιτούμενες άδειες και πιστοποιητικά που προνοεί η εθνική νομοθεσία καθώς και ό,τι άλλο δύναται να ζητηθεί από τις Αρμόδιες Αρχές κατά την προκήρυξη του Μέτρου.

8.2.17.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Σε περίπτωση που οι διαθέσιμες πιστώσεις δεν είναι επαρκείς, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα να επιβάλει κριτήρια μοριοδότησης με βάση τα οποία θα δίνεται προτεραιότητα (α) σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε περιοχές με εμφανή φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα και (β) σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης βρίσκεται υπό καθεστώς νέου γεωργού.

8.2.17.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Για τον καθορισμό του ύψους ενίσχυσης, υπολογίστηκε το επιπλέον κόστος κατά κεφαλή ενήλικου ζώου που θα προκύψει για το δικαιούχο από τη συνεχή και απρόσκοπτη παροχή, είτε με μηχανικό ή άλλο τρόπο, καλής ποιότητας χονδροειδούς ή/ και συμπυκνωμένης ζωοτροφής καθώς και νερού σε όλα τα ζώα καθ' όλην τη διάρκεια του 24ωρου για μια εκμετάλλευση 150 αιγοπροβάτων. Για 150 ζώα το επιπλέον κόστος ανά ζώο σε χονδροειδή ζωοτροφή ανέρχεται στο ποσό των 18,5 ευρώ ανά ζώο. Για τους σκοπούς του Μέτρου θα παρέχεται ενίσχυση ύψους €15 ευρώ ανά ενήλικο αιγοπρόβατο.

Μεταβλητές Δαπάνες					
1. Ζωοτροφές:		kg/Ζωοτροφής	Κόστος/€/kg	€	34.040
α. Για αναπαραγωγικά ζώα					
i. Για Γάλα: Μίγμα 18.5%		150	250 kg	0,26856 €	10.071
Μηδική		150	10 kg	0,25 €	375
Σανός		150	50 kg	0,1 €	750
ii Για Εγκυμοσύνη: Μίγμα		150	60 kg	0,26856 €	2.417
Μηδική		150	60 kg	0,25 €	2.250
Σανός		150	60 kg	0,1 €	900
iii Για συντήρηση: Μίγμα 14%		150	100 kg	0,26856 €	4.028
Μηδική		150	60 kg	0,25 €	2.250
Άχυρο		150	60 kg	0,5 €	4.500
β. Για αρνιά μέχρι 3 μηνών		Αριθμός αρνιών	kg/Ζωοτροφής	Κόστος/€/kg	
i Μίγμα:		226	37,5 kg	0,26856 €	2.276
ii Μηδική:		226	6 kg	0,25 €	339
γ. Για αρνιά μέχρι 4,5 μηνών					
i. Μίγμα:		213	53 kg	0,26856 €	3.032
ii Μηδική:		213	8 kg	0,25 €	426
iii Άχυρο:		213	4 kg	0,5 €	426

Πίνακας 3 M14

8.2.17.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.17.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Θα πρέπει να καθοριστεί ο τρόπος μέτρησης της καλυμμένης έκτασης και να αποφεύγεται ο κίνδυνος να επιδοτούνται εκμεταλλεύσεις με παράνομα υποστατικά.

Ο τρόπος επαλήθευσης του αριθμού των παραγωγικών ζώων κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος λανθασμένης ή παραπλανητικής δήλωσης από μέρος του γεωργού.

8.2.17.4.2. Mitigating actions

Για την αντιμετώπιση των κινδύνων θα πρέπει να καθορίζεται πριν από κάθε προκήρυξη πια είναι η επιλέξιμη καλυμμένη έκταση. Προτείνεται να λαμβάνεται υπόψη η έκταση της άδειας οικοδομής της εκμετάλλευσης ώστε να αποφεύγεται η επιδότηση σε παράνομα υποστατικά. Επιπρόσθετα, πριν από κάθε προκήρυξη θα πρέπει να καθορίζεται η αρμόδια αρχή που θα επιβεβαιώνει τον αριθμό ζώων. Τέλος, θα πρέπει να ορίζεται ημερομηνία που θα λαμβάνεται ως βάση για τον αριθμό ζώων ώστε να υπολογίζεται η αναλογία "αριθμός ζώων : καλυμμένη έκταση".

8.2.17.4.3. Overall assessment of the measure

Το Μέτρο είναι επαληθεύσιμο και ελέγξιμο.

8.2.17.5. Information specific to the measure

Description of the methodology and of the agronomic/zoo-technical assumptions and parameters, including the description of the baseline requirements referred to in Article 33(2) of Regulation (EU) No 1305/2013 which are relevant for each particular type of commitment, used as reference for the calculations justifying additional costs and income foregone resulting from the commitment made

Για τον καθορισμό του ύψους ενίσχυσης υπολογίστηκε το επιπλέον κόστος κατά κεφαλή ενήλικου ζώου που θα προκύψει για το δικαιούχο από την παροχή, είτε με μηχανικό ή άλλο τρόπο, συνεχώς και απρόσκοπτα καλής ποιότητας χονδροειδούς ή/ και συμπυκνωμένης ζωοτροφής καθώς και νερό σε όλα τα ζώα καθ' όλη τη διάρκεια του 24ωρου για μια εκμετάλλευση 150 αιγοπροβάτων. Για 150 ζώα το επιπλέον κόστος ανά ζώο σε χονδροειδή ζωοτροφή ανέρχεται στο ποσό των €18,5 ανά ζώο. Για τους σκοπούς του Μέτρου θα παρέχεται ενίσχυση ύψους €15 ανά ενήλικο αιγοπρόβατο.

**Μεταβλητές
Δαπάνες**

		kg/Ζωοτροφή		Κόστος/€ /kg	€	
1. Ζωοτροφές:						34.040
α.	Για αναπαραγωγικά ζώα					
i.	Για Γάλα: Μίγμα 18.5%	150	250 kg	0,26856	€	10.07
	Μηδική	150	10 kg	0,25	€	375
	Σανός	150	50 kg	0,1	€	750
ii	Για Εγκυμοσύνη: Μίγμα	150	60 kg	0,26856	€	2.417
	Μηδική	150	60 kg	0,25	€	2.250
	Σανός	150	60 kg	0,1	€	900
iii	Για συντήρηση: Μίγμα 14%	150	100 kg	0,26856	€	4.028
	Μηδική	150	60 kg	0,25	€	2.250
	Άχυρο	150	60 kg	0,5	€	4.500
β.	Για αρνιά μέχρι 3 μηνών	Αριθμός αρνιών	kg/Ζωοτροφή	Κόστος/€ /kg		
i	Μίγμα:	226	37,5 kg	0,26856	€	2.276
ii	Μηδική:	226	6 kg	0,25	€	339
γ.	Για αρνιά μέχρι 4,5 μηνών					
i.	Μίγμα:	213	53 kg	0,26856	€	3.032
ii	Μηδική:	213	8 kg	0,25	€	426
iii	Άχυρο:	213	4 kg	0,5	€	426

Υπολογισμοί Δαπανών Καλής Διαβίωσης των Ζώων

Definition and identification of the national and the EU requirements corresponding to the mandatory standards established pursuant to Chapter I of Title VI of Regulation (EC) No 1306/2013

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και Ευημερίας των Ζώων Νόμος του 1994 (Ν. 46(Ι)/1994), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Κ.Δ.Π. 229/1994, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 1997 - Ν. 94(Ι)/1997, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2000 - Ν. 75(Ι)/2000, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2002 - Ν. 43(Ι)/2002, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2008 - Ν. 95(Ι)/2008, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2008 - Ν. 134(Ι)/2009, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων (Προστασία των ζώων που προορίζονται για κτηνοτροφικούς σκοπούς) κανονισμοί του 2002 - Κ.Δ.Π. 82/2002, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2011 - Ν. 15(Ι)/2011, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί Προστασίας και ευημερίας των ζώων τροποποιητικός νόμος του 2013 - Ν. 55(Ι)/2013, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Πέραν των πιο πάνω, οι γεωργοκτηνοτρόφοι πρέπει να συμμορφώνονται και να τηρούν τις πρόνοιες που περιλαμβάνονται στη βάση εκκίνησης και αφορούν κτηνοτροφικές δραστηριότητες, όπως περιγράφονται στο Παράρτημα ΙΙ.

8.2.18. M16 - Co-operation (art 35)

8.2.18.1. Legal basis

Κανονισμός 1305/13 ΕΕ για την Αγροτική Ανάπτυξη (Άρθρο 35 «Συνεργασία»)

8.2.18.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Μέσα από το Μέτρο της Συνεργασίας καταβάλλεται προσπάθεια στήριξης της Αγροτικής Ανάπτυξης, μέσω δραστηριοτήτων στον τομέα των τροφίμων και σε άλλους τομείς συμβάλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων, στους οποίους προβλέπει και η ΚΑΠ:

- α) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας·
- β) διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων συνυπολογίζοντας τις πολιτικές της δράσης για το κλίμα·
- γ) επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και της διατήρησης θέσεων απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές και την ύπαιθρο γενικότερα.

Πρόσθετα οι προτεραιότητες της Ένωσης για την επίτευξη των στόχων της Αγροτικής Ανάπτυξης, οι οποίοι συμβάλλουν στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, επιδιώκουν μέσω των ακόλουθων έξι προτεραιοτήτων της Ένωσης, οι οποίες εκφράζουν τους σχετικούς θεματικούς στόχους του ΚΣΠ:

Το μέτρο συμβάλει στις πιο κάτω θεματικές προτεραιότητες και περιοχές εστίασης:

1. της προώθησης της μεταφοράς γνώσεων και καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:
 - α) προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές·
 - β) ενίσχυση των δεσμών μεταξύ γεωργίας, παραγωγής τροφίμων, δασοπονίας και έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας·
 - γ) προώθηση της δια βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας·
2. της ενίσχυσης της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και της προώθησης των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, με εστίαση στους ακόλουθους τομείς:

α) βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ιδίως προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή και ο προσανατολισμός στην αγορά και η διαφοροποίηση της γεωργίας

3. της προώθησης της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών και καλύτερη ένταξή τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας που προσθέτοντας αξία στα γεωργικά προϊόντα και προώθησης σε τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις·

4. αποκατάστασης, διατήρησης και ενίσχυσης των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

α) αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας, της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων και της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000 και των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα

β) βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων

γ) πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

5. προώθησης της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξης της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος, στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

α) αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος στη γεωργία

β) αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων

γ) διευκόλυνση του εφοδιασμού και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιοοικονομίας

δ) μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

ε) προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

Η κυπριακή γεωργία αλλά και ο αγροδιατροφικός τομέας γενικότερα, έχει μελετηθεί και αποτυπωθεί πολύ πρόσφατα στην SWOT ανάλυση για την εκ των προτέρων αξιολόγηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, στην μελέτη για την έξυπνη εξειδίκευση στα πλαίσια των προγραμμάτων για την Ευρώπη 2020 αλλά και στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης μεταξύ Κύπρου και Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τα συμπεράσματα των μελετών αυτών καταδεικνύουν μεταξύ άλλων, τα χαμηλά ποσοστά εφαρμοσμένης έρευνας, την έλλειψη καινοτομίας, τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα και την ανάγκη εντοπισμού και ανάδειξης των τοπικών προϊόντων, τη μικρή διαπραγματευτική ικανότητα των παραγωγών, τη μικρή προσαρμοστική ικανότητα στις κλιματικές αλλαγές και την περιορισμένη προσαρμογή και υιοθέτηση συστημάτων διαφοροποίησης της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων. Όλα τα πιο πάνω, σε συνδυασμό με τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο τόπος, καταδεικνύουν γενικότερα την άμεση ανάγκη ριζικών τομών αλλά και εισαγωγής νέων προσεγγίσεων και μεθόδων, τόσο στην παραγωγική διαδικασία όσο και σε θέματα συνεργασίας, δικτύωσης αλλά και εισαγωγής της καινοτομίας, σε όλο το φάσμα των κυπριακών επιχειρήσεων γεωργικού και αγροδιατροφικού τομέα.

Πρόσθετα η ανάγκη συνεχούς κατάρτισης και ενημέρωσης των παραγωγών, η ανάπτυξη και η ενίσχυση των δεξιοτήτων τους αλλά και η μείωση της ψαλίδας τιμών παραγωγού και καταναλωτή με παράλληλη μείωση της απόστασης μεταξύ τους, αποτελούν επίσης βασικές διαρθρωτικές του τομέα.

Το γεγονός της μειωμένης συμμετοχής των επιχειρήσεων του πρωτογενούς τομέα σε προγράμματα καινοτομίας, αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα και τροχοπέδη τόσο στην εξέλιξη όσο και στη βιωσιμότητα και αειφορία του τομέα. Επείγει η αναγκαιότητα σύζευξης της γεωργικής έρευνας με τις ανάγκες του αγροδιατροφικού τομέα αλλά και η ανάγκη ανάπτυξης και ενίσχυσης των φορέων σύζευξης και διάχυσης των αποτελεσμάτων της έρευνας στην παραγωγή καθώς και προώθησης της καινοτομίας στη γεωργία και τη βιομηχανία τροφίμων.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η χρονική περίοδος θεωρείται κατάλληλη για την ανάπτυξη κουλτούρας οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας, ώστε η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων να ενδυναμωθεί.

Η ανταγωνιστικότητα του γεωργικού και αγροδιατροφικού τομέα είναι άμεσα εξαρτώμενη τόσο από την ανάδειξη της μοναδικότητας του εγχώριου προϊόντος μέσω των συστημάτων ποιότητας (Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης, Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής ένδειξης, Βιολογικά και Προϊόντα που καλύπτονται από ιδιωτικά συστήματα ποιότητας) όσο και από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομίας. Ιδιαίτερα σε ότι αφορά την αναγνωσιμότητα των τοπικών προϊόντων και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, έχει διαφανεί η ελλιπής εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους παραγωγούς αλλά και η απουσία κουλτούρας και πνεύματος συνεργασίας στην κοινή προσπάθεια υποστήριξης της μοναδικότητας των τοπικών προϊόντων.

Η ενσωμάτωση των πρωτογενών παραγωγών στην αλυσίδα τροφίμων είναι περιορισμένη ενώ σημαντικότερη υστέρηση παρουσιάζει η Κύπρος στην κάλυψη της πρωτογενούς παραγωγής μέσω συστημάτων ποιότητας.

Παρά το γεγονός ότι η δημιουργία Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναμενόταν να αποτελέσει σημαντικό εφαλτήριο για μια οργανωμένη και δυναμική διείσδυση των παραγωγών στην αλυσίδα διατροφής, εντούτοις διαφάνηκε ότι στον εν λόγω τομέα δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα. Αυτό συνέτεινε στη διατήρηση της εξάρτησης των παραγωγών από τα υφιστάμενα δίκτυα διανομής και διάθεσης γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. Η συνέχιση της εξάρτησης και η αδυναμία εύρεσης από μέρους των παραγωγών εναλλακτικών δίοδων προς τις αγορές, έχει αρνητικό αντίκτυπο τόσο στη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών όσο και στην άμβλυνση του χάσματος μεταξύ τιμών παραγωγού και καταναλωτή.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται η ανάγκη ενθάρρυνσης της ανάπτυξης εναλλακτικών αλυσίδων διάθεσης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, με κατεύθυνση προς τη βράχυνση της απόστασης παραγωγού-καταναλωτή με απώτερο σκοπό τόσο τη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών όσο και την ομαλοποίηση των τιμών του λιανικού εμπορίου. Επιπρόσθετα, η βράχυνση της αλυσίδας θα συμβάλει

σημαντικά στην άμεση επαφή μεταξύ του παραγωγού των προϊόντων και του τελικού αποδέκτη και στην οικοδόμηση σχέσεως εμπιστοσύνης. Το γεγονός αυτό θα βοηθήσει τους παραγωγούς να αφογκραστούν καλύτερα τις ανάγκες και απαιτήσεις της αγοράς και να προσαρμοστούν σε αυτές.

Εναλλακτική δίοδο προς την αγορά μπορεί να αποτελέσει και η δημιουργία τοπικών αγορών οι οποίες θα προκύψουν από συνεργασίες παραγωγών. Οι τοπικές αγορές οι οποίες θα προκύψουν ως αποτέλεσμα της βράχυνσης της αλυσίδας διάθεσης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, πέραν των άλλων, θα αποτελέσουν διέξοδο για μικρούς παραγωγούς και θα συνεισφέρουν σημαντικά στην τοπική ανάπτυξη και αναζωογόνηση περιοχών.

Σημαντικότερη αδυναμία του αγροδιατροφικού τομέα στην Κύπρο αποτελεί και η διαφοροποίηση των προϊόντων και η προσθήκη επιπρόσθετης αξίας σε αυτά. Τόσο η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών συστημάτων Ποιότητας (ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ) όσο και η δημιουργία νέων εθελοντικών προτύπων παραγωγής και εμπορίας προϊόντων πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγής, βρίσκονται σε νηπιακό στάδιο στη χώρα μας.

Βασικές αιτίες της μειωμένης αξιοποίησης των ευρωπαϊκών συστημάτων Ποιότητας αποτελούν κατά κύριο λόγο η έλλειψη ερευνητικών δεδομένων και επιστημονικών τεκμηρίων όσον αφορά τα τοπικά/παραδοσιακά προϊόντα αλλά και η ελλιπής ενημέρωση και κατανόηση από πλευράς των παραγωγών της αξίας των συστημάτων αυτών, ως στοιχεία διαφύλαξης και διαφοροποίησης της ποιότητας των τοπικών προϊόντων. Ως εκ των πιο πάνω τα ευρωπαϊκά συστήματα Ποιότητας δεν αξιοποιούνται επαρκώς και τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα δεν προωθούνται.

Το τελευταίο διάστημα, στα πλαίσια μάλιστα και της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει η χώρα, διαφαίνεται όλο και μεγαλύτερη η ανάγκη ανάπτυξης εθελοντικών συστημάτων-σημάτων ποιότητας τα οποία θα συμβάλουν στην τυποποίηση της ποιότητας καθώς και στη διαφοροποίηση και την προσθήκη αξίας στα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα. Επιπρόσθετα, σημαντικό στοιχείο των συστημάτων ποιότητας αποτελεί πέραν της τυποποίησης, και η πιστοποίηση της ποιότητας την οποία προσφέρουν τέτοια συστήματα.

Το τελευταίο είναι βασικό στοιχείο της εμπορικότητας τέτοιων προϊόντων καθώς στη συνείδηση των καταναλωτών αποτυπώνονται ως πιο αξιόπιστα (ασφάλεια τροφίμων, ιχνηλασιμότητα, αυστηρότερες προδιαγραφές, ελεγχόμενα προϊόντα) και αναγνωρίσιμα προϊόντα.

Η προώθηση της λειτουργίας βραχέων αλυσίδων διάθεσης τροφίμων θα συμβάλει σημαντικά στη μείωση αφενός του κόστους μεταφοράς των προϊόντων στον τελικό καταναλωτή και αφετέρου στη μείωση της μόλυνσης του περιβάλλοντος λόγω μειωμένης κατανάλωσης καυσίμων και κατ'επέκταση μείωσης των εκπεμπόμενων ρύπων στην ατμόσφαιρα.

Σε ότι αφορά την κλιματική αλλαγή και την ανάγκη προσαρμογής στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται, έχει καταγραφεί και αναδεικτεί η άμεση ανάγκη αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών λαμβάνοντας υπόψη τις υδατικές ανάγκες και την παραγωγικότητά τους, στα πλαίσια των ξηροθερμικών συνθηκών και της έλλειψης νερού που παρατηρούνται. Η προσαρμογή αυτή στο κλίμα αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα καθώς η Κύπρος έρχεται πολλές φορές αντιμέτωπη με τις συνέπειες των κλιματικών αλλαγών και ειδικότερα τις συχνές ξηρασίες και τα προβλήματα που αυτές δημιουργούν. Η έρευνα σε ότι αφορά νέες ποικιλίες ή τροποποίηση γηγενών ποικιλιών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προβλήματος και στην προσαρμογή στις αλλαγές αυτές. Πρόσθετα η υιοθέτηση νέων συστημάτων καλλιέργειας και η ανάπτυξη μεθόδων και τεχνολογίας γεωργικής δραστηριότητας σε ορεινές περιοχές θα έχουν θετικά αποτελέσματα στην όλη προσπάθεια.

Η προώθηση δράσεων με σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και αειφορική ανάπτυξη των

διαφόρων τομέων της οικονομίας μέσα από ορθολογική και ισοζυγισμένη ανάπτυξη. Πέραν των πιο πάνω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η προώθηση δράσεων με χαμηλή επιβάρυνση σε ρύπους και σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος, βοηθά στην ομαλότερη προσαρμογή σε οικολογικές και περιβαλλοντικές πρακτικές, οι οποίες θα συμβάλουν στη διατήρηση και ανάπτυξη της βιοποικιλότητας αλλά και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Πέραν της υλοποίησης των στόχων της ΚΑΠ, το εν λόγω Μέτρο αποσκοπεί και στην ενθάρρυνση της συνεργασίας ως εργαλείο στήριξης της όλης προσπάθειας μεταφοράς τεχνογνωσίας, καινοτομίας, δικτύωσης και σύζευξης τόσο του πρωτογενούς όσο του αγροδιατροφικού με την έρευνα και την αγορά.

Η στήριξη δυνάμει του παρόντος Μέρους παρέχεται ώστε να προωθηθούν μορφές συνεργασίας, στις οποίες συμμετέχουν τουλάχιστον δύο φορείς και συγκεκριμένα:

α) μέθοδοι συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών παραγόντων του γεωργικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων, του δασικού τομέα και άλλων παραγόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων και των προτεραιοτήτων της πολιτικής της για την αγροτική ανάπτυξη. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων η ερευνητική κοινότητα, οι παραγωγοί, οι ενώσεις παραγωγών, οι επαγγελματικές οργανώσεις καθώς και άλλοι φορείς

β) δημιουργία συμπλεγμάτων φορέων (clusters) και δικτύων

γ) ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, όπως αναφέρεται στα άρθρα 55 - 56.

Το Μέτρο θα χρηματοδοτεί καινοτόμα έργα εφαρμοσμένης έρευνας ώστε να δίνεται έμφαση στην επίλυση προβλημάτων και αναγκών σε τομείς της πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων. Όλα τα αποτελέσματα θα κοινοποιούνται υποχρεωτικά στη Διαχειριστική Αρχή, η οποία θα τα δημοσιεύει σε ηλεκτρονική ή άλλη μορφή τόσο στην επικράτεια όσο και σε πανευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων.

8.2.18.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

8.2.18.3.1. 16.2.1 Προώθηση έρευνας και καινοτομίας

Sub-measure:

- 16.2 - support for pilot projects, and for the development of new products, practices, processes and technologies

8.2.18.3.1.1. Description of the type of operation

Δίνεται έμφαση σε έργα (πilotικά ή άλλα) που συμβάλλουν μέσα από την εφαρμοσμένη έρευνα στη βελτίωση μεταξύ άλλων, της ανταγωνιστικότητας των παραγόμενων προϊόντων, στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων, στην καλύτερη ένταξη των πρωτογενών και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων στην αλυσίδα τροφίμων και

στην προσθήκη επιπρόσθετης αξίας στα γεωργικά προϊόντα. Έμφαση επίσης δίνεται και σε έργα που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, στην άμβλυση των προβλημάτων που προκύπτουν εξαιτίας των κλιματικών αλλαγών καθώς και σε μέτρα προσαρμογής στα νέα περιβαλλοντικά και κλιματολογικά δεδομένα. Επιπρόσθετα προωθούνται έργα συνεργασίας μεταξύ μικρών επιχειρήσεων καθώς και η διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και κοινής χρήσης εγκαταστάσεων και πόρων. Πρόσθετα δίνεται έμφαση στην αειφόρο διαχείριση του αγροδιατροφικού τομέα γενικότερα και στην προώθηση των προτεραιοτήτων της ΚΑΠ για την περίοδο 2014 - 2020.

Το Καθεστώς θα χρηματοδοτεί έργα μέγιστου ύψους ενίσχυσης μέχρι €100.000. Σε αυτή την κατηγορία δράσεων, δίνεται προτεραιότητα σε θέματα εφαρμοσμένης έρευνας του τομέα της πρωτογενούς παραγωγής και ιδιαίτερα σε γεωργοκτηνοτροφικά προβλήματα, όπως έχουν εντοπιστεί από την SWOT ανάλυση και τη μελέτη του τομέα της γεωργοκτηνοτροφίας της Κύπρου. Σε περιπτώσεις προτεινόμενων έργων που αφορούν προϊόντα που χαρακτηρίζονται ως υπηρεσίες προς την γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή τότε αυτές θα προωθούνται για επιχορήγηση από το αντίστοιχο πρόγραμμα καινοτομίας της Υπηρεσίας Βιομηχανικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, σύμφωνα και με τις αντίστοιχες διαδικασίες που ακολουθεί η Υπηρεσία.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 1Α, 1Β, 1Γ, 2Α, 4, 5Α και 5Β.

8.2.18.3.1.2. Type of support

Η χρηματοδότηση για τα έργα αυτής της Δράσης θα δίνεται κατά κανόνα σε τρεις δόσεις με δυνατότητα προκαταβολής.

8.2.18.3.1.3. Links to other legislation

- Το Μέτρο συνδέεται με το σχέδιο χορηγιών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για τη Νεανική Επιχειρηματικότητα, τη βιομηχανική ανάπτυξη και την ενίσχυση της καινοτομίας
- Πρόσθετα το Μέτρο είναι συνυφασμένο με τις προτεραιότητες και τους στόχους του Ορίζοντα 2020, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την προώθηση ερευνητικών έργων εφαρμοσμένης έρευνας, με καινοτόμες προσεγγίσεις, για την εξασφάλιση απτών λύσεων στα τρέχοντα προβλήματα του ευρωπαϊού παραγωγού και καταναλωτή
- Άρθρο 57, Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας, Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)
- Μελέτη για τη στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης
- Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης μεταξύ Κύπρου και Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Κανονισμός 1306/2013

8.2.18.3.1.4. Beneficiaries

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο συγκεκριμένο Καθεστώς είναι οι προτάσεις να

υποβάλλονται από αναγνωρισμένες επιχειρησιακές ομάδες ή συνεργασίες, οι οποίες ικανοποιούν τα κριτήρια που καθορίζει η Διαχειριστική Αρχή και οι οποίες έχουν υπογεγραμμένο το Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας ή και αναγνωρίζονται από διαδικασία η οποία προβλέπεται μέσα από τον Κανονισμό Λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου. Στις επιχειρησιακές ομάδες ή συνεργασίες θα πρέπει να συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς τουλάχιστον ένας παραγωγός ή ομάδα παραγωγών, ένα ερευνητικό ίδρυμα και ένας παράγοντας της αγοράς (π.χ. στον τομέα της προώθησης - διάθεσης ή και μεταποίησης), ο οποίος θα έχει την ευθύνη διάθεσης του τελικού προϊόντος που θα προκύψει.

Τη διασύνδεση των διαφόρων εμπλεκόμενων και τη γενική διαχείριση του Έργου θα αναλαμβάνει ο συντονιστής του Έργου, άτομο το οποίο θα ορίζεται από την επιχειρησιακή ομάδα ή συνεργασία.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η εργασία αυτή θα συντονίζεται από εξωτερικό φορέα, τότε αυτός θα πρέπει να είναι συμβεβλημένος με ένα μέλος της επιχειρησιακής ομάδας. Στο Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας, θα πρέπει να ορίζεται ρητώς ο Συντονιστής και να αποδεικνύεται η σχετικότητα, η εμπειρία και η ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα και να λειτουργεί σύμφωνα και με τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που καθορίζει η Διαχειριστική Αρχή. Η αποζημίωση του Συντονιστή δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% του συνολικού προϋπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών του προτεινόμενου έργου.

Η καταβολή των διαφόρων δόσεων στο Συντονιστή θα γίνεται μετά από απόδειξη εκτέλεσης του προτεινόμενου έργου ή δράσης, ενώ η καταβολή και κατανομή των ποσών στους δικαιούχους, εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα λήψης της δόσης από την Διαχειριστική Αρχή, τίθενται υπό την ευθύνη του Συντονιστή.

Στη περίπτωση διαφοράς ή και διάλυσης της συνεργασίας ή επιχειρησιακής ομάδας, ρόλο συντονιστή αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της, ο οποίος δύναται να αποφασίσει τελεσίδικα για τον τρόπο επίλυσης της διαφοράς. Η απόφαση κοινοποιείται στα μέλη και είναι τελεσίδικη εκτός και εάν άλλως πως αποφασίσει η Διαχειριστική Αρχή.

Σε περίπτωση διάλυσης και μη ολοκλήρωσης του έργου, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να καλύψει το πραγματικό κόστος του έργου μέχρι το σημείο που αυτό έχει πραγματοποιηθεί. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της πρότασης.

8.2.18.3.1.5. Eligible costs

Όλες οι προπαρασκευαστικές δαπάνες πριν την υποβολή οποιασδήποτε αίτησης, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

1. δαπάνες που προκύπτουν από την οργάνωση της συνεργασίας
 - 1.1. εμπνύχωση (π.χ. η αμοιβή ενός διαμεσολαβητή, ταξίδια-σεμινάρια για ανταλλαγή εμπειριών).
 - 1.2. λειτουργικές δαπάνες της συνεργασίας (π.χ. ενοίκιο χώρου συνάντησης).
 - 1.3. νομική αρωγή και συναφείς υπηρεσίες.

και θα καλύπτονται από το Τμήμα Γεωργίας στα πλαίσια της λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) και του Δικτύου Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας ΕΣΚ και σύμφωνα με τα όρια που θα

τεθούν από την Διαχειριστική Αρχή.

2. Δαπάνες υλοποίησης του έργου και προώθησης

2.1. Άμεσες δαπάνες συγκεκριμένων δράσεων που προκύπτουν από το σχέδιο υλοποίησης του έργου

2.2. Δραστηριότητες προώθησης

Επιλέξιμες δαπάνες

Δαπάνες Προσωπικού: αμοιβές για προσωπικό που συμμετέχει στο έργο. Αυτές καθορίζονται σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές του φορέα που συμμετέχει. Δημόσιοι υπάλληλοι ή άτομα των οποίων οι βασικές μισθολογικές απολαβές προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από τον κρατικό προϋπολογισμό, δεν μπορούν να λαμβάνουν αμοιβές ακόμη και αν συμμετέχουν με την προσωπική ή άλλη ιδιότητα.

Αγορά Υπηρεσιών (μέχρι 15%της συνολικής δαπάνης του έργου): όπως για παράδειγμα δαπάνες για έξοδα υπεργολαβιών συμπεριλαμβανομένων συμβουλευτικών υπηρεσιών και δαπανών για διεξαγωγή εργαστηριακών αναλύσεων (χημικών, οργανοληπτικών ή άλλων δοκιμών).

Όργανα και Εξοπλισμός: μέχρι 50% δαπάνες για όργανα, εξοπλισμό και μηχανήματα απαραίτητα για την υλοποίηση του έργου.(Πριν από την αγορά τέτοιου εξοπλισμού υποβάλλονται 3 πρόχειρες προσφορές που αποδεικνύουν το πραγματικό κόστος του εξοπλισμού και η Διαχειριστική Αρχή δύναται να αποφασίσει για το ύψος της επιδότησης του εξοπλισμού).

Αναλώσιμα και Υλικά: δαπάνες για αναλώσιμα και υλικά που είναι αναγκαία για την υλοποίηση του έργου, περιλαμβανομένης και της αγοράς δειγμάτων για διενέργεια χημικών, οργανοληπτικών ή άλλων δοκιμών. Μετακινήσεις: οποιεσδήποτε δαπάνες ταξιδιών που είναι αναγκαία για την υλοποίηση του έργου. Υπερκεφαλικά: Έξοδα που δεν ξεπερνούν το 5% του συνολικού έργου. Διάχυση: Συμμετοχή σε δραστηριότητες προώθησης, διάχυσης των αποτελεσμάτων, εκθέσεις, συνέδρια κτλ Έξοδα εκπόνησης μελετών και στρατηγικού σχεδιασμού.

Όλες οι προτάσεις που θα επιλεγούν, θα πρέπει να περιλαμβάνουν την πραγματοποίηση τουλάχιστον 1 εκδήλωσης διάχυσης/προώθησης του θέματος για το οποίο ολοκληρώθηκε η πρόταση, ενώ όλα τα αποτελέσματα θα είναι στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής για ανάρτηση τους σε σχετικές ιστοσελίδες.

8.2.18.3.1.6. Eligibility conditions

Τα κριτήρια επιλογής θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- την υποβολή πρότασης για έργο από αναγνωρισμένη επιχειρησιακή ομάδα, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει εγκαταστήσει το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο και η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020
- τη συμπερίληψη τουλάχιστον ενός παραγωγού ή ομάδας παραγωγών, ερευνητικών κέντρων, μεταποιητών, συσκευαστών κ.α. στην επιχειρησιακή ομάδα
- την υποβολή πρότασης με καινοτόμα χαρακτηριστικά

- την επιδίωξη αύξησης της προστιθέμενης αξίας του παραγόμενου προϊόντος και του οφέλους στον παραγωγό από το παραγόμενο προϊόν,
- την πρόβλεψη μετρήσιμης θετικής επίπτωσης στην οικονομία και το περιβάλλον
- την πρόβλεψη μετρήσιμου θετικού αποτελέσματος στον εξαγωγικό χαρακτήρα του προϊόντος.
- τη στοιχειοθέτηση του βαθμού ικανότητας της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας στην υλοποίηση του έργου
- τη στοιχειοθέτηση του βαθμού ικανότητας του συντονιστή του έργου στην διεκπεραίωση του προτεινόμενου έργου της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας
- την υλοποίηση των στόχων και προτεραιοτήτων τόσο του συγκεκριμένου Μέτρου όσο και γενικότερα της ΚΑΠ

8.2.18.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια μοριοδότησης θα εξετάζουν μεταξύ άλλων:

- τη συμπερίληψη στην επιχειρησιακή ομάδα, ομάδων παραγωγών και δικτύου ερευνητών και παραγόντων της αγοράς, με αποδεδειγμένη εμπειρία σε ό,τι αφορά την κυπριακή αγορά του γεωργοκτηνοτροφικού τομέα
- τον αριθμό των παραγωγών, μεταποιητών, συσκευαστών που θα επωφεληθούν από τα αποτελέσματα του προτεινόμενου έργου
- τα καινοτόμα χαρακτηριστικά
- τη μετρήσιμη θετική επίδραση των αποτελεσμάτων του Έργου στην προστιθέμενη αξία του παραγόμενου προϊόντος και το όφελος του παραγωγού από το παραγόμενο προϊόν
- το ποσοστό μετρήσιμης θετικής επίπτωσης στην οικονομία και το περιβάλλον
- το ποσοστό μετρήσιμου θετικού αποτελέσματος στον εξαγωγικό χαρακτήρα του προϊόντος.
- το βαθμό ικανότητας της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας στην υλοποίηση του έργου
- το βαθμό ικανότητας του συντονιστή του έργου στην διεκπεραίωση του προτεινόμενου έργου της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας
- το ποσοστό υλοποίησης των στόχων και προτεραιοτήτων του Μέτρου και της ΚΑΠ

8.2.18.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Το παρόν Μέτρο θα καλύπτει το 70% του συνολικού κόστους των έργων χρηματοδότησης. Το ποσό ενίσχυσης των έργων της πρώτης κατηγορίας, θα κυμαίνεται μεταξύ €10.000 και €100.000.

8.2.18.3.1.9. Information specific to the operation

Specification of the characteristics of pilot projects, clusters, networks, short supply chains and local markets

Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας είναι το έγγραφο στο οποίο παρατίθενται συνοπτικά ο σκοπός της συνεργασίας, η δομή και οι δράσεις υλοποίησής της. Επιπλέον περιλαμβάνονται:

- το αντικείμενο, οι στόχοι, οι κύριες δράσεις υλοποίησης της Συνεργασίας.
- η οργάνωση, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των φορέων που συμμετέχουν στη Συνεργασία.
- συνοπτικό Δελτίο εκτιμώμενων δαπανών για υλοποίηση της Συνεργασίας.
- ορισμός του συντονιστή και στοιχειοθετημένη σχετικότητα, εμπειρία και ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα.
- συμφωνητικό έγγραφο με νομική ισχύ που συνδέει τους διάφορους εταίρους της επιχειρησιακής ομάδας

Πιλοτικά έργα: πρόκειται για έργα εφαρμοσμένης έρευνας με απώτερο σκοπό τη δοκιμή υφιστάμενης καινοτομίας και τον έλεγχο της εφαρμοσιμότητάς της στα κυπριακά δεδομένα. Τέτοια έργα θα πρέπει να στοχεύουν στη διάδοση της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και να προσφέρουν πρόσθετη αξία στα παραγόμενα προϊόντα, τόσο από πλευράς ανταγωνισμού όσο και σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Δημιουργία συμπλεγμάτων ερευνητών, παραγωγών, μεταποιητών και άλλων παραγόντων της εφοδιαστικής αλυσίδας, ώστε να διανέμεται καλύτερη τη ανάγκη το κάθε τομέα και να προσαρμόζεται ανάλογα η παραγωγική διαδικασία αλλά και ο προσανατολισμός της εφαρμοσμένης έρευνας. Ενδυνάμωση τέτοιων συμπλεγμάτων τόσο εντός της επικράτειας όσο και πανευρωπαϊκά θα έχει πολλαπλά θετικά οφέλη για τον κλάδο της γεωργοκτηνοτροφίας.

Δημιουργία δικτύων και επιχειρησιακών ομάδων με σκοπό την άμεση επίλυση προώθησης και διάδοση πρακτικών και καινοτόμων πρακτικών και διαδικασιών που θα απλουστεύουν την παραγωγική διαδικασία, και θα καθιστούν ανταγωνιστικά τα παραγόμενα προϊόντα.

Ο διαμεσολαβητής αναλαμβάνει το ρόλο της αρχικής διασύνδεσης των διαφόρων εταίρων στη συνεργασία στοχεύοντας στη σύσταση Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας μέσω γραπτής δέσμευσης των εταίρων που απαρτίζουν την ομάδα. Ρόλο διαμεσολαβητή μπορεί να παίζει το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο ή άλλος φορέας ιδιωτικού ή και δημόσιου δικαίου.

Ως Συντονιστής του Έργου ορίζεται άτομο από την επιχειρησιακή ομάδα, το οποίο ρυθμίζει τις διαδικασίες υλοποίησης του Έργου και την επικοινωνία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας. Σε περίπτωση διάλυσης της συνεργασίας και μη ολοκλήρωσης ή μερικής ολοκλήρωσης του Έργου, ρόλο Συντονιστή με εξουσίες τελεσίδικης απόφασης σε ό,τι αφορά τις διάφορες δαπάνες του έργου, αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της.

8.2.18.3.2. 16.2.2 Διερεύνηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τοπικών / παραδοσιακών προϊόντων

Sub-measure:

- 16.2 - support for pilot projects, and for the development of new products, practices, processes and technologies

8.2.18.3.2.1. Description of the type of operation

Θα χρηματοδοτούνται συνεργασίες οι οποίες στοχεύουν στην ανάληψη ερευνητικών δράσεων με σκοπό τον προσδιορισμό και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των τοπικών ή/και παραδοσιακών προϊόντων. Οι υπό αναφορά δράσεις θα υποβοηθούν την ένταξη των εν λόγω προϊόντων σε Ευρωπαϊκά Συστήματα Ποιότητας (ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ) για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα, με μέγιστο ύψος ενίσχυσης τις €20.000.

Βασική επιδίωξη της εν λόγω πρόνοιας είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της διαπραγματευτικής ικανότητας των παραγωγών μέσω της διαφοροποίησης των προϊόντων (πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγής), της απόδοσης σε αυτά προστιθέμενης αξίας καθώς και της ικανοποίησης της αυξανόμενης ζήτησης των καταναλωτών για τοπικά παραδοσιακά προϊόντα ή προϊόντα ανώτερης ποιότητας.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 2Α και 3Α.

8.2.18.3.2.2. Type of support

Η χρηματοδότηση για τα έργα της δράσης θα γίνεται κατά κανόνα σε τρεις δόσεις με δυνατότητα προκαταβολής.

8.2.18.3.2.3. Links to other legislation

- Κανονισμός (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί της Προστασίας των Ονομασιών Προέλευσης και Γεωγραφικών Ενδείξεων Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων Νόμος του 2006 (Νόμος 139(I)/2006) Άρθρο 57, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας, Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Μελέτη για τη Στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης μεταξύ Κύπρου και Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

8.2.18.3.2.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι είναι επιχειρησιακές συμπράξεις καινοτομίας οι οποίες έχουν εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 57

του Κανονισμού 1305/2013 ή συνεργασίες στις οποίες συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς τουλάχιστον μία ομάδα που ασχολείται με τα εν λόγω τοπικά/παραδοσιακά προϊόντα (Άρθρου 49(1), Καν. 1151/2012) και τουλάχιστον ένας από τους πιο κάτω φορείς: πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών, ερευνητικοί φορείς, τοπικοί παράγοντες ή άλλοι φορείς που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του μέτρου.

Ένα μοναδικό φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να αντιμετωπίζεται ως ομάδα εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 49(1) α και β του Καν. 1151/2012.

Η διασύνδεση των διαφόρων εμπλεκόμενων και η διαχείριση του έργου (γενικός συντονισμός) θα γίνεται από τους συμμετέχοντες στη συνεργασία και ειδικότερα από άτομο το οποίο θα ορίζεται ως συντονιστής του Έργου. Ο Συντονιστής θα προσδιορίζεται στο σύμφωνο συνεργασίας και θα αποτελεί συστατικό στοιχείο της συνεργασίας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η εργασία αυτή θα συντονίζεται από εξωτερικό φορέα, τότε αυτός θα πρέπει να είναι συμβεβλημένος με ένα μέλος της επιχειρησιακής ομάδας. Στο σύμφωνο θα πρέπει να ορίζεται ρητώς ο Συντονιστής και να αποδεικνύεται η σχετικότητα, η εμπειρία και η ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα και να λειτουργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που καθορίζει η Διαχειριστική Αρχή. Η αποζημίωση του Συντονιστή δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% του συνολικού προϋπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών του προτεινόμενου έργου.

Η καταβολή των διαφόρων δόσεων στο Συντονιστή θα γίνεται μετά από απόδειξη εκτέλεσης του προτεινόμενου έργου ή δράσης ενώ η καταβολή και κατανομή των ποσών στους δικαιούχους εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα λήξης της δόσης από τη Διαχειριστική Αρχή, τίθενται υπό την ευθύνη του Συντονιστή.

Στην περίπτωση διαφοράς ή και διάλυσης της συνεργασίας ή της επιχειρησιακής ομάδας, ρόλο συντονιστή αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της, ο οποίος δύναται να αποφασίσει τελεσίδικα για τον τρόπο επίλυσης της διαφοράς. Η απόφαση κοινοποιείται στα μέλη και είναι τελεσίδικη, εκτός και εάν άλλως πως αποφασίσει η Διαχειριστική Αρχή.

Σε περίπτωση διάλυσης και μη ολοκλήρωσης του έργου, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να καλύψει το πραγματικό κόστος του έργου μέχρι το σημείο που αυτό έχει πραγματοποιηθεί. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της πρότασης.

8.2.18.3.2.5. Eligible costs

Όλες οι προπαρασκευαστικές δαπάνες, πριν την υποβολή οποιασδήποτε αίτησης, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

1. δαπάνες που προκύπτουν από την οργάνωση της συνεργασίας
 - 1.1 εμπύχωση (π.χ. η αμοιβή ενός διαμεσολαβητή, ταξίδια-σεμινάρια για ανταλλαγή εμπειριών).
 - 1.2 λειτουργικές δαπάνες της συνεργασίας (π.χ. ενοίκιο χώρου συνάντησης).
 - 1.3 νομική αρωγή και συναφείς υπηρεσίες.

και θα καλύπτονται από το Τμήμα Γεωργίας, στα πλαίσια της λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) και του Δικτύου Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας ΕΣΚ και σύμφωνα με τα όρια που θα

τεθούν από τη Διαχειριστική Αρχή.

2. Δαπάνες υλοποίησης του έργου και προώθησης

2.1 Άμεσες δαπάνες συγκεκριμένων δράσεων που προκύπτουν από το σχέδιο υλοποίησης του έργου

2.2 Δραστηριότητες προώθησης

Επιλέξιμες δαπάνες

- Δαπάνες Προσωπικού: αμοιβές για προσωπικό που συμμετέχει στο έργο.
- Αγορά Υπηρεσιών
- Αναλώσιμα και Υλικά
- Μετακινήσεις
- Υπερκεφαλικά: έξοδα που δεν ξεπερνούν το 5% του συνολικού έργου
- Διάχυση: συμμετοχή σε δραστηριότητες προώθησης, διάχυσης των αποτελεσμάτων, εκθέσεις, συνέδρια κτλ

Για τις προτάσεις που θα επιλεγούν, δύναται να πραγματοποιηθεί μία τουλάχιστον εκδήλωση διάχυσης και προώθησης των αποτελεσμάτων. Νοείται ότι τα αποτελέσματα του έργου θα πρέπει να είναι στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής για ανάρτηση τους σε σχετικές ιστοσελίδες και κοινοποίησης τους και σε άλλα μέσα διάχυσης.

8.2.18.3.2.6. Eligibility conditions

Επιδότηση παρέχεται σε:

- συνεργασίες οι οποίες αποσκοπούν στη διερεύνηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τοπικών/παραδοσιακών προϊόντων με απώτερο στόχο τη διευκόλυνση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων για ονομασίες προέλευσης, γεωγραφικές ενδείξεις και εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα.
- συνεργασίες στις οποίες συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς τουλάχιστον μία ομάδα που ασχολείται με τα εν λόγω τοπικά/παραδοσιακά προϊόντα (άρθρου 49(1), Καν. 1151/2012) και τουλάχιστον ένας από τους πιο κάτω φορείς: πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών, ερευνητικοί φορείς, τοπικοί παράγοντες ή άλλοι φορείς που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του μέτρου.
- συνεργασίες των οποίων οι προτάσεις ορίζουν ξεκάθαρα το τοπικό/παραδοσιακό προϊόν για το οποίο υποβάλλεται αίτηση διερεύνησης.
- συνεργασίες των οποίων οι προτάσεις εμπεριέχουν έρευνα (εργαστηριακή και βιβλιογραφική).
- νέες συνεργασίες ή νέες δραστηριότητες μιας υφιστάμενης συνεργασίας που έχουν ως απώτερο στόχο τη διερεύνηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τοπικών/παραδοσιακών προϊόντων.

Απαραίτητη προϋπόθεση για εξέταση οποιασδήποτε αίτησης συνεργασίας είναι η υποβολή «Συμφώνου Συνεργασίας» μεταξύ των μελών της αιτούσης ομάδας και η υποβολή τεχνικού δελτίου συνεργασίας, στο

οποίο θα καθορίζονται εκ των προτέρων οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του κάθε συμβαλλόμενου μέρους καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματα της συνεργασίας.

8.2.18.3.2.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια μοριοδότησης θα εξετάζουν μεταξύ άλλων:

- τον αριθμό των παραγωγών και ομάδων παραγωγών που συμμετέχουν
- την προστιθέμενη αξία του παραγόμενου προϊόντος και το προβλεπόμενο όφελος από το παραγόμενο προϊόν
- τη θετική επίπτωση στην οικονομία
- το θετικό αποτέλεσμα στον εξαγωγικό χαρακτήρα του προϊόντος.
- το βαθμό ικανότητας της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας στην υλοποίηση του έργου
- τον όγκο παραγωγής του υπό διερεύνηση προϊόντος
- την αξία πώλησης στην αγορά του υπό διερεύνηση προϊόντος

8.2.18.3.2.8. (Applicable) amounts and support rates

Τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από την παρούσα Δράση θα καλύπτουν το 70% του συνολικού κόστους του έργου. Το ύψος χρηματοδότησης θα φτάνει μέχρι και τις €20.000

8.2.18.3.2.9. Information specific to the operation

Specification of the characteristics of pilot projects, clusters, networks, short supply chains and local markets

Πιλοτικά έργα: πρόκειται για έργα εφαρμοσμένης έρευνας με απώτερο σκοπό τη δοκιμή υφιστάμενης καινοτομίας και τον έλεγχο της εφαρμοσιμότητάς της στα κυπριακά δεδομένα. Τέτοια έργα θα πρέπει να στοχεύουν στη διάδοση της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και να προσφέρουν πρόσθετη αξία στα παραγόμενα προϊόντα, τόσο από πλευράς ανταγωνισμού όσο και σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Δημιουργία συμπλεγμάτων ερευνητών, παραγωγών, μεταποιητών και άλλων παραγόντων της εφοδιαστικής αλυσίδας, ώστε να διανέμεται καλύτερη τη ανάγκη το κάθε τομέα και να προσαρμόζεται ανάλογα η παραγωγική διαδικασία αλλά και ο προσανατολισμός της εφαρμοσμένης έρευνας. Ενδυνάμωση τέτοιων συμπλεγμάτων τόσο εντός της επικράτειας όσο και πανευρωπαϊκά θα έχει πολλαπλά θετικά οφέλη για τον κλάδο της γεωργοκτηνοτροφίας.

Δημιουργία δικτύων και επιχειρησιακών ομάδων με σκοπό την άμεση επίλυση προώθησης και διάδοση πρακτικών και καινοτόμων πρακτικών και διαδικασιών που θα απλουστεύουν την παραγωγική διαδικασία, και θα καθιστούν ανταγωνιστικά τα παραγόμενα προϊόντα.

Ο διαμεσολαβητής αναλαμβάνει το ρόλο της αρχικής διασύνδεσης των διαφόρων εταιρών στη συνεργασία στοχεύοντας στη σύσταση Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας μέσω γραπτής δέσμευσης των εταιρών

που απαρτίζουν την ομάδα. Ρόλο διαμεσολαβητή μπορεί να παίξει το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο ή άλλος φορέας ιδιωτικού ή και δημόσιου δικαίου.

Ως Συντονιστής του Έργου ορίζεται άτομο από την επιχειρησιακή ομάδα, το οποίο ρυθμίζει τις διαδικασίες υλοποίησης του Έργου και την επικοινωνία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας. Σε περίπτωση διάλυσης της συνεργασίας και μη ολοκλήρωσης ή μερικής ολοκλήρωσης του Έργου, ρόλο Συντονιστή με εξουσίες τελεσίδικης απόφασης σε ό,τι αφορά τις διάφορες δαπάνες του έργου, αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της.

Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας είναι το έγγραφο στο οποίο παρατίθενται συνοπτικά ο σκοπός της συνεργασίας, η δομή και οι δράσεις υλοποίησής της. Επιπλέον περιλαμβάνονται:

- το αντικείμενο, οι στόχοι, οι κύριες δράσεις υλοποίησης της Συνεργασίας.
- η οργάνωση, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των φορέων που συμμετέχουν στη Συνεργασία.
- συνοπτικό Δελτίο εκτιμώμενων δαπανών για υλοποίηση της Συνεργασίας.
- ορισμός του συντονιστή και στοιχειοθετημένη σχετικότητα, εμπειρία και ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα.
- συμφωνητικό έγγραφο με νομική ισχύ που συνδέει τους διάφορους εταίρους της επιχειρησιακής ομάδας

8.2.18.3.3. 16.2.3 Δημιουργία νέων συστημάτων ποιότητας

Sub-measure:

- 16.2 - support for pilot projects, and for the development of new products, practices, processes and technologies

8.2.18.3.3.1. Description of the type of operation

Σε αυτή την κατηγορία χρηματοδοτούνται συνεργασίες οι οποίες προωθούν τη δημιουργία νέων εθελοντικών συστημάτων ποιότητας (δημιουργία νέων προτύπων) που σχετίζονται με γεωργικές δραστηριότητες και συστήματα γεωργίας από τα οποία παράγονται προϊόντα υψηλής ποιότητας. Ανώτερος στόχος των εν λόγω συνεργασιών είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της διαπραγματευτικής ικανότητας των παραγωγών, μέσω της διαφοροποίησης των προϊόντων τους ή των μεθόδων παραγωγής τους αλλά και η εμπορική προστασία των προϊόντων με χαρακτηριστικά που επιτρέπουν τη διαφοροποίηση και την καταναλωτική αναγνώριση.

Το περιεχόμενο των συστημάτων ποιότητας αφορά τους πιο κάτω τομείς :

υγιεινή τροφίμων, ιχθυλασιμότητα, υγεία των ζώων, προέλευση και γεωγραφική περιοχή παραγωγής, ευημερία των ζώων, ολοκληρωμένη διαχείριση παραγωγής/ολοκληρωμένη φυτοπροστασία, περιβαλλοντική διαχείριση, αειφόρος χρήση φυσικών πόρων, κλιματική αλλαγή, παραδοσιακά προϊόντα ή μέθοδοι, άλλοι τομείς οι οποίοι συμφωνούν με τις προτεραιότητες και τους στόχους του Κανονισμού της Αγροτικής Ανάπτυξης.

Θα χρηματοδοτούνται έργα συνεργασίας με μέγιστο ύψος ενίσχυσης τις €50.000.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 2Α και 3Α.

8.2.18.3.3.2. Type of support

Η χρηματοδότηση για τα έργα αυτής της Δράσης θα δίνεται κατά κανόνα σε τρεις δόσεις, με δυνατότητα προκαταβολής

8.2.18.3.3.3. Links to other legislation

- Κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστης πρακτικής της Ε.Ε. για τα συστήματα εθελοντικής πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων και τροφίμων 2010/C341/04, άρθρο 57, όπως εκάστοτε τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν.
- Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας, Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.
- Ο περί τυποποίησης, διαπίστευσης και τεχνικής πληροφόρησης Νόμος 156(Ι)/2002, όπως εκάστοτε

τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.18.3.3.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι είναι επιχειρησιακές συμπράξεις καινοτομίας οι οποίες έχουν εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 57 του Καν. 1305/2013 ή συνεργασίες στις οποίες συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς τουλάχιστον παραγωγοί ή/και οργανώσεις τους και τουλάχιστον ένας από τους πιο κάτω φορείς: πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων τεχνικών εμπειρογνομόνων και εμπυχωτών, φορείς πιστοποίησης, τοπικοί παράγοντες ή άλλοι φορείς που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του μέτρου.

Η διασύνδεση των διαφόρων εμπλεκόμενων και η διαχείριση του έργου (γενικός συντονισμός) θα γίνεται από τους συμμετέχοντες στη συνεργασία και ειδικότερα από άτομο το οποίο θα ορίζεται ως Συντονιστής του Έργου. Ο Συντονιστής θα προσδιορίζεται στο σύμφωνο συνεργασίας και θα αποτελεί συστατικό στοιχείο της συνεργασίας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η εργασία αυτή θα συντονίζεται από εξωτερικό φορέα, τότε αυτός θα πρέπει να είναι συμβεβλημένος με ένα μέλος της επιχειρησιακής ομάδας. Στο σύμφωνο θα πρέπει να ορίζεται ρητώς ο Συντονιστής και να αποδεικνύεται η σχετικότητα, η εμπειρία και η ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα και να λειτουργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που καθορίζει η Διαχειριστική Αρχή. Η αποζημίωση του Συντονιστή δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% του συνολικού προϋπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών του προτεινόμενου έργου.

Η καταβολή των διαφόρων δόσεων στο Συντονιστή θα γίνεται μετά από απόδειξη εκτέλεσης του προτεινόμενου έργου ή δράσης, ενώ η καταβολή και κατανομή των ποσών στους δικαιούχους εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα λήψης της δόσης από την Διαχειριστική Αρχή, τίθενται υπό την ευθύνη του Συντονιστή.

Στην περίπτωση διαφοράς ή και διάλυσης της συνεργασίας ή της επιχειρησιακής ομάδας, ρόλο συντονιστή αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της, ο οποίος δύναται να αποφασίσει τελεσίδικα για τον τρόπο επίλυσης της διαφοράς. Η απόφαση κοινοποιείται στα μέλη και είναι τελεσίδικη, εκτός και εάν άλλως πως αποφασίσει η Διαχειριστική Αρχή.

Σε περίπτωση διάλυσης και μη ολοκλήρωσης του έργου, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να καλύψει το πραγματικό κόστος του έργου μέχρι το σημείο που αυτό έχει πραγματοποιηθεί. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της πρότασης.

8.2.18.3.3.5. Eligible costs

Όλες οι προπαρασκευαστικές δαπάνες, πριν την υποβολή οποιασδήποτε αίτησης, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

1. δαπάνες που προκύπτουν από την οργάνωση της συνεργασίας

1.1 εμπύχωση (π.χ. η αμοιβή ενός διαμεσολαβητή, ταξίδια-σεμινάρια για ανταλλαγή εμπειριών).

1.2 λειτουργικές δαπάνες της συνεργασίας (π.χ. ενοίκιο χώρου συνάντησης).

1.3 νομική αρωγή και συναφείς υπηρεσίες.

και θα καλύπτονται από το Τμήμα Γεωργίας, στα πλαίσια της λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) και του Δικτύου Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας ΕΣΚ, σύμφωνα με τα όρια που θα τεθούν από την Διαχειριστική Αρχή.

2 Δαπάνες υλοποίησης του έργου και προώθησης

2.3 Άμεσες δαπάνες συγκεκριμένων δράσεων που προκύπτουν από το σχέδιο υλοποίησης του έργου

2.4 Δραστηριότητες προώθησης

Επιλέξιμες δαπάνες

- Δαπάνες προσωπικού
- Αγορά υπηρεσιών (περιλαμβάνει αμοιβές τεχνικών εμπειρογνομόνων, συμβούλων κ.α)
- Δημιουργία και καταχώρηση εμπορικού σήματος (Logo)
- Αναλώσιμα και υλικά: δαπάνες για αναλώσιμα και υλικά που είναι αναγκαία για την υλοποίηση του έργου.
- Μετακινήσεις: οποιεσδήποτε δαπάνες ταξιδιών, αναγκαίων για την υλοποίηση του έργου.
- Υπερκεφαλικά: έξοδα που δεν ξεπερνούν το 5% του συνολικού έργου
- Διάχυση: συμμετοχή σε δραστηριότητες προώθησης, δικτύωσης, διαβουλεύσεων και διάχυσης των αποτελεσμάτων, εκθέσεις, συνέδρια κτλ
- Έξοδα εκπόνησης μελετών και στρατηγικού σχεδιασμού.
- Έξοδα πιλοτικής εφαρμογής προτύπων.
- Έξοδα χώρων φιλοξενίας διαβουλεύσεων και άλλα οργανωτικά έξοδα

8.2.18.3.3.6. Eligibility conditions

Επιδότηση παρέχεται σε:

- συνεργασίες οι οποίες αποσκοπούν στη δημιουργία νέων εθελοντικών συστημάτων ποιότητας (όπως δημιουργία νέων προτύπων) που σχετίζονται με γεωργικά προϊόντα, τρόφιμα, μεθόδους και συστήματα διαχείρισης παραγωγής και επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.
- συνεργασίες στις οποίες συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς παραγωγοί ή/και οργανώσεις τους και τουλάχιστον ένας από τους πιο κάτω φορείς: πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων τεχνικών εμπειρογνομόνων και εμψυχωτών, φορείς πιστοποίησης, τοπικοί παράγοντες ή άλλοι φορείς που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του Μέτρου.
- νέες συνεργασίες ή νέες δραστηριότητες μιας υφιστάμενης συνεργασίας.

Τα συστήματα ποιότητας θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα ακόλουθα κριτήρια:

A) i) τα ειδικά χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος στο πλαίσιο των εν λόγω συστημάτων, προέρχονται

από σαφείς υποχρεώσεις εγγύησης:

- των ειδικών χαρακτηριστικών του προϊόντος
- των ειδικών μεθόδων γεωργίας ή παραγωγής, ή
- της ποιότητας του τελικού προϊόντος που είναι σαφώς ανώτερη από τα συνήθη εμπορικά πρότυπα όσον αφορά τη δημόσια υγεία, την υγεία των ζώων ή των φυτών, την καλή διαβίωση των ζώων ή την προστασία του περιβάλλοντος·

ii) το σύστημα είναι ανοικτό σε όλους τους παραγωγούς·

iii) το σύστημα συνεπάγεται υποχρεωτικές προδιαγραφές προϊόντων, η τήρηση των οποίων θα ελέγχεται από τις δημόσιες αρχές ή από ανεξάρτητο φορέα επιθεώρησης·

iv) το σύστημα είναι διαφανές και εξασφαλίζει την πλήρη ιχνηλασιμότητα των προϊόντων· ή

B) τις κατευθυντήριες γραμμές περί βέλτιστης πρακτικής της Ένωσης για τη λειτουργία των εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα 2010/C341/04.

Απαραίτητη προϋπόθεση για εξέταση οποιασδήποτε αίτησης συνεργασίας είναι η υποβολή «Συμφώνου Συνεργασίας» μεταξύ των μελών της αιτούσης ομάδας και η υποβολή τεχνικού δελτίου συνεργασίας, στο οποίο θα καθορίζονται εκ των προτέρων οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του κάθε συμβαλλόμενου μέρους καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματα της συνεργασίας.

8.2.18.3.3.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Τα κριτήρια μοριοδότησης θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- τον αριθμό των παραγωγών και ομάδων παραγωγών που συμμετέχουν
- τη συνεισφορά όλων των φορέων της αλυσίδας τροφίμων στην ανάπτυξη του συστήματος και ειδικότερα των φορέων που θα εφαρμόζουν το πρότυπο
- την προστιθέμενη αξία του παραγόμενου προϊόντος και το προβλεπόμενο όφελος από το παραγόμενο προϊόν
- τη θετική επίπτωση στην οικονομία και το περιβάλλον
- το θετικό αποτέλεσμα στον εξαγωγικό χαρακτήρα του προϊόντος.
- το βαθμό ικανότητας της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας στην υλοποίηση του έργου
- τη δημιουργία οριζόντιων συστημάτων ποιότητας (δηλ. συστημάτων στα οποία να εμπίπτουν προϊόντα πέραν του ενός)
- τη δημιουργία συστημάτων ποιότητας, τα οποία ενσωματώνουν χαρακτηριστικά βραχείας αλυσίδας
- το περιεχόμενο του συστήματος ποιότητας το οποίο θα πρέπει να καλύπτει περισσότερους του ενός από τους πιο κάτω τομείς: υγιεινή τροφίμων, ιχνηλασιμότητα, υγεία των ζώων, προέλευση και γεωγραφική περιοχή παραγωγής, ευημερία των ζώων, ολοκληρωμένη διαχείριση παραγωγής/ολοκληρωμένη φυτοπροστασία, περιβαλλοντική διαχείριση, αειφόρος χρήση φυσικών

πόρων, κλιματική αλλαγή, παραδοσιακά προϊόντα ή μέθοδοι, άλλοι τομείς οι οποίοι συμφωνούν με τις προτεραιότητες και τους στόχους του Κανονισμού της Αγροτικής Ανάπτυξης.

8.2.18.3.3.8. (Applicable) amounts and support rates

Το παρόν Μέτρο θα καλύπτει το 70% του συνολικού κόστους του έργου. Το ύψος χρηματοδότησης των έργων της τρίτης κατηγορίας μπορεί να φθάσει τις €50.000.

8.2.18.3.3.9. Information specific to the operation

Specification of the characteristics of pilot projects, clusters, networks, short supply chains and local markets

Πιλοτικά έργα: πρόκειται για έργα εφαρμοσμένης έρευνας με απώτερο σκοπό τη δοκιμή υφιστάμενης καινοτομίας και τον έλεγχο της εφαρμοσιμότητάς της στα κυπριακά δεδομένα. Τέτοια έργα θα πρέπει να στοχεύουν στη διάδοση της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και να προσφέρουν πρόσθετη αξία στα παραγόμενα προϊόντα, τόσο από πλευράς ανταγωνισμού όσο και σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Δημιουργία συμπλεγμάτων ερευνητών, παραγωγών, μεταποιητών και άλλων παραγόντων της εφοδιαστικής αλυσίδας, ώστε να διανέμεται καλύτερη τη ανάγκη το κάθε τομέα και να προσαρμόζεται ανάλογα η παραγωγική διαδικασία αλλά και ο προσανατολισμός της εφαρμοσμένης έρευνας. Ενδυνάμωση τέτοιων συμπλεγμάτων τόσο εντός της επικράτειας όσο και πανευρωπαϊκά θα έχει πολλαπλά θετικά οφέλη για τον κλάδο της γεωργοκτηνοτροφίας.

Δημιουργία δικτύων και επιχειρησιακών ομάδων με σκοπό την άμεση επίλυση προώθησης και διάδοση πρακτικών και καινοτόμων πρακτικών και διαδικασιών που θα απλουστεύουν την παραγωγική διαδικασία, και θα καθιστούν ανταγωνιστικά τα παραγόμενα προϊόντα.

Ο Διαμεσολαβητής αναλαμβάνει το ρόλο της αρχικής διασύνδεσης των διαφόρων εταίρων στη συνεργασία στοχεύοντας στη σύσταση Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας μέσω γραπτής δέσμευσης των εταίρων που απαρτίζουν την ομάδα. Ρόλο διαμεσολαβητή μπορεί να παίξει το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο ή άλλος φορέας ιδιωτικού ή και δημόσιου δικαίου.

Συντονιστής του Έργου ορίζεται άτομο από την επιχειρησιακή ομάδα, το οποίο ρυθμίζει τις διαδικασίες υλοποίησης του Έργου και την επικοινωνία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας. Σε περίπτωση διάλυσης της συνεργασίας και μη ολοκλήρωσης ή μερικής ολοκλήρωσης του Έργου, ρόλο Συντονιστή με εξουσίες τελεσίδικης απόφασης σε ό,τι αφορά τις διάφορες δαπάνες του έργου, αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της.

Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας είναι το έγγραφο στο οποίο παρατίθενται συνοπτικά ο σκοπός της συνεργασίας, η δομή και οι δράσεις υλοποίησής της. Επιπλέον περιλαμβάνονται:

- το αντικείμενο, οι στόχοι, οι κύριες δράσεις υλοποίησης της Συνεργασίας.
- η οργάνωση, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των φορέων που συμμετέχουν στη Συνεργασία.
- συνοπτικό Δελτίο εκτιμώμενων δαπανών για υλοποίηση της Συνεργασίας.
- ορισμός του συντονιστή και στοιχειοθετημένη σχετικότητα, εμπειρία και ικανότητα του φορέα

αυτού να συντονίζει έργα.

- συμφωνητικό έγγραφο με νομική ισχύ που συνδέει τους διάφορους εταίρους της επιχειρησιακής ομάδας

8.2.18.3.4. 16.4 Βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές

Sub-measure:

- 16.4 - support for horizontal and vertical co-operation among supply chain actors for the establishment and development of short supply chains and local markets, and for promotion activities in a local context relating to the development of short supply chains and local markets

8.2.18.3.4.1. Description of the type of operation

Το Καθεστώς αυτό στηρίζει την ανάπτυξη οριζόντιων και κάθετων συνεργασιών μεταξύ παραγόντων της αλυσίδας τροφίμων με σκοπό τη δημιουργία και ανάπτυξη βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών. Επιπρόσθετα, παρέχεται στήριξη σε δράσεις προώθησης, σε τοπική κλίμακα, βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών.

Επιδίωξη του εν λόγω Καθεστώτος είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγών μέσω της αναδιοργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαφοροποίησης της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα). Βασικός άξονας του υιομέτρου είναι η βράχυνση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων (ΑΕΤ).

Στα πλαίσια αυτά αναμένεται να απτυχθούν συνεργασίες μεταξύ παραγόντων της ΑΕΤ και σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή, ως αποτέλεσμα της αμεσότερης επαφής που θα έχουν οι δύο πλευρές και της εξισορρόπησης που θα επέλθει στις τιμές των γεωργικών προϊόντων. Θα πρέπει εξάλλου να σημειωθεί ότι πιθανές συνεργασίες που θα προκύψουν με τοπικούς φορείς, θα συμβάλουν στη διατήρηση του τοπικού χαρακτήρα των προϊόντων μέσω της δημιουργίας τοπικών αγορών και καταστημάτων.

Όλες οι περιπτώσεις συνεργασίας οι οποίες ενισχύονται δυνάμει του εν λόγω Καθεστώτος δεν θα πρέπει να παρεμβάλλουν περισσότερους του ενός ενδιάμεσους φορείς μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή. Σημειώνεται ότι, το καθεστώς καλύπτει δράσεις που σχετίζονται μόνο με νέες συνεργασίες ή νέες δραστηριότητες μιας υφιστάμενης συνεργασίας

Επίκεντρο κάθε προσπάθειας προώθησης θα πρέπει να είναι η ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την ύπαρξη της συγκεκριμένης βραχείας αλυσίδας ή τοπικής αγοράς και η προβολή των πλεονεκτημάτων αγοράς προϊόντων μέσω αυτής της οδού.

Το Καθεστώς συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 2Α και 3Α.

8.2.18.3.4.2. Type of support

Η χρηματοδότηση για τα έργα αυτής της Δράσης θα δίνεται κατά κανόνα σε τρεις δόσεις, με δυνατότητα προκαταβολής.

8.2.18.3.4.3. Links to other legislation

- Στις περιπτώσεις λαϊκών αγορών θα πρέπει να τηρούνται οι πρόνοιες του Νόμου 96(Ι)/2013 που ρυθμίζει τη Λειτουργία των Λαϊκών Αγορών για τη διάθεση Γεωργοκτηνοτροφικών Προϊόντων από τους παραγωγούς τους, και όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

- Άρθρο 57, Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί
- Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

8.2.18.3.4.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι είναι επιχειρησιακές συμπράξεις καινοτομίας οι οποίες έχουν εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 57 του Καν. 1305/2013 ή συνεργασίες στις οποίες συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς γεωργοί ή/και οι διάφορες οργανώσεις ή σύνδεσμοι που ασχολούνται με την εμπορία των προϊόντων τους και άλλοι τομείς της αλυσίδας τροφίμων όπως για παράδειγμα βιοτεχνίες τροφίμων (π.χ. αρτοποιεία, food artisans), επιχειρήσεις λιανικής πώλησης (παντοπωλεία, τοπικά μακάλικα, εξειδικευμένα καταστήματα κλπ), φορείς του επισιτιστικού κλάδου (εστιατόρια, ταβέρνες, αγροτουριστικά καταλύματα, ξενοδοχεία, επιχειρήσεις μαζικής εστίασης), καταναλωτές και οι οργανώσεις τους, φορείς οργάνωσης και διανομής προϊόντων (logistics), πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, τοπικοί παράγοντες, τοπικές αρχές, δημόσιοι φορείς ή άλλοι φορείς που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του μέτρου.

Για να θεωρείται ένα έργο επιλέξιμο, σε κάθε προτεινόμενη συνεργασία απαραίτητη είναι η συμμετοχή παραγωγών του πρωτογενούς τομέα (γεωργών/κτηνοτρόφων) ή και οργανώσεις αυτών.

Η διασύνδεση των διαφόρων εμπλεκόμενων και η διαχείριση του έργου (γενικός συντονισμός) θα γίνεται από τους συμμετέχοντες στη συνεργασία και ειδικότερα από άτομο το οποίο θα ορίζεται ως Συντονιστής του Έργου. Ο Συντονιστής θα προσδιορίζεται στο σύμφωνο συνεργασίας και θα αποτελεί συστατικό στοιχείο της συνεργασίας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η εργασία αυτή θα συντονίζεται από εξωτερικό φορέα, τότε αυτός θα πρέπει να είναι συμβεβλημένος με ένα μέλος της επιχειρησιακής ομάδας.

Στο σύμφωνο θα πρέπει να ορίζεται ρητώς ο Συντονιστής και να αποδεικνύεται η σχετικότητα, η εμπειρία και η ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα και να λειτουργεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που καθορίζει η Διαχειριστική Αρχή. Η αποζημίωση του Συντονιστή δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% του συνολικού προϋπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών του προτεινόμενου έργου.

Η καταβολή των διαφόρων δόσεων στο Συντονιστή θα γίνεται μετά από απόδειξη εκτέλεσης του προτεινόμενου έργου ή δράσης, ενώ η καταβολή και κατανομή των ποσών στους δικαιούχους εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα λήψης της δόσης από την Διαχειριστική Αρχή, τίθενται υπό την ευθύνη του Συντονιστή.

Στην περίπτωση διαφοράς ή και διάλυσης της συνεργασίας ή της επιχειρησιακής ομάδας, ρόλο συντονιστή αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της, ο οποίος δύναται να αποφασίσει τελεσίδικα για τον τρόπο επίλυσης της διαφοράς. Η απόφαση κοινοποιείται στα μέλη και είναι τελεσίδικη, εκτός και εάν άλλως πως αποφασίσει η Διαχειριστική Αρχή.

Σε περίπτωση διάλυσης και μη ολοκλήρωσης του έργου, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να καλύψει το πραγματικό κόστος του έργου μέχρι το σημείο που αυτό έχει πραγματοποιηθεί. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της πρότασης.

Γενική κατηγοριοποίηση επιλέξιμων έργων:

1. Συλλογικές απευθείας πωλήσεις παραγωγών

2. Συνεργασίες/ συνεταιρισμοί παραγωγών- καταναλωτών
3. Συμπράξεις με τον τομέα του επισιτιστικού κλάδου (π.χ εστιατόρια, ξενοδοχεία, φορείς μαζικής εστίασης)
4. Άλλου τύπου συνεργασίες που συνδυάζουν στοιχεία από τις προαναφερόμενες συνεργασίες (υβριδικές).
5. Άλλες συνεργασίες οι οποίες δεν παρεμβάλλουν περισσότερους του ενός ενδιάμεσους φορείς μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή.

8.2.18.3.4.5. Eligible costs

Όλες οι προπαρασκευαστικές δαπάνες, πριν την υποβολή οποιασδήποτε αίτησης, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

1. δαπάνες που προκύπτουν από την οργάνωση της συνεργασίας

1.1 εμπνύχωση (π.χ. η αμοιβή ενός διαμεσολαβητή, ταξίδια-σεμινάρια για ανταλλαγή εμπειριών).

1.2 λειτουργικές δαπάνες της συνεργασίας (π.χ. ενοίκιο χώρου συνάντησης).

1.3 νομική αρωγή και συναφείς υπηρεσίες

και θα καλύπτονται από το Τμήμα Γεωργίας, στα πλαίσια της λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) και του Δικτύου Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας ΕΣΚ, σύμφωνα με τα όρια που θα τεθούν από την Διαχειριστική Αρχή.

2 Δαπάνες υλοποίησης του έργου και προώθησης

2.1 Άμεσες δαπάνες συγκεκριμένων δράσεων που προκύπτουν από το σχέδιο υλοποίησης του έργου

2.2 Δραστηριότητες προώθησης

Όπως αναλύονται πιο κάτω:

Επιλέξιμες Δαπάνες Υλοποίησης Έργου και Προώθησης

- Δαπάνες προσωπικού
- Αγορά υπηρεσιών (μέχρι 15% της συνολικής δαπάνης του έργου)
- Έξοδα εκπόνησης μελετών και στρατηγικού σχεδιασμού (μέχρι 5% του συνολικού έργου με ανώτατο ποσό τις 2500€).
- Εξοπλισμός
- Ενοίκια εγκαταστάσεων
- Διαμόρφωση χώρων
- Εξοπλισμός και ειδικές Εγκαταστάσεις

- Αναλώσιμα υλικά
- Δαπάνες ίδρυσης και εγγραφής εταιρείας με ανώτατο αποδεκτό ποσό τα €1.000. Δημιουργία και καταχώρηση εμπορικού σήματος (Logo)
- Υπερκεφαλικά έξοδα: έξοδα που δεν ξεπερνούν το 5% του συνολικού έργου
- Δραστηριότητες προβολής και προώθησης

Σημειώνεται ότι το σύνολο των δαπανών εξοπλισμού, διαμόρφωσης χώρων, εξοπλισμού και ειδικών εγκαταστάσεων, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 50% των επιλέξιμων δαπανών του έργου.

8.2.18.3.4.6. Eligibility conditions

Επιδότηση παρέχεται σε:

- κάθετες και οριζόντιες συνεργασίες οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη και προώθηση βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού και στην ανάπτυξη και προώθηση τοπικών αγορών, οι οποίες συνιστούν βραχεία αλυσίδα.
- συνεργασίες στις οποίες συμμετέχουν ως συνεργαζόμενοι φορείς τουλάχιστον ένας παραγωγός του πρωτογενούς τομέα(γεωργός/κτηνοτρόφος) ή τουλάχιστο μία οργάνωση παραγωγών του πρωτογενούς τομέα (ή σύνδεσμοί τους που ασχολούνται με την εμπορία των προϊόντων τους).
- συνεργασίες οι οποίες δεν παρεμβάλλουν περισσότερους του ενός ενδιάμεσους φορείς μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή,
- νέες συνεργασίες ή νέες δραστηριότητες μιας υφιστάμενης συνεργασίας με στόχο τη βράχυνση της αλυσίδας διανομής,
- συνεργασίες οι οποίες προβάλλουν στον καταναλωτή την ύπαρξη της βραχείας αλυσίδας διανομής (όπου δεν είναι εμφανής) καθώς και τα πλεονεκτήματα της αγοράς τοπικών προϊόντων μέσω αυτής της οδού.
- συνεργασίες οι οποίες εξασφαλίζουν την ιχνηλασιμότητα κάθε προϊόντος σε όλα τα στάδια της διανομής και παρέχουν στους καταναλωτές την εγγύηση ότι τα προϊόντα διανέμονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος Μέτρου.

Απαραίτητη προϋπόθεση για εξέταση οποιασδήποτε αίτησης συνεργασίας είναι η υποβολή «Συμφώνου Συνεργασίας» μεταξύ των μελών της αιτούσης ομάδας και η υποβολή τεχνικού δελτίου συνεργασίας, στο οποίο θα καθορίζονται εκ των προτέρων οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του κάθε συμβαλλόμενου μέρους καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματα της συνεργασίας.

Για επιδότηση οποιωνδήποτε δραστηριοτήτων προώθησης θα πρέπει να υποβάλλεται σχέδιο μάρκετινγκ, το οποίο θα προωθεί την συγκεκριμένη αλυσίδα τροφίμων ή τοπική αγορά στην ολότητά της. Δεν επιδοτούνται δράσεις οι οποίες αφορούν προώθηση μεμονωμένων προϊόντων.

8.2.18.3.4.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Η μοριοδότηση των προτάσεων γίνεται βάσει των πιο κάτω κριτηρίων

- τον αριθμό των παραγωγών ή ομάδων παραγωγών ή άλλων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού που συμμετέχουν στη συνεργασία.
- τη μακροχρόνια συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, που συμμετέχουν στο προτεινόμενο έργο.
- τη βραχύτητα της αλυσίδας εφοδιασμού που προβλέπεται από τη συνεργασία
- την καινοτομία και ειδικότερα τις συνεργασίες από τις οποίες προκύπτουν εναλλακτικά κανάλια διανομής τροφίμων που δεν μοιάζουν με τους συμβατικούς τρόπους διανομής και απομακρύνονται από τις συνήθεις πρακτικές που ασκούνται στην υφιστάμενη πραγματική τοπική αγορά (δηλαδή δημιουργία νέων καναλιών στα οποία παρακάμπτονται συνδετικοί κρίκοι της συμβατικής αλυσίδας εφοδιασμού).
- το βαθμό ικανότητας της επιχειρησιακής ομάδας ή συνεργασίας στην υλοποίηση του έργου (προσοντούχο προσωπικό/συνεργάτες)
- τις βραχείες αλυσίδες ποιοτικών προϊόντων (π.χ. βιολογικών προϊόντων)
- τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της ΒΑΕ πχ προώθηση γυναικείων συνεργασιών.

8.2.18.3.4.8. (Applicable) amounts and support rates

Το παρόν Μέτρο θα καλύπτει κατά 70% το συνολικό κόστος του έργου και το ποσό χρηματοδότησης θα κυμαίνεται μεταξύ €10.000 και €100.000.

8.2.18.3.4.9. Information specific to the operation

Specification of the characteristics of pilot projects, clusters, networks, short supply chains and local markets

Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας είναι το έγγραφο στο οποίο παρατίθενται συνοπτικά ο σκοπός της συνεργασίας, η δομή και οι δράσεις υλοποίησής της. Επιπλέον περιλαμβάνονται:

- το αντικείμενο, οι στόχοι, οι κύριες δράσεις υλοποίησης της Συνεργασίας.
- η οργάνωση, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των φορέων που συμμετέχουν στη Συνεργασία.
- συνοπτικό Δελτίο εκτιμώμενων δαπανών για υλοποίηση της Συνεργασίας.
- ορισμός του συντονιστή και στοιχειοθετημένη σχετικότητα, εμπειρία και ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα.
- συμφωνητικό έγγραφο με νομική ισχύ που συνδέει τους διάφορους εταίρους της επιχειρησιακής ομάδας

Πιλοτικά έργα: πρόκειται για έργα εφαρμοσμένης έρευνας με απώτερο σκοπό τη δοκιμή υφιστάμενης καινοτομίας και τον έλεγχο της εφαρμοσιμότητάς της στα κυπριακά δεδομένα. Τέτοια έργα θα πρέπει να στοχεύουν στη διάδοση της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και να προσφέρουν πρόσθετη αξία στα παραγόμενα προϊόντα, τόσο από πλευράς ανταγωνισμού όσο και σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και

την αιεφόρο διαχείριση των πόρων.

Δημιουργία συμπλεγμάτων ερευνητών, παραγωγών, μεταποιητών και άλλων παραγόντων της εφοδιαστικής αλυσίδας, ώστε να διανέμεται καλύτερη τη ανάγκη το κάθε τομέα και να προσαρμόζεται ανάλογα η παραγωγική διαδικασία αλλά και ο προσανατολισμός της εφαρμοσμένης έρευνας. Ενδυνάμωση τέτοιων συμπλεγμάτων τόσο εντός της επικράτειας όσο και πανευρωπαϊκά θα έχει πολλαπλά θετικά οφέλη για τον κλάδο της γεωργοκτηνοτροφίας.

Δημιουργία δικτύων και επιχειρησιακών ομάδων με σκοπό την άμεση επίλυση προώθησης και διάδοση πρακτικών και καινοτόμων πρακτικών και διαδικασιών που θα απλουστεύουν την παραγωγική διαδικασία, και θα καθιστούν ανταγωνιστικά τα παραγόμενα προϊόντα.

Ο Διαμεσολαβητής αναλαμβάνει το ρόλο της αρχικής διασύνδεσης των διαφόρων εταιρών στη συνεργασία στοχεύοντας στη σύσταση Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας μέσω γραπτής δέσμευσης των εταιρών που απαρτίζουν την ομάδα. Ρόλο διαμεσολαβητή μπορεί να παίζει το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο ή άλλος φορέας ιδιωτικού ή και δημόσιου δικαίου.

Συντονιστής του Έργου ορίζεται άτομο από την επιχειρησιακή ομάδα, το οποίο ρυθμίζει τις διαδικασίες υλοποίησης του Έργου και την επικοινωνία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας. Σε περίπτωση διάλυσης της συνεργασίας και μη ολοκλήρωσης ή μερικής ολοκλήρωσης του Έργου, ρόλο Συντονιστή με εξουσίες τελεσίδικης απόφασης σε ό,τι αφορά τις διάφορες δαπάνες του έργου, αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της.

Βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού ονομάζεται μια αλυσίδα εφοδιασμού στην οποία δεν παρεμβάλλονται περισσότεροι του ενός ενδιάμεσοι φορείς μεταξύ γεωργού και καταναλωτή.

Ενδιάμεσος φορέας βραχείας αλυσίδας εφοδιασμού λογίζεται κάθε οντότητα η οποία αγοράζει το προϊόν από το γεωργό με σκοπό την μεταπώλησή του.

Τοπική αγορά μπορεί να είναι η σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου 96(Ι)/2013 οριζόμενη ως «Λαϊκή Αγορά» ή οποιαδήποτε υπαίθρια/στεγασμένη αγορά, η οποία πληροί τον ορισμό της βραχείας αλυσίδας εφοδιασμού.

8.2.18.4. *Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations*

8.2.18.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Ο έλεγχος του Μέτρου θα γίνεται σε πολλαπλά επίπεδα στα οποία θα ελέγχονται μετρήσιμα κριτήρια και κρίσιμα σημεία μέσω τεκμηριωμένων εξόδων και άλλων σχετικών εγγράφων που θα καθορίζει η Διαχειριστική Αρχή.

Με την υποβολή οποιωνδήποτε προτάσεων προς υλοποίηση, θα υποβάλλεται από την επιχειρησιακή ομάδα λεπτομερές πλάνο για το χρονικό ορίζοντα των δύο ετών με δυνατότητα παράτασης ακόμα ενός έτους στο μέγιστο για τις προτεινόμενες δράσεις και με εξάμηνα σημειώματα ελέγχου της υλοποίησης του προγράμματος προς την Διαχειριστική Αρχή.

Η καταβολή οποιωνδήποτε ποσών σχετικά με έξοδα μετακίνησης και διαμονής, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τόσο τα όρια που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και τις αποδείξεις πληρωμής που θα υποβάλλονται.

8.2.18.4.2. Mitigating actions

Γενικά μπορούμε να διαχωρίσουμε τους κίνδυνους που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε ανάλογα με την πηγή τους, σε κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των ιδίων των αιτητών και σε κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Καθεστώτος.

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τη συμπεριφορά των αιτητών, μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων
2. ψευδής δήλωση στοιχείων στο επιχειρηματικό σχέδιο
3. προσκόμιση ψεύτικων ή/και παραπλανητικών δικαιολογητικών
4. λανθασμένη συμπλήρωση αιτήματος πληρωμής
5. προσκόμιση ακατάλληλων/μη αποδεκτών δικαιολογητικών πληρωμής
6. αδυναμία ολοκλήρωσης της συνεργασίας

Όσον αφορά στους κίνδυνους που προέρχονται από τον τρόπο διαχείρισης του Μέτρου, μπορούμε να αναφέρουμε τους εξής:

1. μη κατανόηση συγκεκριμένων προνοιών των κανονισμών
2. εφαρμογή πολύπλοκων και χρονοβόρων διαδικασιών
3. η επιχορήγηση έτοιμων προγραμμάτων

Στα Μέτρα υπάρχει ο κίνδυνος λήψης πολλών διαφορετικών προτάσεων με αδυναμία ελέγχου της ποιότητας του έργου που προτείνεται. Για το σκοπό αυτό προτάσεις θα μπορούν να υποβάλουν μόνο επιχειρησιακές ομάδες, οι οποίες έχουν συσταθεί και έχουν ενυπόγραφο έγγραφο συνεργασίας σύμφωνα με το πρότυπο που ετοιμάζει η Διαχειριστική Αρχή.

Πρόσθετα τα προτεινόμενα έργα θα πρέπει να εμπίπτουν στις προτεραιότητες και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και ευκαιρίες, όπως αυτές καταγράφονται μέσα από τη SWOT ανάλυση του ΠΑΑ.

Για αποφυγή του κινδύνου επιχορήγησης έτοιμων προγραμμάτων τα οποία είτε χρηματοδοτήθηκαν στο παρελθόν από άλλες δραστηριότητες ή πρόκειται για έτοιμα ερευνητικά αποτελέσματα διαθέσιμα στον ευρωπαϊκό ή άλλο χώρο, θα απαιτείται ρητή και έγγραφη δέσμευση της επιχειρησιακής ομάδας ότι δεν έχει στο παρελθόν συνεργαστεί και ολοκληρώσει μερικώς ή ολικώς πανομοιότυπη πρόταση. Σε αντίθετη περίπτωση θα γίνεται ανάκτηση με παράλληλη επιβολή ποινής αποκλεισμού από μελλοντικές προκηρύξεις του ΠΑΑ 2014 – 2020

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ελλοχεύει και ο κίνδυνος διακοπής του έργου λόγω διαφορών ή άλλων λόγων που δεν είχαν προβλεφθεί από την αρχή στη διαδικασία σχεδιασμού του έργου, ενώ είναι δυνατόν το έργο να μην ολοκληρωθεί σε περίπτωση που η ίδια η ερευνητική δραστηριότητα δεν μπορεί να δώσει κάποιο αποτέλεσμα.

Τέλος, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι περιπτώσεις αποχώρησης λόγω ανωτέρας βίας ή για άλλων αιτιών.

8.2.18.4.3. Overall assessment of the measure

Η παρέμβαση αυτή στοχεύει στη διαφοροποίηση του γεωργικού προϊόντος και της παραγωγικής διαδικασίας, με εντοπισμό και επίλυση μέσω εφαρμοσμένης έρευνας προβλημάτων της κυπριακής γεωργίας. Παράλληλα η προώθηση συνεργασιών με άλλους παράγοντες της παραγωγικής και εφοδιαστικής αλυσίδας αναμένεται να οδηγήσει στην παραγωγή πιο ανταγωνιστικών και φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, διασύνδεση των ερευνητικών αποτελεσμάτων με τους παραγωγούς και στην ενίσχυση και καλλιέργεια κουλτούρας καινοτομίας στο γεωργικό τομέα της Κύπρου.

Η επαληθευσιμότητα του Μέτρου και τα κριτήρια αξιολόγησής του θα περιλαμβάνουν την υποβολή εκθέσεων βαθμού υλοποίησης του προτεινόμενου έργου, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα με σαφή προγράμματα εργασίας για κάθε εταίρο-συμμετέχοντα στο Μέτρο, τεκμηριωμένο κατάλογο εξόδων και δράσεων, κ.α.

8.2.18.5. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Δεν εφαρμόζεται στο συγκεκριμένο μέτρο.

8.2.18.6. Information specific to the measure

Specification of the characteristics of pilot projects, clusters, networks, short supply chains and local markets

Ο Διαμεσολαβητής αναλαμβάνει το ρόλο της αρχικής διασύνδεσης των διαφόρων εταίρων στη συνεργασία στοχεύοντας στη σύσταση Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας μέσω γραπτής δέσμευσης των εταίρων που απαρτίζουν την ομάδα. Ρόλο διαμεσολαβητή μπορεί να παίξει το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο ή άλλος φορέας ιδιωτικού ή και δημόσιου δικαίου.

Συντονιστής του Έργου ορίζεται άτομο από την επιχειρησιακή ομάδα, το οποίο ρυθμίζει τις διαδικασίες υλοποίησης του Έργου και την επικοινωνία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιχειρησιακής Ομάδας ή Συνεργασίας. Σε περίπτωση διάλυσης της συνεργασίας και μη ολοκλήρωσης ή μερικής ολοκλήρωσης του Έργου, ρόλο Συντονιστή με εξουσίες τελεσίδικης απόφασης σε ό,τι αφορά τις διάφορες δαπάνες του έργου, αναλαμβάνει η Διαχειριστική Αρχή ή εκπρόσωπός της.

Τεχνικό Δελτίο Συνεργασίας είναι το έγγραφο στο οποίο παρατίθενται συνοπτικά ο σκοπός της συνεργασίας, η δομή και οι δράσεις υλοποίησής της. Επιπλέον περιλαμβάνονται:

- το αντικείμενο, οι στόχοι, οι κύριες δράσεις υλοποίησης της Συνεργασίας.
- η οργάνωση, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των φορέων που συμμετέχουν στη Συνεργασία.
- συνοπτικό Δελτίο εκτιμώμενων δαπανών για υλοποίηση της Συνεργασίας.
- ορισμός του συντονιστή και στοιχειοθετημένη σχετικότητα, εμπειρία και ικανότητα του φορέα αυτού να συντονίζει έργα.
- συμφωνητικό έγγραφο με νομική ισχύ που συνδέει τους διάφορους εταίρους της επιχειρησιακής ομάδας

Βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού ονομάζεται μια αλυσίδα εφοδιασμού στην οποία δεν παρεμβάλλονται

περισσότεροι του ενός ενδιάμεσοι φορείς μεταξύ γεωργού και καταναλωτή.

Ενδιάμεσος φορέας βραχείας αλυσίδας εφοδιασμού λογίζεται κάθε οντότητα η οποία αγοράζει το προϊόν από το γεωργό με σκοπό την μεταπώλησή του.

Τοπική αγορά μπορεί να είναι η σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου 96(Ι)/2013 οριζόμενη ως «Λαϊκή Αγορά» ή οποιαδήποτε υπαίθρια/στεγασμένη αγορά, η οποία πληροί τον ορισμό της βραχείας αλυσίδας εφοδιασμού.

8.2.19. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)

8.2.19.1. Legal basis

Άρθρα 32 - 35 του Κανονισμού (ΕΕ) Αρ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Άρθρα 42 - 44 του Κανονισμού (ΕΕ) Αρ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.19.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013 η εφαρμογή του Άξονα Leader είχε προσελκύσει εκτεταμένο ενδιαφέρον από τους τοπικούς φορείς των αγροτικών περιοχών. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), κύριοι φορείς του Άξονα Leader, στάθηκαν κοντά στις αγροτικές περιοχές, συζητώντας και ανταλλάσσοντας απόψεις με τους τοπικούς φορείς για τα προβλήματα και τις ανάγκες της κάθε περιοχής, βάσει της εκ των κάτω προς τα άνω προσέγγισης. Μέσω του Άξονα δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην άμβλυνση των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν και προβάλλοντας τα πλεονεκτήματα των αγροτικών περιοχών.

Στην προσπάθεια να περιοριστούν οι δυσμενείς συνέπειες της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές που χαρακτηρίζονται από μείωση πληθυσμού, υψηλά ποσοστά ανεργίας, υποαπασχόληση και μαρασμό του τοπικού παραγωγικού ιστού, κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 το Leader καλείται να συμβάλει στην αναζωογόνηση των περιοχών και κατ' ακολουθία στην ανάπτυξή τους. Το Μέτρο συμβάλει κυρίως στην περιοχή εστίασης 6B ενώ ταυτόχρονα συμβάλει έμμεσα σε άλλες Θεματικές Προτεραιότητες.

Επίσης, μέσα από την εφαρμογή του Μέρου Leader θα ενισχυθούν δράσεις οι οποίες θα βοηθήσουν τον τοπικό πληθυσμό να αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες σε μη γεωργικά θέματα, οι οποίες θα προσδώσουν νέες διεξόδους απασχόλησης. Οι εν λόγω ενισχύσεις σε συνδυασμό με την χρηματοδότηση δραστηριοτήτων σε μη γεωργικούς τομείς μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία κύριου ή συμπληρωματικού εισοδήματος πέραν του γεωργικού και παράλληλα να ενισχύσουν την απασχόληση και να συμβάλλουν στη συγκράτηση του πληθυσμού, ιδίως των νέων.

Μέσα από την ανάλυση SWOT, παρουσιάζεται ακόμη μια αδυναμία των ορεινών περιοχών η οποία αφορά την έλλειψη δημόσιων υποδομών ,γεγονός που οδηγεί στην υποβάθμιση του ορεινού και ημιορεινού αγροτικού τοπίου. Συνθήκες όπως η έλλειψη βασικών υποδομών στις αγροτικές περιοχές, χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες και κοινωνικές παροχές, είναι παράγοντες οι οποίοι δημιουργούν σοβαρά προβλήματα τόσο στις συνθήκες εργασίας του τοπικού πληθυσμού, όσο και στην ποιότητα ζωής γενικότερα. Η παροχή και βελτίωση βασικών υπηρεσιών, καθώς και η δημιουργία νέων και η αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών στις αγροτικές περιοχές θα είναι ένας άλλος στόχος του Leader. Οι υπηρεσίες αυτές σχετίζονται άμεσα με την ποιότητα ζωής των κατοίκων, την ανάδειξη των πολιτιστικών στοιχείων των περιοχών, καθώς και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας των περιοχών παρέμβασης. Άλλωστε η αναβάθμιση των υποδομών στις αγροτικές περιοχές δύναται να βελτιώσει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τη διατήρηση αλλά και τη

δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η συνεργασία και η δημιουργία δικτύων μεταξύ των φορέων ανάπτυξης, είναι η πιο πρόσφατη προσέγγιση στο ζήτημα της αιφρορίας, με έμφαση στην καινοτομία, και ιδιαίτερα σε στοιχεία όπως είναι η αμφίδρομη επικοινωνία, η αλληλεξάρτηση, η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των εμπλεκόμενων. Η ομαλή και άμεση ανταλλαγή της τεχνογνωσίας, εμπειρίας και πρακτικών μεταξύ των εμπλεκόμενων παραγόντων θα βοηθήσει στη δημιουργία ενός εκτεταμένου δικτύου το οποίο θα λειτουργεί σε συνεχή και μόνιμη βάση στην περιοχή για την μεγιστοποίηση του οφέλους όλων των ενδιαφερομένων που εμπλέκονται σε αυτό. Η συνεργασία θα βάλει τις βάσεις για μακροχρόνιους δεσμούς των τοπικών παραγόντων, οι οποίοι μέσω του γόνιμου διαλόγου και της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας, θα συμβάλουν στην κοινή και ουσιαστική αναβάθμιση των αγροτικών περιοχών. Οι ΟΤΔ με την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο μπορούν να βοηθήσουν τις κοινότητες προωθώντας τη συνεργασία. Οι μορφές συνεργασίας μεταξύ τοπικών παραγόντων είναι μια ευκαιρία για τις αγροτικές περιοχές να δοθεί έμφαση στα δυνατά στοιχεία τους, με σκοπό την προβολή τους. Οι ΟΤΔ θα έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν συλλογικά συστήματα τοπικών συμμαχιών μέσω της δημιουργίας δικτύων και συνεργατικών δράσεων σαν εργαλείο που θα οδηγήσει στην μεγιστοποίηση της ενδογενούς δραστηριότητας και την αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού.

Συνοψίζοντας αναφέρεται πως, στο πλαίσιο του Μέτρου Leader θα εφαρμοστούν τοπικά προγράμματα με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα σε σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές, στοχεύοντας στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσα από την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις πολυτομεακές ανάγκες των αγροτικών περιοχών μέσω της «εκ των κάτω προς τα άνω» προσέγγισης.

Η νέα προγραμματική περίοδος 2014 – 2020 παρέχει νέες ευκαιρίες στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στη βιώσιμη ανάπτυξη του αγροτικού τομέα μέσω του Μέτρου Leader. Κατά τη νέα προγραμματική περίοδο οι Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης των ΟΤΔ, θα περιλάβουν δράσεις οι οποίες θα βοηθήσουν στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και θα είναι συνυφασμένες με την επίτευξη ενός κρίσιμου στόχου που είναι η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού και των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα μέσω της δημιουργίας/διατήρησης των θέσεων απασχόλησης. Μέσω των Στρατηγικών τους, οι ΟΤΔ θα δώσουν έμφαση κατά κύριο λόγο στην προσαρμογή των τοπικών αγροτικών οικονομιών στα νέα οικονομικά δεδομένα των τελευταίων ετών, συμβάλλοντας παράλληλα στην άμβλυση / πρόληψη φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού ενεργοποιώντας το τοπικό δυναμικό.

Το Μέτρο Leader θα πρέπει να είναι ακόμη πιο στοχευμένο, σε σχέση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και γι' αυτό οι περιοχές εστίασης του Μέτρου θα οριστούν βάσει κριτηρίων. Τα κριτήρια αυτά έχουν σκοπό να εστιάσουν περισσότερο στις περιοχές οι οποίες έχουν πραγματική και άμεση ανάγκη στήριξης. Επομένως, η εφαρμογή του Μέτρου Leader θα πρέπει να αναδεικνύει μια στοχοκεντρική προσέγγιση. Γι' αυτό υπάρχει η ανάγκη στοχοθέτησης του καθορισμού των επιλέξιμων περιοχών εφαρμογής του Μέτρου Leader, η οποία θα βοηθήσει ώστε οι οικονομικοί πόροι που θα διατεθούν να έχουν ένα ουσιαστικό αποτέλεσμα και να οδηγήσουν στον μεγαλύτερο δυνατό αντίκτυπο στις περιοχές παρέμβασης.

Έστω κι αν οι περιοχές παρουσιάζουν διαφορές μεταξύ τους, όσον αφορά τους φυσικούς, κοινωνικο-οικονομικούς και θεσμικούς παράγοντες, εντούτοις θα πρέπει να έχουν μια ομοιομορφία ως προς τα χαρακτηριστικά επιλογής τους. Τα χαρακτηριστικά θα είναι η βάση για το σχεδιασμό της Στρατηγικής της κάθε ΟΤΔ, η οποία θα αποσκοπεί στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και ιδιαίτερα εκείνων των περιοχών με ξεχωριστές ανάγκες.

Για την πιο αποτελεσματική εφαρμογή των στρατηγικών των ΟΤΔ κρίνεται σκόπιμη η στοχοθέτηση των περιοχών παρέμβασης. Στην πρόσκληση για υποβολή προτάσεων θα ζητηθεί από τις ΟΤΔ να εστιάσουν την

στρατηγική τους σε περιοχές που παρουσιάζουν αναπτυξιακή υστέρηση. Πιο συγκεκριμένα οι στρατηγικές θα πρέπει να επικεντρωθούν σε περιοχές που παρουσιάζουν μείωση πληθύσμου και κατ'επέκταση περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης, γήρανση πληθυσμού και κίνδυνο εγκατάλειψης των περιοχών αυτών. Επιπρόσθετα, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε περιοχές που έχουν αναδειχθεί ως πυρήνες διαφοροποιημένης ανάπτυξης στην βάση αγροτουριστικών υποδομών.

Τίτλος Υπό- Μέτρου	Κωδικός
A) Στήριξη για την υλοποίηση των δράσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων:	19.2
B) Προετοιμασία και υλοποίηση Έργων συνεργασίας των ΟΤΔ	19.3
Γ) Λειτουργικά Έξοδα - Συντονισμός της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης	19.4

Καθεστώς Leader

8.2.19.3. *Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria*

8.2.19.3.1. 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση των δράσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

Sub-measure:

- 19.2 - Support for implementation of operations under the community-led local development strategy

8.2.19.3.1.1. Description of the type of operation

Στο πλαίσιο του Καθεστώτος 19.2 θα ενισχυθούν Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης που θα υποβληθούν προς την Αρμόδια Αρχή ύστερα από σχετική Πρόσκληση Ενδιαφέροντος (η διαδικασία επιλογής περιγράφεται στο Κεφ. «The procedure and timetable to select the local development strategies»). Οι Στρατηγικές θα πρέπει να σχεδιαστούν από τις ΟΤΔ, βάσει των αναγκών της περιοχής παρέμβασής τους, λαμβάνοντας υπόψη τις αδυναμίες και τα πλεονεκτήματά της, ενώ θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης μεταξύ της ΟΤΔ, των κατοίκων και των τοπικών φορέων.

Οι ΟΤΔ, των οποίων οι Στρατηγικές θα εγκριθούν από την Αρμόδια Αρχή και θα λάβουν χρηματοδότηση, θα μπορούν να υλοποιούν Δράσεις, που θα προωθούν του στόχους της Στρατηγικής τους. Οι κατηγορίες επιλέξιμων δράσεων είναι οι ακόλουθες:

Κατηγορίες επιλέξιμων δράσεων στο πλαίσιο εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδίου της ΟΤΔ

(Στο πλαίσιο εφαρμογής των ακόλουθων δράσεων, δεν θα είναι επιλέξιμες οποιεσδήποτε δράσεις υλοποιούνται από τα οριζόντια μέτρα του ΠΑΑ).

«Δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για μη γεωργικές δραστηριότητες» (Άρθρο 14)

Οι «Δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για μη γεωργικές δραστηριότητες» θα περιλαμβάνουν δράσεις όπως η διοργάνωση μαθημάτων για παραδοσιακά επαγγέλματα, για δραστηριότητες τουρισμού υπαίθρου, για μη γεωργικές δραστηριότητες, κ.α.

«Δράσεις ενίσχυσης επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες» (Άρθρο 19)

Μέσα σε ένα διαφοροποιημένο σύστημα αγροτικών εκμεταλλεύσεων, το γεωργικό νοικοκυριό το οποίο διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας στην ύπαιθρο, καλείται να υλοποιήσει δράσεις όπως παραδοσιακά εστιατόρια ή καφεενεία, μικρές ξενοδοχειακές μονάδες (μέχρι 16 κλίνες), επισκέψιμα αγροκτήματα, καταστήματα λιανικής πώλησης που σχετίζονται με γεωργικά προϊόντα και άλλες εμπλουτιστικές δραστηριότητες που συνδέονται με τη φύση, τον πολιτισμό, την παράδοση, κ.α. Όλες οι δράσεις θα δίνουν έμφαση στην ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος ή και του παραδοσιακού χαρακτήρα της κυπριακής υπαίθρου και θα υπάρχουν ως εναλλακτικές δυνατότητες στον τοπικό πληθυσμό μιας περιοχής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απόδοση της προστιθέμενης αξίας στις αγροτικές περιοχές και τη συμπλήρωση της τοπικής οικονομίας.

«Δημόσιες υποδομές μικρής κλίμακας» (Άρθρο 20)

Επιλέξιμα θα είναι μόνο μικρής κλίμακας έργα, με το συνολικό ποσό του έργου να μην ξεπερνά τις €200.000, όπως βασικές υπηρεσίες, ανάπλαση χωριών, ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων, διατήρηση/ αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού πλούτου, μελέτες σχετικές με την πολιτιστική κληρονομιά και το φυσικό πλούτο, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής συνείδησης, κ.α. Όλες αυτές οι δράσεις μπορούν να θέσουν τη βάση για τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών ενδογενούς βιώσιμης ανάπτυξης, με στόχο τη βελτίωση συνολικά της «ανταγωνιστικότητας» των τοπικών οικονομιών.

«Συνεργασία» (Άρθρο 35)

Επιλέξιμες δράσεις κάτω από αυτή την κατηγορία αφορούν συνεργασία για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων, ανάπτυξη ή εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό, κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής του κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή, κοινές προσεγγίσεις σε ό,τι αφορά τα περιβαλλοντικά έργα και τις τρέχουσες περιβαλλοντικές πρακτικές, συνεργασία μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για την αειφόρο προμήθεια βιομάζας για χρήση στα τρόφιμα, παραγωγή ενέργειας και σε βιομηχανικές διαδικασίες, διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε δραστηριότητες που αφορούν την υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική ένταξη, γεωργία που στηρίζεται από τις τοπικές κοινότητες, εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον και τη διατροφή και άλλες μορφές συνεργασίας

Από τη συνεργασία εξαιρούνται οποιεσδήποτε δράσεις εφαρμόζονται ήδη στο Μέτρο M16 του ΠΑΑ 2014 - 2020.

8.2.19.3.1.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται απευθείας από τον Οργανισμό Πληρωμών στους Δικαιούχους των Μέτρων των οποίων οι προτάσεις επιλέγονται από τις ΟΤΔ μετά τη διενέργεια όλων των απαιτούμενων ελέγχων.

Ο τρόπος χορηγίας θα ορίζεται στο Τεύχος Ενημέρωσης του Δικαιούχου των ΟΤΔ.

8.2.19.3.1.3. Links to other legislation

Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών που προβλέπονται στα Άρθρα 65-71 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 (Ν.12(Ι)/2006) της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Οι περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμοί του 2009 και 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

8.2.19.3.1.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι θα είναι οι τέσσερις ΟΤΔ οι οποίες θα εγκριθούν από την Αρμόδια Αρχή.

Για τις επιμέρους δράσεις των Στρατηγικών, οι Δικαιούχοι θα καθορίζονται στο Τεύχος Ενημέρωσης των ΟΤΔ πριν από την κάθε προκήρυξη, ανάλογα με την κατηγορία δράσης.

8.2.19.3.1.5. Eligible costs

Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να εμπίπτουν στις πιο κάτω ενδεικτικές κατηγορίες:

«Δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για μη γεωργικές δραστηριότητες» (Άρθρο 14)

1. δαπάνες διοργάνωσης των μαθημάτων (χρήση αιθουσών διδασκαλίας ή άλλων αναγκαίων χώρων, αναγκαίος εξοπλισμός και ετοιμασία διδακτικών και εποπτικών μέσων διδασκαλίας)
2. αμοιβή εκπαιδευτών
3. αποζημίωση για τα οδοιπορικά/ δαπάνες διαμονής των εκπαιδευτών.
4. αποζημίωση για τα οδοιπορικά/ δαπάνες διαμονής των συμμετεχόντων, όπου αυτό απαιτείται. Παρέχεται η δυνατότητα στο δικαιούχο, αντί να καταβάλλει οδοιπορικά ανά συμμετέχοντα, να οργανώνει, αν είναι εφικτό, τις μετακινήσεις με μίσθωση λεωφορείων.
5. οποιαδήποτε άλλη σχετική δαπάνη που εναρμονίζεται με τους γενικούς κανόνες του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 και τις προτεραιότητες που τίθενται στις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης των ΟΤΔ.
6. Άλλες συναφείς δαπάνες που θα καθορίζονται στις προκηρύξεις

«Δράσεις ενίσχυσης επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες» (Άρθρο 19)

Δράσεις οικοτεχνίας, χειροτεχνίας

1. Οικοδομικά έργα – διαμόρφωση χώρου
2. Αμοιβές για παροχή υπηρεσιών αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών ή άλλων συμβούλων (επιμετρητών, μηχανολόγων κλπ.) που έχουν σχέση με τις οικοδομικές εργασίες ή οικονομικών

συμβούλων για την ετοιμασία Μελετών Βιωσιμότητας

3. Αγορά Εξοπλισμού
4. Προβολή – Προώθηση
5. Άλλες συναφείς δαπάνες που θα καθορίζονται στις προκηρύξεις.

Δράσεις αγροτουρισμού

1. Οικοδομικές εργασίες
2. Αμοιβές για παροχή υπηρεσιών αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών ή άλλων συμβούλων ή οικονομικών συμβούλων για την Ετοιμασία Μελετών Βιωσιμότητας
3. Μόνιμος Εξοπλισμός (π.χ ντουλάπια, φουγάρα, πάγκοι, εξοπλισμός σε εντοιχισμένες κουζίνες)
4. Έργα διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου
5. Άλλες συναφείς δαπάνες που θα καθορίζονται στις προκηρύξεις.

«Δημόσιες υποδομές μικρής κλίμακας» (Άρθρο 20)

1. Αγορά / ανέγερση/ ανάπλαση κτιρίων ανάλογα με την προτεινόμενη δράση
2. Εξοπλισμός/ μηχανήματα/ έπιπλα (εντοιχισμένος ή σταθερός εξοπλισμός /απαραίτητος για την λειτουργία του έργου)
3. Μισθοί για την υλοποίηση των έργων
4. Κόστος για τη διαχείριση των έργων
5. Ενοίκια
6. Αγορά αναλωσίμων (εργαλεία, υλικά, γραφική ύλη και εκτυπωτικά κλπ)
7. Επιδιορθώσεις / συντηρήσεις
8. Έξοδα ταξιδιών / οδοιπορικά
9. ΦΠΑ (όπου αυτό δεν είναι ανακτήσιμο)
10. Άλλες συναφείς δαπάνες που θα καθορίζονται στις προκηρύξεις

«Συνεργασίας (Άρθρο 35)

1. Μελέτες, επιχειρηματικά σχέδια
2. Εμψύχωση (η εμψύχωση μπορεί για παράδειγμα να αφορά τη διοργάνωση κατάρτισης, τη δικτύωση μεταξύ μελών και την ένταξη νέων μελών).
3. Λειτουργικές Δαπάνες της Συνεργασίας
4. Άμεσες δαπάνες συγκεκριμένων έργων που συνδέονται με την υλοποίηση λεπτομερούς σχεδίου δράσης, επιχειρηματικού / περιβαλλοντικού σχεδίου, προγράμματος διαχείρισης δασών ή ισοδύναμου μέσου.
5. Δράσεις προώθησης
6. Άλλες συναφείς δαπάνες που θα καθορίζονται στις προκηρύξεις

8.2.19.3.1.6. Eligibility conditions

Για να εξεταστεί μια αίτηση για έγκριση ως ΟΤΔ Leader, θα πρέπει να υποβάλει αίτηση μετά απο σχετική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Η υπο αναφορά αίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. τον ορισμό της περιοχής και του πληθυσμού που καλύπτονται από τη Στρατηγική.
2. την ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (SWOT Analysis).
3. την περιγραφή της Στρατηγικής και των στόχων της, του ολοκληρωμένου και καινοτόμου χαρακτήρα της και την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων μετρήσιμων ποσοτικών δεικτών για τις εκροές ή τα αποτελέσματα. Όσον αφορά τα αποτελέσματα, οι στόχοι μπορούν να εκφράζονται με ποσοτικούς ή ποιοτικούς όρους.
4. την περιγραφή της διαδικασίας συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στην ανάπτυξη της στρατηγικής.
5. το σχέδιο δράσης που εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι μετατρέπονται σε δράσεις.
6. την περιγραφή των ρυθμίσεων διαχείρισης και παρακολούθησης της στρατηγικής που να αποδεικνύει την ικανότητα της ΟΤΔ να την υλοποιήσει και την περιγραφή των ειδικών ρυθμίσεων για την αξιολόγηση.
7. προϋπολογισμό με αντίστοιχη κατανομή πιστώσεων σε κάθε Δράση που θα περιληφθεί στην στρατηγική της ΟΤΔ.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τις επιμέρους δράσεις που θα συμπεριληφθούν στη Στρατηγική των ΟΤΔ, θα οριστούν από τις ΟΤΔ σε επίπεδο Προκήρυξης του εκάστοτε Μέτρου.

Η επιλογή των δράσεων θα καθορίζεται στη Στρατηγική των ΟΤΔ, η οποία θα εγκρίνεται από την Αρμόδια Αρχή, με βάση τη διαδικασία η οποία περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για το Μέτρο Leader.

Η επιλογή έργων από τις ΟΤΔ θα βασίζεται στον Οδηγό Εφαρμογής του κάθε Καθεστώτος, ένα έγγραφο το οποίο θα ετοιμάζεται από τις ΟΤΔ και θα περιλαμβάνει τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τις διαδικασίες υποβολής, αξιολόγησης και έγκρισης των έργων.

8.2.19.3.1.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Η Αρμόδια Αρχή θα αξιολογήσει και θα επιλέξει τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν μέσω του ΠΑΑ, βάσει των παρακάτω κριτηρίων:

1. Ως προς την συμπερίληψη των στοχευμένων περιοχών παρέμβασης
2. Ως προς το περιεχόμενο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης
3. Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της ΟΤΔ

Τα κριτήρια και η βαρύτητά τους θα καθορίζονται με λεπτομέρεια στη σχετική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.

Η Αρμόδια Αρχή θα προβεί στη βαθμολόγηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης βάσει των πιο πάνω αναφερόμενων κριτηρίων. Η κατανομή των πιστώσεων που θα δοθούν στις ΟΤΔ, θα είναι ανάλογη της

βαθμολογίας που θα λαμβάνει κάθε ΟΤΔ.

Τα κριτήρια επιλογής/ μοριοδότησης για τις επιμέρους δράσεις που θα συμπεριληφθούν στη Στρατηγική των ΟΤΔ, θα οριστούν από τις ΟΤΔ σε επίπεδο Προκήρυξης του εκάστοτε Μέτρου.

8.2.19.3.1.8. (Applicable) amounts and support rates

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Καθεστώτος θα ανέρχεται στα €9.500.000 και θα καλύπτει το 50%-100% της δαπάνης για κάθε κατηγορία δράσης.

Για την κατηγορία δράσεων «Δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για μη γεωργικές δραστηριότητες» (άρθρο 14), το ύψος της ενίσχυσης θα καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Για την κατηγορία δράσεων «Δράσεις ενίσχυσης επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες» (άρθρο 19), το ύψος της ενίσχυσης θα καλύπτει μέχρι και το 50% των επιλέξιμων δαπανών κάθε πρότασης, με ανώτατο όριο σε κάθε δικαιούχο επιχείρηση/ φυσικό πρόσωπο ανά τρία οικονομικά έτη τις €200.000 (ενίσχυση ήσσονος σημασίας - de minimis, η οποία διέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013).

Για την κατηγορία δράσεων «Δημόσιες υποδομές μικρής κλίμακας» (Άρθρο 20): Το ύψος ενίσχυσης θα καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών (συνολικό κόστος του έργου) και το μέγιστο ύψος της ενίσχυσης θα ανέρχεται στις €200.000.

Για την κατηγορία δράσεων «Συνεργασίας» (άρθρο 35), το ύψος ενίσχυσης θα καλύπτει το 70% των επιλέξιμων δαπανών, με το μέγιστο ύψος ενίσχυσης να φθάνει τις €50.000.

8.2.19.3.2.

8.2.19.3.3. 19.3 Προετοιμασία και υλοποίηση Έργων Συνεργασίας των ΟΤΔ

8.2.19.3.3.1. Description of the type of operation

Στις Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης των ΟΤΔ, θα δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην υλοποίηση Έργων Συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΔ, τόσο σε διατοπικό όσο και διεθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του εν λόγω Καθεστώτος υλοποιούνται δράσεις οι οποίες θα αφορούν την προετοιμασία και την υλοποίηση Έργων Διατοπικής και Διακρατικής Συνεργασίας.

Μέσα από τις δράσεις αυτού του Καθεστώτος, επιδιώκεται όχι μόνο μια απλή ανταλλαγή εμπειριών, αλλά η υλοποίηση κοινών ενεργειών με σκοπό την υψηλότερη αποτελεσματικότητα και επομένως την απόδοση προστιθέμενης αξίας στις περιοχές που θα συνεργαστούν, τη συγκέντρωση τεχνογνωσίας και ορθών πρακτικών και κατά συνέπεια, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοδοτικών πόρων. Η συνεργασία είναι πολύ σημαντική για τις ΟΤΔ και έχει σημαντική επιρροή πάνω στην ποιότητα των Στρατηγικών τους. Οι ΟΤΔ έχοντας κοινό στόχο ανταλλάζουν εμπειρίες, λύνουν κοινά προβλήματα και βρίσκουν λύσεις για μελλοντικά αδιέξοδα..

Τα Έργα Συνεργασίας θα πρέπει να στοχεύουν στην επίτευξη των στόχων μίας ή περισσότερων των 6 Προτεραιοτήτων για την Αγροτική Ανάπτυξη, όπως καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1305/2013. Η συνεργασία δεν μπορεί να συνίσταται μόνο σε μια απλή ανταλλαγή εμπειριών αλλά θα πρέπει να βασίζεται στην υλοποίηση μια κοινής δράσης, η οποία θα ήταν καλό να αποτελείται από μια κοινή διάρθρωση.

Τόσο η διατοπική, όσο και η διεθνική συνεργασία μπορεί να πάρει διάφορες μορφές, όπως η κατάρτιση προσωπικού, η μεταφορά καινοτομίας, η κοινή εμπορική μεταχείριση και η συμμετοχή σε θεματικά δίκτυα. Οι νέες προοπτικές που ανοίγονται για την τοπική οικονομία, η βελτίωση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής, η εφαρμογή νέας τεχνογνωσίας, νέων τεχνολογιών και νέων μεθόδων εργασίας, η πρόσβαση σε νέες αγορές, ο καθορισμός κοινών κανόνων και μεθοδολογιών είναι μερικά από τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν.

8.2.19.3.3.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε δόσεις μετά την υποβολή των απαραίτητων παραστατικών (αποδείξεω/ τιμολογίων, κτλ) στη Μονάδα Εφαρμογής.

8.2.19.3.3.3. Links to other legislation

Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών που προβλέπονται στα Άρθρα 65-71 του Κανονισμού 1303/2013, .

Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 (Ν.12(Ι)/2006) της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.19.3.3.4. Beneficiaries

Δικαιούχοι είναι οι ΟΤΔ που έχουν εγκριθεί από την Αρμόδια Αρχή και οποιοδήποτε οικονομικοί φορείς επιλεγούν από την ΟΤΔ.

8.2.19.3.3.5. Eligible costs

1. Δαπάνες της τεχνικής προετοιμασίας για έργα Διατοπικής ή Διεθνικής συνεργασίας
2. Δαπάνες έργων συνεργασίας εντός του Κράτους Μέλους (Διατοπική συνεργασία)
3. Δαπάνες έργων συνεργασίας μεταξύ εδαφών διαφόρων Κρατών Μελών ή τρίτων χωρών (Διεθνική συνεργασία)

8.2.19.3.3.6. Eligibility conditions

1. Οι ΟΤΔ πρέπει να προβλέψουν την υλοποίηση ενός συγκεκριμένου έργου συνεργασίας.
2. Το έργο συνεργασίας μπορεί να προβλέπεται στη Στρατηγική της εγκεκριμένης ΟΤΔ.
3. Σε περίπτωση που το έργο δεν προβλέπεται στην Στρατηγική, θα πρέπει να υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή, η οποία θα δώσει την έγκριση της για την υλοποίηση του.

Στην περίπτωση αυτή θα κοινοποιείται προς την ΟΤΔ κατάλογος επιλέξιμων δαπανών.

8.2.19.3.3.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

1. Στα έργα συνεργασίας θα πρέπει να συμμετέχει τουλάχιστον μια ΟΤΔ, η οποία να έχει εγκριθεί μέσα από το Μέτρο της Τοπικής Ανάπτυξης LEADER του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Η υλοποίηση των έργων συνεργασίας θα γίνεται με την ευθύνη μιας επικεφαλής ΟΤΔ.
2. Τα έργα συνεργασίας θα πρέπει να είναι ανοικτά σε εταιρικά σχήματα δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, όπως ορίζονται στο άρθρο 44 (2) του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.
3. Σε περίπτωση που προτάσεις έργων συνεργασίας δεν προβλέπονται στις Στρατηγικές των ΟΤΔ, τα έργα θα πρέπει να υποβληθούν στην Αρμόδια Αρχή, η οποία θα δώσει την έγκρισή της για την υλοποίησή τους. Η Αρμόδια Αρχή θα δημοσιεύσει τις διαδικασίες επιλογής των έργων.

8.2.19.3.3.8. (Applicable) amounts and support rates

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Καθεστώτος θα ανέρχεται στις €500.000 και θα καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

8.2.19.3.4. 19.4 Έξοδα Λειτουργίας - Συντονισμός της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης

8.2.19.3.4.1. Description of the type of operation

Στόχος του Καθεστώτος αυτού είναι η ενίσχυση της λειτουργίας των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), η απόκτηση δεξιοτήτων και η εμπύχωση στην περιοχή.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Καθεστώτος, χρηματοδοτούνται έξοδα λειτουργίας και ενισχύεται ο συντονισμός, προκειμένου να υλοποιηθεί η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης από την εγκεκριμένη ΟΤΔ.

Αναμένεται η δημιουργία κατά το μέγιστο τεσσάρων ΟΤΔ.

8.2.19.3.4.2. Type of support

Η ενίσχυση θα καταβάλλεται σε δόσεις μετά την υποβολή των απαραίτητων παραστατικών (αποδείξεις/ τιμολόγια κτλ) στη Μονάδα Εφαρμογής.

Οι δαπάνες θα πρέπει να συνάδουν με την πρόοδο υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης κάθε ΟΤΔ.

Οι ΟΤΔ θα πρέπει να υποβάλουν ετήσιο σχέδιο δράσης, το οποίο θα εγκρίνεται από την Αρμόδια Αρχή και θα καθορίζει τις δράσεις που θα υλοποιηθούν μέσω του Μέτρου της Τοπικής Ανάπτυξης Leader.

8.2.19.3.4.3. Links to other legislation

Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών που προβλέπονται στα άρθρα 65-71 του Κανονισμού 1303/2013, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2006 (Ν.12(Ι)/2006) της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.19.3.4.4. Beneficiaries

Οι ΟΤΔ που έχουν εγκριθεί από την Αρμόδια Αρχή.

8.2.19.3.4.5. Eligible costs

1. Λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με τη διαχείριση της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και συνίστανται σε δαπάνες λειτουργίας, δαπάνες προσωπικού, δαπάνες κατάρτισης, δαπάνες που συνδέονται με δημόσιες σχέσεις, χρηματοοικονομικές δαπάνες καθώς και δαπάνες που συνδέονται με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της στρατηγικής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο (ζ) του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
2. Δαπάνες για τον συντονισμό της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, ώστε να διευκολυνθεί η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των ενδιαφερομένων για την παροχή πληροφοριών και την προώθηση της στρατηγικής καθώς και την ενθάρρυνση δυνάμει δικαιούχων να αναπτύξουν εργασίες και να προετοιμάσουν αιτήσεις.

8.2.19.3.4.6. Eligibility conditions

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.19.3.4.7. Principles with regards to the setting of selection criteria

Δεν εφαρμόζεται.

8.2.19.3.4.8. (Applicable) amounts and support rates

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Καθεστώτος θα ανέρχεται στα €2.500.000 και θα καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Η υποστήριξη για έξοδα λειτουργίας και συντονισμού δε θα υπερβαίνει το 20% της συνολικής δημόσιας δαπάνης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Τουλάχιστον ένα ποσοστό της τάξης του 5% του συνολικού ποσού του Καθεστώτος, θα δίνεται για έξοδα συντονισμού.

8.2.19.4. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.19.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Κατά την εφαρμογή του Μέτρου είναι δυνατό να προκύψουν κίνδυνοι που θα αφορούν: α) στη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων των ΟΤΔ και β) στη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων των Δικαιούχων των Έργων στο πλαίσιο υλοποίησης της Στρατηγικής των ΟΤΔ.

8.2.19.4.2. Mitigating actions

Για την αποφυγή τυχόν αρνητικών επιπτώσεων θα καταρτιστούν εκ των προτέρων οδηγοί στους οποίους θα καταγράφονται με λεπτομέρεια οι υποχρεώσεις των ΟΤΔ. Επίσης θα υπογραφούν σχετικές Συμβάσεις μεταξύ Αρμόδιας Αρχής και ΟΤΔ, στις οποίες θα καθορίζονται τυχόν κυρώσεις που θα επιβάλλονται στις ΟΤΔ σε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων τους.

Προκειμένου οι ΟΤΔ να διασφαλίζουν ότι οι Δικαιούχοι θα εκτελούν τις υποχρεώσεις τους κατά την υλοποίηση των Έργων, θα υπογράφουν σχετικές Συμβάσεις με τους Δικαιούχους στις οποίες θα περιγράφονται και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων τους που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στο Μέτρο. Οι κυρώσεις μπορεί να είναι καθαρά οικονομικές και να αφορούν μείωση ή μηδενισμό της ενίσχυσης που δικαιούται ο αιτητής. Σε σοβαρότερες κατηγορίες όπως δόλο, η ΟΤΔ θα μπορεί να προχωρήσει και στην ποινική δίωξη των αιτητών. Οι κυρώσεις αυτές θα αναφέρονται αναλυτικά στο Εγχειρίδιο Εφαρμογής του Μέτρου.

8.2.19.4.3. Overall assessment of the measure

Γενική ανασκόπηση του Μέτρου, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου.

Σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: α) οι ΟΤΔ που θα επιλεγούν θα πρέπει να έχουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης και σχέδια δράσης υψηλών προδιαγραφών και β) οι ΟΤΔ θα πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικές διαδικασίες για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων κατά την επιλογή των Έργων. Για την επίτευξη των υπό αναφορά στόχων θα ακολουθηθούν οι πιο κάτω διαδικασίες:

- προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ΟΤΔ που θα επιλεγούν θα έχουν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης και σχέδια δράσης υψηλών προδιαγραφών, κατά την επιλογή των ΟΤΔ θα αξιολογείται η στρατηγική τους βάσει κριτηρίων τα οποία θα δημοσιεύονται στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Οι ΟΤΔ προς το σκοπό αυτό θα συμπεριλαμβάνουν στις στρατηγικές τους μετρήσιμους ποσοτικούς δείκτες για τις εκροές ή τα αποτελέσματα. Σημειώνεται ότι η κατανομή των πιστώσεων στις ΟΤΔ, θα είναι ανάλογη της βαθμολογίας που θα λάβει κάθε ΟΤΔ κατά την αξιολόγηση της αίτησης της για έγκριση ως ΟΤΔ. Επίσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης των στρατηγικών των ΟΤΔ, οι ΟΤΔ θα συντάσσουν Εκθέσεις Προόδου στις οποίες θα αναφέρεται η επίτευξη των στόχων τους για την τοπική στρατηγική, και η επίτευξη της προστιθέμενης αξίας μέσω του Μέτρου LEADER. Οι υπό αναφορά Εκθέσεις Προόδου θα εξετάζονται από την Αρμόδια Αρχή.
- επίσης, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ΟΤΔ έχουν στρατηγικές υψηλών προδιαγραφών και ότι μπορούν να αναπτύσσουν τοπικές λύσεις, δόθηκε η δυνατότητα στις ΟΤΔ μέσω των σχετικών Καθεστώτων να υλοποιούν δράσεις οι οποίες δεν αντιστοιχούν σε συγκεκριμένα Μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020.
- Επιπρόσθετα, οι ΟΤΔ, θα καθορίζουν εκ των προτέρων τις διαδικασίες επιλογής των Έργων μέσω αντικειμενικών κριτηρίων, για να διασφαλίζεται ότι διαθέτουν αποτελεσματικές διαδικασίες για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων κατά την επιλογή των Έργων. Επίσης, θα διασφαλίζουν ότι ποσοστό τουλάχιστον 50% των ψήφων στις αποφάσεις επιλογής των Έργων θα προέρχεται από εταίρους εκτός του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα, οι ΟΤΔ θα δημοσιεύουν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στις οποίες θα καταγράφονται και τα κριτήρια επιλογής των Έργων. Επίσης, κατά την επιλογή των Έργων θα τηρούνται σχετικά πρακτικά.

8.2.19.5. Information specific to the measure

Description of the system for ongoing application for LEADER co-operation projects referred to in Article 44(3) of Regulation (EU) No 1305/2013

- Οι προτάσεις για Έργα Συνεργασίας μπορούν να ενσωματωθούν στις Στρατηγικές των ΟΤΔ, ενώ η επιλογή τους γίνεται από την ίδια την ΟΤΔ. Η Αρμόδια Αρχή, μαζί με την έγκριση της στρατηγικής, εγκρίνει ή απορρίπτει ή εγκρίνει υπό προϋποθέσεις και τα Έργα Συνεργασίας. Σε περίπτωση που η αίτηση έχει εγκριθεί υπό προϋποθέσεις, τότε η ΟΤΔ θα πρέπει να προβεί στις ανάλογες τροποποιήσεις της πρότασης, μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το οποίο θα ορίζεται μέσα στην επιστολή της Αρμόδιας Αρχής, έτσι ώστε η αίτηση τελικά να εγκριθεί.
- Έργα συνεργασίας τα οποία δεν καλύπτονται από τη στρατηγική της ΟΤΔ θα πρέπει να επιλεγούν

και να εγκριθούν από την Αρμόδια Αρχή.

- Οι σχετικές αιτήσεις (προτάσεις) των ΟΤΔ θα πρέπει να υποβάλλονται για επιλογή και έγκριση στην Αρμόδια Αρχή. Η Αρμόδια Αρχή αφού εξετάσει την αίτηση μπορεί να εγκρίνει/ απορρίψει/ ή να εγκρίνει υπό προϋποθέσεις τη σχετική αίτηση. Σε περίπτωση που η αίτηση έχει εγκριθεί υπό προϋποθέσεις, τότε η ΟΤΔ θα πρέπει να προβεί στις ανάλογες τροποποιήσεις της πρότασης, μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το οποίο θα ορίζεται στην επιστολή της Αρμόδιας Αρχής, έτσι ώστε η αίτηση τελικά να εγκριθεί.

Description of the obligatory community-led local development (hereafter "CLLD") elements of which the LEADER measure is composed: preparatory support, implementation of operations under the CLLD strategy, preparation and implementation of co-operation activities of the local action group (hereafter "LAG"), running costs and animation, referred to in Article 35(1) of Regulation (EU) No 1303/2013

Οι ΟΤΔ αφού έχουν σχεδιάσει τις Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης, τις υλοποιούν, προκηρύσσοντας τις δράσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.1.1.3. Επίσης θα υλοποιούν έργα Διατοπικής και Διακρατικής Συνεργασίας, και πέρα των εξόδων λειτουργίας, οι ΟΤΔ θα ενισχύονται για δράσεις συντονισμού που αφορούν την υλοποίηση της Στρατηγικής τους, όπως δράσεις ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού και κατάρτισης του προσωπικού. Θα χρηματοδοτούνται επίσης οι δαπάνες λειτουργίας των ΟΤΔ.

Justification for selection of geographical areas for local development strategy implementation whose population falls outside the limits laid down in Article 33(6) of Regulation (EU) No 1303/2013

Ο πληθυσμός ο οποίος θα αντιστοιχεί σε κάθε εγκεκριμένη ΟΤΔ θα εμπίπτει μέσα στα πλαίσια του Κανονισμού.

The procedure and timetable to select the local development strategies

Διαδικασία

Η κάθε υποψήφια ΟΤΔ υποβάλλει στην Αρμόδια Αρχή πρόταση ολοκληρωμένης και πολυτομεακής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις αδυναμίες και τα δυνατά σημεία της περιοχής παρέμβασης. Η Στρατηγική θα πρέπει να σχεδιαστεί με βάση τις τοπικές ανάγκες και το τοπικό δυναμικό και θα πρέπει να περιλαμβάνει καινοτόμα στοιχεία στο τοπικό πλαίσιο καθώς και την οργάνωση δικτύων. Στη Στρατηγική μπορούν να συμπεριληφθούν και δράσεις διατοπικής και διεθνικής συνεργασίας.

Η Στρατηγική θα πρέπει να στοχεύει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για «έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

Ειδικότερα για την αγροτική ανάπτυξη οι Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης μπορούν να επικεντρωθούν σε μία ή σε περισσότερες από τις ακόλουθες, ιεραρχικά στη σειρά, προτεραιότητες:

- προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις

αγροτικές περιοχές

- αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία
- προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας

Η Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης της ΟΤΔ θα πρέπει να συνταχθεί σύμφωνα με συνημμένο στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος τυποποιημένο έγγραφο και θα πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

1. τον ορισμό της περιοχής και του πληθυσμού που καλύπτονται από τη στρατηγική.
2. την ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών (SWOT Analysis). Η SWOT θα πρέπει στη συνέχεια να αναλύεται σε βάθος έτσι ώστε να υποδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο η ΟΤΔ θα μπορέσει να υπερνικήσει τις αδυναμίες της, στηριζόμενη στα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και εκμεταλλευόμενη τις ευκαιρίες που θα παρουσιαστούν, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις επικείμενες απειλές.
3. την περιγραφή της Στρατηγικής και των στόχων της, του ολοκληρωμένου και καινοτόμου χαρακτήρα της και την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων μετρήσιμων ποσοτικών δεικτών για τις εκροές ή τα αποτελέσματα. Όσον αφορά τα αποτελέσματα, οι στόχοι μπορούν να εκφράζονται με ποσοτικούς ή ποιοτικούς όρους. Στη στρατηγική μπορεί να συμπεριλαμβάνονται και τα έργα συνεργασίας που προτίθεται να υλοποιήσει η ΟΤΔ δυνάμει της στρατηγικής της. Η στρατηγική θα πρέπει να είναι συνεπής με το ΠΑΑ, ενώ κατά την ετοιμασία της, οι ΟΤΔ θα πρέπει να λάβουν υπόψη τις δράσεις που υλοποιούνται μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία ώστε να διασφαλίζεται τόσο η αποφυγή της αλληλοεπικάλυψης όσο και η μεταξύ τους συνέργεια.
4. την περιγραφή της διαδικασίας συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στην ανάπτυξη της στρατηγικής (η στρατηγική της ΟΤΔ θα πρέπει να αποδεικνύεται πως είναι προϊόν διαβούλευσης με τους εταίρους από τους οποίους αποτελείται η ΟΤΔ και θα πρέπει να σχεδιαστεί με βάση τις τοπικές ανάγκες και το τοπικό δυναμικό).
5. το σχέδιο δράσης που εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι μετατρέπονται σε δράσεις. Κάθε ΟΤΔ μαζί με τη στρατηγική, θα πρέπει να υποβάλει ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των δράσεων της.
6. την περιγραφή των ρυθμίσεων διαχείρισης και παρακολούθησης της στρατηγικής που ουσιαστικά αποδεικνύει και την ικανότητα της ΟΤΔ να την υλοποιήσει και την περιγραφή των ειδικών ρυθμίσεων αξιολόγησης.
7. τον προϋπολογισμό με αντίστοιχη κατανομή πιστώσεων σε κάθε μία από τις θεματικές προτεραιότητες, με αναφορά στις δράσεις που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική. Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να είναι ρεαλιστικός σε σχέση με την κατανομή των διαθέσιμων πιστώσεων του Μέτρου της Τοπικής Ανάπτυξης LEADER και τις τεκμηριωμένες ανάγκες της περιοχής.

Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να ζητήσει απόψεις από ειδικούς (κυβερνητικές ή μη υπηρεσίες) για την εξέταση ειδικών θεμάτων που προκύπτουν από τις αιτήσεις.

Η Αρμόδια Αρχή θα αξιολογήσει και θα επιλέξει τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, οι οποίες θα

χρηματοδοτηθούν μέσω του ΠΑΑ, βάσει των παρακάτω κριτηρίων:

1. την συμπερίληψη των στοχευμένων περιοχών παρέμβασης
2. το περιεχόμενο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης
3. την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της ΟΤΔ

Τα κριτήρια και η βαρύτητά τους θα καθορίζονται με λεπτομέρεια στη σχετική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.

Η Αρμόδια Αρχή θα προβεί στη βαθμολόγηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης βάσει των πιο πάνω αναφερόμενων κριτηρίων. Η κατανομή των πιστώσεων που θα δοθούν στις ΟΤΔ, θα είναι ανάλογη της βαθμολογίας που θα λαμβάνει κάθε ΟΤΔ.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης, εάν η Αρμόδια Αρχή αποφασίσει πως η συγκεκριμένη Ομάδα μπορεί να εγκριθεί ως ΟΤΔ, θα εκδίδει προκαταρκτική έγκριση της στρατηγικής των ΟΤΔ με αντίστοιχη κατανομή πιστώσεων, η οποία θα κοινοποιηθεί στην ΟΤΔ. Η ΟΤΔ οφείλει να αναμορφώσει το πρόγραμμά της στο ύψος της εγκεκριμένης πίστωσης και σύμφωνα με τυχόν παρατηρήσεις της Αρμόδιας Αρχής. Μετά την ολοκλήρωση της πιο πάνω διαδικασίας εκδίδεται βεβαίωση για την οριστική έγκριση του τοπικού προγράμματος και καλείται η ομάδα για υπογραφή σύμβασης στην οποία θα αποτυπωθούν λεπτομερώς οι υποχρεώσεις της, οι όροι και οι διαδικασίες εφαρμογής της στρατηγικής. Στη σχετική σύμβαση θα καθορίζονται επίσης οι ευθύνες για τα καθήκοντα διαχείρισης και ελέγχου της ΟΤΔ στο πλαίσιο υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

Σε περίπτωση που η ΟΤΔ επιθυμεί να τροποποιήσει τη στρατηγική της ή να προβεί σε αλλαγές επί του προτεινόμενου προϋπολογισμού θα πρέπει να υποβάλει αίτημα στην Αρμόδια Αρχή, στο οποίο θα τεκμηριώνονται οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να προβεί στις τροποποιήσεις αυτές και θα αναλύονται οι επιπτώσεις στον προτεινόμενο προϋπολογισμό της. Τα εν λόγω αιτήματα θα εξετάζονται και θα εγκρίνονται ή θα απορρίπτονται από την Αρμόδια Αρχή.

Στις περιπτώσεις απόρριψης προτάσεων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης η Ομάδα θα ενημερώνεται εγγράφως για τους λόγους απόρριψης της αίτησης. Απόρριψη της αίτησης δεν αποκλείει το δικαίωμα της ομάδας πρωτοβουλίας να υποβάλει νέα αίτηση αναγνώρισης, σε τυχόν επόμενη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Χρονοδιάγραμμα έγκρισης των Στρατηγικών Σχεδίων των ΟΤΔ

Οι υποψήφιες ΟΤΔ θα πρέπει να υποβάλουν προτάσεις ολοκληρωμένων και πολυτομεακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο σχετικής Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος από την Αρμόδια Αρχή.

Ο πρώτος γύρος επιλογής όλων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων θα ολοκληρωθεί μέσα σε δύο χρόνια το αργότερο από την ημερομηνία της έγκρισης του Σύμφωνου της Εταιρικής Σχέσης. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα επιλογής επιπρόσθετων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης μετά από εκείνη την ημερομηνία αλλά όχι αργότερα από τις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Definition of the tasks of the Managing Authority, the paying agency and the LAGs under LEADER, in particular with regard to a non-discriminatory and transparent selection procedure and objective criteria for the selection of operations referred to in Article 34(3)(b) of Regulation (EU) No 1303/2013

A. Στα καθήκοντα των ΟΤΔ περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

1. η ικανότητα των τοπικών φορέων να αναπτύσσουν και να υλοποιούν δράσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης των δυνατοτήτων τους για διαχείριση των έργων
2. ο καθορισμός μιας χωρίς διακρίσεις διαφανούς διαδικασίας και αντικειμενικών κριτηρίων ως προς την επιλογή των δράσεων, βάσει των οποίων θα αποτρέπουν οι συγκρούσεις συμφερόντων, θα διασφαλίζεται ότι τουλάχιστον το 50% των ψήφων στις αποφάσεις επιλογής προέρχεται από εταίρους εκτός του δημόσιου τομέα και θα επιτρέπεται η επιλογή με γραπτή διαδικασία
3. η συνοχή της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης μέσω της πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων κατά την επιλογή των δράσεων και η ιεράρχηση τους βάσει της συμβολής τους στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών
4. η προετοιμασία και δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων ή μια τρέχουσα διαδικασία υποβολής προτάσεων έργων συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των κριτηρίων επιλογής
5. η παραλαβή και αξιολόγηση αιτήσεων χρηματοδότησης
6. η επιλογή δράσεων και ο καθορισμός του ποσού της υποστήριξης
7. η τελική έγκριση των προς χρηματοδότηση δράσεων, μετά την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας, η οποία πραγματοποιείται από την Διαχειριστική Αρχή.
8. η ενημέρωση των αιτητών για την έγκριση/απόρριψη της αίτησής τους
9. η παρακολούθηση της εφαρμογής της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης, των χρηματοδοτούμενων δράσεων και της εκτέλεσης ειδικών δραστηριοτήτων αξιολόγησης που συνδέονται με τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης. Προς το σκοπό αυτό οι ΟΤΔ θα συντάσσουν Εκθέσεις Προόδου στις οποίες θα αναφέρεται η επίτευξη των στόχων τους για την τοπική στρατηγική, και η επίτευξη της προστιθέμενης αξίας μέσω του Μέτρου LEADER, σύμφωνα με τη σχετική Πρόσκληση Ενδιαφέροντος για την επιλογή των ΟΤΔ. Οι υπό αναφορά Εκθέσεις Προόδου θα εξετάζονται από την Διαχειριστική Αρχή.
10. η αποστολή των παραστατικών πληρωμής προς την Διαχειριστική Αρχή και στη συνέχεια στον ΚΟΑΠ για τη διενέργεια των πληρωμών.

Η ΟΤΔ μπορεί επίσης να είναι δικαιούχος και να εφαρμόζει δράσεις σύμφωνα με τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης

B. Τα καθήκοντα της Αρμόδιας Αρχής περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. επιλογή των Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης
2. τον έλεγχο των ΟΤΔ όσον αφορά την εκ μέρους τους τήρηση των προϋποθέσεων έγκρισης και λειτουργίας τους καθώς και την πορεία υλοποίησης των στρατηγικών τους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι οι όροι, τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω καθώς και οι διαδικασίες υλοποίησης των δράσεων, δεν τηρούνται, η Αρμόδια Αρχή επιβάλλει κυρώσεις και αποφασίζει, εφόσον είναι αναγκαίο, την ανάκληση της αναγνώρισης της ΟΤΔ.
3. την επιλογή και έγκριση συγκεκριμένων έργων συνεργασίας, τα οποία δεν προβλέπονται στις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης των ΟΤΔ. Σχετικά η Αρμόδια Αρχή θα δημοσιεύσει τις διαδικασίες επιλογής των έργων και οι ΟΤΔ θα μπορούν να υποβάλλουν τα αιτήματα τους στη Αρμόδια Αρχή καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.
4. την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν από την έγκριση των προς χρηματοδότηση

πράξεων, αφού επιλεγούν από τις ΟΤΔ. Η τελική έγκριση θα δίνεται από τις ΟΤΔ.

5. τη διενέργεια πρόσθετων διοικητικών επαληθεύσεων και το δευτερογενή έλεγχο του φυσικού αντικειμένου του έργου με την παραλαβή των παραστατικών από τις ΟΤΔ. Ακολούθως, θα ενημερώνει σχετικά τον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών.

Η Αρμόδια Αρχή μπορεί να αναθέσει την αρμοδιότητά της αυτή σε άλλο φορέα διατηρώντας την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων της.

Γ. Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ):

Τα καθήκοντα του ΚΟΑΠ περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. την επαλήθευση και επιβεβαίωση της ορθότητας των δαπανών των δικαιούχων
2. την καταβολή της χορηγίας.

Possibility or not of paying advances

Δεδομένου των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν τα τελευταία χρόνια, υπάρχει η δυνατότητα το Κράτος να καταβάλει προκαταβολές στις ΟΤΔ για τις Δαπάνες Λειτουργία τους (Καθεστώς 19.4 του ΠΑΑ 2014 – 2020). Οι προκαταβολές θα δίνονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Description of co-ordination mechanisms foreseen and complementarities ensured with operations supported under other rural development measures especially as regards: investments in non-agricultural activities and business start-up aid under Article 19 of Regulation (EU) No 1305/2013; investments under Article 20 of Regulation (EU) No 1305/2013; and co-operation approaches under Article 35 of Regulation (EU) No 1305/2013, in particular implementation of local development strategies by public-private partnerships

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 14

Λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις αγροτικές περιοχές όσον αφορά τους κατοίκους οι οποίοι μεταναστεύουν σε αστικές περιοχές αναζητώντας ευκαιρίες επανακατάρτισης, οι ΟΤΔ καλούνται να κινητοποιήσουν τον τοπικό τους πληθυσμό για ενασχόληση σε διαφοροποιημένες γεωργικές δραστηριότητες.

Οι ΟΤΔ μέσω της Στρατηγικής τους, είναι σε θέση να γνωρίζουν τόσο τις δυνατότητες όσο και τις ανάγκες της περιοχής παρέμβασης τους και να εντοπίσουν θέματα τα οποία θα μπορούσαν να παρουσιαστούν σε εκπαιδύσεις, κύκλους μαθημάτων, σεμινάρια κ.τ.λ, παρέχοντας προς τον τοπικό πληθυσμό ίσες ευκαιρίες αξιοποίησης τους. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται ο περαιτέρω εδαφικός αποκλεισμός των μειονεκτικών περιοχών.

Μέσω του Μέτρου Leader και συγκεκριμένα βάσει του άρθρου 14, πρόκειται να χρηματοδοτηθούν δράσεις εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, απόκτησης δεξιοτήτων, δράσεις επίδειξης και δράσεις ενημέρωσης για μη γεωργικές δραστηριότητες. Ανάλογες δράσεις θα εφαρμοστούν και μέσα από το οριζόντιο άρθρο 14 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης» με τη διαφορά ότι τα θέματα θα

αφορούν γεωργικές δραστηριότητες.

Επομένως, υπάρχει σαφής διαχωρισμός των παρεμβάσεων των δύο Μέτρων και για αυτό δεν απαιτείται η δημιουργία περαιτέρω μηχανισμών συντονισμού. Τέλος, τα δύο Μέτρα καλύπτουν διαφορετικές πτυχές των εκπαιδευτικών αναγκών του αγροτικού πληθυσμού και με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η μεταξύ τους συμπληρωματικότητα.

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 19

Το αγροτουριστικό πακέτο μπορεί να εμπλουτισθεί με ποικίλες δραστηριότητες, οι οποίες θα επιλεγούν από τις ΟΤΔ μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μικροεπιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στις αγροτικές περιοχές καθώς και μέλη του γεωργικού νοικοκυριού, μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στη διατήρηση και σταθερότητα της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας στην ύπαιθρο, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην ενθάρρυνση της παραμονής.

Στο πλαίσιο αυτό οι ΟΤΔ καλούνται να ενθαρρύνουν τον τοπικό πληθυσμό να διαφοροποιήσει τις δραστηριότητες του προς μη γεωργικές δραστηριότητες δίνοντας έτσι μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση στο φάσμα των δράσεων που αφορούν στην ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων και ενισχύονται κάτω από τις πρόνοιες του άρθρου 19. Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις οι οποίες σχετίζονται με τον τουρισμό της υπαίθρου/ αγροτουρισμό, όπως η ίδρυση καταστημάτων λιανικής πώλησης, επισκέψιμων αγροκτημάτων κ.α αναμένεται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της αποψίλωσης και της έλλειψης θέσεων εργασίας στις απομακρυσμένες και ορεινές αγροτικές περιοχές οι οποίες πλήττονται από ερήμωση.

Στα πλαίσια της εφαρμογής του οριζόντιου Μέτρου για το άρθρο 19, θα γίνει χρήση μόνο της δυνατότητας πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών.

Όπως διαφαίνεται από την πιο πάνω ανάλυση, οι δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται μέσω του άρθρου 19, θα μπορούν να δημιουργήσουν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις συνδυάζοντας δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται μέσω του Άρθρου 20. Η συνέργεια η οποία υπάρχει μεταξύ των δύο άρθρων, θα συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές καθώς και την εξασφάλιση συνεχούς τουρισμού.

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 20

Η αποψίλωση του πληθυσμού στις περιοχές της υπαίθρου είναι ένα από τα σοβαρά προβλήματα που οδηγούν στην εγκατάλειψη των περιοχών αυτών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας από τους στόχους των ΟΤΔ είναι η παραμονή των κατοίκων στην ύπαιθρο και η εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τον αγροτικό πληθυσμό, οι ΟΤΔ μέσω του Μέτρου LEADER θα μπορούν να ενισχύσουν την περιοχή παρέμβασής τους μέσω έργων τα οποία αφορούν βασικές υπηρεσίες και μέσω της ανάπλασης χωριών σε αγροτικές περιοχές.

Τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτούνται μέσω του Μέτρου Leader θα αφορούν δημόσια έργα χαμηλού προϋπολογισμού (με ύψος προϋπολογισμού μέχρι € 200.000), τα οποία θα δίνουν προστιθέμενη αξία στην περιοχή. Δικαιούχοι για τα έργα αυτά είναι οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινότητες/ Δήμοι).

Αντίθετα στο άρθρο 20 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές», τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτούνται, θα αφορούν δημόσια έργα μεγάλης κλίμακας (με ύψος προϋπολογισμού μεγαλύτερο των €200.000). Για το λόγο αυτό δικαιούχοι του εν λόγω άρθρου είναι οι Επαρχιακές

Διοικήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν αυτού του είδους τα έργα, τα οποία απαιτούν υψηλή τεχνογνωσία και στρατηγικό σχεδιασμό.

Λαμβάνοντας υπόψη τόσο το συνολικό ύψος επένδυσης όσο και τους δικαιούχους, εξασφαλίζεται ο διαχωρισμός των δύο μέτρων και ως εκ τούτου δεν απαιτείται καθορισμός περαιτέρω μηχανισμών συντονισμού. Εντούτοις, θα γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες από τη Διαχειριστική Αρχή προκειμένου να διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα μεταξύ έργων δημοσίου συμφέροντος, τα οποία θα υλοποιηθούν μέσω του Μέτρου Leader και αντίστοιχων έργων, τα οποία θα υλοποιηθούν μέσω του άρθρου 20.

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 35

Μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου οι ΟΤΔ, μπορούν να εξετάσουν τις αδυναμίες και τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση προβλημάτων και την προβολή των δυνατοτήτων που παρουσιάζουν οι αγροτικές περιοχές.

Οι μορφές συνεργασίας οι οποίες θα χρηματοδοτούνται μέσω του οριζόντιου Μέτρου, θα αφορούν θέματα έρευνας, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, τοπικές αγορές, κ.ά, σε αντίθεση με τις μορφές συνεργασίας και οι οποίες θα χρηματοδοτούνται μέσω του Μέτρου LEADER και θα αφορούν άλλα είδη συνεργασίας όπως ο εθελοντισμός, ο αγροτουρισμός, το περιβάλλον, κ.ά.

Η ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων του ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας καθώς και οι δράσεις έρευνας, οι οποίες επίσης προνοούνται στο άρθρο 35 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, θα χρηματοδοτηθούν από το οριζόντιο Μέτρο. Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλίζεται ο διαχωρισμός μεταξύ των δράσεων συνεργασίας των δύο Μέτρων. Συνεπώς θα ληφθούν οι απαραίτητες ενέργειες από τη Διαχειριστική Αρχή ούτως ώστε να γίνονται διασταυρούμενοι έλεγχοι των προτεινόμενων δράσεων από τα αρχικά στάδια, και να διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα των δράσεων στα δύο Μέτρα.

Οι ΟΤΔ μπορούν να συμμετέχουν στο οριζόντιο μέτρο της Συνεργασίας ως μέλη των συνεργαζόμενων Ομάδων, ενώ κατά την εφαρμογή του Leader οι ΟΤΔ θα έχουν ρόλο Μονάδας Εφαρμογής και όχι Δικαιούχου.

Co-ordination with the other European Structural and Investment (hereafter "ESI") Funds as regards CLLD, including possible solution applied with regard to the use of the lead fund option, and any global complementarities between the ESI Funds in financing the preparatory support

Δεδομένου ότι οι περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης εστιάζονται στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές που παρουσιάζουν αναπτυξιακά προβλήματα ενώ οι περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας στις παράκτιες περιοχές με σημαντική αλιευτική δραστηριότητα, διαφαίνεται ότι οι περιοχές παρέμβασης σε μεγάλο βαθμό θα είναι διακριτές μεταξύ των δύο Προγραμμάτων. Στην περίπτωση που κάποιες περιοχές εμπίπτουν και στα δύο Προγράμματα, τότε θα υπάρχει ιδιαίτερη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων Διαχειριστικών Αρχών και των ειδικών Επιτροπών που θα δημιουργηθούν, ώστε να διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια στην υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Η κάθε ΟΤΔ θα είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της Στρατηγικής της μέσα από την επιλογή δράσεων, οι οποίες θα προάγουν τους στόχους της συγκεκριμένης στρατηγικής.

Συγκεκριμένα οι ΟΤΔ έχουν την ευθύνη κινητοποίησης του τοπικού δυναμικού, διάγνωσης των αναγκών

της περιοχής, χάραξης της τοπικής στρατηγικής, θέσπισης κριτηρίων ένταξης πράξεων, δημοσιοποίησης προσκλήσεων, επιλογής πράξεων, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Τοπικών Προγραμμάτων. Η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα ελέγχου της επιλεξιμότητας των προς ένταξη πράξεων.

Επισημαίνεται ότι όπως σημειώθηκε και στη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης δεν θα υπάρχει επικεφαλής Ταμείο.

9. EVALUATION PLAN

9.1. Objectives and purpose

A statement of the objectives and purpose of the evaluation plan, based on ensuring that sufficient and appropriate evaluation activities are undertaken, in particular to provide information needed for programme steering, for the annual implementation reports in 2017 and 2019 and the ex-post evaluation, and to ensure that data needed for RDP evaluation are available.

Στόχος του Σχεδίου Αξιολόγησης είναι να διασφαλίσει ότι θα υλοποιηθούν επαρκείς και κατάλληλες δραστηριότητες αξιολόγησης, κατά την περίοδο υλοποίησης του ΠΑΑ, κατοχυρώνοντας παράλληλα ότι όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση του είναι διαθέσιμα.

Ειδικότερα με το παρόν Σχέδιο Αξιολόγησης επιδιώκεται ο προγραμματισμός δραστηριοτήτων και εργασιών αξιολόγησης κατά την υλοποίηση του ΠΑΑ, οι οποίες θα παρέχουν έγκαιρη πληροφόρηση και ενημέρωση προς τους άμεσα ενδιαφερόμενους και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Με τον τρόπο αυτό θα παρέχονται αφενός πληροφορίες, συστάσεις και οδηγίες για την όσο πιο αποτελεσματική υλοποίηση του Προγράμματος και αφετέρου διαθέσιμα και αξιόπιστα στοιχεία τόσο για τις Ετήσιες Εκθέσεις Υλοποίησης των ετών 2017 και 2019 όσο και για την εκ των υστέρων αξιολόγηση.

Παράλληλα, ο πολυετής προγραμματισμός των εργασιών και δραστηριοτήτων αξιολόγησης και η διασύνδεσή τους με τις ανάγκες πληροφόρησης της Διαχειριστικής Αρχής, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων φορέων αξιολόγησης, η οργάνωση στοχευμένων δραστηριοτήτων παρακολούθησης και αξιολόγησης ως προς τις ανάγκες του ΠΑΑ, η εξειδίκευση θεματικών προτεραιοτήτων και μεθόδων αξιολόγησης αναμένεται ότι θα ενισχύσουν τη διαφάνεια σε θέματα αξιολόγησης και τη λογοδοσία σε θέματα υλοποίησης. Όλα τα πιο πάνω θα οδηγήσουν παράλληλα σε μία κοινή κατανόηση των αποτελεσμάτων της πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη εκ μέρους όλων των φορέων που συμμετέχουν στον προγραμματισμό, τη διαχείριση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση του ΠΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των δικαιούχων του ΠΑΑ και του ευρύτερου κοινού.

9.2. Governance and coordination

Brief description of the monitoring and evaluation arrangements for the RDP, identifying the main bodies involved and their responsibilities. Explanation of how evaluation activities are linked with RDP implementation in terms of content and timing.

Όσον αφορά στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του ΠΑΑ, η Διαχειριστική Αρχή είναι αρμόδια για το συνολικότερο συντονισμό των εργασιών της αξιολόγησης, το σχεδιασμό, την ανάθεση και την παραλαβή των προγραμματισμένων μελετών και εμπειρογνομосυνών, καθώς και για κάθε άλλη απαραίτητη ενέργεια ενημέρωσης του Οργανισμού Πληρωμών, της Επιτροπής Παρακολούθησης και του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου.

Ειδικότερα, η Διαχειριστική Αρχή, όπως προαναφέρθηκε, είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης και την εξασφάλιση συμβατότητάς του με το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η Διαχειριστική Αρχή προετοιμάζει και οργανώνει αξιολογήσεις και σχετικές δραστηριότητες με βάση το Σχέδιο Αξιολόγησης. Ειδικότερα, μεριμνά για την αποτίμηση της συνεισφοράς του ΠΑΑ στους στόχους

των προτεραιοτήτων της Ένωσης, συνεισφέρει στις απαιτήσεις που προβλέπονται για τις Ετήσιες Εκθέσεις των ετών 2017 και 2019, καθώς και για την εκ των υστέρων αξιολόγηση, διασφαλίζει ότι οι εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις είναι σύμφωνες με το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης και ότι η εκ των υστέρων αξιολόγηση εκπονείται έγκαιρα.

Παράλληλα, έχει την υποχρέωση αποστολής των αξιολογήσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ευθύνη δημοσιοποίησής τους.

Ως προς τα θέματα παρακολούθησης, η Διαχειριστική Αρχή παρέχει στατιστικά στοιχεία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τα έργα που έχουν ολοκληρωθεί, καταρτίζει τις Ετήσιες Εκθέσεις Υλοποίησης, εξασφαλίζει την ποιότητα υλοποίησης του ΠΑΑ μέσω ενός συστήματος δεικτών και παρέχει στην Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε απαραίτητη πληροφορία για την παρακολούθηση της πορείας προόδου του ΠΑΑ.

Σημαντική θεωρείται η στενή συνεργασία της Διαχειριστικής Αρχής με τον Οργανισμό Πληρωμών, ο οποίος μπορεί να παρέχει πλήθος στοιχείων που αφορούν τις αιτήσεις των δικαιούχων, τα έργα που συγχρηματοδοτούνται, τις πληρωμές και τους ελέγχους για τον Πυλώνα II. Παράλληλα, η συνεργασία με τον Οργανισμό Πληρωμών είναι απαραίτητη και για θέματα συντονισμού εργασιών αξιολόγησης που αφορούν στους δύο Πυλώνες της ΚΑΠ.

Επιπλέον, η Διαχειριστική Αρχή θα βρίσκεται σε συνεχή και άμεση συνεργασία και επικοινωνία αφενός με τους αξιολογητές και αφετέρου με τους φορείς παροχής στατιστικών στοιχείων που απαιτούνται για κάθε Μέτρο του ΠΑΑ. Ειδικότερα, η Διαχειριστική Αρχή θα προβεί άμεσα στην καταγραφή των αναγκών και των απαιτούμενων στατιστικών στοιχείων για την αξιολόγηση προκειμένου να γίνουν οι σχετικές προσαρμογές στο σύστημα παρακολούθησης ώστε τα σχετικά στοιχεία να συγκεντρώνονται έγκαιρα.

Σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση της αξιολόγησης διαδραματίζει η δημιουργία Ομάδας Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση, στην οποία θα συμμετέχουν στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής, εκπρόσωποι της Αρχής Πληρωμής, του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, εκπρόσωποι Άλλων Ταμείων καθώς και εκπρόσωποι της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Μέσω της Ομάδας αυτής αναμένεται να διερευνηθούν οι ανάγκες αξιολόγησης ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του ΠΑΑ, να υποστηριχθούν συνολικότερα οι διαδικασίες αξιολόγησης και να εξασφαλιστεί η διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς. Ανάλογα με τις ανάγκες αξιολόγησης που θα προκύψουν, η Ομάδα Καθοδήγησης θα μπορεί να αιτείται τη συνδρομή και άλλων φορέων.

Παράλληλα, με τη λειτουργία της Ομάδας Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία Τεχνικών Ομάδων Εργασίας ανά θεματικές προτεραιότητες (ενδεικτικά για θέματα καινοτομίας, συνεργασίας, κλιματικής αλλαγής, LEADER), οι οποίες θα επιφορτισθούν κυρίως με τεχνικά θέματα που αφορούν στην εκτίμηση των αναγκών σε στατιστικά στοιχεία καθώς και σε θέματα έγκαιρης συγκέντρωσης των απαιτούμενων στοιχείων. Η σύνθεση των Τεχνικών Ομάδων Εργασίας θα καθορίζεται κάθε φορά ανάλογα με τις συγκεκριμένες εργασίες που τους ανατίθενται.

Τέλος η Διαχειριστική Αρχή, καθ' όλην τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΑΑ και ανάλογα με τις απαιτήσεις αξιολόγησης που θα προκύψουν, θα είναι σε στενή συνεργασία με το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο, τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, τους εκπροσώπους συλλογικών φορέων της χώρας με δικαιούχους στο ΠΑΑ, τις Ομάδες Τοπικής Δράσης, τους φορείς που εμπλέκονται στην εφαρμογή μέτρων του Προγράμματος και τις υπηρεσίες παροχής στατιστικών στοιχείων (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, Υπουργεία, ερευνητικά ινστιτούτα κλπ.).

9.3. Evaluation topics and activities

Indicative description of evaluation topics and activities anticipated, including, but not limited to, fulfilment of evaluation requirements provided for in Regulation (EU) No 1303/2013 and Regulation (EU) No 1305/2013. It shall cover: (a) activities needed to evaluate the contribution of each RDP Union priority as referred to in Article 5 of Regulation (EU) No 1305/2013 to the rural development objectives laid down in Article 4 of that Regulation, assessment of result and impact indicator values, analysis of net effects, thematic issues, including sub-programmes, cross-cutting issues, national rural network, contribution of CLLD strategies; (b) planned support for evaluation at LAG level; (c) programme specific elements such as work needed to develop methodologies or to address specific policy areas.

Η Διαχειριστική Αρχή και σε απόλυτα τεκμηριωμένες και εξειδικευμένες περιπτώσεις οι φορείς εφαρμογής Μέτρων του ΠΑΑ, θα προχωρήσουν στην εκπόνηση μία σειράς αξιολογήσεων προκειμένου να αποτιμηθεί η συνεισφορά του ΠΑΑ στις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη και να αξιολογηθούν επαρκώς η συνάφεια, η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα και οι επιπτώσεις του Προγράμματος.

Ειδικότερα, τα βασικότερα θέματα αξιολόγησης για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 είναι:

- τα αποτελέσματα/ επιπτώσεις του ΠΑΑ για κάθε περιοχή εστίασης ως προς την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας.
- τα αποτελέσματα/ επιπτώσεις του ΠΑΑ για κάθε περιοχή εστίασης ως προς τη δημιουργία και διατήρηση θέσεων απασχόλησης.
- τα αποτελέσματα/ επιπτώσεις του ΠΑΑ για κάθε περιοχή εστίασης ως προς τα περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά (βιοποικιλότητα, ποιότητα νερού, κλιματική αλλαγή, περιοχές υψηλής προστιθέμενης αξίας κλπ.).
- τα αποτελέσματα/ επιπτώσεις του ΠΑΑ για ομάδα μέτρων ως προς την τοπική ανάπτυξη (ανάπτυξη χωριών, τοπική οικονομική ανάπτυξη και διαφοροποίηση, ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη, LEADER, CLLD, κλπ.).
- η επίδραση του ΠΑΑ στους εγκάρσιους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης όπως το περιβάλλον, η μείωση και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η καινοτομία.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΑΑ, η ανωτέρω θεματολογία ενδέχεται να εμπλουτισθεί είτε επειδή μπορεί να προκύψουν εξειδικευμένες ανάγκες αξιολόγησης σε σχέση με τα συγκεκριμένα θέματα είτε επειδή μπορεί να υπάρξουν αλλαγές στη λογική της παρέμβασης και στους πόρους που διατίθενται. Σε κάθε περίπτωση, η αρμόδια Μονάδα της Διαχειριστικής Αρχής, με τη συνδρομή της Ομάδας Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση και εξωτερικού εμπειρογνώμονα, θα εξειδικεύσει τις ανάγκες και τη θεματολογία των αξιολογήσεων.

Κατ'αντιστοιχία, οι εργασίες αξιολόγησης που πρέπει να αναληφθούν σε σχέση με το ΠΑΑ συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- παρατήρηση των αναπτυξιακών τάσεων, της ανάλυσης του πλαισίου και των αλλαγών του πλαισίου στο οποίο παρεμβαίνει το πρόγραμμα σε σχέση με τις τιμές βάσης.
- εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του ΠΑΑ καθώς και της συνεισφοράς του στους στόχους της ΚΑΠ, η οποία θα περιλαμβάνει την ανάλυση των καθαρών αποτελεσμάτων του ΠΑΑ σε σχέση με τις αλλαγές που παρατηρούνται στη συγκεκριμένη κατάσταση και θα βασίζεται στους δείκτες αποτελέσματος.

- εκτίμηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος και της συνεισφοράς τους στις περιοχές εστίασης των προτεραιοτήτων για την Αγροτική Ανάπτυξη καθώς και στην εκτίμηση πολλαπλών αποτελεσμάτων και συνεργειών και ανάλυση των συμπληρωματικών δεικτών αποτελέσματος.
- παρακολούθηση της προόδου του ΠΑΑ σε σχέση με τους δείκτες στόχου και εκροών.
- εκτίμηση της προόδου και των επιτευγμάτων σε εξειδικευμένα θέματα αξιολόγησης όπως το εθνικό Αγροτικό Δίκτυο.
- εκτίμηση της προόδου που έχει επιτευχθεί προκειμένου να εξασφαλισθεί η ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χρήση του ΕΓΤΑΑ για τη στήριξη της χωρικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές μέσω των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών του Leader και εφόσον υφίστανται των πολυταμειακών CLLD.
- Εκτίμηση της συνεισφοράς του ΠΑΑ στους εγκάρσιους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης όπως η καινοτομία, το περιβάλλον και η μείωση και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Εκτίμηση της συνεισφοράς του ΠΑΑ στην Στρατηγική 2020 για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμό ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης και της συνεισφοράς του ΠΑΑ στους βασικούς στόχους.
- Εκτίμηση της χρήσης των πόρων της τεχνικής βοήθειας.

Για την καλύτερη προετοιμασία των ανωτέρω εργασιών, η Διαχειριστική Αρχή με τη συνδρομή της Ομάδας Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση και εξωτερικού εμπειρογνώμονα θα προχωρήσει άμεσα με την έγκριση του Προγράμματος στις ακόλουθες ενέργειες:

- επισκόπηση και εξέταση των κοινών ερωτημάτων αξιολόγησης (συμπεριλαμβανομένης και της διασύνδεσής τους με τους δείκτες).
- ανάπτυξη και επεξεργασία πέραν των κοινών ερωτημάτων και ερωτημάτων αξιολόγησης, σε περίπτωση που έχουν τεθεί ειδικοί για το ΠΑΑ στόχοι και διασύνδεσή τους με τη λογική της παρέμβασης, τους προτεινόμενους δείκτες, και τα κριτήρια.
- προετοιμασία Τεχνικών Δελτίων για τους ειδικούς δείκτες του ΠΑΑ.
- εντοπισμό συμπληρωματικών τύπων απαιτούμενων στοιχείων που πρέπει να συγκεντρωθούν και προσδιορισμό των σχετικών πηγών.
- επισκόπηση των πιθανών προσεγγίσεων για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων.
- συνεργασία και συμφωνία με τους παρόχους των στατιστικών στοιχείων ως προς τη διαθεσιμότητα και την επικαιροποίησή τους.
- αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και αδυναμιών στη συγκέντρωση συγκεκριμένων στοιχείων που έχουν ήδη εντοπισθεί κατά τη διαδικασία του προγραμματισμού
- Προετοιμασία των Τεχνικών Προδιαγραφών για τις μελέτες αξιολόγησης που θα ανατεθούν και προετοιμασία αντίστοιχου χρονοδιαγράμματος.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΠΑΑ και ανάλογα με την πρόοδο του Προγράμματος και κατ' επέκταση τις ανάγκες αξιολόγησης που θα προκύψουν, θα εκπονηθούν ad hoc μελέτες αξιολόγησης προκειμένου να διερευνηθούν ειδικότερα ζητήματα που σχετίζονται είτε με τη φύση των παρεμβάσεων και τον τρόπο υλοποίησής τους, είτε με τους μηχανισμούς εφαρμογής και τα σχετικά αποτελέσματα, είτε με θέματα συγκέντρωσης και αξιοπιστίας στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση, η εκπόνηση των μελετών θα ανταποκρίνεται στην εκπλήρωση των κοινοτικών απαιτήσεων, θα συνδέεται με συγκεκριμένες ανάγκες του ΠΑΑ και θα

συνεισφέρει στην ανάπτυξη μεθοδολογιών, κατάλληλων για την αξιολόγηση συγκεκριμένων προτεραιοτήτων του Προγράμματος.

Επιπλέον η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο θα διοργανώσει μία σειρά εργαστηρίων ώστε να παρέχει στήριξη στις Ομάδες Τοπικής Δράσης σε θέματα αξιολόγησης τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών και συμμετοχικών μεθόδων αξιολόγησης.

Αυξημένη βαρύτητα θα δοθεί στην ανάπτυξη μεθοδολογίας για την εκτίμηση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας στην κλιματική αλλαγή, που αποτελεί μια νέα διάσταση για το ΠΑΑ λόγω της αυξημένης συμβολής των σχετικών Μέτρων.

9.4. Data and information

Brief description of the system to record, maintain, manage and report statistical information on RDP implementation and provision of monitoring data for evaluation. Identification of data sources to be used, data gaps, potential institutional issues related to data provision, and proposed solutions. This section should demonstrate that appropriate data management systems will be operational in due time.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης της υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΠΑΑ, η Διαχειριστική Αρχή είναι αρμόδια να διασφαλίζει τη λειτουργία ενός πληροφοριακού συστήματος για την καταγραφή, τήρηση, διαχείριση και υποβολή στατιστικών στοιχείων για το πρόγραμμα και την εφαρμογή στοιχείων που απαιτούνται για την παρακολούθηση της προόδου σε σχέση με τους καθορισμένους στόχους και προτεραιότητες.

Για τις ανάγκες της νέας προγραμματικής περιόδου, απαιτείται η προσαρμογή του υφιστάμενου πληροφοριακού συστήματος στα νέα δεδομένα προγραμματισμού καθώς και στις νέες απαιτήσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης. Ειδικότερα, απαιτείται:

- η αρχική εκτίμηση των διαθέσιμων στοιχείων και πιθανές ελλείψεις.
- η καταγραφή των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις αιτήσεις των δικαιούχων/Μέτρο και η πιθανή διασύνδεσή τους με το συνολικότερο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης.
- η οργάνωση της συγκέντρωσης αυτών των στοιχείων κατά τρόπο ώστε να διευκολύνει τις ανάγκες κατάρτισης των απαιτούμενων Εκθέσεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του χρονοδιαγράμματος.
- η καταγραφή των πηγών των στοιχείων: σύστημα παρακολούθησης, στοιχεία από έρευνες πεδίου, στοιχεία από εξωτερικούς φορείς (αξιολογητές, Διαχειριστική Αρχή, Οργανισμό Πληρωμών κλπ.), Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (FADN/Farm Accountancy Data Network) κλπ. Ιδιαίτερα για τα δεδομένα του δικτύου FADN, θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων διαθεσιμότητάς τους για τους σκοπούς της αξιολόγησης. Θα αξιοποιηθεί η τεχνική βοήθεια για τη στατιστική επεξεργασία τους και την από κοινού επεξεργασία με τα δεδομένα του Οργανισμού Πληρωμών, μέσω της ανάπτυξης Γεωγραφικού Πληροφοριακού Συστήματος.
- η εναρμόνιση των διαθέσιμων στοιχείων με τα απαιτούμενα στοιχεία παρακολούθησης και αξιολόγησης.
- η διασφάλιση της ποιότητας μέσω της δημιουργίας Ομάδων Ελέγχου Ποιότητας.
- ο συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων ώστε να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία των

στατιστικών στοιχείων που θα χρησιμοποιηθούν στις αξιολογήσεις.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της on-going αξιολόγησης του ΠΑΑ 2007-2013 και όσον αφορά τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων για τους δείκτες του Προγράμματος, εντοπίστηκαν ενδεικτικά τα ακόλουθα ζητήματα:

- η αναγκαιότητα ορισμού μίας κρατικής υπηρεσίας ως συντονιστή για τη συγκέντρωση των απαιτούμενων δεδομένων και στοιχείων που αφορούν την κατάσταση του περιβάλλοντος της Κύπρου και τη δημιουργία εθνικών βάσεων δεδομένων, αναφορικά με τη βιοποικιλότητα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα των υδάτων, την ποιότητα του αέρα και την κλιματική αλλαγή. Σε συνέχεια των εν λόγω συστάσεων, το Τμήμα Περιβάλλοντος ορίστηκε ως η αρμόδια υπηρεσία για τη συγκέντρωση του συνόλου των υφιστάμενων στατιστικών στοιχείων που αφορούν την κατάσταση του Περιβάλλοντος.

Ωστόσο, παρατηρούνται ελλείψεις που υπάρχουν σε θέματα ποιότητας εδάφους και σε θέματα βιοποικιλότητας.

- η εξειδίκευση και η στοχοθέτηση του Προγράμματος σε όρους δεικτών πρέπει να αντανakλάται στο επίπεδο των αιτήσεων που υποβάλλονται για ένταξη αλλά και στα κριτήρια ένταξης των πράξεων. Για παράδειγμα, για το Μέτρο που αφορά τη βελτίωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, απαιτείται αναθεώρηση του εντύπου των αιτήσεων, έτσι ώστε να αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση των τεχνικοοικονομικών μεγεθών των εκμεταλλεύσεων.
- η απουσία τιμών εκκίνησης αλλά και η αναγκαιότητα ελέγχου των επιπτώσεων που έχουν για το περιβάλλον οι περιοχές εφαρμογής των αγροπεριβαλλοντικών Μέτρων, αποτελεί την μία παράμετρο των προβλημάτων που εντοπίστηκαν στην αξιολόγηση και παρακολούθηση των σχετικών Μέτρων.
- η ενδυνάμωση της συνεργασίας και ηβμεγαλύτερη διαβούλευση μεταξύ των φορέων εφαρμογής και των Υπηρεσιών της Κυπριακής Δημοκρατίας που εμπλέκονται στη χάραξη και άσκηση των πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος.
- η ανάγκη εντατικοποίησης των δράσεων ενημέρωσης και κατάρτισης των δικαιούχων του Προγράμματος αλλά και του προσωπικού των φορέων εφαρμογής στα θέματα που αφορούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Κοινό Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

Η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με εξωτερικό εμπειρογνώμονα θα επανεξετάσει όλα τα παραπάνω θέματα, προκειμένου να προβεί έγκαιρα στις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες, ενώ παράλληλα θα εντοπίσει αφενός τα Μέτρα για τα οποία εντοπίζεται μεγάλο πρόβλημα διαθεσιμότητας στοιχείων, και αφετέρου τα Μέτρα και τις Δράσεις που μπορούν να προκηρυχθούν και να αρχίσουν να υλοποιούνται άμεσα.

9.5. Timeline

Major milestones of the programming period, and indicative outline of the timing needed to ensure that results are available at the appropriate time.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς 1303/2013 και 1305/2013, σημαντικές ημερομηνίες ορόσημο για θέματα αξιολόγησης αποτελούν οι Ετήσιες Εκθέσεις Υλοποίησης των ετών 2017 και 2019 καθώς και η εκ των υστέρων αξιολόγηση το 2024. Οι ανωτέρω ημερομηνίες προϋποθέτουν διαθεσιμότητα στοιχείων για τα έτη

2016 και 2018 αντίστοιχα. Επιπλέον απαιτούν τη λήψη έγκαιρων προπαρασκευαστικών μέτρων και ενεργειών από τη Διαχειριστική Αρχή, προκειμένου να εκπληρωθούν οι σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης του έτους 2019, στο πλαίσιο της οποίας απαιτείται να περιληφθούν στοιχεία που αφορούν την αξιολόγηση της προόδου ως προς την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, τη συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης και την προώθηση μιας έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Με την έναρξη υλοποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 η Διαχειριστική Αρχή θα προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- καταγραφή των άμεσα εμπλεκόμενων με την αξιολόγηση φορέων και δομών (Διαχειριστική Αρχή, Οργανισμός Πληρωμών, Φορείς Εφαρμογής, πάροχοι στατιστικών στοιχείων, αξιολογητές, Ομάδες Τοπικής Δράσης, Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο) και καθορισμός των ρόλων, των αρμοδιοτήτων και της αναμενόμενης συνεισφοράς τους στην αξιολόγηση.
- ανάθεση αρμοδιοτήτων για θέματα αξιολόγησης σύμφωνα με το οργανόγραμμα της Διαχειριστικής Αρχής.
- δημιουργία της Ομάδας Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση.
- συνεργασία με τους παρόχους των στατιστικών στοιχείων προκειμένου να διασφαλισθεί η πρόσβαση σε αυτά.
- προετοιμασία και διενέργεια επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εμπλεκόμενους φορείς για την απόκτηση δεξιοτήτων

9.6. Communication

Description of how evaluation findings will be disseminated to target recipients, including a description of the mechanisms established to follow-up on the use of evaluation results.

Η διάχυση των αποτελεσμάτων και των ευρημάτων της αξιολόγησης του ΠΑΑ προς όλους τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένου και του ευρέο κοινού, αποτελεί σημαντικό έργο τόσο για την αναγνωσιμότητα του ίδιου του Προγράμματος και την ενημέρωση των πολιτών όσο και για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και την ερευνητική κοινότητα.

Εξίσου σημαντική είναι και η περαιτέρω παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και πώς αυτά, μέσω των σχετικών συστάσεων και διδαγμάτων, μπορούν να βελτιώσουν ή να επιδράσουν στην υλοποίηση του Προγράμματος και γενικότερα την πολιτική για θέματα αγροτικής ανάπτυξης.

Σε πρώτη φάση, οι ομάδες-στόχος για την επικοινωνιακή στρατηγική σε θέματα αξιολόγησης είναι: υπεύθυνοι Χάραξης Πολιτικής – Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, αγρότες, Ομάδες Παραγωγών, συνεταιρισμοί, κάτοικοι της υπαίθρου, δικαιούχοι του ΠΑΑ, ευρύ κοινό, φορείς εφαρμογής, ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, αξιολογητές, Όργανα Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωκοινοβούλιο, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Επιτροπή των Περιφερειών κλπ.) και Επιτροπές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (COHESIF, RDC), Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα.

Η στρατηγική αυτή θα εξειδικευθεί περαιτέρω με τη συνδρομή της Ομάδας Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη γενικότερη επικοινωνιακή στρατηγική του Προγράμματος όσο και το περιεχόμενο των εκθέσεων αξιολόγησης που θα αναδείξουν το χρόνο, τον τρόπο και το κοινό στόχο

τα οποία θα πρέπει να γνωστοποιηθούν.

Με την ολοκλήρωση της κατάρτισης Εκθέσεων Αξιολόγησης σχετικών ειδικών μελετών και αποτελεσμάτων, η Διαχειριστική Αρχή έχει την ευθύνη δημοσίευσης των σχετικών αποτελεσμάτων με τον πιο ενδεδειγμένο τρόπο. Κύριο μέσο ενημέρωσης για τα αποτελέσματα θα είναι η ιστοσελίδα του ΠΑΑ και οι εκδόσεις του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, ενώ για συγκεκριμένες ομάδες στόχους, οι σύντομες και περιεκτικές παρουσιάσεις των αποτελεσμάτων υπό μορφή φυλλαδίου, θεωρείται ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της συνολικότερης επικοινωνιακής στρατηγικής του ΠΑΑ, θα επιδιωχθεί η ενσωμάτωση των κύριων αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων.

9.7. Resources

Description of the resources needed and foreseen to implement the plan, including an indication of administrative capacity, data, financial resources, IT needs. Description of capacity building activities foreseen to ensure that the evaluation plan can be fully implemented.

Για την υλοποίηση του Σχεδίου Αξιολόγησης, οι ανάγκες σε χρηματοοικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, σε συστήματα πληροφόρησης και επικοινωνίας και σε απόκτηση δεξιοτήτων των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων κρίνονται αρκετά αυξημένες, προκειμένου να εξασφαλισθεί η έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων. Ωστόσο, το μικρό μέγεθος του προϋπολογισμού του Προγράμματος και συνακόλουθα οι περιορισμένοι πόροι της Τεχνικής Βοήθειας δεν φαίνεται να επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών στο σύνολό τους.

Προβλέπεται η ενίσχυση της Διαχειριστικής Αρχής με εξωτερικούς εμπειρογνώμονες για θέματα εκπόνησης επιμέρους μελετών, ανάλυσης περιπτώσιολογικών μελετών και εκπόνησης μεθοδολογικών εργαλείων αξιολόγησης και κατευθύνσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συγκέντρωση στατιστικών δεδομένων τα οποία δεν είναι διαθέσιμα, για τούτο και θα απαιτηθεί εύλογος χρόνος και σχετική προετοιμασία από τους Αρμόδιους φορείς.

Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, τις ανάγκες που προέκυψαν καθώς και τις νέες απαιτήσεις για σκοπούς αξιολόγησης, υπολογίζεται ότι απαιτείται ποσοστό της τάξης του 20% της τεχνικής βοήθειας του ΠΑΑ. Ωστόσο, λόγω των αυξημένων απαιτήσεων είναι πιθανή η αύξηση των σχετικών πόρων. Με την έγκριση του Προγράμματος, η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με την Ομάδα Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση θα προχωρήσει σε αναλυτική περιγραφή των αναγκών αξιολόγησης και τις σχετικές χρηματοδοτικές απαιτήσεις από την Τεχνική βοήθεια σε ετήσια βάση.

Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, το υφιστάμενο πληροφοριακό σύστημα θα αναβαθμιστεί και θα προσαρμοσθεί στις νέες απαιτήσεις. Για το σκοπό αυτό, η Διαχειριστική Αρχή σε στενή συνεργασία με τον Οργανισμό Πληρωμών, έχουν ξεκινήσει μια σειρά συναντήσεων προκειμένου να αποτυπωθούν οι ανάγκες και να προχωρήσουν άμεσα οι απαιτούμενες προσαρμογές και τροποποιήσεις του Συστήματος. Παράλληλα, σε περίπτωση λειτουργίας παράλληλων πληροφοριακών συστημάτων για συγκεκριμένα Μέτρα του ΠΑΑ, θα επιδιωχθεί η διασύνδεσή τους με το Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα.

Επιπλέον, η Διαχειριστική Αρχή, σε συνεργασία με την Ομάδα Καθοδήγησης για την Αξιολόγηση και με τη συνδρομή εξωτερικού εμπειρογνώμονα, θα προχωρήσει στην υλοποίηση μιας σειράς σεμιναρίων για την απόκτηση δεξιοτήτων, τόσο σε στελέχη της Υπηρεσίας όσο και σε φορείς που υλοποιούν Μέτρα του Προγράμματος, προκειμένου να κατανοήσουν τη φιλοσοφία και τις απαιτήσεις του πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΠΑΑ και να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις καθημερινές

απαιτήσεις υλοποίησης που σχετίζονται με θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

10. FINANCING PLAN

10.1. Annual EAFRD contributions in (€)

Types of regions and additional allocations	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
59(3)(d) - Other regions	17,895,839.00	17,893,552.00	17,891,207.00	17,888,801.00	17,886,389.00	17,883,108.00	17,875,481.00	125,214,377.00
59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	1,000,000.00	7,000,000.00
Total	18,895,839.00	18,893,552.00	18,891,207.00	18,888,801.00	18,886,389.00	18,883,108.00	18,875,481.00	132,214,377.00
(Out of which) Performance reserve article 20 of Regulation (EU) No 1303/2013	894,388.47	894,388.47	894,388.47	894,388.47	894,388.47	894,388.47	894,388.47	6,260,719.29

10.2. Single EAFRD contribution rate for all measures broken down by type of region as referred to in Article 59(3) of Regulation (EU) No 1305/2013

Article establishing the maximum contribution rate.	Applicable EAFRD Contribution Rate	Min applicable EAFRD cont. rate 2014-2020 (%)	Max applicable EAFRD cont. rate 2014-2020 (%)
59(3)(d) - Other regions	53%	20%	53%

10.3. Breakdown by measure and type of operation with different EAFRD contribution rate (in € total period 2014-2020)

10.3.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					620,100.00 (2A) 159,000.00 (3A) 148,400.00 (5A) 26,500.00 (5B) 26,500.00 (5D) 0.00 (5E) 79,500.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	53%					0.00 (2A) 0.00 (3A) 0.00 (5A) 0.00 (5B) 0.00 (5D) 0.00 (5E) 0.00 (P4)
Total						0.00	1,060,000.00

10.3.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					530,000.00 (3A)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (3A)
Total						0.00	530,000.00

10.3.3. M04 - Investments in physical assets (art 17)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					7,420,000.00 (2A) 5,830,000.00 (2B) 3,710,000.00 (5A) 1,060,000.00 (5B) 2,491,000.00 (5C) 7,950,000.00 (6A)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (2A) 0.00 (2B) 0.00 (5A) 0.00 (5B) 0.00 (5C) 0.00 (6A)
Total						0.00	28,461,000.00

10.3.4. M06 - Farm and business development (art 19)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					3,975,000.00 (2B)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (2B)
Total						0.00	3,975,000.00

10.3.5. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					7,632,000.00 (6B) 318,000.00 (6C)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (6B) 0.00 (6C)
Total						0.00	7,950,000.00

10.3.6. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					0.00 (5D) 0.00 (5E) 3,445,000.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (5D) 0.00 (5E) 0.00 (P4)
Total						0.00	3,445,000.00

10.3.7. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					1,590,000.00 (3A)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (3A)
Total						0.00	1,590,000.00

10.3.8. M10 - Agri-environment-climate (art 28)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					0.00 (5D) 0.00 (5E) 30,740,000.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (5D) 0.00 (5E) 0.00 (P4)
Total						0.00	30,740,000.00

10.3.9. M11 - Organic farming (art 29)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					7,420,000.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (P4)
Total						0.00	7,420,000.00

10.3.10. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					1,537,000.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (P4)
Total						0.00	1,537,000.00

10.3.11. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					20,140,000.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (P4)
Total						0.00	20,140,000.00

10.3.12. M14 - Animal Welfare (art 33)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					4,770,000.00 (3A)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (3A)
Total						0.00	4,770,000.00

10.3.13. M16 - Co-operation (art 35)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					397,500.00 (2A) 795,000.00 (3A) 119,250.00 (5A) 79,500.00 (5B) 198,750.00 (P4)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (2A) 0.00 (3A) 0.00 (5A) 0.00 (5B) 0.00 (P4)
Total						0.00	1,590,000.00

10.3.14. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					6,625,000.00 (6B)
	59(4)(f) - Additional allocation for Portugal and Cyprus on condition that those Member States are receiving financial assistance in accordance with articles 136 and 143 TFEU on 1 January 2014 or thereafter, until 2016, when the application of this provision shall be reassessed	100%					0.00 (6B)
Total						0.00	6,625,000.00

10.3.15. M20 - Technical assistance Member States (art 51-54)

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
59(3)(d) - Other regions	Main	53%					2,381,377.00
Total						0.00	2,381,377.00

10.3.16. M113 - Early retirement

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
TR - Discontinued Measure	Main	100%					10,000,000.00
Total						0.00	10,000,000.00

10.3.17. M131 - Meeting standards based on Community legislation

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
TR - Discontinued Measure	Main	100%					0.00
Total						0.00	0.00

10.3.18. M341 - Skills acquisition, animation and implementation

Types of regions and additional allocations		Applicable EAFRD Contribution rate 2014-2020 (%)	Applicable EAFRD Contribution rate with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instruments under MA responsibility 2014-2020 (%)	Rate applicable to financial instrument under MA responsibility with art 59(4)(g) 2014-2020 (%)	Financial Instruments Indicative EAFRD amount 2014-2020 (€)	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
TR - Discontinued Measure	Main	100%					0.00
Total						0.00	0.00

11. INDICATOR PLAN

11.1. Indicator Plan

11.1.1. P1: Fostering knowledge transfer and innovation in agriculture, forestry and rural areas

11.1.1.1. 1A) Fostering innovation, cooperation, and the development of the knowledge base in rural areas

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T1: percentage of expenditure under Articles 14, 15 and 35 of Regulation (EU) No 1305/2013 in relation to the total expenditure for the RDP (focus area 1A)	100.00
Total RDP planned public expenditures	5,000,000.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	2,000,000.00
M16 - Co-operation (art 35)	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	3,000,000.00

11.1.1.2. 1B) Strengthening the links between agriculture, food production and forestry and research and innovation, including for the purpose of improved environmental management and performance

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T2: Total number of cooperation operations supported under the cooperation measure (Article 35 of Regulation (EU) No 1305/2013) (groups, networks/clusters, pilot projects...) (focus area 1B)	40.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M16 - Co-operation (art 35)	Nr of EIP operational groups to be supported (establishment and operation) (16.1)	15.00
M16 - Co-operation (art 35)	Nr of other cooperation operations (groups, networks/clusters, pilot projects...) (16.2 to 16.9)	25.00

11.1.1.3. 1C) Fostering lifelong learning and vocational training in the agricultural and forestry sectors

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T3: Total number of participants trained under Article 14 of Regulation (EU) No 1305/2013 (focus area 1C)	3,500.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	3,500.00

11.1.2. P2: Enhancing farm viability and competitiveness of all types of agriculture in all regions and promoting innovative farm technologies and the sustainable management of forests

11.1.2.1. 2A) Improving the economic performance of all farms and facilitating farm restructuring and modernisation, notably with a view to increasing market participation and orientation as well as agricultural diversification

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T4: percentage of agricultural holdings with RDP support for investments in restructuring or modernisation (focus area 2A)	2.06
Number of agricultural holdings with RDP support for investments in restructuring or modernisation (focus area 2A)	800.00

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
17 Agricultural holdings (farms) - total	38,860.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	900.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	670,000.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	1,170,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Nr of holdings supported for investment in agricultural holdings (4.1)	800.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure for investments in infrastructure (4.3)	5,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total investment € (public + private)	35,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure € (4.1)	14,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure €	19,000,000.00
M16 - Co-operation (art 35)	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	750,000.00

11.1.2.2. 2B) Facilitating the entry of adequately skilled farmers into the agricultural sector and, in particular, generational renewal

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T5: percentage of agricultural holdings with RDP supported business development plan/investments for young farmers (focus area 2B)	1.29
Number of agriculture holdings with RDP supported business development plan/investments for young farmers (focus area 2B)	500.00

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
17 Agricultural holdings (farms) - total	38,860.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Nr of holdings supported for investment in agricultural holdings (support to the business plan of young farmers) (4.1)	500.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total investment € (public + private)	18,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure €	11,000,000.00
M06 - Farm and business development (art 19)	Nr of beneficiaries (holdings) receiving start up aid young farmers (6.1)	500.00
M06 - Farm and business development (art 19)	Nr of beneficiaries (holdings) receiving support for investments in non-agric activities in rural areas (6.4)	0.00
M06 - Farm and business development (art 19)	Nr of beneficiaries (holdings) receiving transfer payment (6.5)	0.00
M06 - Farm and business development (art 19)	Total investment € (public + private)	20,000,000.00
M06 - Farm and business development (art 19)	Total public expenditure € (6.1)	7,500,000.00
M06 - Farm and business development (art 19)	Total public expenditure €	7,500,000.00

11.1.3. P3: Promoting food chain organisation, including processing and marketing of agricultural products, animal welfare and risk management in agriculture

11.1.3.1. 3A) Improving competitiveness of primary producers by better integrating them into the agri-food chain through quality schemes, adding value to agricultural products, promotion in local markets and short supply circuits, producer groups and inter-branch organisations

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T6: percentage of agricultural holdings receiving support for participating in quality schemes, local markets and short supply circuits, and producer groups/organisations (focus area 3A)	3.60
Number agricultural holdings receiving support for participating in quality schemes, local markets and short supply circuits, and producer groups/organisations (focus area 3A)	1,400.00

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
17 Agricultural holdings (farms) - total	38,860.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	800.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	300,000.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	300,000.00
M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	Nr of holdings supported (3.1)	100.00
M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	Total public expenditure (€) (3.1 to 3.2)	1,000,000.00
M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)	Nr of operations supported (producer groups set up)	10.00
M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)	Nr of holdings participating in producer groups supported	1,000.00
M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)	Total public expenditure (€)	3,000,000.00
M14 - Animal Welfare (art 33)	Nr of beneficiaries	200.00
M14 - Animal Welfare (art 33)	Total public expenditure (€)	9,000,000.00
M16 - Co-operation (art 35)	Nr of agricultural holdings participating in cooperation/local promotion among supply chain actors (16.4)	300.00
M16 - Co-operation (art 35)	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	1,500,000.00

11.1.3.2. 3B) Supporting farm risk prevention and management

No measures have been selected in the strategy for this focus area.

11.1.4. P4: Restoring, preserving and enhancing ecosystems related to agriculture and forestry

Agriculture

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	1,200.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	150,000.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	150,000.00
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Area (ha) under agri-environment-climate (10.1)	31,800.00
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Public expenditure for genetic resources conservation (10.2)	3,360,000.00
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Total public expenditure (€)	58,000,000.00
M11 - Organic farming (art 29)	Area (ha) - conversion to organic farming (11.1)	500.00
M11 - Organic farming (art 29)	Area (ha) - maintenance of organic farming (11.2)	6,000.00
M11 - Organic farming (art 29)	Total public expenditure (€)	14,000,000.00
M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)	Area (ha) - NATURA 2000 AG land (12.1)	1,860.00
M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)	Area (ha) - WFD (12.3)	0.00
M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)	Total public expenditure (€)	2,900,000.00
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	Area (ha) - mountain areas (13.1)	9,500.00
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	Area (ha) - other areas with significant NC (13.2)	75,000.00
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	Area (ha) - areas with specific constraints (13.3)	6,720.00
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	Total public expenditure (€)	38,000,000.00
M16 - Co-operation (art 35)	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	375,000.00

Forest

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.1)	1,000,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.2)	0.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.3)	2,000,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.4)	500,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Nr of beneficiaries for preventive actions (8.3)	80.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.5)	3,000,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Nr of operations (investments improving resilience and value of forest ecosystems) (8.5)	100.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Areas concerned by investments improving resilience and environmental value of forest ecosystems (8.5)	30,650.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.6)	0.00

11.1.4.1. 4A) Restoring, preserving and enhancing biodiversity, including in Natura 2000 areas, and in areas facing natural or other specific constraints and high nature value farming, as well as the state of European landscapes

Agriculture

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T9: percentage of agricultural land under management contracts supporting biodiversity and/or landscapes (focus area 4A)	0
Agricultural land under management contracts supporting biodiversity and/or landscapes (ha) (focus area 4A)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
18 Agricultural Area - total UAA	118,400.00

Forest

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T8: percentage of forest/other wooded area under management contracts supporting biodiversity (focus area 4A)	0
Forest/other wooded area under management contracts supporting biodiversity (ha) (focus area 4A)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
29 Forest and other wooded land (FOWL) (000) - total	387.05

11.1.4.2. 4B) Improving water management, including fertiliser and pesticide management

Agriculture

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T10: percentage of agricultural land under management contracts to improve water management (focus area 4B)	0
Agricultural land under management contracts to improve water management (ha) (focus area 4B)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
18 Agricultural Area - total UAA	118,400.00

Forest

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T11: percentage of forestry land under management contracts to improve water management (focus area 4B)	0
Forestry land under management contracts to improve water management (ha) (focus area 4B)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
29 Forest and other wooded land (FOWL) (000) - total	387.05

11.1.4.3. 4C) Preventing soil erosion and improving soil management

Agriculture

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T12: percentage of agricultural land under management contracts to improve soil management and/or prevent soil erosion (focus area 4C)	0
Agricultural land under management contracts to improve soil management and/or prevent soil erosion (ha) (focus area 4C)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
18 Agricultural Area - total UAA	118,400.00

Forest

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T13: percentage of forestry land under management contracts to improve soil management and/or prevent soil erosion (focus area 4C)	0
Forestry land under management contracts to improve soil management and/or prevent soil erosion (ha) (focus area 4C)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
29 Forest and other wooded land (FOWL) (000) - total	387.05

11.1.5. P5: Promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low carbon and climate resilient economy in agriculture, food and forestry sectors

11.1.5.1. 5A) Increasing efficiency in water use by agriculture

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T14: percentage of irrigated land switching to more efficient irrigation system (focus area 5A)	21.21
Irrigated land switching to more efficient irrigation system (ha) (focus area 5A)	6,000.00

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
20 Irrigated Land - total	28,290.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	200.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	50,000.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	280,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Nr of operations supported for investment (4.1, 4.3)	450.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Area (ha) concerned by investments for saving water (e.g. more efficient irrigation systems...)	6,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total investment € (public + private)	10,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure €	7,000,000.00
M16 - Co-operation (art 35)	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	225,000.00

11.1.5.2. 5B) Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T15: Total investment for energy efficiency (€) (focus area 5B)	4,000,000.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	200.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	50,000.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	50,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Nr of operations supported for investment (in agricultural holdings, in processing and marketing of ag. products) (4.1, 4.2 and 4.3)	100.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total investment € (public + private)	4,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure €	2,000,000.00
M16 - Co-operation (art 35)	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	150,000.00

11.1.5.3. 5C) Facilitating the supply and use of renewable sources of energy, of by products, wastes, residues and other non food raw material for the purposes of the bio-economy

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T16: Total investment in renewable energy production (€) (focus area 5C)	10,000,000.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Nr of operations supported for investment (4.1, 4.3)	10.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total investment € (public + private)	10,000,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure €	4,700,000.00

11.1.5.4. 5D) Reducing green house gas and ammonia emissions from agriculture

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
LU concerned by investments in live-stock management in view of reducing GHG and/or ammonia emissions (focus area 5D)	0.00
T17: percentage of LU concerned by investments in live-stock management in view of reducing GHG and/or ammonia emissions (focus area 5D)	0.00
T18: percentage of agricultural land under management contracts targeting reduction of GHG and/or ammonia emissions (focus area 5D)	0
Agricultural land under management contracts targeting reduction of GHG and/or ammonia emissions (ha) (focus area 5D)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
21 Livestock units - total	200,750.00
18 Agricultural Area - total UAA	118,400.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	200.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	50,000.00
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	50,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.1)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.2)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.3)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.4)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.5)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.6)	0
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Area (ha) (e.g. green cover, catch crop, reduced fertilisation, extensification...)	0
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Total public expenditure (€)	0

11.1.5.5. 5E) Fostering carbon conservation and sequestration in agriculture and forestry

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T19: percentage of agricultural and forest land under management contracts contributing to carbon sequestration and conservation (focus area 5E)	0
Agricultural and forest land under management to foster carbon sequestration/conservation (ha) (focus area 5E)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
18 Agricultural Area - total UAA	118,400.00
29 Forest and other wooded land (FOWL) (000) - total	387.05

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	0
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	0
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Area (ha) to be afforested (establishment - 8.1)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.1)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Area (ha) to be established in agro-forestry systems (8.2)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.2)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.3)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.4)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.5)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Nr of operations (investments improving resilience and value of forest ecosystems) (8.5)	0
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Total public expenditure (€) (8.6)	0
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Area (ha) under agri-environment-climate for carbon sequestration	0
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	Total public expenditure (€)	0

11.1.6. P6: Promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas

11.1.6.1. 6A) Facilitating diversification, creation and development of small enterprises, as well as job creation

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
T20: Jobs created in supported projects (focus area 6A)	0

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Nr of beneficiaries of support for investment (in processing and marketing of ag. products) (4.2)	215,200.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total investment € (public + private)	37,500,000.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	Total public expenditure €	15,000,000.00

11.1.6.2. 6B) Fostering local development in rural areas

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
Net population	0
T21: percentage of rural population covered by local development strategies (focus area 6B)	0
Rural population covered by local development strategies (focus area 6B)	100,000.00
T22: percentage of rural population benefiting from improved services/infrastructures (focus area 6B)	0
T23: Jobs created in supported projects (Leader) (focus area 6B)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
I Population - rural	0
I Population - intermediate	100.00
I Population - total	862,011.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for drawing up of village development and N2000/HNV area management plans (7.1)	0.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for investments of small scale infrastructure, including investments in renewable energy and energy saving (7.2)	6.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for investments in local basic services for the rural population (7.4)	2.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for investments in recreational/tourist infrastructure (7.5)	5.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for studies/investments in rural cultural and natural heritage, incl HNV sites (7.6)	0.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for investments in relocation of activities for environmental/quality of life reasons (7.7)	0.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations Others (7.8)	0.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Population benefiting from improved services/infrastructures (7.1; 7.2; 7.4; 7.5.;7.6; 7.7)	400,000.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Total public expenditure (€)	14,400,000.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Number of LAGs selected	4.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Population covered by LAG	100,000.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Total public expenditure (€) - preparatory support (19.1)	9,500,000.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Total public expenditure (€) - support for implementation of operations under the CLLD strategy (19.2)	500,000.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Total public expenditure (€) - preparation and implementation of cooperation activities of the local action group (19.3)	0
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Total public expenditure (€) - support for running costs and animation (19.4)	2,500,000.00

No 1303/2013)		
---------------	--	--

11.1.6.3. 6C) Enhancing the accessibility, use and quality of information and communication technologies (ICT) in rural areas

Target indicator(s) 2014-2020

Target indicator name	Target value 2023
Net population	0
T24: percentage of rural population benefiting from new or improved services/infrastructures (ICT) (focus area 6C)	0

Context Indicator used as denominator for the target

Context Indicator name	Base year value
1 Population - rural	0
1 Population - intermediate	100.00
1 Population - total	862,011.00

Planned output indicator(s) 2014-2020

Measure name	Indicator name	Value
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Nr of operations supported for investments in broadband infrastructure and access to broadband, incl e-government services (7.3)	1.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Population benefiting from new or improved IT infrastructures (e.g. broadband internet)	400,000.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Total public expenditure (€)	600,000.00

11.2. Overview of the planned output and planned expenditure by measure and by focus area (generated automatically)

Measures	Indicators	P2		P3		P4			P5					P6			Total	
		2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C		
M01	Training/skills acquisition (1.1) - Nbr of participants in trainings	900		800		1,200			200	200		200					3,500	
	Training/skills acquisition (1.1) - Total public for training/skills	670,000		300,000		150,000			50,000	50,000		50,000					1,270,000	
	Total public expenditure € (trainings, farm exchanges, demonstration) (1.1 to 1.3)	1,170,000		300,000		150,000			280,000	50,000		50,000					2,000,000	
M03	Nr of holdings supported (3.1)			100													100	
	Total public expenditure (€) (3.1 to 3.2)			1,000,000													1,000,000	
M04	Total investment € (public + private)	35,000,000	18,000,000						10,000,000	4,000,000	10,000,000				37,500,000		114,500,000	
	Total public expenditure €	19,000,000	11,000,000						7,000,000	2,000,000	4,700,000				15,000,000		58,700,000	
M06	Total investment € (public + private)		20,000,000														20,000,000	
	Total public expenditure €		7,500,000														7,500,000	
M07	Total public expenditure (€)															14,400,000	600,000	15,000,000
M08	Total public expenditure (€) (8.1)					1,000,000											1,000,000	
																	0.00	
	Total public expenditure (€) (8.3)					2,000,000											2,000,000	
	Total public expenditure (€) (8.4)					500,000											500,000	
	Total public expenditure (€) (8.5)					3,000,000											3,000,000	
																	0.00	
M09	Total public expenditure (€)			3,000,000													3,000,000	

M10	Area (ha) under agri-environment-climate (10.1)				31,800								31,800
	Total public expenditure (€)				58,000,000								58,000,000
M11	Area (ha) - conversion to organic farming (11.1)				500								500
	Area (ha) - maintenance of organic farming (11.2)				6,000								6,000
	Total public expenditure (€)				14,000,000								14,000,000
M12	Area (ha) - NATURA 2000 AG land (12.1)				1,860								1,860
													0.00
	Total public expenditure (€)				2,900,000								2,900,000
M13	Area (ha) - mountain areas (13.1)				9,500								9,500
	Area (ha) - other areas with significant NC (13.2)				75,000								75,000
	Area (ha) - areas with specific constraints (13.3)				6,720								6,720
	Total public expenditure (€)				38,000,000								38,000,000
M14	Nr of beneficiaries			200									200
	Total public expenditure (€)			9,000,000									9,000,000
M16	Nr of agricultural holdings participating in cooperation/local promotion among supply chain actors (16.4)			300									300
	Total public expenditure € (16.1 to 16.9)	750,000		1,500,000	375,000	225,000	150,000						3,000,000
M19	Number of LAGs selected											4	4
	Population covered by LAG											100,000	100,000
	Total public expenditure (€) - preparatory support (19.1)											9,500,000	9,500,000
	Total public expenditure (€) - support for implementation of											500,000	500,000

11.3. Secondary effects: identification of potential contributions of Rural Development measures/sub-measures programmed under a given focus area to other focus areas / targets

FA from IP	Measure	P1			P2		P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C

11.4. Support table to show how environmental measure/schemes are programmed to achieve one (or more) environment/climate targets on the same land

11.4.1. Agricultural Land

11.4.1.1. M10 - Agri-environment-climate (art 28)

Type of operation or group of type of operation	AECM typology	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of operations	Biodiversity FA 4A	Water management FA 4B	Soil management FA 4C	Reducing GHG and ammonia emissions FA 5D	Carbon sequestration/conservation FA 5E
---	---------------	-------------------------	--	--------------------	------------------------	-----------------------	--	---

11.4.1.2. M11 - Organic farming (art 29)

Submeasure	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of operations	Biodiversity FA 4A	Water management FA 4B	Soil management FA 4C	Reducing GHG and ammonia emissions FA 5D	Carbon sequestration/conservation FA 5E
------------	-------------------------	--	--------------------	------------------------	-----------------------	--	---

11.4.1.3. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)

Submeasure	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of operations	Biodiversity FA 4A	Water management FA 4B	Soil management FA 4C	Reducing GHG and ammonia emissions FA 5D	Carbon sequestration/conservation FA 5E
------------	-------------------------	--	--------------------	------------------------	-----------------------	--	---

11.4.1.4. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

Submeasure	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of	Biodiversity FA 4A	Water management FA	Soil management	Reducing GHG and	Carbon sequestration/conservation
------------	-------------------------	---------------------------------------	--------------------	---------------------	-----------------	------------------	-----------------------------------

		operations		4B	FA 4C	ammonia emissions FA 5D	FA 5E
--	--	-------------------	--	-----------	--------------	--	--------------

11.4.2. Forest areas

11.4.2.1. M15 - Forest environmental and climate services and forest conservation (art 34)

Type of operation or group of type of operation	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of operations	Biodiversity FA 4A	Water management FA 4B	Soil management FA 4C
---	-------------------------	--	--------------------	------------------------	-----------------------

11.4.2.2. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)

Submeasure	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of operations	Biodiversity FA 4A	Water management FA 4B	Soil management FA 4C
------------	-------------------------	--	--------------------	------------------------	-----------------------

11.4.2.3. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

Submeasure	Total expenditure (EUR)	Total area (ha) by measure or type of operations	Biodiversity FA 4A	Water management FA 4B	Soil management FA 4C
------------	-------------------------	--	--------------------	------------------------	-----------------------

12. ADDITIONAL NATIONAL FINANCING

For measures and operations falling within the scope of Article 42 of the Treaty, a table on additional national financing per measure in accordance with Article 82 of Regulation (EU) No 1305/2013, including the amounts per measure and indication of compliance with the criteria under RD regulation.

Measure	Additional National Financing during the period 2014-2020 (€)
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	0.00
M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	0.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	0.00
M06 - Farm and business development (art 19)	0.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	0.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	0.00
M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)	0.00
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	0.00
M11 - Organic farming (art 29)	0.00
M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)	0.00
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	0.00
M14 - Animal Welfare (art 33)	0.00
M16 - Co-operation (art 35)	0.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	0.00
M20 - Technical assistance Member States (art 51-54)	0.00
M113 - Early retirement	0.00
M131 - Meeting standards based on Community legislation	0.00
M341 - Skills acquisition, animation and implementation	0.00
Total	0.00

12.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.3. M04 - Investments in physical assets (art 17)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.4. M06 - Farm and business development (art 19)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.5. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.6. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.7. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.8. M10 - Agri-environment-climate (art 28)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

12.9. M11 - Organic farming (art 29)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.10. M113 - Early retirement

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.11. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.12. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.13. M14 - Animal Welfare (art 33)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.14. M16 - Co-operation (art 35)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.15. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

--

12.16. M20 - Technical assistance Member States (art 51-54)

Indication of compliance of the operations with the criteria under Regulation (EU) No 1305/2013

13. ELEMENTS NEEDED FOR STATE AID ASSESMENT

For the measures and operations which fall outside the scope of Article 42 of the Treaty the table of aid schemes falling under Article 88(1) to be used for the implementation of the programmes, including the title of the aid scheme, as well as the EAFRD contribution, national cofinancing and additional national financing. Compatibility with state aid must be ensured over the entire life cycle of the programme.

Measure	Title of the aid scheme	EAFRD (€)	National Cofinancing (€)	Additional National Funding (€)	Total (€)
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)					
M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)					
M04 - Investments in physical assets (art 17)	4.2 Επενδύσεις που αφορούν στη μεταποίηση δασικών προϊόντων	7,950,000.00	7,050,000.00		15,000,000.00
M06 - Farm and business development (art 19)					
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	Βασικές Υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	7,950,000.00	7,050,000.00		15,000,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	Παρεμβάσεις στις δασικές περιοχές και ανάπτυξη δασών	3,445,000.00	3,055,000.00		6,500,000.00
M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)					
M10 - Agri-environment-climate (art 28)					
M11 - Organic farming (art 29)					
M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)					
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)					

M14 - Animal Welfare (art 33)					
M16 - Co-operation (art 35)		1,590,000.00	1,410,000.00		3,000,000.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	Τοπική Ανάπτυξη LEADER				
M113 - Early retirement					
M131 - Meeting standards based on Community legislation					
M341 - Skills acquisition, animation and implementation					

13.1. M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.1.1.1. Indication:*

--

13.2. M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.2.1.1. Indication:*

--

13.3. M04 - Investments in physical assets (art 17)

Title of the aid scheme: 4.2 Επενδύσεις που αφορούν στη μεταποίηση δασικών προϊόντων

EAFRD (€): 7,950,000.00

National Cofinancing (€): 7,050,000.00

Additional National Funding (€):

Total (€): 15,000,000.00

13.3.1.1. Indication:*

Σε ότι αφορά στις επενδύσεις σε δασικά προϊόντα, το Καθεστώς θα εφαρμοστεί με βάση το άρθρο 41 του νέου Απαλλακτικού Κανονισμού για τον τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας.

Διευκρινίζεται ότι το ποσό που αναφέρεται πιο πάνω αφορά το συνολικό ποσό του Καθεστώτος που

περιλαμβάνει τόσο τα γεωργικά όσο και τα δασοκομικά προϊόντα.

13.4. M06 - Farm and business development (art 19)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.4.1.1. Indication*:

13.5. M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)

Title of the aid scheme: Βασικές Υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

EAFRD (€): 7,950,000.00

National Cofinancing (€): 7,050,000.00

Additional National Funding (€):

Total (€): 15,000,000.00

13.5.1.1. Indication*:

Το Γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων έχει μελετήσει το προσχέδιο του μέτρου M7 και έχει αποστείλει γραπτώς τις απόψεις του στις 15 Ιουλίου 2014 σχετικά με το κατά πόσο το μέτρο συνιστά Κρατική Ενίσχυση.

Παρατίθενται πιο κάτω οι θέσεις του Εφόρου για τα επιμέρους Καθεστώτα του Μέτρου 7:

Καθεστώς 7.2 "Δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση όλων των τύπων υποδομών μικρής κλίμακας"

Δεν φαίνεται να εγείρει ζήτημα κρατικών ενισχύσεων (τοπικός χαρακτήρας, δημόσια υποδομή).

Καθεστώς 7.3 "Ευρυζωνική Υποδομή"

Άρθρο 52 Καν. 651/2014, ενισχύσεις για υποδομές ευρυζωνικών δικτύων "σε περιοχές όπου δεν είναι πιθανό να αναπτυχθούν με εμπορικούς όρους" και περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις και ενισχύσεις λειτουργίας με βάση το Τμήμα I του Καν. 651/2014. Επίσης, με βάση τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την

ταχεία ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων.

Καθεστώς 7.4. Επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό.

Δεν φαίνεται να εγείρει ζήτημα κρατικών ενισχύσεων (τοπικός χαρακτήρας, δημόσια υποδομή)

Καθεστώς 7.5 "Επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υποδομή αναψυχής, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (αγροτουρισμός - προώθηση και πώληση των τοπικών προϊόντων

Δεν φαίνεται να εγείρει ζήτημα κρατικών ενισχύσεων (τοπικός χαρακτήρας, δημόσια υποδομή)

13.6. M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)

Title of the aid scheme: Παρεμβάσεις στις δασικές περιοχές και ανάπτυξη δασών

EAFRD (€): 3,445,000.00

National Cofinancing (€): 3,055,000.00

Additional National Funding (€):

Total (€): 6,500,000.00

13.6.1.1. Indication:*

Το μέτρο M8 έχει αποσταλεί στο Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων. Οι απόψεις του Γραφείου έχουν ληφθεί στις 15 Ιουλίου 2014.

Σύμφωνα με τον Έφορο εγείρεται θέμα κρατικής ενίσχυσης στο βαθμό που εμπλέκονται ιδιωτικά νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Καν. 702/2014 - Τμήμα 5 ενισχύσεις για δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων. Ωστόσο, λόγω του ύψους της ενίσχυσης μπορούν να λογίζονται ως De Minimis.

13.7. M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.7.1.1. Indication:*

--

13.8. M10 - Agri-environment-climate (art 28)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.8.1.1. Indication:*

--

13.9. M11 - Organic farming (art 29)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.9.1.1. Indication:*

--

13.10. M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.10.1.1. Indication*:

13.11. M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.11.1.1. Indication*:

13.12. M14 - Animal Welfare (art 33)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.12.1.1. Indication*:

13.13. M16 - Co-operation (art 35)

Title of the aid scheme:

EAFRD (€): 1,590,000.00

National Cofinancing (€): 1,410,000.00

Additional National Funding (€):

Total (€): 3,000,000.00

13.13.1.1. Indication:*

Το Προσχέδιο του μέτρου M16 έχει σταλεί στο Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων και έχουν ληφθεί απόψεις στις 15 Ιουλίου 2014.

Σύμφωνα με τον Έφορο για το M16, λόγω ύψους της ενίσχυσης, συνίσταται η χρήση De Minimis. Σημειώνεται επίσης ότι οι δράσεις εμπίπτουν στις πιο κάτω πρόνοιες:

- Κανονισμός 651/2014 (Τμήμα 4 Ενισχύσεις για έρευνα ανάπτυξη και καινοτομία)
- Κανονισμός 702/2014 (Τμήμα 1)

13.14. M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)

Title of the aid scheme: Τοπική Ανάπτυξη LEADER

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.14.1.1. Indication:*

Το Μέτρο M19 έχει σταλεί στο Γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων και έχουν ληφθεί απόψεις στις 15 Ιουλίου 2014.

Οι απόψεις του Εφόρου έχουν ως εξής:

Καθεστώς 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση των δράσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.

i) δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης (συνίσταται η χρήση de minimis)

ii) ενισχύσεις επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες (συνίσταται η χρήση de minimis)

Δημόσιες υποδομές μικρής κλίμακας με συνολικό ποσό έργου ως 200.000 ευρώ (δεν φαίνεται να συνιστά κρατική ενίσχυση αφού πρόκειται για έργα υποδομής εκτός αν οι δράσεις αφορούν οικονομική δραστηριότητα όπου θα λογίζονται ως de minimis)

Συνεργασία (συνίσταται η χορήγηση ενίσχυσης de minimis λόγω ύψους της ενίσχυσης)

13.15. M113 - Early retirement

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.15.1.1. Indication:*

13.16. M131 - Meeting standards based on Community legislation

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.16.1.1. Indication:*

13.17. M341 - Skills acquisition, animation and implementation

Title of the aid scheme:

EAFRD (€):

National Cofinancing (€):

Additional National Funding (€):

Total (€):

13.17.1.1. Indication:*

--

14. INFORMATION ON COMPLEMENTARITY

14.1. Description of means for the complementarity and coherence with:

14.1.1. Other Union instruments and, in particular with ESI Funds and Pillar 1, including greening, and other instruments of the common agricultural policy

Συμπληρωματικότητα με Επενδυτικά και Διαρθρωτικά Ταμεία

Για την επίτευξη του στρατηγικού στόχου για αναδιάρθρωση της κυπριακής οικονομίας και διατήρηση/δημιουργία νέων θέσεων εργασίας θα επιδιωχθεί η μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων από την αξιοποίηση όλων των κοινοτικών πόρων, μέσω της υιοθέτησης μίας συντονισμένης και ολοκληρωμένης προσέγγισης. Στην προγραμματική περίοδο 2014- 2020 τα Επιχειρησιακά προγράμματα θα είναι πολυταμειακά και συνεπώς οι στόχοι και τα αναμενόμενα αποτελέσματα τους θα επιτευχθούν με χρήση παρεμβάσεων και εργαλείων, τα οποία είναι θεματικά εστιασμένα. Συνακόλουθα, είναι απαραίτητος ο ενισχυμένος συντονισμός μεταξύ των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ), του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ), του ΕΓΤΑΑ, του ΕΤΘΑ αλλά και άλλων κοινοτικών και εθνικών χρηματοδοτικών μέσων. Για την επίτευξη του βέλτιστου συντονισμού απαιτείται η ύπαρξη ισχυρής θεματικής συνεργασίας κατά τη φάση του σχεδιασμού των παρεμβάσεων.

Αυτό έχει καταστεί δυνατόν μέσα από τη συνεχή συνεργασία και διαβούλευση που υπάρχει μεταξύ της ΓΔ ΕΠΣΑ και του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Διαχειριστικές Αρχές για τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής/ ΕΤΘΑ, και ΕΓΤΑΑ, αντίστοιχα), έτσι ώστε να αποφευχθούν επικαλύψεις σε δράσεις κοινών Θεματικών Στόχων των πέντε Ταμείων. Ειδικότερα, για θεματικές προτεραιότητες που περιλαμβάνονται σε περισσότερα τους ενός ταμεία, όπως είναι οι περιοχές ΝΑΤΟΥΡΑ 2000, η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, έχουν καθοριστεί κάποια κριτήρια βάσει των οποίων θα γίνει ο διαχωρισμός των δράσεων ανά Ταμείο, ως ακολούθως:

(α) Περιοχές ΝΑΤΟΥΡΑ 2000: Το ΕΤΠΑ θα συμβάλει στην εφαρμογή έργων εντός των πλείστων περιοχών ΝΑΤΟΥΡΑ, για την ανάδειξη των περιοχών και τη βελτίωση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων, εκτός από έργα στις περιοχές που αφορούν θαλάσσιες ΝΑΤΟΥΡΑ, τα οποία θα υλοποιηθούν από το ΕΤΘΑ. Από την άλλη, το ΕΓΤΑΑ θα υλοποιήσει έργα που αφορούν οικοτουριστικές αναπτύξεις εκτός των περιοχών προστασίας των ΝΑΤΟΥΡΑ.

(β) Κλιματική Αλλαγή: Με τη συμβολή του Ταμείου Συνοχής θα επιδιωχθεί η βελτίωση της παρακολούθησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η εκτίμηση και διαχείριση των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή, καθώς και δράσεις προσαρμογής που σχετίζονται με τον τομέα του τουρισμού, της βιοποικιλότητας, της υγείας, της ενέργειας και τις υποδομές. Οι δράσεις μέσω του ΕΓΤΑΑ θα αφορούν κυρίως τον τομέα της γεωργίας, το έδαφος και τα δάση. Οι δράσεις που αφορούν την προστασία των δασών και την πρόληψη πυρκαγιών θα καλύπτονται μόνο από το ΕΓΤΑΑ.

(γ) Ύδατα: Μέσω του Ταμείου Συνοχής θα επιδιωχθεί η δημιουργία υποδομών για υγρά απόβλητα , η μείωση απωλειών από τα συστήματα μεταφοράς νερού για σκοπούς ύδρευσης και η αξιοποίηση του ανακυκλωμένου νερού για ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου και εμπλουτισμό των υδροφορέων, ενώ μέσω του ΕΓΤΑΑ θα προωθηθεί η επίλυση προβλημάτων που αφορούν την άρδευση (εξοικονόμηση νερού, βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση ύδατος και υποδομές μεταφοράς και αποθήκευσης νερού για κάλυψη των αναγκών άρδευσης).

Για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ΑΠΕ σε ΜΜΕ, το ΕΤΠΑ θα συγχρηματοδοτήσει επενδύσεις σε ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με εξαίρεση το γεωργικό τομέα τον οποίο θα καλύψει το ΕΓΤΑΑ. Η προώθηση χρήσης ΑΠΕ σε ότι αφορά την ηλιακή ενέργεια στον γεωργικό τομέα θα καλύπτεται μόνο από το ΕΓΤΑΑ. Το ΕΤΘΑ θα στηρίξει παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στα αλιευτικά σκάφη και την υδατοκαλλιέργεια.

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό και στρατηγική παρακολούθηση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης έχει συσταθεί Συντονιστική Επιτροπή Σχεδιασμού και Στρατηγικής Παρακολούθησης.

Συμπληρωματικότητα των Ταμείων σε θεματικές ενότητες

Μεταξύ των Προγραμμάτων εντοπίζονται τομείς/θεματικές ενότητες οι οποίοι παρουσιάζουν δυνατότητες συνέργειας και συμπληρωματικότητας. Για παράδειγμα, το ΕΚΤ θα συγχρηματοδοτήσει παρεμβάσεις επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας που θα στηριχθούν από το ΕΤΠΑ, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ. Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων της οικονομίας θα προωθηθεί μέσω παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ. Η επίτευξη του στόχου της εξοικονόμησης ενέργειας θα προωθηθεί τόσο μέσω παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ όσο και μέσω του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ.

Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει σε 9 από τους 11 Θεματικούς Στόχους του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης, ενώ το ΕΤΘΑ υποστηρίζει παρεμβάσεις σε 4 από τους 11 Θεματικούς Στόχους. Για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών συνδράμουν όλα τα ΕΔΕΤ. Στον αγροτικό τομέα και σε αγροτικές περιοχές τα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ) συμβάλλουν στην ενίσχυση επιχειρήσεων (από κοινού με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία), στην Ε&Τ, στις ΤΠΕ, στις μεταφορές, στην ενίσχυση και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, στην καταπολέμηση του αποκλεισμού και στη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης. Το Ταμείο Συνοχής συμβάλλει στη διαχείριση της κλιματικής αλλαγής και του νερού. Παράλληλα το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ χρηματοδοτούν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.

Συμπληρωματικότητα μεταξύ 1ου και 2ου πυλώνα της ΚΑΠ

Σε ότι αφορά τη διαχείριση των παρεμβάσεων, θα διασφαλιστεί η συνέργεια του πυλώνα 1 της ΚΑΠ (άμεσες ενισχύσεις και πρασίνισμα) με την 4η και 5η προτεραιότητα του πυλώνα 2 της ΚΑΠ και των ΚΟΑ – Νέων γεωργών του πυλώνα 1 με την προτεραιότητα 2 του πυλώνα 2 της ΚΑΠ. Ο συντονισμός των παρεμβάσεων, η παρακολούθηση και η συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της ΚΑΠ, θα διασφαλιστεί μέσω της αξιοποίησης των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών.

Οι περιβαλλοντικές υποχρεώσεις που αφορούν τον 1ο Πυλώνα (πολλαπλή συμμόρφωση, πρασίνισμα, ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπ/τικών προϊόντων και άλλες εθνικές νομοθεσίες) αποτελούν τη βάση εκκίνησης (baseline) για τα εκταρικά μέτρα του Πυλώνα 2. Ειδικότερα όσον αφορά τη συνέργεια του πρασινίσματος που προβλέπει ο Πυλώνας 1 με τις αγροπεριβαλλοντικές δράσεις του Πυλώνα 2, αυτή θα διέπεται από τα όσα προβλέπει το άρθρο 43 του Κανονισμού 1307/2013, αναφορικά με τις ισοδύναμες πρακτικές. Για το Καθεστώς των νέων γεωργών του Πυλώνα 1 θα ακολουθηθούν τα ίδια κριτήρια επιλεξιμότητας με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013

Πιο κάτω γίνεται αναφορά στις σημαντικές διευθετήσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο του 1ου πυλώνα και οι οποίες επιδρούν στην υλοποίηση του 2ου πυλώνα:

Ενεργοί γεωργοί – Active farmer (άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013-): Δεν χορηγούνται άμεσες ενισχύσεις άνω των €5.000, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή σε ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων που διευθύνουν αερολιμένες, σιδηροδρομικές εταιρείες, δίκτυα ύδρευσης, κτηματομεσιτικές εταιρείες, γήπεδα και υπαίθριους χώρους ψυχαγωγίας. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014).

Ελάχιστες προϋποθέσεις για τη λήψη άμεσων ενισχύσεων (άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013): Κατώτατο όριο επιλέξιμης έκτασης για την Κύπρο τα 0,3 εκτάρια (Κοινοποίηση στην ΕΕ πριν την εφαρμογή του νέου Κανονισμού των Άμεσων Πληρωμών).

Μείωση Ενισχύσεων – Capping (Άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013):

α) Εφαρμογή ποσοστού μείωσης 5% για το μέρος του ποσού των ενισχύσεων που υπερβαίνει τις €150.000 και

β) Ο υπολογισμός του εκτιμώμενου ποσού των μειώσεων, για τα έτη 2015 – 2019, το οποίο πρέπει να κοινοποιηθεί, θα υπολογιστεί από τον ΚΟΑΠ. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014)
Ευελιξία μεταξύ πυλώνων (Άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013): Μη εφαρμογή της πρόνοιας αυτής επί του παρόντος. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014)

Καθεστώς Ενιαίας Στρεμματικής Ενίσχυσης – SAPS (Άρθρα 36 και 37 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013):
Συνέχιση του SAPS μέχρι το 2020. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014)

Αναδιανεμητική ενίσχυση (Άρθρα 41-42 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013): Μη εφαρμογή της πρόνοιας αυτής. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014)

Ενίσχυση περιοχών με φυσικούς περιορισμούς/μειονεκτικές περιοχές (Άρθρα 48-49 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013): Δεν αναμένεται να εφαρμοστεί η πρόνοια αυτή. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014)

Ενίσχυση για γεωργούς νεαρής ηλικίας (Άρθρα 50-51 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013): η ενίσχυση που χορηγείται σε νεαρούς γεωργούς (ηλικίας μέχρι 40 ετών) που δημιουργούν για πρώτη φορά γεωργική εκμετάλλευση ως επικεφαλής της εκμετάλλευσης ή που έχουν ήδη εγκατασταθεί κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της πρώτης υποβολής αίτησης, πρέπει να αυξηθεί κατά μια επιπλέον ενίσχυση (25% της εθνικής μέσης ενίσχυσης ανά εκτάριο) που καταβάλλεται για μέγιστη περίοδο 5 ετών. Η σχετική χρηματοδότηση ανέρχεται σε ποσοστό μέχρι 2% του εθνικού φακέλου κονδυλίου και είναι υποχρεωτική για όλα τα κράτη μέλη. Το μέτρο αυτό λειτουργεί συμπληρωματικά με το μέτρο για την ενίσχυση πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών στα πλαίσια του ΠΑΑ. Εκτιμώμενο ποσοστό μέχρι 1%. (Κοινοποίηση στην ΕΕ μέχρι 1/8/2014)

Καθεστώς μικροκαλλιεργητών (Άρθρα 61-65 του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013): Δεν αναμένεται να εφαρμοστεί η πρόνοια για τις μικρές εκμεταλλεύσεις.

14.1.2. Where a Member State has opted to submit a national programme and a set of regional programmes as referred to in Article 6(2) of Regulation (EU) No 1305/2013, information on complementarity between them

Στην Κύπρο θα εφαρμοστεί μόνο ένα εθνικό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και καθόλου περιφερειακά προγράμματα.

14.2. Where relevant, information on the complementarity with other Union instruments, including LIFE

Στα πλαίσια της προγραμματικής διαδικασίας θα γίνει προσπάθεια εντοπισμού, καταγραφής και ενδεχομένως σχεδιασμού για περαιτέρω αξιοποίηση τυχόν συνεργειών/συμπληρωματικότητας της δράσης των Ταμείων με άλλα κοινοτικά ή και εθνικά χρηματοδοτικά μέσα/εργαλεία.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις, στις οποίες εντοπίζονται προκαταρκτικά δυνατότητες/πιθανότητες συνέργειας:

- Ορίζοντας 2020 – εξετάζεται σε εθνικό επίπεδο το ενδεχόμενο παροχής κινήτρων στην ερευνητική κοινότητα για συμμετοχή τους σε δραστηριότητες του προγράμματος Horizon 2020 μέσω διαδοχικής χρηματοδότησης (sequential funding) δράσεων που αποτελούν συνέχεια του έργου που εγκρίθηκε από τον Ορίζοντα 2020 (π.χ. αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων του έργου). Ειδικά για τις δράσεις ERC Starting Grant και Marie Skłodowska-Curie, μελετάται το ενδεχόμενο χρηματοδότησης προτάσεων που θα λάβουν υψηλή βαθμολογία στο τελικό στάδιο αξιολόγησης με την οποία η πρόταση κρίνεται επιλέξιμη για χρηματοδότηση, αλλά λόγω εξάντλησης του προϋπολογισμού δεν θα τύχει χρηματοδότησης από τα εν λόγω προγράμματα. Πρόσθετα, θα εξεταστεί η δυνατότητα ενίσχυσης της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτικά κεφάλαια, μέσω του Horizon 2020, για επενδύσεις στη καινοτομία, ενισχύοντας έτσι τις δράσεις των Ταμείων για στήριξη της επιχειρηματικής καινοτομίας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των ΜΜΕ.

Πρόγραμμα LIFE - Για να διασφαλιστεί η απαιτούμενη συμπληρωματικότητα, υπάρχει εμπλοκή και συνεργασία, από τα πρώτα στάδια της έναρξης της διαδικασίας ετοιμασίας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, μεταξύ του Τμήματος Περιβάλλοντος που είναι η αρμόδια αρχή στην Κύπρο και της Εθνικής Αρχής Προγραμματισμού. Η συνεργασία αυτή αποσκοπεί στην προώθηση χρηματοδότησης δράσεων στα πλαίσια Έργων με ολοκληρωμένη προσέγγιση ή δράσεων που υποστηρίζουν τη χρήση λύσεων, μεθόδων και προσεγγίσεων που αναπτύσσονται στα πλαίσια του Προγράμματος LIFE.

- Προγράμματα Leonardo da Vinci, Erasmus etc στους τομείς της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης –θα εξεταστούν τυχόν συνέργειες (ειδικά για ενίσχυση των δράσεων για τους νέους).
- Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα COSME – θα εξεταστούν τυχόν δυνατότητες συμπληρωματικότητας με τις δράσεις των Ταμείων για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των ΜΜΕ, μέσα από την προώθηση αξιοποίησης του εν λόγω εργαλείου από τον επιχειρηματικό κόσμο για βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτικά κεφάλαια.
- Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress – θα εξεταστούν τυχόν δυνατότητες συμπληρωματικότητας/συνέργειας με τις δράσεις των Ταμείων για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με έμφαση, μεταξύ άλλων, στις ευαίσθητες ομάδες εργαζομένων (π.χ. γυναίκες και νεανική επιχειρηματικότητα), στις επιχειρήσεις που προάγουν την κοινωνική οικονομία καθώς και στις νεοσύστατες επιχειρήσεις, μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης τους στη χρηματοδότηση.
- Συμπληρωματικά στις παρεμβάσεις για στήριξη των ΜΜΕ αναμένεται να συμβάλει και η απόφαση της Κυπριακής Κυβέρνησης για δημιουργία ενός Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας το οποίο θα στοχεύει στην ενίσχυση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτικά κεφάλαια μέσα από την εφαρμογή χρηματοοικονομικών εργαλείων.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013, μέσα από την υπογραφή δύο Συμφωνιών Παραχώρησης Δανείων ύψους €200.000.000 και €100.000.000 τον Ιούλιο του 2012 και τον Απρίλιο του 2013 αντίστοιχα, για

κάλυψη μέρους της εθνικής συνεισφοράς στην εφαρμογή των Προγραμμάτων. Η πιθανότητα περαιτέρω συνεργασίας με την ΕΤΕπ θα επιδιωχθεί και κατά τη νέα προγραμματική περίοδο.

15. PROGRAMME IMPLEMENTING ARRANGEMENTS

15.1. The designation by the Member State of all authorities referred to in Regulation (EU) No 1305/2013 Article 65(2) and a summary description of the management and control structure of the programme requested under Regulation (EU) No 1303/2013 Article 55(3)(i) and arrangements under Regulation (EU) No 1303/2013 Article 74(3)

15.1.1. Authorities

Authority	Name of the authority	Head of the authority	Address	Email
Managing authority	Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment	Olympia Stylianou	Louki Akrita, 1411, Nicosia, Cyprus	perm.sec@moa.gov.cy
Certification body	Grand Thornton	Charis Louca	41-49, Agiou Nicolaou Str. Nimeli Court Block C Egkomi 2408 PO Box 23907 1687 Nicosia Cyprus	charalambos.louca@cy.gt.com
Accredited paying agency	Cyprus Agricultural Paying Organization	Costas Petrides	Michail Koutsofta 20, 2000, Nicosia, Cyprus	commissioner@capo.gov.cy

15.1.2. Summary description of the management and control structure of the programme and arrangements for the independent examination of complaints

15.1.2.1. Management and control structure

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος ως η αρμόδια εθνική αρχή για την πολιτική της αγροτικής ανάπτυξης στην Κύπρο είναι υπεύθυνο για τον καθορισμό των οργάνων που περιγράφονται στο άρθρο 65 του Κανονισμού 1305/2013 ως ακολούθως:

Διαχειριστική Αρχή

Ως Διαχειριστική Αρχή ενεργεί το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος. Όπως προβλέπεται από το άρθρο 66 του Κανονισμού 1305/2013 η Διαχειριστική Αρχή είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του προγράμματος με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο.

Ορισμένες από τις αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής μπορούν να εκχωρηθούν με γραπτή συμφωνία σε άλλες διοικητικές υπηρεσίες. Σε κάθε περίπτωση, η ευθύνη έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παραμένει στη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ 2007-2013.

Οργανισμός Πληρωμών

Ως Οργανισμός Πληρωμών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ορίζεται ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ). Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του καθορίζονται στο άρθρο 7 του Κανονισμού 1306/2013. Ο ΚΟΑΠ διαπιστεύθηκε χωρίς όρους στις 27 Φεβρουαρίου του 2005 από την Αρμόδια Αρχή Διαπίστευσης, τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών παρέχει επαρκή εγγύα για το ότι:

α) η επιλεξιμότητα των αιτήσεων, η διαδικασία χορήγησης των ενισχύσεων καθώς και η συμφωνία τους προς τους κοινοτικούς κανόνες πριν από την εντολή πληρωμής, ελέγχονται.

β) εφαρμόζεται η νομιμότητα και κανονικότητα των πληρωμών καθώς και κατάλληλη λογιστική καταχώρηση τούς

γ) διενεργούνται οι έλεγχοι που προβλέπονται από την κοινοτική νομοθεσία.

δ) τα απαιτούμενα έγγραφα υποβάλλονται εντός των προθεσμιών και στη μορφή που προβλέπεται από τους κοινοτικούς κανόνες.

ε) τα έγγραφα είναι προσπελάσιμα και διατηρούνται με τρόπο που διασφαλίζει την πληρότητα, την εγκυρότητα και την αναγνωσιμότητα τους διαχρονικά, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εγγράφων υπό την έννοια των κοινοτικών κανόνων.

Όργανο Πιστοποίησης

Ως Όργανο Πιστοποίησης έχει οριστεί η Grand Thornton.

Αρμόδια αρχή διορισμού του Οργάνου Πιστοποίησης είναι το Όργανο Διαπίστευσης που στην περίπτωση της Κύπρου είναι ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Ανάθεση αρμοδιοτήτων στις Μονάδες Εφαρμογής

Μέρος των αρμοδιοτήτων της Διαχειριστικής Αρχής και του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) ανατίθενται σε ειδικές μονάδες που κρίνονται κατάλληλες για την εφαρμογή των Μέτρων. Με την ανάθεση των σχετικών καθηκόντων οι Μονάδες Εφαρμογής προκηρύσσουν τα μέτρα, πάντοτε με συνεννόηση με την ΔΑ και τον Οργανισμό Πληρωμών, συλλέγουν τις αιτήσεις που υποβάλλονται, αξιολογούν τις αιτήσεις, διενεργούν τους απαιτούμενους ελέγχους και υποβάλλουν στον Οργανισμό Πληρωμών τα αιτήματα πληρωμής των δικαιούχων. Οι ενημερωτικοί οδηγοί και τα εγχειρίδια που συνοδεύουν τις προκηρύξεις αποστέλλονται στην Διαχειριστική Αρχή πριν από κάθε προκήρυξη και λαμβάνεται η εκ των προτέρων σύμφωνη γνώμη. Παράλληλα, συμβάλλουν στη διαμόρφωση αποφάσεων που αφορούν τη διαχείριση των Μέτρων (αριθμός προκηρύξεων, συλλογή δεδομένων παρακολούθησης και αξιολόγησης κ.τ.λ.). Σε κάθε περίπτωση, η ευθύνη έναντι της Επιτροπής με βάση το Άρθρο 66 του Κανονισμού 1305/2013 και το Άρθρο 7 (1) του Κανονισμού 1306/2013 παραμένει στη Διαχειριστική Αρχή και στον Οργανισμό Πληρωμών αντίστοιχα.

15.1.2.2. Arrangements for the independent examination of complaints

Έχει καθοριστεί ανεξάρτητη διαδικασία διερεύνησης παραπόνων και αυτή ισχύει και εφαρμόζεται ήδη με επιτυχία στις Επιτροπές Ενστάσεων για όλα τα Μέτρα. Ειδικά στα εκταρικά μέτρα του ΠΑΑ είναι κατοχυρωμένο το δικαίωμα επανεξέτασης μιας αίτησης, ενώ είναι και θεσμοθετημένη η διαδικασία παραλαβής ενστάσεων σε περίπτωση που ο αιτητής δεν ικανοποιηθεί από την έκβαση του πρώτου αιτήματος του (της επανεξέτασης). Παρέχονται δηλαδή δύο επίπεδα διαχείρισης των παραπόνων των αιτητών, εκείνο της επανεξέτασης και εκείνο της ένστασης. Η ένσταση εξετάζεται από διαφορετικά άτομα

από αυτά που απόρριψαν αρχικά το αίτημα επανεξέτασης.

Τονίζεται επίσης ότι σε όλες τις περιπτώσεις ο αιτητής έχει τη δυνατότητα μέσω και εθνικής νομοθεσίας να καταφύγει στην δικαιοσύνη (δικαστική διαδικασία) εφόσον το επιθυμεί εντός 75 ημερών από την ημερομηνία ενημέρωσης του αιτητή για την έκβαση της αίτησης του ή της ένστασης του.

15.2. The envisaged composition of the Monitoring Committee

Κατά τη διαμόρφωση των κανόνων συμμετοχής των μελών στην Επιτροπή Παρακολούθησης, έχει ληφθεί υπόψη η ανάγκη συμπερίληψης των βασικών φορέων που εμπλέκονται στην πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης και έχουν εμπλακεί στον καταρτισμό του Προγράμματος. Παράλληλα, επιδιώκεται η προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και η αποφυγή των διακρίσεων. Στα μέλη περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες εταίρων:

1. αρμόδιες τοπικές και άλλες δημόσιες αρχές
2. οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι
3. φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών

Πρόεδρος

Η Προεδρία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης ασκείται από τον εκάστοτε Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Μέλη

1. Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
2. Προϊστάμενος Γραμματείας Διαχειριστικής Αρχής ΠΑΑ
3. Εκπρόσωπος Τμήματος Γεωργίας
4. Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
5. Εκπρόσωπος Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης
6. Εκπρόσωπος Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
7. Εκπρόσωπος Υπουργείου Εσωτερικών
8. Εκπρόσωπος Υπουργείου Δικαιοσύνης – Εθνικός Μηχανισμός για τα δικαιώματα της γυναίκας
9. Εκπρόσωπος Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών
10. Εκπρόσωπος Τμήματος Δασών
11. Εκπρόσωπος του Τμήματος Περιβάλλοντος
12. Εκπρόσωπος του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων
13. Εκπρόσωπος Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού
14. Εκπρόσωπος Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών
15. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

16. Εκπρόσωπος Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως.
17. Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
18. Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων
19. Εκπρόσωπος Ένωσης Δήμων Κύπρου
20. Εκπρόσωπος Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου
21. Εκπρόσωπος Π.Ο.Α « ΑΓΡΟΤΙΚΗ»
22. Εκπρόσωπος Ένωσης Κυπρίων Αγροτών
23. Εκπρόσωπος Παναγροτικού Συνδέσμου Κύπρου
24. Εκπρόσωπος ΠΕΚ (Παναγροτική Ένωση Κύπρου)
25. Εκπρόσωπος Ευρωπαϊκού
26. Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών και Οικολογικών Οργανώσεων Κύπρου
27. Εκπρόσωπος της Ένωσης Γεωπόνων Κύπρου
28. Εκπρόσωπος των Ομάδων Τοπικής Δράσης

Επίσης κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι δυνατό να προσκαλούνται, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων καθώς και εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και σχετικά θέματα.

15.3. Provisions to ensure that the programme is publicised, including through the National Rural Network, making reference to the information and publicity strategy, which describes the information and publicity arrangements for the programme in more detail, referred to in Article 13 of this Regulation

Η Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) είναι υπεύθυνη για την ετοιμασία και τη συγγραφή της «στρατηγικής της επικοινωνίας» την οποία και θα καταθέσει στην Επιτροπή Αξιολόγησης εντός 6 μηνών από την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020. Είναι επίσης υπεύθυνη να ενημερώνει για την πρόοδο υλοποίησης της στρατηγικής αυτής την Επιτροπή, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Θα ενημερώνει παράλληλα για την ανάλυση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης και τις ενέργειες επικοινωνίας που προγραμματίζονται να υλοποιηθούν το επόμενο έτος. Για την υλοποίηση της στρατηγικής απαιτείται η συνεργασία με την Ομάδα Διαχείρισης του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) και η χρησιμοποίηση των δομών δικτύωσης του ΕΑΔ.

Κύριος στόχος της στρατηγικής αυτής είναι η ευρύτερη δυνατή ενημέρωση για τις ευκαιρίες που προσφέρει το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και η καλύτερη απορρόφηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων. Επιδιώκεται μέσω κατάλληλων μεθόδων διάχυσης της πληροφόρησης, η ευαισθητοποίηση των δικαιούχων του Προγράμματος και των εμπλεκόμενων φορέων της Αγροτικής Ανάπτυξης, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα και του ευρύτερου κοινού, σχετικά με τους σκοπούς του Προγράμματος και τα αποτελέσματα εφαρμογής του.

Η ενημέρωση όλων των πολιτών μέσω του Σχεδίου Επικοινωνίας που θα εφαρμοστεί, συμβάλλει στην υλοποίηση της πολιτικής της Αγροτικής Ανάπτυξης που εφαρμόζει η Κύπρος και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα για την ενημέρωση των αγροτών προγραμματίζεται η δημιουργία Κέντρου Εξυπηρέτησης του

Αγρότη (ΚΕΑ) το οποίο, μεταξύ άλλων αρμοδιοτήτων, θα προωθεί την ενημέρωση για όλα τα θέματα που σχετίζονται με το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Η στρατηγική της επικοινωνίας, είναι το σύνολο των ενεργειών δημοσιότητας και των μεθόδων προβολής που θα εφαρμοστούν, με σκοπό την καλύτερη πληροφόρηση του κοινού για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020. Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του ΠΑΑ 2007-2013, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία, τα συμπεράσματα από την SWOT ανάλυση και οι άξονες προτεραιότητας στους οποίους στηρίζεται η νέα αγροτική πολιτική, αποτελούν τους παράγοντες πάνω στους οποίους βασίστηκε η διαμόρφωση αυτής της στρατηγικής.

Συγκεκριμένα η στρατηγική θα επικεντρωθεί στην ενημέρωση τριών βασικών κατηγοριών αποδεκτών.

Κατ' αρχήν, η ΔΑ θα ενημερώσει και θα εμπλέξει ενεργά το σύνολο των αρμόδιων εθνικών αρχών του δημόσιου τομέα που σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με την εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα η στρατηγική επικοινωνίας σκοπό έχει την εύρεση και καταγραφή των ατόμων τα οποία θα είναι υπεύθυνα να επιλύουν απορίες και ερωτήματα του κοινού σχετικά με το ΠΑΑ.

Η δεύτερη κατηγορία αποδεκτών είναι οι πιθανοί δικαιούχοι του ΠΑΑ, οι οποίοι θα ενημερώνονται σχετικά με, τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και την προκήρυξη των μέτρων, τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν όπως αυτές έχουν οριστεί από τις δημόσιες αρχές για τη χρηματοδότηση, την περιγραφή των διαδικασιών που ακολουθούνται για την εξέταση των αιτήσεων και τη σειρά ενεργειών η οποία απαιτείται σε περίπτωση ενστάσεων.

Τέλος μέσω της στρατηγικής θα παρέχεται ενημέρωση και στο ευρύ κοινό. Συγκεκριμένα, θα δίνονται γενικές πληροφορίες για το περιεχόμενο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, την έγκρισή του και τις πιθανές τροποποιήσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα επιτεύγματα από την εφαρμογή και την προσφορά του στις επιδιώξεις και τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα και από τις Συμπράξεις Καινοτομίας.

Οι αποδέκτες θα χωριστούν πέραν των τριών κατηγοριών και σε ομάδες-στόχους (target groups), ανάλογα με τα κοινωνικοοικονομικά στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν και την ενασχόλησή τους με το Πρόγραμμα και γενικά την Αγροτική Ανάπτυξη. Στις ομάδες-στόχους, θα περιλαμβάνονται οι αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι νέοι γεωργοί, ομάδες παραγωγών, μεταποιητές, Ομάδες Τοπικής Δράσης, βιοκαλλιεργητές, πιστοποιημένοι φορείς, κτηνοτρόφοι, ερευνητές, μαθητές, καταναλωτές και άλλες ομάδες.

Για την εφαρμογή του σχεδίου επικοινωνίας που θα υλοποιήσει το ΕΑΔ σε συνεργασία με τη ΔΑ, θα χρησιμοποιηθούν οι υπάρχουσες δομές του Δικτύου. Αποδέκτες των μηνυμάτων θα είναι μεταξύ άλλων και τα Μέλη του Δικτύου τα οποία είναι οργανωμένα σύνολα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την αγροτική ανάπτυξη. Η στρατηγική της επικοινωνίας, θα βασίζεται και σε έρευνα που θα διεξαχθεί μεταξύ των Μελών του ΕΑΔ σχετικά με την ποιότητα της πληροφόρησης που είχαν για το ΠΑΑ 2007-2013 και τις προσδοκίες τους για την νέα Προγραμματική Περίοδο. Ανάλογα με την περίπτωση, ενδέχεται να αξιοποιηθούν από το Δίκτυο και εξωτερικοί συνεργάτες για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου επικοινωνίας.

Η επικοινωνία θα πρέπει να γίνεται σε γλώσσα απλή και εύκολα κατανοητή από τους αποδέκτες των μηνυμάτων, ενώ το ενημερωτικό υλικό που θα διατίθεται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή να έχει ως στόχο την έγκαιρη, άμεση και τεκμηριωμένη πληροφόρηση σχετικά με την εφαρμογή του ΠΑΑ. Οι δράσεις επικοινωνίας θα πρέπει να έχουν μία συνοχή και συνέχεια και να εφαρμόζονται σε όλη τη διάρκεια

υλοποίησης του Προγράμματος και για όλα τα Μέτρα του.

Για τη σωστή και άμεση ενημέρωση του κοινού, απαραίτητη είναι η δημιουργία και λειτουργία μίας ιστοσελίδας μέσω της οποίας θα κοινοποιούνται οι απαραίτητες πληροφορίες για τα Μέτρα του Προγράμματος. Η ιστοσελίδα θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και δυνατότητα γρήγορης σύνδεσης με άλλες ιστοσελίδες που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα.

Το σχέδιο επικοινωνίας που θα εφαρμοστεί καθώς και η στρατηγική της επικοινωνίας έχουν στόχους ποσοτικά και ποιοτικά μετρήσιμους, γεγονός που θα καθιστά δυνατή τη συνεχή αξιολόγησή τους σε όλη τη διάρκεια του Προγράμματος. Η ΔΑ έχει καθήκον να ενημερώνει την Επιτροπή Αξιολόγησης τουλάχιστον μία φορά ανά έτος για την πρόοδο της εφαρμογής της στρατηγικής της επικοινωνίας τη. Η στρατηγική ενδέχεται να τροποποιηθεί όπου αυτό καθίσταται αναγκαίο και σύμφωνα με την ετήσια αξιολόγηση της εφαρμογής της. Θα εφαρμόζεται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο πληροφόρησης το οποίο θα αξιολογείται και θα αναδιαμορφώνεται ανάλογα. Στο σχεδιασμό της στρατηγικής έχει ληφθεί υπόψη και το γεγονός πως η τεχνολογία μεταβάλλεται και εξελίσσεται και εμφανίζονται συνεχώς νέοι δίοδοι επικοινωνίας. Η ΔΑ και το ΕΑΔ θα πρέπει να είναι έτοιμοι να αναπροσαρμόζουν τα σχέδια και τις μεθόδους τους, ανάλογα και με τις καινοτομίες που δέχεται και εφαρμόζει η νέα τεχνολογία και η κοινωνία.

Με τη στρατηγική της επικοινωνίας θα ενημερώνεται επίσης το κοινό για τις επιτυχημένες εφαρμογές και τα παραδείγματα των «Καλών Πρακτικών» που αναδεικνύουν τη χρησιμότητα της αξιοποίησης της χορηγίας που λαμβάνεται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Η στρατηγική για να είναι επιτυχημένη, θα στοχεύει και στη συνεργασία μεταξύ των διάφορων αγροτικών εταίρων και στη δημιουργία δικτύων για καλύτερη διάχυση της πληροφόρησης και της γνώσης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πρωταρχικός σκοπός της στρατηγικής της επικοινωνίας είναι να διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία της πληροφόρησης που τυγχάνουν οι δικαιούχοι. Είναι για το λόγο αυτό απαραίτητη η εδραίωση μίας αμφίδρομης πληροφόρησης μεταξύ δικαιούχων και Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος. Επιδίωξη είναι όπως οι δικαιούχοι είναι ενεργοί κοινωνοί των μηνυμάτων της εφαρμογής του Προγράμματος και όχι μόνο παθητικοί αποδέκτες.

15.4. Description of mechanisms to ensure coherence with regard to local development strategies implemented under LEADER, activities envisaged under the co-operation measure referred to in Article 35 of Regulation (EU) No 1305/2013, the basic services and village renewal in rural areas measure referred to in Article 20 of that Regulation, and other ESI Funds

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 14

Λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις αγροτικές περιοχές όσον αφορά τους κάτοικους οι οποίοι μεταναστεύουν σε αστικές περιοχές αναζητώντας ευκαιρίες επανακατάρτισης, οι ΟΤΔ καλούνται να κινητοποιήσουν τον τοπικό τους πληθυσμό με την ενασχόληση του σε διαφοροποιημένες γεωργικές δραστηριότητες.

Οι ΟΤΔ μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου τους, είναι σε θέση να γνωρίζουν τόσο τις δυνατότητες όσο και τις ανάγκες της περιοχής παρέμβασης τους και να εντοπίσουν θέματα τα οποία θα μπορούσαν να παρουσιαστούν σε εκπαιδεύσεις, κύκλους μαθημάτων, σεμιναρίων, κτλ, παρέχοντας προς τον τοπικό πληθυσμό ίσες ευκαιρίες αξιοποίησης. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται ο περαιτέρω εδαφικός αποκλεισμός

των μειονεκτικών περιοχών.

Μέσω της Πρωτοβουλίας LEADER και συγκεκριμένα βασιεί του Άρθρου 14, πρόκειται να χρηματοδοτηθούν δράσεις εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, απόκτησης δεξιοτήτων, δράσεις επίδειξης και ενημέρωσης για μη γεωργικές δραστηριότητες. Ανάλογες δράσεις θα εφαρμοστούν και μέσα από το οριζόντιο Άρθρο 14 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης» με τη διαφορά ότι τα θέματα θα αφορούν γεωργικές δραστηριότητες.

Επομένως, υπάρχει σαφής διαχωρισμός των παρεμβάσεων των δύο Μέτρων και για αυτό δεν απαιτείται η δημιουργία περαιτέρω μηχανισμών συντονισμού. Τέλος, τα δύο Μέτρα καλύπτουν διαφορετικές πτυχές των εκπαιδευτικών αναγκών του αγροτικού πληθυσμού και με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η μεταξύ τους συμπληρωματικότητα.

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 19

Το αγροτουριστικό πακέτο μπορεί να εμπλουτισθεί με ποικίλες δραστηριότητες, οι οποίες θα επιλεγούν από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μικροεπιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στις αγροτικές περιοχές και μέλη του γεωργικού νοικοκυριού, μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στη διατήρηση και σταθερότητα της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας στην ύπαιθρο και συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην ενθάρρυνση της παραμονής τους.

Στο πλαίσιο αυτό οι ΟΤΔ καλούνται να ενθαρρύνουν τον τοπικό πληθυσμό να διαφοροποιήσει τις δραστηριότητες του προς μη γεωργικές δραστηριότητες δίνοντας έτσι μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση στο φάσμα των δράσεων που αφορούν την ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων και ενισχύονται κάτω από τις πρόνοιες του Άρθρου 19. Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις οι οποίες σχετίζονται με τον τουρισμό της υπαίθρου/ αγροτουρισμό όπως η ίδρυση καταστημάτων λιανικής πώλησης, επισκέψιμων αγροκτημάτων κ.α αναμένεται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της αποψίλωσης και της έλλειψης θέσεων εργασίας στις απομακρυσμένες και ορεινές αγροτικές περιοχές οι οποίες πλήττονται από ερημοποίηση.

Στα πλαίσια της εφαρμογής του οριζόντιου μέτρου για το Άρθρο 19, θα γίνει χρήση μόνο της δυνατότητας πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών.

Όπως διαφαίνεται από την πιο πάνω ανάλυση, οι δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται μέσω του Άρθρου 19, θα μπορούν να δημιουργήσουν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις συνδυάζοντας δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται μέσω του Άρθρου 20. Η συνέργεια η οποία υπάρχει μεταξύ των δύο άρθρων, θα συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές καθώς και την εξασφάλιση τουρισμού καθ' όλη την διάρκεια του έτους.

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 20

Η αποψίλωση του πληθυσμού στις περιοχές της υπαίθρου είναι ένα από τα σοβαρά προβλήματα που παρουσιάζονται. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας από τους στόχους των ΟΤΔ είναι η παραμονή των κατοίκων στην ύπαιθρο και η εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για αυτόν τον αγροτικό πληθυσμό, οι ΟΤΔ μέσω της πρωτοβουλίας LEADER θα μπορούν να ενισχύσουν την περιοχή παρέμβασης τους μέσω έργων τα οποία αφορούν βασικές υπηρεσίες και μέσω της ανάπλασης χωριών σε αγροτικές περιοχές.

Τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτούνται μέσω της προσέγγισης LEADER θα αφορούν δημόσια έργα χαμηλού προϋπολογισμού (με ύψος προϋπολογισμού μέχρι € 200.000), τα οποία ωστόσο θα αποδίδουν

προστιθέμενη αξία στην περιοχή. Δικαιούχοι για τα έργα αυτά είναι οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινότητες).

Αντίθετα στο Άρθρο 20 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές», τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτούνται, θα αφορούν δημόσια έργα μεγαλύτερης κλίμακας (με ύψος προϋπολογισμού μεγαλύτερο των €200.000). Για το λόγο αυτό ως δικαιούχοι του εν λόγω άρθρου ορίζονται, κατά κύριο λόγο, οι Επαρχιακές Διοικήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν αυτού του είδους τα έργα, τα οποία απαιτούν υψηλή τεχνογνωσία και στρατηγικό σχεδιασμό. Ως δικαιούχοι του μέτρου ορίζονται επίσης το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως καθώς και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τόσο το συνολικό ύψος επένδυσης, όσο και τους δικαιούχους, εξασφαλίζεται ο διαχωρισμός των δύο μέτρων και ως εκ τούτου, δεν απαιτείται καθορισμός περαιτέρω μηχανισμών συντονισμού. Εντούτοις, θα γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες από τη Διαχειριστική Αρχή προκειμένου να διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα μεταξύ έργων δημοσίου συμφέροντος, τα οποία θα υλοποιηθούν μέσω της Πρωτοβουλίας LEADER και αντίστοιχων έργων, τα οποία θα υλοποιηθούν μέσω του Άρθρου 20.

Μηχανισμός συντονισμού και συμπληρωματικότητα με το Άρθρο 35

Μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου οι Ομάδες Τοπικής Δράσης, μπορούν να εξετάσουν τις αδυναμίες και τα πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης, με σκοπό την αντιμετώπιση προβλημάτων και στην προβολή των δυνατοτήτων που παρουσιάζουν οι αγροτικές περιοχές.

Οι μορφές συνεργασίας οι οποίες θα χρηματοδοτούνται μέσω του οριζόντιου Μέτρου, θα αφορούν θέματα έρευνας, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, τοπικές αγορές, κ.α, σε αντίθεση με τις μορφές συνεργασίας οι οποίες θα χρηματοδοτούνται μέσω της πρωτοβουλίας Leader και θα αφορούν άλλα είδη συνεργασίας όπως ο εθελοντισμός, η προώθηση του τουρισμού της υπαίθρου και η προστασία του περιβάλλον.

Η ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων του ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, καθώς και οι δράσεις έρευνας, οι οποίες επίσης προνοούνται από το Άρθρο 35 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, θα χρηματοδοτηθούν από το οριζόντιο Μέτρο. Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλίζεται ο διαχωρισμός μεταξύ των δράσεων συνεργασίας των δύο Μέτρων.

Συνεπώς θα ληφθούν οι απαραίτητες ενέργειες από τη Διαχειριστική Αρχή ούτως ώστε να γίνονται διασταυρούμενοι έλεγχοι των προτεινόμενων δράσεων από τα αρχικά στάδια και να διασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα των δράσεων στα δύο Μέτρα.

Οι ΟΤΔ μπορούν να συμμετέχουν στο οριζόντιο μέτρο της Συνεργασίας ως μέλη των συνεργαζόμενων Ομάδων, ενώ στα πλαίσια του LEADER οι ΟΤΔ θα έχουν ρόλο Μονάδας Εφαρμογής και όχι δικαιούχου.

15.5. Description of actions to achieve a reduction of administrative burden for beneficiaries referred to in Article 27(1) of Regulation (EU) No 1303/2013

Ενδυνάμωση Διοικητικής Ικανότητας

Για την ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας των φορέων που εμπλέκονται στην διαχείριση, εφαρμογή και έλεγχο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, έχουν προωθηθεί και συνεχίζονται να προωθούνται μια σειρά από ενέργειες που σχετίζονται ιδιαίτερα με τη διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων, τα οποία στοχεύουν

στη βελτίωση των ικανοτήτων της Διαχειριστικής Αρχής, του Οργανισμού Πληρωμών και των Μονάδων Εφαρμογής. Αναφέρεται ως παράδειγμα η καθιέρωση της ετήσιας διοργάνωσης ειδικής ημερίδας για βελτίωση των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων στα θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης (focus group). Παράλληλα θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα σεμινάρια για τη βελτίωση των διοικητικών ικανοτήτων των ατόμων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του Προγράμματος είναι συνεχή (ανάπτυξη ικανοτήτων διοίκησης, ηγεσίας, εξυπηρέτησης κοινού, συνεργασία σε ομάδες, καλή γνώση ευρωπαϊκών θεμάτων κλπ). Μέρος των δράσεων καλύπτεται από το μέτρο της τεχνικής βοήθειας. Τέλος, η προσπάθεια για τη βελτίωση των διοικητικών ικανοτήτων των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) αναμένεται να συνεχιστεί και να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο, αφού αναγνωρίζεται ότι η επιτυχής υλοποίηση του Leader εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τις διοικητικές ικανότητες των ΟΤΔ.

Για τις παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) γίνονται προσπάθειες για μείωση του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους των διαφόρων μέτρων. Για το σκοπό αυτό λήφθηκαν υπόψη τα αποτελέσματα της παράλληλης αξιολόγησης του τρέχοντος Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, οι εισηγήσεις και οι απόψεις των οργανωμένων συνόλων που εκπροσωπούν ομάδες δικαιούχων οι οποίες λήφθηκαν στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης για την νέα προγραμματική περίοδο και κυρίως οι κατά καιρούς εισηγήσεις και υποδείξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περιλαμβανομένης και της ειδικής μελέτης που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία της Επιτροπής το 2011 με τίτλο «Study on administrative burden reduction associated with the implementation of certain Rural Development measures». Σημαντικό στοιχείο στην όλη προσπάθεια για μείωση του διοικητικού φόρτου αποτελεί και η πρόσφατη πρωτοβουλία της Επιτροπής για εντοπισμό και μείωση των σφαλμάτων (error rate) στην αγροτική ανάπτυξη.

Πιο κάτω αναφέρονται κάποια από τα βασικά σημεία που έχουν εντοπιστεί, τα οποία και εξετάζονται με τρόπο ώστε να βελτιωθούν κατά την υλοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:

- Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο οι αρμόδιες αρχές έχουν διενεργήσει αυξημένους ελέγχους σε ποσοστό και ένταση μεγαλύτερη από αυτή που ορίζουν οι κανονισμοί. Αναφέρεται ως παράδειγμα η διενέργεια ελέγχων σε ποσοστό 100% στα επενδυτικά μέτρα. Περαιτέρω υπάρχουν περιθώρια καλύτερης οργάνωσης των ελέγχων με τρόπο ώστε η όλη εργασία να πραγματοποιείται με πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο.
- Επανεξέταση όλων των επισυναπτόμενων, συνοδευτικών πιστοποιητικών, εγγράφων και βεβαιώσεων που συνοδεύουν μια αίτηση. Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας εξετάζεται: α) η χρησιμότητα του κάθε εγγράφου σε σχέση με την επένδυση, β) η δυνατότητα λήψης της πληροφόρησης με τρόπο πιο απλό και αν είναι δυνατόν χωρίς την εμπλοκή του δικαιούχου, γ) η μείωση της πολυπλοκότητας στην προσπάθεια του δικαιούχου για προσκόμιση εγγράφων. Οι δυνατότητες που παρέχει η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η διασύνδεση ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων εξετάζουν ιδιαίτερα.
- Η επέκταση της ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων για κάποια μέτρα του προγράμματός ενδέχεται να βοηθήσει περαιτέρω στη μείωση του διοικητικού φόρτου.
- Βελτίωση των κατευθυντήριων γραμμών που παρέχονται στους δικαιούχους και παροχή υποστήριξης στην προσπάθεια υποβολής αίτησης.
- Προώθηση, στο βαθμό που είναι επιτρεπτό και συμβατό με το κανονιστικό πλαίσιο, απλοποιημένης διαδικασίας για την παροχή επενδυτικής ενίσχυσης. Αξιοποίηση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της δυνατότητας τυποποιημένου κόστους (standardized costs, lump sums).
- Προσπάθεια ανασχεδιασμού των διαδικασιών και μείωσης των διεργασιών εκείνων που επιφέρουν διοικητικό κόστος και επιβάρυνση στους δικαιούχους χωρίς οποιαδήποτε προστιθέμενη αξία.

Αναφέρεται ως παράδειγμα η προσπάθεια βελτίωσης των διαδικασιών υλοποίησης του LEADER, το οποίο σύμφωνα με τα αποτελέσματα τόσο της παρακολούθησης όσο και της παράλληλης αξιολόγησης του ΠΑΑ, χρήζει άμεσου επανασχεδιασμού διαδικασιών, με σκοπό τη μείωση περιττών ενεργειών που δυσχεραίνουν την προσπάθεια ομαλής υλοποίησης των παρεμβάσεων.

- Δημιουργία Κέντρου Εξυπηρέτησης του Αγρότη

Καταληκτικά, αναφέρεται ότι καθοριστικής σημασίας παράγοντας για τη μείωση του διοικητικού φόρτου αποτελεί η ετοιμασία μέτρων τα οποία να έχουν εκ των προτέρων εξεταστεί από πλευράς λειτουργικότητας και απλότητας στην εφαρμογή τους. Αυτή η παράμετρος λήφθηκε σοβαρά υπόψη κατά το στάδιο του προγραμματισμού.

15.6. Description of the use of technical assistance including actions related to the preparation, management, monitoring, evaluation, information and control of the programme and its implementation, as well as the activities concerning previous or subsequent programming periods as referred to in Article 59(1) of Regulation (EU) No 1303/2013

Η χρήση της τεχνικής υποστήριξης στα πλαίσια του ΠΑΑ 2007-2013 ήταν ιδιαίτερα σημαντική και συχνά απαραίτητη για την ομαλή εφαρμογή του Προγράμματος. Ως εκ τούτου κρίνεται εκ των ων ουκ άνευ η αξιοποίησή της και κατά την περίοδο 2014-2020.

Η Τεχνική Υποστήριξη μπορεί να αξιοποιηθεί για σκοπούς διασφάλισης της ορθής υλοποίησης και στήριξης των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς και του τομέα παραγωγής γεωργικών προϊόντων, μεταποίησης και προώθησης αυτών, με στόχο την ορθότερη και αποδοτικότερη παρακολούθηση των δράσεων και τη συντονισμένη εφαρμογή και αξιολόγηση του Προγράμματος. Παράλληλα η συμβολή της στην χρηματοδότηση των δαπανών λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και του σχεδίου δράσης του κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη. Μέσω της Τεχνικής Υποστήριξης χρηματοδοτείται και το επικοινωνιακό πλάνο το οποίο εφαρμόζεται για σκοπούς συντονισμένης δημοσιότητας και πληροφόρησης γενικά αλλά και καλύτερης ενημέρωσης του κοινού για τα μέτρα του ΠΑΑ. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην αρτιότερη ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, χωρίς παράλληλα να παραγκωνίζεται και η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού για τη συμβολή του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου στην περαιτέρω ενίσχυση και ανάπτυξη του πρωτογενούς και γενικότερα του αγροδιατροφικού τομέα και της Αγροτικής Ανάπτυξης.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι μΜέσα από την Τεχνική Υποστήριξη γίνεται δυνατή η χρηματοδότηση των εξωτερικών αξιολογήσεων που απαιτούνται για το Πρόγραμμα, ενώ μπορούν να καλυφθούν δαπάνες ετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης των μέτρων τα οποία είναι αναγκαία για την υλοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς και ορισμένες δαπάνες της Αρχής Διαχείρισης του Προγράμματος που στοχεύουν στη διασφάλιση της αποδοτικής διαχείρισής του και είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με αυτή. Πέραν τούτην συμβάλλει στη δημιουργία κατάλληλων δομών μεταξύ αρμόδιων αρχών, μονάδων εφαρμογής και δικαιούχων των διαφόρων μέτρων του Προγράμματος προκειμένου να μειωθεί το διοικητικό κόστος που επιβαρύνει τους δικαιούχους, η ετοιμασία και υποβολή αίτησης καθώς και η συμμετοχή σε ένα μέτρο.

Μέσω Τεχνικής Υποστήριξης καλύπτονται δαπάνες σχετικές με την προετοιμασία, τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή του Προγράμματος και παρέχεται η δυνατότητα διεξαγωγής των απαραίτητων αξιολογήσεων των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένης της εκ των Υστέρων

Αξιολόγησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 και της εκ των Προτέρων Αξιολόγησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της έκτης προγραμματικής περιόδου. Επιπλέον μπορούν να χρηματοδοτηθούν δαπάνες δημοσιότητας και πληροφόρησης του κοινού για το Πρόγραμμα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η καλύτερη εφαρμογή του Προγράμματος και η ασφάλεια διεξαγωγής των απαραίτητων ελέγχων επί των αιτήσεων, η τεχνική υποστήριξη καλύπτει και την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη διασύνδεση ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης, τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά και απαραίτητα και για σκοπούς ορθής παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.

Η Τεχνική Υποστήριξη μπορεί να αξιοποιηθεί και για χρηματοδότηση εμπειρογνομόνων, διεξαγωγή μελετών και ημερίδων με σκοπό στην επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των μέτρων αλλά και για μεταφορά γνώσης όσον αφορά στην αρτιότερη εφαρμογή του προγράμματος. Ακόμη η διεξαγωγή ανοικτών στο κοινό ημερίδων βοηθά στην περαιτέρω εμπέδωση των μέτρων του προγράμματος και των προνοιών τους καθώς και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται στα πλαίσια του κάθε μέτρου.

Τέλος, μπορούν να χρηματοδοτηθούν και άλλες δράσεις οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα, δεν αφορούν διοικητικές δαπάνες και αποσκοπούν στην ορθολογικότερη, αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Προγράμματος αλλά και ευρύτερα της αγροτικής ανάπτυξης.

Όσον αφορά στις δαπάνες λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου οι οποίες επίσης καλύπτονται από την Τεχνική Υποστήριξη όπως και το πλάνο δράσης του ΕΑΔ, γίνεται εκτενής αναφορά πιο πάνω.

16. LIST OF ACTIONS TO INVOLVE PARTNERS

16.1. A. 21/9/2012: Διεξαγωγή 1ου Συνεδρίου Διαβούλευσης στο οποίο κλήθηκαν και συμμετείχαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί

16.1.1. Subject of the corresponding consultation

Κατά το συνέδριο παρουσιάστηκε ο προτεινόμενος κανονισμός δίνοντας έμφαση στα άρθρα τα οποία αποτελούν Μέτρα για τα εθνικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. Στο συνέδριο συμμετείχαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Συμμετείχαν αγροτικές οργανώσεις, αγρότες, ομάδες παραγωγών, μη κυβερνητικοί φορείς, κρατικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.α. Στόχος ήταν κυρίως η ενημέρωση των συμμετεχόντων για τον κανονισμό αλλά και η εις βάθος κατανόησή του μέσα από εργασία σε ομάδες ανά θεματική ενότητα.

16.1.2. Summary of the results

Έγινε πολύ αναλυτική παρουσίαση του κανονισμού στο σύνολό του σε συνδυασμό με τέσσερις επί μέρους παρουσιάσεις που αφορούσαν εισηγήσεις πρακτικής εφαρμογής ανά θεματική ενότητα. Ακολούθως, οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε τέσσερα θεματικά εργαστήρια (μεταφορά γνώσης και καινοτομία, τοπική ανάπτυξη, γεωργία και περιβάλλον και ανταγωνιστικότητα στη γεωργία), σύμφωνα με τον τομέα που είναι πιο σχετικός με τη δική τους δραστηριότητα. Στο κάθε εργαστήριο έγινε εις βάθος συζήτηση των δράσεων που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και πώς αυτές θα συντελούσαν στην περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα. Ακόμη, ενθαρρύνθηκαν οι παρευρισκόμενοι να στείλουν γραπτώς στο Τμήμα Γεωργίας εισηγήσεις ή/και τυχόν ερωτήματα.

16.2. B. 26/11/2012: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Μεταφορά Γνώσης και Καινοτομία», προτεραιότητα 1

16.2.1. Subject of the corresponding consultation

Στη συγκεκριμένη συνάντηση εξετάστηκαν τα άρθρα που εμπίπτουν στη θεματική ενότητα «Μεταφορά γνώσης και καινοτομία», δηλαδή στην πρώτη προτεραιότητα. Συμμετείχαν εκπαιδευτικά ιδρύματα, εκπρόσωποι αγροτών, μη κυβερνητικοί οργανισμοί αλλά και κρατικές υπηρεσίες.

16.2.2. Summary of the results

Στη θεματική αυτή εξετάστηκαν τα άρθρα που σχετίζονται με την πρώτη προτεραιότητα. Στόχος ήταν ο καθορισμός αναγκών σε εκπαίδευση, μεταφορά γνώσης αλλά και υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών. Έγινε ενδελεχής παρουσίαση τόσο των άρθρων του Κανονισμού όσο και των εισηγήσεων που λήφθηκαν μετά το 1ο Συνέδριο Διαβούλευσης και σχετίζονταν με τη θεματική και συζήτησή τους. Οι κυριότερες εισηγήσεις αφορούσαν στη βελτίωση της εφαρμογής του άρθρου των συμβουλευτικών υπηρεσιών (υπήρξε αντίστοιχο στο ΠΑΑ 2007-2013) καθώς επίσης και στην ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου συνεργασίας, το οποίο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα επιλεξιμοτήτων και δεν είχε εφαρμοστεί στο παρελθόν. Έγιναν εισηγήσεις για θέματα τα οποία μπορούν να καλυφθούν μέσα από το άρθρο. Κατέστη σαφές ότι η όποια έρευνα διεξαχθεί θα πρέπει να έχει άμεση εφαρμογή τόσο στο σκέλος της παραγωγικής διαδικασίας όσο και στο σκέλος της

προώθησης και της εμπορίας των προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής και των μεταποιημένων. Βασικός στόχος θα πρέπει να είναι η υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών στην παραγωγή αλλά και η παραγωγή καινοτόμων προϊόντων τα οποία να έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία. Μέσα από το Μέτρο να γίνεται και αξιοποίηση των συστημάτων ποιότητας και εξεύρεση τρόπων προώθησης των προϊόντων στην εσωτερική αγορά αλλά και στο εξωτερικό. Διαπιστώθηκε ότι η όποια παραγωγή προϊόντων είναι μη σκόπιμη αν δεν υπάρχουν δυνατότητες απορρόφησης από τους καταναλωτές.

16.3. Γ. 8/2/2013: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Γεωργία και Περιβάλλον», προτεραιότητες 4 και 5

16.3.1. Subject of the corresponding consultation

Εξετάστηκαν τα άρθρα που εμπίπτουν στη θεματική ενότητα «Γεωργία και Περιβάλλον», η οποία αντιστοιχεί στις προτεραιότητες 4 και 5 του Κανονισμού. Συμμετείχαν μη κυβερνητικοί οργανισμοί που ασχολούνται με θέματα περιβάλλοντος και αγροτικές οργανώσεις.

16.3.2. Summary of the results

Εξετάστηκαν σε λεπτομέρεια τα άρθρα περιβαλλοντικού χαρακτήρα και τα άρθρα που αφορούν στη δημιουργία, προστασία και διαχείριση δασών. Πρόκειται για πολύ ευρεία θεματική ενότητα για την οποία είχαν ληφθεί και γραπτώς εισηγήσεις από τους εμπλεκόμενους φορείς. Η συζήτηση εστιάστηκε κυρίως στο ότι θα πρέπει να ενταχθούν δράσεις που να μην επικαλύπτουν άλλες οι οποίες προνοούνται από το «πρασίνισμα» του πρώτου πυλώνα, να είναι όντως επωφελείς για το περιβάλλον αλλά ταυτόχρονα να στοχεύουν στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή γεωργών. Οι όποιες δράσεις θα πρέπει σίγουρα να αποσκοπούν και στην αντιμετώπιση ή το μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Στόχος είναι να ενταχθούν όσο το δυνατόν περισσότερες εκτάσεις σε μέτρα με περιβαλλοντικό αντίκτυπο, με απώτερο στόχο την περαιτέρω προστασία του περιβάλλοντος από τη γεωργική δραστηριότητα και τη διαφύλαξη της αειφορίας των παραγωγικών πόρων. Ακόμη τονίστηκε η αναγκαιότητα εφαρμογής Μέτρου προστασίας των περιοχών Natura 2000, την Οδηγία Πλαίσιο για τα ύδατα αλλά και την προστασία των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας. Βοηθητικό θα ήταν να ενθαρρυνθεί καλλιέργεια φυτειών με μειωμένο αρνητικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι η όποια δραστηριότητα με άμεση επίδραση στο περιβάλλον είναι αναγκαίο να γίνεται με απόλυτο σεβασμό προς αυτό και τους παραγωγικούς πόρους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να προστατεύονται τα διάφορα οικοσυστήματα που εξαρτώνται και επηρεάζονται άμεσα από την άσκηση γεωργίας. Η ορθή αξιοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και η απόδοση αντισταθμιστικής αποζημίωσης προς τους αγρότες αποτελεί κίνητρο ένταξής τους σε αυτό και άσκησης της γεωργίας, κατά τρόπο που να προστατεύει τα οικοσυστήματα και να μην είναι ζημιογόνος για το περιβάλλον.

16.4. Δ. 28/2/2013: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Τοπική Ανάπτυξη», προτεραιότητα 6

16.4.1. Subject of the corresponding consultation

Εξετάστηκαν τα άρθρα που εμπίπτουν στη θεματική ενότητα «Τοπική Ανάπτυξη», η οποία αντιστοιχεί στην προτεραιότητα 6. Συμμετείχαν οι Ομάδες Τοπικής Δράσης LEADER που συμμετείχαν στο ΠΑΑ 2007-2013, εκπρόσωποι της ένωσης Δήμων και της Ένωσης Κοινοτήτων, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, αγροτικές οργανώσεις, κρατικές υπηρεσίες.

16.4.2. Summary of the results

Εξετάστηκαν ενδελεχώς τα άρθρα 20 καθώς και γενικότερα η εφαρμογή τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD). Επίσης έγινε λεπτομερής παρουσίαση και των σχετικών εισηγήσεων που είχαν παραληφθεί μετά τη διεξαγωγή του 1ου Συνεδρίου Διαβούλευσης. Η συζήτηση επικεντρώθηκε κυρίως στη βελτίωση των διαδικασιών που υιοθετήθηκαν κατά την εφαρμογή του LEADER στα πλαίσια του ΠΑΑ 2007-2013. Η εμπειρία αυτή θα πρέπει να αξιοποιηθεί έτσι ώστε να υλοποιηθούν κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό οι Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης των Ομάδων Τοπικής Δράσης. Γενική προσπάθεια όλων, πέραν από την απλοποίηση των διαδικασιών, είναι η υλοποίηση Στρατηγικών με όραμα, που πραγματικά θα συμβάλουν στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσω δημιουργίας θέσεων εργασίας καθώς και προώθησης των τοπικών προϊόντων στα πλαίσια έργων διατοπικής και ίσως διακρατικής συνεργασίας. Τονίστηκε η ανάγκη εκπόνησης και υλοποίησης ολοκληρωμένων στρατηγικών και έργων, τα οποία θα αλληλοσυμπληρώνονται και πραγματικά θα συμβάλουν στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

16.5. Ε. 11/4/2013: Διεξαγωγή διαβούλευσης για τη θεματική ενότητα «Ανταγωνιστικότητα στη γεωργία», προτεραιότητες 2 και 3

16.5.1. Subject of the corresponding consultation

Εξετάστηκαν τα άρθρα που εμπίπτουν στη θεματική ενότητα «Ανταγωνιστικότητα στη γεωργία», η οποία αντιστοιχεί στις προτεραιότητες 2 και 3 του κανονισμού. Συμμετείχαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Συμμετείχαν αγροτικές οργανώσεις, αγρότες, ομάδες παραγωγών, μη κυβερνητικοί φορείς, κρατικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.α.

16.5.2. Summary of the results

Στη συνάντηση εξετάστηκαν ενδελεχώς τα άρθρα των προτεραιοτήτων δύο και τρία, οι οποίες αποτελούν μια πολύ σημαντική ενότητα, για τις οποίες είχαν ληφθεί και γραπτώς εισηγήσεις από τους εμπλεκόμενους φορείς. Η συζήτηση επικεντρώθηκε κυρίως σε θέματα βελτίωσης αντίστοιχων μέτρων που ήδη εφαρμόζονται. Στόχος θα πρέπει να είναι η δημιουργία βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η επέκταση σε νέες καλλιέργειες, η εφαρμογή δράσεων που θα μειώνουν το κόστος παραγωγής αλλά κυρίως και η υιοθέτηση πρακτικών που θα βελτιώσουν την προώθηση και εμπορία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα αλλά και των μεταποιημένων του. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην παραγωγή διαφοροποιημένων προϊόντων ποιότητας, αξιοποιώντας συστήματα ποιότητας τα οποία προσδίδουν υψηλή προστιθέμενη αξία. Οι Ομάδες Παραγωγών αποδεδειγμένα έχουν πολύ σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν και θα πρέπει να δοθούν περαιτέρω κίνητρα στους παραγωγούς να ενταχθούν και να τις στηρίξουν.

Πρόσθετα έγινε εισήγηση αξιοποίησης των άρθρων διαχείρισης κινδύνου, αφού ο τομέας είναι εκτεθειμένος σε κάθε είδους κίνδυνο τόσο από καιρικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα όσο και από φυτικές και ζωικές ασθένειες.

16.6. ΣΤ. 27/9/2013: Διεξαγωγή 2ου Συνεδρίου Διαβούλευσης στο οποίο κλήθηκαν και συμμετείχαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί

16.6.1. Subject of the corresponding consultation

Το 2ο Συνέδριο διεξήχθη για ενημέρωση των φορέων σε σχέση με το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

16.6.2. Summary of the results

Στο Συνέδριο παρουσιάστηκαν τα συμπεράσματα της SWOT ανάλυσης, η οποία ετοιμάστηκε από το Τμήμα Γεωργίας. Έγινε ενδελεχής αναφορά στην υφιστάμενη κατάσταση του πρωτογενούς τομέα της Κύπρου, βάσει και της ανάλυσης SWOT. Με τον τρόπο αυτό αποτυπώθηκε σε αριθμούς η παρούσα κατάσταση του τομέα, σαφώς συσχετιζόμενη με τις αδυναμίες που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν και τις προοπτικές και ευκαιρίες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν κατά την προγραμματική περίοδο 2014 - 2020. Οι εξωτερικοί αξιολογητές προχώρησαν σε παρουσίαση της αξιολόγησης της ανάλυσης SWOT. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στα προβλήματα των γεωργών που αφορούν θέματα κατάρτισης, μεταφοράς της γνώσης, αξιοποίησης των συστημάτων ποιότητας, ψηλού κόστους παραγωγής, έρευνας και τεχνολογίας, περιβάλλοντος, περαιτέρω ενθάρρυνσης νεαρών ατόμων να εμπλακούν επαγγελματικά στη γεωργία.

Συζητήθηκαν ιδιαίτερα θέματα καλλιέργειας περιβαλλοντικής συνείδησης στους απασχολούμενους με τη γεωργία, κυρίως σε σχέση με την ορθολογική χρήση των περιορισμένων υδάτινων πόρων του τόπου μας.

Όσον αφορά στην έκτη προτεραιότητα, οι παρευρισκόμενοι συμφώνησαν ότι τα όποια έργα τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει να αποτελούν μέρος ολοκληρωμένης στρατηγικής ανάπτυξης της υπαίθρου, με διασφαλισμένη τη συμπληρωματικότητα τόσο μεταξύ τους όσο και με έργα που υλοποιούνται μέσω άλλων Ταμείων. Με τον τρόπο αυτό θα επιτυγχάνεται η αποδοτικότερη αξιοποίησή τους και θα συντελούν πραγματικά στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

16.7. (Optional) explanations or additional information to complement the list of actions

Η Διαχειριστική Αρχή αντιλαμβανόμενη τη σημαντικότητα εμπλοκής όλων των φορέων που σχετίζονται με την αγροτική ανάπτυξη στην ετοιμασία του Προγράμματος αλλά και στην αξιοποίηση της εμπειρίας από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004-2006 και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, θεώρησε ότι θα έπρεπε να διεξάγει διαβούλευση η οποία θα είχε πρώτιστο σκοπό την ενημέρωση όλων για τις πρόνοιες του Κανονισμού Αγροτικής Ανάπτυξης. Απώτερος στόχος της διαβούλευσης αυτής ήταν η συλλογή εισηγήσεων και απόψεων για τη διαμόρφωση του Προγράμματος της περιόδου 2014-2020, δίνοντας μεγάλη έμφαση στην αξιοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων. Η διαδικασία που υιοθετήθηκε ήταν αμφίδρομη, μέσω ανταλλαγής πληροφοριών και διεξοδικής συζήτησης όλων των θεμάτων.

Η όλη διαδικασία άρχισε στις 7/6/2012 με την ενημέρωση των Μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης 2007-2013 για τον προτεινόμενο Κανονισμό Αγροτικής Ανάπτυξης. Η παρουσίαση του κανονισμού τοποθετήθηκε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Γεωργίας και παροτρύνθηκαν να τη μελετήσουν όλα τα μέλη του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου Κύπρου καθώς και οι υπόλοιποι φορείς. Ακολούθως, διάφοροι φορείς όπως είναι η Παγκύπρια Ένωση Γεωπόνων, αγροτικές οργανώσεις καθώς και άλλα οργανωμένα σύνολα, οργάνωσαν ενημερωτικές συναντήσεις στις οποίες προσωπικό της Διαχειριστικής Αρχής παρουσίαζε τον Κανονισμό, συλλέγοντας ταυτόχρονα εισηγήσεις και απόψεις από τους συμμετέχοντες. Παράλληλα ενημερώθηκε όλο το προσωπικό των Επαρχιακών Γεωργικών Γραφείων για τις πρόνοιες του Κανονισμού.

Το προσωπικό αυτό βρίσκεται σε άμεση και καθημερινή επαφή με αγρότες και μπορεί να μεταφέρει τις πρόνοιες του Κανονισμού στους εν δυνάμει δικαιούχους του Προγράμματος. Η διαδικασία αυτή ήταν συνεχής ενώ ταυτόχρονα όλο το προσωπικό του Τμήματος Γεωργίας (Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία, τεχνικοί κλάδοι, τομέας νομοθεσιών) εμπλέκονταν συνεχώς τόσο για ενημέρωση όσο και για συζήτηση των

προνοιών του κανονισμού και υποβολή εισηγήσεων. Στόχος ήταν η αξιοποίηση της αποκτηθείσας εμπειρίας από την εφαρμογή, ο καθορισμός των αναγκών των ανθρώπων της υπαίθρου με σκοπό τον αποδοτικότερο σχεδιασμό του Προγράμματος αλλά και η συζήτηση τεχνικών θεμάτων και θεμάτων που προκύπτουν από διάφορες νομοθεσίες.

Στην όλη διαδικασία αξιοποιήθηκε στην όλη διαδικασία το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο Κύπρου, το οποίο ενημέρωνε συνεχώς τα μέλη του και όλους τους φορείς ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για τη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων, μέσω του δεκαπενθήμερου ηλεκτρονικού δελτίου που τους αποστέλλει. Επίσης, όλες οι παρουσιάσεις που έχουν ετοιμαστεί για τις διάφορες συναντήσεις διαβούλευσης τοποθετήθηκαν στις ιστοσελίδες του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, του Τμήματος Γεωργίας και του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών, με ταυτόχρονη ενημέρωση του κοινού μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο.

Πέραν των συναντήσεων διαβούλευσης στις οποίες συζητούνταν τα άρθρα του κανονισμού έχουν παραληφθεί σε έντυπη μορφή εισηγήσεις σχεδόν από όλους τους φορείς. Παράλληλα, έγιναν και κατ'είδα συναντήσεις με εκπροσώπους αγροτικών οργανώσεων, ομάδων παραγωγών και γεωργών συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής για συζήτηση εξειδικευμένων θεμάτων τα οποία θα μπορούσαν να προωθηθούν μέσω του Προγράμματος.

Τέλος, για κάθε άρθρο που αντιστοιχεί με εν δυνάμει μέτρο του Προγράμματος, καταρτίστηκε ομάδα εργασίας υπό το Τμήμα Γεωργίας στην οποία συμμετέχει ο αρμόδιος τεχνικός Κλάδος του Τμήματος, η Μονάδα Εφαρμογής του Μέτρου, ο ΚΟΑΠ, άλλες σχετικές κρατικές υπηρεσίες αλλά και εκπρόσωπος της Διαχειριστικής Αρχής. Οι ομάδες έχουν επιφορτιστεί με τη διεξοδική μελέτη του άρθρου και των εισηγήσεων που έχουν ληφθεί κατά τη διαβούλευση, την υποβολή εισήγησης για ένταξη του ή όχι στο Πρόγραμμα, τη διεξαγωγή επί μέρους συναντήσεων και τη συζήτηση σχετικών θεμάτων με άλλες υπηρεσίες ή ακόμη και με εν δυνάμει δικαιούχους στις περιπτώσεις που χρειαζόταν περαιτέρω πληροφόρηση. Τελικός τους σκοπός είναι η ετοιμασία του Μέτρου όπως αυτό περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα.

Η όλη διαδικασία είναι συνεχής μέχρι και την τελική έγκριση του Προγράμματος από την Επιτροπή, ενώ όλες οι εισηγήσεις που έχουν παραληφθεί εξετάζονται και αξιοποιούνται στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό.

17. NATIONAL RURAL NETWORK

17.1.1. The procedure and the timetable for establishing the National Rural Network (hereinafter NRN)

Θεσμικό	Πλαίσιο	Λειτουργίας	του	ΕΑΔ
---------	---------	-------------	-----	-----

Η σύσταση και λειτουργία του ΕΑΔ εδράζεται:

1. στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό ΕΕ 1303/2013 Άρθρο 5.
2. στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό ΕΕ 1305/2013 Άρθρα 51, 52, 54 και 66i.

Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2014 θα λειτουργήσει πλήρως το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο Κύπρου, με σκοπό την εφαρμογή ενός Σχεδίου Δράσης το οποίο να περιέχει τον προσδιορισμό και την ανάλυση ορθών μεταβιβάσιμων πρακτικών, την παροχή πληροφοριών σχετικά με αυτές, τη διαχείριση του Δικτύου, την οργάνωση ανταλλαγών εμπειρίας και τεχνογνωσίας, την προετοιμασία προγραμμάτων κατάρτισης για τις Ομάδες Τοπικής Δράσης καθώς και την τεχνική βοήθεια για τη διατοπική και διεθνική συνεργασία.

Αρχές Λειτουργίας του ΕΑΔ

1. Το ΕΑΔ είναι διαφανής και ανοιχτός χώρος συμμετοχής, δημιουργικής συνάντησης, διαλόγου και συνεργασίας του ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΟΥ και ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ τομέα και των φορέων τους.
2. Η συμμετοχή των μελών στο ΕΑΔ είναι εθελοντική και τα Μέλη δεν καταβάλλουν εισφορά και δεν αμείβονται για τη συμμετοχή τους.
3. Όλα τα Μέλη είναι ισότιμα όσον αφορά στη συμμετοχή τους στο ΕΑΔ και στην παρακολούθηση της επιχειρησιακής του δράσης.
4. Το ΕΑΔ είναι πηγή καινοτομίας και μέσο διάχυσης επιτυχημένων επιχειρησιακών πρακτικών και πρωτοβουλιών (δικών του η τρίτων) στον τομέα της Αγροτικής Ανάπτυξης.
5. Το ΕΑΔ προωθεί τη διεπαγγελματική και διεπιστημονική συλλογικότητα και συνεργασία στην επιστημονική ανάλυση και επιχειρησιακή δράση.

Οι υπηρεσίες που θα παρέχει το ΕΑΔ θα περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και θα μεταβάλλονται αναλόγως των αναγκών που προκύπτουν.

Η Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ (ΟΔκΛ) σε συνεργασία με τη Συντονιστική Επιτροπή, έχουν την ευθύνη της ετοιμασίας του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και του Ετήσιου Προϋπολογισμού πριν από την έναρξη κάθε έτους τα οποία θα υποβάλλονται για συμπερίληψη στους στόχους και τον προϋπολογισμό του Τμήματος Γεωργίας, μετά από την έγκριση της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.

Στη σύνταξη του Προγράμματος Δράσης θα λαμβάνονται υπόψη οι προτάσεις των Εταίρων του Δικτύου.

17.1.2. The planned organisation of the network, namely the way organisations and administrations involved in rural development, including the partners, as referred to in Article 54(1) of Regulation (EU) No 1305/2013 will be involved and how the networking activities will be facilitated

Μέλη του ΕΑΔ

Το ΕΑΔ είναι προσβάσιμο σε όλους και σε αυτό μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι φορείς, οργανισμοί και δημόσιες και διοικητικές υπηρεσίες που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την Αγροτική Ανάπτυξη στην Κύπρο.

Οργάνωση και λειτουργία του ΕΑΔ

Για την εύρυθμη λειτουργία του ΕΑΔ και την υλοποίηση των δράσεών του, συστήνονται τα ακόλουθα θεσμικά όργανα:

Α. Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ:

Ειδική Ομάδα η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη Διαχείριση και Λειτουργία του ΕΑΔ.

Η Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ έχει αρμοδιότητα να:

- συνεργάζεται με όλα τα Θεσμικά Όργανα του ΕΑΔ για την αποτελεσματική λειτουργία του Δικτύου, την επίτευξη των Στόχων και την ετοιμασία και εφαρμογή του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και του ετήσιου προϋπολογισμού.
- συντονίζει την υλοποίηση του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης.
- μεριμνά, σε συνεργασία με τη Συντονιστική Επιτροπή του ΕΑΔ, για τη συγκέντρωση των απαιτούμενων στοιχείων εκτίμησης των χρηματοδοτικών αναγκών (Προϋπολογισμοί).
- συντονίζει και τηρεί πρακτικά σε όλες τις συνελεύσεις των Θεματικών Δικτυακών Ομάδων, των ad-hoc Επιτροπών, της Συντονιστικής Επιτροπής και της Ολομέλειας των Εταίρων.
- συντάσσει τις Ετήσιες Εκθέσεις.
- καλεί την Ολομέλεια των Εταίρων σε συνεδριάσεις εφόσον κριθεί σκόπιμο και αναγκαίο.
- καλεί ad-hoc Επιτροπές για τη μελέτη κάποιου εξειδικευμένου θέματος. Οι ad-hoc Επιτροπές δεν αποτελούν μόνιμο θεσμικό όργανο του ΕΑΔ, αλλά έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα εφόσον μελετούν και δίδουν απόψεις για εξειδικευμένα θέματα.
- προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την υλοποίηση των στόχων και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης του ΕΑΔ. Διοργανώνει συγκεντρώσεις, συναντήσεις, σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα. Ετοιμάζει, εκδίδει και διανέμει διαφωτιστικό υλικό. Συλλέγει και παρέχει πληροφορίες προς κάθε ενδιαφερόμενο. Ενημερώνει την ιστοσελίδα του ΕΑΔ.
- συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης και τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα των άλλων χωρών. Συμμετέχει με αντιπροσώπους στα Αρμόδια Θεσμικά Όργανα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως ορίζεται από την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή στην Ευρωπαϊκή Συντονιστική Επιτροπή, στην Υποεπιτροπή LEADER και στην επιτροπή για τις Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας.

B. Συντονιστική Επιτροπή του ΕΑΔ:

Η Συντονιστική Επιτροπή αποτελεί το ανώτατο σώμα λήψης αποφάσεων. Η Συντονιστική Επιτροπή του ΕΑΔ είναι ενδεκαμελής και συμμετέχουν:

- Ο Διευθυντής του Τμήματος Γεωργίας, Πρόεδρος
- Πρώτος Λειτουργός Γεωργίας του Τμήματος Γεωργίας (αρμόδιος για τον Κλάδο Γεωργικών Εφαρμογών)
- Η Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ
- Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
- Εκπρόσωπος της Ερευνητικής Κοινότητας (Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών)
- Εκπρόσωπος της Επιστημονικής Κοινότητας (Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου)

Μέλη

- 2 αντιπρόσωποι της Θεματικής Δικτυακής Ομάδας "Ανταγωνιστικότητα"
- 1 αντιπρόσωπος της Θεματικής Δικτυακής Ομάδας "Περιβάλλον"
- 1 αντιπρόσωπος της Θεματικής Δικτυακής Ομάδας "Ανάπτυξη της Υπαίθρου"
- 1 αντιπρόσωπος της Θεματικής Δικτυακής Ομάδας "Γνώση και Καινοτομία"

Η Συντονιστική Επιτροπή έχει αρμοδιότητα να:

- συντονίζει τις ενέργειες της Ολομέλειας του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης του ΕΑΔ, να ενημερώνει και να πληροφορεί τους Εταίρους για τα εγκεκριμένα θέματα.
- προτείνει θέματα που θα εξετάζονται στις συνεδριάσεις των Θεματικών Δικτυακών Ομάδων.
- εξετάζει και να αποφασίζει για όλα τα αιτήματα ή προτάσεις που κατατίθενται από τις Θεματικές Δικτυακές Ομάδες, από την Ολομέλεια ή από τις ad-hoc Επιτροπές.
- εγκρίνει πριν την υποβολή τους στη Διαχειριστική Αρχή (Τεχνική Βοήθεια)
- τα Ετήσια προγράμματα Δράσης του ΕΑΔ,
- τους Ετήσιους Προϋπολογισμούς του ΕΑΔ,
- τις Ετήσιες Εκθέσεις του ΕΑΔ.
- μεριμνά, σε συνεργασία με την Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ, για τη συγκέντρωση των απαιτούμενων στοιχείων εκτίμησης των χρηματοδοτικών αναγκών (Προϋπολογισμός).
- συνεργάζεται με την Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ για τη σωστή λειτουργία του Δικτύου.
- αποστέλλει εξειδικευμένα θέματα στις ad-hoc Επιτροπές για εξέταση.

Γ. Εταίροι

I. Αγροτικοί Εταίροι (Οργανισμοί που αντιπροσωπεύουν τους δικαιούχους του ΕΑΔ ή τρίτοι τους οποίους αφορούν οι αντικειμενικοί σκοποί/στόχοι του ΕΑΔ)

Σε αυτούς περιλαμβάνονται:

- Ομάδες Παραγωγών
- Αγροτικές Οργανώσεις
- Οργανώσεις δευτερογενούς τομέα (Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών, Μεταποίηση)
- Περιβαλλοντικές Οργανώσεις
- Επαρχιακές Διοικήσεις και Τοπικές Αρχές ως δικαιούχοι του ΠΑΑ
- Εταιρικά σχήματα δημόσιου-ιδιωτικού τομέα
- Σύνδεσμοι και Οργανώσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος
- Οργανώσεις τριτογενούς τομέα (Εμπόριο, Ξενοδοχεία, Τουρισμός)
- Ομάδες Τοπικής Δράσης

Οι δικαιούχοι του ΕΑΔ θα κατηγοριοποιηθούν σε θεματικές δικτυακές ομάδες με βάση τις θεματικές προτεραιότητες του ΠΑΑ 2014-2020.

Αυτό θα γίνει για να εξασφαλιστεί ίση συμμετοχή (κατανομή της γνώσης και των εμπειριών) μεταξύ των δικαιούχων.

Θεματικές Δικτυακές Ομάδες

Σκοπός της δημιουργίας των Θεματικών Δικτυακών Ομάδων είναι η σύσταση μικρότερων και πιο ομοιογενών συνόλων, με στόχο την ευελιξία και την ενασχόλησή τους με θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Αρμοδιότητα των Θεματικών Δικτυακών Ομάδων είναι να:

- υποβάλλουν προτάσεις στη Συντονιστική Επιτροπή ή αιτήματα που πρέπει να τύχουν έγκρισης από τη Συντονιστική Επιτροπή για να περιληφθούν στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του ΕΑΔ
- συμβάλλουν, εάν τους το ζητηθεί από την Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας, στο συντονισμό και στην υλοποίηση του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης του ΕΑΔ
- Συνεργάζονται με την Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ και να την υποβοηθούν στο χειρισμό του Δικτύου
- Εκλέγουν αντιπρόσωπο που θα συμμετέχει στη Συντονιστική Επιτροπή

II. Οι Αρμόδιες Εθνικές Αρχές

Οι Αρμόδιες Εθνικές Αρχές εμπλέκονται στην Αγροτική Ανάπτυξη και την καινοτομία μέσω της χάραξης της πολιτικής και στρατηγικής που θα οδηγήσει στην επίτευξη των πολυδιάστατων στόχων της Αγροτικής Ανάπτυξης (Κοινωνικών, Οικονομικών, Περιβαλλοντικών). Είναι επίσης υπεύθυνες να εφαρμόζουν, να

παρακολουθούν, να αξιολογούν και να αναδιαρθρώνουν το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης.

III. Ολομέλεια του ΕΑΔ

Το σύνολο των Εταίρων (Αγροτικοί Εταίροι και Αρμόδιες Εθνικές Αρχές) αποτελούν την Ολομέλεια του ΕΑΔ.

Οι Αγροτικοί Εταίροι θα διαχωρίζονται σε μικρότερες, πιο ευέλικτες και ομοιογενείς ομάδες (Θεματικές Δικτυακές Ομάδες) και σε αυτές δύναται να συμμετέχουν αντιπρόσωποι από τις Αρμόδιες Εθνικές Αρχές που σχετίζονται με το αντικείμενο των Θεματικών Δικτυακών Ομάδων. Οι αντιπρόσωποι των Αρμόδιων Εθνικών Αρχών δεν θα μπορούν να συμμετέχουν στην εκλογή του ατόμου της Θεματικής Δικτυακής Ομάδας που θα την εκπροσωπεί στη Συντονιστική Επιτροπή.

Μία φορά το χρόνο η Ολομέλεια θα συνέρχεται, θα ενημερώνεται και θα συζητά θέματα που αφορούν την πορεία, την πρόοδο στους στόχους, το παρόν και το μέλλον του ΕΑΔ.

Η Ολομέλεια θα καλείται σε έκτακτες συνεδριάσεις εφόσον κριθεί σκόπιμο και αναγκαίο από την Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ και εφόσον το ζητήσουν τουλάχιστο δύο Θεματικές Δικτυακές Ομάδες ή τουλάχιστον τρία μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής.

17.1.3. A summary description of the main categories of activity to be undertaken by the NRN in accordance with the objectives of the programme

Το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο Κύπρου (ΕΑΔ) λειτουργεί με σκοπό την εφαρμογή ενός Σχεδίου Δράσης το οποίο να περιέχει τον προσδιορισμό και την ανάλυση ορθών μεταβιβάσιμων πρακτικών, την παροχή πληροφοριών σχετικά με αυτές, τη διαχείριση του Δικτύου, την οργάνωση ανταλλαγών εμπειρίας και τεχνογνωσίας, την προετοιμασία προγραμμάτων κατάρτισης για τις Ομάδες Τοπικής Δράσης καθώς και την τεχνική βοήθεια για τη διατοπική και διεθνική συνεργασία.

Το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο καλείται τη νέα περίοδο 2014-2020 να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αγροτική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής. Ο αναβαθμισμένος ρόλος του επιτρέπει και επιβάλλει παράλληλα στο Δίκτυο να είναι το «εργαλείο» μέσα από το οποίο τα Κράτη Μέλη θα μπορέσουν να διαδώσουν τη γνώση και την εμπειρία στους αγροτικούς εταίρους.

Το σύνολο των δράσεων του Δικτύου σχεδιάστηκαν σε συνάρτηση με τις προτεραιότητες που έχει θέσει για να επιτύχει η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης και με γνώμονα τη λογική της παρέμβασης (intervention logic). Οι δράσεις έχουν ως στόχο, μέσα και από την ενεργότερη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων εταίρων, την προώθηση της καινοτομίας, την προστασία του Περιβάλλοντος, με ιδιαίτερη έμφαση στις κλιματικές αλλαγές.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, μεταξύ των δράσεων του Δικτύου περιλαμβάνεται και η λειτουργία διαφόρων Θεματικών Ομάδων Εργασίας με θέματα συζήτησης την καινοτομία και την εκπαίδευση, την ανταγωνιστικότητα στο γεωργοκτηνοτροφικό τομέα, το περιβάλλον και τις κλιματικές αλλαγές καθώς και την κοινωνική συνοχή στην ύπαιθρο μέσω κυρίως του CLLD (Community Led Local Development).

Σκοπός του ΕΑΔ είναι, μέσα από τις δράσεις του να καταφέρει να εμπλέξει ενεργά όσο το δυνατόν

περισσότερους αγροτικούς εταίρους στην εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και την επίτευξη των στόχων του.

Για τους λόγους αυτούς η Ομάδα Διαχείρισης του Δικτύου (ΟΔΚΛ) πρέπει να στελεχώνεται με προσωπικό, το οποίο διαθέτει γνώσεις και ικανότητες στη διοργάνωση συναντήσεων και θεματικών εργαστηρίων, σε θέματα πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, στη χρήση καναλιών και εργαλείων επικοινωνίας, διαδικτύου, διαχείρισης ιστοσελίδων, μέσων μαζικής επικοινωνίας και δικτύωσης και άλλες ειδικότητες που δύναται να προκύψουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος. Το προσωπικό που συμμετέχει στην ΟΔΚΛ θα πρέπει να είναι ικανό να συμμετέχει στις συναντήσεις που διοργανώνει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αγροτική Ανάπτυξη σε συνεργασία και με τα ΕΑΔ των Κρατών Μελών και να μπορεί να βοηθήσει τους αγροτικούς εταίρους να συνεργαστούν σε έργα διακρατικής και διατοπικής συνεργασίας και σε έργα καινοτομίας. Ανάλογα με την περίπτωση, ενδέχεται να αξιοποιηθούν και εξωτερικοί συνεργάτες για την επίτευξη των στόχων του Δικτύου σύμφωνα με διαδικασία που θα καθορίζεται, εάν και εφόσον απαιτηθεί η ενεργοποίηση της παρούσας πρόνοιας.

Ειδικότερα, οι δράσεις του ΕΑΔ σκοπό έχουν:

- τη διευκόλυνση των Μελών του και όλων των εμπλεκόμενων στην Αγροτική Ανάπτυξη, για ανταλλαγή εμπειριών.
- τη λειτουργία του ως κέντρου συλλογής και διάχυσης πληροφοριών και τεχνογνωσίας σε Εθνικό και Κοινοτικό Επίπεδο.
- την υποβολή προτάσεων στη Διαχειριστική Αρχή που συντονίζει το σχεδιασμό της πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη.
- την υποστήριξη και προώθηση της εφαρμογής της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κυπριακής Δημοκρατίας για την Αγροτική Ανάπτυξη.
- την προώθηση της διεπαγγελματικής και επιστημονικής συλλογικότητας και συνεργασίας σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο με στόχο την παραγωγή καινοτομιών στον αγροτικό τομέα.
- τη συμμετοχή του στο δίκτυο για το EIP (European Innovation Partnership) , όπως προνοεί και το άρθρο 53 του Κανονισμού, με τις ευκαιρίες δικτύωσης που θα προσφέρει στις επιχειρησιακές ομάδες και τα μέλη τους (παραγωγούς, ερευνητές και παράγοντες της αγοράς), τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και τους ερευνητές που εμπλέκονται στην υλοποίηση δράσεων οι οποίοι στοχεύουν στην καινοτομία στον τομέα της γεωργίας. Οι Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, αποσκοπούν στην προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων, στη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στην έρευνα και την πρακτική εφαρμογή της και γενικώς στην ενθάρρυνση της καινοτομίας. Οι συμπράξεις υλοποιούνται μέσω επιχειρησιακών ομάδων υπεύθυνων για καινοτόμα έργα και υποστηρίζονται από ειδικό Δίκτυο, το οποίο λειτουργεί μέσα από τις υφιστάμενες δομές του ΕΑΔ και βοηθά και στη σύσταση των Ομάδων αυτών.
- την εφαρμογή ενός επικοινωνιακού σχεδίου σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος, με σκοπό τη δημοσιοποίηση του ΠΑΑ και των δράσεων του ΕΑΔ (άρθρο 66). Η ΔΑ του Προγράμματος σχεδιάζει και εφαρμόζει τη στρατηγική της επικοινωνίας με ενέργειες και μεθόδους δημοσιότητας και προβολής, με στόχο την καλύτερη πληροφόρηση του κοινού για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και συνεπώς την καλύτερη απορρόφηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων. Επιδιώκεται μέσω κατάλληλων μεθόδων διάχυσης της πληροφόρησης, η ευαισθητοποίηση των δικαιούχων του Προγράμματος, των εμπλεκόμενων φορέων της Αγροτικής Ανάπτυξης, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα και του ευρύτερου

κοινού, σχετικά με τους σκοπούς του Προγράμματος και τα αποτελέσματα εφαρμογής του. Η ενημέρωση όλων των πολιτών, γίνεται μέσω του Σχεδίου Επικοινωνίας το οποίο ετοιμάζει η Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, βασιζόμενη στην εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του ΠΑΑ 2007-2013, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία, τα συμπεράσματα από την SWOT ανάλυση και τους άξονες προτεραιότητες στους οποίους στηρίζεται η νέα αγροτική πολιτική. Το Σχέδιο Επικοινωνίας συμβάλλει στην υλοποίηση της πολιτικής της Αγροτικής Ανάπτυξης που εφαρμόζει η Κύπρος και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

- τη συνεργασία και εναρμόνιση με τα υπόλοιπα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα και την οργάνωση κοινών σεμιναρίων και προγραμμάτων που αφορούν την Αγροτική Ανάπτυξη. Στις συνεδριάσεις των Δικτύων μπορούν να συμμετάσχουν εκπρόσωποι των Ομάδων Διαχείρισης των Δικτύων, των Διαχειριστικών Αρχών των Κρατών Μελών και εμπειρογνώμονες για την αξιολόγηση των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης, οι οποίοι σε συνεργασία με το Σημείο Επαφής (Contact Point) του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Αγροτική Ανάπτυξη (ENRD) έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν πληροφορίες, να μοιραστούν τις γνώσεις και την εμπειρία που αποκτήθηκε και να συζητήσουν τρόπους αντιμετώπισης των ειδικών αναγκών των Δικτύων.
- την ενεργή συμμετοχή του στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης, στις επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Δίκτυο και στις θεματικές πρωτοβουλίες και ομάδες που λειτουργούν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Δικτύου.
- τη συμμετοχή του ΕΑΔ στην κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης του ΠΑΑ και την μεταφορά στοιχείων προς τη Διαχειριστική Αρχή για τη συνεχή βελτίωση του ΠΑΑ.
- την αξιολόγηση του ΕΑΔ μέσω της δημιουργίας ενός απλού συστήματος αξιολόγησης των δράσεών του. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ΕΑΔ θα γίνεται με βάση τους ειδικούς στόχους του Σχεδίου Δράσης του και με ποσοτικοποιημένους δείκτες επιδόσεων και αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται από την αρχή της λειτουργίας του ΕΑΔ και καθόλη τη διάρκεια λειτουργίας του.
- τη συμμετοχή στην ομάδα εμπειρογνομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα θέματα εμπειρογνομένων για την αποτελεσματική επικοινωνία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

Για την επίτευξη των Στόχων του, το ΕΑΔ θα εξειδικευθεί στη:

- Συλλογή, ανάλυση και διάδοση πληροφοριών σχετικά με τα Κοινοτικά και Εθνικά μέτρα της Αγροτικής Ανάπτυξης
- συλλογή, διάδοση και παγίωση, σε εθνικό επίπεδο, των ορθών πρακτικών για την Αγροτική Ανάπτυξη
- παροχή πληροφοριών σε σχέση με τις εξελίξεις στις αγροτικές περιοχές της Κοινότητας και των τρίτων χωρών
- διοργάνωση συναντήσεων και σεμιναρίων για ενημέρωση όλων όσοι εμπλέκονται στην Αγροτική Ανάπτυξη
- σύσταση και λειτουργία δικτύων εμπειρογνομένων
- υποστήριξη πρωτοβουλιών διατοπικής και διεθνικής συνεργασίας.

Το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο για την επίτευξη των στόχων του θα χρησιμοποιεί μέσα και εργαλεία όπως τα ακόλουθα :

1. διοργάνωση συγκεντρώσεων και συναντήσεων ως μέσα διακίνησης και ανταλλαγής εμπειριών, τεχνογνωσίας και νέων ιδεών
2. ετοιμασία και έκδοση ενημερωτικού υλικού σχετικού με τις δράσεις λειτουργίας του ΕΑΔ
3. διοργάνωση ή και συμμετοχή σε σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα που προωθούν την Αγροτική Ανάπτυξη
4. δημιουργία και διατήρηση ιστοσελίδας στο διαδίκτυο ως μέσο παροχής ηλεκτρονικών πληροφοριών, διασύνδεσης με άλλες ιστοσελίδες και πρόσβασης σε ηλεκτρονικά Forum που σχετίζονται με την Αγροτική Ανάπτυξη
5. συμμετοχή σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές για θέματα που αφορούν τις δράσεις του ΕΑΔ και γενικότερα θέματα Αγροτικής Ανάπτυξης
6. συμμετοχή σε Αγροτικές Εκθέσεις
7. συλλογή πληροφοριών που αφορούν την Αγροτική Ανάπτυξη και οργάνωση των στοιχείων σε βάσεις δεδομένων
8. διατήρηση και δημιουργία βάσεων δεδομένων για γρήγορη πρόσβαση, με στοιχεία ειδικών και διευθύνσεις πανεπιστημίων που ασχολούνται με Αγροτική Ανάπτυξη
9. παροχή συμβουλών σε θέματα που αφορούν την Αγροτική Ανάπτυξη.

17.1.4. Resources available for establishing and operating the NRN

Προϋπολογισμός του ΕΑΔ

Για τη δημιουργία και λειτουργία του ΕΑΔ προβλέπεται ότι θα απαιτηθεί ποσό της τάξης των €2.400.000, για την επταετία 2014-2020.

Από το ποσό αυτό, τα €120.000 θα διατεθούν για τη δημιουργία του ΕΑΔ (αγορά εξοπλισμού, λογισμικού κ.ά.) ενώ τα υπόλοιπα ποσά, €2.280.000, θα διατέθουν για τη λειτουργία του ΕΑΔ και για την υλοποίηση του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης και της αξιολόγησης.

Στελέωση Ομάδας Διαχείρισης και Λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου

Την ευθύνη της διαχείρισης του Δικτύου έχει ο Κλάδος των Γεωργικών Εφαρμογών του Τμήματος Γεωργίας. Η Ομάδα Διαχείρισης και Λειτουργίας του ΕΑΔ (ΟΔκΛ) συνεργάζεται με τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος για την υλοποίηση των ετήσιων Σχεδίων Δράσης, την προώθηση των μέτρων του Προγράμματος και την προώθηση της πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη. Στην Ομάδα συμμετέχει προσωπικό με γνώσεις και ικανότητες στη διοργάνωση συναντήσεων και θεματικών εργαστηρίων, σε θέματα πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, στη χρήση καναλιών και εργαλείων επικοινωνίας, διαδικτύου, διαχείριση ιστοσελίδων, μέσω μαζικής επικοινωνίας και δικτύωσης και άλλες ειδικότητες που δύναται να προκύψουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος. Το προσωπικό που συμμετέχει στην ΟΔκΛ θα πρέπει να είναι ικανό να συμμετέχει στις συναντήσεις που διοργανώνει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αγροτική Ανάπτυξη σε συνεργασία και με τα ΕΑΔ των Κρατών Μελών και να μπορεί να βοηθήσει τους αγροτικούς εταίρους να συνεργαστούν σε έργα διακρατικής και διατοπικής συνεργασίας και σε έργα καινοτομίας. Ανάλογα με την περίπτωση, ενδέχεται να αξιοποιηθούν και εξωτερικοί συνεργάτες για την επίτευξη των στόχων του Δικτύου σύμφωνα με διαδικασία που θα καθορίζεται, εάν και εφόσον απαιτηθεί η

ενεργοποίηση της παρούσας πρόνοιας.

18. EX-ANTE ASSESSMENT OF VERIFIABILITY, CONTROLLABILITY AND ERROR RISK

18.1. Statement by the Managing Authority and the Paying Agency on the verifiability and controllability of the measures supported under the Rural Development Programme

Από την έναρξη της διαδικασίας ετοιμασίας των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης δημιουργήθηκαν ειδικές ομάδες εργασίας για κάθε Μέτρο στις οποίες συμμετείχαν όλοι οι αρμόδιοι φορείς. Σε όλες τις ομάδες εργασίας συμμετείχαν από τα αρχικά στάδια εκπρόσωποι της Διαχειριστικής Αρχής και Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών. Ιδιαίτερα ο ρόλος του Οργανισμού Πληρωμών επικεντρώθηκε στη διασφάλιση της δυνατότητας ελέγχου και επαληθευσιμότητας των προτεινόμενων μέτρων.

Σημειώνεται ότι το Σχέδιο Δράσης για τη μείωση των σφαλμάτων που ετοιμάστηκε κατόπιν οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2013, περιελάμβανε μια σειρά δράσεων με κύρια δράση την συμπερίληψη όλων των εμπειριών που αποκομίστηκαν κατά την εφαρμογή των Μέτρων του ΠΑΑ 2007-2013 στο νέο Πρόγραμμα. Τα αποτελέσματα των ελέγχων της ΕΕ και οι παρατηρήσεις τους αποτέλεσαν σημαντική εισροή κατά την ετοιμασία των Μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020. Σημαντική εισροή αποτέλεσαν και τα καθοδηγητικά έγγραφα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα οποία εκδόθηκαν για τον σκοπό αυτό.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα αρχικά προσχέδια των μέτρων τροποποιήθηκαν κατ' επανάληψη έτσι ώστε οι δράσεις που περιλαμβάνονται να καταστούν ελέγξιμες σε βαθμό που να ικανοποιούνται κυρίως οι αρχικές επιφυλάξεις του αρμόδιου οργάνου για την διενέργεια των ελέγχων.

Έπειτα από μια ευρεία διαβούλευση των μέτρων, τόσο η Διαχειριστική Αρχή όσο και ο Οργανισμός Πληρωμών είναι σε θέση να επιβεβαιώσουν ότι τα μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 όπως αυτά έχουν οριστικοποιηθεί, μπορούν να ελεγχθούν μειώνοντας στο μέγιστο δυνατό βαθμό το περιθώριο σφαλμάτων ή παρατυπιών.

18.2. Statement by the functionally independent body referred to in Article 62(2) of Regulation (EU) No 1305/2013 confirming the adequacy and accuracy of the calculations of standard costs, additional costs and income forgone

Όπως προβλέπεται από το άρθρο 62(2) του Κανονισμού 1305/2013, για τα Μέτρα στα οποία η ενίσχυση χορηγείται με βάση τις συνήθεις δαπάνες ή τις πρόσθετες και το απολεσθέν εισόδημα, η Διαχειριστική Αρχή έχει εξασφαλίσει ότι οι σχετικοί υπολογισμοί είναι επαρκείς και ακριβείς και πραγματοποιούνται εκ των προτέρων βάσει σωστού, δίκαιου και επαληθεύσιμου υπολογισμού.

Συγκεκριμένα η Διαχειριστική Αρχή σε συνεννόηση με του αρμόδιους τεχνικούς κλάδους του Τμήματος Γεωργίας καθώς και με άλλους εμπλεκόμενους φορείς έχει πραγματοποιήσει τους σχετικούς υπολογισμούς για κάθε μέτρο και είδος δράσης στη βάση μιας καθορισμένης μεθοδολογίας η οποία επεξηγείται στα αντίστοιχα κεφάλαια των Μέτρων. Ακολούθως, αυτοί οι υπολογισμοί απεστάλησαν στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών, το οποίο είναι λειτουργικά ανεξάρτητο από τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του Προγράμματος και το οποίο διαθέτει την κατάλληλη τεχνογνωσία για την επιβεβαίωση της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών. Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών αφού εξέτασε τα προσχέδια των σχετικών υπολογισμών απέστειλε σχετική επιστολή με σχόλια και παρατηρήσεις για τα σημεία όπου κρίθηκε σκόπιμο. Τα σχόλια αυτά λήφθηκαν υπόψη κατά την οριστικοποίηση των

υπολογισμών.

Σημειώνεται ότι τα μέτρα των οποίων οι υπολογισμοί χρήζουν επιβεβαίωσης από λειτουργικά ανεξάρτητο φορέα είναι τα ακόλουθα μέτρα:

M 8 "Παρεμβάσεις στις δασικές περιοχές και ανάπτυξη δασών"

M10 "Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα"

M11 "Βιολογική Γεωργία"

M12 " Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα"

M13 " Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα"

M14 " Καλή διαβίωση των ζώων"

19. TRANSITIONAL ARRANGEMENTS

19.1. Description of the transitional conditions by measure

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό αναμένεται να καταβληθούν πληρωμές ύψους 13 εκ. ευρώ οι οποίες θα αφορούν υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε ποσοστό 10% την ευρωπαϊκής συμμετοχής στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις αυτές αφορούν τα ακόλουθα 5 μέτρα:

- M 4 "Επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο"
- M 8 "Παρεμβάσεις στις δασικές περιοχές και ανάπτυξη δασών"
- M 7 "Βασικές Υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές"
- M19 "LEADER"
- M113 "Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών"

M 4 "Επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο"

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 πραγματοποιήθηκαν δύο προκηρύξεις του αντίστοιχου επενδυτικού μέτρου. Η δεύτερη προκήρυξη πραγματοποιήθηκε το 2011 και οι αιτητές ενημερώθηκαν για την έγκριση ή απόρριψη των αιτήσεων τους το 2013 κατόπιν ελαφριάς καθυστέρησης η οποία οφειλόταν στην προσπάθεια εξεύρεσης των απαραίτητων πιστώσεων για την καταβολή της εθνικής συμμετοχής. Παρά το γεγονός ότι ζητήθηκε από τους αιτητές να ολοκληρώσουν τις επενδύσεις τους το συντομότερο δυνατό έτσι ώστε να υπάρχει αρκετός χρόνος για διεκπεραίωση των πληρωμών από τον χρηματοδοτικό φάκελο του ΠΑΑ 2007-2013, μέρος των αιτητών δεν υπέβαλε τα απαραίτητα δικαιολογητικά σε χρόνο που να επέτρεπε στις αρμόδιες αρχές την ολοκλήρωση των διαδικασιών που απαιτούνται για την καταβολή των ενισχύσεων.

M 8 "Παρεμβάσεις στις δασικές περιοχές και ανάπτυξη δασών"

Στο πλαίσιο των αντίστοιχων μέτρων για τη δάσωση γεωργικής γης κατά τις προηγούμενες δύο προγραμματικές περιόδους, υπογράφηκαν συμβάσεις που αφορούσαν δεσμεύσεις από τους δικαιούχους για περίοδο από 10 μέχρι 20 χρόνια. Ως αντιστάθμισμα της απώλειας εισοδήματος από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές που δασώθηκαν, θα συνεχιστεί η καταβολή ετήσιας αποζημίωσης μέχρι την λήξη της δέσμευσης.

M7 "Βασικές Υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές"

Λόγω της καθυστέρησης που παρουσιάστηκε στην έγκριση των αιτήσεων της δεύτερης προκήρυξης η οποία οφειλόταν στην προσπάθεια εξεύρεσης της εθνικής χρηματοδότησης, τα έργα εγκρίθηκαν εντός του 2014 με αποτέλεσμα η ολοκλήρωσή τους να μεταφέρεται εντός της νέας προγραμματικής περιόδου. Σημειώνεται ότι τα έργα υποδομής που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του Μέτρου απαιτούν χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή τους.

M19 "LEADER"

Οι στρατηγικές των Ομάδων Τοπικής Δράσης περιελάμβαναν την υλοποίηση έργων υποδομής για τα οποία

απαιτούνταν μεγάλο χρονικό διάστημα για την ωρίμανση τους και εν συνεχεία την υλοποίηση τους. Μέρος των έργων αυτών δεν ολοκληρώθηκε εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και οι δαπάνες ολοκλήρωσης τους μεταφέρθηκαν στο χρηματοδοτικό φάκελο της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

M113 " Πρόωρη Συνταξιοδότηση Αγροτών"

Σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών μέτρων που εφαρμόστηκαν στις προηγούμενες δύο προγραμματικές περιόδους, οι δικαιούχοι λαμβάνουν σύνταξη μέχρι 15 χρόνια από τη μέρα ένταξης τους στο μέτρο. Οι ανειλημμένες υποχρεώσεις τόσο από το ΣΑΑ 2004-2006 όσο και από το ΠΑΑ 2007-2013 μεταφέρονται στο νέο Πρόγραμμα μέχρι την ολοκλήρωση της δέσμευσης.

19.2. Indicative carry-over table

Measures	Total Union Contribution planned 2014-2020 (€)
M01 - Knowledge transfer and information actions (art 14)	0.00
M03 - Quality schemes for agricultural products and foodstuffs (art 16)	0.00
M04 - Investments in physical assets (art 17)	3,000,000.00
M06 - Farm and business development (art 19)	0.00
M07 - Basic services and village renewal in rural areas (art 20)	3,000,000.00
M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26)	220,000.00
M09 - Setting-up of producer groups and organisations (art 27)	0.00
M10 - Agri-environment-climate (art 28)	0.00
M11 - Organic farming (art 29)	0.00
M12 - Natura 2000 and Water Framework Directive payments (art 30)	0.00
M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31)	0.00
M14 - Animal Welfare (art 33)	0.00
M16 - Co-operation (art 35)	0.00
M19 - Support for LEADER local development (CLLD – community-led local development) (art 35 Regulation (EU) No 1303/2013)	500,000.00
M20 - Technical assistance Member States (art 51-54)	0.00
M113 - Early retirement	6,340,377.00

M131 - Meeting standards based on Community legislation	0.00
M341 - Skills acquisition, animation and implementation	0.00
Total	13,060,377.00

20. THEMATIC SUB-PROGRAMMES

21. DOCUMENTS

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent By
IV. Πίνακες Περιοχών με Φυσικά Μειονεκτήματα	8.2 M13 - Payments to areas facing natural or other specific constraints (art 31) - annex	01-06-2014			Πίνακες Περιοχών με Φυσικά Μειονεκτήματα	24-07-2014	
III. Παραρτήματα δασικών μέτρων	8.2 M08 - Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26) - annex	01-06-2014			Παραρτήματα Δασικών Μέτρων	24-07-2014	
VI. Υπολογισμοί κόστους εκταρικών δράσεων	18 Ex-ante assessment of verifiability, controllability... - annex	01-06-2014			Υπολογισμοί κόστους εκταρικών δράσεων	24-07-2014	
I. Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση (περιλαμβανομένης και της ΣΜΕΕΠ)	3 Ex-ante evaluation report - annex	14-07-2014			Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση ΠΑΑ 2014-2020 Στρατηγική Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον Περίληψη ΣΜΕΕΠ	24-07-2014	
II. Βάση Εκκίνησης για εκταρικά μέτρα, Κανόνες Πολλαπλής Συμμόρφωσης	8.1 Description of measure - general conditions - annex	01-06-2014			Κανόνες για πολλαπλή συμμόρφωση και βάση εκκίνησης	24-07-2014	
V. Χρηματοδοτικός Πίνακας Προγράμματος	10 Financial plan - annex	01-06-2014			Κατανομή πόρων	24-07-2014	
Programme Snapshot 2014CY06RDNP001 1.0	Snapshot of data before send	24-07-2014			Programme Snapshot 2014CY06RDNP001 1.0 el	24-07-2014	